

XEDAPEN OROKORRAK

INGURUMEN ETA LURRALDE POLITIKA SAILA

1942

35/2015 DEKRETUA, martxoaren 17koa, Arabako Lurralde Historikoko bost ibai Kontserbazio Bereziko Eremu izendatzen dituen.

Jaurlaritzaren Kontseiluak, 1997ko abenduaren 23an, 2000ko azaroaren 28an eta 2003ko ekainaren 10ean egindako bilkuretan hartutako Erabakien bidez, Hegaztientzako Babes Bereziko 6 Eremu (HBBE) izendatu ziren, eta 52 gune proposatu ziren Batasunaren Garrantzizko Leku (BGL) izateko. Proposamena Europako Batzordera eraman zen, eta han ontzat eman zuten BGLen zerrenda, 2004/813/EE eta 2006/613/EE Erabakien bidez. Erabakiok Atlantikoko eta Mediterraneoko eskualde biogeografikoei dagozkien, hurrenez hurren, eta hortxe kokatzen da gure autonomia-erkidegoa. Horien artean daude ibai hauek: Baia (ES2110006), Zadorra (ES2110010), Ihuda/Ayuda (ES2110012), Omecillo-Tumecillo (ES2110005) eta Ebro (ES2110008).

Europako Kontseiluaren 1992ko maiatzaren 21eko 92/43/EE Zuzentarauak habitat naturalak eta flora eta fauna basatiak nola kontserbatu arautzen du, eta, zehazki, 4. artikuluen bitartez, eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen 44. eta 45. artikuluen bitartez, xedatuta geratu da autonomia-erkidegoek BGL guztiak Kontserbazio Bereziko Eremu izendatu behar dituztela eta eremuok behar bezala kontserbatzeko neurri guztiak ezarri behar dituztela, lekuan lekuko habitat naturalaren eta espezieen berezitasunen arabera. Kontserbazio-neurri horiek izango dira, alde batetik, kudeaketako planak eta tresnak, eta, bestetik, erregelamenduzko neurriak, neurri administratiboak edo kontratuzkoak.

Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko 42/2007 Legearen 42.3 artikuluan ezarritakoarekin bat etorriz, Mediterraneoko eskualde biogeografikoan lehenetsi da ibaietako KBEak izendatzea, eta, ildo horretatik, toki horietako habitatak eta espezieak kontserbatzeko neurriak finkatu dira, honako alderdi hauek aintzat hartuta:

a) Euskal Autonomia Erkidegoko ibaietan Batasunaren intereseko habitatak eta espezieak daude –Habitati buruzko 92/43/EE Zuzentarauaren I. eta II. eranskinetan daude jasota–, bai eta hegazti-espeziak ere –Basa-hegaztien kontserbazioari buruzko 2009/147/EE Zuzentarauaren I. eranskinean daude jasota–. Ibai horiek, halaber, gure erkidegora aldi-an aldi-an heltzen diren hegazti migratzaileen atseden- eta elikagai-guneak dira.

b) Bestalde, ibaiak berebiziko garrantzia dute Natura 2000 Sarearen koherentzian, ibai-korrido-reak lotura-funtzioa betetzen baitu. Funtzio hori luzetara gauzatzen dute –ibai-sarean zehar– bai eta zeharkako noranzkoan ere, hau da, ibaiertzeko basoek malda-basoekin eta sare ekologikoko beste mendi-inguru batzuekin duten loturetan.

c) Halako tokietako berezko habitatak –hala nola, lehentasunezko zenbait habitat, esaterako: 91E0 habitata (haltzadiak eta lizardiak)–, zatikatuta daude oso, EAEko toki jakin eta murriz batzuetan baino ez daude, kontserbazio-egoera kaskarrean eta atzera egiteko bidean.

d) Badira Batasunaren intereseko zenbait espezie, habitat horiei lotuta daudenak, eta haien populazioa mehatxatuta dago eta, kasu gehienetan, atzera-bidean, hala nola Mustrela Lutreola (bisoi europarra), Galemys pyrenaicus (Pirinioetako desmana), Lutra lutra (igaraba), Austropotamobius italicus (ibai-karramarroa); horien artean, flora-espezieak ere badira, esaterako: Woodwardia radicans, Soldanella villosa eta Trichomanes speciosum.

e) Halako habitatak eta espezieak oso kalteberak dira, eta etengabeko presioen eraginpean daude (erabilera urbanistikoek eta nekazal eta baso-erabilerek ibai-ertzak okupatzea, batez ere, bai eta ibaietako emarien erregimenean gorabeherak izatea ere).

92/43/EEE Zuzentarauak Kontserbazio Bereziko Eremu izendatzeko ezarritako eskakizunak betetze aldera, sakon aztertu dira Mediterraneoko eskualde biogeografikoko ibaiak, eta eskala egokian adierazi da Europar Batasunaren intereseko habitaten kokalekua. Horretaz gain, ibai horietako fauna- eta flora-espezie bereizgarrien kokapena eta kontserbazio-egoera ere aztertu dira.

Eremu horien mugapena lan-eskala hobetuz lortu da, eta ez ditu modu esanguratsuan aldatzen ez eremuaren mugak, ez eta Batasunaren intereseko diren flora- eta fauna-espezieen populazioak ere. Europako Batzordeari bidaliko zaio mugapen hori, eguneratze aldera. Ildo beretik, xehetasun-lanei esker lortu diren habitat moten azalerari buruzko datuak, zenbait kasutan, ez datoz bat Europako Batzordera –Euskal Autonomia Erkidegoko tokien zerrendaren proposamenarekin batera– igorri eta jakinarazitako datuekin. Alde horiek habitatak identifikatzeko metodologiaren ondorio dira, baita hasierako proposamena egiteko unean erabili zen lan-eskalaren ondorio ere. Xehetasun-azterketari esker, habitat jakin batzuen interpretazioa zuzendu da. Esate baterako, egiaztatu ahal izan da, eremu batzuetan, formularioan adierazitako zenbait habitat-mota ez zeudela; eta, aitzitik, hasierako proposamenean adierazi ez ziren habitat-mota batzuk izan bazirela.

Kontserbazio Bereziko Eremu izendapenerako prozeduran, ondo bete da, egoki denez, parte-hartze sozialaren prozesua, uztailaren 18ko 27/2006 Legearen printzipioei jarraikiz (lege horrek ingurumenaren alorrean informazioa eskuratzeko, herritarrek parte hartzeko eta justiziara heltzeko eskubideak arautzen ditu). Prozesu horretan, gizarte- eta ekonomia-interesen ordezkari diren hainbat eragilek hartu dute parte. Parte hartzeko bideak irekita egon dira tramitazioan zehar, bai interesdunei jakinarazpenak bidalita, bai horretarako sortutako web gunearen bidez: <http://www.euskadi.eus/natura2000>. Izendapen-prozesu honi buruzko informazioa eguneratuko da etengabe web gune horretan.

Bost ibai horiek kontserbatzeko tresnak Europako Batzordeak ezarritako printzipioei jarraituz prestatu dira, hain zuzen ere 92/43/EEE Zuzentaruari jasota daudenetatik ibai horien inguruan ageri diren habitaten eta taxonen eskakizun ekologikoei erantzuna emateko.

Horretaz, gainera, ingurune hidrikoari lotutako eremuak direla kontuan hartuta, Natura 2000 Sareko arau orokorrak aplikatuko zaizkie eremu horretako inguru guztiei. Arau horiek martxoaren 17ko 34/2015 Dekretuaren bidez onartu ziren (34/2015 Dekretua, Ingurune hidrikoari lotutako Kontserbazio Bereziko Eremuetarako (KBE) eta Hegaztientzako Babes Bereziko Eremuetarako (HBBE) Arau Orokorrak onartzen dituena). Bestalde, halako eremuetarako jarraibide eta arau espezifikoak arroko erakundeekin eta administrazio sektorial eskudunekin lankidetzan prestatu dira.

Horrenbestez, alde batetik, apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren bidez onartutako Euskal Herriko Natura Babesteko Legearen Testu Bateginaren 22.5. artikuluan eta, bestetik, Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen 44. eta 45.1 artikuluetan ezarritakoa betetz, jendaurrean jarri ondoren, Ingurumen eta Lurralde Politikako sailburuak proposatuta, eta Jaurkitzearen Kontseiluak 2015eko martxoaren 17an egindako bilkuran proposamena eztabaidatu eta onartu ondoren, honako hau

XEDATZEN DUT:

1. artikulua.– Helburua eta lurralde-eremua.

1.– Arabako Lurralde Historikoko Natura 2000 Sareko honako ibai hauek izendatzen dira Kontserbazio Bereziko Eremu (aurrerantzean, KBE):

ES2110006 Baia ibaia.

ES2110010 Zadorra ibaia.

ES2110012 Ihuda ibaia (Ayuda).

ES2110005 Omecillo-Tumecillo ibaia.

ES2110008 Ebro ibaia.

2.– KBE horien mugapena dekretu honetako kartografian dago jasota, eta bat dator Europako Batzordearen 2006ko uztailaren 19ko Erabakian bildutako BGL Batasunaren Garrantzizko Lekuen mugapenarekin. Erabaki horren bidez, Mediterraneoko eskualde biogeografikoko Batasunaren garrantzizko lekuen zerrenda onartzen da, Batzordearen 92/43/EEE Zuzentarauarekin bat etorriz.

3.– Onartzen dira aipatutako Kontserbazio Eremu Berezia kontserbatzeko neurriak (I. eranskinetik V.era bitartean daude jasota) dekretu honetako 3. artikuluan adierazitako edukia dutela.

2. artikulua.– Xedea.

1.– Arau honen xedea honako hau da: Kontserbazio Bereziko Eremuetan (KBE) bermatzea Europar Batasunaren intereseko habitat naturalak eta basoko fauna- eta flora-espezieen habitatak kontserbazio-egoera onean mantentzen direla edo egoera horretara berriro ekarriko direla. Habitat horiek ezarrita daude Kontseiluak 1992ko maiatzaren 21ean emandako 92/43/EEE Zuzentarauan, Habitat naturalak eta basoko fauna eta flora babesteari buruzkoan. Horretaz gain, arauaren helburua da hegazti-espezieen biziraupena eta ugalketa ziurtatzea dagokion kokaleku-eremuan, eta, bereziki, Europako Parlamentuak eta Kontseiluak basoko hegaztien kontserbaziori buruz 2009ko azaroaren 30ean emandako 2009/147/EE Zuzentarauaren I. eranskinean adierazitako espezieena, bai eta eranskin horretan adierazten ez diren baina gurera iritsi ohi diren espezie migratzaileena ere. Horren guztiaren azken helburua da ahalegina egitea Europako lurraldean biodibertsitatea kontserbatuko dela bermatzeko.

2.– Kontserbazio Bereziko Eremuetan araubide orokor hau aplikatuko da: 92/43/EEE Zuzentarauan ezarritakoa eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legean ezarritakoa.

3. artikulua.– Kontserbazio-neurriak.

1.– KBEak arautzen dituzten arau orokorrak martxoaren 17ko 34/2015 Dekretuan daude bilduta. Dekretu horren bidez, onartzen dira ingurune hidrikoari lotuta dauden Kontserbazio Bereziko Eremuetarako (KBE) eta Hegaztien Babes Bereziko Eremuetarako (HBBE) arau orokorrak.

2.– Bat etorrita Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen Testu Bateginaren 22.4 artikuluekin (lege hori apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaz onetsi zen), honako hauek jasotzen dituzte I, II, III, IV eta V. eranskinek, eremu bakoitzerako: tokiko kartografia, mugapena eta guzti; deklarazioa justifikatzen duten Batasunaren intereseko habitat-motak eta animalia- eta landare-espezieak; haien kontserbazio-egoerari buruzko balorazioa; tokiaren kontserbazio-helburuak, eta jarraipen-programa.

3.– VI, VII, VIII, IX eta X. eranskinetan, argitara ematen dira eremu horietarako kudeaketa-jarraitbideak eta -neurriak, Arabako Foru Aldundiak onartuak apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaz onetsitako Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen Testu Bateginaren 22.5 artikuluekin bat etorritz.

4. artikulua.– Funtsezkoa ez den berrikuspena edo aldaketa.

Eranskin horietan funtsezkoa ez den berrikuspen edo aldaketarik behar izanez gero, egoerak berak edo eskura dauden ezagutza tekniko eta zientifikoek hala egitea eskatzen badute, ingurumenaren arloan eskumena duen sailburuak emango duen agindu baten bidez egingo da, eta, betiere, 92/43/EEE Zuzentarauaren 11. eta 17. artikuluetan ezarritakoa betez. Izan ere, helburua baita kontserbazio eta kudeaketa moldaeraz, etengabe eta malgu baterantz joatea. Prozedura horretan, gainera, bermatu beharko da herritarrek benetan parte-hartzeko aukera dutela –betiere uztailaren 18ko 27/2006 Legean ezarritakoari jarraikiz (lege horrek ingurumenaren alorrean informazioa eskuratzeko, herritarrek parte hartzeko eta justiziara heltzeko eskubideak arautzen ditu). Prozeduran, halaber, kontsulta egingo zaie eragindako administrazio eta erakundeei, eta Naturazaintza-ri txostena emateko eskatuko zaio.

5. artikulua.– Arau-hausteen eta zehapenen erregimena.

Plan honen aplikazio-eremuaren eraginpeko gune babestuetan honako zehapen-erregimen hau aplikatu behar da: Euskal Herriko Natura Kontserbatzeko Legearen Testu Bateginean ezarritakoa (apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren bidez onartu zen lege hori) eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legean ezarritakoa.

XEDAPEN GEHIGARRIA

Baimena ematen zaio Ingurumen eta Lurralde Politikako sailburuari, Eusko Jaurlaritzaren ize-nean bete ditzan legeak ezarritako tramite eta komunikazio guztiak, bai Estatuaren Administrazio Orokorrean, bai Europar Batasunean, eta, hala badagokio, neurriak ezartzeak eragingo duen kostu ekonomikoa zenbatekoa den kalkulatu dezan, 92/43/EEE Zuzentarauaren 8. artikulua ezarritakoa betetze aldera.

AZKEN XEDAPENA

Dekretu hau Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratu eta biharamunean jarriko da indarrean.

Vitoria-Gasteizen, 2015eko martxoaren 17an.

Lehendakaria,
IÑIGO URKULLU RENTERIA.

Ingurumen eta Lurralde Politikako sailburua,
ANA ISABEL OREGI BASTARRIKA.

I. ERANSKINA, MARTXOAREN 17KO 35/2015 DEKRETUARENA

ES2110006 **Baia ibaia / Río Baia** KBEaren Informazio ekologikoa eta
kontserbazio-helburuak . Mugatze-mapa.

1. LEKUARI BURUZKO INFORMAZIOA

1.1. SARRERA

ES2110006 Baia ibaia eremua balio ekologikoen arabera hautatu zen Natura 2000 ekimenaren lekuen hautaketa-prozesuaren aurreko fasean, eta Natura 2000 Sarean sartzeko proposatu zen Batasunarentzat garrantzizko leku (BGL) gisa 2000. urtean, Eusko Jaurlaritzaren azaroaren 28ko akordioaren bidez.

Eskualde biogeografiko atlantiarrekoa eta mediterraneokoa izatean, eremu hau Natura 2000 Sarearen zerrendan sartu zen; hain zuzen, hori agertzen da 2004/813/EE Erabakiaren eta 2006/613/EE Erabakiaren eranskinean, Batasunarentzat garrantzizko lekuen zerrenda onartzen duena bi eskualde biogeografikoetarako, hurrenez hurren¹.

Habitatei buruzko 92/43/EE Zuzentarauaren 4. artikulua eta Ondare Naturalari eta Biodibertsitateari buruzko 2007ko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen 44.-45. artikuluek ezartzen dute autonomia-erkidegoek, jendaurreko informazioko prozedura egin ondoren, izendatu behar dituztela beren lurralde-eremuan BGLak Kontserbatzeko Eremu Berezi (KBE), baita Hegaztiak Babesteko Eremu Berezi (HBEB) ere. Horretarako, beharrezkoak diren kontserbazio-neurriak ezarriko dira, habitat naturalen moten eta eremu horietako espezieen eskakizun ekologikoei erantzungo dietenak. Horiek honako hauek dakartzate beraiekin:

a) Kudeaketa-plan edo -tresna egokiak, tokietarako espezifikokiak edo beste garapen-plan batzuetan integratutakoak, gutxienez tokia kontserbatzeko helburuak eta espazioei kontserbazio-egoera egokian eusteko neurri egokiak barnean hartzen dituztenak. Plan horiek bereziki aintzat hartu beharko dituzte azalera osoa zein bere lurzoruen zati handi bat leku horietan daukaten udalerrien beharrak.

b) Erregelamendu-, administrazio- edo kontratu-neurri egokiak.

Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duen 2014ko apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren 22.5 artikulua ezartzen du Kontserbatzeko Eremu Berezien izendapeneko dekretuek aurreikusiko dituztela Eusko Jaurlaritzak horiek kontserbatzeko egindako arauak eta Eusko Jaurlaritzak aginduko duela argitaratzea eranskin gisa eremua kudeatzeko jarraibideak. Kudeaketa-jarraibide horiei dagokienez, ezartzen da lurralde historikoetako foru-organismoek onartuko dituztela horiek, kontserbazio-helburuak oinarri hartuta, eta honako hauek jasoko dituzte: eremuak kontserbazio-egoera egokian eusteko neurri egokiak, habitat naturalak eta espezieen habitatakat hondatzea ekiditeko neurriak eta inguru horien izendapena bultzatu duten espezieei eragiten dieten aldaketak ekiditeko neurriak.

Batasunarentzat garrantzizko diren lekuek, Kontserbatzeko Eremu Berezi bihurtu arte, Kontserbatzeko Eremu Berezi horiek eta Hegaztiak Babesteko Eremu Bereziak Europako Natura 2000 Sare Ekologikoa osatzen dute.

¹ Zerrendak aldizka eguneratzen dira Europako Batzordearen erabakien bidez.

Hortaz, dokumentu honen xedea da oinarrizko informazio teknikoa jasotzea ES2110006 "Baia ibaia" eremua Kontserbatzeko Eremu Berezi izendatzeko.

Baia ibaia KBEak faunaren eta floraren arloko balio eta interes handiko guneak ditu. Horietan honakoak daude: Batasunaren intereseko habitatak, hala nola haltzadiak eta lizardiak (Habitat- kod.: 91E0*), lizardi termofiloak — *Fraxinus angustifolia*— (91B0*), sahastiak eta makaldi mediterraneoak (92A0), eta baita urarekin lotutako beste interes-habitat batzuk ere. KBEan dauden flora-espezie mehatxatuen artean, arreta berezia jarri behar da *Orthotricum casasianum* briofitoaren aipuan, Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoak "galzorian" jotzen baitu. Euskadin ezagutzen den populazio bakarra da, 200 ale eskasekoa eta Baia ibaiaren zati batean egoera egonkorrean dago, hain zuzen, Kuartangon, zuhaitz-enborren eta adarren gainean, batik bat.

Faunari dagokionez, Baia ibaiak arrain komunitate interesgarria dauka, Habitaten Zuzentarauaren II. eranskinean eta Biodibertsitateari buruzko 2007ko 42/2007 Legean jasotako espezieak; adibidez lina (*Parachondrostoma miegii*) eta EAEn espezie mehatxatuak (horietako zenbait galzorian), hala nola ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*), mazkar arantzaduna (*Cobitis calderoni*) eta iparraldeko katxoa (*Squalius pyrenaicus*). Horietarako guztietarako, ibai hau interes bereziko eremua da. Gainera, Habitaten Zuzentarauaren II. eta IV. eranskinetan (Ondare Naturalari eta Biodibertsitateari buruzko 42/2007 Legearen II. eta V. eranskinak) jasotako bi ugaztun erdi-urtar egoteagatik nabarmentzen da bereziki: bisoi europarra (*Mustela lutreola*) eta igaraba eurasiarra (*Lutra lutra*), biak Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoan agertzen dira, mehatxu-kategoria handienera, "galzorian". Bisoi europarra Espezie Mehatxatuen Espainiako Katalogoan ere agertzen da, "galzorian" kategorian. Bi espezie horien presentzia da eremu hau Batasunarentzat garrantzizko leku izendatzeko arrazoi nagusietako bat.

Halaber, aipagarria da ibai honen garrantzia naiadeen taldeko ibaiko ornogabe batzuentzat; besteak beste, Baia ibaiaren zati batean dagoen *Potomida littoralis* nabarmen daiteke. Odonato-faunarentzat ere garrantzitsua da. Horretarako, KBEak ezaugarri bereziki egokiak ditu eta Batasunaren edota eskualdearen intereseko espezie oso aipagarriak aipatu dira (*Oxygastra curtisii*, *Macromia splendens*, *Gomphus vulgatissimus*, *Onychogomphus uncatus*).

Ibaiari lotutako hegaztiei dagokienez, KBEan martin arrantzalea (*Alcedo atthis*) dagoela azpimarra daiteke, Hegaztien Zuzentarauaren I. eranskinean jaso, baita ur-zozoa ere (*Cinclus cinclus*). Bi espezieak interes berezikotzat katalogatuta daude Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoan. KBEa nabarmentzen da, gainera, uhalde-enararen (*Riparia riparia*) kokapen-eremu naturala izateagatik; hain zuzen, espezie hori kaltebera gisa katalogatuta dago Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoan. Hirurak jasota daude, era berean, *Babes Berezia* duten espezie basatien zerrendan (2011ko otsailaren 4ko 139/2011 Errege Dekretua).

Baia ibaia KBEaren muga Mugaketa Mapan agertzen da (E 1:5000).

Ibaien eta erreken toponimiari dagokionez, EAEko Toponimiaren Datu-basean (Hidrografia Toponimoak) agertzen dena erabiltzea erabaki da, Eusko Jaurlaritzak argitaratutako (Uraren Euskal Agentzia, 2012) "EAEko Mapa Hidrologikoan" (E 1:150.000) agertzen den moduan.

1.2. JABETZA-ARAUBIDEA

KBEaren ibai-marjinen jabetza-moduari dagokionez, lur gehienak pribatuak dira. KBEaren baitako Erabilera Publikoko Mendiek 148,61 ha-ko (% 33,14) azalera hartzen dute, eta horiek guztiak toki-erakundeenak dira.

Halaber, lursail publikoak dira jabari publiko hidraulikoa osatzen duten ondareak. Jabari Publiko Hidraulikoaren Erregelamendua (JPHE) aldatzen duen 2008ko urtarrilaren 11ko 9/2008 Errege Dekretuak zehazten ditu Jabari Publiko Hidraulikoa (JPH) osatzen duten ondareak eta horien babes-helburuak. Jabari hori osatzen dute, beste ondare batzuen artean, ur kontinentalek, lurrazaleko nahiz lurrazpiko berriztagarriek (berritze-denbora edozein delarik ere), eta korronte naturalen ibilguek, jarraituak edo etenak. Arau horren arabera: *"ur-laster jarraitu edo eten baten ibilgu naturala ohiko uhaldi maximoetan urez estalita geratzen den lursaila da. Lursail hori zehazteko unean, kontuan hartuko dira ezaugarri geomorfologiko eta ekologikoak, eta baita informazio hidrologiko, hidrauliko, argazki eta kartografiak ere, eskura dauden erreferentzia historikoekin batera. (4. artikulua 1. atala). Ur-goraldi goreneko emaritzat hartuko da segidako hamar urtetan zehar eta erregimen naturalean izandako urteko emari gorenaren batez bestekoa. Emari horiek korrontearen portaera hidraulikoa adieraziko dute, 1. paragrafoan ezarritakoa kontuan hartuta, betiere.*

Gainera, ibilgu publikoekin muga egiten duten lursailen marjinak luzetarako hedadura osoari lotuta daude:

- *Bost metroko zabalera duen zortasun-eremu bati, erabilera publikoa izango duena eta araudi honetan erregulatzen dena.*
- *Ehun metroko zabalera duen ibilguak zaintzeko eremu bati; horietan lurzoru-erabilerak eta bertan garatuko diren jarduerak baldintzatuko dira.*

Eremu horien erregulazioaren xedea da jabari publiko hidraulikoaren egoera zaintzeko helburuak betetzea, uretako ekosistemak hondatzea prebenitzea eta uholdeetan korronteen erregimena babestea, emarien lursail mugakideen funtzioa erraztuz, emariak ijeztearen eta garraiatutako karga solidoen arloan.

1.3. BESTE BABES-FIGURA BATZUK

Batasunarentzat garrantzizko leku gisa izendatzeaz gainera, ibaiaren ardatz nagusi osoa interes bereziko gunea da bisoi europarrarentzat ² (*Mustela lutreola*) eta igaraba paleartikoarentzat edo eurasiarrarentzat ³ (*Lutra lutra*). Gainera, kokapen-eremu naturala da uholde-enararentzat ⁴ (*Riparia riparia*). Ondorioz, Arabako Lurralde Historikoan espezie horietako bakoitzarentzat indarrean dauden kudeaketa-planen xedapenak aplikatu behar dira.

Halaber, eta horietako bakoitzaren kudeaketa-planaren arabera, KBEaren zati bat interes bereziko gunetzat hartzen da honako arrain-espezie hauentzat: iparraldeko katxoa (*Squalius pyrenaicus*)⁵, mazkar arantzaduna (*Cobitis calderoni*)⁶ eta ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*)⁷. (Bestalde, Europako zuzentarauek, nazioarteko hitzarmenek eta estatuko legediak nahiz autonomikoak ezartzen dituzte urarekin lotutako zenbait gune babestu, eta horietako bakoitzak bere babeserako helburu espezifikoak, oinarrizko araudia eta dagozkion eskakizunak, erregulazioak eta abar ditu.

Uraren Esparru Zuzentarauren⁸ (UEZ) 9. artikulua eta Uraren Legearen Testu Bateginaren (ULTB) 99. bis artikulua betez, mugapen bakoitzaren arro-erakundeak Babestutako Eremuen Erregistro (BEE) bat ezarri eta eguneratuta izan behar du. Testuinguru horretan, arroko Plan Hidrologikoek BEE horren laburpen bat jaso behar dute, UEZren IV. eranskinaren eta ULTBren 42. artikulua arabera.

Ebroko Plan Hidrologikoak (2010-2015)⁹ honako gune hauek jasotzen ditu Babestutako Eremuen Erregistroan¹⁰, Uraren Euskal Agentziak proposatuta bere ekarpenean.

Hiri-hornidurarako biltze-guneak

Baia ibaiaren goi-ibarrean eta erdialdeko zatian lurrazaleko uren hainbat bilketa daude hiri-kontsumorako; hain zuzen, 50 eta 15.000 biztanle artean baino gehiago hornitzen dituzte. Babestutako Eremuen Erregistroan jasotzen dira honako hauek:

² 322/2003 Foru Agindua, azaroaren 7koa, Arabako Lurralde Historikoan *Mustela lutreola* bisoi europarra Kudeatzeko Plana onartzen duena.

³ 880/2004 Foru Agindua, urriaren 27koa, Arabako Lurralde Historikoan *Lutra lutra* igaraba Kudeatzeko Plana onartzen duena.

⁴ 22/2000 Foru Dekretua, martxoaren 7ko Diputatuen Kontseiluarena, Arabako Lurralde Historikoan *Riparia riparia* uholde-enara hegazia Kudeatzeko Plana onartzen duena.

⁵ 339/07 Foru Araua, apirilaren 18koa, iparraldeko katxoa arrainaren (*Squalius pyrenaicus*) Kudeaketa Plana galzorian dagoen espezie gisa eta espeziea babesteko neurri espezifikoak behar direla onesten duena.

⁶ 340/07 Foru Araua, apirilaren 18koa, mazkar arantzaduna arrainaren (*Cobitis calderoni*) Kudeaketa Plana galzorian dagoen espezie gisa eta espeziea babesteko neurri espezifikoak behar direla onesten duena.

⁷ 351 Foru Agindua, 2002ko ekainaren 12koa, Araban ibai-kabuxaren (*Salaria fluviatilis*) Kudeaketa Plana galzorian dagoen eta babesteko neurri bereziak behar dituen espezie gisa onesten duena.

⁸ Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2000/60/EE Zuzentara, 2000ko urriaren 23koa, uren politikaren inguruan jarduteko erkidegoko esparrua ezartzen duena.

⁹ 129/2014 Errege Dekretua, otsailaren 28koa, Ebroko Mugapen Hidrografikoaren zati espainiarraren Plan Hidrologikoa onartzen duena (2014ko martxoaren 1eko BOE, 52. zk.).

¹⁰ IV. eranskina. Plan Hidrologikoan babestutako guneak.

ARROA	KODEA	BILKETA	UTM (X)	UTM (Y)	EMARIA (l/s):
Baia	868	Arlobi	513690	4763762	2,08
Baia	867	Arkarai	514159	4762978	9,35

Baia ibaiaren arroko bilketak hiri-hornidurarako, babestutako eremuen erregistroan jasoak.

Ur-ingurunearekin lotutako habitatak eta espezieak babesteko izendatutako eremuak

Habitatak edo espezieak babesteko izendatutako eremu hauetan, urari eustea edo ura hobetzea babeserako faktore garrantzitsua da. Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko 47/2007 Legeak osatzen du horren arau-esparrua. Kategoria honetan sartzen dira KBEak, BGLak eta HBEBak, eta, beraz, KBEaren arloa erregistro horretan sartuta geratuko litzateke.

Ibaitako natura-erreserbak

Babestutako guneen erregistroak ibai-erreserba naturalak hartzen ditu bere baitan, gizakiaren esku-hartze eskasa edo batere ez duten ibai-zatiak aldaketarik gabe zaintzeko asmoz. Euskadiko erkidego arteko arroen arloan (isurialde mediterraneoan), lau ibai-zati hautatu dira BEEn sartzeko ibai-erreserba natural gisa, beren egoera ekologikoagatik eta beren ezaugarri fisiko-kimikoetan, hidrologikoetan eta morfologikoetan seriozki eragin dezakeen giza jarduera eskasa egoteagatik. Horietako bat Baia ibaian dago. Nolanahi ere, Ibai Erreserba Naturalari dagokion zatia haren goi-ibarrean dago, KBEaren mugetatik kanpo eta Gorbeia ES2110009 BGLaren baitan (baita Gorbeia Parke Naturala ere):

Izena	Tartea	Luzera	Masaren izena	Masaren kodea	BGL	BGL kodea
Baia	Ibai guztia	5.36	Padrobaso ibaia, jaiotzetik Baia ibaian isuri arte	1701	Gorbeia	ES2110009

Babes Bereziko Eremuak

Babestutako beste eremu batzuk hartzen ditu bere baitan, estatuko legediaren edo legedia autonomikoaren babesean. Kategoria honetan sartzen da, besteak beste, Ingurumen Intereseko Gunearen figura. Gune horien gisa hartuko dira babes berezia behar duten zati bereziki bitxiak. Uraren Euskal Agentziaren proposamenez, planak Baia ibaiaren zati bat hartzen du ingurumen-intereseko zati gisa sartzeko, baina zati hori Baia ibaiaren KBE eremuko urak baino gorago dago eta Gorbea ES2110009 BGLaren baitan.

Izena	UTMX_ETRS8	UTMY_ETRS8	INTERESA
Baia	513139	4760623	Ingurumenekoa

1.4 NATURA 2000 SAREKO BESTE LEKU BATZUEKIKO LOTURA

Baia ibaia KBEa zuzeneko lotura-elementua da lotura zuzena duten Natura 2000 Sareko beste espazio batzuekin, zehazki hauekin: Gorbeia (ES2110009), Urkabustaizko irla-hariztiak (ES2110003) eta Arkamu-Gibillo-Arrastaria (ES2110004).

Gainera, ibai-sareko ezaugarriei esker, ibai-arro bereko (Ebroren arroa) eta Natura 2000 Sarean sartutako beste arro batzuen lotura ekologikoari laguntzen dio: Omecillo-Tumecillo ibaia BGL (ES2110005), Ihuda ibaia(Ayuda) GBL (ES2110012), Zadorra ibaia BGL (ES2110010) eta Ebro ibaia BGL (ES210008).

2. KOKAPENA ETA MUGAPENA

2.1. KOKAPENA

ES2110006 "Baia ibaia" eremua eskualde biogeografiko atlantikokoa eta mediterraneokoa da, eta Arabako Lurralde Historikoaren (LH) mendebaldeko herenean dago, Araba Erdialdeko Eremu Funtzionalean. KBEa Baia ibaiaren ibilgu nagusiak osatzen du.

1:5.000 eskalan xehetasunez mugak egokitze doikuntzak egin ondoren, hauek dira KBE gisa hartutako eremua ezaugarritzen duten oinarriko parametroak:

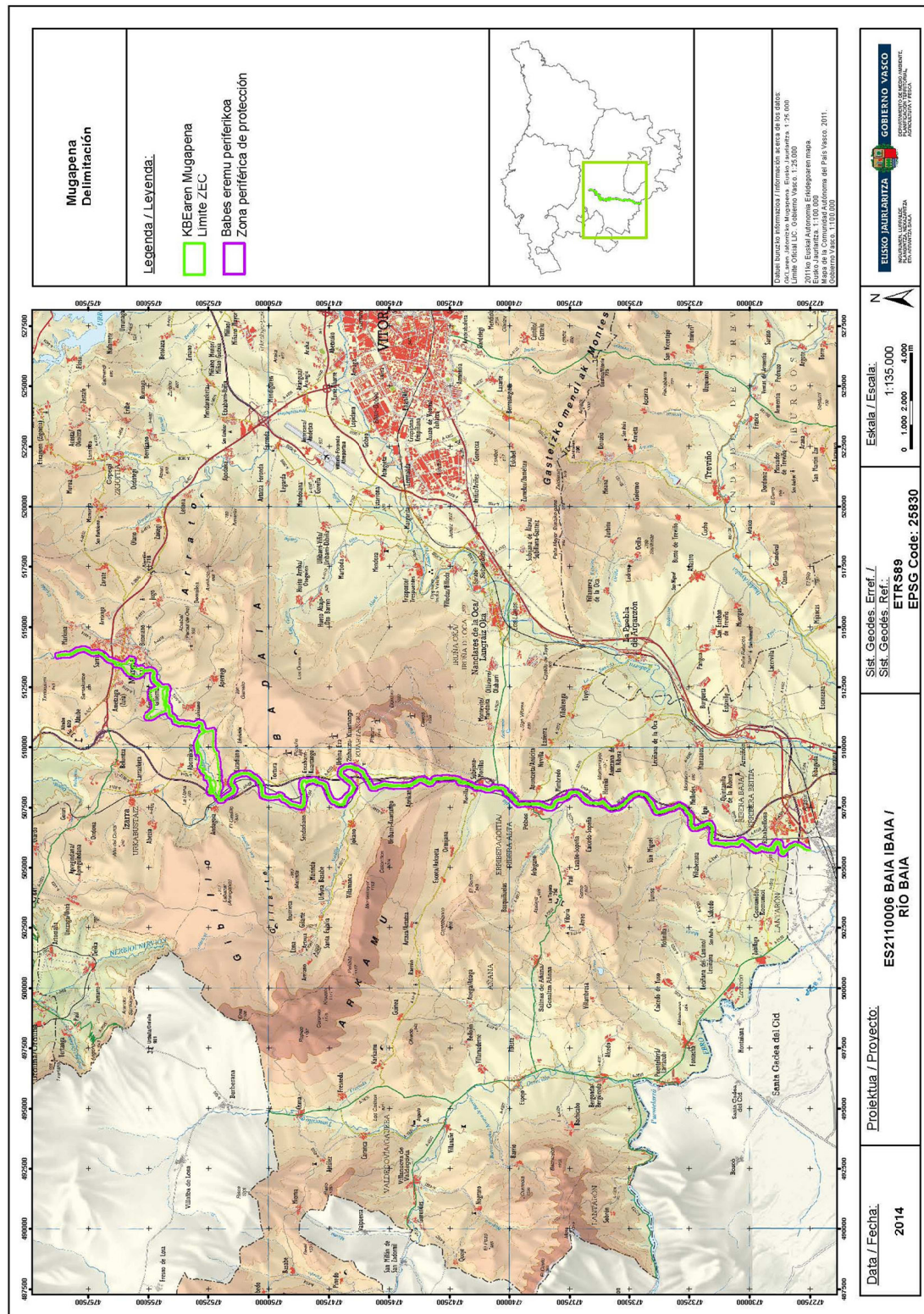
BGL BAIA IBAIA	
Kodea	ES2110006
Izena	Baia ibaia
BGL gisa proposatutako data	11/2000
BGL gisa berretsitako data	2003/03
Erdigunearen koordenadak	W-2,8796/N 42,9260
Azalera (ha)	448,44
Luzera (km)	48,2
Gehieneko altitudea (m)	755,1
Gutxieneko altitudea (m)	458,6
Batez besteko altitudea (m)	574,4
Administrazio-eskualdea(k)	LH Araba (% 100)
Eskualde Biogeografikoa	Atlantikoa Mediterranea

Baia ibaia KBE osoa Arabako Lurralde Historikoan kokatzen da. Lurralde hori 7 kuadrilla edo udalerri-multzotan banatzen da, kokapen geografikoa eta mankomunatutako zerbitzuen premiak kontuan hartuta. KBEa osatzen duten ibai-ibilbideetako urek kuadrilla horietako 2 zeharkatzen dituzte: Zuiako kuadrilla eta Añanako kuadrilla. Era berean, KBEak 5 udalerri zeharkatzen ditu, Gorbeako Inguruak eta Arabako Bailarak eskualdetakoak.

Ondoren, leku horretako eremuen banaketa adierazten da:

KUADRILLA	ESKUALDEA	UDALERRIA	EREMUA (ha)	AZALERA %
Zuia	Gorbeia Ingur.	Zuia	126,34	28,17
		Urkarbustaiz	96,77	21,58
Añana	Arabako Bailarak	Kuartango	130,25	29,05
		Erriberagoitia	61,6	13,74
		Erriberabeitia	33,47	7,46

Baia ibaia KBEan sartutako udalerri-azalera

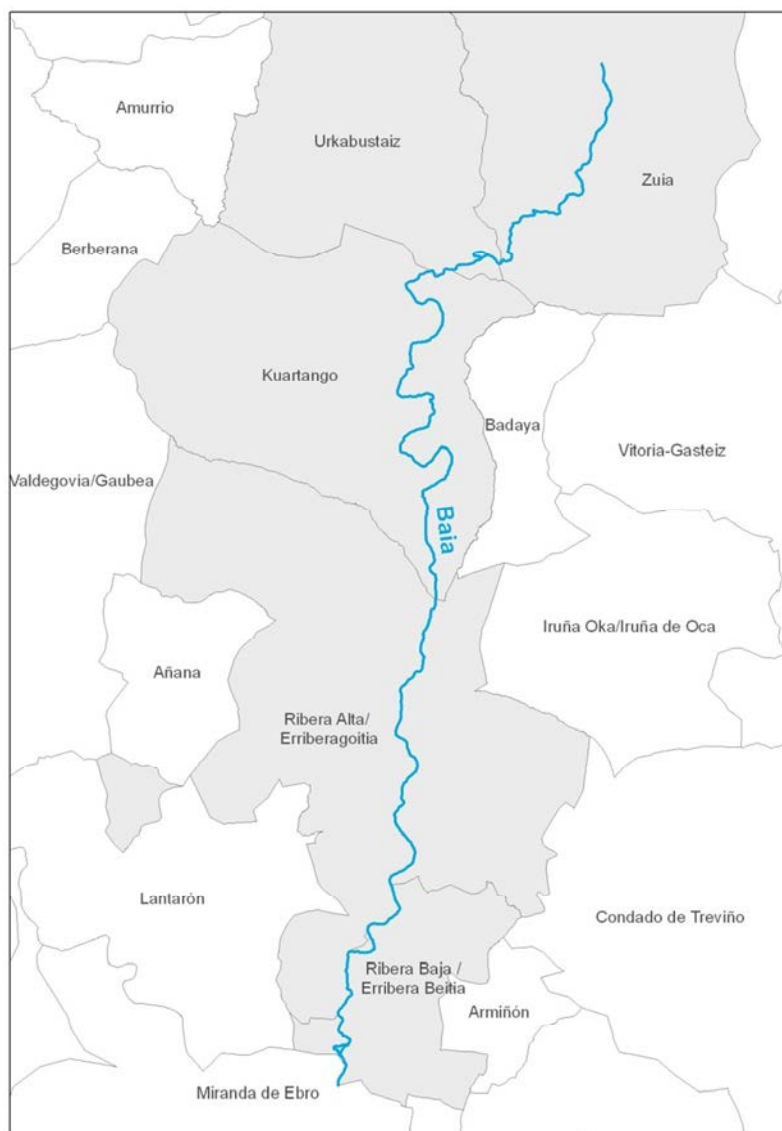

2.2. MUGAPENA

Luzetarako mugaketaren arabera, Baia ibaia KBEa hauek osatzen dute: Baia ibaiaren ardatz nagusiak, Zuiako udalerrian Gorbeia ES2110009 BGLarekin (Gorbeiako Parke Naturala ere bai) duen mugatik, urak beherago Erriberabeitia (Arabako Lurralde Historikoa) eta Miranda Ebro (Burgosko probintzia) udalerrietara arte, Ebron isuri baino 3,50 km lehenago, gutxi gorabehera. 48,2 km luzeko tartea da.

Ondoren, Baia ibaia KBEaren mugaketa zehazten da. Kartografia helbide honetan dago ikusgai: www.euskadi.eus/natura2000.

Tartea	Luzera (km)	Jatorrizko X koordenatua	Jatorrizko Y koordenatua	Amaierako X koordenatua	Amaierako Y koordenatua
Baia ibaia	48,2	513792	4758778	505705	4727459

Baia ibaia KBE eremuan. Egilea: EKOLUR SLL.

Baia ibaia

Gorbeia mendilerroko hegoaldeko mendi-hegaletatik jaisten diren zenbait erreka batzetik jaiotzen da Baia ibaia, ia 1000 metroko altitudetan. Arroak muga egiten du iparraldean, Nerbioiren arroarekin; ekialdean, Zadorrarenarekin; mendebaldean, Omecillo eta Arabako Ebro ibaien arroekin, eta hegoaldean, Burgosko probintziarekin. Ibai honek Arabako Lurralde Historikoa iparraldetik hegoaldera zeharkatzen du, Zuia haraneko goi-eremutik Gorbeia mendigunearen hegoaldera, Miranda Ebro sakonunera arte; hor, Ebro ibaiarekin batzen da. Tarte altuenetan, Murgia zeharkatu ondoren, ibaia Kuartango haranera bideratzen da hegoalderantz; ekialdean Badaia mendilerroa dauka eta mendebaldean, Gibijo, Santiago eta Arkamo mendiak.

KBEan sartutako Baia ibaiaren zatia Zuian Gorbeia ES2110009 BGLarekin (Gorbeia Parke Naturala ere bai) duen mugaren eta Erriberabeitia udalerriaren artean dago, Burgosko probintziako Miranda Ebro udalerriarekin mugan. 48,2 km luzeko tarte da.

Babeserako Eremu Periferikoak (Mugaketa Mapan ere irudikatu dago) 100 metroko tarte hartzen du KBEaren kanpoko mugatik neurtuta.

3. INFORMAZIO EKOLOGIKOA

Ondoren, ES2110006 "Baia ibaia" KBEan dauden Batasunaren edota eskualdearen intereseko habitatak eta espezieak zerrendatzen dira, eta lekuan ordezkaritza duten elementuen kontserbazio-egoera adierazten da.

3.1. BATASUNAREN, ESTATUAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO HABITATAK

Atal honetan Baia ibaia KBEan kartografiatutako Batasunaren intereseko habitatak zerrendatzen dira. Kartografia hori helbide honetan dago ikusgai: www.euskadi.eus/natura2000. Ondare Naturalari eta Biodibertsitateari buruzko 2007ko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen eta Habitaten Zuzentarauaren I. eranskineko kodigoekin bat dator zenbakikuntza. (*) ikurrak esan nahi du Lehenetsuneko Habitata dela. Ondoren agertzen diren datu guztiak erreferentzia egiten diote dokumentu honetan proposatutako KBEaren mugaketari.

Baia ibaia KBEko Batasunaren intereseko habitaten banaketa-taula honetan ikus daitekeen moduan, kontuan hartutako habitaten estaldura eta motak ez datoz bat gunea BGL izendatzeko Europako Batzordeari bidalitako datu-formulario normalizatuan agertzen direnekin. Alde horiek zerikusia dute 2003. urtean lehen aldiz BGL izendatzeko unean erabilitako lan-eskalarekin (1:25.000 eskala) eta KBE izendatzeko gaur egungo lanetan erabilitakoarekin (1:5.000 eskala).

Aurreko paragrafoetan adierazitakoa kontuan hartuta, Baia ibaia KBEan kartografiatutako Batasunaren intereseko habitatak zerrendatzen dira jarraian:

3150 - Ur geldiak (edo korrante geldokoak), landaredi flotatzailearekin (aintzira eutrofiko naturalak *Magnopotamion* edo *Hydrocharition* landarediarekin).

3240 - Zuhaixka-formako sahastiak (ibai alpinoak ibaiertzean zurezko *Salix elaeagnus* landarediarekin).

3260 - Ur ibilien uretako landaredia (ordoki- eta mendi-estaietako ibaiak, *Ranunculion fluitantis* eta *Callitricho-Batrachion* landarediarekin).

3270. Ibaiertzetako lohien urteko landaredia (ibaiertz lohitsuak dituzten ibaiak, urteko *Chenopodion rubri p.p* eta *Bidention p.p.* landarekiarekin).

3280 Errekasto-lohien landaredi bizia (etengabeko emaria duten ibai mediterraneoak *Paspalo- Agrostidion* espeziearekin, errekastoen *Salix* eta *Populus alba* landaredi-sareekin).

4030 - Txilardi lehor europarrak (Txilardi lehor europarrak).

4090 - Txilardi kaltzikola genistak (Txilardi oromediterraneo endemikoak elorri-triskekin).

6210* - Larre mesofiloak *Brachypodium pinnatum* espeziearekin (Belardi lehor erdi-naturalak eta sastraka-fazieak substratu karetsuetan) *estuco-Brometalia*) (* orkidea garrantzitsudun inguruak).

6430 - Mendiko eta ibai-errekasto eurosiberiarretako megaforbioak (ordoki-orlatako eta alpino-menditar estaietako megaforbio eutrofo hidrofiloak).

8210 - Kare-harkaitzak (Malda harritsu kaltzikolak landaredi kasmofitikoarekin).

9160 - *Quercus robur* harizti mesotrofo subatlantikoak (Harizti pedunkulatu edo kandugabe subatlantikoak eta erdialdeko Europakoak *Carpinion betuli*).

91B0 - *Fraxinus angustifolia* lizardi termofiloak

91E0* Haltzadiak eta lizardiak (*Alnus glutinosa* eta *Fraxinus excelsior* baso alubialak) (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

9240 - Erkameztiak (*Quercus faginea* eta *Quercus canariensis* harizti iberiarrak).

92A0 - Sahasti eta makaldi mediterraneoak (*Salix alba* eta *Populus alba* galeria-basoak).

9340 - Artadiak eta garrigak (*Quercus ilex* eta *Quercus rotundifolia* basoak).

Ondorengo taulan zehazten dira Baia ibaia KBEan kartografiatutako habitat bakoitzaren azalerari, estaldurari, adierazgarritasunari eta kontserbazio-egoerari buruzko datuak. Kontserbazio-egoerari buruzko zehaztapena aditu-irizpidean oinarrituta dago, egindako landa-lanetik eta hainbat iturri bibliografiko¹¹

¹¹ Ingurumen, Landagune eta Itsas Inguruetako Ministerioa (2009). Espainian Batasunaren Intereseko Habitat moten kontserbaziorako aldez aurreko oinarri ekologikoak.

Europar Erkidegoen Batzordea. 2009. Habitat eta espezie moten kontserbazio-egoerari buruzko sintesi-txostena, Habitaten Zuzentarauaren 17. artikuluekin bat etorrita. Batzordeak Europako Kontseiluari eta Parlamentuari zuzendutako txostena.

kontsultazetik abiatuta. KBEan presentzia adierazgarria duten KBEaren berezko elementu bakoitzerako egindako kontserbazio-egoeren fitxetan kontsulta daitezke erreferentziak.

Eremuaren jatorrizko mugaketa kontuan hartuta, KBeko Batasunaren intereseko habitaten banaketa honako hau litzateke:

IZENA	KODEA	EREMUA (ha)	% GUNE- REKIKO	ADIERAZGA- RRITASUNA	KONTSERBAZIO- EGOERA
Aintzira eutrofiko naturalak <i>Magnopotamion</i> edo <i>Hydrocharition</i> landarediarekin	3150	0,43	0,10	C	Desegokia
Ibai alpinoak ibaiertzean zurezko <i>Salix elaeagnus</i> landarediarekin	3240	0,74	0,17	B	Desegokia
Ordoki- eta mendi-estaietako ibaiak, <i>Ranunculion fluitantis</i> eta <i>Callitricho-Batrachion</i> landarediarekin	3260	0,41	0,09	C	Desegokia
Ibaiertz lohitsuak dituzten ibaiak, urteko <i>Chenopodion rubri</i> <i>p.p.</i> eta <i>Bidention p.p.</i> landarekiarekin	3270	-	-	C	Desegokia
Etengabeko emaria duten ibai mediterraneoak <i>Paspalo- Agrostidion</i> espeziearekin, errekastoen <i>Salix</i> eta <i>Populus</i> <i>alba</i> landaredi-sareekin	3280	-	-	D	-
Europako txilardi lehorrak	4030	-	-	D	-
Txilardi oromeditarraneo endemikoa elorri-triskarekin	4090	2,64	0,59	D	-
Belardi lehor erdinaturalak eta sastraka-fazieak substratu karetsuetan (orkidea garrantzitsudun inguruak)	6210*	5,02	1,12	D	-
Ordoki-orlatako eta alpino- menditar estaietako megaforbio eutrofo hidrofiloak	6430	0,32	0,07	-	-
Malda harritsu kaltzikolak, landaredi kasmofitikorekin	8210	0,12	0,03	D	-
Harizti pedunkulatu edo kandugabe subatlantikoak eta erdialdeko Europakoak <i>Carpinion</i> <i>betuli</i>	9160	105,03	23,42	B	Aldekoa
<i>Fraxinus angustifolia</i> lizardi termofiloak	91B0	4,6	1,03	-	-
<i>Alnus glutinosa</i> eta <i>Fraxinus</i> <i>excelsior</i> baso alubialak	91E0*	91,5	20,40	B	Desegokia
<i>Quercus faginea</i> eta <i>Quercus</i> <i>canariensis</i> harizti iberiarrak	9240	32,09	7,16	C	Desegokia

TRAGSATEC (2010). Espainian Habitaten Zuzentzaraua aplikatzeko txostena prestatzeko metodologia. 2007-2012.

European Topic Center on Biological Diversity. Final Draft. 2001. Assessment and reporting under Article 17 of the Habitats Directive. Explanatory Notes & Guidelines for the period 2007 – 2012.

IZENA	KODEA	EREMUA (ha)	% GUNEA- REKIKO	ADIERAZGA- RRITASUNA	KONTSERBAZIO- EGOERA
<i>Salix alba</i> eta <i>Populus alba</i> galeria-basoak	92A0	29,30	6,53	B	Desegokia
<i>Quercus ilex</i> eta <i>Quercus</i> <i>rotundifolia</i> basoak	9340	1,19	0,26	D	-
GUZTIRA		273,38	60,96		

"Baia ibaia" KBeko intereseko habitaten azalera. (*) Lehentasunezko habitata.

* BGLaren azalera: 448,44 ha

Batasunaren intereseko habitaten azalera 273,38 ha da (KBEaren azalera osoaren % 60,96).

Egindako landa-lana eta erabilitako lan-eskala berria (1:5.000 eskala) kontuan izanda, lehen ez zeuden habitat berriak agertzen dira.

Eremu hau BGL izendatzeari buruzko datuen formulario normalizatuari dagokionez, honako aldaketa hauek sartu behar dira:

- Antzemandako habitat berriak, arestian aipatutako formularioaren bertsioan agertzen ez direnak:
 - 3260 - Ur ibilien uretako landaredia (ordoki- eta mendi-estaietako ibaiak, *Ranunculus fluitantis* eta *Callitriche-Batrachion* landarediarekin).
 - 3280 Errekasto-lohien landaredi bizia (etengabeko emaria duten ibai mediterraneoak *Paspalo-Agrostidion* espeziearekin, errekastoen *Salix* eta *Populus alba* landaredi-sareekin).
 - 4090 - Txilardi kaltzikola genistak (Txilardi oromediterraneo endemikoak elorri-triskekin).
 - 6430 - Mendiko eta ibai-errekasto eurosiberiarretako megaforbioak (ordoki-orlatako eta alpino-menditar estaietako megaforbio eutrofo hidrofiloak).
 - 8210 - Kare-harkaitzak (Malda harritsu kaltzikolak landaredi kasmofitikoarekin).
 - 91B0 - *Fraxinus angustifolia* lizardi termofiloak
- Formulario normalizatuan agertzen diren datuak eta dokumentu honetan kontuan hartu ez direnak
 - 6420 - *Molinion-Holoschoenion* belar altuko belardi heze mediterraneoak.
 - 6510 - Altuera txikia duten uztarako belardi elkorak (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
 - 8130 - Hartxingadiak (Lur-jauzi mediterraneo mendebaldarrak eta termofiloak).
 - 9120 - Pagadi azidofiloak
- Eremu horretako datuen formulario normalizatuan agertzen diren eta KBEan agertzen diren habitatak, nahiz eta erabilitako lan-escalan ez diren kartografiatu azalera adierazgarriak.

- 3270. Ibaiertzetako lohien urteko landaredia (ibaiertz lohitsuak dituzten ibaiak, urteko *Chenopodium rubri p.p* eta *Bidention p.p.* landarekiarekin).

Dokumentu hau egiteko garatu den landa-lanean identifikatutako gainerako habitatak agertzen ziren eremu honetako datuen formulario normalizatuan. Honako hauek dira:

- 3150 - Ur geldiak (edo korronte geldokoak), landaredi flotatzailearekin.
- 3240 - Ibai-ibilgu kantabriar-piriniotarren zuhaixka-formako landaredia.
- 4030 - Txilardi lehor azidofiloak.
- 6210* - Larre mesofiloak *Brachypodium pinnatum* espeziearekin (orkidea garrantzitsudun inguruak).
- 91E0* - Haltzadiak eta lizardiak
- 92A0 - Sahasti eta makaldi mediterraneoak
- 9160 - *Quercus robur* harizti mesotrofo subatlantikoak.
- 9240 - Erkameztiak (*Quercus faginea* eta *Quercus canariensis* harizti iberiarrak).
- 9340 - Artadiak eta garrigak.

Habitat horien deskribapen xehatuagoa eta horiek KBEan duten kokapena DIAGNOSTIKOA eta PLANOAK dokumentuetan kontsulta daiteke.

3.2. BATASUNAREN, ESTATUAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO FLORA

KBEaren eremuan ez dago Habitaten 92/43/EEE Zuzentarauaren II. eta IV. eranskinetan eta Ondare Naturalari eta Biodibertsitateari buruzko 42/2007 Legearen II. eta V. eranskinetan jasotako landare-espezierik:

Baia ibaia KBEan *Salix cantábrica Rech. fil.* dago eta "Ia galzorian" dagoen espezieztat hartzen da EAEko Flora Baskularraren Zerrenda Gorrian (2010) eta "Bakan" gisa katalogatuta dago 2011ko urtarrilaren 10eko Aginduek onartutako Basoko eta Itsasoko Fauna eta Flora Espezie Mehatxatuen Euskadiko Katalogoan.

Mehatxurik gabe, itxuraz gutxienez, kalkulatzeko da banako kopurua ez dela 1.000 alera iristen; hortaz, "kaltebera" (D1) kategorian sar liteke. "Ia Mehatxatua" mailara jaisten da, Burgos iparraldeko populaziotatik hurbil dagoelako eta hor ugarri samarra delako lursail silizeotan. Kantabriako mendietan zentratutako endemismoa da. Ekialdeko banaketa-muga EAEn dauka eta modu puntualean agertzen da mendebaldeko erdian, ibai hauetan: Ihuda, Omecillo, Salburua eta Baia ibaian bertan.

Gainera, eremu honetan beste espezie mehatxatu bat aipatu da, *Ranunculus auricomus L.*, espezie "kaltebera", Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoaren arabera. EAEn, Araban bakarrik dago, Gasteizko lautadan eta Kuartangon, sakabanatuta. Basoetan bizi da: hariztietan, pagadietan, haltzadietan eta belardi hezeetan.

Halaber, Baia ibaiaren haltzadian aipatzen da, Ametzagan, *Prunus padus* (ALEJANDRE & al., 1987: 125. Nolanahi ere, aintzat hartzen da basati bihurtutako kultibatutako aleak direla jatorriz.

Aipamen berezia merezi du Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoan "Galzorian dagoen espezietzat" katalogatutako *Orthotricum casasianum* briofitoari buruzko aipuak. Euskadin ezagutzen den populazio bakarra da, 200 ale eskasekoa eta Baia ibaiaren zati batean egoera egonkorrean dago, hain zuzen, Kuartangon, zuhaitzenborren eta adarren gainean, batik bat.

3.3. BATASUNAREN, ESTATUAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO FAUNA

Hurrengo taulan agertzen da Baia ibaia KBeko Batasunaren edo eskualdearen intereseko fauna-espezieen zerrenda, agertzen diren eranskinen eta katalogazioaren arabera. Hegaztien taldeari dagokionez, Hegaztien Zuzentarauaren I. eranskinean (Ondare Naturalari eta Biodibertsitateari buruzko 2007ko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen IV. eranskina) zerrendatutakoak sartzen dira, eta KBEn presentzia erregularra duten beste migratzaile batzuk, nahiz eta ez diren agertzen eranskin horretan. Kontserbazio-egoeraren zehaztapena kontsultatutako hainbat datu-iturritan oinarrituta dago. KBEn presentzia adierazgarria duten KBEn berezko elementu bakoitzerako egindako kontserbazio-egoeren fitxan kontsulta daitezke erreferentziak.

ESPEZIEAK	HABITATEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	HEGAZTIEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	BBEBEZ ETA EMEK	MEHATXUPEKO ESPEZIEEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA ¹²	KONTSERBAZIO-EGOERA
UGAZTUNAK						
<i>Mustela lutreola</i> (Europako bisoia)	II, IV		EP	EP		Aurkakoa
<i>Lutra lutra</i> (igaraba euroasiarra)	II, IV		*	EP	C	Desegokia
HEGAZTIAK						
<i>Alcedo atthis</i> (martin arrantzalea)		I	*	DIE	B	Ezezaguna
<i>Caprimulgus aeropaeus</i> (zata arrunta)		I	*	DIE	B	
<i>Hieraaetus pennatus</i> (arrano txikia)		I	*	R	B	
<i>Milvus migrans</i> (miru beltza)		I	*		B	Aldekoa
<i>Cinclus cinclus</i> (ur-zozoa)			*	DIE		Ezezaguna
<i>Actitis hypoleucos</i> (kuliska txikia)			*	R	B	Ezezaguna
<i>Ardea cinerea</i> (koartza hauskara)			*		B	
<i>Carduelis spinus</i> (tarina)			*	DIE	B	
<i>Cuculus canorus</i> (kukua)			*		B	
<i>Falco subbuteo</i> (zuhaitz-belatza)			*	R	B	
<i>Ficedula hypoleuca</i> (euli-txori beltza)			*	R	B	Ezezaguna
<i>Hyppolais polyglotta</i> (sasi-txori arrunta)			*		B	
<i>Jynx torquilla</i> (lepixuli eurasiarra)			*	DIE	B	Aurkakoa
<i>Luscinia megarhynchos</i> (urretxindorra)			*		B	
<i>Muscicapa striata</i> (euli-txori grisa)			*		B	
<i>Oriolus oriolus</i> (durdula)			*		B	

¹² Eremu horretako datuen formulario normalizatuaren arabera.

ESPEZIEAK	HABITATEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	HEGAZTIEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	BBEBEZ ETA EMEK	MEHATXUPEKO ESPEZIEEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA ¹²	KONTSERBAZIO-EGOERA
<i>Otus scops</i> (apo-hontza)			*		B	
<i>Phoenicurus phoenicurus</i> (buztangorri argia)			VU	VU	C	Desegokia
<i>Phylloscopus Bonelli</i> (txio lepazuria)			*		C	
<i>Scolopax rusticola</i> (oilagorra)		I			C	
<i>Streptopelia turtur</i> (usapal arrunta)		II			B	
<i>Riparia riparia</i> (uhalde-enara)			*	VU		Aurkakoa
<i>Upupa epops</i> (argi-oilarra)			*	VU	B	Ezezaguna
<i>Sylvia borin</i> (baso-txinboa)			*		B	
<i>Dendrocopos minor</i> (okil txikia)			*	DIE		Ezezaguna
ARRAINAK						
<i>Cobitis calderoni</i> (mazkar arantxaduna)				EP		
<i>Barbus Graellsii</i> (mendi-barboa)	V					
<i>Parachondrostoma miegii</i> (loina)	II				B	Ezezaguna
<i>Salmo trutta fario</i> (amuarrairun arrunta)					C	Desegokia
<i>Salvia fluviatilis</i> (ibai-kabuxa)			VU	EP		Aurkakoa
<i>Squalius pyrenaicus</i> (katxoa)				EP		
ANFIBIOAK						
<i>Baso-igel jauzkaria</i>	IV		VU	VU		Ezezaguna
ORNOGABEAK						
<i>Macromia splendens</i>	II, IV		EP	EP	D	
<i>Oxygastra curtisii</i>	II, IV		VU	VU	D	
<i>Gomphus vulgatissimus</i>				VU	C	Desegokia
<i>Onychogomphus uncatus</i>					C	Desegokia ¹³
<i>Lucanus cervus</i> (arkanbelea)	II		*		D	Ezezaguna
MOLUSKUAK						
<i>Potomida littoralis</i>				VU	C	Aurkakoa

EP: arriskuan; V, kaltebera; R, bakana; IE, interes berezikoa.

BBEBEZ eta EMEK: *Babes Berezikoko Erregimeneko Basa Espezien Zerrenda eta Espezie Mehatxatuen Espainiako Katalogoa*, * zerrenda honetan jasotako espezieak.

KBEan jasotako fauna-espezieen zerrendari dagokionez, hau nabarmendu behar da:

Eremu honetako datuen formulario normalizatuan errutilo hegatsgorria (*Achondrostoma arcasii*) agertzen bada ere, Euskal Autonomia Erkidegoan haren presentzia naturala Arakil ibaiaren arrora eta Zadorra ibaiaren arrora mugatzen da. 1990-1999 urteen artean Baia ibaiaren goi-tartean haren presentzia aipatzen bada ere, baliteke aipu hori ustez ondorengorik utzi ez duen sarrera puntual baten ondoriozkoa izatea.

Zerrendan sartu da mendi-barbo (*Barbus Graellsii*) espeziea: Habitaten Zuzentarauaren V. eranskinean jasotako espeziea. Baia ibaia KBEaren kasuan, goi-eta erdi-tarteetan dauka presentzia; goi-tartean, berriz, ez dago (Baia-A). Kasu honetan, azken gunen horretako habitata ez da egokiena espezie horrentzat.

Espezie iktikoen artean amuarrain arrunta (*Salmo trutta fario*) ere sartu da; hain zuzen, Baia ibaian dago eta populazioa murrizten ari da gaur egun.

Aipamen berezi merezi du *Potomida littoralis* moluskuaren presentziak; hain zuzen naiade hori Baia ibaiaren zati batean dago eta uren aldaketa fisiko-kimikoekiko eta emariarekiko oso sentikorra da.

Odonato-faunari dagokionez, KBEak ezaugarri bereziki egokiak ditu; izan ere, Baia ibaiaren erdialdeko zatiaren ibai-dinamikaren funtzionamendu konplexuak udako hilabeteetan ibaia guztiz idortzea eragiten du KBEaren zati handi batean, eta guneren bat geratzen da putzu eta urmael bakan batzuekin, odonatoen habitatak. Espezieei dagokionez, hau aipatu behar da:

- *Oxygastra curtisii* espezieari dagokionez: KBEan ageri zela dioten datu zaharrak daude. Hala ere, egindako azken ikerketek¹³ ez dute baieztatu eremu horretan badenik. Ikerketa horrek hau zioen espezie horren populazioak Baian aipatutako lekuari dagokionez: *Emaitza negatibo horien oinarriari dagokionez eta beste lankide batzuek azken hamarkadan leku horretara egindako bisitatako oharrek kontuan hartuta, baieztatu daiteke espezieak ugalketa-populazio bati eusteko probabilitatea oso txikia dela, ezdeusa ez esateagatik.*
- *Macromia splendens* espezieari dagokionez: aipamen bakarra dago EAEn, Sendadiano herrian, Vadillo arroaren bokaletik hurbil (Ocharan Larrondo, 1997). Aipamenari buruz, aipatzekoa da hurrengo paragrafoa, berriki egindako ikerketa¹⁴ batetik ateratakoa: Seguru asko espeziea ez da biziko leku horretan, nahiz eta onartzen dugun aurrera begirako ahalegin handiagoak behar direla eta ez litzatekeela zentzugabea izango EAEn aurkitzea bi kordulidoen komunitate bat izango duen ibairen baten zati bat.
- Aipatutako azken azterketaren arabera, Baia ibaian dauden mehatxatutako beste espezie batzuk hauek dira: *Gomphus vulgatissimus* (Linnaeus, 1758) eta *Onychogomphus uncatatus* (Charpentier, 1840). Bi espezieak jasota daude Espainiako Mehatxatutako Ornogabeen Atlas eta Liburu Gorrian (Verdú, Numa & Galante, 2011), lehena, "Kaltebera" kategorian eta bigarrena, "Larritasun gutxikoa(LC)" kategorian. Horietako lehenengoa Mehatxatutako Espezieen Euskal Katalogoan ere ageri da, "Kaltebera" kategorian.

¹³ Ihobe, Eusko Jaurlaritzako Ingurumen, Lurralde Antolamendu, Nekazaritza eta Arrantza Sailaren Sozietate Publikoa, "*Oxygastra curtisii* (Dale, 1834) (Insecta: Odonata: Corduliidae) Urdaibaiko Biosfera Erreserban. Interes komunitarioko matorratz baten populazioaren ikerketa eta kontserbatzeko neurriak, Bilbo, 2009, 70 or.

¹⁴ Ihobe, Eusko Jaurlaritzako Ingurumen, Lurralde Antolamendu, Nekazaritza eta Arrantza Sailaren Sozietate Publikoa, "Avance hacia una propuesta de inclusión de libélulas (*Insecta: Odonata: Anisoptera*) en la futura ampliación del Catálogo Vasco de Especies Amenazadas a los invertebrados", Bilbo, 2009, 50 or.

4. ELEMENTU GAKOAK ETA HORIEN KONTSERBAZIO-EGOERA

4.1. HAUTATZEKO IRIZPIDEAK

Arestian azaldutako elementu interesgarrien artean Baia ibaia KBEEan kontserbatzeko elementutzat hartu dira eremu honen ezaugarri diren balioak islatzen dituztenak eta BGL izendatzea eragin zutenak; hortaz, arreta berezia merezi dute. Elementu horietarako kontserbazio-helburu espezifikoak proposatzen dira, eta horiek betetzeko, beste neurri osagarri batzuk ere bete beharko dira.

Elementu gako horiek hautatzeko irizpide hauek erabili dira:

- Natura 2000 Sarearen osotasunean kontserbatzeko eremu horretan presentzia oso adierazgarria eta garrantzitsua duten habitatak edo espezieak, eskualdearen, estatuaren eta Batasunaren mailan, eta horien kontserbazio-egoera kaltegarriak kudeaketa-neurri aktiboak hartzea eragitea.
- Informazio teknikoaren edo zientifikoaren arabera egoera kaltegarrian dauden edo, hori saihesteko neurriak hartu ezean, egon daitezkeen habitatak edo espezieak. Era berean, talde taxonomikoen, ekosistemen edo biodibertsitatearekiko presioen osasunaren adierazle onak direnak, eta, beraz, monitorizatzeko ahalegin espezifikoa eskatzen dutenak.
- Lehen, KBEEan esparruan zeuden espezie autoktonoak eta gaur egun eremu horretatik desagertu direnak hainbat arrazoiengatik (habitaten aldaketa, espezie aloktonoen presentzia, etab.), baina KBEEa birkolonizatzea irits daitezkeenak espezieok desagertzea eragin zuten aldaketak gelditzen edo murrizten direnean.
- KBEEan dauden Batasunaren edota eskualdearen intereseko habitatak eta espezieak barne hartzen dituzten prozesu ekologiko eta dinamiko interesgarriak.

Horrela, Baia ibaia KBEEan kontserbatzeko elementu gako hauek zehaztu dira:

- Ibai-igarobide ekologikoa. Igarobide ekologiko gisa funtzionaltasuna izatea eta Natura 2000 Sarearen koherentziari eta konektibitateari ekarpena egitea.
- Ibai-habitatak (Habitaten Zuzentaraua 92/43/EEE 3150, 3240, 3260, 3270, 3280, 91E0*, 92A0, 91B0).
- Bisoi europarra (*Mustela lutreola*) eta igaraba euroasiarra edo paleartikoa (*Lutra lutra*).
- Komunitate iktikoa: Loina (*Parachondrostoma miegii*), amuarrain arrunta (*Salmo trutta fario*), mazkar arantzaduna (*Cobitis calderoni*), ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*) eta iparraldeko katxoa (*Squalius pyrenaicus*).
- Naiadeak: *Potomida littoralis*.
- Odonatuak: *Macromia splendens* eta *Oxygastra curtisii* (eta arriskuan dauden beste odonatu batzuk)

- Ibaietako hegazti-fauna: Martin arrantzalea (*Alcedo atthis*), ur-zozoa (*Cinclus cinclus*) eta uhalde-enara (*Riparia riparia*).
- Arriskuan dagoen flora: Briofitoa (*Orthotrichum casasianum*)

4.2. KONTSERBAZIO-EGOERA

Jarraian, elementu gako bakoitzaren hautaketa justifikatzen duten arrazoiak deskribatzen dira eta horien kontserbazio-egoerari eta presio eta mehatxu nagusiei buruzko informazio xehatua eskaintzen da.

4.2.1 IBAI-KORRIDORE EKOLOGIKOA

Justifikazioa
Baia ibaia KBEa Batasunarentzat garrantzizko diren beste leku batzuekin bat egiteko gunea da, zehazki Gorbeia BGLarekin (ES2110009), Urkabustaizko irla-hariztiak BGLrekin (ES2110003) eta Arkamu-Gibillo-Arrastaria GBLrekin (ES2110004). Gainera, ibai-sareko ezaugarriei esker, ibai-arro bereko (Ebroren arroa) eta Natura 2000 Sarean sartutako beste arro batzuen lotura ekologikoari laguntzen dio: Omecillo-Tumecillo ibaia BGL (ES2110005), Ihuda ibaia (Ayuda) GBL (ES2110012), Zadorra ibaia BGL (ES2110010) eta Ebro ibaia BGL (ES210008). Baia ibaia KBEaren ibai-igarobide ekologikoak funtzio garrantzitsua betetzen du lurreko eta uretako ekosistema lotzeko isurialde-arro osoan, eta ondoko ekosistemen luzetarako eta zeharkako konexioetarako eszenatokia osatzen du. "Arabako Lurralde Historikoa Paisaia eta Ekologia aldetik Lotzea"¹⁵ azterlanaren arabera, Lurralde Historiko horretan ibai-igarobideak ezinbesteko elementuak dira lotura ekologikorako, eta Baia ibaia da, Omecillo-Tumecillo, Ega eta Ihuda ibaiarekin batera, lotura onena duena. Euskal Autonomia Erkidegoko igarobide ekologikoen Sarearen proposamenak¹⁶ hartzen du Baia ibaia KBEa eskualde-mailako garrantzia duen interes bereziko loturako ibai-zati gisa. Lurraldean duen kokapenak eragiten du KBEa izatea Godamo mendiaren (Urkabustaizko irla-hariztiak GBLa) eta Gorbeiaren arteko lotura-igarobide bat. Aldi berean, KBEaren beste zati bat eskualdez gairik garrantzia duen interes bereziko lotura da, eta igarobide gisa balio du Valderejo eta Gasteizko Mendi Altuak artean. Hegoalderago, Baia ibaiaren zati handi bat eskualde-mailako garrantzia duen interes bereziko lotura-zati bat da. Kasu horretan, ibaia lotura-elementua da Arreo lakua-Fontecha eta Komunioko artadiak eta "Encinal" mendiaren artean. Ibai-igarobide ekologikoak lurreko, uretako eta aireko korridoreak osatzen ditu; horiek guztiak bide garrantzitsuak dira fauna- eta flora-espezieen banaketa eta migrazioarako, bai hertsiki ibaikoak direnenak, bai banaketa naturalaren bidea baliatzen dutenak. Ibaia dinamika naturalak, higaduraren, garraioaren eta sedimentazioaren prozesuekin, flora-eta fauna-espezie askorentzat babesteko, elikatze, ugaltze edota banatzeko beharrezkoak diren giro- eta mikrohabitat-dibertsitateak sortzen ditu. Ibai-igarobide ekologikoaren desegituratzeak, bere osotasunean, katea eragiten dio KBEaren eremuan dagoen faunaren eta floraren zati handi bati. • Faunari eta florari dagokionez biodibertsitate-maila handia dauka, eta interes handiko habitata eta espezieak hartzen ditu, hala nola lizardiak, sahiak edo bisoi europarra. • Komunikabidea osatzen dute eta uretako eta lurreko fauna- eta flora-espezieen lekualdatzea ahalbidetzen dute. Gainera, tokiko hegazti askok ibai-sistema edo aireko igarobidea erabiltzen dute lekualdaketa- eta banaketa-bide natural gisa. Arroen batasunaren kontzeptuari eta espazio-linealtasunari (korridorea) dagokionez, ibai-sistemen jarraitutasuna funtsezkoa da. Luzetarako elkarrekintza guztien konexio zuzena bermatzen du, baita egoera ekologiko ona (Uraren Zuzentarau Markoa) eta bizidunen komunitateen mailaketa egokia ere. Ibaierako korridore jarraitu batek paisaia-balio nabarmenak lortzen ditu, balio ekologikoez gain.

¹⁵ Mallarach, J.M., et al. 2005. Arabako Lurralde Historikoa Paisaia eta Ekologia aldetik Lotzea. Hirigintza eta Ingurumen Saila. Arabako Foru Aldundia.

¹⁶ Gurrutxaga San Vicente, M. 2005. Euskal Autonomia Erkidegoko korridore ekologikoen sarea. IKT. Bioaniztasun Zuzendaritza. Eusko Jaurlaritza.

Kontserbazio-egoera

Lurreko igarobidea: Ibaiertzaren kontserbazio-egoera aldatu egiten da KBEan zehar. Landa-inguruetako ibaiertzei nekazaritza eta abeltzaintzako erabilerrak eragiten die, funtsean laborantza-lurrek, eta, ondorioz, habitataren eta lotura ekologikoaren erabilgarritasuna murriztu egiten da. Baso-zatietan, kontserbazio-egoera hobea da eta lurreko igarobidearen funtzionaltasuna ere hobetu egiten da. Hala ere, errepide azpiegiturak kaltegarriak dira, askotan ibaiaren ardatzaren paraleloan zabalduta baitaude; izan ere, mugatu egiten dute korridorearen sekzioa, habitata pobretzen dute eta fauna-harrapatzeak eragiten dituzte.

Ureko igarobidea: Oro har, esan daiteke KBEaren uraren kalitatea ona dela Baia ibaiaren arroaren goiko eta erdiko zatietan. Gune horietan, egoera ekologiko ona dauka eta ingurumen-helburuak betetzen ditu. Aldiz, arroaren erdi-beheko zatian, egoera ekologiko apala dago, fauna-komunitateetarako ingurumen-helburuak ez baitira betetzen.

Baia ibaia KBEaren uraren kalitatea ¹⁷		
Estazioa (zatia)	Kalitate fisiko-kimikoa	Kalitate biologikoa
BAI-084 (goikoa)	Oso ona	Ona
BAI-258 (goi-erdikoa)	Oso ona	Ona
BAI-500 (erdi-behekoa)	Ona	Apala

Baia ibaiaren erdiko zatia ibai-dinamikak funtzionamendu konplexua erakusten du, agorraldietan hustuleku gisa jokatzeko baita aldizka, eta euri-sasoian, berriz, iturburu gisa. Egoera horrek eragiten du udako hilabeteetan ibaia guztiz agortzea KBEaren zati handi batean, eta guneren bat putzu eta urmael bakan batzuk dituela geratzen da. Baia ibaia KBEan ibaiaren luzetarako konektibitatea mehatxatuta dago emariak kentzeagatik eta presa txikien presentziarengatik. Ibaiaren askotariko erabilera eta dinamika naturala dira seguru asko KBEaren helburuak lortzeko mehatxu nagusia, arrain-espezieen lekualdaketei eragiten baitie bereziki.

Aireko igarobidea: Baia ibaia KBEa gurutzatzen dute askotan KBEko hegazti-faunaren talkak edota elektrokuzioak saihesteko gailurik ez duten linea elektrikoek, eta hegaztientzako talka- edota elektrokuzio-arriskua eragiten dute.

Presioak eta mehatxuak

Lurreko igarobidea: Baia ibaia LEBaren lurreko igarobideari hainbat presiok eta mehatxuk eragiten diote:

Aldaketa morfologikoengatik (estaldurak, bideratzeak, presa txikien presentzia, zubiak, askotariko azpiegiturak eta Jabari Publiko Hidraulikoaren -JPH- beste okupazio batzuk) sortutako presioa erdi-mailakoa da Baia ibaiaren KBEan. KBEan (bi ertzetan) defentsak (hormak, etxegintzak edo harri-lubetak) dauden zatien luzera (metrotan)

KBEan (bi ertzetan) defentsak (hormak, etxegintzak edo harri-lubetak) dauden zatien luzera (metrotan)	
Horma/Hormigoizko harri-lubeta/Etxegintza JPH	2.409,1
Harri-lubeta lehorra/harlangaitzezko horma/Mistoa	244,03
Etenak guztira	2.653,13

- Bestalde, hainbat belardi, larre eta labore-lur daude; batzuetan, ibaiaren ertzeraino bertaraino iristen dira, eta, bestetan, ibaiertzeko begetazioa nabarmen urritzen dute. Kasu horietan, ibaiertzeko basoa berreskura daiteke, jarduera-neurri egokiak abian jarrita.
- Ibaiertz jarraitua eteten duten zuhaitz-landaketak, ibaiertzeko begetazioaren egitura sinpletzen baitute eta ez baitute ahalbidetzen fauna batera eta bestera ibiltzeko oihanpe egokia garatzea. Makal-landaketei dagokie funtsean.

¹⁷ Euskal Autonomia Erkidegoko Ibaien Egoera Ekologikoaren Segimendurako Sarea. Emaitzen txostena. 2012ko kanpaina (677 orri). UTE Anbiotek/Cimera enpresen txostena Uraren Euskal Agentziarako.

Ondorengo taulan jasotzen da ibaiertzeko basoaren egoera, KBEan duen zeharkako konektibitateari dagokionez. Kontuan hartu dira baso-landaketak, labore-lurrak, larreak eta uholde-lautadako berezko begetazioa ordezkatzan duten beste elementu mota batzuk egoteak konektibitateari eragiten dien egoerak. Halaber, kontuan hartu dira bide-azpiegituren eta bideratzeen ondoriozko etenak.

Baia ibaia KBEan ibaiertzeko basoaren zeharkako jarraitutasuna	
Eten-mota	Luzera (m)
Belardiak eta labore-lurrak*	1.606,16
Baso-landaketak	5.728,72
Etenak guztira	7.334,88

Iturria: Landa-lana, 2010eko abuztua. Ekolus SLL. * Kontuan hartu dira baita ere aurreko taulan aipatutako gunen andeatuak.

Baia ibaia KBErako kalkulaturako etenak (luzetarakoak eta zeharkakoak; 9.988,01 m) luzera guztiaren %10,54 dira, bi ertzak aintzat hartuta. Horietako 5.729 m lineal ibaiaren uholde-ordokia hartzen duten basoko labore-lurrak dira, batez ere makaldiak. Horregatik, ulertzen da uholde-ordokian ibaiertzeko begetazioaren kontserbazio-egoera kaltegarria dela, KBEaren ur-bazterreko basoaren zeharkako konektibitatea bezala.

"Arabako Lurralde Historikoa Paisaia eta Ekologia aldetik Lotzea" azterlanaren arabera, Baia ibaiko zenbait zatik fauna-harrapatzeak erakusten dituzte, hala nola A-2622 eskualde-errepidea Pobes aurretik eta ondoren. Gune horretan, fauna maiz harrapatzen da.

Uretako igarobidea:

Uraren kalitatea:

Baia ibaiaren goi-zatiak kalitate ekologiko ona du, eta ez dago arriskurik ingurumen-helburuak ez betetzeko. Ibaiaren erdiko zatiak ere egoera ona dauka. Nolanahi ere, kasu horretan arrisku arina dago helburuak ez betetzeko; izan ere, presio-maila ertaina dauka, Zuia eta Izarra hondakin-uren araztegietatik, landa-nukleo txikien eta giza kontsumorako arroko iturrietako emariak hartzetik (eragin handiagorekin udan) datorrena hein handienera. Elementu kutsatzaileen presentzia zehatza antzeman da, amonio, kobre edo zinc elementuena, esaterako. KBEaren beheko zatiari dagokionez, egoera ekologiko ertaina edo apala dauka, uren kalitate biologikoagatik. Hori adierazten du fauna bentonikoak eta arrain-faunak. Agorraldi-garaian, eragin handiagoa dute ureztaketarako emari-kentzeek.

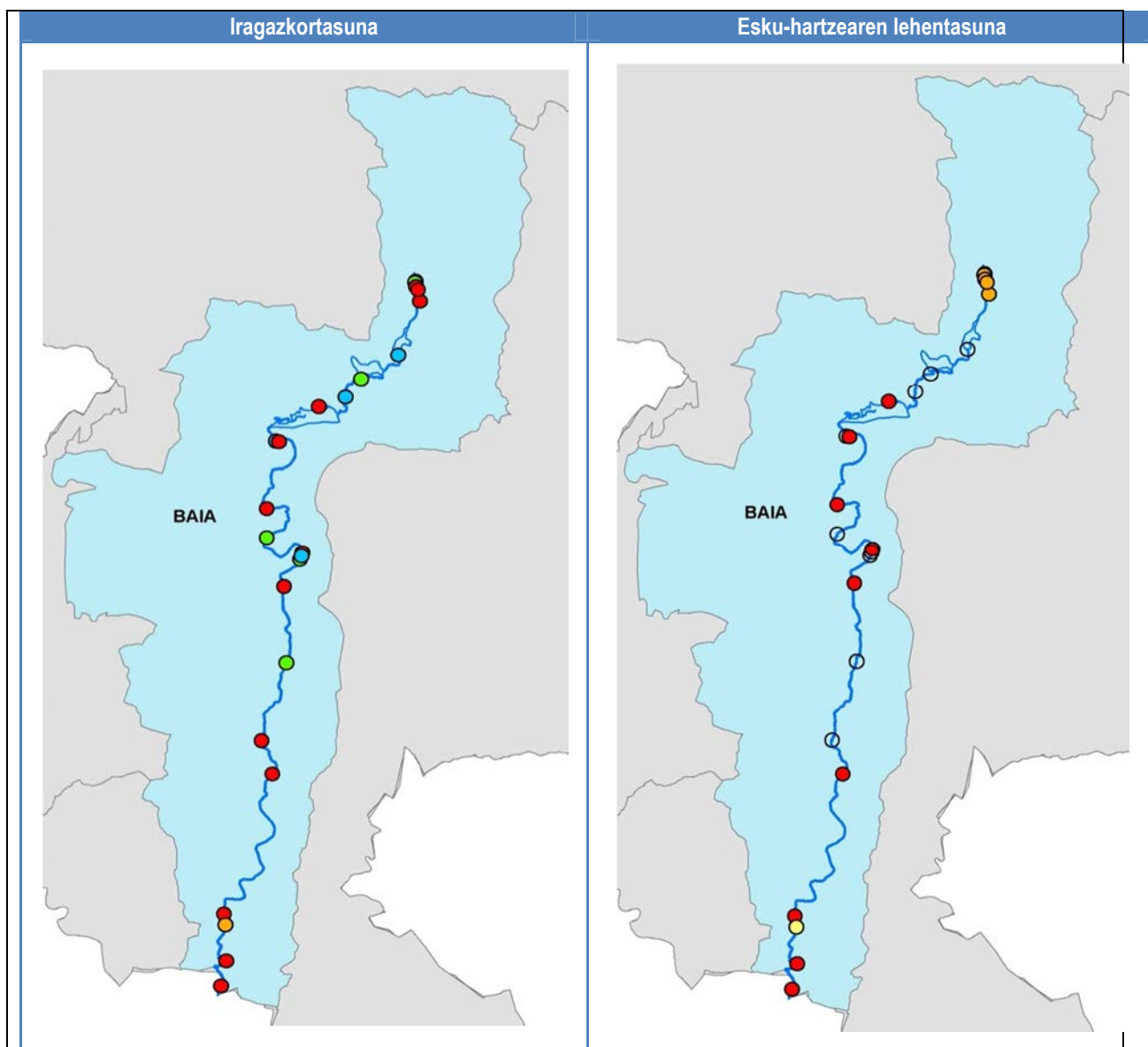
Presatxikiak/oztopoak:

Ibaiaren luzetarako jarraitutasuna funtsezkoa da arrain-espezieen mugimendu eta lekualdaketaarako (migratzaileak eta ez-migratzaileak); hain zuzen, horiek beharrezkoak dira arrainen bizi-zikloa osatzeko. Baia ibaia KBEaren zeharkako oztopoak arazoa dira uretako faunaren migrazioarako. Hain zuzen, KBEaren iragazkortasun ekologiko egokirako baldintzatzaile nagusietako bat da eta bereziki eragiten diete KBEaren elementu gako gisa proposatutako espezieei. Guztira, KBEan 24 oztopo zenbatu dira. Oztopo horietako gehienek iragazkortasun txarra daukate, hau da, arrain-espezieen mugimenduak eragozten dituzte. Azpimarratu behar da Uraren Euskal Agentzia Abornikanotik hurbil dagoen La Enbontada guneko presa txikiaren iragazkortasun-proiektu bat idazten ari dela. Bestalde, Kuartangon aforo-estazio bat eraikitze proiektu berri bat dago, zehazki Urbina Eza herrian. Gainera, ibilguan oztopoak egoteak jatorrizko ibai-habitata aldatzen duten ur-pilaketak sortzen ditu. Hala ere, habitat horiek onuragarriak izan daitezke beste espezie batzuentzat.

Hurrengo taulan, Baia KBEko oztopoak agertzen dira, "Puron, Omecillo eta Baia ibaien arroetan dauden oztopoen inbentarioa" lanaren arabera. Lana HAZI enpresak egin zuen, Uraren Euskal Agentziarentzat (2012ko uztaila).

IDKODEA	IDIZENA	KODE_ARRUNTA	IDUTMX	IDUTMY	Iragazkortasuna	Esku-hartzearen lehentasuna
ABAIBAI296760000	Jokanoko presa "hautsia"	A7097	507727	4747278	Ona	Ez esku hartu
ABAIBAI266910000	Zuazoko bainuetxeko presa	A7098	509111	4746341	Ona	Ez esku hartu
ABAIBAI214090000	Tetxa edo "Putzu Beltzeko" presa	A7100	508536	4741843	Ona	Ez esku hartu
EBAIBAI507950000	Gorbeiaiko neurketa-estazioa	EST3	513847	4758368	Ona	Ez esku hartu
XBAIBAI443420000	Lukiano ibia	N005	511625	4754157	Ona	Ez esku hartu
ABAIBAI174970000	Pobesko (edo Mimbredoko errotako) presa	A7101	507518	4738444	Txarra	Ez esku hartu
ABAIBAI372500000	Andako presa hautsia	A7094	508115	4751477	Oso ona	Ez esku hartu
ABAIBAI268590000	Izenik gabea	N002	509161	4746495	Oso ona	Ez esku hartu
ABAIBAI430790000	Lukiano presa hautsia	R039	510976	4753385	Oso ona	Ez esku hartu
ABAIBAI470450000	Zubiegiko presa	R040	513148	4755205	Oso ona	Ez esku hartu
ABAIBAI409900000	Abornikanoko presa	A7093	509867	4752976	Txarra	1. mailako lehentasuna
ABAIBAI371150000	Andako presa	A7095	508235	4751434	Txarra	1. mailako lehentasuna
ABAIBAI325310000	Sendadianoko errotako presa	A7096	507735	4748550	Txarra	1. mailako lehentasuna
ABAIBAI250400000	Aprikanoko presa	A7099	508449	4745168	Txarra	1. mailako lehentasuna
ABAIBAI071890000	Izenik gabea	A7102	505977	4730899	Txarra	1. mailako lehentasuna
ABAIBAI046930000	Rivabellosako presa	A7104	506053	4728884	Txarra	1. mailako lehentasuna
ABAIBAI030500000	Izenik gabea	A7105	505843	4727788	Txarra	1. mailako lehentasuna
ABAIBAI269910000	Izenik gabea	N001	509194	4746619	Txarra	1. mailako lehentasuna
ABAIBAI156470000	Hereziako errotako presa	N003	507966	4736982	Txarra	1. mailako lehentasuna
ABAIBAI508520000	Izenik gabea	A7090	513857	4758422	Txarra	2. mailako lehentasuna
ABAIBAI499020000	Puente Blancoko presa	A7091	514034	4757553	Txarra	2. mailako lehentasuna
ABAIBAI505980000	Izenik gabea	N009	513887	4758188	Txarra	2. mailako lehentasuna
ABAIBAI504320000	Izenik gabea	N010	513971	4758048	Txarra	2. mailako lehentasuna
ABAIBAI067060000	Izenik gabea	A7103	506018	4730429	Eskasa	4. mailako lehentasuna

Inbentariatuak oztipo guztien artean, 9 oztipotik jardun behar da lehentasunez.

Irudia: Baia ibaiaren arroan dauden oztopoen kokalekua (KBEaren eremua): iragazkortasuna eta esku-hartzearen lehentasuna. Aurreko taulan islatutako balorazioei dagozkie koloreak.

Baia ibaia KBEan emari-defizita dago nekazaritza eta abeltzaintzarako kentzeekin eta ibaiaren beraren naturarekin lotuta; izan ere, Baia ibaiaren erdiko zatiak agorraldietan hustuleku gisa jotzen du aldizka, eta euri-sasoian, berriz, iturburu gisa. Jokabide horrek ezartzen du udako hilabeteetan ibaia guztiz agortzea KBEaren zati handi batean, guneren bat putzu eta urmael bakan batzuk geratuz. Bestalde, euri-sasoian emaria nabarmen areagotzen da. Batetik, ekarpenak iturrian handiak dira, eta, bestetik, akuiferoak ibaiari egindako ekarpenek ere emaria areagotzen laguntzen dute. Nahikoa maiz gertatzen dira Baia ibaia KBEaren ibilgu nagusiaren gainezkatzeak.

Aireko igarobidea:

Linea elektrikoak ez daude balizatuta hegazti-faunaren talkak saihesteko. EAE da hegazti-faunari linea elektrikoek eragindako arriskua arintzeko araudi elektro-tekniko espezifiko bat ez duen autonomia-erkidegoetako bat.

4.2.2. IBAI-HABITATAK: uretako habitatak (EB-ko KODEAK. 3150, 3240, 3260, 3270, 3280) eta ibarbasoak (EB-ko KODEAK 91E0*, 92A0, 91B0)

Justifikazioa

- Kontserbatzea interesgarritzat jotako hainbat habitat dira, batzuetan lehentasunezko kasuetan (91E0*), batasun-mailan, eta Habitaten 92/43/EEE, Zuzentarauaren I. eranskinean jasota daude.
- Uretako eta erdi-uretako fauna-espezie mehatxatuak dituzte; bereziki, *Mustela lutreola* (bisoi europarra) eta *Lutra lutra* (igaraba)
- Beste fauna-espezie interesgarri batzuentzako babes- eta elikadura-lekuak ditu ibaiak, hala nola hauentzat: loina, errutilo hegatsgorria, ibai-kabuxa, amuarraina... baita Europa-mailako interesa sortzen duten intsektu saprolixikoentzat ere agian. Espezie askorentzat babes- eta ugalketa-leku gisa balio duten gune heze txikiak garatzea errazten dute.
- EAEn banaketa mugatuko beste espezie batzuen habitat bereizgarriak dira, hala nola hauenak: *Alcedo atthis* (martin arrantzalea), *Riparia riparia* (uhalde-enara) eta *Cinclus cinclus* (ur-zozoa)
- Espezietan flora handia du, eta tokiko biodibertsitate espezifikoki nabarmen laguntzen diote horiek.
- CO2 xurgatzen dute, ura iragazten dute, ibilguari itzala egiten diote eta uholdeetan funtzio indargetzailea dute; horrela, uren eta, oro har, ibai-sistemaren kalitatea hobetzen dute.

Kontserbazio-egoera

Uretako eta legarrezko hondartzetako habitatak (Kod. EB 3150, 3240, 3260, 3270 eta 3280)

3150 - Ur geldiak (edo korrante geldokoak), landaredi flotatzailearekin.

Habitat hau presente dago urmaeletan eta ur geldiak edo zirkulazio oso geldoa duten beste ur-bitarteko batzuetan (meandroak, ibaiak eta presen hurbileko lekuak); hain zuzen, organo flotagarriak edukitzeagatik nabarmentzen diren ur-komunitateen askotariko multzoa garatzen da, eta, horregatik, gainazalean ikus daitezke. Ur-dilistak (*Lemna* spp.) eta hainbat *Potamogeton* eta nenufere espezie dira maizen agertzen diren eta deigarrienak diren landareak. Ia beti espezie gutxi osatutako komunitateak izan ohi dira, izaera zatikatua izatearen ondorioz. Baia ibaia KBEan, habitat horri dagozkion komunitateak azalera txikiak osatzen dituzte, eta ezin dira beti kartografikoki irudikatu. Hala ere, KBEan dago; Rivabellosan kartografiatu da, zubiaz gaindiko uretan (*Nuphar luteum* espeziea).

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Azalera		X		
Egitura eta funtzio espezifikokiak		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

3240 - Ibai-ibilgu kantabriar-piriniotarren zuhaixka-formako landaredia.

Zuhaixka-formako sahatsen komunitate txikiak dira, eta ibai-kaskailuak, ibilguraren ohande harritsua edo zuhaixka-formako landarediaren lehen lerroa hartzen dute. Udaberriko ur-goraldiek eragiten dieten zuhaixka-formako sahatsiek osatutako habitat aitzindaria da. Habitat honetan maiz agertzen dira sahats espezie desberdinak, esaterako: *Salix purpurea* subs. *lambertiana*, *S. elaeagnos* subs. *angustifolia*, *S. discolor* eta *S. alba*, eta horiekin batera beste genero batzuk ere agertzen dira, *Tussilago farfara* eta *Equisetum arvense*, adibidez. Kasu gehienetan, garapen eskaseko komunitateak dira, eta, beraz, horien irudikapen kartografikoak ez du ondo islatzen KBEan duten kokapena. Nolanahi ere, garapen oso mugatuko kasuetan, egokitzen jo da inguruetako ibaiertzeko basoen barnean hartzea, hobeto irudikatuta baitaude (funtsean COD UE 91E0* eta 92A0).

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Azalera		X		
Egitura eta funtzio espezifikoak		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

3260 - Ur ibilien uretako landaredia (ordoki- eta mendi-estaletako ibaiak, *Ranuncion fluitantis* eta *Callitricho-Batrachion* landarediarekin).

Habitat horri dagozkion komunitateek azalera txikiak osatzen dituzte, eta ezin dira beti kartografikoki irudikatu. Hala ere, badago KBEan, eta habitat horren ordezkaritza ona kartografiatu da Pobesen zubipean eta zubi horrez azpiko uretan; gune horretan ibilgua betetzen duen azalera zabala hartzen du. Honako espezie berezi hauek aipa daitezke: *Ranunculus penicillatus*, *Potamogeton pectinatus*, *Potamogeton fluitans* eta *Myriophyllum spicatum*.

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Azalera		X		
Egitura eta funtzio espezifikoak		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

3270. Ibaiertzetako lohien urteko landaredia (ibaiertz lohitsuak dituzten ibaiak, urteko *Chenopodion rubri p.p* eta *Bidention p.p.* landarediarekin).

KBEan agertzen da habitat hau, baina ezin izan da azalerarik kartografiatu, oso eremu txikiak hartzen baititu beti. *Polygonum* generoko espezieak ditu ezaugarri batez ere (*P. lapathifolium*, *P. persicaria*, *P. mite*). *Bidens tripartita* eta *Xanthium strumarium* ere ager daitezke.

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Azalera		X		
Egitura eta funtzio espezifikoak		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

3280 - Errekasto-lohien landaredi bizia (etengabeko emaria duten ibai mediterraneoak *Paspalo-Agrostidion* espeziearekin, errekastoen *Salix* eta *Populus alba* landaredi-sareekin).

Aurreko kasuan bezala, ez dugu kartografiatu Baia KBEan habitat honen azalerarik, kasu guztietan azalera oso txikiak hartzen baititu. *Paspalum paspalodes* eta *Polypogon viridis* ditu ezaugarri.

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Azalera		X		
Egitura eta funtzio espezifikoak		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

Ibarbasoa (Kod. EB 91E0*, 92A0, 91B0)

Baia ibaiaren KBEaren ibaiertzetako ohiko habitatak dira sahastiak eta lizardiak. 91E0* habitata nagusi da Baia ibaiaren iturritik Pobes herriraino, non flora-osagaietan aldaketa txikiek adierazten duten mediterraneo eraginaren osagai bat, ibaiertzeko landaredia osatzen duen ibaiertzeko serie eta habitat aldaketan islatuta (COD UE 92A0) KBEaren amaierara arte, Ebro ibaiarekin bat egitetik hurbil.

Pobes baino pixka bat lehenago, arestian aipatutako mediterraneo eraginaren trantsizioa antzematen den lekuan, lizar hostotxikia (*Fraxinus angustifolia*) nabarmentzen da ibaiertzeko basoan. Espezie horren dominantziari lotuta, Batasunaren intereseko 91B0 habitata kartografiatu da, "*Fraxinus angustifolia* lizardi termofiloari" dagokiona.

Ibaiertzeko landarediaren osaerari eta egiturari dagokionez, ez da egokia KBEaren zati batzuetan, hiriaren, nekazaritza eta abeltzaintzaren eta basoaren arloko presioengatik. Kontserbazio-egoeraren ardatz nagusia kaltegarritzat har daiteke. Hala ere, zenbait zatitan kontserbazio-egoera aldekoa da. Oro har, honela laburbil daiteke:

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Azalera		X		
Egitura eta funtzio espezifikoak		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak		X		
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

Presioak eta mehatxuak

Presio eta mehatxu nagusiak bat datoz ibai-korridorearen elementu gakoaren deskribapenean zehaztutakoekin:

- Aldaketa morfologikoak: ur-kanalizazioak eta -desbideratzeak (J02.03), aldaketak hidrografian, orokorra -presa txikiak- (J02.05), hiriguneak, industrialdeak edo gunekomertzialak (E01, E02).
- Labore-lurrak (A01).
- Espezie inbaditzaileak eta espezie aloktonoak (I01): KBEaren eremuan flora-espezie aloktonoak daude, eta horietako zenbait inbaditzaileztat hartzen dira, gainera: Sasiakazia (*Robinia pseudoacacia*) eta ailantoa (*Ailanthus altissima*) daude, nahiz eta horien presentzia ez den oso azpimarragarria. Oso adierazgarria izan ez arren, platano arruntaren aleak antzeman dira (*Platanus hispanica*).

4.2.3. BISOI EUROPARRA (*Mustela lutreola*)

Justifikazioa

Habitaten Zuzentzarauaren II. eta IV. eranskinetan (Ondare Naturalari eta Biodibertsitateari buruzko 2007ko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen II. eta V. eranskinak) jasotako espeziea da, eta haren kontserbazioa lehentasunezkoa da Europan.

"Espezie mehatxatuen Estatuko Katalogoan "galzorian" dagoen espezie gisa agertzen da, baita Euskal Katalogoan ere.

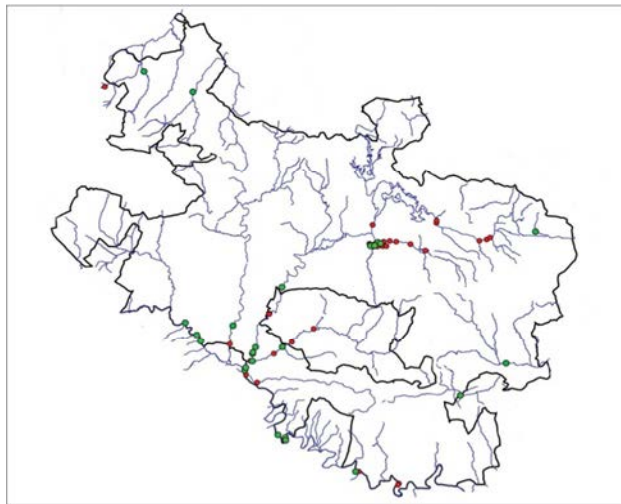
Arabako Lurralde Historikoan kudeaketa-plan bat dauka eta 2003az geroztik onartuta dago. Kudeaketa-plan horren arabera, Baia ibaia KBEa interes bereziko gunea da bisoi europarrarentzat.

Kontserbazio-egoera

Europar, XIX. mende amaierara arte, bisoi europarrak Europa erdialde osoa hartzen zuen (Frantziatik Uraletara arte). Gaur egun, Europako populazioa banakatutako bi populazio-gunetara mugatu da. Nukleo bat, ekialdekoa, Errusian eta Danubio ibaiaren deltan (Errumania, Ukraina eta Moldavia) dago, eta beste nukleoa, mendebaldekoa, Frantziaren hego-mendebaldean eta Espainiako iparraldean.

Espainian, populazioa (500 ale inguru kalkulatzen da) Ebro ibaiaren eta haren ibaiadarren goiko eta erdiko zatira mugatzen da. Euskadi, Nafarroa, Errioxa eta Gaztela eta Leon (Burgos) probintzietan banatzen da.

Araban, dentsitate handiena Ebron eta haren ibaiadarretan dago. Ebro, Omecillo, Baia eta Zadorra ibaien arroetako Arabako zatietan bizi diren bisoiak populazio-nukleo berekotzat hartzen dira. Espezieak kide gutxi ditu eta oszilazio nabariak ditu urtetik urtera ugaritasunean; egoera horrek nabarmentzen du nukleo honen ahultasuna.

Bisoi europarraren banaketa, Araban. Espezieari 2000-08 aldian egindako jarraipen-lanen emaitzetatik abiatuta egina (Iturria: Arabako Foru Aldundiko datu-basea). Biribil gorriak: 2000-04 datuak; biribil berdeak: 2005-08 datuak.

Azken 15 urteetan, Baia ibaia azterketen jomuga izan da bi espezie horien banaketa eta kontserbazio-egoera ezagutzeko, eta baieztatu daiteke, hortaz, nahikoa informazio badagoela horien banaketa ezagutzeko eta kontserbazio-egoera balioesteko.

Baia ibaia KBEan modu egonkorrean agertzen da Baia ibaiaren azken zatian azken hamar urteetan.

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa		X		
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

Presioak eta mehatxuak

Bisoi amerikarra:

Baia ibaiaren arroan, bisoi amerikarraren populazio egonkorra dago eta espezie europarraren presentzia modu oso nabarian baldintzatzen du (TRAGSA, 2009; TRAGSEGA, 2009).

Bisoi europarraren (berdez) eta bisoi amerikarraren (gorriz) banaketa, Araban. Iturria: Arabako Foru Aldundia, 2009.

Ibai-ekosistema aldatzea:

- Oihanpea deuseztatzea (B02.03)
- Baso-aprobetxamendua birpopulaketa edo leheneratze naturalik gabe (B03)
- Errepideak eta autobideak (D01.02). AP-68 autobidea eta A-3314 errepidea, eta beste batzuk.
- Trenbideak, abiadura handiko trena (D01.04). Bilbo-Zaragoza trenbidea.
- Ur-kanalizazioak eta -desbideraketak (J02.03).
- Ur kontinentalen ibilbideen egituretan aldaketak (J02.05.02)
- Lurrazaleko uretatik datozen ur-hartzeak (J02.06)
- Espezie inbaditzaileak eta espezie aloktonoak (I01). Bisoi amerikarra (*Mustela vison*). Elementu gako honetan mehatxu horrek honako ondorioak dakartza, besteak beste: Aleutiana gaixotasuna sartzea (K03.03), gune ekologiko bera okupatzea eta populazioei eraso zuzenak egitea.

4.2.4. IGARABA PALEARTIKOA (*Lutra lutra*)

Justifikazioa
Habitaten Zuzentarauaren II. eta IV. eranskinetan sartutako espeziea da eta "galzorian" dago EAEn. Babes Berezia duten espezie basatien zerrendan dago (2011ko otsailaren 4ko 139/2011 Errege Dekretua). Arabako kudeaketa-plan bat dauka eta 2004az geroztik onartuta dago. Kudeaketa-plan horrek ezartzen du Baia ibaia KBEa interes bereziko gunea dela espezie honentzat.
Kontserbazio-egoera
Espeziea Europa kontinentearen mendebaldetik Indonesiaraino hedatuta dago eta tundra artikutik Afrikako iparraldera arte. Europan banaketa zabala izan arren, beheraldi nabaria izan du berriki, eta desagertu egin da Holanda, Suitza eta Frantziako, Belgikako, Alemaniako eta Suediako gune zabaletatik. Ia Iberiar Penintsula osoan dago, Almerian izan ezik. Ez dago Balear Uharteetan, ezta Kanariar Uharteetan ere. Euskadin, igaraba Araban dago gehienbat eta isurialde mediterraneoko ibaietan (Ebro ibaia eta haren Omecillo, Baia, Zadorra, Ihuda Inglares eta Ega ibaiadarrak) (López Luzuriaga, J., I., et al., UPV-DFA 2011). Modu oso zehatzean aurkitu da Bizkaian isurialde kantauriarrean; hain zuzen, eremu horretan desagertutzat jota zegoen. Baia ibaian, arro guzian zabaltzen da haren presentzia.

Igarabaren banaketa Araban, 2007-08 aldian (López de Luzuriaga, 2009). Biribil berdeak: prospekzio positiboa; biribil gorriak: negatiboa.

Arabako lurralde historikoan benetan berreskuratzen ari da, eta birpentsatu egin beharko litzateke Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoan "galzorian" dagoen espezie gisa katalogatuta egotea. Hala ere, berreskurapen horri buruzko azterketa zorrotzen faltak eta igaraba arabarrei buruzko oinarritzko parametro demografikoen ezjakintasunak zuhertasunez jokatzera behartzen du. Soilik adieraz daiteke okupatutako eremua zabaldu dela berriki; fenomeno hori antzeko baldintzetan gertatu da lurralde mugakideetan.

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak		X		
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

Presioak eta mehatxuak

- Oihanpea deuseztatzea (B02.03)
- Baso-aprobetxamendua birpopulaketa edo leheneratze naturalik gabe (B03)
- Errepideak eta autobideak (D01.02)
- Lurrazaleko uren kutsadura (H01)
- Ur-kanalizazioak eta -desbideraketak (J02.03)
- Ur kontinentalen ibilbideen egituretan aldaketak (J02.05.02)
- Lurrazaleko uretatik datozen ur-hartzeak (J02.06)

Azpimarratu behar da mehatxua dela ibai-sarea bide-sarearekin ebakitzea bisoi europarrarentzat eta igarabarentzat, bestek beste. Ildo horretan, A-2622 errepidearen zatia nabarmentzen da Pobes inguruan; zati horretan zenbait animalia harrapatu baitituzte.

4.2.5. KOMUNITATE IKTIKOA: LOINA (*Parachondrostoma miegii*), AMUARRAIN ARRUNTA (*Salmo trutta fario*), MAZKAR ARANTZADUNA (*Cobitis calderoni*), IBAI-KABUXA (*Salaria fluviatilis*) eta IPARRALDEKO KATXOA (*Squalius pyrenaicus*)

Justifikazioa

Iberiar Penintsulako espezie endemikoak dira.

Loina Habitaten Zuzentzarauaren II. eranskinean sartuta dago (Ondare Naturalari eta Biodibertsitateari buruzko 2007ko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen II. eranskina)

Mazkar arantzaduna, ibai-kabuxa eta iparraldeko katxoa "galzorian" daude Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoaren arabera. Hiru espezie horiek beren kudeaketa-planak dituzte eta horietako bakoitzean adierazten da Baia ibaia KBEaren zein zati hartzen den espezie horientzako interes bereziko gunezatzat.

Ibai honetan aipatutako beste arrain-espezie batzuk amuarraina (*Salmo trutta*), txipa (*Phoxinus phoxinus*), mazkarra (*Barbatula barbatula*) eta mendi-barboa (*Barbus graellsii*) dira. Azken espezie hori Habitaten Zuzentzarauaren V. eranskinean agertzen da.

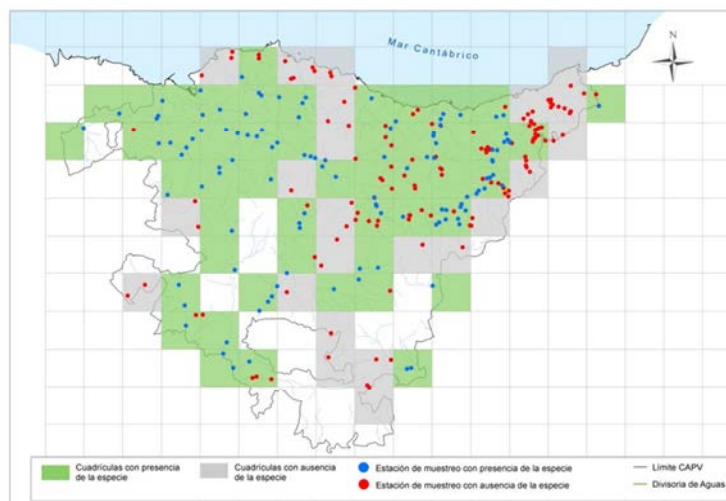
KBE honek morfologia eta uraren kalitate egokiak dituen zatiak ditu amuarrainaren (*Salmo trutta fario*) populazio handiak egoteko; hain zuzen, balio ekologiko handiko espeziea da eta gainbehera etorri da nabarmen azken urteetan.

Komunitate iktikoaren egoera onak adierazten du ibai-ekosistemaren kontserbazio-egoera ona.

Kontserbazio-egoera

Loinak oso banaketa zabala du EAEn. Hiru lurralde historikotan dago, Ebroren arro guztietan Omecillotik mendebaldean, Araia-Arakil eta Egaraino ekialdean, eta arro kantauriar guztietan, Oiartzun, Urumea eta Lea ibaietan izan ezik. Isurialde kantauriarreko populazioek joera gorakorra izan dute azken bi hamarkadetan, uren kalitatea hobetzearekin lotuta. Espero da joera horrek jarraitzea epe motzean eta ertainean, arroaren saneamendu-sistemak garatzen diren heinean.

Eusko Jaurlaritzak egindako laginketa-kanpainetan lortutako datuek espeziearen gaur egungo balioespen zehatza egitea eragozten badute ere, laurogeita hamarreko hamarkadaren amaiera aldera egindako lehen balioespen batek aintzat hartu zuen populazioak egonkor eutsi ziola 1980ko hamarkadaren eta 1990eko hamarkadaren lehen erdian. Ematen du datu berrienek adierazten dutela nolabaiteko gainbehera egon dela zenbait laginketa-estaziotan. Zadorra eta Baia ibaikoak dute espezie honen presentzia edo ugaritasun handiena; Ega, Omecillo eta Ihuda ibaietan, aldiz, nolabaiteko beherakada antzematen da azken urteetarako kalkulaturako dentsitateetan.

Baia ibaiaren arroko ibilguetan presa txikiak eta presak bezalako oztopoen ugaritasunak mugatu egiten du espezie honen gaitasuna erruteko leku egokiak aurkitzeko; izan ere, leku horiek ibaiaren goiko zatietan egoten dira.

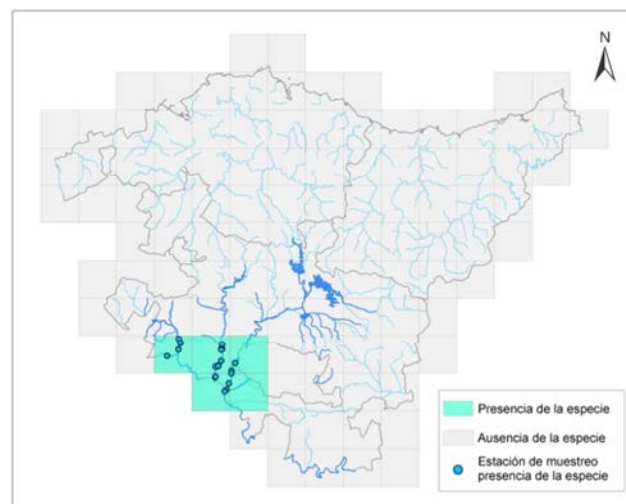
Ondorioak				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata	X			
Etorkizunerako aurreikuspenak		X		
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Amuarrain arrunta populazio-egoera larrian dago Arabako *ropetan*. Azken urteetan errute eta arrainkumeen hazileku murriztua egiaztatu da eta ez du islatzen gazteen areagotzerik hurrengo urtetan; hortaz, helduen errekrutatze-tasa nabaritzen da, hainbat faktorerengatik, besteak beste: ibaien emariaren gorabeherak eta urritzeak eta uren baldintza fisiko-kimikoak. Baia ibaian, Arabako ibai nagusi gehienetan bezala, barietate autoktonoen hibridazioa gertatu dela egiaztatu da, aurreko urteetan egindako askatzeetatik eta birpopulazioetatik datozen Europa erdialdeko espeziekin nahastu baitira (Arabako ibaietako BGLen Fauna Iktiologikoaren azterketa, EHU-AFA, 2003). Urteroko debekualdien bidezko arrantzaren erregulazioak orokortu egin du heriotzarik gabeko arrantza praktikatzeari eta zatien debekualdien erregulazioa espezie honen populazio-egoera hobetzeko.

Baia ibaiaren goiko zatian, jaiotzen denetik Aprikano arte arrantza debekatuta dago. Puntu horretatik Burgosko probintzia-mugara arte heriotzarik gabeko arrantza libreko zati izendatuta dago.

Ibai-kabuxa da ibaietan eta lakuetan bizitzera moldatu den familia honetako Europako ordezkari ia bakarra, eta, hortaz, itsasotik ehunka kilometrotara kokatzen da. Ibaietako erdiko eta beheko gunetako sakonera txikietan agertzen da, oro har ur argi eta garbietan, korrante ez oso indartsuetan, eta lakuen bazterretan ere bai. Erraz ezkutatzeko aukera duen babes askoko ibilgu harritsuak ditu gustuko.

Baia ibaia KBEan ardatz nagusiaren beheko zatian dago.

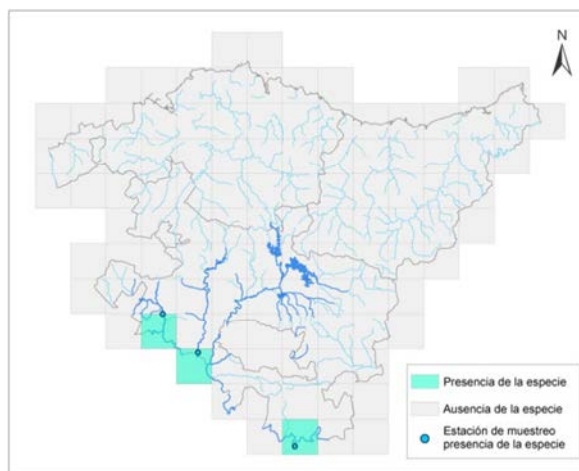

Ibai-kabuxaren banaketa 2002-2008 aldian.

Espezie mehatxatuen Euskal Katalogoaren arabera, "galzorian" dagoen espeziea da. KBEan Baia ibaiaren beheko zatian dago espezie hau. Araban ibai-kabuxaren (*Salaria fluviatilis*) kudeaketa-planeari sartutako espeziea da (2002ko ekainaren 12ko 351 Foru Agindua). Horregatik, Baia ibaia KBEa interes bereziko gunetzat eta banaketa-eremu potentzialtzat hartzen da.

Ondorioak				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua		X		
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak		X		
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

Mazkar arantzaduna Iberiar Penintsulako espezie endemikoa da. Oxigeno-kontzentrazio handia behar du, eta, beraz, ibaietako erdialdeko eta goiko zatietan kokatzen da, ondo kontserbatutako zatiak baztertu gabe. Korrante moderatuko gunetan bizi da, legarra eta hondarra duten hondo harritsuetan. Baia ibaia KBEan, ardatz nagusiaren beheko zatian dago.

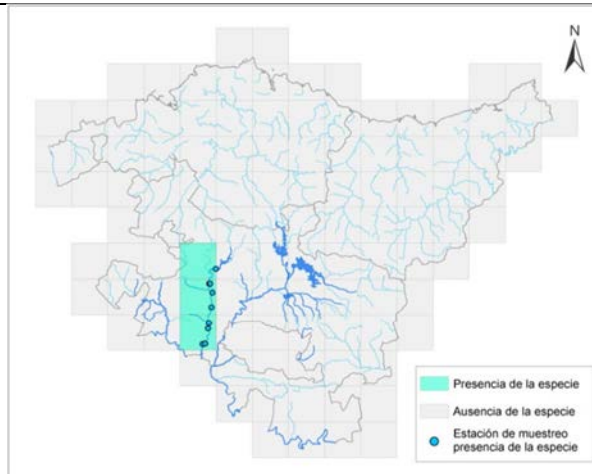

Mazkar arantzadunaren banaketa, 2000-2007 aldian.

Espezie mehatxatuen Euskal Katalogoaren arabera, "galzorian" dagoen espeziea da. Baia ibaia KBEan, ardatz nagusiaren beheko zatian dago. Mazkar arantzadunaren (*Cobitis calderoni*) kudeaketa-planak (2007ko apirilaren 18ko 340/07 Foru Agindua) aintzat hartzen du Baia ibaia interes bereziko gunetzat.

Ondorioak				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua			X	
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

Iparraldeko katxoa Iberiar Penintsulako endemikoa da eta askotariko inguruneetan bizitzeko gai da, nahiz eta datu historikoek eta berezkoek adierazten duten gustuko dituela Ebroren ibaiadarretako erdiko edo beheko zatiak, gune sakonak eta korrante motelekoak. Espektrro trofiko handiko eta izaera jeneralista markatuko espeziea da, eta gai da elikagaiak bilatzeko hondoan, ur-zutabeen edo gainazalean.

Mazkar arantzadunaren banaketa, 2001-2008 aldian.

Baia ibaia espeziearentzat interes bereziko gunetzat hartzen da, iparraldeko katxoari (*Squalius pyrenaicus*) buruz Arabako Foru Aldundiak onartutako kudeaketa-planean (2007/04/18ko 339 Foru Agindua). Berriki, Baia ibaiaren erdiko eta beheko guneeetan ere ageri dela ikusi ahal izan da.

Ondorioak				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua			X	
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

KBEaren arrain-komunitatearen osaerari dagokionez, oro har, EAEko ibaien egoera ekologikoaren jarraipen-sareko laginketetan lortutako emaitzek islatzen dute kalitate biologiko ona dagoela KBEaren goiko eta erdiko zatietan. Aldiz, Baia ibaiaren beheko zatian, arrain-osaera ez da zuzena, eta zati hau "apal" gisa hartzen da.

Presioak eta mehatxuak

- Baso-aprobetxamendua birpopulaketa edo leheneratze naturalik gabe (B03)
- Kirol-arrantza (F02.03)
- Hondarra edo legarra erauzte (C01.01)
- Hondartzako agregakinak erauzte (C01.01.02)
- Lurrazaleko uren kutsadura (H01)
- Ur-kanalizazioak eta -desbideraketak (J02.03)
- Aldaketak hidrografian (J02.05)
- Ur-korronteen ibilbideen egituretan aldaketak (J02.05.02)
- Espezieak sartzetik eratorritako antagonismoak (K03.05)

4.2.6. ODonatuak: *Macromia splendens*, *Oxygastra curtisii*, *Gomphus vulgatissimus*

Justifikazioa

Baia ibaia KBEaren eremuan eta aipatutako ibaiadarretan, besteak beste, arestian aipatutako hiru odonatu-espezieak. *Macromia splendens* nahiz *Oxygastra curtisii* espezieak Habitaten Zuzentarauaren II eta IV. eranskinetan agertzen dira.

Gainera, aipatutako hiru espezieak Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoan agertzen dira (2013ko ekainaren 18ko AGINDUA): *Macromia splendens* "galzorian" kategorian eta *Oxygastra curtisii* eta *Gomphus vulgatissimus* "kaltebera" gisa. Lehen biak, gainera, Espezie Mehatxatuen Estatuko Katalogoan ere agertzen dira (2011ko otsailaren 4ko 139/2011 ED), Euskal Katalogoko mehatxu-kategoria berberetan: *Macromia splendens* "galzorian" kategorian eta *Oxygastra curtisii* "kaltebera" gisa.

Azken urteetan hainbat azterketa egin dira EAEn intereseko odonatu horien eta beste batzuen presentzia zehazteko, eta laginketa egindako eremuen artean Baia ibaia zegoen, besteak beste.

Kontserbazio-egoera

Macromia splendens nahiz *Oxygastra curtisii* espezieen kontserbazio-egoera ezezaguna da, duela zenbait urteko aipua baitira (1985 eta 1997, J Ocharanen eskutik) eta ez baitira berretsiak izan. Bi espezieak ur geldoei lotuta daude, lokatza eta ibaiertzeko belarkara-landaredia duten guneeekin.

Gomphus vulgatissimus espeziearen kontserbazio-egoerari dagokionez, aintzat hartu daiteke aldekoa dela, *Espainiako Mehatxatutako Ornogabeen Atlas eta Liburu Gorriaren* arabera (espezie kalteberak). Lehen liburukia: Artropodoak. Verdú J.R. et al. 2011.

Presioak eta mehatxuak

- Aldaketak induzituak baldintza hidraulikoetan (J02).
- Lurrazaleko uretatik datozen ur-hartzeak (J02.06).
- Lurpeko ur-hartzeak (J02.07).
- Artzaintza (A04).
- Lurrazaleko uren kutsadura (H01).
- Lurrazaleko uren kutsadura difusoa, etxeko erabilerako urek eta hondakin-urek sortua (H01.08).

4.2.7. NAIADEAK: *Potomida littoralis*

Justifikazioa

Baia ibaian badago *Potomida littoralis* espeziearen populazio nabarmena; espezie hori "kaltebera" da Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoaren arabera.

Naiade-populazioak ibaietako uren kontserbazio-egoeraren lekuko dira, ibilguaren parametro fisiko-kimikoen eta baldintzen eskakizunengatik. Gaur egun, Araban naiadeen hiru espezieren populazio handiak daude eta aurretik lurralde osoan banaketa zabala zuten.

Kontserbazio-egoera

Baia ibairen goiko eta erdiko zatian *Potomida littoralis* espeziearen zenbait populazio daude; Arabako lurralde osoan zabaldutako populazio zaharren erlikiak. Populazioak kontserbazio-egoera onean dauden, nahiz eta ibaiaren emariaren gorabeherak eragiten dieten.

Araba da *Potomida* espeziearen populazio bizi gehien dauden lurraldea, eta egiaztatutako ordezkaritza txiki bat ere badago Bizkaian.

Arabako *Potomida* espeziearen beste populazioak zebra-muskuiluaren presentziak mehatxatuta daude.

Presioak eta mehatxuak

- Ur kontinentalen ibilbideen egituretan aldaketak (J02.05.02)
- Aldaketak hidrografian, orokorra (J02.05)
- Hondarra edo legarra erauzteak (C01.01)
- Hondartzako agregakinak erauzteak (C01.01.02)
- Lurrazaleko uren kutsadura (H01)
- Ur-kanalizazioak eta -desbideraketak (J02.03)
- Lurrazaleko uretatik datozen ur-hartzeak (J02.06).
- Espezie exotiko inbaditzaileak sartzetik eratorritako antagonismoak (K03.05)

4.2.8. IBAIETAKO HEGAZTI-FAUNA: Martin arrantzalea (*Alcedo atthis*), ur-zozoa (*Cinclus cinclus*) eta uhalde-enara (*Riparia riparia*).

Justifikazioa

Asko dira ur-bitartekoari hertsiki lotutako espezieak izan ez arren Baia ibaia KBEaren eremua erabiltzen duten hegazti-espezieak atsedenerako, larreratzeko...

Martin arrantzalea, ur-zozoa eta uhalde-enara espezieak, adibidez, ibai-bitartekoaren kalitatearen adierazle bikainak dira:

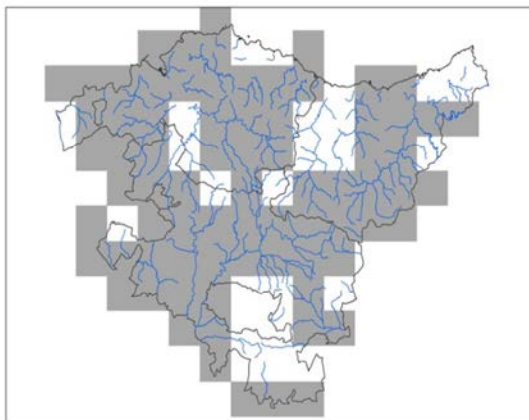
- Martin arrantzalea Hegaztien Zuzentarauaren I. eranskinean sartuta dago (Biodibertsitateari buruzko 2007ko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen IV. eranskina). Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoan "interes bereziko" gisa hartzen da espezie hau.
- Ur-zozoa Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoan "interes bereziko" gisa hartzen da.
- Uhalde-enara "kaltebera" gisa sailkatuta dago Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoan. Gainera, espezie honek kudeaketa-plan bat dauka Araban eta 2000az geroztik onartuta dago (2000ko martxoaren 7ko Diputatuen kontseiluko 22/2000 FORU DEKRETUA). Baia ibaia KBEa interes orokorreko gunea da espeziearen banaketarako.

Kontserbazio-egoera

Baia ibaia KBEan, bi espezieen kontserbazio-egoera ezezaguna da.

Martin arrantzalea (*Alcedo atthis*)

Hiru lurralde historikotan dago, baina Bizkaian eutsi zaio soilik egonkor 1998rako populazio ugaltzaileari. Gaur egun, populazio ugaltzailea EAEn nahiz KBEan ezezaguna da.

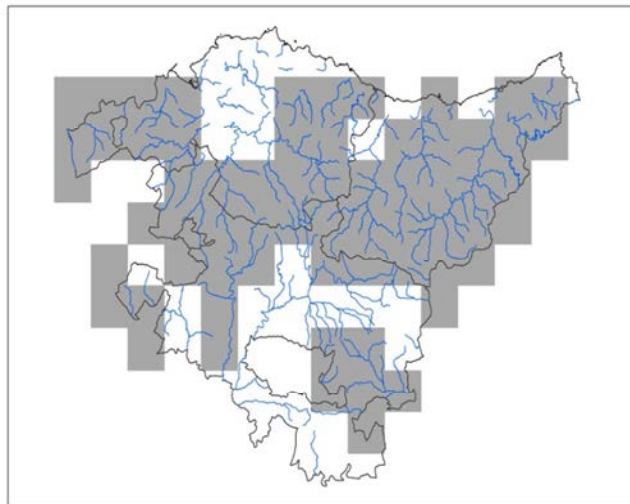

Martin arrantzalearen banaketa EAEn. 2000 - 2007 aldia
Iturria: Biodibertsitatearen Inbentario Nazionala, 2007

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata	X			
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Ur-zozoa (*Cinclus cinclus*)

EAEn banaketa zabala du hiru lurralde historikotako ur-ibilbideetan, eta badirudi gustukoago duela autonomia-erkidegoko mendiguneetako ibai-ibilbideak.

Ur-zozoaren banaketa EAEn.

Ur-zozoa Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoan "interes bereziko" gisa hartzen da.

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata	X			
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Uhalde-enara (*Riparia riparia*)

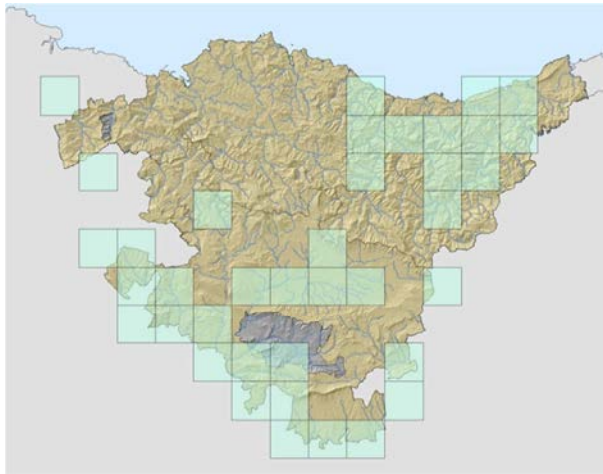
Uhalde-enara "kaltebera" gisa sailkatuta dago Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoan. Araban, uhalde-enararen kudeaketa-plana onartu zen 2000. urtean (167/2000 Foru Dekretua); legezko tresna horrek espezie horren populazioen kontserbazioa eta leheneratzea sustatzeko zuzentarauak eta neurriak ditu.

EAEn espeziearen hazkuntza-koloniak daude Araban, Gipuzkoan eta Bizkaian. Bizkaian aurkitu zen espeziearen nukleo ugaltzaile lehena eta bakarra 2008a, Artibain. Gipuzkoako koloniak bideratze-hormetan hazten diren bitartean, Araban mota horretako kokapen bat aurkitu zen, baina gainerakoak (7) ezponda hareatsuei zegozkien (IKT. 2008. EAEn dauden uholde-enaren (*riparia riparia*) populazio habia-egileen zentsua eta kontserbazio-egoera. 2007 denboraldia. Eusko Jaurlaritza).

Eusko Jaurlaritzak egindako 2007ko zentsuan, EAEn 378 eta 316 habia aktibo aurkitu ziren guztira, 34 koloniatan banatuta. Horien artetik, Araban 58-60 habia aktibo zenbatu ziren. Horietako bat ere ez zegoen Baia ibaian.

2001az geroztik, urteroko jarraipena egiten zaie uhalde-enaren populazioei Araban. Arabako populazioak dinamika ziklikoa dauka, eta alderatuz gero, joera okerragoa dute berritzerik gabeko substratu naturalen gaineko koloniek. *Egia esan, ustiatutako legar-hobietan instalatutako kolonien jokaera izan zen patroia horren erantzulea; izan ere, populazioaren % 75 baino gehiago hartu izan dute beti.* Aldiz, beste substratu mota batzuk okupatu zituzten kolonien joera linealki negatiboa izan zen, aipatutako zikloaren onurarik gabe.

Arabako populazioak Arabako lurralde historikoko hegoaldean daude, batik bat, legarrezko eta hondarrezko harrobietan. Hazkuntza-kolonien presentzia egiaztatu da Arabako lau gunetan: Baia, Ega, Zadorra (erdialdeko zatia eta ibaiadarrak) eta Ebro ibaia, non ugaritasun handiagoz agertzen den.

Iturria: Biodibertsitatearen Inbentario Nazionala, 2007. Uhalde-enararen (*Riparia riparia*) habitat ugaltzailaren ezaugarritzea Euskadiko isurialde kantauriarrean, 2008ko abendua.

ONDORIOAK

	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa			X	
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

Presioak eta mehatxuak

Espezie horien presio nagusiak uren kalitatearekin (H01) eta habitata aldatzearekin (ur-kanalizazioa eta -desbideratzeak -J02.03-; baldintza hidraulikoetan egindako aldaketak -J02-, eta baso-aprobetxamendua birpopulaketa edo leheneratze naturalik gabe -B03-) lotuta daude. Uhalde-enararen kasu zehatzean, faktore horiei gehitu behar zaie nekazaritzan pestizidak erabiltzea (A07).

Araban, azpimarratu behar da funtsean zenbait jarduerak, zuzenketek eta bideratzeek izan dezaketen eragin negatiboa, hain zuzen, espezie hauen presentzia eta horien eskakizun ekologikoak kontuan hartzen ez dituztenena. Halaber, eragin larria dauka legar-hobietatik agregakinak erauzteak (C01.01), batez ere ibai handietan. Izan ere, uhalde-enaren populazio finkatuak dituzten ezpondak edo kolonizagarriak diren guneak deuseztatzen dituzte.

4.2.9. BRIOFITOAK: *Orthotrichum casasianum*.

Justifikazioa
Espezie briofito honen populazioa Baia ibaian bakarra da Iberiar Penintsulan eta munduan. Horregatik, "galzorian" dagoen espezie sailkatuta dago Euskadi-mailan 2013az geroztik, nahiz estatu-mailan.
Kontserbazio-egoera
Berezitasun espezifikoa da, balio paregabekoa. Populazioa 200 bat ale helduk osatzen dute, ibaiertzeko landaredia kontserbazio-egoera onean dagoen Baia ibaiaren zati batean, nahiz eta ur-goraldien eta ibaiaren emariaren gorabeheren menpekoa izan. Kontserbazio-egoera oneko ibaiertzeko zuhaitzen enborrez eta adarrez eta zuhaixkez osatutako substratuan daude.
Presioak eta mehatxuak
- Oihanpea deuseztatzea (B02.03) - Ur kontinentalen ibilbideen egituretan aldaketak (J02.05.02) - Aldaketak hidrografian, orokorra (J02.05) - Baso-aprobetxamendua birpopulaketa edo leheneratze naturalik gabe (B03)

4.3. PRESIO ETA MEHATXU NAGUSIAK KBE-AN

Atal honetan jasotzen da Baia ibaia KBEaren eremuak jasaten dituen presio eta mehatxu nagusiak. Presioen eta mehatxuen azterketa eta balioespen honek oinarri izan du diagnostikoa egiteko kontsultatutako informazioa, landa-lanean egindako behaketak (2010eko abuztua), Uraren Esparru Zuzentarauaren 5. eta 6. artikuluekin lotuta egindako "EAEko mugapen hidrografikoaren karakterizazioa" (Eusko Jaurlaritza, 2005) azterketak helarazitako informazioa. Halaber, oinarri izan du Arabako Foru Aldundiko Zerbitzuen esperientzia.

Erantsitako taulak Baia ibaia KBEari dagozkion presioen balioespen orokorraren matrizea osatzen du; horretarako, eremuak gaur egun jasan ditzakeen mehatxuak identifikatu dira, baita presio horietako bakoitzak eragina duen bitartekoaren aldagaia ere.

Gainera, kontuan hartutako ingurumen-aldagai bakoitzak jasaten dituen presioak zehazteaz gainera, presioaren balioespen orokorra egin da, eta horretarako, arestian aipatutako "Karakterizazioa" azterketan erabilitako sailkapena erabiliz:

Presio handia (adierazgarria)	Bitartekoan inpaktu bat gertatzeko probabilitate handia dago
Presio arina (adierazgarria)	Bitartekoan inpaktu bat gertatzeko nolabaiteko probabilitatea dago
Presio txikia (ez-adierazgarria)	Bitartekoan inpakturik ez gertatzeko probabilitate handia dago.

Bestalde, 3. gehigarrian zehazten dira eremuan jarduten duten legearen, sektorearen eta administrazioaren arloko baldintzatzaileak, baita KBE izendatzeko unean administrazioek planifikatutako edo gauzatutako jarduera nagusiak ere. Informazio horrek eta aurreko ataletan garatutakoak osatzen du oinarria KBEaren helburuak eta kudeaketa-zuzentarauak zehazteko ondoren.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

KBEaren PRESIOAK							
LURREKO IGAROBIDEA		UREKO IGAROBIDEA		AIREKO IGAROBIDEA			
ZERIKUSIA DUTEN ELEMENTUAK							
Lizardiak, sahasiak Bisolia, igaraba Ibaletako hegazti-fauna	Lizardiak, sahasiak Bisolia, igaraba Ibaletako hegazti-fauna	Uretako habitatak Bisolia, igaraba Arrainak Karramarro autoktonoa	Ibaletako hegazti-fauna	Iragazkortasuna	Jarraitkortasuna	Emari ekologikoa	Arina
ERAGINDAKO ALDAGAIK							
PRESIO MOTA	PRESIOA	Ibaletzeko landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkortasuna
Unean uneko iturrien kutsadura	Materia organiko eta mantenugaien ekarpena (OEK, NTK, fosforoa)				Txikia		
	Substantzia kutsatzaileen ekarpena				Arina		
	Nekazaritzaren ondoriozko mantenugaien ekarpena				Arina		
Iturri lausoei eragindako kutsadura	Abeltzaintzaren ondoriozko mantenugaien ekarpena				Arina		
	Laboreak	Handia	Handia	Handia			
	Ganadua	Txikia		Txikia			
Aldaketa hidromorfologikoak	Izpiak	Txikia		Txikia			
	Erregimen hidrikoaren arauketa	Txikia					
	Presa txikiak	Arina	Arina				
Aldaketa morfologikoak	Babesak	Arina	Arina	Arina			Handia
	Zubiak	Txikia		Txikia			
	Beste JPH okupazio batzuk	Arina	Arina	Arina			
	Azpiegiturak	Arina	Txikia	Arina			
	Linea elektrikoak						
Espezie aloktonoen presentzia	Fauna exotiko inbaditzailea	Txikia			Arina		
	Flora exotiko inbaditzailea	Handia	Handia	Arina			
	Baso-landaketak						Arina

KBEaren PRESIOAK

Unean uneko iturrien kutsadura

Iturri lausoei eragindako kutsadura

Nekazaritza eta abeltzaintzako jardueren JPHn

Aldaketa morfologikoak

Espezie aloktonoen presentzia

5. KONTSERBAZIO-HELBURUAK ETA ERREFERENTZIAZKO BALIOAK

Jarraian, Baia ibaia ES2110006 Kontserbatzeko Eremu Berezi izendatzeko gakotzat hartutako Batasunaren intereseko habitatei eta espezieei buruzko kontserbazio-helburuak azaltzen dira.

Kontserbazio-helburu eta -neurrien jarraipenari aplikatu dakizkiokeen erreferentziazko balioak eta horizonteak aipatzen dira 1. gehigarrian orientazio gisa. Lokalizazioaren Mapa Orientagarrian proposatzen dira, era berean, ezarritako helburuak lortzeko balizko jarduera-esparruak. Dagokion kartografia helbide honetan dago ikusgai: www.euskadi.eus/natura2000.

5.1. IBAI-KORRIDORE EKOLOGIKOA

Azken helburua	Baia ibaia KBEan ibai-igarobide ekologikoa kontserbatzea eta leheneratzea.
1. helburu operatiboa	Fauna lekualdatzea ahalbidetuko duen ibaiertz jarraituko landaredi naturalaren banda bat kontserbatzea eta leheneratzea. Helburu hori lortzeko, Batasunaren intereseko ibaiertzeko habitaten lehengoratzeko-jarduerak proposatzen dira. Barne hartzen du basoak eta habitat horiek hartzeko potentzialtasun handia duten beste gune batzuk leheneratzea, baita KBEaren eremu guztian ibaiertzeko basoaren jarraitutasuna leheneratzea ere, berau kontserbatzeko helburuekin bateragarriak ez diren erabilerengatik etenak edo aldaketak dituzten guneetan jardunez. Helburuak berarekin dakar KBEan Jabari Publiko Hidraulikoaren eta ibai-lurraldearen (ibilgua, ibaiertza, uholde-lautada) zehaztapena, jarduera-esparruen orientazio-teknikoaren erreferentzia gisa gutxienez. 1. gehigarrian eta Jarduera Mapan adierazten dira, orientazio moduan, helburu hau betetzeko proposatzen diren erreferentzia-balioak (Ha-tan) eta lehentasunezko jarduera-esparruak. Erreferentzia-balio hauek lortzeko, ibaiertzeko lurren jabeekin edo usufruktudunekin borondatezko akordioak egin beharko dira edo, jardueraren garrantziak edo aukerak hala gomendatzen duenean, lurzoruaren erosketa publikoa. Helburu hori lortzeko, halaber, sentsibilizazio- eta dibulgazio-lan handia egin behar da ibai-igarobide ekologikoa eta harekin lotutako kontserbazioaren eta leheneratzearen garrantziari buruz.

2. helburu operatiboa	Ibaiertzeko ibai-eremuen kontserbazioaren kalitatea eta egoera hobetzea. Aurreko helburuarekin lotutako xedea da, baina arreta gehiago jartzen du jabari publiko hidraulikoa babesteko helburuekin bateragarriak ez diren eta, era berean, KBEaren kontserbazio-helburuekin bateragarriak ez diren presioak edo inpaktuak suposatzen dituzten erabileren eta jardueren identifikazio zehatzean eta zuzenketan. Proposatutako helburua lortzeko, erabilera eta jarduera horiek identifikatzera bideratutako hainbat jardura proposatzen dira, baita kaltetutako gunean leheneratzearekin amaituko den jardura-plan bat diseinua ere. JPHn erabileren eta jardueren ikuskaritza- eta kontrol-lanen intentsifikazioa ere egin behar da, eskumena duten administrazioen kargura, ur-ekosistemari lotutako KBE batean jabetza horren babesak duen garrantzi bereziarengatik. Helburu hau eta aurrekoa lortzeak berarekin dakar lotura ekologikoa hobetzea KBEaren berezko habitat naturalen artean, baita gainera Natura 2000 Saretik hurbil dauden beste eremu batzuen artean eta, oro har, ingurumeneko interes-arlo mugakideen artean. Horretarako, Arabako Foru Aldundiak eta Eusko Jaurlaritzak lotura ekologikoaren arloan onartutako estrategiak garatuko dira.
3. helburu operatiboa	KBEaren eremuko uren kalitatea eta ibaien egoera ekologikoa hobetzea bultzatzea. Oinarritzko helburua da gainerako helburuak lortzeko, eta KBE honetan garrantzia berezia dauka, Uraren Esparru Zuzentarauak KBEaren eremuko zenbait ur-masak dituen ezarritako ingurumen-helburuen ez betetzearen arriskuagatik. Planifikazio hidrologikoan (ikus 5. atala) aurreikusitako saneamendu- eta arazketa-planen garapenaren bidez landu behar dira funtsean, ahal den heinean intentsifikatuz eta lehenetsiz jardura horien gauzatze-erritmoak eta -egutegiak, 2021erako ur-masa hauek guztiek Egoera Ekologiko Ona lor dezaten. KBEko uren eta isuriaren efluenteen kalitatearen jarraipenarekin eta kontrolarekin (egoera ekologikoa)osatzen da helburua, kontrol horiek intentsifikatuz KBEaren kontserbazio-helburuen elementuei buruzko presio handiena jasaten duten eremuetan (hondakin-uren araztegiak isuri-puntuak, saneamendu-sareak, isuri industrialak, etab.).
4. helburu operatiboa	Igarobide ekologikoaren lotura ekologikoa hobetzea oztopoen iragazkien-proiektuen programazioaren eta gauzapenaren bidez. Helburua da KBEaren oztopo guztiak iragazkortzea lortzea; betiere, teknikoki egingarria bada, ibai-faunaren gorako nahiz beheko zirkulazioa ahalbidetzen duena, lotura ekologikoa hobetuz. Helburu hau modu mailakatuan landuko da, planteatutako azterketen emaitzen arabera jarduerak lehenetsiz, aurreikusitako helburua beranduenera ere 2027rako lortzeko.

5. helburu operatiboa

KBEaren eremuko ibai-ibilbideen emari naturalen erregimen bat bermatzea.

Funtsezko beste helburu bat da. Indarrean dagoen Planifikazio Hidrologikoaren Instrukzioaren arabera, eta Natura 2000 Sareko gunea denez, emari horiek izan behar dira *"egokiak habitaten edo espezieen aldeko kontserbazio-egoerari eusteko edo leheneratzeko, eskakizun ekologikoei erantzunez eta epe luzean eutsiz mendekoak diren funtzio ekologikoei"*.

Horretarako hainbat erregulazio proposatzen dira erabileraz kanpoko emakiden iraungitasun-espedienteen sustapenari buruzkoak, ur-aprobetxamenduko emakida berrien irizpide murriztaileak aplikatzea, eta, Ebroko Plan Hidrologikoan ezarritakoari kalterik egin gabe, emari ekologikoen erregimena aplikatzea, tokiko elementu gakoak osatzen dituzten habitaten eta espezieen kontserbazio-egoera ona babesteko edo lortzeko egokia dena; horretarako, KBEaren eremuan aipatutako azterketa espezifikoak landu beharko dira. Aurreikusten da ingurumen-emarien erregimen honen ezarpena lantzea KBEaren izendapenaren ondoren plana ebaluatzeko bigarren aldian (Habitaten Zuzentarauaren 17. artikulua txostena).

6. helburu operatiboa

Hegazti-faunaren afekzioak saihestea edota murriztea, KBEari eragiten dioten linea elektrikoetan egindako talkengatik edo elektrokuzioengatik.

Ibai-igarobideak erabiltzen duen hegazti-faunarako talka- edota elektrokuzio-arriskuen minimizazioa KBEaren arloan arazoaren ezagutza zehatzaren bidez eta jarduera-plan bat egitearen bidez landuko da; hain zuzen, erakunde titularren lankidetzarekin egingo da, eta arazo gehien sortzen dituzten lineatan talken aurkako eta elektrokuzioen aurkako neurriak aplikazioa landuko du.

5.2. IBAI-HABITATAK: URETAKO HABITATAK (EB-KO KODEAK: 3150, 3240, 3260, 3270, 3280) ETA IBAR-BASOAK (EB-KO KODEAK: 91E0*, 92A0, 91B0)

Azken helburua

Ibai-habitatak eta ibai-mosaikoaren heterogeneotasuna kontserbatzeko egoera hobetzea

- **Habitatak naturalek okupatutako azalera areagotzea**
- **Habitat naturalen mosaikoaren dibertsitatea areagotzea.**
- **Ondoen kontserbatutako guneen gaur egungo egoerari eustea.**

1. helburu operatiboa

Habitat naturalek okupatutako azalera orokorra areagotzea sustatzea eta KBEaren eremuan Batasunaren edota eskualdearen intereseko flora-habitaten eta -espezieen banaketari eta presentziaren buruzko ezagutza hobetzea.

Helburu hori hertsiki lotuta dago "ibai-igarobide ekologikoa" elementu gakoaren 1. helburu operatiboarekin. Funtsezko helburua da KBEaren kudeaketan; hain zuzen, haren izendapena arrazoitu zuten habitaten kontserbazio-egoerari eustera eta hobetzera bideratuta egon behar du, eta, horien mende egongo da lekuaren kudeaketako gainerako elementu gakoetarako ezarritako helburuen zati handi bat.

1. gehigarrian eta Jarduera Mapan adierazten dira, orientazio moduan, helburu honekin lotutako proposatzen diren erreferentzia-balioak (Hatan) eta lehentasunezko jarduera-esparruak, KBEan jarduera-esparruetan landaredi naturala leheneratzeko eta birsortzeko.

Azalera txikiak hartzen dituzten Batasunaren intereseko habitat txikien ezagutza hobetzea ere aurreikusten du, baita ibai-eremuko berezko elementu batzuenak ere, giroen dibertsitatea ematen sortzen dutenak eta ibilguaren egitura-komplexutasuna eta hartze-gaitasuna hobetzen laguntzen dutenak (uhartea, meandroak, legarrezko hondartzak, etab.).

Halaber, helburua lotuta dago Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluan ezarritakoa betetzearekin. Izan ere, zuzentarau hori aplikatzen ari den moduari buruzko informazioa aurkeztu behar da sei urtean behin. Hortaz, hurrengo ebaluazio-aldia amaitu baino lehen bete beharreko betebeharra da.

2. helburu operatiboa

Espezie exotikoen presentzia murriztea

Helburua da habitat naturalen kontserbazioaren balioa galarazten duten flora-espezie exotikoen ugaritzea kontrolatzea, aldizka kontrol-kanpainak eginez eta espezie horien aleak errotik kenduz.

Helburu gisa aurkezten da KBEan espezie inbaditzaileen presentziagatiko presioak balio oso baxuak hartzea KBEaren izendapenaren ondorengo bigarren ebaluazio-aldian.

5.3. BISOI EUROPARRA (*Mustela lutreola*)**Azken helburua**

Baia ibaia KBEan bisoi europarraren presentzia bermatzea, haren hartze-gaitasunaren arabera, kanpoko esku-hartzerik gabe edo ahal bezain esku-hartze txikienarekin, espeziearen kontserbazio egokia ahalbidetuz.

1. helburu operatiboa

KBEan bisoiari eragiten dioten inpaktua zuzentzea.

Helburu hori lotuta dago ibai-igarobidea elementu gakorako zehaztutako helburu operatiboekin. Ez da soilik KBEko bisoi europarraren populazioen garapen egokia baldintzatu dezaketen "puntu beltzak" identifikatu eta zuzendu behar; aldiz, habitataren baldintzak hobetu behar dira oro har, KBEan espezie honen kontserbazio-egoera faboratzeko.

2. helburu operatiboa

KBEan bisoi europarraren banaketa-eremuan sartutako bisoi amerikarraren basati bihurtutako populazioa kontrolatzea

Helburua da KBEan bisoi amerikarraren ugaritzea kontrolatzea, bisoi europarraren populazioa kontserbatzeko mehatxu nagusietako bat, alegia, aldizka kontrol-kanpainak eginez eta espezie horien aleak errotik kenduz.

Helburu gisa aurkezten da KBEan bisoi amerikarraren presentziagatiko presioak balio oso baxuak hartzea KBEaren izendapenaren ondorengo lehen ebaluazio-aldian eta oso baxuak ondorengo aldietan.

3. helburu operatiboa

Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.

Helburuak zerikusia dauka Habitaten Zuzentarauaren 17. artikuluan ezarritakoa betetzearekin, baina arreta jarritz kontserbatzeko lehentasunezko balioan eta gaur egun espezie horrek duen mehatxu-maila handian, populazioen jarraipen- eta kontrol-lanen intentsifikazioa proposatzen da urtero egiteko; hortaz, hiru urtean behin espeziearen kontserbazio-egoera ebaluatu eta kudeaketa egokitu ahal izango da une bakoitzean ezagututako egoerara.

Helburu honen epemuga luzatu egin behar da, espezie honetarako aldeko kontserbazio-egoera lortu arte, gutxienez.

5.4. IGARABA PALEARTIKOA (*Lutra lutra*)**Azken helburua**

Baia ibaia KBEan igaraba-populazioen presentzia bermatzea, KBEaren hartze-gaitasunaren arabera bideragarria dena eta bat datorrena, kanpoko esku-hartzerik gabe edo ahal bezain esku-hartze txikienarekin, espeziearen kontserbazio egokia ahalbidetuz.

1. helburu operatiboa

Espeziearekiko inpaktuak zuzentzea eta igarabarako KBEan habitat-baldintzak hobetzea.

Elementu gako honetarako ezarritako helburuak bisoi europarrarentzako ezarritakoekin partekatzen dira. Espezie hauetako bat faboratzeko hartutako neurriak onuragarriak izango dira bestearentzat.

2. helburu operatiboa

Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.

Ematen duenez igaraba-populazioak ez direla ari pasatzen Araban bisoi europarra bezain egoera zaila, kontrol- eta ebaluazio-helburua proposatzen da hiru urtean behin; aurreko kasuan baino intentsitate gutxiagokoa da, baina nahikoa erantzun ematen dio arestian aipatutako Habitaten Zuzentarauaren 17. artikuluan ezarritako jarraipen-eskakizunei.

5.5. KOMUNITATE IKTIKOA: LOINA (*Parachondrostoma miegii*), AMUARRAIN ARRUNTA (*Salmo trutta fario*), MAZKAR ARANTZADUNA (*Cobitis calderoni*), IBAI-KABUXA (*Salaria fluviatilis*) ETA IPARRALDEKO KATXOA (*Squalius pyrenaicus*)

Azken helburua Baia ibaia KBEan populazio iktikoen presentzia bermatzea, KBEaren hartze-gaitasunaren arabera bideragarria dena eta bat datorrena, kanpoko esku-hartzerik gabe edo ahal bezain esku-hartze txikienarekin, espezieen kontserbazio egokia ahalbidetuz.

1. helburu operatiboa

KBEan arrain-komunitate autoktonoaren populazio-egitura eta eskakizun ekologikoak ezagutzea.

Oinarrizko helburua da, eta KBEan espezie hauen presentziaren eta populazioen egoeraren ezagutza hobetzeko asmoa du, baita habitatarena ere, populazio horien aldeko kontserbazio-egoera lortzea ahalbidetzen duten kudeaketa-neurriak diseinatzeko abiapuntu gisa.

Ezagutzaren hobekuntza hori KBE izendatu ondorengo lehen ebaluazio-aldian landu beharko litzateke.

2. helburu operatiboa

KBEan dauden arrain-espezie autoktonoentzako habitataren baldintzak hobetzea.

"Ibai-igarobide ekologiko" elementu gakoarekin lotutako helburu gehienen artean partekatutako helburua da, KBEa osatzen duten ur-masen egoera ekologikoa hobetzeari eta arrain-espezieak aske iragateko oztupoak kentzeari erreferentzia egiten diotenarekin bereziki.

Aurrekoarekin bat etorrita, helburu hau lortzeko epemuga "ibai-igarobide ekologiko" elementu gakoari dagozkion neurrietarako zehaztuta dagoena izango da.

3. helburu operatiboa

Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.

Aurreko kasuetan bezala, KBE honetan elementu gakoa osatzen duten arrain-espezieen kontserbazio-egoeraren jarraipen-premiei erantzuna ematean datza. Helburu orokor gisa proposatzen da kontrola eta ebaluazioa egitea 6 urtean behin, galzoriko espezieen kasuan izan ezik. Azken horien kasuan, kontrola eta ebaluazioa 3 urtean behin egingo da.

5.6. ODONATUAK: *Macromia splendens*, *Oxygastra curtisii*, *Gomphus vulgatissimus*

Azken helburua	KBEan odonatu bideragarrien populazioen presentzia bermatzea.
1. helburu operatiboa	KBEan dauden odonatu-populazioei buruzko ezagutza hobetzea. KBEan odonatu-populazioen kontserbazio-egoeraren jarraipen-premiei buruzkoa da helburu hau. Helburu gisa proposatzen da populazioen egoeraren jarraipena eta ebaluazioa egitea Habitaten Zuzentzarauaren 17. artikuluan ezarritako ebaluazio-aldi bakoitzean (6 urte), galzoriko espezieen kasuan izan ezik (<i>Macromia splendens</i> kasu honetan); horietan, kontrola hiru urtez behingoa izango da. Jarraipen honek berarekin dakar kontserbazio-egoeraren diagnostikoa egitea eta, hala badagokio, kudeaketa-neurriak proposatzea.

5.7. NAIADEAK: *Potomida littoralis*

Azken helburua	Naiadeen populazioen presentzia sustatzea, KBEaren harrera-ahalmenaren arabera bideragarria dena.
1. helburu operatiboa	KBEan naiadeen populazioak kontserbatzea eta leheneratzea Espezie oso mehatxatuak dira, eta horien populazioak kontserbazio-egoera oso larrian daude, beren habitat naturalaren kontserbazio-egoerarekin eta zebra-muskuilua bezalako espezie inbaditzaileen presentziarekin lotuta, azken horien naiade autoktonoen populazioak lekualdatu baititzakete. Ondorioz, "<i>ibai-igarobide ekologiko</i>" elementurako adierazitako helburuak bat datoz elementu gako honetarako aipatutakoekin. Gainera, helburu hau lortzeak eskatuko du bere mehatxu nagusietako jarraipena eta kontrola egitea, zebra-muskuiluarena, hain zuzen. Helburu osagarri gisa adierazten da fauna-talde honetarako kudeaketa-plana onartzea. Helburu hau lortzeko lan egin behar da planaren lehen faseetatik abiatuta.
2. helburu operatiboa	Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea KBEan naiade-populazioen kontserbazio-egoeraren jarraipen-premiei buruzkoa da helburu hau. Helburu gisa proposatzen da populazioen egoeraren jarraipena eta ebaluazioa egitea Habitaten Zuzentzarauaren 17. artikuluko ebaluazio-aldi bakoitzean (6 urte).

5.8 IBAIETAKO HEGAZTI-FAUNA: MARTIN ARRANTZALEA (*Alcedo atthis*), UR-ZOZOA (*Cinclus cinclus*) eta UHALDE-ENARA (*Riparia riparia*).

Azken helburua	KBEan martin arrantzalearen eta uhalde-enararen populazioak bermatzea, eremuaren harrera-gaitasunaren arabera
1. helburu operatiboa	KBEan dauden espezie hauetarako habitaten baldintzak hobetzea. Aurreko kasuetan bezala, "ibai-igarobide ekologiko" eta "ibai-habitata" elementuetarako adierazitako helburuak bat datoz hein handi batean elementu gako honetarako aipatutakoekin. Gainera, kasu honetan, hegazti-faunaren habitat-baldintzen hobetzeak berarekin dakar KBEaren inguruko linea elektrikoen presentziaren ondoriozko inpaktuak aztertzea eta zuzentzea, talka- edo elektrokuzio-arriskuagatik.
2. helburu operatiboa	Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea KBEan uhalde-enararen eta martin arrantzalearen populazioen aldizkako jarraipen-premiei buruzkoa da helburu hau. Uhalde-enararen kasurako, helburu gisa proposatzen da kontrolak egitea Arabako Lurralde Historikoan espezie honetarako kudeaketa-planeari aipatutako aldizkakotasunarekin. Gainerako espezieetarako, helburu gisa proposatzen da populazioen egoeraren jarraipena eta ebaluazioa egitea Habitaten Zuzentarauaren 17. artikuluko ebaluazio-aldi bakoitzean (6 urte).

5.9 BRIOFITOAK: *Orthotrichum casasianum*.

Azken helburua	<i>Orthotrichum casasianum</i> espeziearen populazioen presentzia sustatzea, KBEaren harrera-ahalmenaren arabera bideragarria dena.
1. helburu operatiboa	KBEan <i>Orthotrichum casasianum</i> espeziearen populazioak kontserbatzea eta leheneratzea KBEan briofito-populazioen kontserbazio-egoeraren jarraipen- eta ebaluazio-premiei buruzkoa da helburu hau. "Galzorian" dagoen espeziea denez, hiru urtean behin egingo dira kontserbazio-egoeraren kontrola eta ebaluazioa eta egoeraren diagnostikoa eta aldeko kontserbazio-egoera bermatzeko balizko neurriak barne hartuko ditu.

6. JARRAIPEN PROGRAMA

Ondoren taulan agertzen dira elementu gako bakoitzerako beharrezkoak diren adierazleak dokumentu honetan ezarritako helburuen betetze-mailaren jarraipena egiteko, baita, hala badagokio, ezarritako neurrien aplikazioaren arrakasta adierazteko abiapuntuko balioa eta jarraitu beharreko irizpidea ere.

1. gehigarrian xehatzen dira orientazio moduan kontserbazio-helburu hauekin lotutako erreferentziazko balioak eta epemugak. Jardueren Lokalizazioaren Mapa Orientagarrian aurkezten dira helburu horiek lortzeko lehentasunezko jarduera-esparruak.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Elementu gakoa	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziazko helburuaren balioa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu dakiokeen azken balioa 1. gehigarrian zehazten da.
IBAI-IGAROBIDE EKOLOGIKOA	Baia ibaia KBEaren igarobide ekologikoa kontserbatzea eta leheneratzea.	Fauna-lekualdaketaarako ibaiertzeko lotura bermatuko duen igarobide ekologiko jarraitua kontserbatzea eta leheneratzea.	Labore-lurreko edo beste eten batzuek okupatuta zuten eta lehengoratuta dagoen ibaiertzeko landaredi naturalaren azalera (Ha).	0	Zuzentaruak Batasunaren intereseko gisa edota Lehentasunezko gisa katalogatutako ibaiertzeko habitaten azalera pixkanaka areagotzea.
			Borondatezko akordioaren xede den azalera (Ha)	0	Borondatezko akordioei lotutako azalera pixkanaka areagotzea.
			Ibai-lurraldearen mugaketari buruzko azterketa	Ez da egin	Egin da
	Ibaiertzeko ibai-eremuen kontserbazioaren kalitatea eta egoera hobetzea.	Ibaiertzeko ibai-eremuen kontserbazioaren kalitatea eta egoera hobetzea.	Berriz hazitako azalerak	0	Berri hazi den landaredia daukaten aldatutako edo landaredi gabeko azalerak pixkanaka areagotzea.
			KBEaren eremuan aplikatu behar den araudian onartzen ez diren etxegintzen, baratzeen, zabortearen edo bestelako okupazioen inbentarioa.	Ez da egin	Errotik kendutako fokua pixkanaka areagotzea
			Lehengoratzen den ibaiertzeko eremu hondatuaren azalera	0	Hondatutako edo irregularki okupatutako ibaiertzeko eremuen ingurumen-leheneratzea eta -berrezarpena pixkaka areagotzea.
		KBEaren eremuko uren kalitatea eta ibaien egoera ekologikoa hobetzea bultzatzea	KBEan saneamendu-proiektuak, Ebroko Plan Hidrologikoaren arabera (ikus 5. atala)	Ez da egin	Egin da

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Elementu gakoa	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako helburuaren balioa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu dakioken azken balioa 1. gehigarrian zehazten da.
			Uraren Zuzentarau Markoko parametroen arabera, egoera ekologiko onean dauden KBEko ur-masen kopurua.	2 (URAren datuak)	Egoera Ekologiko Ona duten ur-masak guztira
		Igarobide ekologikoaren lotura ekologikoa hobetzea oztopoen iragazkien-proiektuen programazioaren eta gauzapeanaren bidez	Iragazkortutako presa txikien kopurua	9 oztopo ez-iragazkor (1. lehentasuna)	Iragazkortutako oztopoak pixkanaka areagotzea
		KBEaren eremuko ibai-ibilbideen emari naturalen erregimen bat bermatzea	Ibai-ekosistemako prozesuei eusteko beharrezkoak diren gutxieneko emariei buruzko azterketa	Ez da egin	Egin da eta emariak ezarri dira
		Hegazti-faunaren afekzioak saihestea edota murriztea, KBEari eragiten dioten linea elektrikoetan egindako talkengatik edo elektrokuzioengatik	KBEaren eremuko eta elektrokuzio- edota talka-arriskua duten linea elektrikoaren kopurua.	Ezezaguna	Ezagutu da eta zuzenketa-proposamenak egin dira
		Espezie exotikoen presentzia murriztea	KBEan presio orokorraren maila, flora-espezie exotikoen presentziagatik	Txikia	Oso txikia
		Habitat naturalek okupatutako azalera orokorraren areagotzea faboratzea	KBEan habitat naturalek okupatutako azalera (Ha)	125,4 ha	Habitat naturalek (Ha) okupatutako azalera pixkanaka areagotzea.
IBAI-HABITATAK: HABITATAK: (KOD. UE 3150, 3240, 3260, 91E0*, 91B0, 92A0)	Ibai-habitata eta ibai-mosaikoaren heterogeneotasuna kontserbatzeko egoera hobetzea. Habitat naturalek okupatutako azalera areagotzea.				

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Elementu gakoa	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako helburuaren balioa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu dakioken azken balioa 1. gehigarrian zehazten da.
BISOI EUROPARRA (<i>Mustela lutreola</i>)	Habitat naturalen mosaikoaren dibertsitatea areagotzea. Ondoen kontserbatutako guneen gaur egungo egoerari eustea.	KBEaren eremuan Batasunaren edota eskualdearen intereseko flora-habitaten eta -espezieen banaketari eta presentziaren buruzko ezagutza hobetzea.	KBEan gutxiago ezagutzen diren habitatak eta flora eta ibai-ekosistemaren elementu dibertsifikatzaileak identifikatzea eta kartografiatzea.	Ezezaguna	Jakina
	Baia ibaia KBEan bisoi europarraren populazioen presentzia bermatzea, KBEaren hartze-gaitasunaren arabera gaitagarria dena eta bat datorrena, kanpoko esku-hartzerik gabe edo ahal bezain esku-hartze txikienarekin, espeziearen kontserbazio egokia ahalbidetuz.	KBEan bisoi europarraren banaketa-eremuan sartutako bisoi amerikarraren basati bihurtutako populazioa kontrolatzea	KBEko puntu beltzen kopurua	Ezezaguna (≥ 1)	Ezagutu da eta zuzenketa-proposamenak egin dira
	Baia ibaia KBEan igerabazlearen populazioen presentzia bermatzea, KBEaren hartze-gaitasunaren arabera bideragarria dena eta bat datorrena, kanpoko esku-hartzerik gabe edo ahal bezain esku-hartze txikienarekin, espeziearen kontserbazio egokia ahalbidetuz.	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea espeziearen kontserbazio-egoeraren aldizkako jarraipenaren bidez	Bitartekotik kendutako Bisoi amerikarraren aleen kopurua	0	Bisoi amerikarra pixkanaka murriztea KBEan
IGARABA ERUOASIATIKO A (<i>Lutra lutra</i>)	Baia ibaia KBEan igerabazlearen populazioen presentzia bermatzea, KBEaren hartze-gaitasunaren arabera bideragarria dena eta bat datorrena, kanpoko esku-hartzerik gabe edo ahal bezain esku-hartze txikienarekin, espeziearen kontserbazio egokia ahalbidetuz.	Espeziearekiko inpaktuak zuzentzea eta igerabarako KBEan habitat-baldintzak hobetzea.	Populazio-egitura eta osasun-egoera	Ezezaguna	Jakina
		Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea espeziearen kontserbazio-egoeraren aldizkako jarraipenaren bidez	KBEko puntu beltzen kopurua	Ezezaguna (≥ 1)	Ezagutu da eta zuzenketa-proposamenak egin dira
			Populazio-egituraren eta osasun-egoeraren azterketa	Ezezaguna	Jakina

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Elementu gakoa	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako helburuaren balioa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu dakioken azken balioa 1. gehigarrian zehazten da.
LOINA, AMUARRAIN ARRUNTA, MAZKAR ARANTZADUNA, IBAI-KABUXA ETA KOMUNITATE IKTIKOA ORO HAR	Baia ibaia KBEan populazio iktikoen presentzia bermatzea, KBEaren hartze-gaitasunaren arabera bideragarria dena eta bat datorrena, kanpoko esku-hartzerik gabe edo ahal bezain esku-hartze txikienarekin, espezieen kontserbazio egokia ahalbidetuz.	KBEan arrain-komunitate autoktonoaren populazio-egitura eta eskakizun ekologikoak ezagutzea.	Mesohabitataren karakterizazioaren azterketa eta arrain-espezie autoktonoen eskakizun ekologikoen zehaztapena	Ez da egin	Egin da
			Loinaren, amuarrain arruntaren, mazkar arantzadunaren, iparraldeko katxoaren eta ibai-kabuxaren benetako kontserbazio-egoeraren ezagutza-maila	Ezezaguna	Jakina
		KBEan dauden arrain-espezie autoktonoenitzako habitataren baldintzak hobetzea.	Espezie exotiko inbaditzaileak dituzten ur-masen kopurua	Ezezaguna	Pixkanakako murrizketa
			Uraren Zuzentzarau Markoko parametroen arabera, egoera ekologiko onean dauden KBEko ur-masen kopurua.	2 (URAREN datuak)	Egoera Ekologiko Ona duten ur-masak guztira
		KBEan dauden odonatu-populazioei buruzko ezagutza hobetzea.	Iragazkortutako presa txikien kopurua	9 oztopo ez-iragazkor (1. lehentasuna)	Iragazkortutako oztopoak pixkanaka areagotzea
ODONATUAK	KBEan odonatu-populazioen presentzia bermatzea.	KBEan dauden odonatu-populazioei buruzko ezagutza hobetzea.	KBEan odonatu-populazioak identifikatzea	Ezezaguna	Jakina
NAIADEAK	Naiadeen populazioen presentzia sustatzea, KBEaren harrera-ahalmenaren arabera bideragarria dena.	KBEan naiadeen populazioak kontserbatzea eta leheneratzea.	Zebra-muskuiluaren presentziagatiko presio-maila	Batere ez	Batere ez
			Arabian naiadeen kudeaketa-plana	-	Onartua
		Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.	KBEan <i>Potomida littoralis</i> espezieen populazioaren jarraipena	Jakina	Populazio-eremuari eustea edo areagotzea

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Elementu gakoa	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako helburuaren balioa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu dakioken azken balioa 1. gehigarrian zehazten da.
IBAIETAKO HEGAZTI- FAUNA	Uhalde-enaren, ur-zozoaren eta martin arrantzalearen populazioen presentzia bermatzea, KBEaren harrera-ahalmenaren arabera bideragarria dena.	KBEan dauden espezieetarako habitaten baldintzak hobetzea	KBEaren eremuko eta elektrokuzio- edota talka-arriskua duten linea elektrikoek kopurua	Ezezaguna	Ezagutu da eta zuzenketa-proposamenak egin dira
		Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	Banaketa eta egitura Espezioen populazioa KBEan	Ezezaguna	Jakina
BRIOFITOA <i>Orthotrichum casasianum</i>	KBEan espeziearen aldeko egoeran presentzia bermatzea	KBEan <i>Orthotrichum casasianum</i> espeziearen populazioak kontserbatzea eta leheneratzea	<i>Orthotrichum casasianum</i> populazioaren jarraipena	Aurkakoa	Aldekoa

1. GEHIGARRIA

BAIA IBAIA KBE-AREN KONTSERBAZIO- HELBURUEN ERREFENTZIAZKO BALIO ORIENTAGARRIAK

BAIA IBAIA KBE-AREN KONTSERBAZIO-HELBURUETARAKO EREFERENTZIAZKO BALIO ORIENTAGARRIAK

Ondoren, kontserbazio-helburuetarako erreferentziatzko balioak proposatzen dira eta balio edo epemuga bat izendatu zaie. Taulan helburu operatiboak eta proposatutako neurriak edo jarduerak erlazionatzen dira, helburu horietarako erreferentziatzko balioak eta epemugak proposatzen dira eta, orientazio moduan, lehentasunezko jarduera-esparruak adierazten dira. Esparru horien Jardueren Lokalizazioaren Mapa Orientagarrian irudikatzen dira.

Oharra: Epemuga orientagarria ezartzeko erreferentziatzat hartu dira Habitaten Zuzentzarauaren 17. artikuluko txosteneko ebaluazio-aldiak (2007-2012, 2013-2018, 2019-2024, etab.) eta planifikazio hidrologikoko zikloi dagozkien aldiak (2015-2021, 2022-2027).

Elementu gakoa	Helburu operatiboa	Zerikusia duten neurriak	Erreferentziatzko helburuaren balioa	Epemuga edo aldia	Lehentasunezko esparruak (ikus Jardueren Lokalizazioaren Mapa Orientagarria)
	1. helburua Fauna lekualdatzea ahalbidetuko duen ibaiertz jarraituko landaredi naturalaren banda bat kontserbatzea eta leheneratzea	1.AC.1 eta 1.AC.3 1.AC.9 1.AC.21 1.AC.23	✓ Azken xedea da ibaiertzeko landaredi naturalaren banda jarraitu bat leheneratzea eta hari eustea, gutxienez 5 metroko zabal dena KBE osoan, ibaiertzeko igarobidearen jarraitutasuna galdu den lekuetan jardunez. Erreferentziatzko helburuaren balioa: 35 ha.	2024	Ikus lehentasunezko jarduera-esparruen mapa (kodea: 1.AC.1)

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Elementu gakoa	Helburu operatiboa	Zerikusia duten neurriak	Erreferentziazko helburuaren balioa	Epemuga edo aldia	Lehentasunezko esparruak (ikus Jardueren Lokalizazioaren Mapa Orientagarria)
➤ Ibai-igarobidea		1.AC.2 eta 1.AC.3 1.AC.9 1.AC.21 1.AC.23	✓ Azken xedea da basoak potentzialtasun handiko beste gune batzuk sustatzea, Batasunaren intereseko ibaiertzeko habitatak hartzeko, urak hartu ditzakeen guneetan jardunez 10 urteko birgertatze-aldiarekin (makal-plantazioek okupatuak batik bat). Erreferentziazko helburuaren balioa: 7 ha.	2024	Ikus lehentasunezko jardura-esparruen mapa (jardueraren kodea mapan: 1.AC.2).
	2. helburua Ibaiertzeko ibai-eremuen kontserbazioaren kalitatea eta egoera hobetzea	1.AC.3 1.AC.24 1.AC.25 1.AC.26 1.AC.27 1.AC.28	✓ Fokuen % 20 errotik kenduta	-	Zehazteke
	3. helburua KBEaren eremuko uren kalitatea eta ibaien egoera ekologikoa hobetzea bultzatzea	1.AC.5 1.AC.6 1.AC.10	✓ KBEko ur-masen % 100ak Egoera Ekologiko Ona dute	2021	✓ Ikus egoera ekologikoaren jarraipen-sareko kontrol-puntuak jardueren mapan (1.AC.5)

Elementu gakoa	Helburu operatiboa	Zerikusia duten neurriak	Erreferentziazko helburuaren balioa	Epemuga edo aldia	Lehentasunezko esparruak (ikus Jardueren Lokalizazioaren Mapa Orientagarria)
	4. helburua Igarobide ekologikoaren lotura ekologikoa hobetzea oztopoen iragazkien-proiektuen programazioaren eta gauzapeanaren bidez	1.AC.7	✓ Teknikoki bideragarriak diren konponbideak dituzten oztopoen % 100 iragazkortzea lortzea	2027	Ikus inbentariatutako oztopoen lokalizazioa jardueren mapan (kodea: 1.AC.7)
	5. helburua KBEaren eremuko ibai-ibilbideen emari naturalen erregimen bat bermatzea	1.AC.4	✓ KBEean elementu gakotzat hartutako habitaten edo espezieen aldeko kontserbazio-egoerari eusteko edo berau leheneratzeko emari ekologiko egokien erregimena ezartzea, eskakizun ekologikoei erantzunez eta epe luzean eutsiz mendeak diren funtzio ekologikoei.	2021	
	6. helburua Hegazti-faunaren afekzioak saihestea edota murriztea, KBEari eragiten dioten linea elektrikoetan egindako talkengatik edo elektrokuzioengatik	1.AC.20	✓ Puntu beltzak pixkanaka murriztea, talka- edota elektrokuzio-arrikuagatik.	2021	✓ Linea elektrikoek gurutzaketan KBEaren eremuan.

Elementu gakoa	Helburu operatiboa	Zerikusia duten neurriak	Erreferentziako helburuaren balioa	Epemuga edo aldia	Lehentasunezko esparruak (ikus Jardueren Mapa Lokalizazioaren Mapa Orientagarria)
➤ Ibai-habitatak	1. helburua Habitat naturalek okupatutako azalera orokorra areagotzea sustatzea eta KBEaren eremuan Batasunaren edota eskualdearen intereseko flora-habitaten eta -espezieen banaketari eta presentziaren buruzko ezagutza hobetzea.	1.AC.1 1.AC.2	✓ Ibai-igarobidearen 1. helburuaren erreferentziako balioak aplikatzen dira (ibaieratzeko igarobidea leheneratzea)	2024	✓ Ikus ibai-igarobidearen 1. helburuan proposatutako jarduera-esparruak (kodeak: 1.AC.1 eta 1.AC.2)
		1.AC.11 1.AC.12 1.AC.14 1.AC.22	✓ Bitarteko hidrikoarekin lotutako eta azalera txikiak edo identifikatzeko zailagoak diren azalerak okupatzen dituzten Batasunaren intereseko habitaten kontserbazio-egoera karakterizatzea eta ebaluatzea lortzea, eta Habitaten Zuzentzauearen 17. artikuluan ezarritako informazio-betebeharrrak betzea.)	2018	
	2. helburua KBEan espezie exotiko inbaditzaileen presentzia murriztea	1.AC.17	✓ Espezie exotikoen presentziagatik presioa oso baxua da	2021	
✓ Bisoi europarra (<i>Mustela lutreola</i>)	1. helburua KBEan espezieari eragiten dioten inpaktua zuzentzea	AP.1 1.AC.1 1.AC.2	✓ Ibai-igarobidearen 1. helburuan proposatutako erreferentziako balioak aplikatzen dira (ibaieratzeko igarobidea leheneratzea)	2024	Ikus kodigo hauek dituzten esparruak: 1.AC.1, 1.AC.2 eta AP.1

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Elementu gakoa	Helburu operatiboa	Zerikusia duten neurriak	Erreferentziazko helburuaren balioa	Epemuga edo aldia	Lehentasunezko esparruak (ikus Jardueren Mapa Lokalizazioaren Mapa Orientagarria)
✓ Igaraba euroasiatikoa (<i>Lutra lutra</i>)	2. helburua KBEn bisoi europarraren banaketa-eremuan sartutako bisoi amerikarraren basati bihurtutako populazioa kontrolatzea	1.AC.18	✓ Bisoi amerikarren presentziagatik presioa oso baxua da	2018	
	3. helburua Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea espeziearen kontserbazio-egoeraren aldizkako jarraipenaren bidez	1.AC.16	✓ Habitaten Zuzentzauearen 17. artikuluan eta espeziearen kudeaketa-planean ezarritako informazio-betebeharrrak betetzea.	Urteko jarraipena eta ebaluazioa 3 urtean behin	
	1. helburua Espeziearekiko inaktuak zuzentzea eta igarabarako KBEn habitat-baldintzak hobetzea	1.AC.1 1.AC.2 AP.1	✓ Ibai-igarobidearen 1. helburuan (ibaiertzeko igarobidea leheneratzea) eta bisoi europarraren 1. helburuan (espeziearentzako habitatak sortzea eta hobetzea) proposatutako erreferentziazko balioak aplikatzen dira	2024	Ikus ibai-igarobidearen 1. helburuan eta bisoi europarraren 1. helburuan proposatutako jarduerak-esparruak (kodeak: 1.AC.1, 1.AC.2 eta AP.1)
✓ Komunitate iktikoa (loina, mazkar arantzaduna,	2. helburua Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea espeziearen kontserbazio-egoeraren aldizkako jarraipenaren bidez	1.AC.16	✓ Habitaten Zuzentzauearen 17. artikuluan eta espeziearen kudeaketa-planean ezarritako informazio-betebeharrrak betetzea.	Jarraipena eta ebaluazioa 3 urtean behin	
	1. helburua KBEn arrain-komunitate autoktonoaren populazio-egitura eta eskakizun ekologikoak ezagutzea	AP.2		2018	

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Elementu gakoa	Helburu operatiboa	Zerikusia duten neurriak	Erreferentziazko helburuaren balioa	Epemuga edo aldia	Lehentasunezko esparruak (ikus Jardueren Lokalizazioaren Mapa Orientagarria)
ibai-kabuxa, iparraldeko katxoa eta amuarrain arrunta)	2. helburua KBEan dauden arrain-espezie autoktonoen hazkuntza, habitataren baldintzak hobetzea.	1.AC.5 1.AC.6 1.AC.10 1.AC.18	✓ Ibai-igaro bidearen 3. helburuan proposatutako erreferentziazko balioak aplikatuko dira (KBEko ur-masa guztietarako egoera ekologiko ona lortzea).	2021	
		1.AC.7	✓ Teknikoki bideragarriak diren konponbideak dituzten oztopen % 100 iragazkortzea lortzea	2027	
	3. helburua Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea KBEko arrain-komunitate autoktonoen kontserbazio-egoeraren aldezkarako jarraipenaren bidez.	1.AC.16	✓ Habitaten Zuzentzauearen 17. artikuluan eta ibai-kabuxaren, mazkar arantzadunaren eta iparraldeko katxoaren kudeaketa-planean ezarritako informazio-betebeharrrak betetzea.	Jarraipena eta ebaluazio 3 edo 6 urtean behin, espeziearen mehatxu-mailaren arabera	
✓ Odonatuak: (<i>Macromia splendens</i> , <i>Oxygastra curtisii</i> , <i>Gomphus vulgatissimus</i> eta beste espezie mehatxatu batzuk)	1. helburua KBEan dauden odonatu-populazioei buruzko ezagutza hobetzea.	1.AC.16	✓ Habitaten Zuzentzauearen 17. artikuluan ezarritako informazio-betebeharrrak betetzea.		

Elementu gakoa	Helburu operatiboa	Zerikusia duten neurriak	Erreferentziazko helburuaren balioa	Epemuga edo aldia	Lehentasunezko esparruak (ikus Jardueren Lokalizazioaren Mapa Orientagarria)
✓ Naiadeak (<i>Potomida littoralis</i>)	1. helburua KBEn naiadeen populazioak kontserbatzea eta leheneratzea	1.AC.18 1.AC.19		2024	
	2. helburua Planteatutako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	1.AC.16	Habitaten Zuzentzarauaren 17. artikuluan eta, hala badagokio, idatzi beharreko kudeaketa-planean ezarritako informazio-betebeharrak betetzea.	Jarraipena eta ebaluazioa 6 urtean behin edo, hala badagokio, idatzi beharreko kudeaketa-planak ezartzen duen aldizkakotasuna	
✓ Ibaietako hegazti-fauna (ur-zozoa, uhalde-enara eta martin arrantzalea)	1. helburua KBEn dauden espezieetarako habitaten baldintzak hobetzea	Ikus ibai-sistemako eta ibai-habitateko jarduerak 1.AC.20		2024	Ibai-sistemako 1. helburuko jarduerak esparruak
	2. helburua Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea espeziearen kontserbazio-egoeraren aldizkako jarraipenaren bidez	1.AC.16	✓ Habitaten Zuzentzarauaren 17. artikuluan eta, hala badagokio, idatzi beharreko kudeaketa-planean ezarritako informazio-betebeharrak betetzea.	Jarraipena eta ebaluazioa 6 urtean behin	

Elementu gakoa	Helburu operatiboa	Zerikusia duten neurriak	Erreferentziazko helburuaren balioa	Epemuga edo aldia	Lehentasunezko esparruak (ikus Jardueren Lokalizazioaren Mapa Orientagarria)
✓ Mehatxatutako flora (<i>Orthotricum casasianum</i>)	1. helburua KBEn <i>Orthotricum casasianum</i> espeziearen populazioak kontserbatzea eta leheneratzea	1.AC.15 1.AC.19	✓ Habitaten Zuzentaraurean 17. artikuluan eta, hala badagokio, idatzi beharreko kudeaketa-planean ezarritako informazio-betebeharrak betetzea.	Jarraipena eta ebaluazioa 3 urtean behin	

II. ERANSKINA, MARTXOAREN 17KO 35/2015 DEKRETUARENA

ES2110010 **Zadorra ibaia / Río Zadorra** KBEaren Informazio ekologikoa eta kontserbazio-helburuak . Mugatze-mapa.

1. LEKUARI BURUZKO INFORMAZIOA

1.1. SARRERA

ES2110010 "Zadorra ibaia / Río Zadorra" eremua Batasunaren Intereseko Leku (BIL) izendatzea eta Natura 2000 Sarean sartzea proposatu zuten 2000. urtean, Eusko Jaurlaritzaren Kontseiluak azaroaren 28an hala erabakita.

Espazio hori, biogeografiari dagokionez, Atlantikoko zein Mediterraneoko eskualde biogeografikoetako da, eta horregatik bi erabakiren eranskinetako BILen zerrendan agertzen da: batetik, Atlantikoko eskualde biogeografikoko BILak izendatzen dituen 2004/813/EE Erabakiaren eranskinean, eta, bestetik, Mediterraneoko eskualde biogeografikoko BILak izendatzen dituen 2006/613/EE Erabakiaren eranskinean.

Lehendabizi, "Zadorra ibaia / Río Zadorra" eremua 2004/813/EE Erabakiaren eranskineko BILen zerrendan sartu zuten (abenduarien 7ko erabaki horren bidez, Atlantikoko eskualde biogeografikoko Batasunaren Intereseko Lekuen zerrenda onartu zen, Kontseiluaren 92/43/EEE Zuzentarauarekin bat)¹.

Horrez gain "Zadorra ibaia / Río Zadorra" eremua 2006/613/EE Erabakiaren eranskineko BILen zerrendan sartu zuten (uztailaren 19ko erabaki horren bidez, Mediterraneoko eskualde biogeografikoko Batasunaren Intereseko Lekuen zerrenda onartu zen, Kontseiluaren 92/43/EEE Zuzentarauarekin bat).

Habitatei buruzko 92/43/EEE Zuzentarauaren 4. artikulua eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen 44. eta 45. artikuluek arautzen dutenez, autonomia-erkidegoek, jendaurreko informazioaren prozeduraren ondoren, beren lurralde-eremu Batasunaren Intereseko Lekuak (BIL) Kontserbazio Bereziko Eremu (KBE) edota hegaztientzako Babes Bereziko Eremu (HBBE) izendatu behar dituzte. Horretarako, kontserbaziorako behar diren neurriak finkatuko dituzte, habitat-mota naturalen eta eremu horietan dauden espezieen eskakizun ekologikoei erantzungo dietenak. Neurri horiek barnean hartuko dituzte, besteak beste:

a) Kudeaketa-plan edo -tresna egokiak, bai leku bakoitzerako berariazkoak, bai beste garapen-plan batzuetan integratuak, barnean hartuko dituztenak, gutxienez, lekua kontserbatzeko helburuak eta eremuak kontserbazio-egoera onean egon daitezen bermatzeko neurri egokiak.

¹ Zerrenda horiek aldian-aldian eguneratzen dira, Europar Batasunaren erabakien bidez

b) Erregelamendu- eta administrazio-neurri egokiak, edota kontratu bidezkoak.

1/2014 Legegintzako Dekretua, apirilaren 15ekoa, Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duena. 13. artikuluan ezartzen du Europako Natura 2000 Sarean sartutako lekuak "natura-gune babestuak" direla, ekainaren 30eko 16/1994 Legeak ezarritakoari jarraituz. Halaber, 22.5 artikuluan ezartzen du, Kontserbazio bereziko eremuak (KBE) izendatzeko dekretuek kontuan hartuko dituztela Eusko Jaurlaritzak eremu horiek kontserbatzeko sortutako arauak. Eusko Jaurlaritzak eremu horiek kudeatzeko jarraibideak eranskin gisa argitaratzeko agindua emango du. Kudeaketa-jarraibideei dagokienez, ezartzen du lurralde historikoetako foru-organoek kudeaketa-jarraibideak onartuko dituztela, kontserbazio-helburuak oinarri hartuta, honako hauek jasoko dituztenak: eremuak kontserbazio-egoera egokian mantentzeko neurri egokiak, habitat naturalak eta espezieen habitatak hondatzea ekiditeko neurri egokiak eta inguru horien izendapena bultzatu duten espezieei eragiten dieten aldaketak ekiditeko neurriak.

BILak -KBE bihurtu bitartean-, KBEak eta Hegaztientzako Babes Bereziko Eremuak (HBBE) Europako Natura 2000 Sare Ekologikoaren barnekoak dira.

Horrenbestez, dokumentu honen helburua da oinarrizko informazio teknikoa ematea ES2110010 "Zadorra ibaia / Río Zadorra" eremua Kontserbazio Bereziko Eremu aitortzeko.

"Zadorra ibaia / Río Zadorra" KBEko hainbat gunetan, balio eta interes handiko fauna eta flora dago. Hartan, Batasunaren intereseko zenbait habitat daude. Adibidez, haltzadiak eta lizardiak (EBko KODEA: 91E0*); ibaiertzeko sahasti eta makaldi mediterraneoak (EBko KODEA: 92A0), eta uretako beste habitat batzuk; adibidez: 3150 (*Laku eutrofiko naturalak Magnopotamion edo Hydrocharition landarediarekin*), 3260 (*Estaia muinotar eta menditarretako ibaiak, Ranunculion fluitantis eta Callitricho-Batrachion landaredia dutenak*), 3270 (*Chenopodion rubri p.p. eta Bidentation p.p. urteko landaredia eta ertz lohitsuak dituzten ibaiak*), 3280 (*Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak Paspalo-Agrostidion eta Salix eta Populus alba ibaiertzeko landare-zerrendak dituztenak*).

Interes handiko arrain-komunitate bat du, Habitategi buruzko Zuzentarauaren eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen II. eranskinetan sartutako espezieak dituenak —adibidez, errutilo hegatsgorria (*Achondrostoma arcasii*) eta lolina (*Parachondrostoma miegii*)—, eta EAEn mehatxatuak dauden espezieak —adibidez, ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*)—. Azpimarragarria da, baita ere,

naiadeen taldeko ornogabeen presentzia, mehatxatutako espezieak baitaude: *Potomida littoralis*, *Unio elongatulus* eta *Anodonta anatina*.

Horrez gain, eta bereziki, Habitaten Zuzentarauko II. eta IV. eranskinetan (eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko 13ko 42/2007 Legearen II. eta V. eranskinetan) sartutako bi ornodun erdi-urtar dituelako ere nabarmentzen da. Bisoi europarra (*Mustela lutreola*) eta igaraba (*Lutra lutra*) dira, eta biak ere espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoan sartuta daude, mehatxu-kategoria handienarekin: galtzeko arriskuan. Bisoi europarra, gainera, galtzeko arriskuan dagoen espezie moduan katalogatuta dago Arriskupean dauden Espezieen Espainiako Katalogoan.

Ibai-inguruneari lotutako hegaztiei dagokienez, KBEan azpimarratzekoa da martin arrantzalearen (*Alcedo atthis*) presentzia (Hegaztien Zuzentarauko I. eranskinean sartuta dago) eta ur-zozoarena (*Cinclus cinclus*). Bi espezie horiek interes bereziko gisa sailkatuta daude mehatxupear dauden espezieen Euskadiko katalogoan. Horrez gain, interes bereziko eremua da uhalde-enararentzat (*Riparia riparia*). Espezie hori kaltebera gisa sailkatuta dago mehatxupear dauden espezieen Euskadiko katalogoan. *Babes Bereziko Erregimeneko Basaespezieen Zerrendan* (139/2011 Errege Dekretua, otsailaren 4koa) jasotako espezieak dira hirurak ere.

“Zadorra ibaia / Río Zadorra” ES2110010 KBEren mugak mugatze-mapan (E 1:5000) adierazita daude.

Ibaien eta erreken toponimiari dagokionez, Euskal Autonomia Erkidegoko Toponimiaren Datu Basean (Hidrografiako toponimoak) jasotakoak erabiltzea erabaki da, Eusko Jaurlaritzak argitaratutako EAEko mapa hidrologikoan (1:150.000 eskala) ageri diren bezala².

1.2. JABETZA-ARAUBIDEA

Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEaren ibai-ertzen zati handiena jabetza pribatukoa da. Kasu honetan, Erabilera Publikoko Mendi gisa katalogatutako lurra 3,98 hektareakoa da soilik, eta lur guztiak toki-erakundeak dira. Erabilera Publikoko Mendien barruan dagoen azalera, KBEaren guztizko azaleraren % 1,2 da soilik.

Dena dela ere, urtarilaren 11ko 9/2008 Errege Dekretuak, Herri Jabari Hidraulikoari buruzko Erregelamendua (HJHE) aldatzen duenak, herri-jabari hidraulikoa osatzen duten ondasunak eta horien babes-helburuak zehazten ditu. Jabari hori osatzen dute, besteak beste, ur kontinentalek, dela azalekoak zein berriztagarriak diren lurpekoek, berritze-denbora edozein dela ere, eta ur-laster naturalek, jarraituek nahiz ez-jarraituek.

²Eraso et al. 2001. *Euskal Autonomia Erkidegoko mapa hidrologikoa*. 1:150.000 eskala. Garraio eta Herrilan Saila Eusko Jaurlaritza.

Arau horrek adierazten duenez, "Ibilgua edo laster jarraitu edo eten baten bide naturala *uren goraldi arruntetan urek estalia geratzen den lurzoru-eremua da. Lurzoru hori mugatzean aintzat hartuko dira haren ezaugarri geomorfologikoak eta ekologikoak, hari buruzko informazio hidrologikoa, hidraulikoa, fotografikoa eta kartografikoa, eta eskura dauden erreferentzia historikoak*" (4. artikuluko 1. idatzi-zatia). Ohiko uraldi handieneko emaria izango da urteko emari handien bidez bestekoa, hamar urtez jarraian erregimen naturalean sortutakoa, ur-lasterraren portaera hidraulikoaren adierazgarria izan eta 1. idatzi-zatian ezarritakoa kontuan badu.

Horrez gain, arau horren arabera, ibilgu publikoen mugakide diren lurzoruetak ertzak, beren luzera osoan, honen mende daude:

- *Bost metroko zabalerako zortasun-zona bat uztea erabilera publikorako, erregelamendu honetan arautzen den moduan.*
- *Ehun metroko zabalerako polizia-zona bat uztea, eta bertako lurzoruaren erabilera eta jarduerak baldintzatuak izatea.*

Zona horiek arautzearen helburuak dira: herri-jabari hidraulikoaren egoera babestea; uretako ekosistemen hondatzeari aurrea hartzea eta ekosistema horiek hobetzea; eta ibai-erregimenak uholdeetatik babestea, horretarako ibilguen mugakide diren lurzoruek emariak erregulatze eta zatikatzeko nahiz garraiatutako karga solidoa jalkitzeko duten funtzioa baliatuz.

1.3. BESTE BABES-FIGURA BATZUK

BIL izendapena izateaz gain, Zadorra ibaia / Río Zadorra KBeko zenbait ibai-tarte interes bereziko eremuak dira mehatxupean dauden zenbait espezierentzat, eta hala jasota dago Arabako lurralde historikoan haientzat ezarri diren kudeaketa-planetan. Ibai-tarte hauek daude plan horietan ezarritako xedapenen baitan:

- Uhalde-enara (*Riparia riparia*)³: Zadorraren erdiko ibai-tarte eta haren ibaiadarrak (Vitoria-Gasteiz, Arrazua-Ubarrundia eta Burgelu udalerriak).
- Ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*)⁴: Zadorra ibaia, Langraitz Okako presatik Ebro ibaian urak isurtzen dituen arte.
- Zaparda (*Squalius pyrenaicus*)⁵: Zadorra ibaia, A-4301 errepideko zubitik behera, Ihurren.

³Martxoaren 7ko 22/2000 Foru Dekretua, Diputatuen Kontseiluarena, Uhalde-enara (*Riparia riparia*) Hegaztiaren Kudeaketa Plana onartzeko, arriskupean dagoen eta babes-neurri bereziak behar dituen espeziea den aldetik.

⁴Ekainaren 12ko 351 Foru Agindua, Araban ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*) Kudeatzeko Plana onartzen duena, galzorian dagoen eta babeserako neurri bereziak behar dituen espeziea denez gero.

- Bisoi europarra (*Mustela lutreola*)⁶: Santa Engrazia erreka eta Zadorrako urtegitik urak Ebron isurtzen dituen arteko tartea.
- Igaraba (*Lutra lutra*)⁷: Santa Engrazia erreka, eta Zadorra ibaia, Uribarriko urtegitik urak Ebron isurtzen dituen arteko tartea.

Hezegune Babestuen Katalogoa

Uztailaren 27ko 160/2004 Dekretuak behin betiko onartu zuen Euskal Autonomia Erkidegoko Hezeguneen Lurraldearen Arloko Plana (gerora, urriaren 30eko 231/2012, Dekretuak aldatu egin zuen hura). Lurraldearen arloko planak hiru taldetan banatzen ditu EAEko hezeguneak. Bestalde, Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantzako sailburuak 2011ko maiatzaren 3an emandako Aginduak, Euskal Autonomia Erkidegoko Hezeguneen Inbentarioa aldatzen duenak, hezegune bat identifikatzen du KBEaren eremuan:

IZENA	KODEA	TALDEA	AZALERA (m ²)	X	Y
Zadorrako guneko zingiratsuak	B10A2	III	17.472	528057	4747240

Agindu horrek arautzen duenez, eremu heze hori EAEko Hezeguneen inbentarioko III. taldean sartzen da. Udal-planeamenduetara igortzen da hezegune horien antolamendua.

Beste alde batetik, Europako zuzentarauek, nazioarteko hitzarmenek eta estatuko zein erkidegoko legediak urarekin lotutako zenbait eremu babestu dituzte ezarrita. Horietako bakoitzak, babes-helburu espezifikoak, bere arau-oinarria eta betekizunak eta arautzeak ditu. Uraren Esparru Zuzentarauek⁸ 9. artikuluan eta Uren Legearen Testu Bateginaren (TRLA) 99 bis artikuluan ezarritakoari jarraituz, mugapeetan arroen ardura duten erakunde eskudunek eremu babestuen erregistro bat egin behar dute, eta eguneratuta eduki. Horri jarraituz, arroetako plan hidrologikoetan eremu babestuen erregistroaren laburpena sartu behar da, Uraren Esparru Zuzentarauearen IV. eranskinari eta Uren Legearen Testu Bategineko 42. artikuluari jarraituz.

⁵Apirilaren 18ko 339/07 Foru Agindua. Horren bidez, Araban "zaparda" arrainaren (*Squalius pyrenaicus*) kudeaketa plana onartzen da. Galzorian dagoen espezieztat jotzen da, eta haren babesak neurri bereziak eskatzen ditu.

⁶322/2003 Foru Agindua, azaroaren 7koa, Arabako lurralde historikoan *Mustela lutreola* Bisoi europarraren Kudeaketa Plana onartzekoa.

⁷880/2004 Foru Agindua, urriaren 27koa, Arabako lurralde historikoan igaraba arrunta (*Lutra lutra*) (Linnaeus, 1758) Igarabaren Kudeaketa Plana onartzekoa.

⁸Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2000/60/EE Zuzentaraia, 2000ko urriaren 23koa, Europar Erkidego osorako jarduera-esparru bat ezartzen duena ur-politikaren arloan.

Ebroko Plan Hidrologikoak (2010-2015)⁹ jarraian adierazten diren eremuak sartzen ditu eremu babestuen erregistroan¹⁰, Uraren Euskal Agentziak proposatuta, planari egindako ekarpenetan.

Hiri-hornidurarako urak hartzeko izendatzen diren eremuak.

Erabilera hori izango duen uraren kantitatea eta kalitatea zaintzea da helburua. Eremu babestu horiekin lotuta ageri dira horniduretarako hartzen den ura babesteko perimetroak, uren gai-alorreko legediak agintzen duenaren arabera. Plan Hidrologikoak, eremu babestuen erregistroan (IV. eranskina) Zadorra unitate hidrologikoa hornitzeko lur gaineko urak eta lurpeko urak hartzeko eremuen zerrenda du.

Arrain-bizitza babesteko eremuak

Zadorra ibaiaren Uribarriko urtegiaren eta Abetxukuko zubiaren arteko ibai-tartea sartzen da, arrainen bizitzarako egokia izateko babesa edo hobekuntza behar duten ziprinidoen ibai-tarteetan.

Habitatak edo espezieak babesteko eremuak

Habitatak edo espezieak babesteko izendatu diren eremuak dira, baldin eta uraren kalitateari eustea edo hobetzea funtsezko faktorea baldin bada haiek babesteko. BILak, KBEak eta HBBEak, berez, eremu babestuen erregistroan sartzen diren elementuak dira; eta, horrenbestez, Zadorra ibaia / Río Zadorra BILaren jatorrizko mugaketari dagokion eremua osorik sartuta dago erregistro horretan.

Hezeguneak

Eremu babestuen erregistroko kategoria horretan, Zadorra KBetik hurbil dauden eta haiekin lotuta dauden zenbait eremu sartzen dira. Horrelakoak dira, adibidez, Salburua eta Uribarri urtegiko adarrak, biak ere Ramsar hitzarmenak babestutako hezeguneak eta Batasunaren intereseko guneak.

1.4. NATURA 2000 SAREKO BESTE LEKU BATZUEKIKO LOTURA

Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEa, batetik, Batasunaren intereseko beste leku batzuekiko lotura da, baso-inguruneei lotutakoena, hain zuzen. KBEa espazio horien arteko korridore ekologiko batzuen zati da, eta Natura 2000 Sarearen ekologia-loturari eta koherentziari laguntzen dio horrela.

Bestetik, Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEa zuzenean lotuta dago ibai-ingurune eta ingurune urtarreko Batasunaren intereseko beste leku

⁹ 129/2014 errege-dekretua, otsailaren 28koa, Ebroren Espainiako zatiaren plan hidrologikoa onartzen duena (BOEn argitaratua 2004ko martxoaren 1ean, 52. zk.).

¹⁰ IV. eranskina. Plan hidrologikoko eremu babestuak.

batzuekin. Adibidez, hauekin ES211011 Zadorraren sistemako Urtegiak / Embalses del Sistema del Zadorra BIL, ES2110012 Ihuda ibaia / Río Ihuda (Ayuda) KBE, ES2110008 Ebro ibaia / Río Ebro KBE, eta ES4120051 Riberas del Zadorra —Zadorra ibaiak Trebiñuko Konderritik (Burgosko probintzia) igarotzean sortutako BILa da—.

Orobat, ibai-sare ezaugarriak dituenek, lotura ekologikoa egiten laguntzen du arro bereko (Ebroren arroa) Natura 2000 sarearen barruan dauden beste ibai batzuekin: Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo (ES2110005) BILarekin eta Baia ibaia / Río Baia (ES2110006) BILarekin. Horrez gain, lotura ekologikoa egiten du Salburuko hezeguneak (ES2110014) eremuarekin.

2. KOKAPENA ETA MUGAPENA

2.1. KOKAPENA

ES2110010 "Zadorra ibaia / Río Zadorra" Atlantikoko zein Mediterraneoko eskualde biogeografikoetako da, eta iparraldetik hegoaldera zeharkatzen du Arabako lurralde historikoa. Arabako lurralde historikoko mendebaldeko herenean dago, Araba Erdialdeko Eredu Funtzionalean. KBEa Zadorra ibaiaren ibilgu nagusiak eta Santa Engrazia erreka osatzen dute (ibaiaren eskuineko ertzean isurtzen ditu urak erreka horrek).

Hauek dira KBE izendatutako eremuaren oinarritzko parametroak:

KODEA	ES2110010
Izena	Zadorra ibaia / Río Zadorra
BIL izendapenerako proposatutako data	11/2000
BIL izendatutako data	12/2004
Erdigunearen koordenatuak	W -2.7206 / N 42.8609
Azalera (ha)	334,07
Luzera (km)	60,11
Gehieneko altitudea (m)	540
Gutxieneko altitudea (m)	450
Batez besteko altitudea (m)	493
Administrazio-eskualdea(k)	LH: Araba-Álava (% 100)
Eskualde biogeografikoa	Atlantikokoa Mediterraneoa

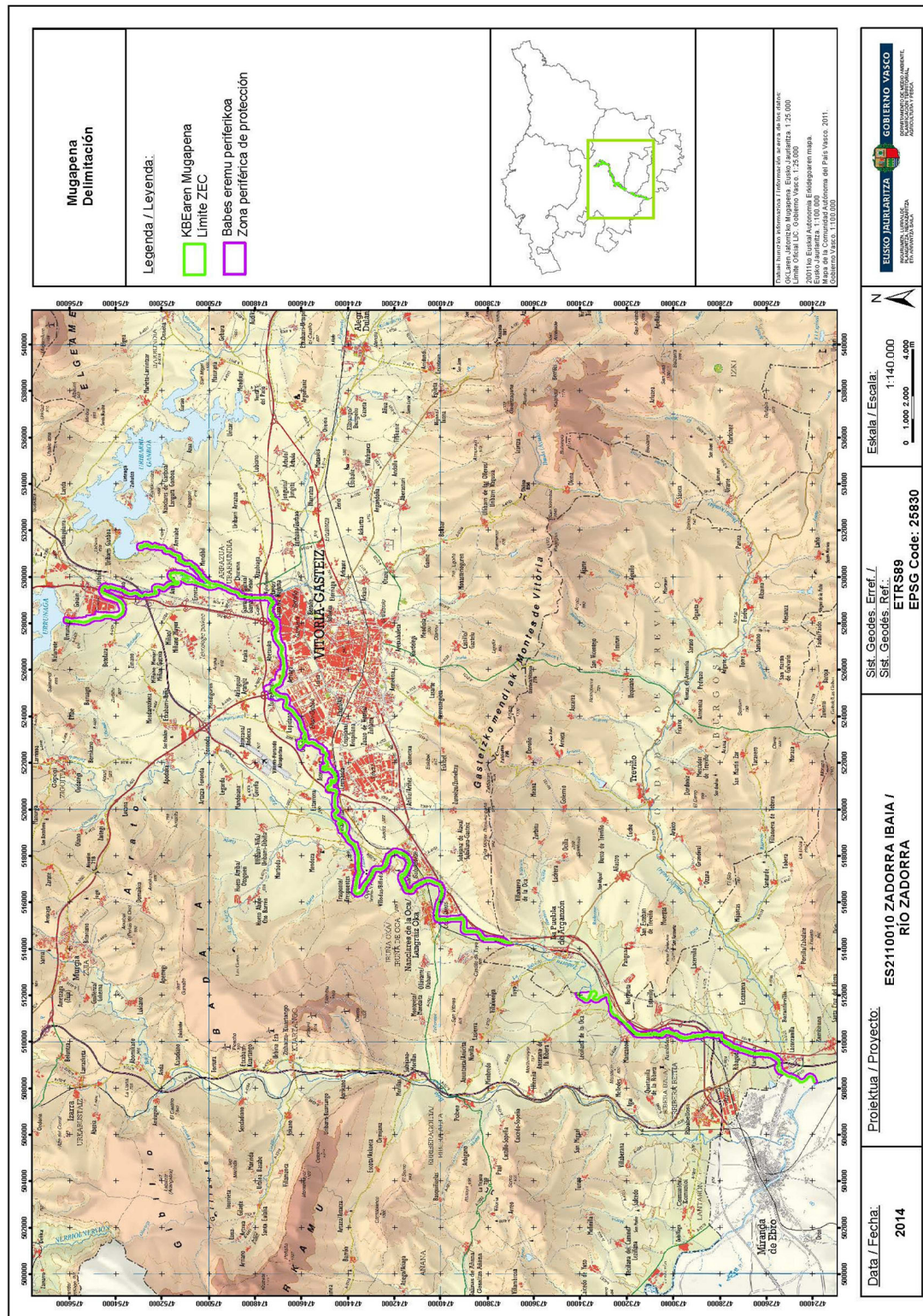
"Zadorra ibaia / Río Zadorra" KBEaren identifikazioa eta kokapena.

Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEa Arabako lurralde historikoan dago oso-osorik, eta 9 udalerritako lurrak hartzen ditu, Gorbeialdea, Arabako Lautada eta Arabako Ibarrek eskualdeetakoak.

UDALERRIA	AZALERA (ha)	AZALERAREN ZER %
Armiñón	34,88	10,44
Arrazua-Ubarrundia	44,54	13,33
Berantevilla	9,92	2,97
Iruña Oka / Iruña de Oca	89,62	26,82
Legutio	14,59	4,37
Erriberagoitia / Ribera Alta	9,62	2,88
Erriberabeitia / Ribera Baja	15,62	4,67
Vitoria-Gasteiz	110,3	33,01
Zambrana	5	1,5

Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEaren azaleraren banaketa, udalerrien arabera.

KBEaren kokapena mugaketa-mapan adierazita dago.

ES2110010 Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEaren mugaketa

2.2. MUGAPENA

Atal honetan, ES2110010 Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEaren mugaketa zehaztu da, haren barneko ibaien tarteak aintzat hartuta. Lehen ere adierazi bezala, KBEaren mugaketa xehetasun-eskalan adierazi da (E; 1:5.000 eskala), erantsitako kartografian eta helbide honetan dago ikusgai: www.euskadi.eus/natura2000.

Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEa hauek osatzen dute luzetara: Zadorra ibaiak, Uribarri-Ganboako urtegitik atera eta Ebro ibaian urak isurtzen dituen arte (Trebiñuko Konderriaren barruan sartzen den tarte izan ezik, Burgosko probintziari baitagokio) eta Santa Engrazia erreka, Urrunagako urtegitik atera eta Zadorra ibaian urak isurtzen dituen arte.

Zadorra ibaia

KBEaren eremuak Zadorra ibaiak EAEn egiten duen ibilbidearen zati handi bat hartzen du. KBEaren eremua ibaia Zadorrako urtegitik atera eta hegoalderantz egiten duen lekuan hasten da. Arrazua-Ubarrundia, Vitoria-Gasteiz eta Iruña Oka / Iruña de Oca udalerrietatik igarotzen da. KBEaren eremua eten egiten da Zadorra ibaiak Trebiñuko Konderria igarotzen duen lekuan (Burgosko probintziari dagokio), eta jarraitu egiten du, berriro, hegoalderantz, Erriberagoitia / Ribera Alta, Armiñón, Erriberabeitia / Ribera Baja, Berantevilla eta Zambrana udalerrietatik, Miranda de Ebrotik behera, handik hurbil, urak Ebro ibaian isurtzen dituen arte.

KBEaren eremuan sartzen den Zadorraren ardatzak 48.979 m inguru ditu.

Santa Engrazia erreka

Zadorra ibaiaren ibaiadarra da, haren eskuineko ertzean isurtzen ditu urak, eta Legutio, Arrazua-Ubarrundia eta Vitoria-Gasteiz udalerrietatik igarotzen da. KBEan ibai-ibilguaren 11.135 m inguru sartzen dira, Urrunagako urtegitik irteten denetik Durana inguruan urak isurtzen dituen arte. Santa Engrazia erreka Amariatik igarotzen den lekuan dauden harizti-lizardiak eta lizardi-haltzadiak espezie mehatxatuen EAEko katalogoko hiru flora-espezie dituzte: *Ranunculus auricomus*, *Pentaglottis sempervirens* y *Narcissus pseudonarcissus*.

Eremu periferiko babestua ere mugaketa-mapan sartuta dago, eta 100 metroko zerrenda bat hartzen du, KBEaren kanpoko mugatik aurrera.

1. INFORMAZIO EKOLOGIKOA

Jarraian, ES2110010 "Zadorra ibaia / Río Zadorra" KBEan dauden Batasunaren intereseko edo/eta eskualde-intereseko habitaten eta espezieen zerrenda agertzen da, eta ingurunean adierazgarriak direnen kontserbazio-egoera ere adierazten da.

3.1. BATASUNAREN, ESTATUAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO HABITATAK

Atal honetan, Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEan dauden Batasunaren intereseko habitatak adierazten dira. Dagokion kartografia helbide honetan dago iusgai: www.euskadi.eus/natura2000. Zenbakera bat dator Habitategi buruzko 92/43/EEE Zuzentarauaren I. eranskineko eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legeko kodeekin. (*) ikurrak lehentasunezko habitata dela adierazten du.

Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEaren barneko Batasunaren intereseko habitaten banaketa-taulan ikus daitekeen bezala, aztertutako habitat-motak, haien estaldura eta banaketa ez dator guztiz bat eremu hori Batasunaren Intereseko Leku izendatzeko Europako Batzordeari bidalitako datuen formulario normalizatuan adierazitakoarekin. Alde horien arrazoia da 2000. urtean lehen aldiz BIL izendapena eskatzeko erabilitako eskala eta KBE izendapena eskatzeko gaur egungo lanetan erabilitakoa desberdinak direla. 2000. urtean, 1:25.000 eskala erabili zen; gaur egungo lanetan, berriz, 1:5.000 eskala erabili da. Atal honetan jasotako informazioa 2010eko irailean egindako landa-lanean bildutakoaren emaitza da.

Aurreko paragrafoetan adierazitakoa kontuan harturik, ondoren Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEan adierazgarriak diren Batasunaren intereseko habitaten zerrenda ematen da:

3150 – Ur geldiak (edo ur-laster motelekoak) landaredia flotean dutenak (Laku eutrofiko naturalak *Magnopotamion* eta *Hydrocharition* espezieak dituztenak).

3260 – Ur-lasterretako landaredia urtarra (*Ranunculion fluitantis* eta *Callitricho-Batrachion* landaredia duten mendietako lautaden maila-ibaiak).

3270. Ibaiertzetako lohien urteko landaredia (*Chenopodion rubri p.p* eta *Bidention p.p* urteko landaredia duten ertz lohiko ibaiak).

3280 Ibaiertzetako lohien landaredia bizia (Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak, *Paspalo-Agrostidion*, eta *Salix* eta *Populus alba* ibai-ertzeko landare-zerrendak dituztenak).

4090 – Txilardi kaltzikolak genistekin (Txilardi oromediterraneo endemikoak, elorri-triskarekin).

6210* – Larre mesofiloak, *Brachypodium pinnatum* espeziearekin: belardi lehor erdi-naturalak eta sastrakadi-fazieak, karedun substratuen gainean (*Festuco Brometalia*) (*orkidea bikainak dituzten lekuak).

6220* – Larre xerofiloak, *Brachypodium retusum* dutenak (*Thero-Brachypodietea* klaseko gramineoen eta urteko landareen zona subestepikoak).

6430 – Mendiko eta ibai eurosiberiarretako megaforbioak (Lautadako orletako eta maila menditar eta alpetarretako megaforbio eutrofo hidrofiloak).

9160 – Harizti mesotrofo subatlantikoak: *Quercus robur* (harizti kandudun edo kandugabe subatlantikoak eta Europako erdialdekoak: *Carpinion betuli*).

91E0* - Haltzadiak eta lizardiak (*Alnus glutinosa* eta *Fraxinus excelsior* espezieen baso alubialak - *Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

9240 – Erkameztiak (*Quercus faginea* eta *Quercus canariensis*eko harizti iberiarrak).

92A0 – Sahasti eta makaldi mediterraneoak (Galeria-basoak *Salix alba* eta *Populus alba* espezieekin).

9340 – Artadiak eta karraskadiak (*Quercus ilex* eta *Quercus rotundifolia* basoak).

Beheko taulan, Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEan kartografiatutako habitat bakoitzaren azalera, estaldura, adierazgarritasuna eta kontserbazio-egoera adierazi dira. Kontserbazio-egoera zehazteko, aditu-irizpidea erabili da, egindako landa-ikerketa eta zenbait iturri bibliografiko oinarri hartuta¹¹. Erreferentzia horiei buruzko datuak KBE honetako elementu bereizgarri eta adierazgarri bakoitzaren kontserbazio-egoerari buruzko fitxetan irakur daitezke; fitxa horiek dokumentu honi erantsi zaizkio.

¹¹ Ingurumeneko eta Landa eta Itsas Inguruneko Ministerioa (2009). Espainian, Batasunaren intereseko habitat-motak kontserbatzeko aurretiko oinarri ekologikoak. Europako Erkidegoen Batzordea. 2009. Habitat-moten eta espezieen kontserbazio-egoerari buruzko laburpen-txostena, Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluari jarraituz. Batzordearen txostena Europako Parlamentuari eta Kontseiluari. Tragsatec. 2010. Metodología para la preparación del informe de aplicación de la Directiva Hábitat en España 2007-2012. European Topic Center on Biological Diversity. Final Draft. 2001. Assessment and reporting under Article 17 of the Habitats Directive. Explanatory Notes & Guidelines for the period 2007 – 2012.

Batasunaren intereseko habitatak honela banatuta daude Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEan:

IZENA	KODEA	AZALERA (ha)	EREMUAREN ZER %	ADIERAZGARITASUNA	KONTSERBAZIO-EGOERA
Laku eutrofiko naturalak <i>Magnopotamion edo Hydrocharition</i> landarediarekin	3150	7,40	2,21	C	Aldekoa
<i>Ranunculion fluitantis</i> eta <i>Callitricho-Batrachion</i> landaredia duten mendietako lautaden maila-ibaiak	3260	3,50	1,05	C	Aldekoa
<i>Chenopodion rubri p.p</i> eta <i>Bidention p.p</i> urteko landaredia duten ertz lohiko ibaiak	3270	**		D	
Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak, <i>Paspalo-Agrostidion</i> , eta <i>Salix</i> eta <i>Populus alba</i> ibai-ertzeko landare-zerrendak dituztenak	3280	**		D	
Elorri-triskadun txilardi oromediterraneo endemikoak	4090	1,40	0,42	D	
Larre lehor erdi-naturalak eta sastrakadi-fazieak, kareharrizko substratuen gainean (orkidea bikainak dituzten lekuak)	6210*	0,52	0,16	D	
<i>Thero-Brachypodietea</i> klaseko gramineoen eta urteko landaren zona subestepikoak	6220*	0,06	0,02	D	
Lautadetako orletako eta maila menditar eta alpetarretako megaforbio eutrofiko hidrofiloak	6430	0,01	0,004	C	
Harizti kandudun edo kandugabe subatlantikoak eta Europako erdialdekoak <i>Carpinion betuli</i> espeziekoak	9160	8,41	2,52	B	Desegokia
<i>Alnus glutinosa</i> eta <i>Fraxinus excelsior</i> duten erreka bazterreko basoak.	91E0*	59,08	17,68	B	Aurkakoa
Harizti iberiarrak (<i>Quercus faginea</i> eta <i>Quercus canariensis</i>)	9240	0,76	0,23	D	
Galeria-basoak (<i>Salix alba</i> eta <i>Populus alba</i>)	92A0	77,07	23,07	B	Aurkakoa
<i>Quercus ilex</i> eta <i>Quercus rotundifolia</i> basoak	9340	2,27	0,68	D	
GUZTIRA		160,48			

"Zadorra ibaia / Río Zadorra" KBEko intereseko habitaten azalera. BILaren guztizko azalera: 334 ha.(*) Lehentasunezko habitata. (**) Azalera txikiak, ibaiertzeko beste habitat batzuetan sartutakoak, 91E0* eta 92A0 habitatetan, esaterako.

Egindako landa-lanaren eta habitatak identifikatzeko eta kartografiatzeko lan-eskala txikiagoa erabiltzearen ondorioz, Zadorra BIL izendatzeko formulario normalizatuan ez dauden habitatak hauteman dira. Hain zuzen, hauek:

- 3260 – Ur-lasterretako landaredia urtarra (*Ranunculion fluitantis* eta *Callitricho-Batrachion* landaredia duten mendietako lautaden maila-ibaiak). Habitat honi dagozkion komunitateek azalera txikia hartzen dute, eta batzuetan ezin dira kartografian adierazi. Dena den, egon badago KBEan, eta kartografiatu dira habitat honen adierazgarriak diren zenbait azalera Uribarri-Ganboako urtegiaren irteeran, Urbinako zubitik behera, Gamarra Nagusiko presa txikiaren eta zubiaren arteko tartean, Billodako zubian, Iruña Okako zubian, Estazio auzoan Manzanosen, eta Armiñongo zubiaren inguruan. Ereku horietako batzuetan, habitatak azalera handiak hartzen ditu, eta ia ibilgu osoa hartzen dute. Dena den, ezin izan dira habitat horrek hartzen dituen beste hainbat ereku, azalera txikia hartzen dutelako.
- 3270. Ibaiertzetako lohien urteko landaredia (*Chenopodion rubri p.p* eta *Bidention p.p* urteko landaredia duten ertz lohiko ibaiak). KBEan egon badagoen habitata da, baina ezin izan da haren azalera adierazgarririk kartografiatu. Zadorrak oso azalera txikiak hartzen ditu, eta sakabanatuta daude gainera. Batez ere, ibaiaren behe-ibilbidea hartzen du, eta ur gutxi dagoenean agertzen diren lohi-hondatzetan agertzen da.
- 3280 Ibaiertzetako lohien landaredia bizia (Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak *Paspalo- Agrostidion* eta *Salix* eta *Populus alba* ibai-ertzeko landare-zerrendak dituztenak. Aurreko kasuan bezala, egon badagoen habitata da, baina ezin izan da haren azalera adierazgarririk kartografiatu. Dena den, oso azalera txikiak hartzen ditu, ibaiaren beheko tartean, ibarbasoen barruan.
- 4090 – Txilardi kaltzikolak genistekin (Txilardi oromediterraneo endemikoak, elorri-triskarekin). Habitat-mota horren orban txikiak kartografiatu dira, han-hemen, KBEan zehar, lur harritsu karetsuko mendi-hegaletan. Ez da KBE honetako habitat adierazgarria, eta 1,4 ha hartzen ditu guztira.
- 6430 – Mendiko eta ibai eurosiberiarretako megaforbioak (Lautadako orletako eta maila menditar eta alpetarretako megaforbio eutrofo hidrofiloak). Ibaien ur-goraldietako ekarpena dela-eta lurzoru fresko eta nutrienteetan aberatsak diren ereku batzuetan hazten den landaredia habitat honi atxiki zaio. KBEan identifikatutako ibaietako harri-koskorren eta legarren hobi batzuetako belardi altu batzuk ere hemen sartu dira EBko 3250 kodea gorde da Ebroko legar hobietarako). Habitat horri dagozkion bi orban txiki kartografiatu dira Zadorraren ibilguan, Argantzunen parean, ibaiaren erdiko ibai-tartean. Zalantzarik gabe KBEko beste leku batzuetan ere badagoen habitata da, baina oso zaila da kartografian adierazten, oso azalera txikia hartzen dutelako, komunitate horiek beste ibai-komunitate batzuekin teilakatzen

direlako (3270, 3280, 91E0*, 92A0), eta eremu horiek oso aldakorak direlako urtaroen arabera duten ur-maila desberdinaren eraginez. Horregatik, habitatak KBEan hartzen duen azalera kartografian agertzen dena baino gehiago dela irizten dugu.

Beste alde batetik, Zadorra ibaia / Río Zadorra BIL izendatzeko egin zen datu normalizatuen formularioan beste habitat hauek ere adierazten dira Batasunaren intereseko habitat moduan: 5210 (*Juniperus spp* sastraka zuhaizkarak), 6510 (Behe-altitudeko sega-belardi), 8210 (harkaitz karetsuetako landaredia) eta 9230 (galiziar-portugaldar hariztiak: *Quercus robur* eta *Quercus pyrenaica*). Habitat mota horiek, ordea, ez dira hauteman dokumentu hau osatzeko egin den landa-ikerketan. Formulario horretan jasotzen da 3240 kodea duen habitata ere (*Salix eleagnos* zuhaixka-eraketak dituzten mendi-ibaiak). Dena den, zuzenagoa dirudi Zadorra ibaiaren ertzeko zuhaixka-erako sahastiak (*Salix alba*, *Salix fragilis*, *Salix eleagnos*) esleitzea 92A0 habitatari (*Salix alba* eta *Populus alba* galeria-basoak). Ur-lasterraren lehen lerroan hazten diren sahatsak dira, makaldi-zumardien aurrean hazten direnak.

3.2. BATASUNAREN, HERRIALDEAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO FLORA

Zadorra ibaia / Río Zadorra BIL izendatzeko egin zen datu normalizatuen formularioan ez da aipatzen Habitategi buruzko 92/43/EEE Zuzentarauaren II. eranskinean jasotako landare-espezierik dagoenik eremu horretan.

Dena den, azterketa berriagoetan¹², *Narcissus asturiensis* espeziearen presentzia aipatzen da (zuzentarau horren II. eranskinean agertzen den espeziea da) Maturana, Tresponde, Mendibil, Billoda, Iruña Oka eta Gasteizen. Eta, beraz, ezin da baztertu KBEaren eremuaren barruan ere egotea. Basa eta Itsas eta Fauna eta Landaredian Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Zerrenda berrian sartuta dago interes bereziko espezie moduan.

Eskura daukagun informazioaren arabera¹³, *Narcissus pseudonarcissus* espeziea, zuzentarau horren II. eranskinean agertzen den espeziea, badago KBEaren eremuan, Amarita herrian, Santa Engrazia errekan, hain zuzen ere. Horrez gain, espezie hori Espainiako landaredi baskularraren zerrenda gorrian (2008) sartuta dago, ia mehatxupean kategoriaren barruan.

¹² Honek emandako informazioa: EAEko landaredi baskularraren zerrenda gorria (Eusko Jaurlaritza, 2010).

¹³ Uribe-Echebarría Díaz, P.M. (2010). *La flora amenazada del municipio de Vitoria-Gasteiz (Álava)*. Centro de Estudios Ambientales, Ingurugiro Gaietarako Ikastegia. Vitoria-Gasteiz

Horrez gain, *Ruscus aculeatus* espeziearen presentzia azpimarratu behar da (zuzentarauaren V. eranskina), KBEko ibarbaso batzuetan eta ur-ibilguei lotutako hariztietan.

Eskualdearen intereseko florari dagokionez, Basa eta Itsas eta Fauna eta Landaredian Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Zerrendan (2011ko urtarrilaren 10eko Aginduz onartu zen) eta EAEko landaredi baskularraren zerrenda gorrian (Eusko Jaurlaritza, 2010) agertzen diren zenbait espezie daudela aipatu da KBEan.

Beheko taulan, KBEaren eremuan eta inguruetan badiren eta mehatxupean dauden landare-espezieak jasotzen dira, eta UTM 1x1 km-ko zein laukitan agertzen diren adierazten¹⁴:

ESPEZIEA	UTM 1x1 KM	HERRIA	KOKALEKUA	LANDAREDI BASKULARRA REN ZERREDA GORRIA	ESPEZIE MEHATXATUEN EAE-KO KATALOGOA
<i>Berula erecta</i>	30T WN1944	Estarrona	Zalla ibaia (Zadorrarekin bat egiten duen lekua)	GA	LH
<i>Himantoglossum hircinum</i>	30T WN1234	Trebiñuko Konderria	Lapuebla de Arganzón	IA	B
<i>Narcissus asturiensis</i>	30T WN1743, 30T WN3050,	Iruña Oka, Billoda, Tresponde, Mendibil	Tresponde (Iruñako erromatar aurriak), Billoda, Mendibil	LC	IB
<i>Narcissus pseudonarcissus</i>	30T WN3050, 30T WN2950, 30T WN2951, 30T WN3051	Vitoria-Gasteiz	Amarita, Santa Engrazia erreka	IA	B
<i>Pentaglottis sempervirens</i>	30T WN2950, 30T WN3051	Vitoria-Gasteiz, Amarita	Amarita	K D2	V
<i>Ranunculus auricomus</i>	30T WN3051	Amarita	Amarita	K-B1ab (iii)	V

GA: galtzeko arriskuan; DG: nahikoa daturik gabe; IA ia mehatxupean; GAT: galtzeko arrisku txikiagoa; K: Kaltebera.

Vitoria-Gasteiz udalerriari dagokionez duela gutxi egindako azterketan¹⁵, ikusi da Zadorra ibaia / Río Zadorra hiritik pasatzen den eremuan mehatxatutako espezie hauek daudela:

- *Ranunculus auricomus*, kaltebera moduan katalogatuta mehatxatutako espezieen EAEko katalogoan, Amaritaren inguruan.

¹⁴ Informazioaren jatorria: EAEko landaredi baskularraren zerrenda gorria (Eusko Jaurlaritza, 2010).

¹⁵ Uribe-Echebarría Díaz, P.M. (2010). *La flora amenazada del municipio de Vitoria-Gasteiz (Álava)*. Centro de Estudios Ambientales, Ingurugiro Galetarako Ikastegia. Vitoria-Gasteiz.

- *Berula erecta*, galtzeko arriskuan katalogatuta mehatxatutako espezieen EAEko katalogoan, Estarronan.
- *Pentaglotis sempervirens*, kaltebera moduan katalogatuta mehatxatutako espezieen EAEko katalogoan, Amaritaren inguruan.
- *Narcissus pseudonarcissus*, bakana moduan katalogatuta mehatxatutako espezieen EAEko katalogoan. Habitaten zuzentarauko II. eranskinean sartuta dago. Amaritaren inguruan aipatu da.

Badira aspaldiko aipamenak, Zadorra ibaian *Nymphaea alba* espeziearen presentzia adierazten dutenak, baina ezin izan da egiaztatu. Badira landare hori Alegria ibaian ikusi dutela dioten lekukotzak¹⁶. Baina ez dago espezie hori KBEan badagoela adierazteko behar adina datu. EAEn galtzeko arriskuan dagoen espeziea da. *Desagertzeko arrisku larrian dauden landaretzat jotzen direnak berreskuratzeko planak idazteko oinarri teknikoetan* (Ihobe, 2011), ez da sartzen, hasiera batean, Zadorraren eremua jarduteko area moduan, eta Maeztuko diapiroaren eremuan biltzen ditu indarrak. Ezin da baztertu, ordea, etorkizunean eremu hori zabaltzeko aukera KBEaren eremura, baldin eta habitat-baldintza egokiak badaude jardueren arrakasta bermatzeko.

3.3. BATASUNAREN, HERRIALDEAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO FAUNA

Hurrengo taulan, Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEaren barneko Batasunaren, estatuaren edo eskualdearen intereseko animalia-espezieak zerrendatu dira, aintzat hartuta zer eranskinetan dauden jasota eta nola katalogatu diren. Hegazti-espezieei dagokienez, Hegaztiei buruzko Zuzentarauaren I. eranskinean (Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen IV. eranskina) zerrendatutakoak adierazi dira, bai eta KBE honetan ohikoak izaten diren hegazti migratzaileak ere, zuzentarauaren I. eranskinean ageri ez badira ere. Animalia-espezieen kontserbazio-egoera zehazteko, zenbait datu-iturri hartu dira oinarri, eta KBE honetako elementu bereizgarri eta adierazgarri bakoitzaren kontserbazio-egoerari buruzko fitxan irakur daitezke (agiri honi erantsita doaz).

¹⁶Ihobe, Eusko Jaurlaritzako Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza Sailari atxikitako sozietate publikoa, *EAEko landaredia baskularraren zerrenda gorrian "desagertzeko arrisku larrian" dauden landaretzat jotzen direnak berreskuratzeko planak idazteko oinarri teknikoak*. Bilbao, 2011, 150 or.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

ESPEZIEAK	HABITATEI BURUZKO ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	HEGAZTIEI BURUZKO ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	LESRPE*	ESPEZIE MEHATXATUEN ESPAINIAKO KATALOGOA	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKADIKO KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUN A ¹⁷	KONTSERBAZIO- EGERA
UGAZTUNAK							
<i>Mustela lutreola</i> (bisoi europarra)	II, IV		*	GA	GA	B	Aurkakoa
<i>Lutra lutra</i> (Igaraba arrunta)	II, IV		*		GA	B	Desegokia
HEGAZTIAK							
<i>Alcedo atthis</i> (martin arrantzalea)		I	*		IB	B	Ezezaguna
<i>Ciconia ciconia</i> (zikoina)		I	*		B	B	Aldekoka
<i>Egretta garzetta</i> (koartzatxo txikia)		I	*			C	
<i>Hieraaetus pennatus</i> (arrano txikia)		I	*		B	C	Ezezaguna
<i>Ixobrychus minutus</i> (Amiltxori txikia)		I	*		B	C	Desegokia
<i>Milvus migrans</i> (miru beltza)		I	*			B	Aldekoka
<i>Nycticorax nycticorax</i> (amiltxori arrunta)		I	*		B	C	Desegokia
<i>Acrocephalus arundinaceus</i> (lezkari karratxina)			*		B	B	Desegokia
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i> (benarriz arrunta)			*		GA	B	Ezezaguna
<i>Acrocephalus scirpaceus</i> (lezkari arrunta)			*		B	B	Ezezaguna
<i>Actitis hypoleucos</i> (kuliska txikia)			*		B	B	Ezezaguna
<i>Anthus pratensis</i> (negu-txirta)			*			C	
<i>Ardea cinerea</i> (koartza hausgara)			*			B	
<i>Carduelis spinus</i> (tarina)			*		IB	B	Ezezaguna
<i>Charadrius dubius</i> (txirritxo txikia)			*		I	B	Ezezaguna
<i>Cuculus canorus</i> (kuku arrunta)			*			B	
<i>Falco subbuteo</i> (zuhaitz-belatza)			*		B	B	Ezezaguna
<i>Ficedula hypoleuca</i> (euli-txori beltza)			*		B	C	Ezezaguna
<i>Gallinago gallinago</i> (istingor arrunta)						B	
<i>Hippolais polyglotta</i> (sasi-txori arrunta)			*			B	
<i>Jynx torquilla</i> (lepitzulia)			*		IB	B	Aurkakoa
<i>Luscinia megarhynchos</i> (urretxindorra)			*			B	
<i>Motacilla flava</i> (larre-buztanikara)			*			C	
<i>Muscicapa striata</i> (euli-txori grisa)			*			B	
<i>Oriolus oriolus</i> (urretxoria)			*			B	
<i>Otus scops</i> (apo-hontza)			*			B	
<i>Phalacrocorax carbo</i> (ubarroi handia)						B	
<i>Phoenicurus phoenicurus</i> (buztangorri argia)			*	I	V	B	Desegokia
<i>Phylloscopus trochilus</i> (txio horia)			*		B	B	Ezezaguna
<i>Remiz pendulinus</i> (dilindaria)			*		IB	B	Ezezaguna
<i>Riparia riparia</i> (uhalde-enara)			*		I	C	Aurkakoa
<i>Streptopelia turtur</i> (usapal arrunta)						B	
<i>Sylvia borin</i> (baso-txinboa)			*			B	
<i>Upupa epops</i> (argi-oilarra)			*		I	B	Ezezaguna
<i>Saxicola rubetra</i> (pitxartxar nabarra)			*		IB	C	Ezezaguna
<i>Turdus iliacus</i> (birigarro txikia)						C	
ARRAINAK							
<i>Achondrostoma arcasii</i> (errutilo hegatsgorria)	II		*			C	Ezezaguna
<i>Parachondrostoma miegii</i> (loina edo iparraldeko loina txikia)	II					B	Ezezaguna

¹⁷Eremu horri buruzko datuen formulario normalizatuaren arabera.

ESPEZIEAK	HABITATEI BURUZKO ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	HEGATZTEI BURUZKO ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	LESRPE*	ESPEZIE MEHATXATUEN ESPAINIAKO KATALOGOA	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKADIKO KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUN A ¹⁷	KONTSERBAZIO- EGOERA
<i>Salaria fluviatilis</i> (ibai-kabuxa)			*	I	GA		Aurkakoa
<i>Cobitis calderoni</i> (markar arantxaduna)					GA		Aurkakoa
<i>Barbus graellsii</i> (barboa edo Graellsen barboa)	V						Ezezaguna
<i>Salmo trutta fario</i> (amuarraina)						C	Desegokia
ANFIBIOAK ETA NARRASTIAK							
<i>Mauremys leprosa</i> (apoarmatu korrontezalea)	II		*		I	B	Desegokia
ORNOGABEAK							
<i>Lucanus cervus</i> (arkanbelea)	II		*			B	Desegokia
<i>Potomida littoralis</i>					V		Aurkakoa
<i>Unio mancus</i> ¹⁸	V				V		Aurkakoa
<i>Anodonta anatina</i>					IE		Aurkakoa

GA: galtzeko arriskuan; K: kaltebera; B: bakana; IB: interes berezikoa.

*: Babes Bereziko Erregimeneko Basaespezieen Zerrenda

Eremu honetako datuen formulario normalizatuan dauden datuei dagokienez, aipatu behar da bi espezie sartu direla. Batetik, barboa edo Graellsen barboa, Habitaten Zuzentarauaren V. eranskinean sartutako espeziea, Antibiotek EAEko ibaien egoera biologikoaren jarraipena egiteko sarea egitasmoaren baitan egindako laginketetan harrapatu baitzen. Eta, bestetik, ibai-kabuxa, galtzeko arriskuan dagoen espeziea espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoaren arabera.

Bestalde, eta KBEa interes bereziko eremua den arren zaparda (*Squalius pyrenaicus*) espeziearentzat, Zadorra ibaian espezie horren aipamen berrienak 1961. urtekoak dira. Hori dela eta, espezie hori ez da gaur egun KBEko arrain-komunitateko espezie hartzen, nahiz eta hartako espezie potentzial izan baden.

4. ELEMENTU GAKOAK ETA HORIEN KONTSERBAZIO-EGOERA

4.1. HAUTATZEKO IRIZPIDEAK

Aurrez aipatutako Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEko intereseko elementuen artean, kontserbatu beharreko elementutzat hartu dira eremu horretako balio bereizgarrien adierazgarri direnak eta hasiera batean BIL

¹⁸*U. mancus* izena lehen *U. elongatulus* izenez ezagutzen ziren populazioetarako erabiltzen denez iberiar penintsulan, espezie honi ezartzen zaion araudi guztia *U. mancus* espezieari ezarri behar zaio. Araujo et al. 2009. *Las náyades de la península Ibérica*. Sociedad Española de Malacología. Iberus, 27 (2): 7-72, 2009.

izendatzeko aintzat hartu zirenak; beraz, arreta berezia jarri behar da elementu horietan.

Atal honetan, kontserbazio-helburu espezifiko batzuk proposatzen dira elementu horietako bakoitzerako, eta zenbait neurri dituzte ezarrita, helburu horiek betetzeko.

Laburbilduz, hauek dira Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEaren kudeaketan funtsezkoak diren elementuak aukeratzeko irizpideak:

- Eremu horretan bereziki adierazgarriak diren habitatak edo espezieak izatea, garrantzitsuak direnak eskualdeko, herrialdeko eta Batasuneko Natura 2000 Sarearen barnean, kontserbazioari begira; eta haien kontserbazio-egoera Aurkakoa izatea eta hura sustatze aldera kudeaketa-neurri aktiboak behar izatea.
- Eskura dagoen informazio teknikoari edo zientifikoari jarraituz, beharrezko neurriak hartu ezean egoera txarrean daudela egotera irits daitezkeela ikusi den habitat edo espezieak, eta baita talde taxonomiko baten edo ekosistema baten egoeraren adierazle onak izan daitezkeenak, eta beraz monitorizatze lan espezifikoa eskatzen dutenak.
- Espezie autoktonoak, lehen KBEaren eremuan egon arren gaur egun desagertu egin direnak, zenbait arrazoi direla-eta (habitatak eraldatzea, espezie aloktonoak egotea, eta abar), baina berriro KBEa kolonizatu dezaketenak, desagertzea eragin zuten eraldatzeak desagertu edo murriztu egiten badira.
- KBEan dauden Batasunaren eta/edo eskualdearen intereseko habitatak eta espezieak barnean hartzen dituzten intereseko prozesu ekologikoak eta dinamikak.

Hauek dira irizpide horiek oinarri hartuta Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEaren barnean kontserbazio-helburuari begira funtsezkotzat jo diren elementuak:

- Ibai-sistema
- Ibai-habitatak (Habitategi buruzko 92/43/EEE Zuzentaraua)
- Bisoi europarra (*Mustela lutreola*)
- Igaraba (*Lutra lutra*)
- Arrain-komunitatea. Espezie hauek, besteak beste: Ioina (*Parachondrostoma miegii*), errutilo hegatsgorria (*Achondrostoma arcasii*), markar arantzaduna (*Cobitis calderoni*), amuarraina (*Salmo trutta fario*) eta ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*).
- Ibaietako hegazti-fauna. Besteak beste, espezie hauek: martin arrantzalea (*Alcedo atthis*) eta uhalde-enara (*Riparia riparia*).

- Apoarmatu korrontezalea (*Mauremys leprosa*)
- Naiadeak: *Potomida littoralis*, *Unio mancus* edo *Unio elongatulus*, *Anodonta anatina*
- Mehatxupear dagoen flora edo intereseko flora. Espezie hauek, besteak beste: *Ranunculus auricomus*, *Berula erecta*, *Pentaglottis sempervirens* eta *Narcissus pseudonarcissus*.

4.2. KONTSERBAZIO-EGOERA

Ondoren, funtsezko elementuak aukeratzeko arrazoiak ematen dira, eta haien kontserbazio-egoerari eta presio eta mehatxu nagusiei buruzko informazioa ematen da.

4.2.1. IBAI-SISTEMA

Justifikazioa
- Ibai-sistemari lotutako habitaten, floraren eta faunaren kontserbaziorako beharrezkoa den ingurune-dibertsifikazioa bermatzeko prozesu hidrogeomorfologiko guztiak hartzen ditu bere baitan. - Aukera ematen du sistemako elementu guztiak eta haien arteko erlazioak kontserbatzeko eta babesteko, eta, bereziki, funtsezko elementuak kontserbatzeko eta babesteko. - Korridore ekologiko moduan funtzionatzea bermatzen du, eta ibai-sistemen oinarritzko ezaugarria da hori. Kasu honetan, KBEa ekosistema mugakideekiko luzetarako zein zeharkako loturen eremua izateaz gain, Batasunaren intereseko beste leku batzuekiko lotura da, eta lotura zuzena du hauekin: Zadorraren sistemako urtegiak / Embalses del sistema del Zadorra (ES211011) BIL, Barrundia ibaia / Río Barrundia (ES2110017) BIL, Salburua (ES2110014) BIL, Ihuda ibaia / Río Ihuda (Ayuda) (ES2110012) BIL eta Ebro ibaia / Río Ebro (ES2110008 eta ES4120051) BIL. - Uretako ekosistemaren eta lehorreko ekosistemaren arteko trantsizio-eremua da (ekotonoa) eta biodibertsitate handia du. - Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEan, ibai-sistema elementu garrantzitsua da Arabako lurralde historikoko paisaiarako, egituratu eta dibertsifikatu egiten baitu. - Ibaiertzean erriberako landaredia duenez, aukera ematen du babes-eremuak egoteko zenbait espezierentzat; esate baterako, bisoi europarrarentzat, igarabarentzat, eta intereseko arrain-espezie batzuentzat, hala nola errutilo hegatsgorriarentzat, loinarentzat eta ibai-kabuxarentzat. Horrez gain, erriberako landarediak itzala ematen dio ibilguari, eta elikagaia, makroornogabeei (eta horiek arrainen elikagai dira). Bestalde, landaredi horrek uraren kalitatea hobetzen du, ibilgura iristen diren substantzia kutsagarrien eta solido esekien kopurua murrizten baitu. Intereseko hegazti-espezieentzat atseden hartzeko, elikatze eta lekualdatzeko eremua ere bada hori; adibidez, martin arrantzalearentzat eta uhalde-enararentzat. - Ertzetan erriberako landaredia egoteak aukera ematen du mehatxupear dauden landare batzuen populazioari eusteko eta etorkizunean handitu ahal izateko. Bereizki garrantzitsuak dira <i>Berula erecta</i> espeziea (ibaian ertzetan eta udaldian agertzen diren uharte txikietan hazten da) eta <i>Pentaglottis sempervirens</i>, <i>Ranunculus auricomus</i> eta <i>Narcissus pseudonarcissus</i> (ibabasoko harizti-lizardian hazten dira, ur-ibilguari lotuta garatzen den lizardi-haltzadie lotuta). - Ibai-sistema, ibai-lurralde gisa ulertuta, nahikoa zabal eta jarraitua da dinamika hidrogeomorfologikoari eusteko edo hura berreskuratu ahal izateko, ibai-sistemaren aniztasun ekologikoa (Habitatari buruzko 92/43/EEE Zuzentaraua) eta funtzio bioklimatikoa ziurtatuko duen ibai-korridore jarraitua lortzeko, egoera ekologiko ona edukitzeko (Uraren 2000/60/EE Zuzentaraua), ur-goraldiak modu naturalean erregulatu eta zatikatzeko

(Uholdeei buruzko 2007/60/EE Zuzentaraua), urak har ditzakeen eremuen antolamendu-arazoei irtenbidea emateko, eta ibaietako paisaiak hobetzeko eta finkatzeko¹⁹.

Kontserbazio-egoera

Ibai-lurraldea

Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEaren ibai-lurraldea arriskuan jartzen dute KBEa osatzen duten ibilguen ertzetan egiten diren giza erabilerek. Ibaiertzeko landaredian eta uholde-lautadan jatorri antropikoko hainbat elementuk eragiten dute, eta ibai-lurraldearen luzetarako zein zeharkako jarraitutasuna mugatzen dute. Alde batetik, KBEa osatzen duten ibilguetatik gertu komunikazio-azpiegiturak, hiri-asentamenduak eta industria-instalazioak daude, eta ibai-lurraldearen luzetarako jarraitutasuna mugatzen dute.

Hauek dira KBEaren eremuari zuzenean eragiten dioten komunikazio-azpiegiturak: Bilbao - Miranda de Ebro trenbidea, AP-1 autobidea (Eibar-Gasteiz), Abiadura Handiko Trenaren ibilbidea, Iparraldeko autobidea (E-05) eta N-240 (Bilbao-Tarragona) eta N-124 (Ollauri - Miranda de Ebro) errepide nazionalak. Horiek guztiek KBEari eragiten diote, zati batzuetan Zadorra ibaiarekiko edo Santa Engrazia errekarrekiko paralelo doazelako, eta beste batzuetan haien ibilguak gurutzatzen dituztelako, egituretan oinarrituta. Horrez gain, badira KBEari eragiten dioten beste eskualde-errepide eta bigarren mailako errepide batzuk, eta herrietara eta laboreetara joateko hainbat errepide eta bide. Orobat, hiri-asentamenduei eta komunikazio-azpiegiturei lotutako kanalizazioak eta bideratzeak dituzten eremu asko ere badira, eta ibilgutik hurbileko ekosistemen eta ibarbasoaren arteko prozesu ekologikoak kaltetzen dituzte. KBEan, ibai-lurraldea zeharkatzen duten hainbat linea elektriko daude, eta arriskua eragiten diete eremu horretako hegaztiei eta faunari.

Beste alde batetik, eremuan egiten diren nekazaritzako eta abeltzaintzako jarduerak ibarbasoko zeharkako loturari eragiten diote, bai zenbaitetan laboreak ibaiertzearaino iristen direlako, bai eta makal-landaketek ibarbasoko berezko landaredia ordeztzen dutelako ere.

Jarduera horiez gain, Zadorrako ibaiertzean ingurumenerako oso problematikoak diren jarduerak egiten dira; esate baterako, ura arazteko azpiegiturak eta beste mota batzuetakoak daude herri-jabari publikoan bertan, legeekin bat ez datozen okupazioak daude, eta legeekin bat ez datozen luberritzeak egiten dira.

Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEan, ibai-lurraldearen kontserbazio-egoera, oro har, AURKAKOA da.

Ibai-dinamika (emari solidoak eta likidoak)

KBEaren ibai-dinamika (emari solidoen eta likidoen erregimena) erabat baldintzatzen dute Zadorraren sistemako urtegiek. Emari likidoen erregimena ibaiaren erregimen naturaletik oso urrun dago. Urtegiak martxan jarri zirenetik (1956. urtea), hau ikusi da: emariak asko murriztu direla, ur-goraldietan, bereziki; batez besteko emaria handitu egiten dela udaldian, eta uhaldia urriagoak direla (batez ere, uhaldi arruntak). Urtegiek eragiten duten erregulazio horrek, gainera, aldaketa geomorfologiko handiak eragiten ditu ibaian beheko ibai-tarteetan.

Emari solidoari dagokionez, ibai horiek urtegi handien bidez erregulatzeak jalkinak atxikitzea eragiten du, eta garraio-lana egiten duen ibaia higatzaile bihurtzen du. Dibertsifikazio-elementuak galtzea ekartzen du horrek: uharteak, legar-hondartzak eta abar.

Kontuan izanda Zadorraren sistemako urtegiek ur-erregimenean eragiten duten erregulazioa, KBEaren ibai-dinamika naturalaren kontserbazio-egoera AURKAKOA dela jo da.

Emari ekologikoak

Ebroko plan hidrologiko berriak emari ekologikoei buruzko zenbait xedapen ditu (planaren araudiko 10. artikulutik 17. artikulura bitartean). Eta xedapen horiek bete egin behar dituzte, bai emakida berriek, bai egungo emakiden aldaketek, bai egungo emakidek ere. Plan hidrologikoan agertzen den bezala, plan hidrologiko honetako emari ekologikoen erregimenaren ehunekoak, oro har, handiagoak dira 1998ko planekoak baino (1664/1998 Errege Dekretua). Emari ekologikoak hileka modulatzeko dira, ARM/2656/2008 Aginduak ezartzen duen bezala. Emarien erregimena ezartzeko prozesuak hiru fase ditu: azterketa teknikoak egitea, adosteko prozesua eta ezartzeko prozesua. Ebroko plan hidrologikoak Ebroko arroaren ur-emaria neurtzeko 51

¹⁹Ollero A., Ibisate A., Elso J. Notas técnicas del CIREF nº1. *El Territorio Fluvial: espacio para la restauración*.

estaziotan urteko hilabeteetan egon beharreko gutxieneko emari ekologikoen banaketaren proposamena du. Beheko taulan, Zadorrak Artzen duen ur-emaria neurtzeko estazioan proposatutako gutxieneko emariak jasotzen dira (m³/s):

Urr.	Aza.	Abe.	Urt.	Ots.	Mar.	Api.	Mai.	Eka.	Uzt.	Abu.	Ira.	Emari eko. urte.
1,656	2,067	2,602	3,017	3,043	2,768	2,592	2,323	1,656	1,180	0,552	1,180	2,047

Plan hidrologikoaren agiriak berak adierazten duenez, proposamena metodo hidrologikoetan oinarrituta dago eta metodo biologikoen bidez baliozkotu behar da. Horri dagokionez, azpimarratu behar da indarrean dagoen IPHak (plangintza hidrologikoaren jarraibideak), RM/2656/2008 aginduaren bidez argitaratutakoak, hau ezartzen duela Natura 2000 Sareko eremuetarako eta haien barneko Batasunaren intereseko habitat eta espezieetarako: emari ekologikoen erregimenen eragin nabarmena izan badezakete, emari ekologikoen erregimenaren helburua izango da habitaten edo espezieen kontserbazio-egoera egokiari eustea, eta horretarako, haien eskakizun ekologikoak hartuko dira kontuan, eta beharrezkoak dituzten funtzio ekologikoei eutsiko zaie epe luzera. Horrez gain, Europako eta estatuko edo erkidegoko araudiak babestutako habitatak edo espezieak badira, ezartzen du emari ekologikoen erregimenaren helburua izango dela espezie horien funtzionalitate ekologikoari eustea (ugalketarako, kumeak hazteko, elikatzeke eta atsedean hartzeko eremuak), bai eta habitatenei eustea ere, dagokien araubidean ezarritako eskakizunak eta jarraibideak aintzat hartuta.

Azaldutako guztia ikusita, zehaztu beharko litzateke Ebroko plan hidrologikoan proposatutako emari ekologikoen erregimenak betetzen duen ala ez IPHak ezarritakoa Zadorra KBERako.

Uren kalitatea

Oro har, KBeko uraren kalitatea DESEGOKIA dela jo daiteke. Zadorra ibaian zenbat eta beherago joan, orduan eta txarragoa da uraren kalitatea.

UR-MASA	ESTAZIOA	KALITATE FISIKO-KIMIKOA	KALITATE BIOLOGIKOA
Zadorra-B	ZAD336	Ona	Txarra
Zadorra-C	ZAD460	Apala	Apala
Zadorra-D	ZAD628	Eskasa	Apala
Zadorra-E	ZAD828	Apala	Eskasa

Ibai-sistemaren dibertsifikazio-elementuak

Ezaugarri horietako elementuak egoteko, beharrezkoa da ibai-dinamika naturala egotea. Nahiz eta ez den horri buruzko inbentario zorrotz-zorrotzik egin, KBearen eremuan topatu dira intereseko zenbait dibertsifikazio-elementu; adibidez, uharteak eta meandro abandonatuak (Ihurre, Leziñana Oka). Baina elementu horietako batzuk oso eraldatuta edo/eta desegituratuta daude. Alde horretatik, ibai-sistemaren dibertsifikazio-elementuen kontserbazio-egoera DESEGOKIA dela jo da.

Zadorra ibaia / Río Zadorra KBeko ibai-sistemaren kontserbazio-egoera orokorra

Beheko taulan adierazten da Zadorra ibaia / Río Zadorra KBeko ibai-sistema osatzen duten elementuen kontserbazio-egoera, bai eta ibai-sistemak gaur egun duen kontserbazio-egoeraren balorazio globala ere.

ELEMENTUAK	KONTSERBAZIO-EGOERA
Ibai-lurraldea	Aurkakoa - txarra
Ibai-dinamika	Aurkakoa - txarra
Emari ekologikoak	Aldekoa
Uraren kalitatea	Desegokia
Dibertsifikazio-elementuak	Desegokia
IBAI-SISTEMA	Aurkakoa - txarra

Taula: Ibai-sistema funtsezko elementuaren eta ibai-sistema osatzen duten elementuen kontserbazio-egoeraren laburpena.

Presioak eta mehatxuak

Aldaketa morfologikoak: Ibai-lurraldearen luzetarako jarraitutasuna mugatzen dute defentsak eta bideratzeak (J02.03, J02.05.02), ibilgutik hurbil egiten diren nekazaritzako, abeltzaintzako eta basogintzako jarduerak (A01. B01), eta ibilguan dauden oztopoak (J02.05.05). KBEan identifikatutako luzetarako jarraitutasunaren etenak beheko taulan laburtuta daude

Ibarbasoaren luzetarako jarraitutasuna Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEan.

Eten-mota	Luzera (m)
Horma / hormigoizko harri-lubeta / eraikuntzak herri-jabari hidraulikoan	861
Harri-lubeta lehorra / harrizko horma / nahasia	1.501
Egitura galtzea, laboreak direla eta	1.494
Etenak guztira	3.856

Iturria: Landa-lana, 2010eko iraila. Ekolur SLL.

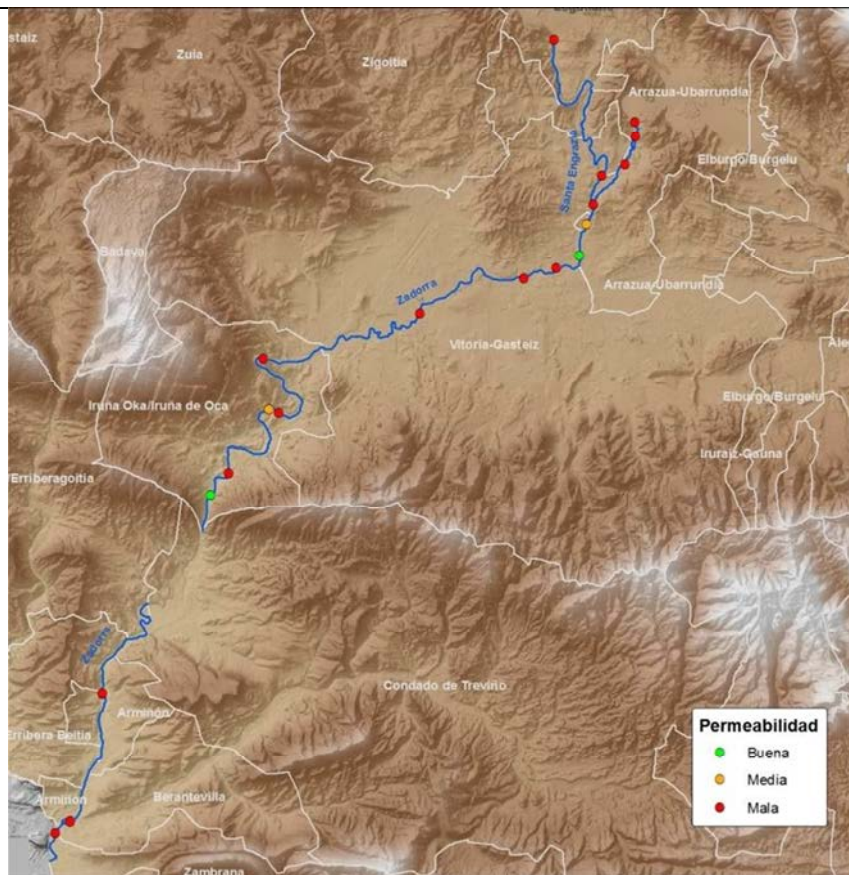
Landa-lanean, KBEaren eremuan 19 presa txiki edo oztopo identifikatu dira, guztira. Horietatik 15ek faunaren migrazioarako iragazkortasun txarra dute. Beheko taulan, KBEaren eremuan hautemandako oztopoen ezaugarriak adierazten dira.

Jarraitutasunerako oztopoak Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEan

Masa	Ibaia	Mota	Izena	Garaiera	Eskala	Iragazkortasuna	x	y
ZAD-B	Zadorra	P	Uribarri-Ganboako urtegia	32	Ez	Txarra	531405	4753188
ZAD-B	Zadorra	PT	Arroiabe	1,15	Ez	Txarra	531503	4752838
ZAD-B	Zadorra	PT	Mendibilgo errota	1,80	Ez	Txarra	531019	4751490
ZAD-B	Zadorra	PT	Mendibilgo zentral hidroelektrikoa	1	Ez	Txarra	529765	4749939
ZAD-B	Zadorra	PT	Duranako presa txikia	0,35	Ez	Ertaina	529498	4749157
ZAD-B	Zadorra	PT	Zadorrako uholdeen aurkako defentsa	2	Ez	Ona	529214	4747927
ZAD-D	Zadorra	PT	Ezezaguna	0,90	Ez	Txarra	517254	4741841
ZAD-D	Zadorra	PT	Ezezaguna	1,90	Ez	Txarra	515409	4739373
ZAD-D	Zadorra	PT	Gamarako presa txikia	1,30	Ez	Txarra	528313	4747431
ZAD-C	Zadorra	PT	Gasteizko presa txikia	1,60	Ez	Txarra	527021	4747009
ZAD-C	Zadorra	PT	Gasteizko II. presa txikia	1,30	Ez	Txarra	522921	4745612
ZAD-E	Zadorra	PT	Armiñongo errotarako bideratze-kanala	1,70	Ez	Txarra	510428	4730671
ZAD-E	Zadorra	PT	Lacorzanako zentralerako bideratze-kanala	3,20	Ez	Txarra	509152	4725641
ZAD-E	Zadorra	UE	Arceko ur-endaria neurtzeko estazioa (EKH)	0,52	Ez	Ona	508575	4725196
ZAD-D	Zadorra	PT	Aspeako errota	2	Ez	Txarra	516763	4743873
ZAD-D	Zadorra	PT	Garaboko errota	0,30	Ez	Ertaina	516981	4741868
ZAD-D	Zadorra	PT	Olabarriko presa txikia	*		Ona	514675	4738497
ZAD-B	Sta. Engrazia	P	Urrunagako urtegia	26	Ez	Txarra	528231	4756398
ZAD-B	Sta. Engrazia	PT	Ezezaguna	1,60	Ez	Txarra	530110	4751044

UE: Ur-endaria neurtzeko estazioa; PT: Presa txikia; P: Presa; BB: Beste batzuk

Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEko ur-korridorean arrain-faunarentzat oztopo izan daitezkeen presa txikiak edo egiturak.

Zadorrako arroko oztopoak (KBEaren eremua) eta haien iragazkortasuna. Egilea: EKOLUR SLL.

Eraldaketa morfologikoengatiko presioa (estaldurak, kanalizazioak, oztopo artifizialak, bide-azpiegiturak eta herri-jabari hidraulikoaren beste okupazio batzuk) oro har altua dela esan daiteke.

Nekazaritzako, abeltzaintzako eta basogintzako jarduera herri-jabari hidraulikoan (A01, B01.02): Ibilguraino iristen diren laboreak, baso-landaketak (makalenak, batez ere) eta aplikagarria den legediarekin bat ez datozen okupazioak (baratzak eta abar) daude, eta ibai-lurraldearen zeharkako loturari eragiten diote, ibilgua eta ibarbasoa inguruko ekosistemekin lotzea mugatzen dute eta. KBEan identifikatutako ibarbasoaren zeharkako jarraitutasunaren etenak beheko taulan laburtuta daude.

Ibarbasoaren zeharkako jarraitutasuna Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEan.	
<i>Eten-mota</i>	<i>Luzera (m)</i>
Laboreak*	1.494
Baso-landaketak	22.560
Etenak guztira	24.054

*Iturria: Landa-lana, 2010eko abuztua. Ekolur SLL. *Aurreko taulan 'Egitura galtzea, laboreak direla eta' adierazitako eremuak ere badagozkio.*

Uraren kutsadura (H01): Zadorra ibaiaren eta KBEaren eremuan sartutako haren ibaiadarren uraren kalitatea eta egoera ekologikoa neurrizkoa-aurkakoa da. Kutsadurak eragindako presioa, kutsadura-iturri zehatzek zein barreiatuek eragindakoa, altua da.

Aldaketa hidromorfologikoak (J02): Zadorraren sistemako urtegiek erregimen hidrikoa erregulatzen dute, eta ura ateratzen da kontsumitzeko eta kontsumoa ez den erabilerarako, eta horrek Zadorra ibaiaren ibai-dinamika eta emari ekologikoen erregimena baldintzatzen dute. Erregimen hidrikoaren erregulazioak eragindako presioa altua dela jotzen da; dena den, indarrean dagoen emari ekologikoen erregimena betetzeari dagokionez, presiorik ez dagoela jotzen da.

Azpiegiturak egotea (linea elektrikoak) (D02.01.01): Linea elektrikoak ez daude balizatuta, hegazti-faunak talkarik egin ez dezan. Linea elektrikoek eremua zeharkatzeagatik hegazti-faunari egiten zaion presioa neurritsua dela jo da.

4.2.2. IBAI-HABITATAK: URETAKO HABITATAK (EB-KO KODEAK: 3150, 3260, 3270 eta 3280) ETA IBARBASOA (EB-KO KODEAK: 91E0* eta 92A0)

Justifikazioa				
- Batasunaren intereseko habitat dira, zenbaitetan lehentasunez kontserbatu beharrekoak, eta Habitategi buruzko 92/43/EEE Zuzentarauaren I. eranskinean jasotakoak. - Askotariko flora-espezieak daude bertan, eta horrek nabarmen laguntzen dio leku horretako biodibertsitate espezifikuari. Bai ibai-ertzean, bai ibai-ertzeko landarediaren oihanpean, mehatxupeko zenbait landare-espezie daude; adibidez, <i>Berula erecta</i>, <i>Narcissus asturiensis</i>, <i>Narcissus pseudonarcissus</i>, <i>Pentaglottis sempervirens</i> eta <i>Ranunculus auricomus</i>. - Galtzeko arriskuan dauden uretako eta erdi-uretako espezieak daude, <i>Mustela lutreola</i> (bisoi europarra) eta <i>Lutra lutra</i> (igaraba) eta <i>Mauremys leprosa</i> (apoarmatu korrontezalea) besteak beste. - Zadorra ibaia eta Santa Engrazia erreka babesteko eta elikatze leku dira intereseko beste zenbait fauna-espezierentzat; adibidez: lolina, errutilo hegatsgorria, ibai-kabuxa, zaparda, amuarraia eta Batasunaren intereseko intsektu saproxilikoak. Gune heze txikiak sortzea sustatzen dute, eta espezie askoren babesteko eta ugaltzeko leku dira. - EAEn oso gutxi hedatuta dauden beste espezie batzuen habitat bereizgarria dira, adibidez: <i>Riparia riparia</i> (uhalde-enara) eta <i>Alcedo atthis</i> (martin arrantzalea). - CO₂ xurgatu eta ura iragazten dute, ibilguari itzala ematen diote eta uholdeen ondorioak arintzen dituzte; horrela, uraren eta, oro har, ibai-sistemaren kalitatea hobetu egiten da.				
Kontserbazio-egoera				
Uretako habitatak (3150 eta 3260 kodeak) Zadorra ibaiaren ibilgu osoan, antzeko landare-konposizioa duten landare-komunitate urtarrak daude, sakabanatuta batzuk eta elkartuago beste batzuk. Eta ibaiak ur-lasterren zer erregimen duen, habitat bati edo beste bati esleitzen zaizkio. KBEaren kartografian, hura egiteko lan-eskalan (1:5.000) kartografiatzeko adinako azalera duten formazioak soilik adierazi dira; baina ikusi da Zadorraren ardatzean agertzen direla, han-hemen, bi habitat horiek, erregimen hidrologikoak eta ibilguaren morfologiak haiek garatzeko baldintzak egoteko aukera ematen duen lekuetan, hain zuzen ere. EB-ko 3260 kodeko habitataren adierazgarriak diren zenbait azalera kartografiatu dira Urbarri-Ganboako urtegiaren artean, Urbinako zubitik behera, Gamarra Nagusiko presa txikiaren eta zubiaren arteko tartean, Billodako zubian, Iruña Okako zubian, Estazio auzoan Manzanosen, eta Armiñongo zubiaren inguruan. EB-ko 3150 kodeari dagokionez, komunitate horren formazio handiak aurkitu dira Zadorra ibaiaren erdiko tartean, Gobeo inguruan eta Tresponden.				
ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Azalera				X
Egitura eta funtzio espezifikoak	X			
Etorkizunerako aurreikuspenak	X			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			
Ibaiertzeko lohietako habitatak (EB-ko kodeak: 3270 eta 3280) eta ibaiertzeko belardiak (EB-ko 6430 kodea) Habitat horiek KBEan duten egungo egoera estu-estu lotuta dago ibai-sistemaren dibertsifikazio-elementuek duten egoerarekin; hots, ibai-ertz lohitsuaren eta uhartearen egoerarekin. Eta, hain zuzen, Zadorraren sistemako urtegiek erregimen hidrologiko naturalari eragiten dioten erregulazioak gehien erasotzen dituen elementuak dira, oro har. Ibaiertzeko lohietako habitategi dagokienez, agertzen dira, han-hemen, KBEan, baina ez da azalera adierazgarririk kartografiatu. Zadorra ibaian azalera txikiak hartzen dituzte habitat horiek, eta sakabanatuta agertzen dira, ibaiaren beheko tartean agertzen dira, batez ere, ur gutxi dagoenean				

(3270 habitata) edo ibarbasoen barruan (3280 habitata).

Ibaiertzeko belardiak, berriz, ugariagoak dira KBEaren eremu osoan, eta habitat horren zenbait orban kartografiatu dira Zadorra ibaian (Argantzunen, esate baterako). Guztira, 0,01 ha-ko azalera kartografiatu da, baina habitat horrek guztira hartzen duen azalera handiagoa dela irizten da.

Dena dela, KBEan han-hemen soilik agertzen diren habitat dira, eta ez dute azalera adierazgarririk hartzen.

Ibarbasoa (EB-ko kodeak: 91E0*, 92A0 eta 9160)

Zadorra ibaiaren eta Santa Engrazia erreken ibaiertzetan haltzadiak eta lizardiak dira nagusi. Baina haltzadi eta lizardi horien osaera eta egitura ez da inolaz ere egokia KBEaren zenbait tartetan, presio handia baitute (hiri-jarduerak eta nekazaritza-, abeltzaintza- eta basogintza-jarduerak eraginda). Hori dela eta, Zadorra ibaiaren ardatz nagusiaren tarte handi batean, haltzadien eta lizardiaren egoera Aurkakoa dela esan daiteke. Egoera pixka bat hobea da Zadorraren goiko ibai-tartean (Uribarri-Ganboako urtegitik behera) eta Santa Engrazia errekan. Erreka horren goi-tartean, hain zuzen, kontserbazio-egoera ona da, nahiz eta ibaiertzeko landarediak zerrenda estu bat osatzen duen soilik.

Funtsezko elementu horren barruan sartzen dira ibaiaren uholde-lautadako alubioi-lurretan garatzen diren harizti eutrofoak (EBko 9160 kodea). Orban txikiak osatzen dituzte ibilguan zehar, eta, bereziki, Vitoria – Gasteiz udalerritik doan ibai-tartean. Eta nabarmentzekoa da kartografiatutako zenbait orbanen egoera ona (Amaritako eta Gobeoko hariztiak). KBEan baso mota horren 8,41 ha kartografiatu dira.

KBEan, lizardiek 59,08 ha hartzen dituzte guztira, eta haltzadiak, berriz, 77,07 ha. Oro har, honela laburbildu daiteke Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEan ibarbasoaren kontserbazio-egoera:

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua		X		
Azalera			X	
Egitura eta funtzio espezifikoak			X	
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

Presioak eta mehatxuak

Presio eta arrisku nagusiak bat datoz ibai-korridorearen funtsezko elementua deskribatzean zehaztutakoekin:

- Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03); ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02); zubiak, eta herri-jabari hidraulikoaren beste okupazio batzuk.
- Artzaintza (A04)
- Espezie inbaditzaileak eta espezie aloktonoak (I01)
- Nekazaritzako eraikinak eta bestelako eraikinak paisaia (E04.01)
- Laboreak (A01). Nekazaritza-intentsifikazioa (A02.01). Baso-sartzea landa zabalean (B01.01)
- Hidrografia aldatzea, oro har (J02.05).
- Lur gaineko uren kutsadura (H01)

4.2.3. BISOI EUROPARRA (*Mustela lutreola*)**Justifikazioa**

Europar Batasunean, lehentasunezko zat jotzen da espezie honen kontserbazioa, eta Habitategi buruzko Zuzentarauaren II. eta IV. eranskinetan eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen II. eta V. eranskinetan jasota dago.

Espezie mehatxatuen Espainiako eta Euskadiko katalogoetan galtzeko arriskuan kategorian sailkatuta dago.

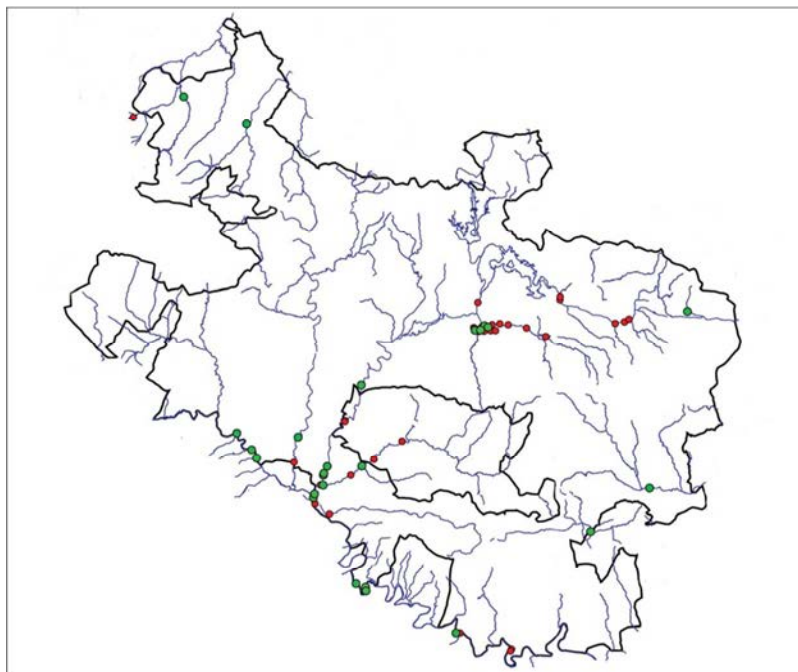
Arabako lurralde historikoan kudeaketa-plan bat du, 2003. urtetik onartua. Kudeaketa-plan horretan, Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEaren zati handi bat espezie horrentzako interes bereziko eremua dela ezartzen da.

Kontserbazio-egoera

Europar, XIX. mendearen amaierara arte, bisoi europarra Erdialdeko Europa osoan zegoen (Frantziatik Uraletaraino). Gaur egun, ordea, Europako populazioa asko murriztu da, eta bi populazio-gune bakandu soilik geratu dira. Gune bat ekialdean dago, Errusian eta Danubio ibaiaren deltan (Errumania, Ukraina eta Moldavia); bestea, mendebaldean, Frantziako hego-mendebaldean eta Espainiako iparraldean.

Espainian, Ebro ibaiaren goiko eta erdiko tartean eta haren ibaiadarretan soilik dago populazio-gune bat. Erkidego hauetan dago banatuta: Euskadi, Nafarroa, Errioxa eta Gaztela eta Leon (Burgos). Espainian 500 ale daudela kalkulatu da.

Araban, populazio-dentsitate handiena Ebro ibaian eta haren ibaiadarretan dago. Ebro, Omecillo, Baia eta Zadorra ibaien arroetako Arabako ibai-tarteetan bizi diren bisoiak populazio-gune berekoak direla jo daiteke; baina autore batzuek diote Zadorrako erdiko ibai-tarteko eta Alegria ibaiko eta haren ibaiadarretako eta Salburuko bisoiak populazio-gune bati dagozkiola, Ebro ibaiko populazio nagusiaz bestelako bati. Espezie horren ale gutxi daude, eta gorabehera handiak daude urte batetik bestera. Populazioa oso kaltebera dela jartzen du agerian horrek.

Bisoi europarraren banaketa, Araban. 2000. urtetik 2008.era artean espeziearen jarraipen-lanen emaitzak oinarri harturik egina (Iturria: Arabako Foru Aldundiaren datu-basea). Zirkulu gorriak: 2000-04ko datuak; zirkulu berdeak: 2005-08ko datuak.

Azken 15 urteotan, hainbat azterketa egin dira Zadorra ibaian hizpide dugun espeziearen banaketa eta kontserbazio-egoera zein den jakiteko. Baiezta dezakegu, beraz, nahikoa informazio dugula bisoi europarraren banaketa eta kontserbazio-egoera zein diren jakiteko.

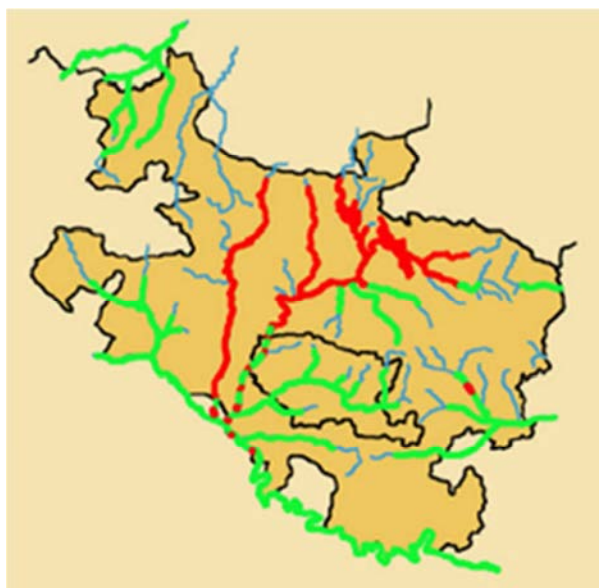
Zadorraren arroan, azken hamar urteetan, espezieak presentzia egonkorra du, baina populazioa sakabanatuta dago. KBEaren eremuan badira espeziearen aipamenak.

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua			X	
Populazioa			X	
Espeziearen habitata			X	
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

Presioak eta mehatxuak

Bisoi amerikarra:

Espezie aloktono hori Zadorra ibaiaren beheko eta erdiko tarteetan finkatu da. Haren txoko ekologikoa bisoi europarrarenaren ia berdina da; hori dela eta, elkarren arteko lehia sortzen da baliabideak lortzeko. Espezie horrek populazio egonkorra du Zadorrako arroan, eta asko baldintzatzen du bisoi europarraren presentzia (TRAGSA, 2009; TRAGSEGA, 2009).

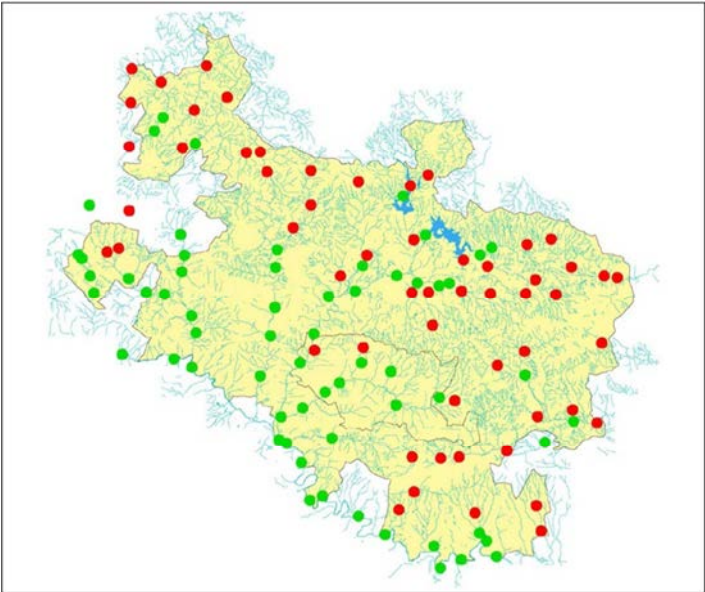

Bisoi europarraren (berdez) eta bisoi amerikarraren (gorriz) banaketa Araban. Iturria: Arabako Foru Aldundia, 2009.

Ibai-ekosistemaren eraldaketa:

- Oihanpea kentzea (B02.03)
- Baso-ustiaketa, basoberritzerik edo birsorkuntza naturalik gabe (B03).
- Errepideak eta autobideak (D01.02)
- Lur gaineko uren kutsadura (H01)
- Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03)
- Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02).
- Lur gaineko uretatik datorren ura biltzea (J02.06)

4.2.4. IGARABA ARRUNTA (*Lutra lutra*)

Justifikazioa
Habitatei buruzko Zuzentarauaren II. eta IV. eranskinetan jasota dago eta desagertzeko arriskuan moduan dago jasota espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoa. Estatuan, Babes Bereziko Erregimeneko Basaespezieen Zerrendan jasotako espeziea da. Arabako lurralde historikoan kudeaketa-plan bat du, 2004. urtetik. Plan horretan, Zadorra ibaia / Río Zadorra KBE osoa espezie horrentzako interes bereziko eremua dela ezartzen da.
Kontserbazio-egoera
Espeziea eremu honetan aurkitzen da: Europako mendebaldetik Indonesiara eta tundra artikutik Afrikako iparraldera bitarteko eremuan. Europan oso hedatuta badago ere, beherakada handia izan du azken urteetan, eta desagertu egin da Holandan, Suitzan eta Frantzia, Belgika, Alemania eta Suediako leku asko eta askotan. Iberiar penintsulako ia leku guztietan agertzen da, Almerian, Balear Uharteetan eta Kanarietan izan ezik. Euskal Autonomia Erkidegoan, Arabako lurralde historikoan agertzen da, batez ere, igaraba, eta isurialde mediterraneoko ibaietan (Ebro ibaia eta haren ibaiadar hauek: Omecillo, Baias, Zadorra, Ibaiuda, Jugalez eta Ega) (López Luzuriaga, J., I., et al., 2008). Inoiz, isurialde kantauriarrean ere topatu dute, eta Bizkaian ere agertu da. Zadorran, arro guztian agertzen da, bai eta ibaiadar nagusietan ere (Alegria, Zalla)

Igarabaren banaketa Araban, 2007-08 aldian (López de Luzuriaga, 2009). Zirkulu berdeak: azterketa positiboa; zirkulu gorriak: negatiboa.
Nabarmen berreskuratzen ari da Arabako lurralde historikoan; hainbeste non espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoko galtzeko arriskuan dauden espezieen multzoan behar lukeen berrazter genezakeen. Zuhurtziaz jokatu beharra dago hala ere, ez baitugu berreskuratze horri buruzko azterlan zorrotzik, eta ez ditugu ezagutzen Arabako igaraben oinarritzko parametro demografikoak. Espezie horrek hartutako eremua berriki handitu dela besterik ezin dezakegu adierazi; lurralde mugakideetan gertatu den bezalaxe. Azken 15 urteotan, hainbat azterketa egin dira Zadorra ibaian hizpide dugun espeziearen banaketa eta kontserbazio-egoera zein den jakiteko. Baiezta dezakegu, beraz, nahikoa informazio dugula bisoi europarraren banaketa eta kontserbazio-egoera zein diren jakiteko.

Espezie horrek Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEan duen banaketari dagokionez, esan behar da Zadorra ibai osoan agertzen dela, eta oso arrunta dela beheko ibai-tartean, Ihuda ibaiarekin bat egiten duen lekuan²⁰.

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua		X		
Populazioa		X		
Espeziearen habitata			X	
Etorkizunerako aurreikuspenak	X			
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

Presioak eta mehatxuak

- Oihanpea kentzea (B02.03)
- Baso-ustiaketa, basoberritzerik edo birsorkuntza naturalik gabe (B03).
- Errepideak eta autobideak (D01.02)
- Lur gaineko uren kutsadura (H01)
- Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03)
- Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02).
- Lur gaineko uretatik datorren ura biltzea (J02.06)

²⁰Igaraba arrunta (Lutra lutra) Euskal Autonomia Erkidegoan (Eusko Jaurlaritza, 2004)

4.2.5. **ARRAIN-KOMUNITATEA: Ioina (*Parachondrostoma miegii*), errutilo hegatsgorria (*Achondrostoma arcasii*), ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*), mazkar arantzaduna (*Cobitis calderoni*) eta amuarraina (*Salmo trutta fario*)**

Justifikazioa

Zadorra ibaia / Río Zadorra KBeko arrain-espezieen artean, errutilo hegatsgorria (*Achondrostoma arcasii*) eta Ioina (*Parachondrostoma miegii*) nabarmentzen dira. Iberiar penintsulako espezie endemikoak dira, Habitategi buruzko Zuzentarauaren II. eranskinean jasotakoak (abenduaren 13ko 42/2007 Legearen II. eranskina).

Zadorra ibaiaren Ihurreko errepideko zubitik beherako ibai-tarteak interes bereziko eremuak dira Zapardarentzat (*Squalius pyrenaicus*), horrela ezartzen baitu espezie hori kudeatzeko planak (339/07 Foru Agindua, apirilaren 18koa); eta Langraitz Okako presatik Ebro ibaian urak isurtzen dituen arte, Ibai-kabuxarentzat (*Salaria fluviatilis*), horrela ezartzen baitu espezie hori kudeatzeko planak (351/2002 Foru Agindua, ekainaren 12koa). Galtzeko arriskuan dauden espezieak dira, espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoaren arabera.

Graellsen barboa (*Barbus graellsii*) Habitategi Zuzentarauaren V. eranskinean sartuta dago.

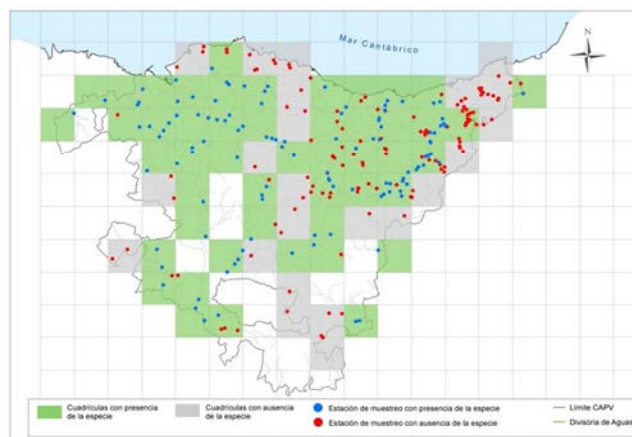
Horrez gain, Zadorra ibaia / Río Zadorra KBeko arrain-komunitatea beste espezie hauek osatzen dute: amuarrainak (*Salmo trutta fario*) —balio ekologiko handiko espeziea—, ezkailuak (*Phoxinus phoxinus*) eta mazkarak (*Barbatula barbatula*).

Arrain-komunitatea egoera onean egotea ibaiko ekosistemaren kontserbazio-egoera onaren adierazle da.

Kontserbazio-egoera

Ioina oso hedatuta dago EAEn. EAEko hiru lurralde historikoetan dago, Ebro ibaiaren arro guztietan, Omecillotik (erkidegoaren mendebaldean) Araia-Arakil eta Egaraino (ekialdean), baita Bizkaiko Golkoko isurialdeko arro guztietan ere, Oiartzun, Urumea eta Lea ibaien arroetan izan ezik. Bizkaiko golkoko isurialdeko populazioek goranzko joera izan dute azken bi hamarkadetan, uren kalitatea hobetu delako. Uste da goranzko joera horrek jarraituko duela epe laburrean eta ertainean, arroan saneamendu-sistemak ezarri ahala.

Zadorra ibaiaren arroan ere bada espezie hori, baina ez dakigu zenbatekoa den haren populazioa. KBeko zenbait lekutan dauden laginketa-estazioetako datuak ditugu, eta hau nabarmentzen da: azken urteetan Zadorra ibaiaren ardatzean 1-3 ale/100 m²-ko dentsitatea jaso da.

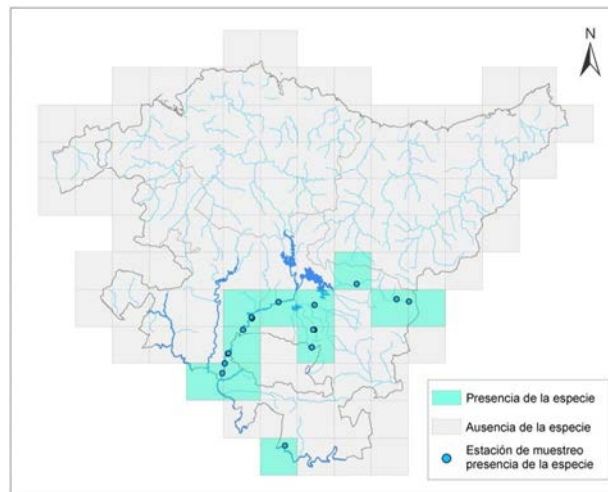

Zadorra ibaiaren arroan oztopo ugari dago ibilguetan, hala nola presak eta presa txikiak. Hori dela eta, espezie horrek zailtasunak ditu erruteko lekuak aurkitzeko, erruteko lekuak bere habitata baino gorago baitaude, ibaiaren goragoko tarteetan.

ONDORIOAK:				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak		X		
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Errutilo hegatsgorria penintsularen iparreko espezie endemikoa da eta ez da agertzen Kantauriar itsasertzean eta Kataluniako ibaietan. Euskal Autonomia Erkidegoan, presentzia naturala leku hauetan soilik du: Arakil ibaiaren arroan (haren iturria soilik dago EAEko eremuaren barruan) eta Zadorra ibaiaren arroan (oso arrunta da eremu jakin batzuetan).

Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEaren eremuan, EAEko uraren kalitatearen jarraipena egiteko sarearen datuen arabera, espeziea Zadorra ibaiaren erdiko eta beheko tartean harrapatu dute.

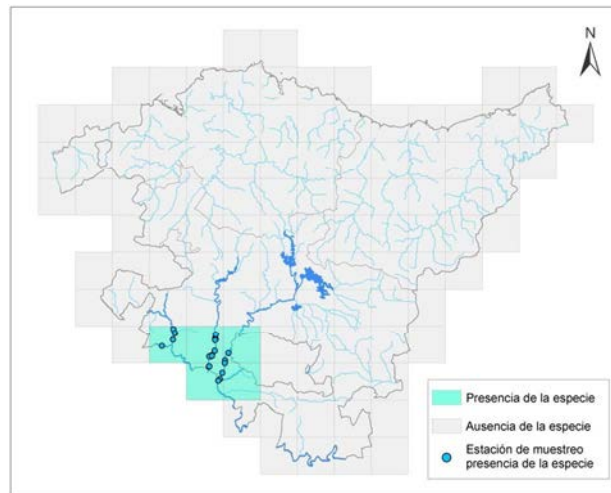
Espeziearen banaketa 2000-2009 urteetan.

Errutilo hegatsgorria Habitategi buruzko Zuzentarauaren II. eranskinean jasotako espeziea den arren, ez dago espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoan jasota. Kaltebera gisa katalogatuta dago, bai globalki bai estatuan, aurreikusten baita datozen hamar urteetan populazioak asko egingo duela behera. Hauek dira aurreikuspen horren oinarriak: espeziearen okupazioaren eremua edo/eta haren habitataren kalitatea murriztea, bai espezie aloktonoak zabaltzen direlako, bai gaur egun errutiloa dagoen ibilguetan presak eta kanalak egiteko proiektuak daudelako, bai eta pentsatzekoa delako ur-kutsadurako aldiak egongo direla ere. Hau da, egiaztatu ez den baina gaur egungo egoeran etorkizun hurbilean gertatuko dela jotzen populazio-murrizketa da.

Euskal Autonomia Erkidegoan ez dago nahikoa daturik horrelako aurreikuspena egin ahal izateko, eta ezin da ziurtatu lehen ere populazio-murrizketarik gertatu denik, nahiz eta horren susmoak izan badiren.

ONDORIOAK:				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Ibai-kabuxa da familia horretatik ibaietan eta aintziretan bizitzera egokitu den espezie bakarrenetako bat. Itsasotik ehunka kilometrora aurki daiteke: lakuetan ageri da, ur-ertzean; bai eta ibaietako erdiko eta beheko zonetako ur ez oso sakonetan ere, ur argi garbiak dituzten eta ur-lasterrak indar handia ez duen lekuetan. Ibilgu harritsuak ditu gogokoen, erraz ezkutatzeke babesleku asko baitituzte.

Espeziearen banaketa 2002-2008 urteetan.

Zadorra ibaiaren beheko tartean espezie hori badagoela egiaztatu da: EAeko uraren kalitatearen jarraipena egiteko sarearen datuen arabera, Zadorra-E masan dagoen estazioan harrapatu dute espezie hori, eta dentsitatea 1-11 ale/100 m²-koa da.

Galtzeko arriskuan dauden espezieen artean dago espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoan. Zadorra ibaia, Langraitz Okako presatik Ebro ibaian urak isurtzen dituen arte, interes bereziko eremua da ibai-kabuxarentzat, horrela ezartzen baitu Araban ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*) espeziea kudeatzeko planak (2002/351 Foru Agindua, ekainaren 12koa. Horrez gain, Zadorra ibaia / Río Zadorra KBE osoa espezie horren banaketa-eremu izan daiteke.

ONDORIOAK:				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua		X		
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

Zaparda iberiar penintsulako espezie endemikoa da, eta Araban sakonera handiko eta ur-laster moteleko tartean topatu dute, nahiz eta iberiar penintsulan hainbat motatako habitatetan topatu duten. Ur gardenetan eta behe harriz beteta duten ur-lasterretan ugaltzen dira.

Oso urria da, gaur egun, eta azken hogeitaz espeziearen aipamen gutxi batzuk besterik ez daude: ale bakan batzuk aipatzen dira Baia eta Ebro ibaietan, eta litekeena da Zadorraren arroan ale gutxi batzuk egotea, nahiz eta badiren hogeitaz urte haren presentziarik aipatu ez dela. Aleak lekuz aldatzeko programetan txertatzeko espeziea izan daiteke, egungo banaketa-eremua zabaltzeko.

Galtzeko arriskuan dauden espezieen artean dago espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoan. Zadorra ibaia, Ihurren A-4301 errepeidea zeharkatzen duen zubitik hasi eta Ebro ibaian urak isurtzen dituen arte, interes bereziko eremua da zapardarentzat, horrela ezartzen baitu Araban zaparda (*Squalius pyrenaicus*) espeziea kudeatzeko planak (339/07 Foru Agindua, apirilaren 18koa).

Mazkar arantzaduna arrain bentoniko ez migratzailea da, ibaien hondoen kontaktuan bizi dena. Iberiar penintsulako endemismo bat da. Haren habitata goiko edo erdiko ibai-tarteak dira, ur garbi eta oxigenatuak, sakonera gutxikoak eta ur-lasterrak dituztenak. Baina gai da ur geldietan edo ur-laster txikikoetan bizitzeko ere.

EAEen Araban soilik bizi da modu egonkorrean, Mediterraneoko isurialde hidrografikoan. Populazioaren joera ez da berdina leku guztietan: banaketa-eremuaren leku batzuetan gora egin duela aipatzen da, baina, oro har, behera egiten ari da. Hala ere, bada datu garrantzitsu bat: 2011. urtean espezie horren presentzia aipatu zen Oka ibaian, eta 2012. urtean, Arabako Foru Aldundiko teknikariek haren presentzia egiaztatu zuten ibai horretan.

Galtzeko arriskuan dauden espezieen artean dago espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoan. Mazkar arantzadunaren (*Cobitis calderoni*) kudeaketa-planean xedatutakoaren arabera (340/07 Foru Agindua, apirilaren 18koa), Zadorra ibaia interes bereziko eremua ez den arren, etorkizunean plan horri egingo zaion berrikuspenean sartzeari aurreikusten da, haren ibaiadar den ibai batean (Oka) topatu baita.

Amuarrainaren populazioa egoera txarrean dago Arabako ibaietan. Azken urteetan, arrabatzea urria dela ikusi da, eta arrain-kume gutxi daudela, eta ez du hurrengo urteetan arrain gazteak ugaritzean eragiten. Eta helduen errekrutatzetako-tasan hautematen da, zenbait faktore direla-eta. Adibidez: ibaien emarien gorabeherak eta gutxitzeak eta ibaien uraren baldintza fisiko-kimikoak. Zadorra ibaian, Arabako ibai nagusi gehienetan bezala, ikusten da barietate autoktonoak hibridatuta daudela aurreko urteetan egindako askatzeetatik eta birpopulatzeetatik datozen Europaren erdialdeko barietateekin (Estudio Fauna Ictiológica de LIC fluviales de Álava- EHU-AFA 2003). Arrantza urtez urteko debekualdi-aginduen bidez arautu da, eta horren ondorioz, hil gabeko arrantza nagusitzen ari da. Horrez gain, zenbait ibai-zatitan debekatu egin da arrantza, espezie horren populazioaren egoera hobetzeko.

KBeko arrain-komunitatea osatzen duten gainerako espezieei dagokienez, EAEko ibaien egoera ekologikoaren jarraipena egiteko sareak urtero egiten dituen laginketetan ikusten denez, Zadorra ibaiaren goiko tartearen kalitate ekologikoa nahiko ona da historikoki; Zadorra ibaiaren erdiko eta beheko tartean, berriz, egoera ekologikoa aurkakoa edo txarra da. Ibai-tarte horietan, pentsatzekoa da espezie horien kontserbazio-egoera aurkakoa-desegokia eta aurkakoa-txarra izango direla hurrenez hurren.

Presioak eta mehatxuak

- Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02).
- Hidrografia aldatzea, oro har (J02.05).
- Baso-ustiaketa, basoberritzerik edo birsorkuntza naturalik gabe (B03).
- Kirol-arrantza (F02.03)
- Harea eta legarra erauztea (C01.01)
- Hareatzetako agregakinak erauztea (C1.01.02)
- Lur gaineko uren kutsadura (H01)
- Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03)
- Espezieak sartzeari eragindako antagonismoak (K03.05)

4.2.6. APOARMATU KORRONTEZALEA (*Mauremys leprosa*)**Justifikazioa**

Habitategi buruzko 92/43/EEE Zuzentarauaren II. eta IV. eranskinetan (Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legeko II. eta V. eranskinetan) jasotako espezie da eta kaltebera gisa katalogatuta dago espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoan. Estatuan, Babes Bereziko Erregimeneko Basaespezieen Zerrendan jasotako espeziea da.

Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEa oso garrantzitsua da espezie horrentzat, zuzenean lotuta baitago Salburuko urmaelarekin. Kontuan izan behar da urmael horrek Arabako lurralde historikoan hautemandako espezie horren bi populazio egonkorretako bat duela.

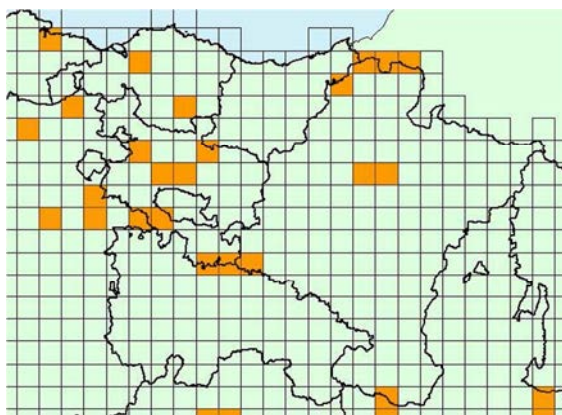
Ihurreko meandro abandonatuaren bi adarretako batean ere badagoela aipatu da. Nahiz eta meandro hori KBEaren eremutik kanpo dagoen, zuzenean lotuta dago KBEarekin, eta beraz espazio hori kudeatzean, kontuan izan behar da espazio horren balizko presentzia.

Kontserbazio-egoera

Ur gezako dortoka bat da, banaketa-area zirkunmediterranea du: Afrikako iparraldetik Frantziako kostaldera arte. Iberiar penintsula osoa hartzen du, iparraldea izan ezik. EAeri dagokionez, badakigu Arabako lurralde historikoan bi populazio-gune dituela eta beste bi Bizkaiko lurralde historikoan, baina banako ale batzuen aipamenak ere badira lurraldeko beste leku batzuetan²¹. Oro har, espeziea oso sakabanatuta dago Nafarroan eta EAEn.

Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEan, 2008. urtean egindako prospekzioetan, egiaztatu zen Zadorra ibaian badagoela, Ihurren. Hain zuzen, Zadorra ibaiak Ihurren duen meandro abandonatuan aipatzen da, eta, beraz, KBEaren eremutik kanpo. Baina agerikoa da meandro horrek lotura ekologiko zuzena duela Zadorraren ibai-ardatzarekin (KBEaren atal da), eta, beraz, kontuan hartu behar da agian KBEan ere egon litekeela.

Azterketetatik lortutako emaitzek adierazten dute apoarmatu korrontezalearen oso populazio txikia dela, eta nahiz eta faktore guztiek ondorioztarazten duten partikularrek era kontrolatugabea askatutako aleek osatuta dagoela, 2013. urtean kumeak izan zituztela egiaztatu da. Hipotesi alternatiboa —hau da, eremu horretako populazio naturala autoktonoa izatea— ale gutxi batzuetarako soilik izango litzateke baliokoa, ingurumen-egoera Aurrakakoaren eraginez.

Espeziearen banaketa EAEn eta Nafarroan.

²¹Espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoa: <http://www.ingurumena.ejgv.euskadi.net/r49-u95/es/u95aWar/especiesJSP/U95aEConsultaEspecie.do?u95aMigasPan=E,14,1;E,1,1,11,1,1,1,1;8pk=7402>

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua		X		
Populazioa			X	
Espeziearen habitata			X	
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	
Presioak eta mehatxuak				
- Hidrografia aldatzea, oro har (J02.05). - Lur gaineko uren kutsadura (H01) - Espezie inbaditzaileak eta espezie aloktonoak (I01) - Gizakiak eragindako beste nahaste eta intrusio batzuk (G05)				

4.2.7. NAIADEAK: *Potomida littoralis*, *Unio elongatulus*, *Anodonta anatina*

Justifikazioa
Zadorra ibaian <i>Potomida littoralis</i>, <i>Unio elongatulus</i> edo <i>Unio mancus</i>, eta <i>Anodonta anatina</i> espezieen populazioak daude. <i>Potomida littoralis</i> eta <i>Unio elongatulus</i> espezieak kaltebera moduan katalogatuta daude espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoan, eta <i>Anodonta anatina</i> espeziea, berriz, interes bereziko espezie moduan. Naiadeen populazioak ibaien uraren kontserbazio-egoeraren lekuko dira, ibilguaren parametro fisiko-kimiko eta baldintza jakin batzuk behar dituzte eta. Gaur egun, Araban naiadeen hiru espezie horien populazio erreliktoak daude (lehen lurralde osoan leku askotan agertzen ziren). Zadorra ibaiaren arroa da Arabako ibaietan aurkitu diren lau espezieetatik hiruren populazio biziak dituen bakarra.
Kontserbazio-egoera
<i>Potomida littoralis</i> espeziearen populazioari dagokionez, Bizkaian eta Araban badira beste populazio errelikto batzuk, zebra-muskuiluaren mehatxutik salbu daudenak; baina ale gutxiko populazioak direnez, jarraipen eta kudeaketa berezia behar dute, populazio horiek bermatzeko. Eta gauza bera gertatzen da <i>Unio elongatulus</i> eta <i>Anodonta anatina</i> espezieekin ere. Kontuan izan behar da hiru espezie horietako banakoen populazioak daudela egiaztatu den arren, ale bizi gutxi batzuk soilik topatu direla, eta ale hilen dentsitate handiak topatu direla, bai eta haien hondarrak ere, Zadorrak naiadeen kolonia handiak izan baitzituen, eta arian-arian desagertuz joan baitira.
Presioak eta mehatxuak
- Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02). - Hidrografia aldatzea, oro har (J02.05). - Harea eta legarra erauzteak (C01.01) - Hareatzetako agregakinak erauzteak (C1.01.02) - Lur gaineko uren kutsadura (H01) - Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03) - Ur-hartzeak - Espezie exotiko inbaditzaileak sartzeak eragindako antagonismoak (K03.05)

4.2.8. IBAIETAKO HEGAZTI-FAUNA: Uhalde-enara (*Riparia riparia*) eta martin arrantzalea (*Alcedo atthis*)

Justifikazioa

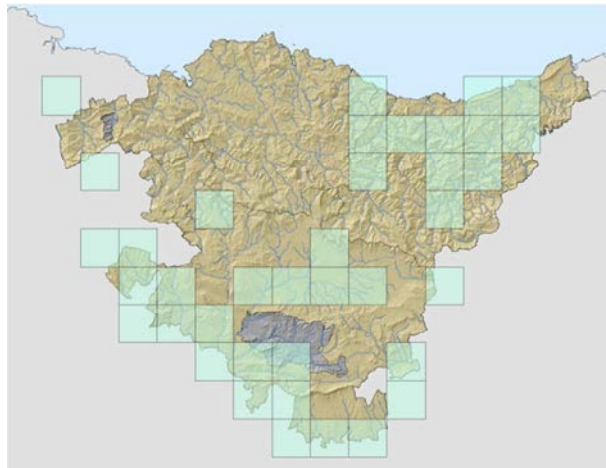
Bi espezie bereizgarri dira, ibilguen eta ibaiertzen kontserbazio-egoeraren adierazle bikainak direnak. Biak daude KBE honetan.

Martin arrantzalea Hegaztiei buruzko Zuzentarauaren I. eranskinean jasota dago. Interes bereziko gisa dago katalogatuta espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoan. Uhalde-enara kaltebera gisa katalogatuta dago espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoan, eta Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEa interes bereziko eremua dela ezartzen du Araban uhalde-enara kudeatzeko planak (martxoaren 7ko 22/2000 Foru Dekretua, Diputatuen Kontseiluarena).

Kontserbazio-egoera

Uhalde-enara (*Riparia riparia*)

EAEn Arabako, Gipuzkoako eta Bizkaiko lurralde historikoetan daude espezie horren umatze-koloniak. Eusko Jaurlaritzak 2007. urtean egindako erroldan, 378 eta 316 habia aktibo zenbatu ziren. Araban, 58 eta 60 artean zenbatu ziren. Araban, espeziearen populazioak dinamika ziklikoa du, eta lurralde historikoaren hegoaldean biltzen da, Omecillo eta Tumecillo, Baia, Zadorra eta Ebro ibaietan.

Uhalde-enararen banaketa EAEn.

Iturria: Biodibertsitatearen Espainiako Inbentarioa, 2007 Uhalde-enararen (*Riparia riparia*) ugaltze-habitata Euskadiko Kantauri isurialdean, 2008ko abendua.

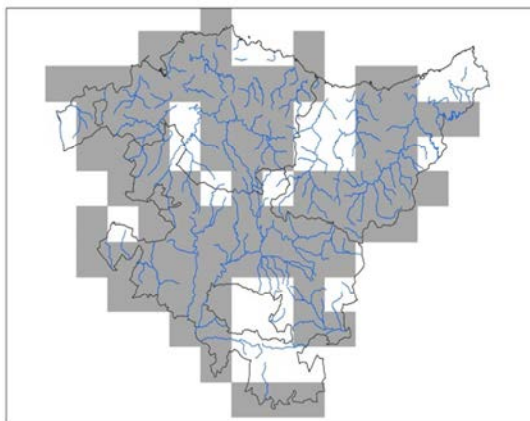
Datu berrienek adierazten dute espeziea modu egonkorrean bizi dela Errekaleor errekan. Eta horrez gain, KBEaren eremutik hurbil (Ihurren eta Antezanan) kolonia batzuk bazirela ere jasota dago, baina azken prospekzioetan ez da egiaztatu espeziea ugaltu egin denik han²².

²² 'Uhalde-enararen (*Riparia riparia*) kolonien eguneratzea, kokapena eta ebaluazioa Araban. 2007 denboraldia' (Arabako Foru Aldundia, 2007).

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua		X		
Populazioa			X	
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

Alcedo atthis (Martin arrantzalea)

Hiru lurralde historikoetan dago, baina, 1998ko datuen arabera, Bizkaian soilik zegoen egonkortuta populazio ugaltzailea. Gaur egun, ez dakigu zenbatekoa den populazio ugaltzailea, ez EAEn ez KBEan.

Martin arrantzalearen banaketa EAEn. 2000-2007 aldia

Iturria: Biodibertsitatearen Espainiako Inbentarioa, 2007

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Presioak eta mehatxuak

Presio nagusiak hauekin lotuta daude: Lur gaineko uren kutsadura (H01) eta habitataren eraldaketak (ur-bideratzeak eta -desbideratzeak -J02.03—, baldintza hidraulikoetan eragindako aldaketak —J02—, Baso-ustiaketa, basoberritzerik edo birsorkuntza naturalik gabe, B03), habiak puskatzea...

4.2.9. FLORA MEHATXATUA: *Ranunculus auricomus*, *Berula erecta*, *Pentaglottis sempervirens*, *Narcissus pseudonarcissus*

Arrazoiak

Zadorra Ibaia / Río Zadorra KBEan segurua da Habitategi buruzko 92/43/EEE Zuzentarauaren I. eranskinean jasotako espezie baten presentzia, *Narcissus pseudonarcissus* espeziearena, hain zuzen, eta litekeena da eranskin horretan jasotako beste espezie bat ere egotea: *Narcissus asturiensis*.

KBEaren eremuan, espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoan jasotako lau landare-espezie aipatu dira: *Ranunculus auricomus*, *Berula erecta*, *Narcissus pseudonarcissus* eta *Pentaglottis sempervirens*. Badira aspaldiko aipamenak, Zadorra ibaian *Nymphaea alba* espeziearen presentzia adierazten dutenak, baina ezin izan da egiaztatuz. Badira landare hori Alegria ibaian ikusi dutela dioten lekukotzak²³. Baina ez dago espezie hori KBEan badagoela adierazteko behar adina datu.

Espezie horietatik, ***Berula erecta*** jotzen da mehatxatuena, galtzeko arriskuan gisa katalogatuta baitago espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoan.

Kontserbazio-egoera

***Berula erecta* (berula tentea)**

Espainiako landareen informazio-sistemaren (Anthos, 2009) azken eguneratzearen arabera, iberiar penintsulan itsasoaren mailatik 900 metrora arte bizi da, oso modu laxoan banatuta Espainiako 23 probintziatako hezegune txiki batzuetan. Landare hori duen EAetik hurbileneko udalerrria (geografian haren barruan dagoena) Trebiñuko Konderrian dago Los Chorros herrian (Burgos).

EAEn badira aspaldiko aipamen batzuk, gaur egun egiaztatu ezin izan direnak: Bubani (1897-1901), Algortan eta Abadiñon (Bizkaia); Martinez (Gredilla, 1913) Ilarrazan (Araba) (ARIZAGA in Gredilla, 1914-15); eta Braun-Blanquet (1967), Bidasoaren ertzetan (Gipuzkoa). Oso landare bakana da EAEn gaur egun, eta Arabako bi lekutan soilik topatu da.

Gaur egun egiaztatuta dauden aipamen bakarrak hauek dira: Aseginolaza et al. (1984), Arreon, 30T-WN0036, 650 m; eta Patino et al. (1992), Mendozan (Estarronan, egia esan), Zalla ibaian, 30T-WN1944, 500 m. Biak Araban daude. Azken urteetan Urizaharran topatu dute, eta Zalla ibaiaren erdiko ibai-tartean.

Zalla ibaian kokatutako populazioari dagokionez, ibai horrek Zadorra ibaiarekin bat egiten duen gunetik oso hurbil dago, ibi harritsu batean. Populazio txikia eta mugatua da, eta 4 m² inguru hartzen ditu.

Iturria: EAEko landaredi baskularraren zerrenda gorria (Eusko Jaurlaritzak, 2010).

Egilea: Ekolur Asesoría Ambiental SLL

²³Ihobe, Eusko Jaurlaritzako Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza Sailari atxikitako sozietate publikoa, EAEko landaredi baskularraren zerrenda gorrian "desagertzeko arrisku larrian" dauden landaretzat jotzen direnak berreskuratzeko planak idazteko oinarri teknikoak. Bilbao, 2011, 150 or.

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa			X	
Espeziearen habitata			X	
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

Narcissus gr. pseudonarcissus

Talde horretan hiru taxon sartzen dira: *N. nobilis*, *N. varduliensis* eta *N. pallidiflorus*. KBeko aleak *N. varduliensis* taxonarenak dira. Europako eremu atlantikoko endemismoa da, eta Asturiastik Britainiarainoko lurraldeetan bizi da. Populazio ugari eta handienak Euskadin daude. Hegoalderantz, Arabako Lautadan ditu azken populazioak, eta Vitoria-Gasteiz udalerrian populazio gutxi batzuk daude²⁴.

Iturria: *Narcissus gr. pseudonarcissus* espeziearen banaketa EAEn. EAEko landaredi baskularraren zerrenda gorria (Eusko Jaurilaritza, 2010).
Egilea: Ekolur Asesoría Ambiental SLL

Ranunculus auricomus

Taxon hau, berez, Europako leku askotan, eskualde euro-siberiarrean banatuta dauden mikroespezie talde batek osatzen dute. Euskadin, *R. valdesii* eta *R. carlittensis* espezieak identifikatu dira (Iberiar penintsulako landaredia); baina bildutako aleak ez datoz guztiz bat lurralderako deskribatutako taxonekin (Euskadiko landaredia).

Iberiar penintsulan *R. auricomus* Pirinioetan eta Kantauriar mendikatean agertzen da, eta Guadarramako mendilerroan eta Iberiar mendikatean. EAEn Araban soilik topatu dute, Arabako Lautadan, Koartangon eta Urkabustaizen, sakabanatuta, harizti eutrofoan. KBEaren eremuan, Estarronan aipatuta zegoen (Aseginolaza & al. 1984), baina udalerri horretan ez da *Ranunculus auricomus* espeziearen presentzia hauteman azken hogeita bost urteetan³⁶.

Pentaglottis sempervirens

Frantziako ipar-mendebaldetik Portugalgo erdialderainoko lurraldeak hartzen ditu, baina Europako zenbait lekutan ere landatu izan dute. Nahikoa arrunta da Kantauriar mendikatean, baina bakanagoa gure lurraldean.

EAEn, bi lekutan soilik topatzen da: bat Arabako Lautadan, Amarita udalerritik hurbil (hartan dago espeziearen Iberiar penintsulako muga ezezaguna), URIBE-ECHEBARRÍA & ALEJANDRE (1982) eta ASEGINOLAZA et al. (1984) autoreek aipatua, eta beste bat, Bizkaiko mendebaldean, Sopuertan. Amaritako populazioa 170 ale inguruk osatzen dute, ongi finkatuta dagoela ematen du, eta eremu globalean bezala, ez dio kalterik eragiten soilgune batzuk izatea, erdi itzaleko eremuetan ongi moldatzen baita, baldin eta lurra aberatsa eta hezea bada. *Basoaren egungo azalerari eustea lehentasunezkoa da espezie honentzat* (Uribe-Echebarría, 2010).

²⁴ Uribe-Echebarría Díaz, P.M. (2010). *La flora amenazada del municipio de Vitoria-Gasteiz (Álava)*. Centro de Estudios Ambientales, Ingurugiro Gaietarako Ikastegia. Vitoria-Gasteiz.

Presioak eta mehatxuak

- Habitata hondatzea laboreen eraginez (A01), hiri-eremuen eraginez (E01), eta industria-eremuen eraginez (E02).
- Basogintza-jarduera, oro har (B02).
- Harea eta legarra erauztea (C01.01)
- Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03); ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02); zubiak, eta herri-jabari hidraulikoaren beste okupazio batzuk.
- Hidrografia aldatzea, oro har (J02.05).
- Hondakindegia, lurra berreskuratzea eta lehorteak, oro har (J.02.01).
- Lore gehiegi jasotzea (F04.01).

4.3. PRESIO ETA MEHATXU NAGUSIAK KBEan

Atal honetan, Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEak jasaten dituen presio eta mehatxu nagusiak biltzen dira, laburbilduta. Presioen eta mehatxuen azterketa eta balorazio honek oinarri hauek ditu: KBE honetarako egindako diagnostikoan orain arte emandako informazioa; landa-lanean hartutako oharrak (2010eko iraila), "EAEko mugape hidrografikoen ezaugarriak" (Eusko Jaurlaritza, 2005) azterketak emandako informazioa (Uraren Esparru Zuzentarauko 5. eta 6. artikuluei jarraituz egin zen); eta Arabako Foru Aldundiko zerbitzuen esperientzia.

Erantsita doan taula Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEari dagozkion presioen balorazio globalaren matrizea da. Horretarako, eremuak gaur egun jasan behar dituen mehatxuak identifikatu dira, eta presio horietako bakoitzak zer ingurune-aldagaitan eragiten duen.

Kontuan hartutako ingurumen-aldagai bakoitzak jasaten dituen presioak identifikatzeaz gain, presio horren balorazio globala egin da. Horretarako, ezaugarriak adierazteko aipatutako azterketan erabiltzen den sailkapena erabili da "EAEko mugape hidrografikoen ezaugarriak" (Eusko Jaurlaritza, 2005). Hau da:

Presio handia (esanguratsua)	Probabilitate handia dago ingurunean inpaktua eragiteko.
Presio arina (esanguratsua)	Probabilitatea badago ingurunean inpaktua eragiteko.
Presio txikia (ez esanguratsua)	Probabilitate handia dago ingurunean inpakturik ez eragiteko.

Beste alde batetik, 3. gehigarrian, eremuan eragiten duten baldintzatzaileak adierazten dira (legezkoak, sektorekoak eta administratiboak), bai eta administrazioek KBE izendatu arte planifikatutako edo gauzatutako jarduera nagusiak ere. Informazio hori eta aurreko ataletan garatutakoa dira gerora KBEaren kudeaketa-helburuak eta -jarraibideak zehazteko oinarria.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

KBeko PRESIOAK									
LEHORREKO KORRIDOREA		LOTUTAKO ELEMENTUAK				URETAKO KORRIDOREA		AIREKO KORRIDOREA	
		ERAGINDAKO ALDAGAIAK							
PRESIO-MOTA	PRESIOA	Erriberako landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkortasuna	Jarraitutasuna	
Kutsadura-iturri zehatzak	Materia organikoaren eta nutrienteen ekarpena (oxigeno-eskari kimikoa, NTK, fosforoa)				Arina				
	Substantzia kutsagarrien ekarpena				Handia				
Kutsadura-iturri barreiatuak	Nekazaritzaren ondoriozko nutriente-ekarpena				Handia				
	Abeltzaintzaren ondoriozko nutriente-ekarpena				Txikia				
Nekazaritza-eta abeltzaintza-jarduera herri-jabari hidraulikoan	Gune kutsatzaileak				Arina				
	Laboreak	Handia	Handia	Handia					
	Azienda	Txikia		Txikia					
Aldaketa hidromorfologik oak	Itxiturak	Arina	Arina	Arina					
	Erregimen hidrikoaren erregulazioa	Handia	Handia			Presiorik gabe			
	Ura hartzea, kontsumorako					Handia			
Aldaketa morfologik oak	Emari-galera, kontsumoaz bestelako erabileretarako					Txikia			
	Presatxikiak	Arina	Arina	Handia			Handia		
	Babesak	Arina	Arina	Arina					
	Zubiak	Txikia		Txikia					
	Herri-jabari hidraulikoaren beste okupazio batzuk	Arina	Arina	Arina					
	Azpiegiturak	Arina	Arina	Arina					
	Linea elektrikoak								Arina

Ibarbasoa: hariztiak-lizardiak, haltzadiak-lizardiak eta sahastiak
 Bisoia, igaraba
 Ibaletako hegazti-fauna
 Arkanbelea, flora mehatxatua

Uretako habitatak
 Bisoia, igaraba
 Arrainak
 Apoarmatu korrontezalea
 Flora mehatxatua

Ibaletako
 hegazti-fauna

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

		LEHORREKO KORRIDOREA	URETAKO KORRIDOREA			AIREKO KORRIDOREA		
		LOTUTAKO ELEMENTUAK						
KBeko PRESIOAK		Ibarbasoa : hariztiak-lizardiak, haltzadiak-lizardiak eta sahastiak	Uretako habitatak			Ibaietako hegazti-fauna		
		Bisoia, igaraba	Bisoia, igaraba					
		Ibaietako hegazti-fauna	Arrainak					
		Arkanbelea, flora mehatxatua	Apoarmatu korrontezalea					
		ERAGINDAKO ALDAGAIAK						
PRESIO-MOTA	PRESIOA	Erriberako landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkorta-suna	Jarraitutasuna
Espezie aloktonoak egotea	Fauna exotiko inbaditzailea							
	Flora exotiko inbaditzailea	Txikia			Arina			
	Baso-landaketak	Handia	Handia	Handia				

Taula: Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEaren presioen balorazio globala

5. KONTSERBAZIO-HELBURUAK

Orain, ES2110010 Zadorra Ibaia / Río Zadorra Kontserbazio Bereziko Eremuan ezartzen diren kontserbazio-helburuak adieraziko ditugu, eremu horretan giltzarri izan eta Batasunaren interesekoak diren habitaten eta espezieen kontserbaziorako.

Agiri honen 1. eranskinean zehazten dira, orientazio-izaeraz, helburu bakoitzari eta kontserbazio-neurrien jarraipenari aplikatzekoak zaizkien erreferentziazko balioak eta xedeak.

Finkatutako helburuak lortzeko jarduera-eremuak proposatzen dira jardun-eremuei buruzko mapa orientagarrian. Dagokion kartografia helbide honetan dago ikusgai: www.euskadi.eus/natura2000.

5.1. IBAI-SISTEMA

Azken helburua	Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEko ibai-korridoreko prozesu hidrologikoak, geomorfologikoak eta ekologikoak kontserbatu edo leheneratzea
1. helburu operatiboa	Zadorra Ibaia / Río Zadorra KBEaren ibai-lurraldea kontserbatzea eta lehenera ekartzea Helburu hau lortzeko, Batasunaren interesekoak diren ibaiertzetako habitatak berreskuratzeko jarduerak proposatzen dira. Ibar-basoak eta habitat horiek hartzeko oso egokiak diren beste eremu batzuk berreskuratzea da jarduera horietako bat, baita ibaiertzeko basoen jarraipena onera ekartzea ere KBE guztian. Horretarako, lan egingo da etenak dituzten eremuetan edo kontserbazio-helburuekin bateragarriak ez diren erabilerek narriatutako eremuetan. Kontserbazio-helburu hau lortzeko, herri-jabari hidraulikoa eta ibai-lurraldea (ibilgua, ibai-ertza eta uholde-lautada) zehaztu behar dira KBEan. Datu horiek jarduera-eremuen erreferentzia tekniko orientagarria izan behar dute, gutxienez. Agiriaren 1. eranskinean eta jarduera-eremuen mapan adierazten dira, orientazio-izaeraz, helburu hau betetzeko proposatzen diren erreferentzia-balioak (hektareatan) eta lehentasunezko jarduera-eremuak. Erreferentzia-balio horiek erdiesteko, borondatezko akordioak adostu behar dira ibaiertzetako jabe eta usufruktudunekin. Jardueraren garrantziak edo egokierak hala eskatzen badu, lurzoruen eskurapen publikoa baliatuko da. Era berean, beharrezkoa izango da, helburu hau betetzeko, sentsibilizazio- eta dibulgazio-lan handia egitea, KBEko ibai-sistema kontserbatzearen eta lehenera ekartzearen garrantziaren inguruan.

2. helburu operatiboa	Ibaiertzetako ibai-eremuen kalitatea eta kontserbazio-egoera hobetzea Aurreko helburuarekin lotutako helburua da hau, baina arreta berezia jartzen du herri-jabari publikoa babesteko helburuekin bateragarriak ez diren erabilerak eta jarduerak identifikatu eta zuzentzeko jardueretan; izan ere, KBEaren kontserbazio-helburuekin bateraezinak diren presioak eta eraginak sorrazten dituzte. Ezarritako helburua betetzeko, erabilera eta jarduera horiek identifikatzeko lan batzuk planteatzen dira, baita jarduera-plan bat egitea ere, eragindako eremuak oneratzeko. Era berean, herri-jabari publikoan egiten diren erabilerak eta jarduerak ikuskatu eta kontrolatzeko lanak indartu behar dituzte gai-alor horretan eskudun diren administrazioek, garrantzi handi-handikoa baita jabari hori babestea ur-ekosistemari lotutako kontserbazio bereziko eremuetan. Helburu hau eta aurrekoa lortzeko, ez da nahikoa KBEak berezko dituen habitat naturalen arteko lotura ekologikoa hobetzea; izan ere, lotura hori hobetu egin behar da inguruko beste eremu batzuekin ere, Natura 2000 sarean sartuta daudenekin, eta, oro har, mugakide dituen ingurumen-intereseko eremuekin. Lotura horiek egiteko, Arabako Foru Aldundiak eta Eusko Jaurlaritzak lotura ekologikoaren alorrean onartu dituzten estrategiak landu behar dira.
3. helburu operatiboa	KBEaren barnean, uraren kalitatea eta ibaien egoera ekologikoa hobetu dadin sustatzea KBEko gainerako helburuak lortzeko oinarritzko helburua da. Funtsezkoa da, helburu horri ekiteko, hidrologia-plangintzak arautzen dituen saneamendu- eta arazte-planak betetzea (ikus 5. atala), eta, ahal den neurrian, jarduera horiek betetzeko erritmoak eta egutegiak zehaztea eta lehenestea. Jarduera horien ondorioz, egoera ekologiko ona iritsi behar dute KBEko ur-masa horiek guztiek 2021. urtean. Helburu hori osatzeko, KBEko uren eta hartara isurtzen diren ur-efluenteen kalitatearen (egoera ekologikoaren) kontrola eta jarraipena egin behar da. Horretarako, kontrolak zorrotzu behar dira KBEan kontserbatzekoak izan eta presio handiena jasaten duten elementuekiko (araztegi-tako isurtze-puntuak, saneamendu-sareak, industria-isuriak, etab.).
4. helburu operatiboa	Prozesu ekologikoen funtzionamendu ona bermatuko duten emari naturalen erregimena lortzea Oinarritzko helburua da hau ere. Indarrean den Plangintza Hidrologikoaren Jarraibidea aintzat hartuta eta Natura 2000 sareko eremua dela kontuan izanda, emari horiek <i>"egokiak izan behar dute, habitaten edo espezieen kontserbazio-egoera onari eusteko edo haiek lehenera ekartzeko, eta horretarako, baldintza ekologikoak bete behar dira eta haien baitako funtzio ekologikoei epe luzera eutsi behar zaie"</i>. Agindu hori betetzeko, erabilpenik ez duten emakiden espedienteak iraungitzea bultzatzen duten arauak planteatzen dira, irizpide murriztaileak betetzea uraren erabilpena baimentzeko emakida berrietan, eta, Ebro ibaiaren Plan Hidrologikoak agintzen duena beteta, eremuan giltzarri diren habitaten eta espezieen kontserbazio-egoera ona iritsi edo zaintzeko egokia den emari ekologikoen araubidea betetzea. Azken neurri hori betetzeko, KBEari buruzko azterlan espezifikoak egin beharko dira. Ingurumen-emari horren ezarpena planaren bigarren ebaluazio-epean abiatzea aurreikusten da, KBEa izendatu ondoren (Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluko txostena).

5. helburu operatiboa

Ur-korridoreen lotura ekologikoa hobetzea, oztopoak iragazkor bihurtzeko proiektuak programatu eta gauzatuz

Helburua da KBEko oztopo guztiak iragazkor bihurtzea, teknikoki egingarria bada, ibaiko faunak ibaian gora eta behera egiteko aukera izan dezan eta lotura ekologikoa hobetu dadin. Helburu hau mailaz maila betetzea aurreikusten da. Proposatzen diren azterlanek ematen dituzten emaitzen arabera emango zaie lehentasuna jarduerari, harik eta, 2027. urtean beranduenez, ezarritako helburua erdiesten den arte.

6. helburu operatiboa

Hegazti-faunak KBEari eragiten dioten linea elektrikoekin dituen talkak eta elektrokuzioak eragozteko eta/edo murrizteko

Ibai-korridorea erabiltzen duen hegazti-faunak izaten dituen talkak eta elektrokuzioak eragozti eta/edo murrizteko, zehaztasunez jakingo dira, lehendabizi, arazo horren nondik norakoak KBEan, eta jarduera-plan bat egingo da erakunde titularren laguntzarekin. Plan horrek talken eta elektrokuzioen aurkako neurriak hartuko ditu arazo handienak dakartzaten lineetan.

5.2. IBAIETAKO HABITATAK: URETAKO HABITATAK (EB-KO KODEAK: 3150, 3260, 3270 ETA 280) ETA IBARBASOA (EB-KO KODEAK: 91E0* ETA 92A0)

Azken helburua

Ibai-habitaten eta ibai-mosaikoaren heterogeneotasunaren kontserbazio-egoera hobetzea

- **Habitat naturalek hartutako azalera handitzea.**
- **Habitat naturalen mosaikoaren dibertsitatea handitzea**
- **Ondoen kontserbatu diren guneen egungo egoerari eustea**

1. helburu operatiboa

Habitat naturalek hartutako azalera osoa handitzen laguntzea

Helburu hori estu-estu lotuta dago ibai-sistema funtsezko elementuaren 1. helburu operatiboarekin. Funtsezko helburua da hau KBEa kudeatzeko, eta haren izendapenaren arrazoi izan ziren habitata kontserbatzea eta haien kontserbazio-egoera hobetzea izan behar du xede. Helburu hau bete behar da lehenik, eremua kudeatzeko gainerako funtsezko elementuetarako finkatu diren helburuak betetzeko.

Orientazio moduan, 1. gehigarrian eta jardueren mapan adierazten dira helburu honi atxikitzen zaizkion erreferentzia-balioak (hektareatan) eta lehentasunezko jarduerak-eremuak, landaredia naturala berrezarri eta oneratzeko KBEko jarduerak-eremuetan.

2. helburu operatiboa

Habitatei, haien denboran zeharreko bilakaerari eta dinamikari buruzko ezagutza hobetzea, eta ibai-sistemaren dibertsifikazio-elementuak kontserbatu edo/eta berreskuratzea

Batasunaren interesekoak izan eta azalera txikiak hartzen dituzten habitata ezagutzea dakar, eta ibai-eremuak berezko dituen beste elementu batzuk (uharteak, meandroak, legarrezko hondartzak, etab.) ezagutzea, ibilguak duen hartze-edukiera eta egitura-komplexutasuna hobetzen laguntzen duten aldetik. Helburu horren barruan, gainera, KBEaren tarte jakin batean ibai-habitata hobetzeko eta dibertsifikatzeko proiektua egin eta gauzatzea dago.

Helburu honek, era berean, Habitaten Zuzentarauko 17. artikulua betetzeko bidea ematen du; izan ere, artikulua horrek arautzen du zuzentarauaren aplikazioari buruzko informazioa aurkeztu behar dela sei urtetik behin. Hurrengo ebaluazio-epe hau amaitu aurretik bete behar da, beraz, betebeharrak hori.

3. helburu operatiboa

Espezie exotikoen kopurua murriztea

Flora-espezie inbaditzaileen ugartzea kontrolatu nahi da helburu honekin, habitata naturalen kontserbazio-balioa narriatzen duten aldetik. Helburua betetzeko, espezie horiek kontrolatu eta desagerrarazteko aldizkako kanpainak egitea planteatzen da.

Helburu moduan planteatu da KBEan espezie inbaditzaileek egiten duten presioa oso txikia izatea KBEa izendatu ondorengo bigarren ebaluazio-epean.

5.3. BISOI EUOPARRA (*MUSTELA LUTREOLA*)

Azken helburua

KBEan bisoi europarraren populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horrek duen bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie hori behar bezala kontserbatu dadin

1. helburu operatiboa

Espezieak KBEan jasaten dituen inpaktuak zuzentzea eta bisoiarentzat interesgarriak diren habitaten azalera handitzea

KBEaren kudeaketa zuzendu behar duen helburu handietako bat da hau, Batasunaren interesekoak diren habitata kontserbatu eta leheneratzeko helburuarekin batera. Elkarren arteko lotu handia dute bi helburuek. Kontuan izan behar da lehentasunezko helburua dela espezie hori kontserbatzea eta Zadorra KBEa funtsezko eremua dela espezie horrentzat EAEn. Xede hori betetzeko, behar-beharrezkoa da espeziearentzat egokiak diren inguruneak babestu eta oneratzeko, harentzat kalitate handikoak izango diren habitata sortuz eta hobetuz eta puntu beltzak desagerraraziz. Jardueren kokapen-mapan zehazten da, orientazio-izaeraz, lehentasunezko zer lur-eremutan egin daitezkeen jardura horiek.

KBEa izendatu ondorengo lehen ebaluazio-epean landu beharreko lehentasunezko jarduerak dira, eta espezieak kontserbazio-egoera oneko egoera iristen duen arte luzatu behar da helburu honen indar-denbora.

**2. helburu
operatiboa**

KBEko bisoi europarraren banaketa-eremuaren barnean, bisoi amerikarraren populazio basatuak desagerraraztea

KBEan bisoi amerikarraren ugaritzea kontrolatu nahi da helburu honekin, hura baita bisoi europarraren kontserbazioak duen arrisku nabarmenetako bat. Helburua betetzeko, espezie hori kontrolatu eta desagerrarazteko aldizkako kanpainak egitea proposatzen da.

Helburu moduan planteatu da KBEan bisoi amerikarraren presentziak egiten duen presioa txikia izatea KBEa izendatu ondorengo lehen ebaluazio-epean, eta, gerorako epeetan, oso txikia izatea.

**3. helburu
operatiboa**

Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea

Habitaten Zuzentarauko 17. artikulua betetzearekin lotuta dago helburu hau; baina kontserbazioaren lehentasunezko balioari erreparatuta eta espezie horrek gaur egun sorrarazten duen mehatxu handia kontuan izanda, haren populazioak jarraitu eta kontrolatzeko lanak indartu eta haiek urtero egitea planteatzen da. Horrek aukera eman behar du hiru urtetik behin ebaluatzeko espeziearen kontserbazio-egoera, eta haren kudeaketa unean-unean jakiten den egoerara egokitzeko.

Espeziea kontserbazio-egoera onean izan arte luzatu behar da, gutxienez, helburua betetzeko epea.

5.4. IGARABA ARRUNTA (*LUTRA LUTRA*)

Azken helburua KBEan bisoi europarraren populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horrek duen bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie hori behar bezala kontserbatu dadin

1. helburu operatiboa

Igarabak KBEan jasaten dituen inpaktuak zuzentzea eta igarabarentzat interesekoak diren habitaten azalera handitzea

Funtsezko elementu honentzat ezarri diren helburuak bat datoz bisoi europarrarentzat ezarritakoekin. Espezie horietakoren baten onuran hartzen diren neurriak onuragarriak izango dira bestearentzat.

2. helburu operatiboa

Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea

Ez dirudi igaraben populazioek bisoi europarrarenen pareko egoera zailik bizi dutenik Araban; beraz, haiek 3 urtetik behin kontrolatu eta ebaluatzeko helburua planteatzen da, baina aurreko kasuan baino intentsitate apalagoarekin. Hala ere, behar bezala bete behar dira lehen adierazitako Habitaten Zuzentarauak 17. artikuluan arautzen dituen jarraipen-eskakizunak.

5.5. ARRAIN-KOMUNITATEA: LOINA (*PARACHONDROSTOMA MIEGII*), ERRUTOLO HEGATSGORRIA (*ACHONDROSTOMA ARCASII*), IBAI-KABUXA (*SALARIA FLUVIATILIS*) ETA AMUARRAINA (*SALMO TRUTTA FARIO*)

Azken helburua KBEan arrain-populazio autoktonoak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horiek duten bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie horiek behar bezala kontserbatu daitezen

1. helburu operatiboa

KBEaren barneko arrain-komunitate autoktonoaren populazio-egitura eta eskakizun ekologikoak zein diren jakitea

Oinarritzko helburua da, eta KBEan espezie horien presentziari eta haien populazioen egoerari buruzko ezagutza hobetzea du xede, abiapuntua baita populazio horien kontserbazio-egoera egokia lortzeko kudeaketa-neurriak diseinatzeko.

Ezagutza-hobetze horri KBEa izendatu ondorenko lehen ebaluazio-aldian heldu beharko litzaioke.

2. helburu operatiboa

KBEaren barnean, arrain-espezieek jasaten dituzten inpaktuak zuzentzea

Helburu hori bat dator ibai-korridore ekologikoa funtsezko elementuaren helburu gehienekin, eta, bereziki, KBEko ur-masen egoera ekologikoa hobetzeko helburuarekin eta arrain-espezieen ibilera askerako oztopoak kentzeko helburuarekin.

Hori horrela izanda, helburu hau betetzeko aurreikusten den denbora ibai-sistema funtsezko elementuari dagozkion neurrietarako zehaztu dena izango da.

3. helburu operatiboa**Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea**

Aurrekoetan bezala, helburua da erantzuna ematea KBE honetan funtsezko elementu diren arrain-espezieen kontserbazio-egoeraren jarraipena egiteko premiari. Orientazio-erreferentzia moduan, 6 urtean behin haien egoeraren kontrola eta ebaluazioa egiteko helburu orokorra ezartzen da, galtzeko arriskuan dauden espezieen kasuan izan ezik. Kontrol eta ebaluazio hori 3 urtean behin egingo da azken espezie horietan.

5.6. APOARMATU KORRONTEZALEA (*MAUREMYS LEPROSA*)**Azken helburua**

KBEan apoarmatu korrontezalearen populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horrek duen bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie hori behar bezala kontserbatu dadin.

1. helburu operatiboa**KBEan apoarmatu korrontezalearen populazioak kontserbatu eta berreskuratzea**

Espezie honentzat proposatu diren helburuak betetzeko, hobeto jakin behar da zer presentzia duen KBEan eta zer mehatxu dituen.

KBEa izendatu ondorenko lehen ebaluazio-epean heldu beharko litzaioke espezie horren egoerari buruzko jakintza hobetzeko lanari.

2. helburu operatiboa**Apoarmatu korrontezalearen habitata kontserbatzea KBEan**

Ibai-sistema eta ibai-habitatak funtsezko elementuetarako adierazi diren kontserbazio-helburuak bat datoz KBEan apoarmatu korrontezalearen populazioa kontserbatu eta berreskuratzearen helburuarekin.

3. helburu operatiboa**Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea**

KBEan apoarmatu korrontezalearen kontserbazio-egoeraren jarraipena egiteko premia ezartzen du helburu honek. Orientazio-izaeraz, sei urtean behin jarraipena eta ebaluazioa egiteko helburua planteatzen da. Helburu gehigarri moduan adierazten da espezie hori kudeatzeko plana onartzea.

Horrez gainera, kasu honetan, helburu hori betetzeko, ingurumen-heziketako eta sensibilizazioko jarduerak egin behar dira eta irizpide teknikoak hedatu behar dira, etxeko abere moduan erabiltzen diren espezie exotikoei buruz, ingurunean aske uztea kaltegarria izan baitaiteke bertako populazioentzat.

5.7. NAIADEAK: *POTOMIDA LITTORALIS*, *UNIO ELONGATULUS*, *ANODONTA ANATINA*

Azken helburua	Naiade-populazioen presentzia bideragarriak bermatzea, KBEak haiek hartzeko duen gaitasuna aintzat hartuta
1. helburu operatiboa	KBEan naiadeen populazioak kontserbatu eta berreskuratzea Oso mehatxu handiak dituzten espezieak dira eta haien populazioak oso kontserbazio-egoera kaxkarrean daude, haien habitat naturalaren kontserbazio-egoera ez delako ona, batetik, eta naiade autoktonoak baztertu ditzaketen espezie inbaditzaileak daudelako, bestetik (esate baterako, zebra-muskuilua). Horrenbestez, ibai-sistema elementurako adierazitako helburuak bat datoz funtsezko elementu honetarako adierazitakoekin. Horrez gainera, helburu hau lortzeko, haren mehatxu handienetako bat jarraitu eta kontrolatu beharko da: zebra-muskuilua. Helburu gehigarri moduan adierazten da talde hori kudeatzeko plana onartzea. Planaren lehen faseetatik hasi behar da helburu hori lortzeko lana egiten.
2. helburu operatiboa	Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea Naiade-populazioen kontserbazio-egoeraren jarraipena egiteko premia ezartzen du helburu honek. Populazioen egoera Habitaten Zuzentarauak 17. artikuluan arautzen duen ebaluazio-epe bakoitzean (6 urte) jarraitzeko eta ebaluatzeko helburua planteatzen da.

5.8. IBAIETAKO HEGAZTI-FAUNA: UHALDE-ENARA (*RIPARIA RIPARIA*) ETA MARTIN ARRANTZALEA (*ALCEDO ATTHIS*)

Azken helburua	KBEaren barnean uhalde-enararen eta martin arrantzalearen populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna
1. helburu operatiboa	KBEan, espezie horien habitataren baldintzak hobetzea Lehenago ibai-sistema eta ibai-habitatak elementuetarako ezarri diren helburuak bat datoz funtsezko elementu honentzat ezarri diren helburu askorekin. Horrez gainera, kasu honetan, hegazti-faunaren habitat-baldintzak hobetzeko, aztertu eta zuzentzekoak dira KBEan dauden linea elektrikoen ondoriozko eraginak, talka egiteko edo elektrokutatze arriskua baitakarte.
2. helburu operatiboa	Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea Uhalde-enararen eta martin arrantzalearen populazioen aldizkako jarraipena egiteko premia ezartzen du helburu honek. Uhalde-enararen kasuan, kontrolak Araban espezie horrentzat onartu den kudeaketa-planak adierazitako aldizkakotasunarekin egiteko helburua planteatzen da. Gainerako espezieentzat, haien populazioen egoera Habitaten Zuzentarauak 17. artikuluan arautzen duen ebaluazio-epe bakoitzean (6 urte) jarraitzeko eta ebaluatzeko helburua planteatzen da.

5.9. FLORA MEHATXATUA: *RANUNCULUS AURICOMUS*, *BERULA ERECTA*, *PENTAGLOTTIS SEMPERVIRENS*, *NARCISSUS PSEUDONARCISSUS*

Azken helburua	KBEan dauden landare mehatxatuen populazio guztien kontserbazioa eta bideragarritasuna bermatzea
1. helburu operatiboa	KBEko flora mehatxatuaren egoera jakitea eta haren ezaugarriak zehaztea Oinarrizko helburua da hau, eta haren xedea da hobeto jakitea Batasunaren intereseko zer landare-espezie dauden KBEan eta haien populazioek zer egoera bizi duten.
2. helburu operatiboa	Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, eta aztertzea ea egokia den mehatxatutako espezieak sendotzeko edo berriro sartzeko jarduerak egitea Aurreko kasuetan gertatzen den moduan, espezie horien populazioen kontserbazio-egoeraren jarraipena egiteko premia ezartzen du helburu honek. Helburu moduan, 3 urtetik behin galtzeko arriskuan dauden espezieen populazioen egoeraren jarraipena eta ebaluazioa egitea planteatzen da, eta 6 urtetik behin gainerako espezieena. Beste alde batetik, eta kontuan izanda espezie horiek oso egoera ahulean daudela, litekeena da beharrezkoa izatea "<i>ex situ</i>" hazi eta KBEan sartzeari ondoren. Horrez gain, galtzeko arriskuan katalogatu diren espezieak kudatzeko plana egin behar da.

6. JARRAIPEN-PROGRAMA

Hurrengo taulan, funtsezko elementu bakoitzaren jarraipena egingo da, horretarako zehaztu diren adierazleen bitartez; hau da, dokumentu honetan zehaztutako helburuen betetze-maila, hasierako balioa eta zehaztutako neurrien arrakasta adierazteko irizpidea adierazi dira.

Agiri honen 1. gehigarrian zehazten dira, orientazio-izaeraz, kontserbazio-helburuei lotzen zaizkien erreferentziatzko balioak eta xedeak. Finkatutako helburuak lortzeko baliabideak daitezkeen lehentasunezko jarduerak-eremuak proposatzen dira jardun-eremuei buruzko mapa orientagarrian.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziazko balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
IBAI-SISTEMA	Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEko ibai-korridoreko prozesu hidrologikoak, geomorfologikoak eta ekologikoak kontserbatu edo leheneratzea	KBEaren ibai-lurraldea kontserbatzea eta leheneratzea	Laboreek eta jarraitutasuna eteten duten beste elementu batzuek betetzen duten leheneratutako erriberako landaredi naturalaren azalera (ha)	0	Zuzentarauek Batasunaren interesezkoetat edo lehentasunekotzat katalogatutako ibaiertzetako habitaten azalera handitzea, arian-arian.
			Borondatezko akordioen bidez babestutako azalera (ha)	0	Borondatezko akordioei lotutako azalera handitzea, arian-arian
			Ibai-lurraldearen mugaketari buruzko azterketa	Egin gabe	Eginda
			Birlandatutako azalerak	0	Eraldatuta zeuden edo landaririk ez zuten eta birlandatu egin diren eremuen azalera handitzea, arian-arian.
		Ibaiertzetako ibai-eremuen kalitatea eta egoera ekologikoa hobetzea	KBEan aplikagarri den araudiarekin bat ez datozen eraikinen, baratzeen, hondakindegien eta beste okupazio-mota batzuen inbentarioa	Egin gabe	Gero eta foku gehiago desagerraraztea
			Andeatutako ibaiertz-eremuen zer azalera berreskuratu den	0	Andeatutako edo arauz kontra okupatutako ibaiertzeko gero eta eremu gehiago berreskuratzea eta leheneratzea, arian-arian
		KBEaren barnean, uraren kalitatea eta ibaien egoera ekologikoa hobetzea	KBEan egoera ekologiko onean dauden ur-masen kopurua, Uraren Esparru Zuzentarauek ezarritako parametroak aintzat hartuta	0	KBEko ur-masa guzti-guztiek egoera ekologiko ona lortu dute
			Saneamendu-proiektuak KBEaren eremuan, Ebako demarkazio hidrografikoaren plan hidrologikoan aurreikusitakoak (ikus 5. atala)	Egin gabe	Eginda : %

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
IBAIETAKO HABITATAK: URETAKO HABITATAK (EB-KO KODEAK: 3150, 3260, 3270 eta 3280) ETA IBARBASOA (EB-KO KODEAK: UE 92A0 ETA 91E0*)	Ibai-habitaten eta ibai-mosaikoaren heterogeneotasunare n kontserbazio-egoera hobetzea. Habitat naturalek hartutako azalera handitzea. Habitat naturalen mosaikoaren dibertsitatea handitzea Ondoen kontserbatu diren guneen egungo	Prozesu ekologikoen funtzionamendu ona bermatuko duten emari naturalen erregimena lortzea	Ibai-ekosistemako prozesuak ez eteteko beharrezkoak diren gutxieneko emariei buruzko azterketa	Egin gabe	Eginda eta emariak ezarrita
		KBEko oztipoen ezagutza sakonagoa edukitzea, oztipo horiek iragazkortzeko jardueraren programa bat diseinatzeko abiapuntu izateko	KBEko oztipoen inbentarioa egin, ezaugarriak adierazi eta iragazkortzea. Iragazkortasun oneko oztipoak.	Inbentariotik gabe eta 3 oztipo iragazkortasun onarekin	Inbentarioa eginda, eta gero eta oztipo gehiago egotea iragazkortasun onarekin azterketen emaitzen arabera lehenetsiz jarduerak
		Hegazti-faunak KBEari eragiten dioten linea elektrikoekin dituen talkak eta elektrokuzioak eragotzea eta/edo murriztea	KBEaren eremuan talkak eta elektrokuzioak eragin ditzaketen linea elektrikoek kopurua	Ezezaguna	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenarekin
		Habitat naturalek hartutako azalera osoa handitzen laguntzea	KBEan habitat naturalek hartzen duten azalera (ha)	147,04 ha	Habitat naturalek hartzen duten azalera gero eta handiagoa izatea.
		Bertan dauden espezie exotikoen kopurua murriztea	KBEan flora-espezie exotikoen presentziak eragiten duen presio orokorra	Baxua	Oso baxua
		KBEan dauden Batasunaren eta/edo eskualdearen intereseko habitaten eta flora-espezieen kopurua eta banaketa hobeto	KBEan gutxiengo diren habitat eta animaliak eta ibai-ekosistema dibertsifikatzen duten elementuak identifikatu eta haien kartografia egitea	Ezezaguna	Ezaguna

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
BISOI EUROPARRA (<i>Mustela lutreola</i>)	egoerari eustea	ezagutzea ibai-sistemaren dibertsifikazio-elementuak kontserbatu edo/eta berreskuratzea	Ibai-habitata hobetzeko eta dibertsifikatzeko proiektua.	Egin gabe	Eginda
	KBEn bisoi europarraren populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horrek duen bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikiak eginez, espezie hori behar bezala kontserbatu dadin	Espezieak KBEn jasaten dituen inpaktuak zuzentzea eta bisoiarentzat interesgarriak diren habitaten azalera handitzea	KBEn dauden puntu beltzen kopurua KBEn zapalduta hildako bisoi europarrak (zapaltzeak urtean)	Ezezaguna (≥ 1) Ezezaguna	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenarekin Urtean zapaldutako bisoiaren kopurua murriztea
		KBEn bisoi europarraren banaketa-eremuaren barnean, bisoi amerikarraren populazio basatuak desagerraraztea	Bisoi europarrarentzat sortutako edo hobetutako kalitate handiko habitaten azalera	0	Kontserbazio-egoera egokian dauden habitaten azalera handitzea, arian-arian.
		Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	Ingurunetik ateratako bisoi amerikarren banako-kopurua	0	Bisoi amerikarra desagerraraztea KBEn, arian-arian
IGARABA (<i>Lutra lutra</i>)	KBEn bisoi europarraren populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horrek duen bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe	KBEn, espezieak jasaten dituen inpaktuak zuzentzea	Populazioaren egituraren eta osasun-egoeraren azterketa	Ezezaguna	Jakina
		Igarabarentzat interesekoak diren habitaten azalera handitzea	KBEn dauden puntu beltzen kopurua Igarabarentzat sortutako edo hobetutako kalitate handiko habitaten azalera	Ezezaguna (≥ 1) Igarabarentzat egokia den kontserbazio-egoera duten habitaten azalera zenbatzea	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenekin Kontserbazio-egoera egokian dauden habitaten azalera handitzea, arian-arian.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziatzko balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
	edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie hori behar bezala kontserbatu dadin	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.	Populazioaren egituraren eta osasun-egoeraren azterketa	Ezezaguna	Jakina
LOINA, ERRUTILLO HEGATSGORRIA, MAZKAR ARANTZADUNA, IBAI- KABUXA, AMUARRAINA ETA ARRAIN- KOMUNITATE A ORO HAR	KBEan arrain-populazio autoktonoak egon daitezten bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horiek duten bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie horiek behar bezala kontserbatu daitezten	KBEaren barneko arrain-komunitate autoktonoaren populazio-egitura eta eskakizun ekologikoak zein diren jakitea	Mesohabitata nolakoa den jakiteko azterketa eta arrain-espezie autoktonoen eskakizun ekologikoen zehaztapena	Egin gabe	Eginda
			Loinaren, errutilo hegatsgorriaren, zapardaren, ibai-kabuxaren eta amuarrainaren kontserbazio-egoeraren ezagutza-maila KBEan	Txikia (ezezaguna)	Handia
		KBEaren barnean, arrain-espezieek jasaten dituzten inpaktuak zuzentzea	Arriskuan dauden edo interesgarriak diren espezieak lekuz aldatzeko proposamena	0	Eginda
			Espezie exotiko inbaditzaileak dituzten ur-masen kopurua	Ezezaguna	Pixkanaka murriztea
APOARMATU KORRONTEZ ALEA (<i>Mauremys leprosa</i>)	KBEan apoarmatu korrontezalearen populazioak egon daitezten bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horiek duen bideragarritasuna,	KBEan apoarmatu korrontezalearen populazioak kontserbatu eta berreskuratzea	Apoarmatu korrontezalearentzat baldintza onak dituzten habitaten azalera	Eguno azalera zenbatzea	Gero eta azalera handiagoa izatea
		Apoarmatu korrontezalearen habitata kontserbatzea KBEan	Apoarmatu korrontezaleak KBEan duen kontserbazio-egoera	Desegokia	Aldekoa

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
	kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikiak eginez, espezie hori behar bezala kontserbatu dadin	Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	Apoarmatu korrontezaleen populazioen banaketa eta egitura KBEan	Eginda	Eginda
NAIADEAK (<i>Potomida littoralis</i> , <i>Unio elongatulus</i> , <i>Anodonta anatina</i>)	Naiadeen populazioen presentzia bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna eta espezieek eremu horretan duen bideragarritasuna	KBEan naiadeen populazioak kontserbatu eta berreskuratzea	KBEan zebra-muskuiluak egiten duen presioa	Batere ez	Batere ez
		Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	Arabako naiadeen kudeaketa-plana egitea	-	Onespena
IBAIETAKO HEGAZTI- FAUNA: <i>Alcedo atthis</i> (martin arrantzalea) eta <i>Riparia riparia</i> (uhalde-enara)	KBEaren barnean uhalde-enararen eta martin arrantzalearen populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna	KBEan, espezie horien habitataren baldintzak hobetzea	KBEaren eremuan talkak eta elektrokuzioak eragin ditzaketen linea elektrikoak kopurua	Ezezaguna	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenarekin
		Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	Espezien banaketaren eta populazio-egituraren azterketa KBEan	Ezezaguna	Jakina
FLORA MEHATXATU A (<i>Ranunculus auricomus</i> , <i>Berula erecta</i> , <i>Pentaglotis sempervirens</i> , <i>Narcissus pseudonarcissus</i>)	KBEan dauden landare mehatxatuen populazio guztien kontserbazioa eta bideragarritasuna bermatzea	KBEko flora mehatxatuaren egoera jakitea eta haren ezaugarriak zehaztea	Mehatxatuta dauden landareak identifikatzea eta populazioen errolda eta kartografia zehaztea KBEan	Egin gabe	Eginda
		Mehatxatutako espezieak indartzea edo berriro sartzeta.	Aztertzea mehatxatutako espezieak indartzeko edo berriro sartzeko jarduerak benetan zer arrakasta izan dezaketen, jarduerak berak egiten hasi baino lehen.	Egin gabe	Eginda
		Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	Espezien banaketa eta populazio-egitura KBEan	Ezezaguna	Jakina

1. GEHIGARRIA

**KONTSERBAZIO-HELBURUETARAKO ERREFERENTZIAZKOAK IZANGO
DIREN ORIENTAZIO-BALIOAK ES 210010 ZADORRA IBAIA / RÍO
ZADORRA KBE-RAKO**

**KONTSERBAZIO-HELBURUETARAKO ERREFERENTZIAZKOAK
IZANGO DIREN ORIENTAZIO-BALIOAK ZADORRA IBAIA / RÍO
ZADORRA KBE-RAKO**

Ondoren, balio bat edo denbora-epe bat ezarrita duten erreferentzia-balioak proposatzen dira. Taulan helburu operatiboak proposatutako neurriekin edo jarduerekin lotzen dira, balioak eta erreferentziako epeak ezartzen dira helburu horietarako, eta jarduera gauzatzeko lehentasuneko eremuak adierazten dira, orientabide moduan, egokia baldin bada. Eremu horiek jardun-eremuen kokapenari buruzko mapa orientagarrian adierazita daude.

Oharra: Denbora-epe orientagarriak zehazteko, hauek hartu dira erreferentzia moduan: Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluko txosteneko ebaluazio-aldiak (2007-2012, 2013-2018, 2019-2024 eta abar), eta plangintza hidrologikoaren zikloi dagozkien aldiak (2015-2021, 2022-2027).

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
➤ Ibai-sistema	1. helburua. Zadorra Ibaia / Río Zadorra KBEaren ibai-lurraldea kontserbatzea eta lehenera ekartzea	1.JAR.1 eta 1.JAR.3 1.JAR.9 1.JAR.21 1.JAR.23	✓ Helburua da erriberako landaredi naturalaren banda jarraitua lehenera ekartzea edo hari eustea, eta gutxienez 5 metroko zabalerakoa izatea KBE osoan, eta erriberako korridorearen jarraitutasuna galdu den ibaiertz-zatietan jardutea, 105 km-an. Erreferentziazko balio objektiboa 50 ha.	2024	Ikusi mapan lehentasuneko jardueraren eremuak (1.JAR.1 kodea)
		1.JAR.2 eta 1.JAR.3 1.JAR.9 1.JAR.21 1.JAR.23	✓ Azken helburua da ibarbakoak eta Batasunaren intereseko ibaiertzeko beste habitatat batzuk hartzeko ahalmen handia duten beste eremu batzuen leheneratzea sustatzea, urpean geratzeko arriskua 10 urtekoa duten sailetan (batez ere, makalak dituzte landatuta). Erreferentziazko balio objektiboa 48 ha. Bi lehentasun-maila ezartzen dira, dagokion lursailaren ingurumen-interesaren arabera.	2024	I. lehentasun-maila (ikus mapa) Leheneratzea estrategikotzat jotzen den lursailak dira, garrantzitsuen garrantzitsuak baitira KBEan arrisku-maila handieneko funtsezko elementu diren populazioentzat. Guztira 12 ha dira II. lehentasun-maila (ikus mapa) Epe labur -ertainean berreskuratzea estrategikoa ez den lursailak diren arren, gomendagarria da haietan jardutea ibai-sistemaren funtzionaltasun egokiena lortzeko. Lehentasun-maila honetan sartutako lursailen azalera 36 ha-koa da guztira. Jardueraren kodea mapan: 1.JAR.2
	2. helburua. Ibaiertzetako ibai-eremuen kalitatea eta kontserbazio-egoera hobetzea.	1.JAR.3 1.JAR.24 1.JAR.25 1.JAR.26 1.JAR.27 1.JAR.28	✓ Fokuen % 20 desagerraraztea	-	Zehazteke

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziatzko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
	3. helburua. KBEaren barnean, uraren kalitatea eta ibaien egoera ekologikoa hobetu dadin sustatzea.	1.JAR.5 1.JAR.6 1.JAR.10	✓ KBEko ur-masa guzti-guztiak egoera ekologiko ona lortzea	2021	✓ Ikus egoera ekologikoaren jarraipen-sareko kontrol-puntuak jardueren mapan (1.JAR.5)
	4. helburua. Prozesu ekologikoen funtzionamendu ona bermatuko duten emari naturalen erregimena lortzea	1.JAR.4	✓ Emari ekologikoen erregimen egokia ezartzea, KBEan funtsezko elementutzat jotako habitaten edo espezieen kontserbazio-egoera egokiari eusteko edo hura lortzeko. Horretarako, haien eskakizun ekologikoak hartuko dira kontuan, eta beharrezkoak dituzten funtzio ekologikoei eutsiko zaie epe luzera.	2021	
	5. helburua. Uretako korridorearen lotura ekologikoa hobetzea	1.JAR.7	✓ Teknikoki bideragarria den konponbidea duten oztopo guzti-guztiak iragazkorrak izan daitezen lortzea	2027	✓ Ikus inbentariatutako oztopoen kokapena jardueren mapan (1.JAR.7 kodea).
	1. helburua. Habitat naturalek hartutako azalera osoa handitzen laguntzea	1.JAR.1 1.JAR.2	✓ Ibai-korridorearen 1. helburuko erreferentzia-balioak ezartzen dira (ibai-korridorea berreskuratzea)	2024	✓ Ikus ibai-korridorearen 1. helburuan planteatutako jardueren eremuak (1.JAR.1 eta 1.JAR.2 kodeak)
	2. helburua. Habitatet, haien denboran zeharreko bilakaerari eta dinamikari buruzko ezagutza hobetzea, eta ibai-sistemaren dibertsifikazio-elementuak kontserbatu edo/eta berreskuratzea	JP.1 eta 1.JAR.11 1.JAR.12 1.JAR.15 1.JAR.22	✓ Azalera txikia hartzen duten edo identifikatzen zailak diren ingurune urtararekin lotutako Batasunaren intereseko habitaten ezaugarriak identifikatzea eta haien kontserbazio-egoera ebaluatzea, eta Habitaten Zuzentzaileko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea.	2018	Ikus kokapena jardueren mapan (JP.1 kodea)
➤ IBAIETAKO HABITATAK					

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziatzko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
✓ Bisoi europarra (<i>Mustela lutreola</i>)	3. helburua. Espezie exotikoak egon ez daitezen lortzea edo haien presentzia murriztea	1.JAR.17	✓ Espezie exotikoek eragindako presioa txikia izatea	2021	
	1. helburua. Espezieak jasaten dituen inpaktuak zuzentzea eta bisoiarentzat interesgarriak diren habitaten azalera handitzea	JP.3 eta JP.2 1.JAR.1 1.JAR.2	✓ Bisoi europararentzat eta igarabarentzat kalitate handikoak diren habitatak sortzea eta hobetzea Erreferentziatzko balio objektiboa 20 ha. ✓ Ibai-korridorearen 1. helburuko erreferentzia-balioak ere ezartzen dira (ibai-korridorea berreskuratzea)	2024	Ingurumen-sentikortasun handiko meandroak, Billoa Leciñena eta Errotakoa; eta Zadorra ibaiak beste ibai batzuekin bat egiten duen lekuak (Zaia, Ihuda, Ebro, eta Gasteizko mendietatik datozen errekek, adibidez). Ikus kokapen horietako batzuk jardueren mapan (JP.3 kodea) eta 1.JAR.1, 1.JAR.2 eta JP.1 kodeak dituzten eremuak.
	2. helburua. KBeko bisoi europarraren banaketa-eremuaren barnean, bisoi amerikarraren populazio basatuak desagerraraztea	1.JAR.18	✓ Bisoi amerikarrak eragindako presioa oso txikia izatea	2018	
	3. helburua. Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, espeziearen kontserbazio-egoeraren jarraipena eginez, aldian-aldian	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentzarauko 17. artikuluan eta espeziearen kudeaketa-planean ezarritako informazio-obligazioak betetzea	Jarraipena urtero eta ebaluazioa 3 urtetik behin	

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
✓ Igaraba (<i>Lutra lutra</i>)	1. helburua. Inpaktuak zuzentzea eta igarabarentzat interesekoak diren habitaten azalera handitzea	1.JAR.1 1.JAR.2 JP.2 JP.3	✓ Ibai-lurraldearen 1. helburuko erreferentzia-balioak ezartzen dira (ibai-korridorea berreskuratzea), bai eta bisoi europarraren 1. helburukoak ere (espeziearen egoera hobetzea eta habitat egokiak sortzea espezie horrentzat)	2024	Ikus ibai-korridorearen 1. helburuan eta bisoi europarraren 1. helburuan planteatutako jarduera-eremuak (1.JAR.1, 1.JAR.2, JP.1 eta JP.2 kodeak)
	2. helburua. Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, espeziearen kontserbazio-egoeraren jarraipena eginez, aldian-aldian	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluan eta espeziearen kudeaketa-planean ezarritako informazio-obligazioak betetzea	Jarraipena eta ebaluazioa 3 urtetik behin	
✓ Arrain-komunitatea (loina, errutilo hegatsgorria, ibai-kabuxa eta amuarraina)	1. helburua. KBEaren barneko arrain-komunitatearen populazio-egitura, eskakizun ekologikoak eta habitat egokiak zein diren jakitea	JP.4 JP.5		2018	
	2. helburua. KBEaren barnean, arrain-espezieek jasaten dituzten inpaktuak zuzentzea	1.JAR.5 1.JAR.6 1.JAR.10 1.JAR.18	✓ Ibai-korridorearen 3. helburuko erreferentzia-balioak aplikatzen dira (KBEko ur-masa guztiek egoera ekologiko ona edukitzea)	2021	
		1.JAR.7	✓ Teknikoki bideragarria den konponbidea duten oztopo guzti-guztiak iragazkorrak izan daitezen lortzea	2027	

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
✓ Apoarmatu korrontezalea (<i>Mauremys leprosa</i>)	3. helburua. Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, KBEko arrain-komunitate autoktonoaren kontserbazio-egoeraren jarraipena eginez, aldian-aldian	1. JAR. 16	✓ Habitaten Zuzentzarauko 17. artikuluan eta ibai-kabuxaren kudeaketa-planean ezarritako informazio-obligazioak betetzea	Jarraipena eta ebaluazioa 3 urtetik edo 6 urtetik behin, espeziearen mehatxua nolakoa den	
	1. helburua. KBEan apoarmatu korrontezalearen populazioak kontserbatu eta berreskuratzea	1. JAR. 16 1. JAR. 18	✓ Apoarmatu korrontezalearen populazioen ezaugarriak zehaztea ✓ Apoarmatu exotikoek eragindako presioa oso txikia izatea	2018	KBEaren eremua, Ihurreko meandro abandonatutik hurbil Ikus kokapena mapan (1. JAR. 16 kodea)
	2. helburua. Apoarmatu korrontezalearen habitata kontserbatzea KBEan	Ibai-lurralderako eta ibai-habitatarako planteatutako guztiak	✓ 3. helburuko erreferentzia-balioak ezartzen dira bereziki (ibaletako uren eta egoera ekologikoaren kalitatea hobetu dadin bultzatzea KBEan).	Ikus ibai-sistemako eta ibai-habitatetako orientazioak	
✓ NAIADEAK (<i>Potomida littoralis</i> , <i>Unio elongatulus</i> , <i>Anodonta</i>)	3. helburua. Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, espeziearen kontserbazio-egoeraren jarraipena eginez, aldian-aldian	1. JAR. 16	✓ Habitaten Zuzentzarauko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea.	Jarraipena eta ebaluazioa 6 urtetik behin, edo idatzi beharreko kudeaketa planean ezarritako aldizkakotasunez	
	1. helburua. KBEan naiadeen populazioak kontserbatu eta berreskuratzea	1. JAR. 18 1. JAR. 19		2024	

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
<i>anatina</i>	2. helburua. Planteatutako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	1.JAR.16	Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea, bai eta idatzi beharreko kudeaketa-planean ezarritakoak ere, egiten bada	Jarraipena eta ebaluazioa 6 urtetik behin, edo idatzi beharreko kudeaketa planean ezarritako aldizkakotasunez, egiten bada	
✓ Ibaietako hegazti-fauna (uhalde-enara eta martin arrantzalea)	1. helburua. KBEan espezie horientzako habitataren baldintzak hobetzea eta goi-tentsioko lineek eragiten dituzten arazoak aztertzea	Ikus ibai-sistemako eta ibai-habitatetako jarduerak 1.JAR.20		2024	Ibai-sistemaren 1. helburuko jarduerak eremuak
	2. helburua. Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, espeziearen kontserbazio-egoeraren jarraipena eginez, aldian-aldian	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea, bai eta idatzi beharreko kudeaketa-planean ezarritakoak ere, egiten bada	Jarraipena eta ebaluazioa 6 urtetik behin	
✓ Flora mehatxatua (<i>Ranunculus auricomus</i> , <i>Berula erecta</i> ,	1. helburua. KBEko flora mehatxatuaren egoera jakitea eta haren ezaugarriak zehaztea.	1.JAR.14 1.JAR.19		2018	

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
<i>Pentaglottis sempervirens, Narcissus pseudonarcissus)</i>	2. helburua. Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, eta aztertzea ea egokia den mehatxatutako espezieak sendotzeko edo berriro sartzeko jarduerak egitea	1.JAR.15	✓ Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea, bai eta idatzi beharreko kudeaketa-planean ezarritakoak ere, egiten bada	Jarraipena eta ebaluazioa 3 urtetik edo 6 urtetik behin, mehatxua nolakoa den	

III. ERANSKINA, MARTXOAREN 17KO 35/2015 DEKRETUARENA

ES2110012 **Ihuda ibaia / Río Ihuda (Ayuda)** KBEaren Informazio ekologikoa eta kontserbazio-helburuak . Mugatze-mapa.

1. LEKUARI BURUZKO INFORMAZIOA

1.1. SARRERA

ES2110012 "Ihuda ibaia / Río Ihuda (Ayuda)" eremua bertako balio ekologikoengatik hautatu zuten, Natura 2000 Sarean sartzeko lekuak hautatzeko prozesuaren aurretiko fasean, eta horren ondoren, 2003. urtean, Natura 2000 Sarearen baitan Batasunaren Intereseko Leku izendatzeko proposatu zuten, Eusko Jaurlaritzaren Kontseiluak ekainaren 10ean hala erabakita.

Espazio hori, biogeografiari dagokionez, Atlantikoko zein Mediterraneoko eskualde biogeografikoetakoa da, eta horregatik bi zerrendatan agertzen da: batetik, *Batasunaren Intereseko Lekuen zerrendan, abenduaren 7ko 2004/813/EE Erabakiaren Eranskinean (horren bidez, Kontseiluaren 92/43/EEE Zuzentarauari jarraituz Atlantikoko eskualde biogeografikoko Batasunaren Intereseko Lekuen zerrenda onartu zen)*, eta, bestetik, *2006/613/EE Erabakiaren Eranskineko zerrendan (Kontseiluaren 92/43/EEE Zuzentarauari jarraituz, mediterraneoko eskualde biogeografikoko Batasunaren Intereseko Lekuen zerrenda onartu zen)*¹.

Habitatei buruzko 92/43/EEE Zuzentarauaren 4. artikulua eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen 44. eta 45. artikuluek arautzen dutenez, autonomia-erkidegoek, jendaurreko informazioaren prozeduraren ondoren, beren lurralde-eremuko Batasunaren Intereseko Lekuak (BIL), Kontserbazio Bereziko Eremuak (KBE) edota Hegaztiak Babesteko Eremu Berezi (HBEB) izendatu behar dituzte. Horretarako, kontserbaziorako behar diren neurriak finkatuko dituzte, habitat-mota naturalen eta eremu horietan dauden espezieen eskakizun ekologikoei erantzungo dietenak. Neurri horiek barnean hartuko dituzte, besteak beste:

a) *Kudeaketa-plan edo -tresna egokiak, bai leku bakoitzerako berariazkoak, bai beste garapen-plan batzuetan integratuak, barnean hartuko dituztenak, gutxienez, lekua kontserbatzeko helburuak eta eremuak kontserbazio-egoera onean egon daitezen bermatzeko neurri egokiak. Plan horiek bereziki aintzat hartu beharko dituzte azalera osoa zein bere lurzorua zati handi bat leku horietan daukaten udalerrien beharrak.*

b) *Erregelamendu- eta administrazio-neurri egokiak, edota kontratu bidezkoak.*

¹Zerrenda horiek aldian-aldian eguneratzen dira, Europar Batasunaren erabakien bidez.

1/2014 Legegintzako Dekretuak, apirilaren 15ekoak, Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbazteko Legearen testu bategina onartzen duenak, 22.5 artikuluan xedatzen du kontserbazio bereziko eremuak izendatzeko dekretuek kontuan hartuko dituztela Eusko Jaurlaritzak eremu horiek kontserbazteko sortutako arauak. Eusko Jaurlaritzak eremu horiek kudeatzeko jarraibideak eranskin gisa argitaratzeko agindua emango du. Kudeaketa-jarraibideei dagokienez, ezartzen du lurralde historikoetako foru-organismoek kudeaketa-jarraibideak onartuko dituztela, kontserbazio-helburuak oinarri hartuta, honako hauek jasoko dituztenak: eremuak kontserbazio-egoera egokian mantentzeko neurri egokiak, habitat naturalak eta espezieen habitatak hondatzea ekiditeko neurri egokiak eta inguru horien izendapena bultzatu duten espezieei eragiten dieten aldaketak ekiditeko neurriak.

Batasunaren Intereseko Lekuek –Kontserbazio Bereziko Eremuak bihurtu bitartean–, Kontserbazio Bereziko Eremuek eta Hegaztiak Babesteko Eremu Bereziek Europako Natura 2000 Sare Ekologikoa osatzen dute.

Horrenbestez, dokumentu honen helburua da oinarrizko informazio teknikoa ematea ES2110012 “Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda)” eremua Kontserbazio Bereziko Eremu aitortzeko.

“Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda)” KBeko hainbat gunetan, balio eta interes handiko fauna eta flora dago. Hartan, Batasunaren intereseko zenbait habitat daude. Adibidez, haltzadiak eta lizardiak (EBko KODEA: 91E0*); ibaiertzeko sahasi eta makaldi mediterraneoak (EBko KODEA: 92A0); eta interes handiko arrain-komunitate bat du, Habitategi buruzko Zuzentarauaren II. eranskinean eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko 42/2007 Legearen II. eranskinean sartutako espezieekin, hala nola lina (*Parachondrostoma miegii*), eta EAEn mehatxatuta dauden espezieekin, hala nola ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*). Eremu horretan, espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoan kaltebera moduan katalogatutako espezieak daude; adibidez, *Potomida littoralis* eta *Unio elongatulus* (*Unio mancus*) naiadeak, Araban populazio gutxi dituztenak. Horrez gain, Habitategi Zuzentzarauko II. eta IV. eranskinetan (eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko 13ko 42/2007 Legearen II. eta V. eranskinetan) sartutako bi ornodun erdi-urtar dituelako ere nabarmentzen da. Bisoi europarra (*Mustela lutreola*) eta igaraba (*Lutra lutra*) dira, eta biak ere espezie mehatxatuen Euskadiko Katalogoan sartuta daude, mehatxu-kategoria handienarekin: galtzeko arriskuan. Bisoi europarra espezie mehatxatuen Espainiako Katalogoan ere badago, galtzeko arriskuan kategorian.

“Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda)” ES2110012 KBEn mugak mugaketa-mapan (E 1:5000) adierazita daude.

Ibaien eta erreken toponimiari dagokionez, Euskal Autonomia Erkidegoko Toponimiaren Datu Basean (Hidrografiako toponimoak) jasotakoak

erabiltzea erabaki da, Eusko Jaurlaritzak (Ura agentzia. 2012) argitaratutako EAEko mapa hidrologikoan (1:150.000 eskala) ageri diren bezala.

1.2. JABETZA-ARAU BIDEA

Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEaren ibaiertzen zati handiena jabetza pribatukoa da.

Lur publikoak dira herri-jabari hidraulikoa osatzen duten ondasunak. Urtarrilaren 11ko 9/2008 Errege Dekretuak, Herri Jabari Hidraulikoari buruzko Erregelamendua (HJHE) aldatzen duenak, herri-jabari hidraulikoa osatzen duten ondasunak eta horien babes-helburuak zehazten ditu. Jabari hori osatzen dute, besteak beste, ur kontinentalek, dela azalekoak zein berriztagarriak diren lurpekoek, berritze-denbora edozein dela ere, eta ur-laster naturalek, jarraituek nahiz ez-jarraituek. Arau horri jarraituz "Ur-laster jarraitu edo ez-jarraitu baten ibilgu naturala da *urak ohiko uraldi handienetan estaltzen duen lurzorua. Lurzoru hori mugatzean aintzat hartuko dira haren ezaugarri geomorfologikoak eta ekologikoak, hari buruzko informazio hidrologikoa, hidraulikoa, fotografikoa eta kartografikoa, eta eskura dauden erreferentzia historikoak*" (4. artikuluko 1. idatzi-zatia). Ohiko uraldi handieneko emaria izango da urteko emari handien bidez bestekoa, hamar urtez jarraian erregimen naturalean sortutakoa, ur-lasteraren portaera hidraulikoaren adierazgarria izan eta 1. idatzi-zatian ezarritakoa kontuan badu.

Bestalde, ibilgu publikoen mugakide diren lurzoruetako ertzak, beren luzera osoan, honen mende daude:

- *Bost metroko zabalerako zortasun-zona bat uztea erabilera publikorako, erregelamendu honetan arautzen den moduan.*
- *Ehun metroko zabalerako polizia-zona bat uztea, eta bertako lurzoruaren erabilera eta jarduerak baldintzatuak izatea.*

Zona horiek arautzearen helburuak hauek dira: herri-jabari hidraulikoaren egoera babestea; uretako ekosistemen hondatzeari aurrea hartzea eta ekosistema horiek hobetzea; eta ibai-erregimenak uholdeetatik babestea, horretarako ibilguen mugakide diren lurzoruek emariak erregulatze eta zatikatzeko nahiz garraiatutako karga solidoa jalkitzeko duten funtzioa baliatuz.

1.3. BESTE BABES-FIGURA BATZUK

Batasunaren Intereseko Leku izendapenaz gain, eremu horretan ez dago egun bestelako babes-figurarik. Dena den Ihuda ibaia ibilbide osoan eta

Errotako erreka (Markinez ibaia), interes bereziko eremutzat hartzen da bisoi europarrarentzat²; eta Ihuda ibaia/río Ihuda (Ayuda) KBEari dagokion mugaketa interes bereziko eremutzat hartzen da igarabarentzat³, espezie horien kudeaketa-planei jarraituz (Arabako lurralde historikoan onartu ziren 2003. eta 2004. urteetan, hurrenez hurren).

Horrez gain, Ihuda ibaia, Trebiñuko Konderriko muga administratiboaren beheko uretatik Zadorran urak isurtzen dituen arte, interes bereziko eremutzat hartzen da ibai-kabuxarentzat⁴, haren kudeaketa-planari jarraituz. Ibai-tarte horren zati bat, Zadorrarekin bat egiten duen gunetik hurbilen dagoen erdia, uhalde-enararen banaketa naturaleko eremuaren zati da (espezie kudeaketa-planean zehaztuta dago⁵). Hain zuzen, 4. zona deritzona: Ebroren ibaiertzak.

Beste alde batetik, Europako zuzentarauek, nazioarteko hitzarmenek eta estatuko zein erkidegoko legediak urarekin lotutako zenbait eremu babestu dituzte ezarrita. Horietako bakoitzak, babes-helburu espezifikoak, bere arau-oinarria eta betekizunak eta arautzeak ditu.

Uraren Esparru Zuzentarauak⁶ 9. artikuluan eta uztailaren 20ko 1/2001 Legegintzako Errege Dekretuak, Uren Legearen Testu Bategina onartzekoak, 99 bis artikuluan ezarritakoari jarraituz, arroaren ardura duen erakunde eskudunak eremu babestuen erregistro bat egin behar dute, eta eguneratuta eduki. Horri jarraituz, arroetako plan hidrologikoetan eremu babestuen erregistroaren laburpena sartu behar da, Uraren Esparru Zuzentarauaren IV. eranskinari eta Uren Legearen Testu Bategineko 42. artikuluari jarraituz.

Ebroko Plan Hidrologikoak (2010-2015)⁷ eremu hauek sartzen ditu eremu babestuen erregistroan⁸, Uraren Euskal Agentziak proposatuta, planari egindako ekarpenetan.

² 322/2003 Foru Agindua, azaroaren 7koa, Arabako lurralde historikoan *Mustela lutreola* Bisoi europarraren Kudeaketa Plana onartzekoak.

³ 880/2004 Foru Agindua, urriaren 27koa, Arabako lurralde historikoan igaraba arrunta (*Lutra lutra*) (Linnaeus, 1758) Igarabaren Kudeaketa Plana onartzekoak.

⁴ Araban Ibai Kabuxa (Salaria fluvialis) Kudeatzeko Plana (351 Foru Agindua, 2002ko ekainaren 12koa).

⁵ 22/2000 Foru Dekretua, martxoaren 7koa, "Uhalde Enara" (*Riparia riparia*) hegaztia Kudeatzeko Plana onesten duena.

⁶ Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2000/60/EE Zuzentaraua, 2000ko urriaren 23koa, Europar Erkidego osorako jarduera-esparru bat ezartzen duena ur-politikaren arloan.

⁷ 129/2014 errege-dekretua, otsailaren 28koa, Ebroren Espainiako zatiaren plan hidrologikoa onartzen duena (BOEn argitaratua 2004ko martxoaren 1ean, 52. zk.).

⁸ IV. eranskina. Plan hidrologikoko eremu babestuak.

Ingurune urtarrarekin lotutako habitatak eta espezieak babesteko izendatutako eremuak

Habitaten edo espezieen babes-eremu aitortuak dira, uraren egoerari eustea edo hobetzea habitata edo espeziea babesteko faktore erabakigarriak direlako aitortutakoak. Lege-esparrua Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legea da. Kategoria horretan sartzen dira, Batasunaren Intereseko Lekuak (BIL), Kontserbazio Bereziko Eremuak (KBE) eta Hegaztiak Babesteko Eremu Bereziak (HBEB), eta, horrenbestez, KBEa erregistro horretan sartuta egongo litzateke.

Babes Bereziko Eremuak.

Estatuko edo erkidegoko legeetan oinarrituta babestutako beste eremu batzuk sartzen dira horren baitan. Kategoria horren barruan sartzen dira, adibidez, ingurumen-intereseko tarteak. Egoera ekologiko ona dutelako aukeratutako tarteak dira, eta erreferentziako estazioak dituzte, edo horrelako estazio batetik gora daude. Uraren Euskal Agentziak proposatuta, plan hidrologikoak kategoria horretan sartuta dauka Okinako nukleoaren gorako ibai-zatia (KBetik kanpo), Trebiñuko Konderritik gora, Sasetatik Parizako inguruetaraino.

1.4. NATURA 2000 SAREKO BESTE LEKU BATZUEKIKO LOTURA

Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEa lotura elementua da, lotuta baitago Batasunaren intereseko beste leku batzuekin: Zadorra (ES2110010) BILarekin eta Riberas del Ayuda (ES4120052) BILarekin. Azken hori Ihuda ibaiak Trebiñuko Konderrian duen zatiari dagokio (Burgosko probintzia).

Gainera, ibai-sare ezaugarriak dituenetz, lotura ekologikoa egiten laguntzen du arro bereko (Ebroren arroa) Natura 2000 sarearen barruan dauden beste ibai batzuekin: Omecillo-Tumecillo ibaia/Río Omecillo-Tumecillo (ES2110005) BIL, Baia ibaia/Río Baia (ES2110023) BIL, Zadorra ibaia/Río Zadorra (ES2110010) BIL eta Ebro ibaia/Río Ebro (ES210008) BIL.

2. KOPAPENA ETA MUGAKETA

2.1. KOKAPENA

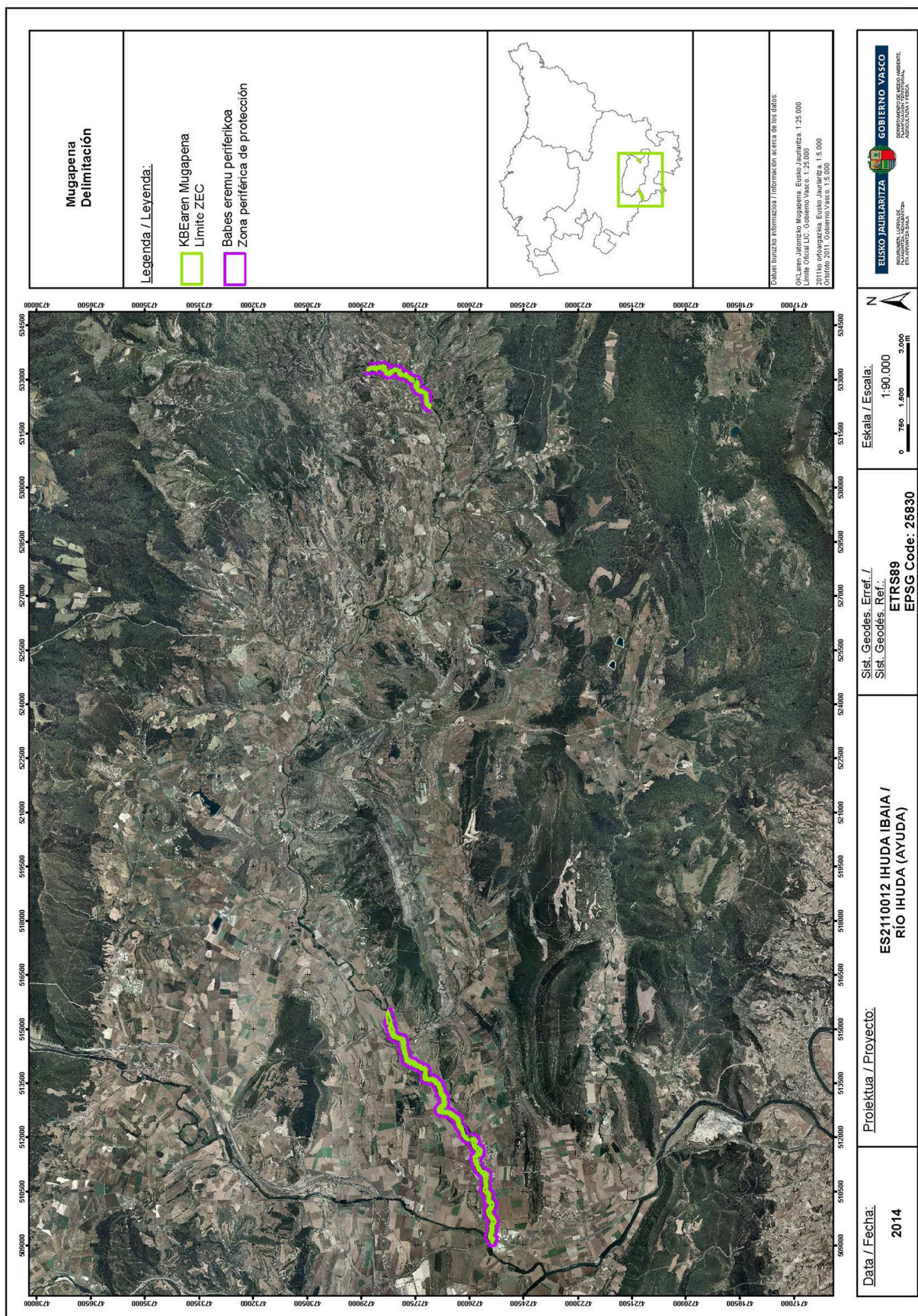
Ihuda ibaia Gasteizko mendietan sortzen da Kapildui (1.177m) mendiaren iparreko magalean, eta ekialdetik mendebaldera joaten da Arabako lurraldearen hegoaldean. Bidean Trebiñuko Konderria (Burgosko probintzia) zeharkatzen du, eta Zadorraren ezkerreko ibaiertzean isurtzen ditu urak, Lacorzanilla herriaren parean. 48,30 km luze da, eta horietatik 17,79 soilik daude Euskal Autonomia Erkidegoko lurraldean; gainerakoa, 30,51 km, Trebiñuko Konderriari dagozkio.

Haren mugak 1:5.000 eskalara egokitzeke egindako doikuntzak eta gero, hauek dira KBE jotako eremuaren oinarritzko parametroak:

Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) BIL	
Kodea	ES2110012
Izena	Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda)
BIL izendapenerako proposatutako data	05/2003
BIL izendatutako data	12/2004
Erdigunearen koordinatuak	N 42° 41' 31"/W2° 28' 50' 58 "
Azalera (ha)	66,36
Luzera (km)	10,7
Gehieneko altitudea (m)	640
Gutxieneko altitudea (m)	455,3
Batez besteko altitudea (m)	501,8
Administrazio-eskualdea(k)	LH Araba (%100)
Eskualde biogeografikoa	Atlantikoa eta mediterraneoa

Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBE osoa Arabako lurralde historikoaren barruan dago. KBEa osatzen duten ibilguen urek bi udalerrri igarotzen dituzte.

Udalerria	Azalera (ha)	Azaleraren zer %
Berantevilla	53,63	80,82
Bernedo	12,73	19,18
Guztira	66,36	100

2.2. MUGAKETA

Atal honetan, Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEaren mugaketa zehaztu da, haren barneko ibai-ardatzak aintzat hartuta. Dagokion kartografia helbide honetan dago ikusgai: www.euskadi.eus/natura2000.

Luzetarako mugaketari jarraituz, KBEak 10,7 Km ditu, ongi bereizitako bi tartetan: Ihuda ibaiaren erdiko tartea Urarteren parean; eta beheko tartea, ibaiaren ardatzak osatzen duena, berriro Arabako lurralde historikoan sartzen denetik urak Zadorra ibaian isurtzen dituenerraino, haren eskuineko ertzean, Lacorzanilla herriaren parean.

Ondoren, Ihuda ibaia KBEaren mugaketa zehazten da.

KBEaren tartea	Luzera (km)	HASIERAKO X KOORDENATUA	HASIERAKO Y KOORDENATUA	AMAIERAKO X KOORDENATUA	AMAIERAKO Y KOORDENATUA
<i>KBEaren erdiko tartea</i>	2,5	533271	4728820	532309	4727140
<i>KBEaren beheko tartea</i>	8,2	515400	4728235	509138	4725376

Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBE. Tarteak

- KBEaren erdiko tartea.**

KBEaren tarte honek Trebiñuko Konderritik kanpo geratzen diren Ihudaren ardatzaren 2,5 km-ak hartzen ditu, gorantz, Sasetatik Parizako inguruetaraino, Urarteren parean. Sasetatik beherantz, Ihudaren haitzartea atzean utzita, ibarra zabaltzen hasten da eta magal leunagoak ditu. Han soro landuen mosaikoak agertzen dira, eta hainbat habitat natural daude, ezaugarri mediterraneoak erakusten dituzten espezieek osatutakoak. Urarten bertan, eta Ihudaren ezkerreko aldean, urak isurtzen ditu Markinez ibaiak, Ihudaren adar garrantzitsu-garrantzitsuak.

- Ihuda ibaia Trebiñuko Konderrian.**

Masa horren zati handiena Ihuda ibaiaren Trebiñuko Konderriko zatiari dagokio, Burgosko probintziaren barruan. Natura 2000 sareko formulario ofizialei jarraituz, zati hori Riberas del Ayuda (ES4120052) BILari dagokio. Han sartuta daude Gaztelako lurretatik igarotzen den ibai-zatia eta haren ibai-adar guztiak ere: Arrieta ibaia, San Vicentejo ibaia, Goveloste ibaia, Saraso ibaia, Zurbadaray ibaia, Barrundia ibaia, eta San Pedro, Arrambide, Granada, Cineguchi eta San Juan errekek.

Iturria: <http://rednatura.jcyl.es/natura2000/LIC/LIC2.html>

- **KBEaren beheko tartea.**

Ihuda ibaiaren beheko tartea Trebiñuko Konderriko muga administratibotik beherakoa da, Zadorran haren ezkerreko ertzean urak isurtzen dituen arte, Lacorzanillan, Mijancas, Lacervilla, Escanzana, Berantevilla eta Lacorzanilla kontzejuak igaro ondoren. Ibai-tarte horretan, ibaia lasai-lasai doa Arabako lurraldetik, ekialdetik mendebaldera, soro zabal-zabalen artean. Soroetan, zerealak, patata eta beste tuberkulu batzuk landatzen dira.

Eremu periferiko babestua ere mugaketa-mapan sartuta dago, eta 100 metroko zerrenda bat hartzen du, KBEaren kanpoko mugatik aurrera.

3. INFORMAZIO EKOLOGIKOA

Jarraian, ES2110012 "Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda)" KBEan dauden Batasunaren intereseko edo/eta eskualde-intereseko habitaten eta espezieen zerrenda agertzen da, eta ingurunean adierazgarriak direnen kontserbazio-egoera ere adierazten da.

3.1. BATASUNAREN, ESTATUAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO HABITATAK ETA ESPEZIEAK

Atal honetan, Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEan kartografiatutako Batasunaren intereseko habitatak zerrendatu dira. Dagokion kartografia helbide honetan dago ikusgai: www.euskadi.eus/natura2000. Zenbakera bat dator Habitategi buruzko Zuzentarauaren I. Eranskineko eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legeko kodeekin. (*) ikurrak lehentasunezko habitata dela adierazten du. Jarraian adierazitako datu guztiak dokumentu honetan KBEaren proposatutako luzetarako eta zeharkako mugaketari dagozkie.

Bestalde, Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEaren barneko Batasunaren intereseko habitaten banaketa-taulan ikus daitekeen bezala, aztertutako habitat-moten estaldura ez dator guztiz bat eremu hori Batasunaren Intereseko Leku izendatzeko Europako Batzordeari bidalitako datuen formulario normalizatuan adierazitakoarekin. Alde horien arrazoia da lehen aldiz BIL izendapena eskatzeko erabilitako eskala eta KBE izendapena eskatzeko gaur egungo lanetan erabilitakoa desberdinak direla. 2003. urtean, 1:25.000 eskala erabili zen; gaur egungo lanetan, berriz, 1:5.000 eskala erabili da.

Aurreko paragrafoetan adierazitakoa kontuan harturik, ondoren Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEan adierazgarriak diren Batasunaren intereseko habitaten zerrenda ematen da:

3150 - Ur geldiak (edo ur-laster motelekoak) landaredia flotean dutenak (Laku eutrofiko naturalak *Magnopotamion* eta *Hydrocharition* espezieak dituztenak).

3240 - Ibai ibilgu kantabriar-piriniotarretako zuhaixka-erako landaredia (ertzetan *Salix eleagnos* espezieko landaredia zurrara duten ibai alpinoak)

4090 - Txilardi kaltzikolak genistekin (Txilardi oromediterraneo endemikoak, elorri-triskarekin).

6430 - Mendiko eta ibai eurosiberiarretako megaforbioak (Lautadako orletako eta maila menditar eta alpetarretako megaforbio eutrofo hidrofiloak).

91E0* - Haltzadiak eta lizardiak (*Alnus glutinosa* eta *Fraxinus excelsior* espezieen baso alubialak - Alno-Padion, alnion incanae, Salicion albae).

92A0 - Sahasti eta makaldi mediterraneoak (Galeria-basoak *Salix alba* eta *Populus alba* espezieekin).

9240 - Erkameztiak (*Quercus faginea* eta *Quercus canariensis* espezieen harizti iberiarrak).

Hurrengo taulan, Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEan kartografiatutako habitat bakoitzaren azalera, estaldura, adierazgarritasuna eta kontserbazio-egoera adierazi dira. Kontserbazio-egoera zehazteko, adituen irizpideak, egindako landa-ikerketak eta zenbait iturri bibliografiko hartu dira oinarri⁹. Erreferentzia horiei buruzko datuak KBE honetako elementu bereizgarri eta adierazgarri bakoitzaren kontserbazio-egoerari buruzko fitxetan irakur daitezke.

Eremuaren jatorrizko mugaketari jarraituz, honela banatuta daude Batasunaren intereseko habitata:

IZENA	KODEA	AZALERA (ha)	EREMUAREN ZER %	ADIERAZGARritasuna	KONTSERBAZIO-EGOERA
Laku eutrofiko naturalak Magnopotamion edo Hydrocharition landarediarekin	3150	0,03	0,05	D	-
Ibai alpetarrak, ertzetan <i>Salix elaeagnus</i> dutenak	3240	0,25	0,37	D	-
Elorri-triskadun txilardi oromediterraneo endemikoak	4090	0,86	1,29	C	Aldekoa
Lautadetako orletako eta maila menditar eta alpetarretako megaforbio eutrofiko hidrofiloak	6430	0,11	0,16	D	-
<i>Alnus glutinosa</i> eta <i>Fraxinus excelsior</i> espezieen baso alubialak: Alno Padion, Alnion incanae, Salicion albae.	91E0*	5,24	7,9	A	Desegokia
Galeria-basoak (<i>Salix alba</i> eta <i>Populus alba</i>)	92A0	8,83	13,30	B	Desegokia
Harizti iberiarrak, <i>Quercus faginea</i> eta <i>Quercus canariensis</i> espezieenak	9240	0,17	0,25	C	Aldekoa
GUZTIRA		15,49	23,32		

Ayuda Ibaia / Río Ayuda KBEan dauden intereseko habitatek hartzen duten azalera. *KBEaren azalera: 66,36 ha.

⁹ Ingurumeneko eta Landa eta Itsas Inguruneko Ministerioa (2009). Espainian, Batasunaren intereseko habitat-motak kontserbatzeko aurretiko oinarri ekologikoak.

Europako Erkidegoen Batzordea. 2009. Habitat-moten eta espezieen kontserbazio-egoerari buruzko laburpen-txostena, Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluari jarraituz. Batzordearen txostena Europako Parlamentuari eta Kontseiluari.

TRAGSATEC (2010). Metodología para la preparación del informe de aplicación de la Directiva Hábitat en España. 2007-2012.

European Topic Center on Biological Diversity. Final Draft. 2001. Assessment and reporting under Article 17 of the Habitats Directive. Explanatory Notes & Guidelines for the period 2007 – 2012.

Batasunaren intereseko habitaten azalera 15,49 ha-koa da (KBEaren azalera osoaren % 23,32).

2010. urtean egindako landa-lanaren ondoren, Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEan beste hiru habitat sartu ziren: EBko UE 91E0 kodea* (Haltzadiak eta lizardiak, lehentasunekoa), 5,24 ha-koa (KBEaren % 7,9); eta EBko 6430 kodea (Mendiko eta ibai eurosiberiarren ertzetako megaforbioak) eta EBko 3150 kodea (Ur geldiak edo ur-laster motelekoak, landaredia flotean dutenak), bi-biak ere azalera txikia hartzen dutela.

Eremu honen datu normalizatuaren formularioak beste habitat batzuk biltzen ditu Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEaren barruan. Adibidez: EBko 9340 kodea (artadiak eta karraskadiak), EBko 6220 kodea (*Thero-Brachypodietea* klaseko gramineoen eta urteko landareen zona subestepikoak), EBko 6210 kodea (Larre mesofiloak *Brachypodium pinnatum* espeziearekin) eta EBko 5110 kodea (Ezpeldiak). Habitat mota horiek, ordea, ez dira hauteman dokumentu hau osatzeko egin den landa-ikerketan. Litekeena da, ordea, azalera txikiak hartzea, eta horregatik, landa-lanean aurkitu ez izatea.

3.2. BATASUNAREN, ESTATUAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO FLORA

KBE honetan, ez da aurkitu Habitategi buruzko 92/43/EEE Zuzentarauaren II. eta IV. eranskinetan (Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legeko II. eta V. eranskinetan) jasotako landare-espezierik.

EAEko landaredi baskularraren zerrenda gorriak (2010) dioenez, Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEan *Salix cantabrica* espeziea agertzen da. Espezie hori Basa eta Itsas Fauna eta Landaredian Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Zerrendan (2011ko urtarrilaren 10eko Aginduz onartuta) bakanen kategorian agertzen da.

Mehatxurik gabe, itxuraz behintzat, uste da EAEn dauden aleen kopurua ez dela 1.000ra iristen, eta, beraz, Kalteberen kategorian (D1) sar liteke. Ia mehatxupean kategoriara jaitsi da, Burgosko iparraldeko populazioetatik hurbil baitago, eta han ugaria da lur silizioetan. Kantabriar mendietako endemismo bat da, eta EAEn du ekialdeko banaketa-muga. Zenbait lekutan agertzen da mendebaldeko erdian, Omecillo, Baia eta Salburua ibaietan, eta Ihuda ibaian bertan.

3.3. BATASUNAREN, ESTATUAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO FAUNA

Hurrengo taulan, Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEaren barneko Batasunaren edo eskualdearen intereseko animalia-espezieak zerrendatu dira, aintzat hartuta zer eranskinetan dauden jasota eta nola katalogatu diren. Hegaztiei dagokienez, Hegaztiei buruzko Zuzentarauaren I. eta II. eranskinetan (Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen IV. Eranskina) zerrendatutakoak adierazi dira, bai eta KBE honetan ohikoak izaten diren hegazti migratzaileak ere, eranskinetan ageri ez badira ere. Kontserbazio-egoera zehaztean, zenbait datu-iturri hartu dira oinarri. Erreferentzia horiei buruzko datuak KBE honetako elementu bereizgarri eta adierazgarri bakoitzaren kontserbazio-egoerari buruzko fitxan irakur daitezke.

Espeziea	Habitatet buruzko Zuzentarauaren eranskinak	Hegaztiei buruzko Zuzentarauaren eranskinak	LESRPE eta CEEa	Espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoa	Adierazgarritasuna	Kontserbazio-egoera
MOLUSKUAK						
<i>Potomida littoralis</i>				K	C	Desegokia
<i>Unio elongatulus</i> ¹⁰	V			K		Aurkakoa
ARRAINAK						
<i>Parachondrostoma miegii</i> (Ioina edo iparraldeko Ioina txikia)	II				B	Ezezaguna
<i>Barbus graellsii</i> (Barboa edo Graellsen barboa)	V					Ezezaguna
<i>Salaria fluviatilis</i> (Ibai-kabuxa)			K	GA		Aurkakoa
<i>Salmo trutta fario</i> (Amuarraina)					C	Desegokia
HEGAZTIAK						
<i>Alcedo atthis</i> (Martin arrantzalea)		I	*	IB	B	Ezezaguna
<i>Cinclus cinclus</i> (Ur-zozoa)			*	IB		Ezezaguna

¹⁰Araujo, R. autoreak (2012) *Bases ecológicas preliminares para la conservación de las especies de interés comunitario en España: Invertebrados* (Nekazaritza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioa) lanean adierazten duenez "espezie hori *Unio elongatulus* C. Pfeiffer, 1825 moduan identifikatu izan da historian zehar Espainian (Haas, 1940, 1969), baina frogatu da (Araujo, Gómez eta Machordom, 2005; Araujo et al., 2009) Europako beste leku batzuetan bizi den *U. elongatulus* espeziearen desberdina dela. Iberiar penintsulako *U. elongatulus* espeziearen populazio guztiak berez *U. mancus* espeziearenak direnez, lehen espezie horri dagokion kontserbazio-legedi osoa (adibidez, Habitaten Zuzentaruak) *U. mancus* espezieari ere aplikatu behar zaio".

Espezia	Habitatari buruzko Zuzentarauaren eranskinak	Hegaztiari buruzko Zuzentarauaren eranskinak	LESRPE eta CEEa	Espezia mehatxatuen Euskadiko katalogoa	Adierazgarritasuna	Kontserbazio-egoera
<i>Ixobrychus minutus</i> (Amiltxori txikia)		I	*	B	B	Desegokia
<i>Milvus migrans</i> (Miru beltza)		I	*		B	Aldekkoa
<i>Nycticorax nycticorax</i> (Amiltxori arrunta)		I	*	B	B	Desegokia
<i>Ardea cinerea</i> (Koartza hauskara)			*		B	
<i>Acrocephalus scirpaceus</i> (Lezkari arrunta)			*	B	C	Ezezaguna
<i>Actitis hypoleucos</i> (Kuliska txikia)			*	B	B	Ezezaguna
<i>Anthus pratensis</i> (Negu-txirta)			*		C	
<i>Cuculus canorus</i> (Kuku arrunta)			*		B	
<i>Ficedula hypoleuca</i> (Euli-txori beltza)			*	B	C	Ezezaguna
<i>Hippolais polyglotta</i> (sasi-txori arrunta)			*		B	
<i>Jynx torquilla</i> (Lepitzulia)			*	IB	B	Aurkakoa
<i>Luscinia megarhynchos</i> (Urretxindorra)			*		B	
<i>Motacilla flava</i> (Larre-buztanikara)			*		B	
<i>Muscicapa striata</i> (Euli-txori grisa)			*		C	
<i>Oriolus oriolus</i> (Urretxoria)			*		B	
<i>Otus scops</i> (Apo-hontza)			*		B	
<i>Phoenicurus phoenicurus</i> (Buztangorri argia)			K	K	C	Desegokia
<i>Phylloscopus trochilus</i> (Txio horia)			*	B	C	Ezezaguna
<i>Streptopelia turtur</i> (Usapal arrunta)		II			B	Ezezaguna
<i>Upupa epops</i> (Argi-oilarra)			*	K	B	Ezezaguna
<i>Phalacrocorax carbo</i> (Ubarroi handia)						
UGAZTUNAK						
<i>Mustela lutreola</i> (Bisoi europarra)	II, IV		GA	GA	B	Aurkakoa
<i>Lutra lutra</i> (Igaraba arrunta)	II, IV		*	GA	B	Desegokia

GA: galtzeko arriskuan; K: kaltebera; B: bakana; IB: interes berezikoa.

LESRPE eta CEEa: *Listado de Especies Silvestres en Régimen de Protección Especial* eta *Catálogo Español de Especies Amenazadas*, * Zerrenda honetan sartutako espezieak.

Eremu honetako datuen formulario normalizatuan agertzen diren datuei dagokienez, esan behar da hartan agertzen ez diren zenbait animalia-espezie sartu direla. Ur-zozoa eta ubarroia dira, ingurune urtarrari zuzen-zuzen lotutako espezieak, eta lan honetarako egindako landa-lanean hauteman dira. Beste hauek ere sartu dira: barboa edo Graellsen barboa (Habitaten Zuzentarako V. eranskinean sartuta dago), Anbiotekek *EAEko ibaien egoera biologikoaren jarraipena egiteko sarea*¹¹ egitasmoaren baitan egindako laginketetan harrapatu baitzen; ibai-kabuxa, galtzeko arriskuan espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoaren arabera; amuarraia, haren populazioak ez daudelako egoera egokian, aleak

¹¹B. Gartzia de Bikuña, A. Agirre, J. Arrate, H. Fraile, J. Lapaza, J.M. Leonardo, E. López; M. Moso, A. Manzanos, (hainbat egile). Red de Seguimiento del Estado Ecológico de los Ríos de la Comunidad Autónoma del País Vasco. Emaizten txostena. Anbioteken txostena Uraren Euskal Agintzientzat.

errekrutatzeko aukera txikiak daudelako eta egiaztatuta dagoelako hibridatuta dagoela Europaren erdialdeko espezieekin, beste garai batzuetan egindako birpopulatzeen ondorioz; eta *Potomida littoralis* eta *Unio elongatulus* (*Unio mancus*) naiadeak, kaltebera moduan katalogatutakoak autonomia-erkidegoan, populazio gutxi baitaude Araban eta zebra-muskuiluak mehatxatzen baititu. Beste alde batetik, errutilo hegatsgorria (*Achondrostoma arcasii*) kendu egin da, nahiz eta eremu horretako datuen formulario normalizatuan agertu, ez baitago haren aipamenik Ihuda ibaia/ Río Ihuda (Ayuda) KBEan.

4. ELEMENTU GAKOAK ETA HORIEN KONTSERBAZIO-EGOERA

4.1. HAUTATZEKO IRIZPIDEAK

Aurrez aipatutako Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEko elementuen artean, kontserbatu beharreko elementutzat hartu dira eremu horretako balio bereizgarrien adierazgarri direnak eta BIL izendatzeko aintzat hartu zirenak; beraz, arreta berezia jarri behar da elementu horietan. Elementu horietarako, berariazko kontserbazio-helburuak proposatu dira, bai eta helburu horiek lortzeko neurriak ere.

Funtsezko elementu horiek hautatzeko, irizpide hauei jarraitu zaie:

- Eremu horretan bereziki adierazgarriak diren habitatak edo espezieak izatea, garrantzitsuak direnak eskualdeko, herrialdeko eta Batasuneko Natura 2000 Sarearen barnean, kontserbazioari begira; eta haien kontserbazio-egoera Aurkakoa izatea eta hura sustatze aldera kudeaketa-neurri aktiboak behar izatea.
- Habitat edo espezie horiei buruzko informazio teknikoan edo zientifikoan jasota egotea egoera kaskarrean daudela edo neurri egokiak hartu ezean hala egon daitezkeela; edota habitat edo espezie horiek adierazle garrantzitsuak izatea talde taxonomikoen eta ekosistemen aberastasunari eta biodibertsitatearen gaineko presioari begira, eta horregatik monitorizazio-lanetan ahalegin berezi bat behar izatea.
- Espezie autoktonoak, lehen KBEaren eremuan egon arren gaur egun desagertu egin direnak, zenbait arrazoi direla-eta (habitatak eraldatzea, espezie aloktonoak egotea eta abar), baina berriro KBEa kolonizatu dezaketenak, desagertzea eragin zuten eraldatzeak desagertu edo murriztu egiten badira.

- KBEan dauden Batasunaren eta/edo eskualdearen intereseko habitatak eta espezieak barnean hartzen dituzten intereseko prozesu ekologikoak eta dinamikak.

Hauek dira irizpide horiek oinarri hartuta Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEaren barnean kontserbazio-helburuari begira funtsezkotzat jo diren elementuak:

- Ibai-korridore ekologikoa.
- Bisoi europarra (*Mustela lutreola*)
- Igaraba (*Lutra lutra*)
- Loina (*Parachondrostoma miegii*), ibai-kabuxa (*Salvia fluviatilis*) eta amuarraina (*Salmo trutta fario*)
- Ibaietako hegazti-fauna: martin arrantzalea (*Alcedo atthis*) eta ur-zozoa (*Cinclus cinclus*), besteak beste.
- Ibai-karramarro arrunta (*Austropotamobius italicus*)
- Naiadeak (*Potomida littoralis* eta *Unio elongatulus* edo *mancus*)
- Haltzadiak eta lizardiak (EBko 91E0* kodea, *Alnus glutinosa* eta *Fraxinus excelsior* espezieen baso alubialak —*Alno-Padion*, *alnion incanae*, *Salicion albae*—).
- Sahasti eta makaldi mediterraneoak (EBko 92A0 kodea, Galeria-basoak *Salix alba* eta *Populus alba* espezieekin).

4.2. KONTSERBAZIO-EGOERA

Ondoren, funtsezko elementuak aukeratzeko arrazoiak ematen dira, eta haien kontserbazio-egoerari eta presio eta mehatxu nagusiei buruzko informazioa ematen da.

4.2.1. IBAI-KORRIDORE EKOLOGIKOA

Justifikazioa
Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEa lotura-elementu zuzena da, lotuta baitago Batasunaren intereseko beste leku batzuekin: Zadorra (ES2110010) BILarekin eta Riberas del Ayuda (ES4120052) BILarekin, hain zuzen. Azken hori Ihuda ibaiak Trebiñuko Konderrian duen zatia dagokio (Burgosko probintzia). Gainera, ibai-sarearen ezaugarriak dituen, lotura ekologikoa egiten laguntzen du arro bereko (Ebroen arroa) Natura 2000 sarearen barruan dauden beste ibai batzuekin: Omecillo-Tumecillo ibaia/Río Omecillo-Tumecillo (ES2110005) BIL, Baia ibaia/Río Baia (ES2110023) BIL, Zadorra ibaia/Río Zadorra (ES2110010) BIL eta Ebro ibaia/Río Ebro (ES210008) BIL. Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEko ibai-korridore ekologikoak funtzio garrantzitsua du ibaiko eta lehorreko ekosistemaren arteko lotura ekologikoari begira, haren arro osoan.– Arabako Foru Aldundiak Arabako lurralde historikoko ekologia- eta paisaia-loturari buruz egindako azterketan¹², Ihuda ibaia lotura onena duen ibaietako bat da, Baia, Ega eta Omecillo ibaiekin batera. Azterketa horri jarraituz, arroaren goiko zatiak, Ihuda ibaiaren goi-ibarrari dagozkionak, Markinez ibaia eta Urarte herritik hurbileko Ihudaren zatia Arabako Foru Aldundiak proposatutako korridore ekologikoen sarean barruan daude. Beste alde batetik, Euskal Autonomia Erkidegoko korridore ekologikoen sareak¹³ egindako proposamenari jarraituz, Ihuda ibaiaren ia ibilgu osoa lotura-izaera bereziko ibai-tartea da. KBEaren beheko eremua, Mijancas parean, C36 Sierra Portilla – Cerro de la Solana lotura-korridorearen atal da (EAEko Espazio Natural Garrantzitsuen Katalogo Irekiak aparteko paisaia aitortu zuen), eta Cerro de la Solana Sierra de la Portilla lotura-eremuarekin lotzen du. R28 lotura-korridoreari jarraipena ematen dio eta Sierra Cantabria BILarekin lotzen da horrela. Fauna- eta flora-biodibertsitate handia du, eta interes handiko habitatak eta espezieak daude, hala nola haltzadiak, lizardiak eta bisoi europarra. Komunikabide bat da, uretako eta lehorreko flora- eta fauna-espeziei lekualdatzeko aukera ematen baitie. Gainera, eremu horretako hegazti askok ibai-sistema edo aireko korridorea erabiltzen dute lekualdatzeko eta modu naturalean batetik bestera joateko. Jarraitutasuna, arroaren batasunarekin eta espazioaren linealtasunarekin (korridorea) loturikoa, ibai-sistemen oinarritzko ezaugarria da. Luzetarako interakzio guztien lotura zuzena, egoera ekologiko ona (Uraren Esparru Zuzentarra) eta izaki bizidunen komunitateen mailaketa egokia bermatzen ditu. Ibai-korridore jarraituak, ekologia-balioez gain, paisaia-balio bikainak ditu.
Kontserbazio-egoera
Lehorreko korridorea: Ibaiartzaren kontserbazio-egoera aldatuz doa KBEan zehar. Landa-eremuetako ibaiartzetan, nekazaritzako eta abeltzaintzako erabileren ondorioz (batez ere, labore-soroak) landa-habitataren erabilgarritasuna eta ekologia-lotura murriztu egiten da. Basoak dauden tartetean, kontserbazio-egoera hobea da, bai eta lehorreko korridorearen funtzionaltasuna ere. Hala ere, bide-azpiegiturek eragin kaltegarria dute. Zenbaitetan, ibaiaren

¹²Mallarach, J.M., et al. 2005. Conectividad Ecológica y Paisajística del Territorio Histórico de Álava. Hirigintza eta Ingurumen Saila. Arabako Foru Aldundia.

¹³Gurrutxaga San Vicente, M. 2005. Euskal Autonomia Erkidegoko korridore ekologikoen sarea. IKT. Bioaniztasunaren Zuzendaritza. Eusko Jaurilaritza.

ardatzarekiko paralelo daude, eta horrek, korridorearen sekzioa mugatzeaz gain, habitatak pobretzen ditu eta animalien harrapatzeak eragiten ditu.

Uretako korridorea: KBEko uren kalitatea oro har ona edo oso ona da ibaiaren goiko tartean, eta ona-apala beheko tartean.

Ihuda ibaia / Río Ihuda (Ayuda) KBEko uraren kalitatea		
Estazioa (tartea)	Kalitate fisiko-kimikoa	Kalitate biologikoa
ZAI-088 (goikoa)	Ona	Oso ona
ZAI-372 (behekoa)	Ona	Apala

Bestalde, lotura ekologikoa eta ibaiaren dinamika eraldatuta daude oztopoak direla-eta (presa txikiak), uretako ingurunearen mende bizi diren espezieen migrazioa zailtzen baitute.

Aireko korridorea: Linea elektriko batzuek KBEa zeharkatzen dute, eta beste batzuk eremu horretatik oso gertu edo paralelo igarotzen dira. Gainera, linea horiek ez daude balizatuta, hegazti-faunak talka egin dezan eragozteko.

KBEa 8 aldiz zeharkatzen dute linea elektrikoek, eta ez daukate hegazti-faunak talka egitea eta/edo elektrokutatzea eragozteko gailurik. Gurutzatze-gune horietatik 7 Berantevilla herrian daude, eta 1, Urarte herriaren inguruan.

Presioak eta mehatxuak

Lehorreko korridorea:

KBEan luzetarako jarraitutasunaren etenak daude (kanalizazioak). Taula honetan adierazi dira:

KBEan (bi ertzetan) babesak (hesiak, eraikuntzak edo harri-lubetak) dituzten tarteen luzera (m-tan)	
Horma / Hormigoizko harri-lubeta / Eraikuntzak herri-jabari hidraulikoan	245
Harri-lubeta lehorra / harrizko horma / nahasia	174 (139 berriro landaren hornitzeko)

Eraldaketa morfologikoengatiko presioa (estaldurak, kanalizazioak, oztopo artifizialak –presa txikiak–, zubiak, bide-azpiegiturak eta herri-jabari hidraulikoaren beste okupazio batzuk) oro har ertaina dela esan daiteke.

Bestalde, zenbaitetan belardiak eta labore-sailak ibilguaren ertzeraino iristen dira eta, horren ondorioz, etendurak daude galeria-basoetan, eta hondatu egiten dute ibaiertzeko landaredia (1.891 m kalkulatu dira). Horrela, erriberako landaredia sinplifikatu egin da, eta belar-geruzak soilik iraun du.

Beheko taulan, KBEan zehar duen zeharkako jarraitutasunari dagokionez ibarbasoa zer egoeratan dagoen jaso da. Kontuan izan da zer egoeratan kaltetzen den lotura, baso-landaketan, laboreen, belardien eta beste elementu batzuen ondorioz (lorategiak eta aisia-eremuak), uholde-lautadako berezko landaredia ordeztzen dute eta.

Ibarbasoaren zeharkako jarraitutasuna Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEan.	
Eten-mota	Luzera (m)
Belardiak eta laboreak*	10.410
Baso-landaketak	6.476
Etenak guztira	16.886

Iturria: Landa-lana, 2010eko abuztua. Ekolur SLL. *Aurreko taulan aipatutako eremu narriatuak ere hartu dira kontuan.

Ihuda Ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEko kalkulaturako etenak (luzetarakoak eta zeharkakoak) 16.901 m dira, guztizko luzeraren % 79 inguru, bi ertzak kontuan hartuta. Horietatik, 6.476 m lineal baso-landaketei dagozkie (batez ere, makaldiak), eta ibaiaren uholde-lautada hartzen dute. Horregatik, uholde-lautadan ibaiertzetako landarediaren kontserbazio egoera txarra-kaxkarra dela jotzen da, bai eta KBEko ibarbasoaren zeharkako lotura ere.

Orobat, nabarmendu behar da ibai-sarea errepide-sarearekin gurutzatzeak dakartzan mehatxuak, bisoi europarrari eta igarabari dakartzkienak, besteak beste. Horren haritik, nabarmentzekoa da

Lacorzanillaren parean 124 errepide nazionalak Ihuda KBEa gurutzatzen duen lekua. Izan ere, igaraba bat zapaldu zutela aipatzen da. Leku horretan *"ur-emia neurtzeko estazio bat dago, eta lehorretik igarotzeko aukera guztiak eragozten ditu, ez baitago ibaiertzik, eta bisoiek eta igarabek ere ezin dute igaro ur-emi handia dagoen garaietan ere"* (López de Luzuriaga. 2009. Sondeo de nutria en el T.H. de Álava 2007 – 2008. Arabako Foru Aldundia).

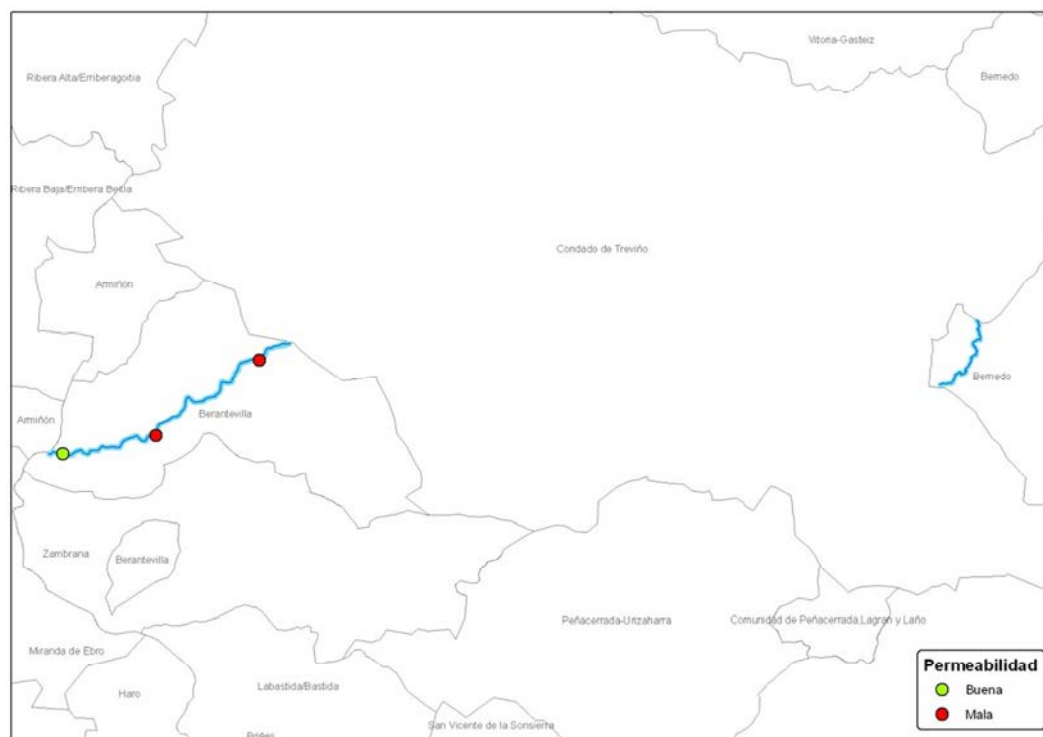
Uretako korridorea:

Uraren kutsadura: Ibaiaren uraren kalitatea eta egoera ekologikoa oso ona da, beheko tartean izan ezik (ZAI-372), apala baita han.

Presa txikiak/oztopoak: Ibaiaren luzetarako jarraitutasuna funtsezkoa da arrain-espezieak, migratzaileak direnak zein ez direnak, mugitzeko eta lekualdatzeko, mugimendu horiek ezinbesteko baitituzte beren bizi-zikloa osatzeko.

- KBE honetan 3 oztopo daude:

- Mijancas arte jaso dira inbentarioan KBE honetan aurkitutako hiru oztopoak: ur-emia neurtzeko estazioaren iragazkorra dela jotzen da, eta Mijancasko eta Berantevillako errota iragazgaitzak arrain-komunitatearentzat.

Uretako korridorearen jarraitutasunean eragiten duten beste elementu batzuk oztopoetatik gorako tartetan sortzen diren urmaelak dira, ibai-habitata eraldatzen baitituzte.

Aireko korridorea:

Linea elektrikoak ez daude balizatuta, hegazti-faunak talkarik egin ez dezan. Linea elektrikoek hegazti-faunari dakarkien arriskua arintzeko araudi elektrotekniko berezirik ez duten autonomia-erkidegoetako bat da EAE.

4.2.2. IBAIERTZEKO HABITATAK (EBko 91E0* eta 92A0 kodeak)

Justifikazioa				
- Lizardien habitata lehentasunezko habitata da eta Habitategi buruzko Zuzentarauaren I. eranskinean jasota dago. Bai 91E0* habitata (haltzadiak eta lizardiak), bai 92A0 habitata (Sahasti eta makaldi mediterraneoak) Ihuda ibaiaren ibaiertzeko berezko ibai-habitata dira. - Galtzeko arriskuan dauden uretako eta erdi-uretako espezieak daude, <i>Mustela lutreola</i> (bisoi europarra) eta <i>Lutra lutra</i> (igaraba), besteak beste. - Ihuda ibaia babesteko eta elikatzekeo lekua da intereseko zenbait fauna-espezierentzat (adibidez, loina, ibai-kabuxa eta amuarraina), eta agian, baita Batasunaren intereseko intsektu saproxilikoentzat ere. Gune heze txikien garapena sustatzen dute, espezie asko babesteko eta ugaltzeko balio dutenak. - Oso gutxi hedatuta dauden beste espezie batzuen habitat bereizgarria da; adibidez, hauena: <i>Cinclus cinclus</i> (ur-zozoa), <i>Alcedo atthis</i> (martin arrantzalea), <i>Milvus migrans</i> (miru beltza), <i>Nycticorax nycticorax</i> (amiltxori arrunta), <i>Actitis hypoleucos</i> (kuliska txikia) eta <i>Acrocephalus scirpaeus</i> (lezkari arrunta). - Askotariko flora-espezieak daude bertan, eta horrek nabarmen laguntzen dio leku horretako biodibertsitate espezifikoiari. - Korridore ekologikoaren funtzionamendu egokiari laguntzen diote, babesa eta elikagaiak ematen baitzkie habitat horiekin lotutako animalia-espezieei, eta kontuan izan behar da KBEaren kudeaketan funtsezko elementuak direla animalia horietako batzuk. CO₂ xurgatu eta ura iragazten dute, ibilguari itzala ematen diote eta uholdeen ondorioak arintzen dituzte; horrela, hobetu egiten da uraren kalitatea eta, oro har, ibai-sistemaren kalitatea.				
Kontserbazio-egoera				
Haltzadiak eta lizardiak Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEaren ibaiertzeko habitat bereizgarriak dira. Dena den, habitat horren osaera eta egitura ez da onena KBEaren tarte askotan, nekazaritza-jarduerak eragiten duen presioa dela-eta, bereziki, baina baita hirigintzak, abeltzaintza-jarduerak eta basogintzak eragiten duten presioa dela-eta ere. Ibaiaren ardatz nagusiaren tarte handi batean, haltzadien eta lizardien egoera desegokia dela esan daiteke.				
91E0* eta 92A0	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Azalera		X		
Egitura eta funtzio espezifikoak		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak		X		
Kontserbazio-egoera		Desegokia		
Presioak eta mehatxuak				
Presio eta arrisku nagusiak bat datoz ibai-korridorearen funtsezko elementua deskribatzean zehaztutakoekin: - Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03); ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02); zubiak, eta herri-jabari hidraulikoaren beste okupazio batzuk. - Artzaintza (A04) - Espezie inbaditzaileak eta espezie aloktonoak (I01) - Laboreak (A01). Baso-sartzea landa zabalean (B01.01) - Hidrografia aldatzea, oro har (J02.05).				

4.2.3. BISOI EUROPARRA (*Mustela lutreola*)**Justifikazioa**

Europar Batasunean, lehentasunezkoztat jotzen da espezie horren kontserbazioa, eta Habitategi buruzko Zuzentarauaren II. eta IV. eranskinetan jasota dago (Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen II. eta V. eranskinak).

Espezieen mehatxatuen Espainiako eta Euskadiko katalogoetan, galtzeko arriskuan dagoen espezie gisa ageri da.

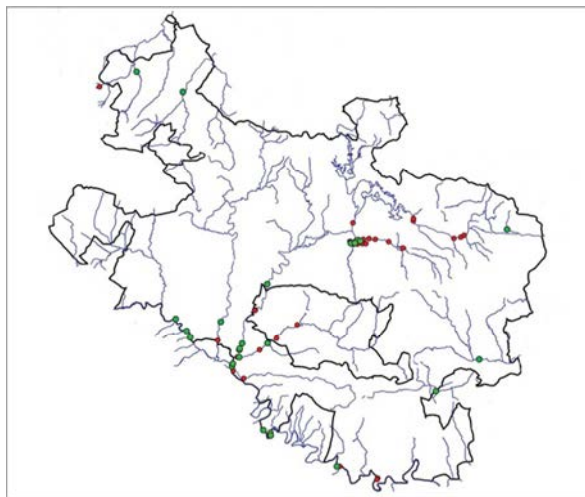
Arabako lurralde historikoan kudeaketa-plan bat du, 2003. urtetik. Kudeaketa-plan horretan adierazten denez, Ihuda ibaiak Araban duen ibilbide osoa eta Errotako erreka (Markinez ibaia) interes bereziko eremua da espezie horrentzat.

Kontserbazio-egoera

Europar, XIX. mendearen amaierara arte, bisoi europarra Erdialdeko Europa osoan zegoen (Frantziatik Uraletaraino). Gaur egun, ordea, Europako populazioa asko murriztu da, eta bi populazio-gune bakandu soilik geratu dira. Gune bat ekialdean dago, Errusian eta Danubio ibaiaren deltan (Errumania, Ukraina eta Moldavia); bestea, mendebaldean, Frantziako hego-mendebaldean eta Espainiako iparraldean.

Espainian, Ebro ibaiaren goiko eta erdiko tartean eta haren ibaiadarretan soilik dago populazio-gune bat. Erkidego hauetan dago banatuta: Euskadi, Nafarroa, Errioxa eta Gaztela eta Leon (Burgos). Espainian 500 ale daudela kalkulatu da.

Arabako, populazio-dentsitate handiena Ebro ibaian eta haren ibaiadarretan dago. Ebro, Omecillo, Baia eta Zadorra ibaien arroetako Arabako ibai-tartean bizi diren bisoiak populazio-gune berekoak direla jo daiteke. Espezie horren ale gutxi daude, eta gorabehera handiak daude urte batetik bestera. Populazioa oso kaltebera dela jartzen du agerian horrek.

Bisoi europarraren banaketa, Araban. 2000. urtetik 2008.era artean espeziearen jarraipen-lanen emaitzak oinarri harturik egin (Iturria: Arabako Foru Aldundiaren datu-basea). Zirkulu gorriak: 2000-04ko datuak; zirkulu berdeak; 2005-08ko datuak.

Azken 15 urteotan, hainbat azterketa egin dira Ihuda ibaian hizpide dugun espeziearen banaketa eta kontserbazio-egoera zein den jakiteko. Baiezta dezakegu, beraz, nahikoa informazio dugula bisoi europarraren banaketa eta kontserbazio-egoera zein diren jakiteko.

Ihuda ibaia/Río Ihuda KBEan desegoki ageri da, amaierako ibai-tartean, azken hamar urteetan.

Ondorioak				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Populazioa		X		
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

Presioak eta mehatxuak

Bisoi amerikarra:

Espezie aloktonoa da, Zadorra ibaiko arroaren beheko eta erdiko tarteetan finkatu dena. Haren zoko ekologikoa bisoi europarrarenaren ia berdina denez, haien arteko lehia sortzen da baliabideak lortzeko. Ihuda ibaian ez da haren presentzia egonkorra hauteman, baina agertzen da, aldian-aldian, Ihuda ibaian. Horregatik, kontuan izan behar da zer mehatxu dakarren Zadorra ibaian presentzia egonkorra izateak (TRAGSA, 2009; TRAGSEGA, 2009), eta beharrezkoa da animalia horiek akabatzeko neurriak hartzea eta etenik gabeak izatea.

Bisoi europarraren (berdez) eta bisoi amerikarraren (gorriz) banaketa Araban.
Iturria: Arabako Foru Aldundia, 2009.

Ibai-ekosistemaren eraldaketa:

- Oihanpea kentzea (B02.03)
- Baso-ustiapena, basoberritzerik edo birsorkuntza naturalik gabe (B03).
- Errepideak eta autobideak (D01.02)
- Lur gaineko uren kutsadura (H01)
- Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03)
- Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02).
- Lur gaineko uretatik datorren ura biltzea (J02.06)

4.2.4. IGARABA ARRUNTA (*Lutra lutra*)**Justifikazioa**

Habitatari buruzko Zuzentarauaren II. eta IV. eranskinetan jasota dago, eta galtzeko arriskuan dago jasota EAEko katalogoan. Babes Bereziko Erregimeneko Basa-espezieen Zerrendan (139/2011 Errege Dekretua, otsailaren 4koa) jasotako espeziea da.

Kudeaketa-plana du Araban, 2004. urtean onartua. Kudeaketa-plan horrek adierazten du Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEa igarabarentzat interes bereziko eremua dela.

Kontserbazio-egoera

Espeziea eremu honetan aurkitzen da: Europako mendebaldetik Indonesiara eta tundra artikotik Afrikako iparraldera bitarteko eremuan. Europan oso hedatuta badago ere, beherakada handia izan du azken urteetan, eta desagertu egin da Holandan, Suitzan eta Frantzia, Belgika, Alemania eta Suediako leku asko eta askotan.

Iberiar penintsulako ia leku guztietan agertzen da, Almerian, Balear Uharteetan eta Kanarietan izan ezik.

Euskal Autonomia Erkidegoan, Arabako lurralde historikoan agertzen da, batez ere, igaraba, eta isurialde mediterraneoko ibaietan (Ebro ibaia eta haren ibaiadar hauek: Omecillo, Baia, Zadorra, Ihuda, Jugalez eta Ega —AFA-EHU, 2011—). Inoiz, isurialde kantauriarrean ere topatu dute, eta Bizkaian ere agertu da. Ihuda ibaian arro guztian agertzen da (Arabako Foru Aldundiak 2009-2010 aldian egindako igarabaren erroldan, Ihuda ibaian ezarritako 6 laginketa-puntuetan topatu zuten).

Igarabaren banaketa Araban, 2007-08 aldian (López de Luzuriaga, 2009). Zirkulu berdeak: azterketa positiboak; zirkulu gorriak: negatiboak.

Nabarmen berreskuratzen ari da Arabako lurralde historikoan; hainbeste non espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoko galtzeko arriskuan dauden espezieen multzoan behar lukeen berrazter genezakeen. Zuhurtziaz jokatu beharra dago hala ere, ez baitugu berreskuratze horri buruzko azterlan zorrotzik, eta ez ditugu ezagutzen Arabako igaraben oinarritzko parametro demografikoak. Espezie horrek hartutako eremua berriki handitu dela besterik ezin dezakegu adierazi; lurralde mugakideetan gertatu den bezalaxe.

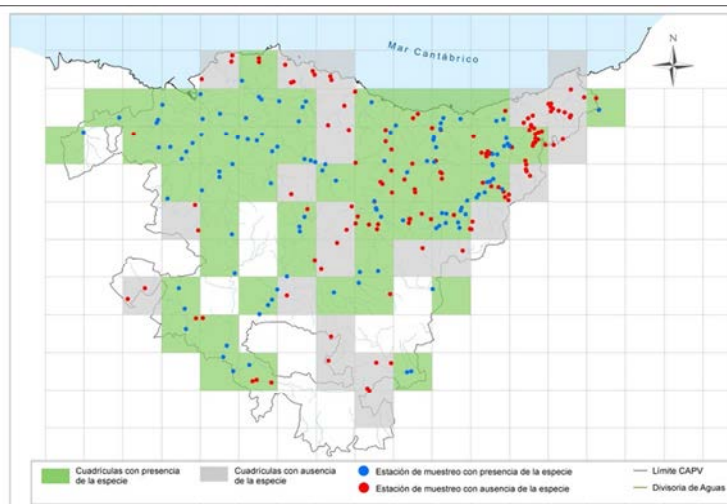
ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak		X		
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

Oharra: "Banaketa-eremua, Populazioa, Espeziearen habitata eta Etorkizunerako aurreikuspenak" dagokien laukian X batez markatu dira. Kontserbazio-egoera adierazteko, adierazitako kategoriari dagokion koloreaz margotu da lauki bakoitza.

Presioak eta mehatxuak
- Oihanpea kentzea (B02.03) - Baso-ustiapena, basoberritzerik edo birsorkuntza naturalik gabe (B03). - Errepideak eta autobideak (D01.02) - Lur gaineko uren kutsadura (H01) - Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03) - Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02). - Lur gaineko uretatik datorren ura biltzea (J02.06) Nabarmendu behar da ibai-sarea errepide-sarearekin gurutzatzeak dakartzan mehatxuak, bisoi europarrari eta igarabari dakartzkienak, besteak beste. Horren haritik, nabarmentzekoa da Lacorzanillaren parean 124 errepide nazionalak Ihuda ibaia / Río Ihuda (Ayuda) KBEa gurutzatzen duen lekua. Izan ere, igaraba bat zapaldu zutela aipatzen da. Leku horretan, "ur-emia neurtzeko estazio bat dago, eta lehorretik igarotzeko aukera guztiak eragozten ditu, ez baitago ibaiertzik, eta bisoiek eta igarabek ere ezin dute igaro ur-emari handia dagoen garaietan ere" (López de Luzuriaga. 2009. Sondeo de nutria en el T.H. de Álava 2009 – 2010. Arabako Foru Aldundia)

4.2.5. KOMUNITATE IKTIKOA: LOINA (*Parachondrostoma miegii*), IBAI-KABUXA (*Salaria fluviatilis*) eta AMUARRAINA (*Salmo trutta fario*)

Justifikazioa
Ihuda ibaia /Río Ihuda KBEko arrain-espezieen artean, loina edo iparraldeko loina (<i>Parachondrostoma miegii</i>) nabarmentzen da. Iberiar penintsulako espezie endemikoa da, Habitategi buruzko Zuzentarauaren II. eranskinean jasoa (abenduaren 13ko 42/2007 Legearen II. eranskina). Ez dago ibai-kabuxaren (<i>Salaria fluviatilis</i>) presentziaren aipamenik KBEan, baina beheko ibai-tartea, Ihuda-C masari dagokiona, Trebiñuko Konderriko muga administratibotik Zadorran urak isurtzen dituen arte, Araban Ibai Kabuxa (<i>Salaria fluviatilis</i>) Kudeatzeko Planeari (351 Foru Agindua, 2002ko ekainaren 12koa) sartuta dago. Horregatik, Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEa interes bereziko eremua eta espezie horren banaketa-eremu potentziala da. Galtzeko arriskuan dagoen espeziea da, espezie mehatxatuen EAEko katalogoaren arabera. Horrez gain, Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEko arrain-komunitatea amuarrainak (<i>Salmo trutta fario</i>) —balio ekologiko handiko espeziea—, Graellsen barboak (<i>Barbus graellsii</i>), ezkailuak (<i>Phoxinus phoxinus</i>) eta mazkarrak (<i>Barbatula barbatula</i>) osatzen dute. Arrain-komunitatea egoera onean egotea ibaiko ekosistemaren kontserbazio-egoera onaren adierazle da.
Kontserbazio-egoera
Loina EAEko oso hedatuta dago. EAEko hiru lurralde historikoetan dago, Ebro ibaiaren arro guztietan, Omecillotik (erkidegoaren mendebaldean) Araia-Arakil eta Egaraino (ekialdean), baita Bizkaiko Golkoko isurialdeko arro guztietan ere, Oiartzun, Urumea eta Lea ibaien arroetan izan ezik. Bizkaiko golkoko isurialdeko populazioek goranzko joera izan dute azken bi hamarkadetan, uren kalitatea hobetu delako. Uste da goranzko joera horrek jarraituko duela epe laburrean eta ertainean, arroan saneamendu-sistemak ezarri ahala. Ihuda ibaiaren arroan ere bada espezie hori, baina ez dakigu zenbatekoa den haren populazioa. Badira espezie horri buruzko datuak ZAI-372 laginketa-eremuan, ibaiaren beheko tartean. Hain zuzen, 1 eta 20 ale arteko dentsitatea dago 100 m²-ko.

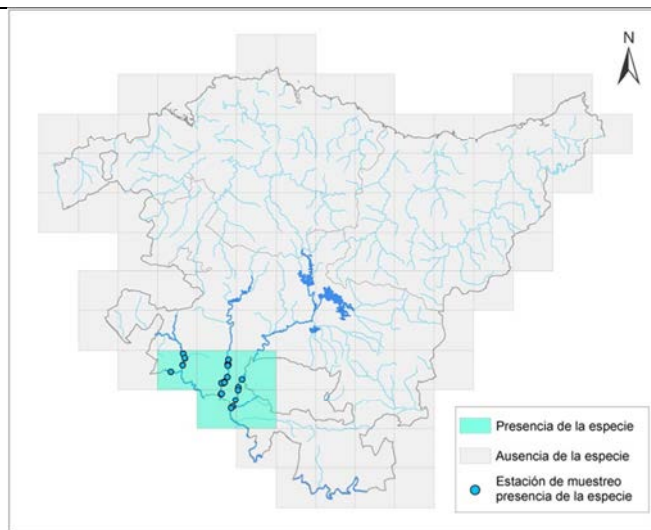

Ihuda ibaiaren arroan oztopo ugari dago ibilguetan, hala nola presak eta presa txikiak. Hori dela eta, espezie horrek zailtasunak ditu erruteko lekuak aurkitzeko, bere habitata baino gorago baitaude, ibaiaren goragoko tartean.

Ondorioak				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata	X			
Etorkizunerako aurreikuspenak		X		
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Amuarrainaren populazioa egoera txarrean dago Arabako ibaietan. Azken urteetan, arrabatzea urria dela ikusi da, eta arrain-kume gutxi daudela, eta ez du hurrengo urteetan arrain gazteak ugaritzean eragiten. Eta helduen errekrutatzetazan hautematen da, zenbait faktore direla-eta. Adibidez: ibaien emarien gorabeherak eta gutxitzeak eta ibaien uraren baldintza fisiko-kimikoak. Ihuda ibaian, Arabako ibai nagusi gehienetan bezala, ikusten da barietate autoktonoak hibridatuta daudela aurreko urteetan egindako askatzeetatik eta birpopulatzeetatik datozen Europaren erdialdeko barietateekin (Estudio Fauna Ictiológica de LIC fluviales de Álava- EHU-AFA 2003). Arrantza urtez urteko debekualdi-aginduen bidez arautu da, eta horren ondorioz, hil gabeko arrantza nagusitzen ari da. Horrez gain, zenbait ibai-zatitan debekatu egin da arrantza, espezie horren populazioaren egoera hobetzeko.

Ibai-kabuxa da familia horretatik ibaietan eta aintziretan bizitzera egokitu den espezie bakarrenetako bat. Itsasotik ehunka kilometrora aurki daiteke: lakuetan ageri da, ur-ertzean; bai eta ibaietako erdiko eta beheko zonetako ur ez oso sakonetan ere, ur argia, garbia dagoen eta ur-lasterrak indar handia ez duen lekuetan. Ibilgu harritsuak ditu gogokoen, erraz ezkutatzeke babesleku asko baitituzte.

Ibai-kabuxaren banaketa 2002-2008 urteetan. Egilea: Ekolur SLL.

Espezie mehatxatuen EAEko katalogoan galtzeko arriskuan dagoen espezieetat hartu da. KBEan espeziea hauteman ez bada ere, Araban Ibai Kabuxa (*Salvia fluviatilis*) Kudeatzeko Planak (351 Foru Agindua, 2002ko ekainaren 12koa) Ihuda ibaia, Trebiñuko Konderriko muga administratiboaren beheko uretatik Zadorran urak isurtzen dituen arte, interes bereziko eremutzat hartzen du espezie horrentzat.

Ondorioak				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua		X		
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak		X		
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

Amuarrainari, eta KBEa osatzen duten gainerako espezieei dagokienez, EAEko ibaietako egoera ekologikoaren jarraipenerako sareko laginketatik lortutako emaitzek adierazten dute arroaren goiko tartean historikoki kalitate biologikoa ona dela, eta nahiko ona beheko ibai-tartean. Horrenbestez, pentsa daiteke goiko ibai-tartean kontserbazio-egoera ona izango dela, eta Aurkakoa, berriz, beheko tartean.

Presioak eta mehatxuak

- Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02).
- Hidrografia aldatzea, oro har (J02.05).
- Baso-ustiapena, basoberritzerik edo birsorkuntza naturalik gabe (B03).
- Kirol-arrantza (F02.03)
- Harea eta legarra erauzteak (C01.01)
- Hareatzetako agregakinak erauzteak (C1.01.02)
- Lur gaineko uren kutsadura (H01)
- Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03)
- Espezieak sartzeak eragindako antagonismoak (K03.05)

4.2.6. IBAI-KARRAMARRO ARRUNTA (*Austropotamobius italicus*)

Justifikazioa
Ibai-karramarro autoktonoa aurreko mendeko laurogeiko hamarkadara arte bizi izan zen eremu horretan, eta desagertzen hasi zen handik aurrera, karramarro gorria (<i>Procambarus clarkii</i>) sartu zelako Ebrotik, Zadorran gora, eta, geroago, karramarro seinaladuna (<i>Pacifastacus leniusculus</i>) sartu zelako laurogeita hamarrekoko hamarkadan egindako birpopulatzeen bidez. Ihuda ibaiaren arroan, ordea, sorburuan eta Markinez errekaen adarretan, KBEaren eremuaren kanpoan, badira espezie horren populazio erreliktoak. Hori dela eta, espezie aloktonoak kontrolatu edo desagerrarazten badira planteak liteke etorkizunean karramarro autoktonoaren populazioak berreskuratzea.
Kontserbazio-egoera
Duela gutxi desagertu den espeziea da, ez da KBEaren eremuan agertzen.
Presioak eta mehatxuak
- Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02). - Hidrografia aldatzea, oro har (J02.05). - Kirol-arrantza (F02.03) - Harea eta legarra erauztea (C01.01) - Hareatzetako agregakinak erauztea (C1.01.02) - Lur gaineko uren kutsadura (H01) - Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03) - Espezie exotiko inbaditzaileak sartzeak eragindako antagonismoak (K03.05)

4.2.7. NAIADEAK: *Potomida littoralis*, *Unio elongatulus*.

Justifikazioa
Ihuda ibaian <i>Potomida littoralis</i> eta <i>Unio elongatulus</i> edo <i>Unio mancus</i> espezieen populazioak daude. Bi espezieak kalteberatzat jotzen dira Euskal Autonomia Erkidegoan. Naiadeen populazioak ibaien uraren kontserbazio-egoeraren lekuko dira, ibilguaren parametro fisiko-kimiko eta baldintza jakin batzuk behar dituzte eta. Gaur egun, Araban naiadeen hiru espezieen populazio erreliktoak daude, lehen lurralde osoan leku askotan agertzen zirenak.
Kontserbazio-egoera
Ihudaren beheko ibai-tartean <i>Potomida littoralis</i> espeziearen zenbait populazio daude, eta <i>Unio elongatulus</i> espeziearen populazio bat. Arabako lurralde osoan banatuta zeuden populazioen aztarnak dira. <i>Unio</i> espeziearen aleak dituen lurralde bakarra da Araba, gaur egun. Zadorraren arroan espezie horren gainerako populazioak zebra-muskuiluaren (<i>Dreissena polymorpha</i>) mehatxupean daude, edo hark kaltetuta; eta, horregatik, KBE honetako populazioa da bideragarria den bakarra. <i>Potomida</i> espeziearen populazioari dagokionez, Bizkaian eta Araban badira beste populazio errelikto batzuk, zebra-muskuiluaren mehatxutik salbu daudenak; baina ale gutxiko populazioak direnez, jarraipen eta kudeaketa berezia behar dute.

Presioak eta mehatxuak

- Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02).
- Hidrografia aldatzea, oro har (J02.05).
- Harea eta legarra erauzteak (C01.01)
- Hareatzetako agregakinak erauzteak (C1.01.02)
- Lur gaineko uren kutsadura (H01)
- Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03)
- Ur-hartzeak
- Espezie exotiko inbaditzaileak sartzeak eragindako antagonismoak (K03.05)

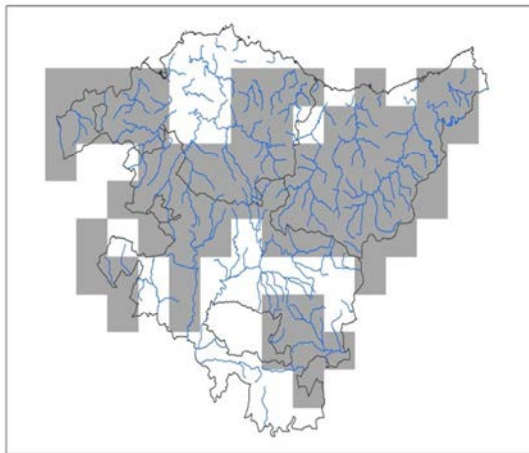
4.2.8. IBAIETAKO HEGAZTI-FAUNA: Ur-zozoa (*Cinclus cinclus*) eta Martin arrantzalea (*Alcedo atthis*).

Justifikazioa

Bi espezie bereizgarri dira, ibilguen eta ibaiertzen kontserbazio-egoeraren adierazle bikainak direnak. Biak daude KBE honetan. Martin arrantzalea Hegaztien buruzko Zuzentarauaren I. Eranskinean jasotako espeziea da, eta interes bereziko gisa sailkatu da mehatxupearan dauden espezieen Euskadiko katalogoan; ur-zozoa ere interes berezikotzat hartzen da EAEn. Babes Bereziko Erregimeneko Basaespezieen Zerrendan (139/2011 Errege Dekretua, otsailaren 4koa) jasotako espezieak dira.

Kontserbazio-egoera**Cinclus cinclus (Ur-zozoa)**

EAEn, oso banatuta dago hiru lurralde historikoetako ur-ibilguetan, eta antza autonomia-erkidegoko mendiguneetako ibai-ibilguak atsegin ditu gehien.

Ur-zozoaren banaketa EAEn.

Iturria: Biodibertsitatearen Espainiako Inbentarioa, 2007

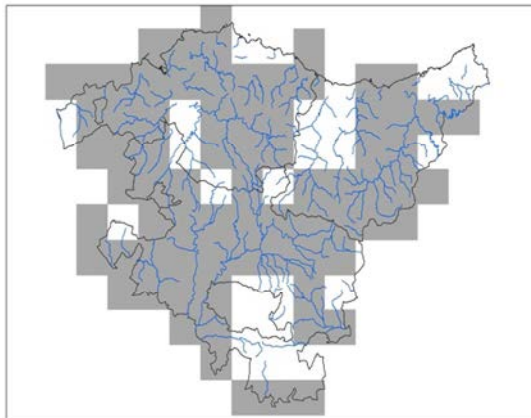
Ur-zozoa interes bereziko gisa sailkatu da mehatxupearan dauden espezieen Euskadiko katalogoan.

Ondorioak

	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata	X			
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Alcedo atthis (Martin arrantzalea)

Hiru lurralde historikoetan dago, baina, 1998ko datuen arabera, Bizkaian soilik zegoen egonkortuta populazio ugaltzailea. Gaur egun, ez dakigu zenbatekoa den populazio ugaltzailea, ez EAEn ez KBEan.

Martin arrantzalearen banaketa EAEn. 2000 – 2007 aldia.
Iturria: Biodibertsitatearen Espainiako Inbentarioa, 2007

Martin arrantzalea Hegaztiei buruzko Zuzentarauaren I. Eranskinean jasota dago, eta "interes bereziko" gisa dago katalogatuta espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoan.

Ondorioak				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Presioak eta mehatxuak

Presio nagusiak hauekin lotuta daude: Lur gaineko uren kutsadura (H01) eta habitataren eraldaketak (ur-bideratzeak eta -desbideratzeak – J02.03-, baldintza hidraulikoetan eragindako aldaketak -J02-, Baso-ustiapena, basoberritserik edo birsorkuntza naturalik gabe, B03), habiak puskatzea...

4.3. PRESIO ETA MEHATXU NAGUSIAK KBEAN

Atal honetan, Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEak jasaten dituen presio eta mehatxu nagusiak biltzen dira, laburbilduta. Presioen eta mehatxuen azterketa eta balorazio honek oinarri hauek ditu: diagnostiko honetan orain arte emandako informazioa; landa-lanean hartutako oharak (2010eko iraila), "EAEko mugape hidrografikoen ezaugarriak" (Eusko Jaurlaritzak, 2005) azterketak emandako informazioa (Uraren Esparru Zuzentarauko 5. eta 6. artikuluei jarraituz egin zen); eta foru-aldundiko zerbitzuen esperientzia.

Erantsita doan taula Ihuda ibaia/Río Ihuda (Ayuda) KBEari dagozkion presioen balorazio globalaren matrizea da. Horretarako, eremuak gaur egun jasan behar dituen mehatxuak identifikatu dira, eta presio horietako bakoitzak zer ingurune-aldagaitan eragiten duen.

Kontuan hartutako ingurumen-aldagai bakoitzak jasaten dituen presioak identifikatzeaz gain, presio horren balorazio globala egin da. Horretarako, ezaugarriak adierazteko aipatutako azterketan erabiltzen den sailkapena erabili da. Hau da:

Presio handia (esanguratsua)	Probabilitate handia dago ingurunean inpaktua eragiteko.
Presio arina (esanguratsua)	Probabilitatea badago ingurunean inpaktua eragiteko.
Presio txikia (ez esanguratsua)	Probabilitate handia dago ingurunean inpakturik ez eragiteko.

Beste alde batetik, 3. gehigarrian eremuan eragiten duten baldintzatzaileak adierazten dira (legezkoak, sektorekoak eta administratiboak), bai eta administrazioek KBE izendatu arte planifikatutako edo gauzatutako jarduera nagusiak ere. Informazio hori eta aurreko ataletan garatutakoa dira gerora KBEaren kudeaketa-helburuak eta -jarraibideak zehazteko oinarria.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

KBEko PRESIOAK								LEHORREKO KORRIDOREA	URETAKO KORRIDOREA	AIREKO KORRIDOREA	
LOTUTAKO ELEMENTUAK											
Lizardiak, sahasiak Bisoia, igaraba Ibaietako hegazti-fauna								Uretako habitatak Bisoia, igaraba Arrainak Ibai-karramarro autoktonoa... Naiadeak			Ibaietako hegazti-fauna
ERAGINDAKO ALDAGAIAK											
PRESIO-MOTA	PRESIOA	Erriberako landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkor-tasuna	Jarraitutasuna			
Kutsadura-iturri zehatzak	Materia organikoaren eta nutrienteen ekarpena (oxigeno-eskari kimikoa, NTK, fosforoa)				Txikia						
	Substantzia kutsagarrien ekarpena				Handia						
Kutsadura-iturri barreiatuak	Nekazaritzaren ondoriozko nutriente-ekarpena				Arina						
	Abeltzaintzaren ondoriozko nutriente-ekarpena				Txikia						
Nekazaritza-eta abeltzaintza-jarduera herri-jabari hidraulikoan	Laboreak	Handia	Handia	Handia							
	Azienda	Txikia	Txikia	Txikia							
Aldaketa hidromorfologik oak	Erregimen hidrikoaren erregulazioa	Txikia	Txikia								
	Emari-galera, kontsumorako				Txikia	Txikia					
Aldaketa morfologikoak	Presa txikiak	Txikia	Arina				Handia	Arina			
	Babesak	Txikia	Txikia	Txikia							
	Zubia	Txikia		Txikia							
	Herri-jabari hidraulikoaren beste okupazio batzuk	Arina	Arina	Arina							
	Komunikazio-azpiegiturak	Txikia	Txikia	Txikia							
Especie aloktonoak egotea	Linea elektrikoak								Txikia		
	Fauna exotiko inbaditzailea										
	Flora exotiko inbaditzailea	Txikia	Txikia		Arina						
	Baso-landaketak	Handia	Handia	Handia							

Lizardiak, sahastiak
Bisoia, igaraba
Ibaletako hegazti-fauna

Uretako habitatak
Bisoia, igaraba
Arrainak
Ibai-karramarro autoktonoa...
Naiadeak

Ibaletako
hegazti-fauna

5. KONTSERBAZIO-HELBURUAK

Orain, ES2110012 Ihuda ibaia/río Ihuda (Ayuda) Kontserbazio Bereziko Eremuan ezartzen diren kontserbazio-helburuak adieraziko ditugu, eremu horretan giltzarri izan eta Batasunaren interesekoak diren habitaten eta espezieen kontserbaziorako.

Agiri honen 1. eranskinean zehazten dira, orientazio-izaeraz, helburu bakoitzari eta kontserbazio-neurrien jarraipenari aplikatzekoak zaizkien erreferentziazko balioak eta xedeak. Finkatutako helburuak lortzeko jarduera-eremuak proposatzen dira jardun-eremuei buruzko mapa orientagarrian. Dagokion kartografia helbide honetan dago ikusgai: www.euskadi.eus/natura2000.

5.1. IBAI-SISTEMA

Azken helburua	Ihuda ibaia/río Ihuda KBEaren ibai-korridorea kontserbatzea eta lehenera ekartzea
1. helburu operatiboa	Korridore ekologiko jarraitua kontserbatzea eta leheneratzea, ibaiertzen arteko lotura ekologikoa bermatzeko eta fauna lekualdatu ahal izateko Helburu hau lortzeko, Batasunaren interesekoak diren ibaiertzetako habitatak berreskuratzeko jarduerak proposatzen dira. Ibar-basoak eta habitat horiek hartzeko oso egokiak diren beste eremu batzuk berreskuratzea da jarduera horietako bat, baita ibaiertzeko basoen jarraipena onera ekartzea ere KBE guztian. Horretarako, lan egingo da etenak dituzten eremuetan edo kontserbazio-helburuekin bateragarriak ez diren erabilerek narriatutako eremuetan. Kontserbazio-helburu hau lortzeko, herri-jabari hidraulikoa eta ibai-lurraldea (ibilgua, ibaiertza eta uholde-lautada) zehaztu behar dira KBEan. Datu horiek, jarduera-eremuen erreferentzia tekniko orientagarria izan behar dute, gutxienez. Agiriaren 1. eranskinean eta jarduera-eremuen mapan adierazten dira, orientazio-izaeraz, helburu hau betetzeko proposatzen diren erreferentzia-balioak (hektareatan) eta lehentasunezko jarduera-eremuak. Erreferentzia-balio horiek erdiesteko, borondatezko akordioak adostu behar dira ibaiertzetako jabe eta usufruktudunekin. Jardueraren garrantziak edo egokierak hala eskatzen badu, lurzoruen eskurapen publikoa baliatuko da. Era berean, beharrezkoa izango da, helburu hau betetzeko, sentsibilizazio- eta dibulgazio-lan handia egitea, KBEko ibai-sistema kontserbatzearen eta lehenera ekartzearen garrantziaren inguruan.

2. helburu operatiboa

Ibaiertzetako ibai-eremuen kalitatea eta kontserbazio-egoera hobetzea.

Aurreko helburuarekin lotutako helburua da hau, baina arreta berezia jartzen du herri-jabari publikoa babesteko helburuekin bateragarriak ez diren erabilerak eta jarduerak identifikatu eta zuzentzeko jardueretan; izan ere, KBEaren kontserbazio-helburuekin bateraezinak diren presioak eta eraginak sorrazten dituzte.

Ezarritako helburua betetzeko, erabilera eta jarduera horiek identifikatzeko lan batzuk planteatzen dira, baita jarduera-plan bat egitea ere, eragindako eremuak oneratzeko. Era berean, herri-jabari publikoan egiten diren erabilerak eta jarduerak ikuskatu eta kontrolatzeko lanak indartu behar dituzte gai-alor horretan eskudun diren administrazioek, garrantzi handi-handikoa baita jabari hori babestea ur-ekosistemari lotutako kontserbazio bereziko eremuetan.

Helburu hau eta aurrekoa lortzeko, ez da nahikoa KBEak berezko dituen habitat naturalen arteko lotura ekologikoa hobetzea; izan ere, lotura hori hobetu egin behar da, inguruko beste eremu batzuekin ere, Natura 2000 sarean sartuta daudenekin, eta, oro har, mugakide dituen ingurumen-intereseko eremuekin. Lotura horiek egiteko, Arabako Foru Aldundiak eta Eusko Jaurlaritzak lotura ekologikoaren alorrean onartu dituzten estrategiak landu behar dira.

3. helburu operatiboa

KBEaren barnean, uraren kalitatea eta ibaien egoera ekologikoa hobetu dadin sustatzea.

KBEko gainerako helburuak lortzeko oinarritzko helburua da. Funtsezkoa da, helburu horri ekiteko, hidrologia-plangintzak (ikus 5. atala) arautzen dituen saneamendu- eta arazte-planak betetzea, eta, ahal den neurrian, jarduera horiek betetzeko erritmoak eta egutegiak zehaztea eta lehenestea. Jarduera horien ondorioz, KBEko ur-masa guztiek egoera ekologiko ona iritsi behar dute 2015. urtean, eta egoerak onera egin behar du arian-arian.

Helburu hori osatzeko, KBEko uren eta hartara isurtzen diren ur-efluenteen kalitatearen (egoera ekologikoaren) kontrola eta jarraipena egin behar da. Horretarako, kontrolak zorroztu behar dira KBEan kontserbatzekoak izan eta presio handiena jasaten duten elementuetan (araztegi-tako isurtze-puntuak, saneamendu-sareak, industria-isuriak, etab.). Jardueren mapan adierazita dago Uraren Euskal Agentziaren jarraipen-sareko kontrol-puntuen kokapena (1.JAR.5).

4. helburu operatiboa	Prozesu ekologikoen funtzionamendu ona bermatuko duten emari naturalen erregimena lortzea Oinarritzko helburua da hau ere. Indarrean den Plangintza Hidrologikoaren Jarraibidea aintzat hartuta eta Natura 2000 sareko eremua dela kontuan izanda, emari horiek <i>“egokiak izan behar dute, habitaten edo espezieen kontserbazio-egoera onari eusteko edo haiek lehenera ekartzeko, eta horretarako, baldintza ekologikoak bete behar dira eta haien baitako funtzio ekologikoei epe luzera eutsi behar zaie”</i>. Agindu hori betetzeko, erabilerarik ez duten emakiden espedienteak iraungitzea bultzatzen duten arauak planteatzen dira, irizpide murriztaileak betetzea uraren erabilera baimentzeko emakida berrietan, eta, Ebro ibaiaren Plan Hidrologikoak agintzen duena beteta, eremuan giltzarri diren habitaten eta espezieen kontserbazio-egoera ona iritsi edo zaintzeko egokia den emari ekologikoen araubidea betetzea. Azken neurri hori betetzeko, KBEari buruzko azterlan espezifikoak egin beharko dira. Ingurumen-emari horren ezarpena planaren bigarren ebaluazio-epean abiatzea aurreikusten da, KBEa izendatu ondoren (Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluko txostena).
5. helburu operatiboa	Ur-korridoreen lotura ekologikoa hobetzea, oztopoak iragazkor bihurtzeko proiektuak programatu eta gauzatuz. Helburua da KBEko oztopo guztiak iragazkor bihurtzea, teknikoki egingarria bada, ibaiko faunak ibaian gora eta behera egiteko aukera izan dezan eta lotura ekologikoa hobetu dadin. Helburu hau mailaz maila betetzea aurreikusten da. Proposatzen diren azterlanek ematen dituzten emaitzen arabera emango zaie lehentasuna jardueri, harik eta, 2027. urtean beranduenez, ezarritako helburua erdiesten den arte. Ikus oztopoen kokapena jardueren mapan.
6. helburu operatiboa	Hegazti-faunak KBEari eragiten dioten linea elektrikoekin dituen talkak eta elektrokuzioak eragozteko eta/edo murrizteko. Ibai-korridorea erabiltzen duen hegazti-faunak izaten dituen talkak eta elektrokuzioak eragotzi eta/edo murrizteko, zehaztasunez jakingo dira, lehendabizi, arazo horren nondik norakoak KBEan, eta jarduera-plan bat egingo da erakunde titularren laguntzarekin. Plan horrek talken eta elektrokuzioen aurkako neurriak hartuko ditu arazo handienak dakartzaten lineetan.

5.2. IBARBASOA: EB-KO 91E0*ETA 92A0 KODEA DUTEN BATASUNAREN INTERESEKO HABITATAK

Azken helburua **Ibai-habitaten eta ibai-mosaikoaren heterogeneotasunaren kontserbazio-egoera hobetzea**

- **Habitat naturalek hartutako azalera handitzea**
- **Habitat naturalen mosaikoaren dibertsitatea handitzea**
- **Ondoen kontserbatu diren guneen egungo egoerari eustea**

1. helburu operatiboa

Habitat naturalek hartzen duten guztirako azalera handitzen laguntzea, eta KBEaren eremuan, Batasunaren eta erkidegoaren intereseko habitaten eta flora-espezieen presentziari eta banaketari buruzko ezagutza hobetzea.

Helburu hori estu-estu lotuta dago ibai-sistema funtsezko elementuaren 1. helburu operatiboarekin. Funtsezko helburua da hau KBEa kudeatzeko, eta haren izendapenaren arrazoi izan ziren habitatak kontserbatzea eta haien kontserbazio-egoera hobetzea izan behar du xede. Helburu hau bete behar da lehenik, eremua kudeatzeko gainerako funtsezko elementuetarako finkatu diren helburuak betetzeko.

Orientazio moduan, 1. gehigarrian eta jardueren mapan adierazten dira helburu honi atxikitzen zaizkion erreferentzia-balioak (hektareatan) eta lehentasunezko jarduera-eremuak, landaredia naturala berrezarri eta oneratzeko KBEko jarduera-eremuetan.

Helburu honek, era berean, Habitaten Zuzentarauko 17. artikulua betetzeko bidea ematen du; izan ere, artikulua horrek arautzen du zuzentarauaren aplikazioari buruzko informazioa aurkeztu behar dela sei urtetik behin. Hurrengo ebaluazio-epe hau amaitu aurretik bete behar da, beraz, betebeharrak hori.

2. helburu operatiboa

Espezie exotikoen kopurua murriztea

Flora-espezie inbaditzaileen ugaritzea kontrolatu nahi da helburu honekin, habitat naturalen kontserbazio-balioa narriatzen duten aldetik. Helburua betetzeko, espezie horiek kontrolatu eta desagerrarazteko aldizkako kanpainak egitea planteatzen da. Jardueren mapan adierazita daude jarduera-eremu batzuk.

Helburu moduan planteatu da KBEan espezie inbaditzaileek egiten duten presioa oso txikia izatea KBEa izendatu ondorengo bigarren ebaluazio-epean.

5.3. BISOI EUOPARRA (*MUSTELA LUTREOLA*)**Azken
helburua**

KBEan bisoi europarraren populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horrek duen bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie hori behar bezala kontserbatu dadin

**1. helburu
operatiboa**

Espezieak KBEan jasaten dituen inpaktuak zuzentzea eta bisoiarentzat interesgarriak diren habitaten azalera handitzea

Batasunaren intereseko habitaten kontserbazioarekin eta leheneratzearekin batera, KBEaren kudeaketaren ardatz izan behar duen beste helburu handietako bat da, eta estu-estu lotuta dago haiekin. Xede hori betetzeko, behar-beharrezkoa da espeziearentzat egokiak diren inguruneak babestu eta oneratzeko, harentzat kalitate handikoak izango diren habitatak sortuz eta hobetuz eta puntu beltzak desagerraraziz. Jardueren kokapenaren mapan, orientazio moduan adierazten dira zer jarduera-eremu leudekeen korridore ekologiko jarraitua berreskuratzeko, ibaiertzen lotura bermatzeko, fauna lekualdatu ahal izan dadin. Horrez gain, hautemandako puntu beltzak ere adierazten dira.

KBEa izendatu ondorengo lehen ebaluazio-epean landu beharreko lehentasunezko jarduerak dira, eta espezieak kontserbazio-egoera oneko egoera iristen duen arte luzatu behar da helburu honen indar-denbora.

**2. helburu
operatiboa**

KBEko bisoi europarraren banaketa-eremuaren barnean, bisoi amerikarraren populazio basatuak kontrolatzea

KBEan bisoi amerikarraren ugaritzea kontrolatu nahi da helburu honekin, hura baita bisoi europarraren kontserbazioak duen arrisku nabarmenetako bat. Helburua betetzeko, espezie hori kontrolatu eta desagerrarazteko aldizkako kanpainak egitea proposatzen da.

Helburu moduan planteatu da KBEan bisoi amerikarraren presentziak egiten duen presioa txikia izatea KBEa izendatu ondorengo lehen ebaluazio-epean eta, gerorako epeetan, oso txikia izatea.

Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.

**3. helburu
operatiboa**

Habitaten Zuzentarauko 17. artikulua betetzearekin lotuta dago helburu hau; baina kontserbazioaren lehenezko balioari erreparatuta eta espezie horrek gaur egun sorrarazten duen mehatxu handia kontuan izanda, haren populazioak jarraitu eta kontrolatzeko lanak indartu eta haiek urtero egitea planteatzen da. Horrek aukera eman behar du hiru urtetik behin ebaluatzeko espeziearen kontserbazio-egoera, eta haren kudeaketa unean-unean jakiten den egoerara egokitzeko.

Espeziea kontserbazio-egoera onean izan arte luzatu behar da, gutxienez, helburua betetzeko epea.

5.4. IGARABA (*LUTRA LUTRA*)

Azken helburua KBEan igarabaren populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horrek duen bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie hori behar bezala kontserbatu dadin.

1. helburu operatiboa

Igarabak KBEan jasaten dituen inpaktuak zuzentzea, eta igarabarentzako habitat-baldintzak hobetzea

Funtsezko elementu honentzat ezarri diren helburuak bat datoz bisoi europarrarentzat ezarritakoekin. Espezie horietakoren baten onuran hartzen diren neurriak onuragarriak izango dira bestearentzat.

2. helburu operatiboa

Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.

Ez dirudi igaraben populazioek bisoi europarrarenen pareko egoera zailik bizi dutenik Araban; beraz, haiek 3 urtean behin kontrolatu eta ebaluatzeko helburua planteatzen da, baina aurreko kasuan baino intentsitatea apalagoarekin. Hala ere, behar bezala bete behar dira lehen adierazitako Habitaten Zuzentarauak 17. artikuluan arautzen dituen jarraipen-eskakizunak.

5.5. KOMUNITATE IKTIKOA: LOINA (*PARACHONDROSTOMA MIEGII*), IBAI-KABUXA (*SALARIA FLUVIATILIS*) ETA AMUARRAINA (*SALMO TRUTTA FARIO*)**Azken helburua**

KBEan arrain-populazio autoktonoak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horiek duten bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie horiek behar bezala kontserbatu daitezen.

1. helburu operatiboa

KBEaren barneko arrain-komunitate autoktonoaren populazio-egitura eta eskakizun ekologikoak zein diren jakitea.

Oinarrizko helburua da, eta KBEan espezie horien presentziari eta haien populazioen egoerari buruzko ezagutza hobetzea du xede, abiapuntua baita populazio horien kontserbazio-egoera egokia lortzeko kudeaketa-neurriak diseinatzeko.

Ezagutza-hobetze horri KBE izendatu ondoreneko lehen ebaluazio-aldian heldu beharko litzaioke.

2. helburu operatiboa

KBEaren barnean, arrain-espezieek jasaten dituzten inpaktuak zuzentzea

Helburu hori bat dator ibai-korridore ekologikoa funtsezko elementuaren helburu gehienekin, eta, bereziki, KBEko ur-masen egoera ekologikoa hobetzeko helburuarekin eta arrain-espezieen ibilera askerako oztopoak kentzeko helburuarekin. Ikus oztopoen kokapena jardueren mapan.

Hori horrela izanda, helburu hau betetzeko aurreikusten den denbora ibai-sistema funtsezko elementuari dagozkion neurrientzat zehaztu dena izango da.

3. helburu operatiboa**Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea**

Aurrekoetan bezala, helburua da erantzuna ematea BKE honetan funtsezko elementu diren arrain-espezieen kontserbazio-egoeraren jarraipena egiteko premiari. Helburu orokor moduan, 6 urtean behin haien egoeraren kontrola eta ebaluazioa ezartzen da, galtzeko arriskuan dauden espezieen kasuan izan ezik, 3 urtean behin egingo baita azken espezie horietan.

5.6. IBAI-KARRAMARRO ARRUNTA (*AUSTROPOTAMOBIVUS ITALICUS*)**Azken helburua**

Ibai-karramarro arruntaren populazioen presentzia sustatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta espezieak eremu horretan duen bideragarritasuna.

1. helburu operatiboa**KBEan, espeziearen habitataren baldintzak hobetzea**

Desagertzeko arriskuan dagoen espezie honentzat proposatutako helburuak bat datoz ibai-sistamarako ezarritakoarekin: karramarroaren habitat fisikoa galdu edo andeatu dadin eragozte, eta ur-masen egoera ekologikoa kontrolatzen eta hobetzen laguntzea, bai egungo banaketa-eremuan, bai banaketa-eremu potentzialean.

Beste helburu bat da ibai-karramarro autoktonoarentzat kritikoak eta kalteberak diren eremuetan espezie inbaditzaileak sakabanatu daitezen eragozte.

Ibai-karramarroaren habitataren eta populazioen kontserbaziorako, erabilerarako eta leheneratzeko helburuak eta jarduerak espezie horri dagokion kudeaketa-planean zertuko dira.

2. helburu operatiboa**Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea**

Ihudaren arloan ibai-karramarro arruntaren populazioen kontserbazio-egoeraren jarraipena egiteko premia ezartzen du helburu honek. Zer mehatxu-maila duen kontuan hartuta, 3 urtetik behin haren populazioen jarraipena eta ebaluazioa egiteko helburua planteatzen da.

Horrez gain, helburu hori lortzeko, ingurumenaren arloan informatu eta hezi behar da, gizarteak oro har eta zenbait kolektibok bereziki (bertakoak, arrantzaleak eta abar) espeziearen egoeraz hobeto jabetu daitezen.

5.7. NAIADEAK: *POTOMIDA LITTORALIS*, *UNIO ELONGATULUS*, *ANODONTA ANATINA*

Azken helburua Naiadeen populazioen presentzia bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna eta espezieek eremu horretan duen bideragarritasuna.

1. helburu operatiboa

KBEan naiadeen populazioak kontserbatu eta berreskuratzea

Oso mehatxu handiak dituzten espezieak dira eta haien populazioak oso kontserbazio-egoera kaxkarrean daude, haien habitat naturalaren kontserbazio-egoera ez delako ona, batetik, eta naiade autoktonoak baztertu ditzaketen espezie inbaditzaileak daudelako, bestetik (esate baterako, zebra-muskuilua). Horrenbestez, ibai-sistema elementurako adierazitako helburuak bat datoz funtsezko elementu honetarako adierazitakoekin. Horrez gainera, helburu hau lortzeko, haren mehatxu handienetako bat jarraitu eta kontrolatu beharko da: zebra-muskuilua.

Helburu gehigarri moduan adierazten da talde hori kudeatzeko plana onartzea.

Planaren lehen faseetatik hasi behar da helburu hori lortzeko lana egiten.

2. helburu operatiboa

Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea

Naiade-populazioen kontserbazio-egoeraren jarraipena egiteko premia ezartzen du helburu honek. Populazioen egoera Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluan arautzen duen ebaluazio-epe bakoitzean (6 urte) jarraitzeko eta ebaluatzeko helburua planteatzen da.

5.8. IBAIETAKO HEGAZTI-FAUNA: UR-ZOZOA (*CINCLUS CINCLUS*) ETA MARTIN ARRANTZALEA (*ALCEDO ATTHIS*).

Azken helburua KBEaren barnean ur-zozoaren eta martin arrantzalearen populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna.

1. helburu operatiboa

KBEan, espezie horien habitataren baldintzak hobetzea.

Lehenago ibai-korridore ekologikoa eta ibai-habitata elementuetarako ezarri diren helburuak bat datoz funtsezko elementu honentzat ezarri diren helburu askorekin. Horrez gainera, kasu honetan, hegazti-faunaren habitat-baldintzak hobetzeko, aztertu eta zuzentzekoak dira KBEan dauden linea elektrikoaren ondoriozko eraginak, talka egiteko edo elektrokutatze arriskuek bultzatuta.

2. helburu operatiboa

Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea

Ur-zozoaren eta martin arrantzalearen EAEko populazioen aldizkako jarraipena egiteko premia ezartzen du helburu honek, Habitaten Zuzentzarauko 17. artikuluko ebaluazio-aldi bakoitzean (6 urte).

6. JARRAIPEN PROGRAMA

Hurrengo taulan, funtsezko elementu bakoitzaren jarraipena egingo da, horretarako zehaztu diren adierazleen bitartez; hau da, dokumentu honetan zehaztutako helburuen betetze-maila, hasierako balioa eta zehaztutako neurrien arrakasta adierazteko irizpidea adierazi dira.

Agiri honen 1. gehigarrian zehazten dira, orientazio-izaeraz, kontserbazio-helburuei lotzen zaizkien erreferentziazko balioak eta xedeak. Finkatutako helburuak lortzeko balia daitezkeen lehentasunezko jarduerak eremuak proposatzen dira jardun-eremuei buruzko mapa orientagarrian.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziazko balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
Ibai-korridorea	Ihuda ibaia/Rio Ihuda KBEko ibai-korridoreko prozesu hidrologikoak, geomorfologikoak eta ekologikoak kontserbatu edo leheneratzea	KBEaren ibai-lurraldea kontserbatzea eta leheneratzea	Laboreek eta jarraitutasuna eteten duten beste elementu batzuek betetzen duten leheneratutako erriberako landaredi naturalaren azalera (ha)	0	Zuzentarauak Batasunaren interesekotzat edo lehentasunekotzat katalogatutako ibaiertzeko habitaten azalera handitzea, arian-arian.
			Borondatzeko akordioen bidez babestutako azalera (ha)	0	Borondatzeko akordioei lotutako azalera handitzea, arian-arian
			Ibai-lurraldearen mugaketari buruzko azterketa	Egin gabe	Eginda
		Ibaiertzeko ibai-eremuen kalitatea eta kontserbazio-egoera hobetzea	Birlandatutako azalerak	0	Eraldatuta zeuden edo landaririk ez zuten eta birlandatu egin diren eremuen azalera handitzea, arian-arian.
			KBEan aplikagarri den araudiarekin bat ez datozen eraikinen, baratzeen, hondakindegien eta beste okupazio-mota batzuen inbentarioa.	Egin gabe	Eginda, eta gero eta foku gehiago desagerrarazita
		KBEaren barnean, uraren kalitateari eta ibaien egoera ekologikoari eustea, edota hobetzea	Andeatutako ibaiertz-eremuen zer azalera berreskuratu den	0	Andeatutako edo arauz kontra okupatutako ibaiertzeko gero eta eremu gehiago berreskuratzea eta leheneratzea, arian-arian
			KBEan egoera ekologiko onean dauden ur-masen kopurua, Uraren Esparru Zuzentarauak ezarritako parametroak aintzat hartuta.	3tik 1	KBEko ur-masa guzti-guztiak egoera ekologiko ona lortu dute
		Prozesu ekologikoen funtzionamendu ona bermatuko duten emari naturalen erregimena lortzea	KBEan egiteko dauden lehentasuneko saneamendu-proiektuak, Ebroko plan hidrologikoaren barruan (ikus 5. atala)	Egin gabe	Eginda
			Ibai-ekosistemako prozesuak ez eteteko beharrezkoak diren gutxieneko emariei buruzko azterketa	Egin gabe	Eginda eta emariak ezarrita

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
IBARBASOA: EB-KO 91E0*ETA 92A0 KODEA DUTEN BATASUNAREN INTERESKO HABITATAK	Ibai-habitaten eta ibai-mosaikoaren heterogeneotasunaren kontserbazio-egoera hobetzea. - Habitat naturalek hartutako azalera - Habitat naturalen mosaikoaren dibertsitatea handitzea. - Ondoen kontserbatu diren guneen egungo egoerari eustea.	Ur-korridoreen lotura ekologikoa hobetzea, oztopoak iragazkor bihurtzeko proiektuak programatu eta gauzatzuz	Iragazkortasun ona duten oztopoen kopurua	2tik 0	Iragazkortasun ona duten oztopoak gero eta gehiago izatea
		Hegazti-faunak KBEari eragiten dioten linea elektrikoekin dituen talkak eta elektrokuzioak eragozteko eta/edo murriztea	KBEaren eremuan talkak eta elektrokuzioak eragin ditzaketen linea elektrikoek kopurua	Ezezaguna	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenarekin
		Habitat naturalek hartutako azalera osoa handitzen laguntzea	KBEan habitat naturalek hartzen duten azalera (ha)	15,49 ha	Habitat naturalek hartzen duten azalera gero eta handiagoa izatea
		Bertan dauden espezie exotikoen kopurua murriztea	KBEan flora-espezie exotikoen presentziak eragiten duen presio orokorra	Baxua	Oso baxua
		KBEan dauden Batasunaren eta/edo eskualdearen intereseko habitaten eta flora-espezieen kopurua eta banaketa hobeto ezagutzea	KBEan dauden intereseko flora-espezieen presentzia, egoera eta kontserbatzeko neurriak	Ezezaguna	Badakigu
	KBEan bisoi	Espezieak KBEan jasaten dituen inpaktuak zuzentzea	KBEan dauden puntu beltzen kopurua	Ezezaguna (≥ 1)	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenarekin

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
BISOI EUOPARRA (<i>Mustela lutreola</i>)	europarraren populazioak egon daitezzen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horrek duen bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie hori behar bezala kontserbatu dadin	eta bisoiarentzat interesgarriak diren habitaten azalera handitzea	KBEan zapalduta hildako bisoi europarrak (zapaltzeak urtean)	Ezezaguna	Urtean zapaldutako bisoiaren kopurua murriztea
			Bisoi europarrarentzat sortutako edo hobetutako kalitate handiko habitaten azalera	0	Kontserbazio-egoera egokian dauden habitaten azalera handitzea, arian-arian.
		KBEko bisoi europarraren banaketa-eremuaren barnean, bisoi amerikarraren populazio basatuak kontrolatzea	Ingurunetik ateratako bisoi amerikarren banaketa kopurua	0	Bisoi amerikarra desagerraraztea KBEan, arian-arian
		Jarduaren eraginkortasuna ebaluatzea	Populazioaren egituraren eta osasun-egoeraren azterketa	Ezezaguna	Jakina
IGARABA (<i>Lutra lutra</i>)	KBEan igarabaren populazioak egon daitezzen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horrek duen bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie hori behar bezala kontserbatu dadin	KBEan, espezieak jasaten dituen inpaktuak murriztea	KBEan dauden puntu beltzen kopurua	Ezezaguna (≥ 1)	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenekin
		Igarabarentzat interesekoak diren habitaten azalera handitzea	Igarabarentzat sortutako edo hobetutako kalitate handiko habitaten azalera	Igarabarentzat egokia den kontserbazio-egoera duten habitaten azalera zenbatzea	Kontserbazio-egoera egokian dauden habitaten azalera handitzea, arian-arian.
		Jarduaren eraginkortasuna ebaluatzea.	Populazioaren egituraren eta osasun-egoeraren azterketa	Ezezaguna	Jakina
LOINA, IBAI-KABUXA, AMUARRAINA ETA ARRAIN-KOMUNITATEA ORO HAR	KBEan arrain-populazio autoktonoak egon daitezzen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna eta eremu	KBEaren barneko arrain-komunitate autoktonoaren populazio-egitura eta eskakizun ekologikoak zein diren jakitea	Mesohabitata nolakoa den jakiteko azterketa eta arrain-espezie autoktonoen eskakizun ekologikoen zehaztapena	Egin gabe	Eginda
			Loinaren, ibai-kabuxaren eta amuarrainaren kontserbazio-egoeraren ezagutza-maila	Ezezaguna	Jakina

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziazko balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
	horretan espezie horiek duten bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie horiek behar bezala kontserbatu daitezen	KBEaren barnean, arrain-espezieek jasaten dituzten inpaktuak zuzentzea	Espezie exotiko inbaditzaileak dituzten ur-masen kopurua	Ezezaguna	Pixkanaka murriztea
IBAI-KARRAMARRO AUTOKTONOAK (<i>Austropotamobius italicus</i>)	Ibai-karramarro arruntaren populazioen presentzia sustatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta espezieak eremu horretan duen bideragarritasuna	KBEan ibai-karramarro autoktonoaren populazioa berreskuratzea	Arroan, ibai-karramarro autoktonoaren populazioa duten ur-masen kopurua	KBEan ez dago ibai-karramarro autoktonoa duen ur-masarik	Espezieak hartzen dituen ibai-tarteak gero eta gehiago izatea
		Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	Ale-kopurua	Ez dago KBEan	Ale-kopurua handitzea pixkanaka arroan
			KBEan ibai-karramarro aloktonoen presentziak eragiten duen presio orokorra	Handia	KBEaren goi-tartean eta han urak isurtzen dituzten erreketan hartzen duten azalera murriztea
			Aziendak eta espezie exotiko inbaditzaileak ez diren beste espezie batzuek populazioei egiten dizkieten mehatxuen inbentarioa	Jakina	Mehatxuak desagerraraztea
NAIADAK (<i>Potomida littoralis</i> eta <i>Unio elongatulus</i>)	Naiadeen populazioen presentzia bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna eta espezieek eremu horretan duen bideragarritasuna.	KBEan naiadeen populazioak kontserbatu eta berreskuratzea	KBEan zebra-muskuiluak egiten duen presioa	Batere ez	Batere ez
		Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	Arabako naiadeen kudeaketa-plana egitea	-	Onartua
			KBEko naiadeen populazioen jarraipena	Jakina	Modu naturalean edo behartuan kolonizatutako areak handitzea
IBAIETAKO HEGAZTI-FAUNA: <i>Alcedo atthis</i> (martin)	KBEaren barnean uhalde-enararen eta martin arrantzalearen	KBEan, espezie horien habitataren baldintzak hobetzea	KBEaren eremuan talkak eta elektrokuzioak eragin ditzaketen linea elektrikoek kopurua	Ezezaguna	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenarekin

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziazko balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
arrantzalea) eta Riparia riparia (uhalde-enara)	populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna	Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	Espezien banaketaren eta populazio-egituraren azterketa KBEan	Ezezaguna	Jakina

1. GEHIGARRIA.

**KONTSERBAZIO-HELBURUETARAKO
ERREFERENTZIAZKOAK IZANGO DIREN
ORIENTAZIO-BALIOAK
IHUDA IBAIA/RIO IHUDA (AYUDA) KBE-RAKO**

KONTSERBAZIO-HELBURUETARAKO ERREFERENTZIAZKOAK IZANGO DIREN ORIENTAZIO-BALIOAK IHUDA IBAIA/RÍO IHUDA (AYUDA) KBE-RAKO

Ondoren, balio bat edo denbora-epe bat ezarrita duten erreferentzia-balioak proposatzen dira. Taulan helburu operatiboak proposatutako neurriekin edo jarduerekin lotzen dira, balioak eta erreferentziako epeak ezartzen dira helburu horietarako, eta jarduera gauzatzeko lehentasuneko eremuak adierazten dira, orientabide moduan, egokia baldin bada. Eremu horiek jardun-eremuen kokapenari buruzko mapa orientagarrian adierazita daude.

Oharra: Denbora-epe orientagarriak zehazteko, hauek hartu dira erreferentzia moduan: Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluko txosteneko ebaluazio-aldiak (2007-2012, 2013-2018, 2019-2024 eta abar), eta plangintza hidrologikoaren zikloi dagozkien aldiak (2015-2021, 2022-2027).

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
➤ Ibai-korridorea		1.JAR.1 eta 1.JAR.3 1.JAR.9 1.JAR.21 1.JAR.23	✓ Helburua da erriberako landaredi naturalaren banda jarraitua lehenera ekartzea edo hari eustea, eta gutxienez 5 metroko zabalerakoa izatea KBE osoan, eta erriberako korridorearen jarraitutasuna galdu den ibaiertz-zatietan jardutea Erreferentziazko balio objektiboa 10 ha.	2024	Ikusi mapan lehentasuneko jarduera-eremuak (1.JAR.1 kodea)
		1.JAR.2 eta 1.JAR.3 1.JAR.9 1.JAR.21 1.JAR.23	✓ Azken helburua da ibarbasoak eta Batasunaren intereseko ibaiertzeko beste habitat batzuk hartzeko ahalmen handia duten beste eremu batzuen leheneratzea sustatzea, urpean geratzeko arriskua 10 urtekoa duten sailetan (batez ere, makalak dituzte landatuta). Erreferentziazko balio objektiboa 2,8 ha.	2024	Ikusi mapan lehentasuneko jarduera-eremuak (1.JAR.2 kodea)
	2. helburua: Ibaierretako ibai-eremuen kalitatea eta kontserbazio-egoera hobetzea	1.JAR.8 1.JAR.24 1.JAR.25 1.JAR.26 1.JAR.27 1.JAR.28	✓ Fokuen % 20 desagerraraztea	-	Zehazteko
	3. helburua. KBEaren barnean, uraren kalitatea eta ibaien egoera ekologikoa	1.JAR.5 1.JAR.6 1.JAR.10	✓ KBEko ur-masa guzti-guztiekin egoera ekologikoa ona lortzea	2015	✓ Ikus egoera ekologikoaren jarraipen-sareko

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
➤ Ibaietako habitatak	hobetu dadin sustatzea.				kontrol-puntuak jardueren mapan (1.JAR.5 kodea)
	4. helburua: Prozesu ekologikoen funtzionamendu ona bermatuko duten emari naturalen erregimena lortzea	1.JAR.4	✓ Emari ekologikoen erregimen egokia ezartzea, KBEan funtsezko elementutzat jotako habitaten edo espezieen kontserbazio-egoera egokiari eusteko edo hura lortzeko. Horretarako, haien eskakizun ekologikoak hartuko dira kontuan, eta beharrezkoak dituzten funtzio ekologikoei eutsiko zaie epe luzera.	2021	
	5. helburua. Uretako korridorearen lotura ekologikoa hobetzea	1.JAR.7	✓ Teknikoki bideragarria den konponbidea duten oztopo guztiak iragazkorrak izan daitezen lortzea	2021	✓ Ikusi iragazkor egin beharreko oztopoen kokapenaren mapa (1.JAR.7 kodea)
	1. helburua. Habitat naturalek hartzen duten guztirako azalera handitzen laguntzea, eta Batasunaren eta erkidegoaren intereseko habitaten eta espezieen presentziari eta banaketari buruzko ezagutza hobetzea	1.JAR.1 1.JAR.2	✓ Ibai-korridorearen 1. helburuko erreferentzia-balioak ezartzen dira (ibai-korridorea berreskuratzea)	2024	✓ Ikusi ibai-korridorearen 1. helburuan planteatutako jarduera-eremuak (1.JAR.1 eta 1.JAR.2 jarduerak)
		1.JAR.11	✓ Ingurune urtararekin lotutako Batasunaren intereseko	2018	

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
			kontserbazio-egoera ebaluatzea, eta Habitaten Zuzentzarako 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea. Batasunaren eta/edo eskualdearen interesekoak diren eta KBEan dauden flora-espezieak hauteman eta kartografiatzea		
	3. helburua. Espezie exotikoak egon ez daitezen lortzea edo haien presentzia murriztea	1.JAR.17	✓ Espezie exotikoek eragindako presioa txikia izatea	2021	✓ Ikus kokapen-mapan zer jarduera-eremu egon daitezkeen (1.JAR.17 kodea)
✓ Bisoi europarra (<i>Mustela lutreola</i>)	1. helburua. Espezieek jasaten dituzten inpaktuak zuzentzea eta bisoiarentzat interesgarriak diren habitaten azalera handitzea	1.JAR.1 1.JAR.2	✓ Bisoi europarrarentzat eta igarabarentzat kalitate handikoak diren habitatak sortzea eta hobetzea Ibai-korridorearen 1. helburuko erreferentzia-balioak ere ezartzen dira (ibai-korridorea berreskuratzea)	2024	✓ Ikus ibai-korridorearen 1. helburuan planteatutako jarduera-eremuak (1.JAR.1 eta 1.JAR.2 jarduerak)

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
		JP.1	✓ Espeziearentzat puntu beltzak zein diren identifikatu eta haiek desagerraraztea, A-2625 errepidearen inguruan, bereziki	2018	✓ Ikus kokapena jardueren mapan (JP.1 kodea)
	2. helburua. KBeko bisoi europarraren banaketa-eremuaren barnean, bisoi amerikarraren populazio basatuak kontrolatzea	1.JAR.18	✓ Bisoi amerikarrak eragindako presioa txikia izatea	2018	
	3. helburua. Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, espeziearen kontserbazio-egoeraren jarraipena eginez, aldian-aldian	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentzarauko 17. artikuluan eta espeziearen kudeaketa-planean ezarritako informazio-obligazioak betetzea	Urteko jarraipena eta ebaluazioa 3 urtetik behin	
	1. helburua. Inpaktuak zuzentzea eta igarabarentzat interesekoak diren habitaten azalera handitzea	1.JAR.1 1.JAR.2 JP.1	✓ Ibai-korridorearen 1. helburuko erreferentzia-balioak ezartzen dira (ibai-korridorea berreskuratzea), bai eta bisoi europarraren 1. helburukoak ere (espezieak jasaten dituen inpaktuak	2024	✓ Ikus ibai-korridorearen 1. helburuan planteatutako jarduera-eremuak (1.JAR.1, 1.JAR.2 eta JP.1)
✓ Igaraba (<i>Lutra lutra</i>)					

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
			zuzentzea)		
	2. helburua. Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, espeziearen kontserbazio-egoeraren jarraipena eginez, aldian-aldian	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentzarako 17. artikuluan eta espeziearen kudeaketa-planean ezarritako informazio-obligazioak betetzea	Jarraipena eta ebaluazioa 3 urtetik behin	
	1. helburua. KBEaren barneko arrain-komunitatearen populazio-egitura, eskakizun ekologikoak eta habitategokiak zein diren jakitea	JP.E		2018	
✓ Arrain-komunitatea (loina, ibai-kabuxa eta amuarraina)	2. helburua. KBEaren barnean, arrain-espezieek jasaten dituzten inpaktuak zuzentzea	1.JAR.5 1.JAR.6 1.JAR.10 1.JAR.18	✓ Ibai-korridorearen 3. helburuko erreferentzia-balioak aplikatzen dira (KBEko ur-masa guztiek egoera ekologiko ona edukitzea)	2015	
		1.JAR.7	✓ Teknikoki bideragarria den konponbidea duten oztopo guzti-guztiak iragazkorrak izan daitezen lortzea	2021	
	3. helburua. Jardueren	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentzarako 17.	Jarraipena eta ebaluazioa 3 urtetik	

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
	eraginkortasuna ebaluatzea, KBEko arrain-komunitate autoktonoaren kontserbazio-egoeraren jarraipena eginez, aldian-aldian		artikuluari eta espezieen kudeaketa-planetan ezarritako informazio-obligazioak betetzea	edo 6 urtetik behin, espeziearen mehatxua nolakoa den	
✓ Ibai-karramarro autoktonoa (<i>Austropotamobius italicus</i>)	1. helburua. KBEan ibai-karramarro autoktonoaren populazioa berreskuratzea	1.JAR.4 1.JAR.6	✓ Uretako korridorearen egoera ekologiko onari buruzko erreferentzia-balioak ezartzen dira	2018	
		1.JAR.18	✓ Espezie exotiko inbaditzaileek eragindako presioa txikia izatea	2018	
	2. helburua. Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea	Jarraipena eta ebaluazioa 3 urtetik behin	
✓ Naiadeak (<i>Polomida littoralis</i> , <i>Unio elongatulus</i>)	1. helburua. KBEan naiadeen populazioak kontserbatu eta berreskuratzea	1.JAR.18 1.JAR.19		2024	

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
✓ Ibaietako hegazti-fauna (uhalde-enara eta martin arrantzalea)	2. helburua. Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea, bai eta idatzi beharreko kudeaketa-planean ezarritakoak ere, egiten bada	Jarraipena eta ebaluazioa 6 urtetik behin, edo idatzi beharreko kudeaketa planean ezarritako aldizkakotasunez, egiten bada	
	1. helburua. KBEan espezie horientzako habitataren baldintzak hobetzea eta goi-tentsioko lineak eragiten dituzten arazoak aztertzea	Ikus ibai-sistemako eta ibai-habitatetako jarduerak 1.JAR.20		2024	
	2. helburua. Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, espeziearen kontserbazio-egoeraren jarraipena eginez, aldian-aldian	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea, bai eta idatzi beharreko kudeaketa-planean ezarritakoak ere, egiten bada	Jarraipena eta ebaluazioa 6 urtetik behin	

IV. ERANSKINA, MARTXOAREN 17KO 35/2015 DEKRETUARENA

ES2110005 **Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo** KBEaren Informazio ekologikoa eta kontserbazio-helburuak . Mugatze-mapa.

1. LEKUARI BURUZKO INFORMAZIOA

1.1. SARRERA

ES2110005 "Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo" eremua bertako balio ekologikoengatik hautatu zen, Natura 2000 Sarean sartzeko lekuak hautatzeko prozesuaren aurretiko fasean, eta horren ondoren, 2000. urtean, Natura 2000 Sarearen baitan Batasunaren Intereseko Leku izendatzeko proposatu zen, Eusko Jaurlaritzaren Kontseiluak ekainaren 10ean hala erabakita.

Gerora, Batasunaren Intereseko Lekuen zerrendan sartu zuen Europako Batzordeak, eta halaxe ageri da Batzordearen 2006ko uztailaren 19ko 2006/613/EE Erabakian. Erabaki horren bidez, Mediterraneoko eskualde biogeografikoko Batasunaren garrantziko lekuen zerrenda onartu zen, Kontseiluaren 92/43/EEE Zuzentarauari jarraiki¹.

Habitatei buruzko 92/43/EEE Zuzentarauaren 4. artikulua eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen 44. eta 45. artikuluek arautzen dutenez, autonomia-erkidegoek, jendaurreko informazioaren prozeduraren ondoren, beren lurralde-eremuko Batasunaren Intereseko Lekuak (BIL) Kontserbazio Bereziko Eremu (KBE) edota Hegaztiak Babesteko Eremu Berezi (HBEB) izendatu behar dituzte. Horretarako, kontserbaziorako behar diren neurriak finkatuko dituzte, habitat-mota naturalen eta eremu horietan dauden espezieen eskakizun ekologikoei erantzungo dietenak. Neurri horiek barnean hartuko dituzte, besteak beste:

a) Kudeaketa-plan edo -tresna egokiak, bai leku bakoitzerako berariazkoak, bai beste garapen-plan batzuetan integratuak; barnean hartuko dituztenak, gutxienez, lekua kontserbatzeko helburuak eta eremuak kontserbazio-egoera onean egon daitezen bermatzeko neurri egokiak.

b) Erregelamendu- eta administrazio-neurri egokiak, edota kontratu bidezkoak.

1/2014 Legegintzako Dekretuak, apirilaren 15ekoak, Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duenak, 22.5 artikuluan xedatzen du kontserbazio bereziko eremuak izendatzeko dekretuek kontuan hartuko dituztela Eusko Jaurlaritzak eremu horiek kontserbatzeko sortutako arauak. Eusko Jaurlaritzak eremu horiek kudeatzeko jarraibideak eranskin gisa argitaratzeko agindua emango du. Lurralde historikoetako foru-organismoek kudeaketa-jarraibideak onartuko dituzte, kontserbazio-helburuak oinarri hartuta, honako hauek jasoko dituztenak: eremuak kontserbazio-egoera egokian mantentzeko neurri egokiak, habitat

¹Zerrenda horiek aldian-aldian eguneratzen dira, Europar Batasunaren erabakien bidez.

naturalak eta espezieen habitatak hondatzea ekiditeko neurri egokiak eta inguru horien izendapena bultzatu duten espezieei eragiten dieten aldaketak ekiditeko neurriak.

Batasunaren Intereseko Lekuek, Kontserbazio Bereziko Eremuek eta Hegaztiak Babesteko Eremu Bereziek Europako Natura 2000 Sare Ekologikoa osatzen dute.

Horrenbestez, dokumentu honen helburua da oinarrizko informazio teknikoa ematea ES2110005 "Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo" eremua Kontserbazio Bereziko Eremu izendatzeko.

"Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo" KBEko hainbat gunetan, balio eta interes handiko fauna eta flora dago. Hartan, Batasunaren intereseko zenbait habitat daude. Adibidez, haltzadiak eta lizardiak (EBko KODEA: 91E0*); ibaiertzeko sahasi eta makaldi mediterraneoak (EBko KODEA: 92A0); eta interes handiko arrain-komunitate bat du, Habitategi buruzko Zuzentarauaren II. eranskinean eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko 42/2007 Legearen II. eranskinean sartutako espezieekin, loinarekin, esaterako (*Parachondrostoma miegii*), eta EAEn mehatxatuta dauden espezieekin, hala nola mazkar arantzaduna (*Cobitis calderoni*), ibai-kabuxa (*Salapia fluviatilis*), zaparda (*Squalius pyrenaicus*) eta Haasi barboa (*Barbus Haasi*). Horrez gain, Habitategi Zuzentzarauko II. eta IV. eranskinetan (eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko 13ko 42/2007 Legearen II. eta V. eranskinetan) sartutako bi ornodun erdi-urtar dituelako nabarmentzen da ere. Bisoi europarra (*Mustela lutreola*) eta igaraba (*Lutra lutra*) dira, eta biak ere espezie mehatxatuen EAEko katalogoan sartuta daude, mehatxu-kategoriarik handienez: galtzeko arriskuan dauden espezieen kategorian. Bisoi europarra espezie mehatxatuen Espainiako Katalogoan dago ere, galtzeko arriskuan kategorian.

Ibai-inguruneari lotutako hegaztiei dagokienez, nabarmena da martin arrantzalearen (*Alcedo atthis*) eta ur-zozoaren (*Cinclus cinclus*) presentzia KBEan (Hegaztien Zuzentzarauko I. eranskinean sartuta dago bietan lehena). Bi espezie horiek interes bereziko gisa sailkatuta daude espezie mehatxatuen EAEko katalogoan. Horrez gain, interes bereziko eremua da uhalde-enararentzat (*Riparia riparia*). Espezie hori kaltebera gisa sailkatuta dago mehatxupez dauden espezieen Euskadiko katalogoan. Hirurak ere *Estatuan Babes Bereziko Erregimeneko Basa-espezieen Zerrendan* (139/2011 Errege Dekretua, otsailaren 4koa) jasota daude.

"Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo" (ES2110005) KBEaren mugak mugatze-mapan adierazita daude (E 1:5000).

Ibaien eta erreken toponimiari dagokionez, Euskal Autonomia Erkidegoko Toponimiaren Datu Basean (Hidrografiako toponimoak) jasotako horiek erabiltzea erabaki da, Eusko Jaurlaritzak argitaratutako EAEko mapa hidrologikoan ageri diren bezala (1:150.000 eskala) (Uraren Euskal Agentzia. 2012).

1.2. JABETZA-ARAUBIDEA

Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEko ibai-ertzen zati handiena jabetza pribatukoa da. Bertan dauden erabilera publikoko mendiek 9,36 ha-ko azalera hartzen dute guztira; hau da, KBEaren azalera osoaren %7,06. Tokiko erakundeek dute lurzoru horien jabetza.

Lurzoru publiko dira, era berean, herri-jabari hidraulikoa osatzen duten ondasunak. Urtarrilaren 11ko 9/2008 Errege Dekretuak, Herri Jabari Hidraulikoari buruzko Erregelamendua (HJHE) aldatzen duenak, herri-jabari hidraulikoa osatzen duten ondasunak eta horien babes-helburuak zehazten ditu. Jabari hori osatzen duten ondasunen artean daude lur gaineko eta lurpeko ur kontinental berriztagarriak (ez da kontuan hartzen ura berritzeko behar duten denbora), eta laster naturaleko ur-ibilgu jarraituak edo etenak. Arau horrek adierazten duenez, *"Ibilgua edo laster jarraitu edo eten baten bide naturala uren goraldi arruntetan urek estalia geratzen den lurzoru-eremua da. Lurzoru hori mugatzean aintzat hartuko dira haren ezaugarri geomorfologikoak eta ekologikoak, hari buruzko informazio hidrologikoa, hidraulikoa, fotografikoa eta kartografikoa, eta eskura dauden erreferentzia historikoak"* (4. artikuluko 1. paragrafoa). *Ohiko uraldi handieneko emaria izango da urteko emari handien bidez bestekoa, hamar urtez jarraian erregimen naturalean sortutakoa, ur-lasterraren portaera hidraulikoaren adierazgarria izan eta 1. idatzi-zatian ezarritakoa kontuan badu.*

Bestalde, ibilgu publikoen mugakide diren lurzoruetako ertzak, beren luzera osoan, honen mende daude:

- *Bost metroko zabalerako zortasun-zona bat uztea erabilera publikorako, erregelamendu honetan arautzen den moduan.*
- *Ehun metroko zabalerako polizia-zona bat uztea, eta bertako lurzoruaren erabilera eta jarduerak baldintzatuak izatea.*

Zona horiek arautzearen helburuak dira: herri-jabari hidraulikoaren egoera babestea; uretako ekosistemen hondatzeari aurrea hartzea eta ekosistema horiek hobetzea; eta ibai-erregimenak uholdeetatik babestea, horretarako ibilguen mugakide diren lurzoruak emariak erregulatzeke eta zatikatzeke nahiz garraiatutako karga solidoa jalkitzeke duten funtzioa baliatuz.

1.3. BESTE BABES-FIGURA BATZUK

KBE izendatu izanaz gain, hizpide dugun eremu hori interes bereziko eremua da bisoi europarrarentzat² eta igarabarentzat³; hala baitakarte espezie horiek kudeatzeko asmoz Arabako lurralde historikoan onartutako 2003ko eta 2004ko planetan.

² 322/2003 Foru Agindua, azaroaren 7koa, Arabako lurralde historikoan *Mustela lutreola* Bisoi europarraren kudeaketa-plana onartzekoa.

³ 880/2004 Foru Agindua, urriaren 27koa, Arabako lurralde historikoan *Lutra lutra* igaraba arruntaren (Linnaeus, 1758) kudeaketa-plana onartzekoa.

Gainera, BIL izendatutako eremu osoa interes bereziko eremu da zapardarentzat⁴ nahiz mazkar arantzadunarentzat⁵, eta ibai-kabuxa zabal daiteke bertan; hala baitakarte haien kudeaketa-planek. Ibai-kabuxarentzako interes bereziko eremua da Omecillo ibaia; Venta Blanca urtegitik Ebro ibaiarekin elkartu arte⁶. Ur-inguruetakoko hegaztiei dagokienez, nabarmendu beharra dago uhalde-enararen banaketa naturaleko eremuaren zati direla Tumecillo ibaia eta Omecillo ibaiaren erdiko parteko beheko tartea. Beraz, espezie horren kudeaketa-planeko xedapenak⁷ aplikatu behar dira eremu horretan.

Beste alde batetik, Europako zuzentarauek, nazioarteko hitzarmenek eta estatuko zein erkidegoko legediak urarekin lotutako babespeko zenbait eremu ezarri dituzte. Horietako bakoitzak, babes-helburu espezifikoak, arau-oinarria, betekizunak eta arautzeak ditu.

Uraren Esparru Zuzentarauko⁸ 9. artikuluan eta Uren Legearen testu bategineko 99 bis artikuluan ezarritakoari jarraituz, mugapeetan arroen ardura duten erakunde eskudunek eremu babestuen erregistro bat egin behar dute, eta eguneratuta eduki. Horiek horrela, eremu babestuen erregistroaren laburpena sartu behar da arroetako plan hidrologikoetan, Uraren Esparru Zuzentaraurearen IV. eranskinari eta Uren Legearen testu bategineko 42. artikuluari jarraituz.

Jarraian aipatuko ditugun eremuak 2010-2015 aldirako Ebroko Plan Hidrologikoko⁹ eremu babestuen zerrendan¹⁰ daude, Uraren Euskal Agentziak proposatuta.

1.3.1. Ingurune urtarrarekin lotutako habitatak eta espezieak babesteko izendatutako eremuak

Kategoria horren barruan bildu dira, besteak beste:

1.3.1.1. Batasunaren garrantziko lekuak eta hegaztientzako babes bereziko eremuak, Natura 2000 Sareko eremu babestuetan sartuak.

BILak, KBEak eta HBEBak, berez, eremu babestuen erregistroaren barruko elementuak dira; eta, horrenbestez, Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEaren eremua sartuta dago erregistro horretan.

⁴Zapardaren (*Squalius pyrenaicus*) kudeaketa-plana; apirilaren 18ko 339/07 Foru Agindua.

⁵Mazkar arantzadunaren (*Squalius pyrenaicus*) kudeaketa-plana; apirilaren 18ko 340/07 Foru Agindua.

⁶Arabian ibai-kabuxa (*Salix fluvialis*) Kudeatzeko Plana (351 Foru Agindua, 2002ko ekainaren 12koa). Omecillo ibaia interes bereziko eremu da Venta Blanca urtegitik Ebro ibaiarekin elkartu arte; eta BIL osoa espezie horren banaketa-eremu izan daiteke.

⁷22/2000 Foru Dekretua, uhalde-enara (*Riparia riparia*) hegaztiaren kudeaketa-plana onartzekoa, arriskupean dagoen espeziea delako eta haren babesak berariazko neurriak eskatzen dituelako.

⁸Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2000/60/EE zuzentaraia, 2000ko urriaren 23koa, Europar Erkidego osorako jardura-esparru bat ezartzen duena ur-politikaren arloan.

⁹129/2014 Errege Dekretua, otsailaren 28koa, Ebroren Espainiako zatiaren plan hidrologikoa onartzen duena (BOEn argitaratua 2004ko martxoaren 1ean, 52. zk.).

¹⁰IV. eranskina. Plan hidrologikoko eremu babestuak.

1.3.1.2. Arrain-bizitza babesteko eremua

Arrainak bizitzeko egokiak izan daitezen babestu beharreko ur kontinentalen kalitateari buruzko 78/659/EEE Zuzentarauan xedatutakoa betetze aldera, Omecillo eta Tumecillo ibaietatik barboak dauden hiru ibai-tarte izendatu dira; KBEaren barrukoak horiek guztiak. Eremu horiek beraz, arrainen bizitza babesteko eremu izendatu dira.

Hurrengo taula honetan, arrainen bizitza babesteko zonen kokalekua zehaztu da.

Izena	UTM X	UTM Y	Ibai-tartea	Mota	Luzera (km)	Ur-masa
Tumecillo	494137	4746340	TOmOme04Tum027	Barbo- eremua	4,11	Omecillo-A
			TOmOme04Tum073		4,92	
			TOmOme04Tum091		0,93	
Omecillo	496080	4739503	OMTR05	Barbo- eremua	0,46	Omecillo-A
			OMTR05		2,99	Omecillo-B
			OMTR05		3,65	
			OMTR05		2,42	Omecillo-C

Arrain-bizitza babesteko eremuak 2006/44/EE Zuzentaraia (ETRS 89 koordenatu-sistema)

1.3.2. Babes Bereziko Eremuak

Estatuko edo erkidegoko legeetan oinarrituz babestutako beste eremu batzuk sartzen dira horren baitan, besteak beste, ingurumen-intereseko zona; hau da, babes bereziaren beharra duten tarte bereziak. Uraren Euskal Agentziak hala proposatuta, planak barne hartzen du, baita ere, San Millán de San Zadorniletik Omecillo ibaiaren gorako tartea, alegia, puntu horretatik iturburura arteko ibai-tartetik EAEko lurretan den zatia (481 ur-masa). KBetik ibaian gora dagoen tarte hori, beraz, KBetik kanpo dago.

1.4. NATURA 2000 SAREKO BESTE LEKU BATZUEKIKO LOTURA

Batasunaren garrantziko beste leku batzuetarako lotailu zuzena da Omecillo-Tumecillo ibaiak / Río Omecillo-Tumecillo KBEa; zehazki, Natura 2000 Sareko esparru hauetarako:

- ES2110008 Ebro ibaiak
- ES4120030 Obarenes mendiak
- ES2110004 Arkamo-Gibijo-Arrastaria
- ES2110002 Sobron

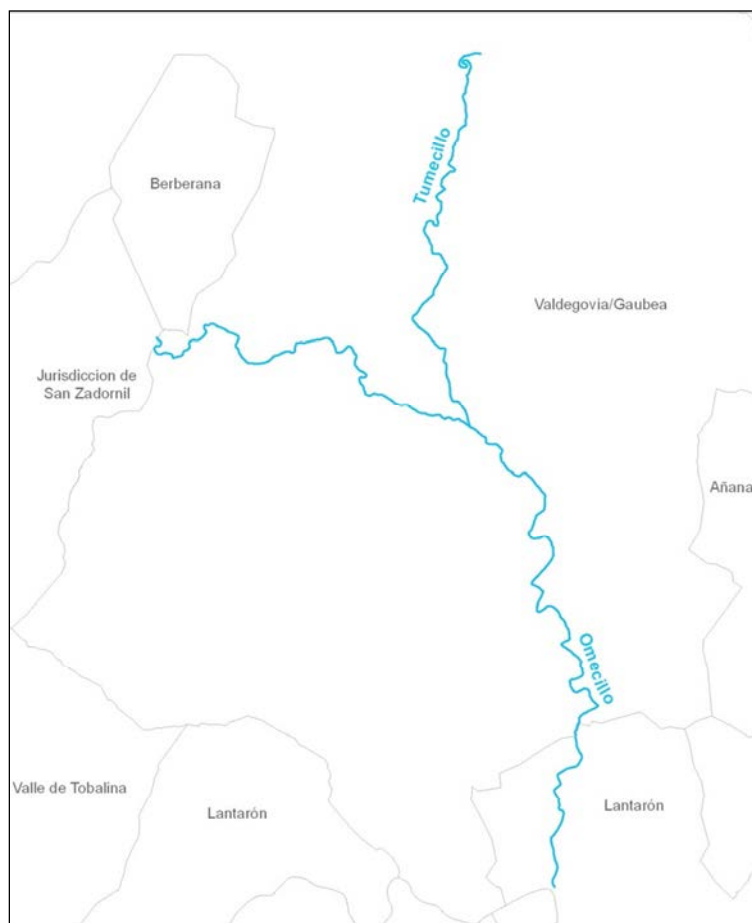
Gainera, ibai-sarearen ezaugarriak dituenetz, lotura ekologikoa egiten laguntzen du Natura 2000 Sarearen barruan dauden arro bereko (Ebroren arroa) beste ibai batzuekin: Ihuda ibaia/Río Ayuda BILarekin (ES2110012); Baia ibaia/Río Baia BILarekin (ES2110023); eta Zadorra ibaia/Río Zadorra (ES2110010) BILarekin.

2. KOKAPENA ETA MUGAPENA

2.1. KOKAPENA

Boveda mendian sortzen da Omecillo ibaia, Arabako lurralde historikoaren mendebaldean. Burgosko lurrak zeharkatu ondoren, Araban sartzen da berriro, Uribarri Gaubea herri-gunea zeharkatuz. Villanañe herrian hartzen ditu Tumecillo ibaiaren urak. Hortik aurrera, hegoaldera jarraitzen du eta Espejo eta Bergonda herriak zeharkatzen ditu Ebro ibaira urak isuri aurretik. Omecillo ibaiak 34,28 km-ko luzera du. Horietatik 2,76 km besterik ez daude erkidegotik kanpo; gainerako 31,52 km-ak EAEn daude. Gurendesen sartzen den puntutik aurrera, KBE eremu da ibaiaren ardatz nagusia.

Omecillo ibaiaren ibaiadarrik garrantzitsuena da Tumecillo ibaia, eta Villanañe udalerrian egiten dute bat, sorburutik, hots, Burgosko Gorobel menditik 20,21 kilometrora. Ibaiaren ardatz nagusia da KBEa; ES2110004 Arkamo-Gibijo-Arrastaria KBEko muga hasi eta Villanañen Omecillo ibaiarekin bat egin arte.

KBEko sare hidrografikoa. Egilea: EKOLUR SLL.

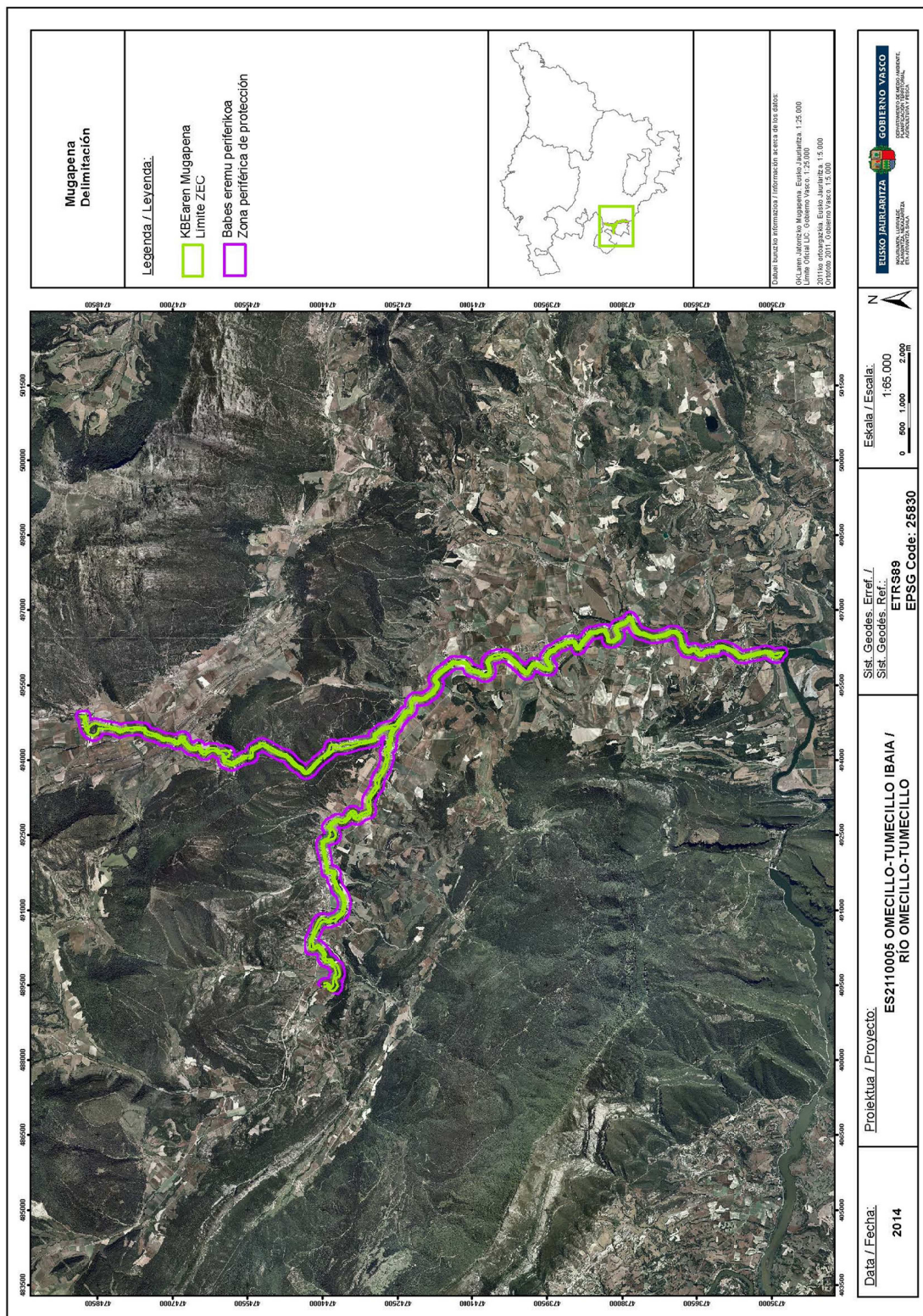
Haren mugak 1:5.000 eskalara egokitzeko egindako doikuntzen ondoren, hauek dira KBE jotako eremuaren oinarrizko parametroak:

Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBE.	
Kodea	ES2110005
Izena	Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo
BIL izendapenerako proposatutako data	2000/11
BIL izendatutako data	2004/12
Erdigunearen koordenatuak	W -3,0841 / N 42,8402
Azalera (ha)	132,6
Luzera (km)	27,5
Gehieneko altitudea (m)	584
Gutxieneko altitudea (m)	468
Batez besteko altitudea (m)	528
Administrazio-eskualdea(k)	Araba
Eskualde biogeografikoa	Mediterranea

Tokia lokalizatzeko parametro nagusiak

Arabako lurralde historikoan dago Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBE osoa. KBEa osatzen duten ibilguen urek bi udalerrri igarotzen dituzte.

Udalerria	Azalera (ha)	Azaleraren zer %
Valdegovía / Gaubea	118,92	89,65
Lantarón	13,72	10,35
Guztira	132,6	100

Omecillo - Tumecillo KBEaren mugaketa

2.2. MUGAPENA

Atal honetan, Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEaren mugaketa zehaztu da, haren barneko ibai-tarteak aintzat hartuta. Mugaketa hori mugaketa-mapan irudikatu da eta helbide honetan dago ikusgai: www.euskadi.eus/natura2000

Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEaren luzetarako mugaketari osatzen dute, batetik, Omecillo ibaiaren ardatz nagusiak, Gurendestik Araban sartzen denetik; eta, bestetik, haren ibaiadar nagusia den Tumecilloren Arabako zati osoa: hasi Arkamo-Gibijo-Arrastaria ES2110004 KBEaren mugatik, eta Omecilloarekin bat egin arte.

Ibai-tartea	Luzera (km)	Hasierako X koordenatua	Hasierako Y koordenatua	Amaierako X koordenatua	Amaierako Y koordenatua
Omecillo ibaia	18,9	489436	4744012	496119	4734809
Tumecillo ibaia	8,6	494879	4748761	494702	4742511

Omecillo ibaia

Omecillo ibaiaren ardatz nagusia kontuan izanik, Gurendes kontzejuan hasten da Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEa, EAEko administrazio-mugan. Hortik, Uribarri Gaubea eta Villanañe kontzejuak zeharkatzen ditu mendebaldetik ekialdera; eta, hor, Tumecillo ibaiak bat egiten du harekin ezkerreko ertzetik. Villanañetik hegoaldera doa Omecillo. Hain malkartsua ez den eskualdean sartzen da, eta han Espejoko eta Bergondako lautada ez oso zabalak ureztatzen ditu. Ebron isurtzen ditu urak, Bergonda eta Larrazubi artean.

Tumecillo ibaia

Omecilloren ibaiadar guztietatik garrantzitsuena da; eta ibai *hezea* esaten zaio ere. 20 kilometroko luzera du guztira; Gorobel mendiaren hegoaldeko isurialdean sortzen da; eta hegoaldera doa, Villalba de Losa zeharkatuz. Ondoren, Berberana eta Osma ingurutik pasatzen da.

Azken kontzeju horretan, hots, Osma kontzejuan hasten da KBEaren parte den Tumecillo ibaiaren zatia. ES2110004 Arkamo-Gibijo-Arrastaria KBEaren mugan hasten da, eta hegoaldera doa, Astulez eta Karanka kontzejuak zeharkatuz. Omecillora isurtzen ditu urak, ezkerreko ertzetik isuri ere, burdinolako presan, ibaian behera Villanañe kontzejuan.

Eremu periferiko babestua ere mugaketa-mapan sartuta dago, eta 100 metroko zerrenda bat hartzen du, KBEaren kanpoko mugatik aurrera.

3. INFORMAZIO EKOLOGIKOA

Jarraian, ES2110005 "Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo" KBEan dauden Batasunaren intereseko edota eskualde-intereseko habitaten eta espezieen zerrenda agertzen da, eta ingurunean adierazgarriak direnen kontserbazio-egoera ere adierazten da.

3.1. BATASUNAREN, ESTATUAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO HABITATAK

Atal honetan, Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEan kartografiatutako Batasunaren intereseko habitatak zerrendatu dira. Kartografia hori helbide honetan dago ikusgai: www-euskadi.eus/natura2000. Zenbakera bat dator Habitategi buruzko Zuzentarauaren I. eranskineko eta Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legeko kodeekin. (*) ikurrak Lehentasunezko Habitata dela adierazten du.

Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEaren barneko Batasunaren intereseko habitaten banaketa-taulan ikus daitekeen bezala, aztertutako habitat-moten estaldura ez dator guztiz bat eremu hori Batasunaren Intereseko Leku izendatzeko Europako Batzordeari bidalitako Datuen Formulario Normalizatuan adierazitakoarekin. Alde horien arrazoia da lehen aldiz BIL izendapena eskatzeko erabilitako eskala eta KBE izendapena eskatzeko gaur egungo lanetan erabilitakoa desberdinak direla. 2003. urtean, 1:25.000 eskala erabili zen; gaur egungo lanetan, berriz, 1:5.000 eskala erabili da.

Aurreko paragrafoetan adierazitakoa kontuan harturik, ondoren Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEan adierazgarriak diren Batasunaren intereseko habitaten zerrenda ematen da:

4090 - Txilardi kaltzikolak genistekin (Txilardi oromediterraneo endemikoak, elorri-triskarekin).

6210* - Larre mesofiloak, *brachypodium pinnatum* espeziea dutenak (Belardi lehor erdinaturalak eta sastrakadietako fazieak, karedun substratuen gainean).

6220* - Larre xerofiloak, *Brachypodium retusum* espeziea dutenak (*Thero-Brachypodietea* klaseko gramineoen eta urteko landareen zona subestepikoak).

8210 - Kareharrizko haitzak (Malda harritsu eta kaltzikolak, landaredia kasmofitikoa dutenak).

91E0* - Haltzadiak eta lizardiak (*Alnus glutinosa* eta *Fraxinus excelsior* espezieen baso alubialak; *Alno-Padion*, *alnion incanae*, *Salicion albae*).

9240 – Erkameztiak (*Quercus faginea* eta *Quercus canariensis* espezieen harizti iberikoak).

92A0 - Sahasti eta makaldi mediterraneoak (*Salix alba* eta *Populus alba* espezieen galeria-basoak).

9340 – Artadiak eta karraskadiak (*Quercus ilex* eta *Quercus rotundifolia* espezieen basoak).

Hurrengo taulan, Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEan kartografiatutako habitat bakoitzaren azalera, estaldura, adierazgarritasuna eta kontserbazio-egoera adierazi dira. Kontserbazio-egoera zehazteko, aditu-irizpidea erabili da, egindako landa-ikerketeta eta zenbait iturri bibliografiko oinarri hartuta¹¹. Erreferentzia horiei buruzko datuak KBE honetako elementu bereizgarri eta adierazgarri bakoitzaren kontserbazio-egoerari buruzko fitxan irakur daitezke.

IZENA	KODEA	AZALERA (ha)	EREMUAREN ZER %	ADIERAZGARritasuna	KONTSERBAZIO-EGOERA
Elorri-triskadun txilardi oromediterraneo endemikoak	4090	1,08	0,82	D	-
Belardi lehorrak erdi naturalak eta sastrakadietako fazieak, karedun substratuen gainean	6210*	1,29	0,97	D	-
Thero-Brachypodietea klaseko gramineoen eta urteko landareen zona subestepikoak	6220*	0,06	0,05	D	-
Kareharrizko malkar arroksuetako landaretza kasmofitikoak.	8210	0,08	0,06	D	-
<i>Alnus glutinosa</i> eta <i>Fraxinus excelsior</i> espezieen baso alubialak (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	91E0*	31,60	23,83	B	Desegokia
Galeria-basoak (<i>Salix alba</i> eta <i>Populus alba</i>)	92A0	13,56	10,22	A	Desegokia
Harizti iberiarrak (<i>Quercus faginea</i> eta <i>Quercus canariensis</i>)	9240	1,56	1,18	D	-
<i>Quercus ilex</i> eta <i>Quercus rotundifolia</i> basoak	9340	1,32	1,00	C	Aldekoa
GUZTIRA		50,56	38,12		-

Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEan dauden intereseko habitatek hartutako azalera.

*KBEaren azalera: 128,1 ha.

Eremu honetako datu-formulario normalizatuaren arabera, honako habitat hauek daude Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEan:

¹¹Ingurumeneko eta Landa eta Itsas Inguruneko Ministerioa (2009). Espainian, Batasunaren intereseko habitat-motak kontserbatzeko aurretiko oinarri ekologikoak. TRAGSATEC (2010). Metodología para la preparación del informe de aplicación de la Directiva Hábitat en España. 2007-2012.

- 3240: 3240 Ibai ibilgu kantabriar-piriniotarretako zuhaixka-erako landaredia (ertzetan *Salix eleagnos* espezieko landaredia zurrak duten ibai alpinoak)
- 4030: Txilardi lehor azidofiloak (Txilardi lehor europarrak)
- 6510: Segar-belardiak (behe-altitudeko segar-belardi txikiak - *Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*-).

Hala ere, zenbait ohar egin behar dira habitat horiei buruz:

3240 habitatari dagokionez, habitat horri esleia lekizkieke Tumecillo eta Omecillo ibaiko oharre harritsua okupatzen duten sahats-zuhaizkaren komunitate txikiak (*Salix eleagnos*, *Subsp angustifolia* *Salix purpurea*, *Salix triandra*, *Salix alba*, *S. fragilis*). Hala ere, formazio horiek ez dira ia garatu KBEan eta, ondorioz, ezin dira kartografikoki irudikatu. Hortaz, egoki iritzi da ondoko ibarbasoen multzoan sartzea aipatu komunitate horiek, errepresentazio hobea baitute (bereziki, COD UE 91E0* eta 92A0 multzoetan).

KBEan kartografiatutako txilardiak eta larreei dagokienez, haien ezaugarri fitosoziologikoak eta haien osaketa botanikoa kontuan izanik, egokiago izan daiteke formazio horiek Batasunaren intereseko habitat hauetara lotzea: 4090 (Txilardi oromediterraneo endemikoak, elorri-triskarekin) eta 6210* (Belardi lehorrak erdi naturalak eta sastrakadietako fazeiak, karedun substratuen gainean).

Bestetik, erabilitako lan-eskala kontuan izanik -zeinak KBEko habitaten identifikazioaren eta kartografiaketaren zehaztasun handiagoa ekartzen duen- eremu horretako datuen formulario normalizatuan ez zeuden habitat hauek identifikatu dira:

- 91E0* habitata (Haltzadiak eta lizardiak): Habitat hori KBEan dago, ez bairik gabe. Lizarrak eta a haltzak nagusi diren ibaiertzeko basoetan aurkitzen da, KBE osatzen duten ibaien eta erreken hertzeetan; goiko eta erdiko ibai-tarteetan, bereziki. Ikuspuntu fitosoziologikotik, lizardi garaian Nafarroako eta Arabako ibai-seriean daude formazio horiek (*Carici pendulae-Fraxino excelsioris sigmetum*). Ibai-serie hori, bidenabar, haltzadien Kantauri-hegoaldeko eta Nafarroako eta Arabako ibai-geoseriearen parte da (*Lonicero xylostei-alno glutinosae geosigmetum*). Zuhaitzen geruzari dagokionez, lizarrak (*Fraxinus excelsior*) eta astigarrak (*Acer campestre*) dira nagusi eta, zenbaitetan, ezki hostozabalak (*Tilia platyphyllos*), haltzak (*Alnus glutinosa*) eta zumar hostozabalak (*Ulmus glabra*). Goi-ibarretan pagoak dira nagusi (*Fagus sylvatica*); beheko ibarretan, aldiz, nahaste-jatorriko lizarrak daude ere (*Fraxinus angustifolia subsp. oxycarpa*). Zuhaiak geruza nahiko trinkoa da. Hartan aurki daitezke, gehienbat, sahatsak (*Salix atrocinerea*), hurritzak

(*Corylus avellana*), eta beste zuhaixka txikiago batzuk, hala nola: *Cornus sanguinea*, *Crataegus monogyna*, *C. laevigata*, *Euonymus europaeus*, *Ligustrum vulgare*, *Lonicera xylosteum*, *Rhamnus cathartica*, *Viburnum lantana* eta *V. opulus*.

- 6430 habitata: Mendiko eta ibai eurosiberiarretako megaforbioak (Lautadako orletako eta maila menditar eta alpetarretako megaforbio eutrofo hidrofiloak). Landare nagusien itxura da habitat horren ezaugarriarik adierazgarriena; belar-itxurakoak eta garaiak dira beti. Lur hotz eta elikagaitan oparo direnen gainean finkatzen dira. Ibaien kasuan, hizpide ditugunen moduko formazioak oharkabean joan ohi dira, ezkutuan baitaude ibarbasoen barruan. Habitat horretako espezie adierazgarrienak dira, besteak beste, honako hauek: *Aconitum napellus*, *Alliaria petiolata*, *Angelica sylvestris*, *Calystegia sepium*, *Epilobium hirsutum*, *Eupatorium cannabinum*, *Filipendula ulmaria*, *Pulicaria dysenterica*, *Silene dioica*, *Valeriana officinalis*, *Valeriana pyrenaica*.

KBEaren hainbat mututan badago ere, hura hartzen duen azaleraren tamaina hain da txikia ezin daitekeela lan-eskalan irudikatu. Habitataren azalpenaren atalean, habita hori aurkitu den KBEko puntuetako batzuk aipatu dira.

3.2. BATASUNAREN, ESTATUAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO LANDAREDIA

KBEaren eremuan ez da jaso Habitaten 92/42/EEE Zuzentarauko II. eta IV. eranskinetako landare-espezieak daudenik¹². ()

EAEko landaredi baskularraren zerrenda gorriak (2010) dioenez, Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEan *Salix cantabrica* espeziea agertzen da. Espezie hori Basa eta Itsas Fauna eta Landaredian Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Zerrendan (2011ko urtarrilaren 10eko Aginduz onartuta) bakanen kategorian agertzen da.

Mehatxurik gabe, itxuraz behintzat, uste da EAEn dauden aleen kopurua ez dela 1.000ra iristen, eta, beraz, Kalteberen kategorian (D1) sar liteke. Ia mehatxupearan kategoriara jaitsi da, Burgosko iparraldeko populazioetatik hurbil baitago, eta han ugaria da lur silizioetan. Kantabriar mendietako endemismo bat da, eta EAEn du ekialdeko banaketa-muga. Zenbait lekutan agertzen da mendebaldeko erdian, Ihuda, Baia eta Salburua ibaietan, eta Omecillo ibaian bertan.

¹²Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legeko II. eta V. eranskinak.

3.3. BATASUNAREN, ESTATUAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO FAUNA

Hurrengo taulan, Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEaren barneko Batasunaren edo eskualdearen intereseko animalia-espezieak zerrendatu dira, aintzat hartuta zer eranskinetan dauden jasota eta nola katalogatu diren. Hegaztiei dagokienez, Hegaztiei buruzko Zuzentarauaren I. eta II. eranskinetan¹³ zerrendatutakoak adierazi dira, bai eta KBE honetan ohikoak izaten diren hegazti migratzaileak ere, eranskinetan ageri ez badira ere. Kontserbazio-egoera zehaztean, zenbait datu-iturri hartu dira oinarritzat.

Espeziea	Habitatari buruzko Zuzentarauaren eranskinak	Hegaztiei buruzko Zuzentarauaren eranskinak	Arriskupean dauden Espezieen Espainiako Katalogoa	Espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoa	Adierazgarritasuna	Kontserbazio-egoera
ARRAINAK						
<i>Parachondrostoma miegii</i> (loina edo iparraldeko loina txikia)	II				B	Ezezaguna
<i>Barbus Haasi</i> (Haasi barboa)	V			K		Desegokia
<i>Barbus graellsii</i> (barboa edo Graellsen barboa)	V					Ezezaguna
<i>Cobitis calderoni</i> (mazkar arantxaduna)				GA		Aurkakoa
<i>Salaria fluviatilis</i> (ibai-kabuxa)			K	GA		Aurkakoa
<i>Squalius pyrenaicus</i> (zaparda)				GA		Aurkakoa
<i>Salmo trutta fario</i> (amuarraina)					C	Desegokia
HEGAZTIAK						Desegokia
<i>Alcedo atthis</i> (martin arrantzalea)		I		IB	B	Ezezaguna
<i>Riparia riparia</i> (uhalde-enara)				K		Aurkakoa
<i>Cinclus cinclus</i> (ur-zozoa)				IB		Ezezaguna
<i>Ardea cinerea</i> (koartza hauskara)					C	
<i>Carduelis spinus</i> (tarina)				IB	B	
<i>Cuculus canorus</i> (kuku arrunta)					B	
<i>Ficedula hypoleuca</i> (euli-txori beltza)				B	C	Ezezaguna
<i>Hyppolais polyglotta</i> (sasi-txori arrunta)					B	
<i>Jynx torquilla</i> (lepitzulia)				IB	B	Aurkakoa
<i>Luscinia megarhynchos</i> (urretxindorra)					B	
<i>Muscicapa striata</i> (euli-txori grisa)					C	
<i>Oriolus oriolus</i> (urretxoria)					B	
<i>Otus scops</i> (apo-hontza)					B	
<i>Phoenicurus phoenicurus</i> (buztangorri argia)			K	K	C	Desegokia

¹³ Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legeko IV. eranskina.

Espezia	Habitatet buruzko Zuzentarauaren eranskinak	Hegaztiei buruzko Zuzentarauaren eranskinak	Arriskupean dauden Espezieen Espainiako Katalogoa	Espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoa	Adierazgarritasuna	Kontserbazio-egoera
<i>Streptopelia turtur</i> (usapal arrunta)		II			B	Ezezaguna
<i>Upupa epops</i> (argi-oilarra)				K	B	Ezezaguna
UGAZTUNAK						
<i>Mustela lutreola</i> (bisoi europarra)	II, IV		GA	GA	B	Aurkakoa
<i>Lutra lutra</i> (igaraba arrunta)	II, IV			GA	B	Desegokia

GA: galtzeko arriskuan; K: kaltebera; B: bakana; IB: interes berezikoa.

Eremu honetako datuen formulario normalizatuan errutito hegatsgorria (*Achondrostoma arcasii*) ageri bada ere, eskura ditugun datuen arabera¹⁴ Euskal Autonomia Erkidegoan Arakil eta Zadorra ibaien arroetan baino ez dago, modu naturalean. Baia ibaiaren arroa ere aipatu da, baina baliteke ondorengorik utzi ez duen sartze zehatz baten ondorio izatea. Barboa edo Graellsen barboa ere aipatu da, Habitaten Zuzentarauko V. eranskinean ageri dena. EAEko ibaietako egoera ekologikoaren jarraipenerako sarearen¹⁵ harira Anbiotek-ek egindako laginketetan harrapatu zen.

4. ELEMENTU GAKOAK ETA HORIEN KONTSERBAZIO-EGOERA

4.1. HAUTATZEKO IRIZPIDEAK

Aurrez aipatutako Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEko elementuen artean, kontserbatu beharreko elementutzat hartu dira eremu horretako balio bereizgarrien adierazgarri direnak; beraz, arreta berezia jarri behar da elementu horietan. Elementu horietarako, berariazko kontserbazio-helburuak proposatu dira, bai eta helburu horiek lortzeko neurriak ere.

Funtsezko elementu horiek hautatzeko, irizpide hauei jarraitu zaie:

¹⁴ Ramiro Asensio, 2010eko uztaila.

¹⁵ B. Gartzia de Bikuña, A. Agirre, J. Arrate, H. Fraile, J. Lapaza, J.M. Leonardo, E. López; M. Moso, A. Manzanos, (hainbat egile). Red de Seguimiento del Estado Ecológico de los Ríos de la Comunidad Autónoma del País Vasco. Emaizten txostena. Anbioteken txostena Uraren Euskal Agentziarentzat.

- Eremu horretan bereziki adierazgarriak diren habitatak edo espezieak izatea, garrantzitsuak direnak eskualdeko, herrialdeko eta Batasuneko Natura 2000 Sarearen barnean, kontserbazioari begira; eta haien kontserbazio-egoera Aurkakoa izatea eta hura sustatze aldera kudeaketa-neurri aktiboak behar izatea.
- Habitat edo espezie horiei buruzko informazio teknikoan edo zientifikoan jasota egotea kontserbazio-egoera kaskarrean daudela edo neurri egokiak hartu ezean hala egon daitezkeela; edota habitat edo espezie horiek adierazle garrantzitsuak izatea talde taxonomikoen eta ekosistemen aberastasunari eta biodibertsitatearen gaineko presioari begira, eta horregatik monitorizazio-lanetan ahalegin berezi bat behar izatea.
- Espezie autoktonoak, lehen KBEaren eremuan egon arren gaur egun desagertu egin direnak, zenbait arrazoi direla-eta (habitatak eraldatzea, espezie aloktonoak egotea eta abar), baina berriro KBEa kolonizatu dezaketenak, desagertzea eragin zuten eraldatzeak desagertu edo murriztu egiten badira.
- KBEan dauden Batasunaren edota eskualdearen intereseko habitatak eta espezieak barnean hartzen dituzten intereseko prozesu ekologikoak eta dinamikak aintzat hartzea.

Hauek dira irizpide horiek oinarri hartuta Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEaren barnean kontserbazio-helburuari begira funtsezkotzat jo diren elementuak:

- Ibai-korridore ekologikoa
- Haltzadiak eta lizardiak (*Alnus glutinosa* eta *Fraxinus excelsior* espezieen baso alubialak - Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) *
- Sahasti eta makaldi mediterraneoak (*Salix alba* eta *Populus alba* espezieen galeria-basoak).
- Arrain-komunitatea: iparraldeko loina txikia (*Parachondrostoma miegii*), ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*), mazkar arantxaduna (*Cobitis Calderoni*), Haasi barboa (*Barbus Haasi*), zaparda (*Squalius pyrenaicus*) eta ibai-amuarraia (*Salmo trutta fario*).
- Komunitate astazikola: Ibai-karramarro autoktonoa (*Austropotamobius italicus*), gaur egun KBEan ez badago ere, Omecillo-Tumecillo ibaiaren arroan ageri da.
- Bisoi europarra (*Mustela lutreola*)
- Igaraba (*Lutra lutra*)
- Ibaietako hegazti-fauna: martin arrantzalea (*Alcedo atthis*), ur-zooa (*Cinclus cinclus*) eta uhalde-enara (*Riparia riparia*).

4.2. KONTSERBAZIO-EGOERA

Ondoren, funtsezko elementuak aukeratzeko arrazoiak ematen dira, eta haien kontserbazio-egoerari eta presio eta mehatxu nagusiei buruzko informazioa ematen da.

4.2.1. IBAI-KORRIDORE EKOLOGIKOA

Justifikazioa
Batasunaren garrantziko beste leku batzuekiko lotailu zuzena da Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEa; azken batean, ibai-sistemen oinarritzko funtzioa da hori: Zehazki, Natura 2000 Sareko leku hauekiko lotura zuzena ematen du: Ebro Ibaia / Río Ebro (ES2110008), Arkamo-Gibijo-Arrastaria (ES2110004), Obarenes mendiak (ES4120030) eta Sobrón ES2110002. Gainera, ibai-sarearen ezaugarriak dituen, lotura ekologikoa egiten laguntzen du Natura 2000 Sarearen barruan dauden arro bereko (Ebroren arroa) beste ibai batzuekin: Ihuda ibaia / Río Ayuda (ES2110012); Baia ibaia / Río Baia (ES2110023); eta Zadorra ibaia / Río Zadorra (ES2110010). Horregatik guztiatik, Natura 2000 Sareko koherentziari eusten laguntzen du nabarmen. Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEaren ibai-korridore ekologikoa garrantzi handiko lotailua da, lurreko eta uretako ekosistemak lotzen baititu isuri-arro osoan barrena. Horrela bada, alboko ekosistemekin luzetarako eta zeharkako loturak ezartzen ditu KBE horrek. <i>"Arabako Lurralde Historikoko Konektibitate Ekologiko eta Paisajistikoaren Estrategia"</i>¹⁶ azterlanean jasotakoaren arabera, konektibitate ekologikoa bermatzen duten funtsezko elementuak dira ibai-korridoreak lurralde historiko horretan. Horrela bada, Omecillo, Tumecillo, Baia, Ega eta Ihuda dira guztietan konektibitate onena duten ibaiak. Osman, ES2110004 Arkamo-Gibijo-Arrastaria esparruarekin bat egiten du Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEak. Lotura-interes berezia duen ibai tartetzat hartzen da Omecillo ibaiaren ia arro guztia Euskal Autonomia Erkidegoko korridore ekologikoen sarearen proposamenean (Eusko Jaurlaritza, 2005). Omecillo ibaiaren eta haren ibaiadarren ibai-korridore ekologikoak barnean hartzen ditu lehorreko, uretako eta aireko korridoreak, eta oso bide garrantzitsuak dira fauna- eta flora espezieak hedatzeko bai eta migrazioetarako ere, ibaietakoak izan zein hedatze bide natural hori baliatzen duten espezieak izan. Ibaiaren dinamika naturalak (higadura-, garraio- eta jalkitze-prozesuak barne) ingurune aniztasuna eta mikrohabitata sortzen ditu, behar-beharrezkoak flora- eta fauna espezie asko babesteko, elikatze, ugaltze eta/edo hedatzeko. Ibai-korridore ekologikoa desegituratzeak, oro har, kalte egiten dio KBEaren arean dagoen faunaren eta floraren zati handi bati. - Fauna- eta flora-biodibertsitate handia dute, eta interes handiko habitata eta espezieak daude, hala nola lizardiak, sahastiak eta bisoi europarra. - Komunikabide bat da, uretako eta lehorreko flora- eta fauna-espeziei lekualdatzeko aukera ematen baitie. Gainera, eremu horretako hegazti askok ibai-sistema edo aireko korridorea erabiltzen dute lekualdatzeko eta modu naturalean batetik bestera joateko. Jarraitutasuna, arroaren batasunarekin eta espazioaren linealtasunarekin (korridorea) loturikoa, ibai-sistemen oinarritzko ezaugarria da. Luzetarako elkarreragin guztien lotura zuzena, egoera ekologiko ona (Uraren Esparru Zuzentaraua) eta izaki bizidunen komunitateen mailaketa egokia bermatzen ditu. Ibai-korridore jarraituak, ekologia-balioez gain, paisaia-balio bikainak ditu.

¹⁶ Mallarach, J.M., et al. 2005. Conectividad Ecológica y Paisajística del Territorio Histórico de Álava. Hirigintza eta Ingurumen Saila. Arabako Foru Aldundia

Kontserbazio-egoera

Lehorreko korridorea: Ibaiertzaren kontserbazio-egoera aldatuz doa KBEan zehar. Landa-eremuetako ibaiertzetan, nekazaritzako eta abeltzaintzako erabilereen ondorioz (batez ere, labore-soroak) landa-habitataren erabilgarritasuna eta ekologia-lotura murriztu egiten da. Basoak dauden tartetan, kontserbazio-egoera hobea da, bai eta lehorreko korridorearen funtzionaltasuna ere. Hala ere, bide-azpiegiturek eragin kaltegarria dute. Zenbaitetan, ibaiaren ardatzarekiko paralelo daude, eta horrek, korridorearen sekzioa mugatzeaz gain, habitatak pobretzen ditu eta animalien harrapatzeak eragiten ditu.

Uretako korridorea: KBEko uren kalitatea oro har ona edo oso ona da ibaiaren goiko eta erdiko tartean, baina zerbait okerragoa da Omecillo ibaiaren beheko tartean.

Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEko uren kalitatea		
Estazioa (tartea)	Kalitate fisiko-kimikoa	Kalitate biologikoa
OME-080 (goikoa)	Ona	Ona
OTU-136 (erdikoa)	Oso ona	Ona
OME-244 (erdikoa)	Ona	Ona
OME-332 (behekoa)	Ona	Txarra

Bestalde, lotura ekologikoa eta ibaiaren dinamika eraldatuta daude oztopoak direla eta (presa txikiak), uretako ingurunearen mende bizi diren espezieen migrazioa zailtzen baitute.

Aireko korridorea: Linea elektriko batzuek KBEa zeharkatzen dute, eta beste batzuk eremu horretatik oso gertu edo paralelo igarotzen dira. Gainera, linea horietako gehienak ez daude balizatuta, hegazti-faunak talka egin dezan eragozteko.

Presioak eta mehatxuak**Lehorreko korridorea:**

KBEan luzetarako jarraitutasunaren etendurak (kanalizazioak) daude. Taula honetan adierazi dira:

KBEan (bi ertzetan) babesak (hesiak, eraikuntzak edo harri-lubetak) dituzten tarteen luzera (m-tan)	
Horma / Hormigoizko harri-lubeta / Eraikuntzak herri-jabari hidraulikoan	166,39
Harri-lubeta lehorra / harrizko horma / nahasia	50,33

Eraldaketa morfologikoengatiko presioa (estaldurak, kanalizazioak, oztopo artifizialak –presa txikiak–, zubiak, bide-azpiegiturak eta herri-jabari hidraulikoaren beste okupazio batzuk) oro har ertaina dela esan daiteke.

Bestalde, zenbaitetan belardiak eta labore-sailak ibilguaren ertzeraino iristen dira eta, horren ondorioz, etendurak daude galeria-basoetan, eta hondatu egiten dute ibaiertzeko landaredia (24.456,93 m kalkulatu dira). Horrela, erriberako landaredia sinplifikatu egin da, eta zenbait kasutan belar-geruzak soilik iraun du.

Beheko taulan, KBEan zehar duen zeharkako jarraitutasunari dagokionez ibarbasoa zer egoeratan dagoen jaso da. Kontuan izan da zer egoeratan kaltetzen den lotura, baso-landaketen, laboreen, larreen eta beste elementu batzuen ondorioz, uholde-lautadako berezko landaredia ordeztzen dute eta. Ibaiertzeko habitatan luzetarako jarraitutasunaren etenak barnean dira, bai eta aipatutako erabilerekin haien albo-jarraitutasuna baldintzatzen duten masak ere. Azken horiek B eta C motako lizardi eta sahasi moduan sailkatu dira.

Ibarbasoaren zeharkako jarraitutasuna Omecillo-Tumecillo Ibaia/Río Omecillo-Tumecillo KBEan.	
Eten-mota	Luzera (m)
Belardiak eta laboreak*	24.456,93
Baso-landaketak	7.385,06
Etenak guztira	31.841,99

Iturria: Landa-lana, 2010eko abuztua. Ekolur SLL.

Omecillo-Tumecillo Ibaia/Río Omecillo-Tumecillo KBErako kalkulaturako etenak 31.841,99 m dira, guztizko luzeraren % 58 inguru, bi ertzak kontuan hartuta. Horregatik, uholde-lautadan ibaiertzetako landarediaren kontserbazio egoera Aurkakoa dela jotzen da, bai eta KBEko ibarbasoaren zeharkako lotura ere.

Uretako korridorea

Uraren kalitatea:

Ibaiak duen uraren kalitatea eta egoera ekologikoa onak dira, OME-332 estazioan salbu, bertan kalitate biologikoa "txarra" baita. Hala ere, KBEaren hainbat zatitan hiri isuriak disolbatu ez izanaren ondoriozko presioa altua da.

Iragazkortasun ekologikoa

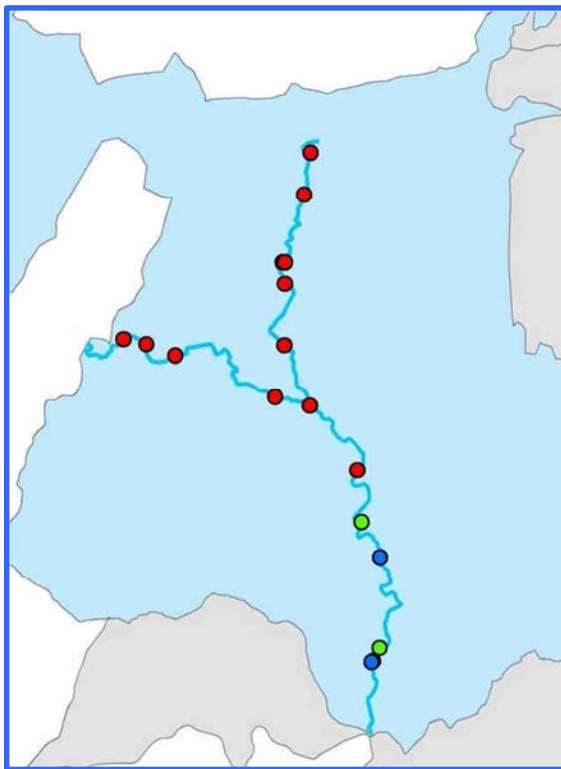
Presa txikiak/oztopoak: ibaiaren luzerako jarraitasuna funtsezkoa da arrain espezieen mugimendu eta joan-etorrietarako (espezieak migratzaileak izan zein ez), mugimendu horiek beharrezkoak baitira haien bizi zikloa osatzeko.

KBEaren eremuan iragazkortasun txarreko 12 oztopo daude (ikus kokapena Jardueren mapan eta irudi erantsian):

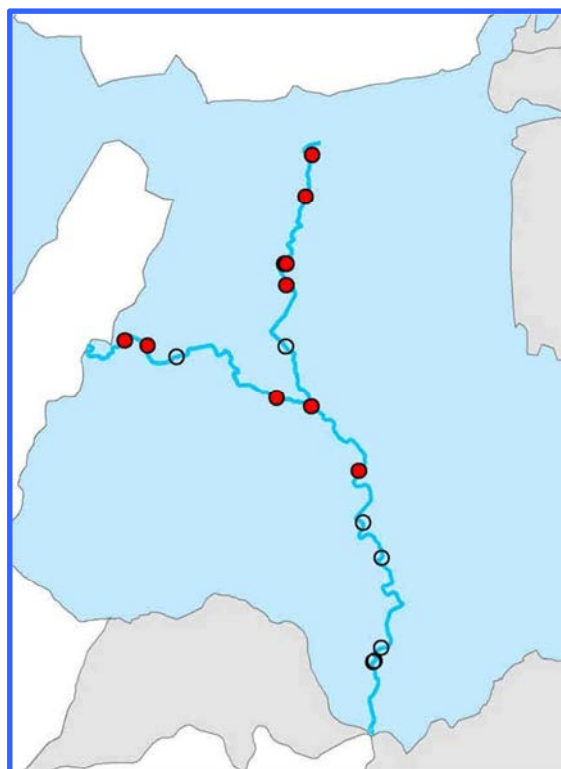
- Omecillo ibaian dago oztopo gehien, guztira 7, ur goratik ur behera honela banatuta: bi daude Gurendesen, bat Uribarri Gaubean, bi Villanañe kontzejuan eta azken hirurak Villamaderne, Espejo eta Bergonda kontzejuetan, hurrenez hurren. Guztiek, Espejon dauden atasek salbu, iragazkortasun txarra dute. Uraren Euskal Agentzia presa txikia iragazgaizteko proiektua idazten ari da, Omecillo eta Tumecilloren elkarguneko ur beheren ondoan.
- Tumecillon bost presa txikiak hiru ibai zatitan banatzen dira, lehen biak goiko zatian, Osma kontzejuan, bi erdiko tartean, Karankan, eta azkena ibaiaren beheko zatian, Villanañe kontzejuan. Kasu honetan presa txiki guztiek iragazkortasun txarra dute arrainen faunarako.
- Taula honetan Omecillo-Tumecillo KBEan dauden oztopoak agertzen dira, HAZIK Uraren Euskal Agentziarentzat idatzitako "Oztopoen inbentarioa *Purón, Omecillo eta Baia ibaietako arroetan*" izeneko lanaren arabera (2012ko uztaila)

IDKODEA	IDIZENDAPENA	ID UTM X	ID UTM Y	Iragazkorta suna	Jarduketa lehentasuna
AOMEOME069660000	Espejoko igerilekuetako presa	495912	439788	Ona	Ez esku hartu
EOMEOME023690000	Bergondako aforo estazioa	496346	4736794	Ona	Ez esku hartu
AOMETUM076120000	Osmako presa	494704	4748502	Txarra	1. lehentasuna
AOMETUM017360000	Angostoko santutegiko presa	494080	4743961	Txarra	Ez esku hartu
AOMEOME111940000	Ome-Tum bilguneko edo	494688	474253	Txarra	1. lehentasuna
AOMEOME167310000	MIER errotako presa (Pedro)	490817	4743990	Txarra	1. lehentasuna
AOMEOME156740000	Uribarri Gaubeako errotako	491503	4743730	Txarra	Ez esku hartu
AOMEOME120970000	Villanañeko presa	493870	4742745	Txarra	1. lehentasuna
AOMEOME019440000	Bergondako presa	496189	4736488	Txarra	Ez esku hartu
AOMEOME087800000	Villamaderneko errotako edo	495806	4741012	Txarra	1. lehentasuna
AOMEOME175190000	Gurendeko errotako presa	490277	4744100	Txarra	1. lehentasuna
AOMETUM036630000	El Basilio" presa	494099	4745406	Txarra	1. lehentasuna

AOMETUM044440000	Karankako errotako presa	494094	4745907	Txarra	1. lehentasuna
AOMETUM065330000	Fresnedako errotako presa	494552	4747513	Txarra	1. lehentasuna
AOMEOME056210000	Espejoko errotako presa	496353	4738946	Oso ona	Ez esku hartu
AOMEOME018960000	Izen gabea	496148	4736465	Oso ona	Ez esku hartu

Iragazkortasuna

Jarduketa lehentasuna

Irudia: Omecillo - Tumecillo ibaiaren (KBEaren eremua) arroko oztopoen kokalekua: iragazkortasuna eta jarduketa lehentasuna. Koloreak bat datoz goiko taulan islatutako balorazioekin

Ubidearen defizita

Omecillo - Tumecillo ibaietan agorraldian ubide defizita dago. Ebro Arroko Plan Hidrologikoko neurrien programari buruzko fitxaren arabera, Omecilloko ertzetako ureztatzaile elkarrekin eta alboko harenak nagusiki hodi mugikor bidezko aspertziozko ureztatze sistema erabiltzen dute, partzelan bertan dauden ubideak kenduz agorraldian. Uda garaian (uztailaren 1etik irailaren 30era) nekazariak zuzenean ibaietatik ateratzen dute ura, orokorrean traktore propioen bidez pizten diren ponpaketa ekipoak erabilia. Ubide zirkulatzaileak sarritan ez dira nahikoak edo ez dute balio.

Aireko korridorea:

Linea elektriko gehienak ez daude balizatuta, hegazti-faunak talkarik egin ez dezan. Linea elektrikoek hegazti-faunari sortutako arriskua murrizteko araudi elektroteknikorik ez duten autonomia-erkidegoetako bat da EAE. Gaurdaino, linea elektrikoak jarri dituzten enpresa elektrikoek eta sustatzaile partikularrek ez dute inolako neurririk hartu hegazti-faunak talka egin ez dezan eta elektrokutatu ez dadin.

4.2.2. IBARBASOA (EB-KO KODEAK: 91E0*, 92A0 ETA 9160)

Justifikazioa				
- Lizardien habitata lehentasunezko habitata da eta Habitategi buruzko Zuzentzarauaren I. eranskinean jasota dago. Bai 91E0* habitata (haltzadiak eta lizardiak), bai 92A0 habitata (sahasti eta makaldi mediterraneoak) Omecillo ibaiaren eta haren ibaiadarren ibaiertzetako berezko ibai-habitata dira. - Galtzeko arriskuan dauden uretako eta erdi-uretako espezieak daude, <i>Mustela lutreola</i> (bisoi europarra) eta <i>Lutra lutra</i> (igaraba), besteak beste. - Ibaia babesteko eta elikatzeko lekua da intereseko zenbait fauna-espezierentzat (adibidez, lina, ibai-kabuxa, mazkar arantzaduna, Haasi barboa, zaparda eta amuarraina), eta agian, baita Batasunaren intereseko intsektu saproxilikoentzat ere. Gune heze txikien garapena sustatzen dute, espezie asko babesteko eta ugaltzeko balio dutenak. - EAEn oso gutxi hedatuta dauden beste espezie batzuen habitat bereizgarria dira, besteak beste: <i>Cinclus cinclus</i> (ur-zozoa), <i>Alcedo atthis</i> (martin arrantzalea) eta <i>Riparia riparia</i> (uhalde-enara). - Askotariko flora-espezieak daude bertan, eta horrek nabarmen laguntzen dio leku horretako biodibertsitate espezifikuari. - Korridore ekologikoaren funtzionamendu egokiari laguntzen diote, babesa eta elikagaiak ematen baitizkie habitat horiekin lotutako animalia-espezieei, eta kontuan izan behar da KBEaren kudeaketan funtsezko elementuak direla animalia horietako batzuk. - CO₂ xurgatu eta ura iragazten dute, ibilguari itzala ematen diote eta uholdeen ondorioak arintzen dituzte; horrela, uraren eta, oro har, ibai-sistemaren kalitatea hobetu egiten da.				
Kontserbazio-egoera				
Haltzadiak eta lizardiak Omecillo-Tumecillo ibai / Río Omecillo-Tumecillo KBEaren ibaiertzetako habitat bereizgarriak dira. Dena den, habitat horien osaera eta egitura ez da hoberena KBEko zati askotan, nekazaritzaren presioa dela-eta. Ibaiaren ardatz nagusiaren tarte handi batean, haltzadien eta lizardien egoera Aurkakoa dela esan daiteke. Erreken goi-ibarretan, aldiz, kontserbazio-egoera hobea da; dena den, banaketa eskasa du habitat horrek, ez baitago zuhaitz-banda estu bat baino. Oro har, honela laburbil daiteke kontserbazio-egoera:				
91E0* eta 92A0	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Azalera		X		
Egitura eta funtzio espezifikoa		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak		X		
Kontserbazio-egoera		Desegokia		
Presioak eta mehatxuak				
Presio eta arrisku nagusiak bat datoz ibai-korridorearen funtsezko elementua deskribatzean zehaztutakoekin: - Laboreak (A01). Baso-sartzea landa zabalean (B01) - Aldaketa morfologikoak: ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03); ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02); zubiak eta zubi-bideak; eta herri-jabari hidraulikoaren beste okupazio batzuk. - Espezie inbaditzaileak eta espezie aloktonoak (I01)				

4.2.3. BISOI EUROPARRA (*Mustela lutreola*)**Justifikazioa**

Habitatei buruzko Zuzentarauaren II. eta IV. eranskinetan jasota dago espezie hori, eta Europar Batasunean, lehentasunezkoztat jotzen da haren kontserbazioa (Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen II. eta V. eranskinak).

Arriskupean dauden Espezieen Espainiako eta Euskadiko Katalogoetan, galtzeko arriskuan dagoen espezie gisa ageri da.

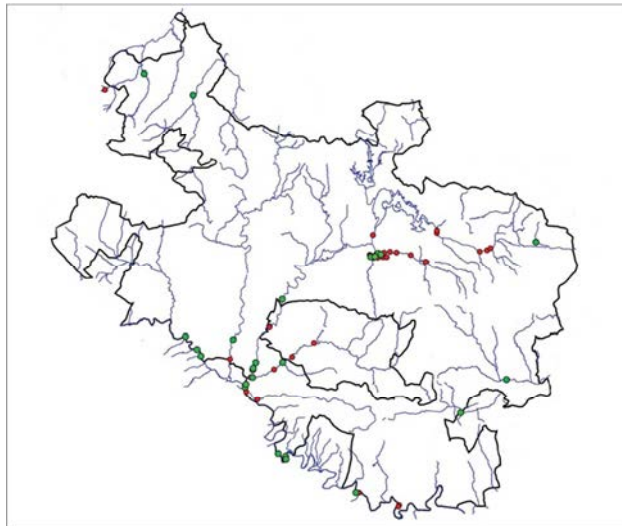
Arabako lurralde historikoan kudeaketa-plan bat du, 2003. urtetik onartua. Kudeaketa-plan horren arabera, Omecillo eta Tumecillo ibaiak interes bereziko eremu dira bisoi europarrarentzat.

Kontserbazio-egoera

Europar, XIX. mendearen amaierara arte, Erdialdeko Europa osoan zegoen bisoi europarra (Frantziatik Uraletaraino). Gaur egun, ordea, asko murriztu da Europako populazioa, eta bi populazio-gune bakandu soilik geratu dira. Gune bat ekialdean dago, Errusian eta Danubio ibaiaren deltan (Errumania, Ukraina eta Moldavia); bestea, mendebaldean, Frantziako hego-mendebaldean eta Espainiako iparraldean.

Espainian, Ebro ibaiaren eta haren ibaiadarren goiko eta erdiko tarteetan soilik dago bisoi europarraren populazioa. Erkidego hauetan dago banatuta: Euskadi, Nafarroa, Errioxa eta Gaztela eta Leon (Burgos). Espainian 500 ale daudela kalkulatu da.

Arabar, populazio-dentsitate handiena Ebro ibaian eta haren ibaiadarretan dago. Ebro, Omecillo, Baia eta Zadorra ibaien arroetako Arabako ibai-tarteetan bizi diren bisoiak populazio-gune berekoak direla esan daiteke. Espezie horren ale gutxi daude, eta gorabehera handiak daude urte batetik bestera, populazioa oso kaltebera den seinale.

Bisoi europarraren banaketa, Araban. Espezie horri buruz 2000. urtetik 2008. urtera arte egindako jarraipen-lanen emaitzak oinarri harturik egin (Iturria: Arabako Foru Aldundiaren datu-basea). Zirkulu gorriak: 2000-04ko datuak; zirkulu berdeak; 2005-08ko datuak.

Azken 15 urteotan, hainbat azterketa egin dira Omecillo eta Tumecillo ibaietan hizpide dugun espeziearen banaketa eta kontserbazio-egoera zein den jakiteko. Esan dezakegu, beraz, nahikoa informazio dugula bisoi europarraren banaketa eta kontserbazio-egoera zein diren jakiteko.

Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEan modu desegokian ageri da.

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Populazioa		X		
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

Presioak eta mehatxuak

Bisoi amerikarra (I01):

Espezie aloktonoa da, Zadorra ibaiko arroaren beheko eta erdiko tartean finkatu dena. Haren zoko ekologikoa bisoi europarrarenaren ia berdina denez, haien arteko lehia sortzen da baliabideak lortzeko. Omecillo ibaian espezie horren presentzia egonkorrik ez bada ere, kontuan izan beharra dago hura ondoko arroetan egotea arriskutsua dela (TRAGSA, 2009; TRAGSEGA, 2009).

Bisoi europarraren (berdez) eta bisoi amerikarraren (gorriz) banaketa Araban. Iturria: Arabako Foru Aldundia, 2009.

Ibai-ekosistemaren eraldaketa:

- Oihanpea kentzea (B02.03)
- Baso-ustiaketa, basoberritzerik edo birsorkuntza naturalik gabe (B03).
- Errepideak eta autobideak (D01.02)
- Lur gaineko uren kutsadura (H01)
- Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03)
- Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02).
- Lur gaineko uretatik datorren ura biltzea (J02.06)

4.2.4. IGARABA ARRUNTA (*Lutra lutra*)**Justifikazioa**

Habitategi buruzko Zuzentarauaren II. eta IV. eranskinetan jasota dago, eta galzoriko gisa sailkatu da EAEko katalogoan. Babes Bereziko Erregimeneko Basa-espezieen Zerrendan jasota dago (139/2011 Errege Dekretua, otsailaren 4koa).

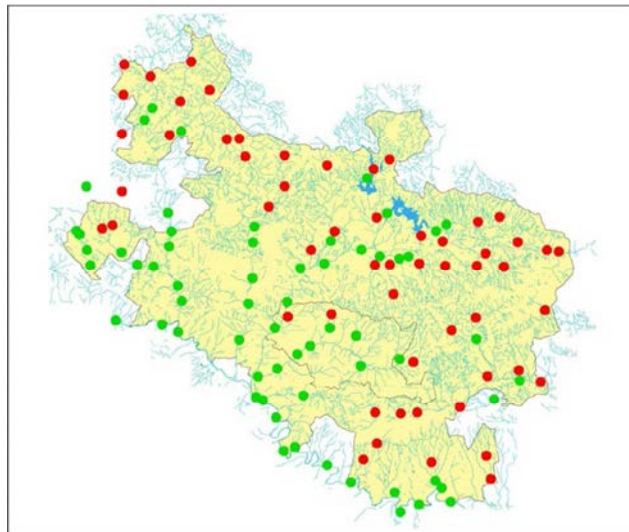
Espezie hori kudeatzeko plana dago Araban, 2004. urtean onartua. Kudeaketa-plan horretan xedatutakoaren arabera, Omecillo eta Tumecillo ibaiak interes bereziko eremu dira espezie horrentzat.

Kontserbazio-egoera

Espeziea eremu honetan aurkitzen da: Europako mendebaldetik Indonesiara, eta tundra artikotik Afrika iparraldera. Europan oso hedatuta badago ere, beherakada handia izan du azken urteotan, eta desagertu egin da Holandan, Suitzan eta Frantzia, Belgika, Alemania eta Suediako leku asko eta askotan.

Almerian, Balear Uharteetan eta Kanarietan izan ezik, Iberiar penintsulako ia leku guztietan dago.

Euskal Autonomia Erkidegoari dagokionez, Arabako lurralde historikoan eta isurialde mediterraneoko ibaietan dago igaraba gehien (Ebro ibaian eta haren ibaiadar hauetan: Omecillo, Baia, Zadorra, Ihuda, Jugalez eta Ega) (AFA-EHU 2011). Inoiz isurialde kantauriarrean agertu izan da; eta Bizkaian ere agertu da, nahiz eta desagertutzat jo izan zen bertan (López de Luzuriaga, J., 2009). Omecilloren arro osoan dago espezie hori, eta Omecillo zein Tumecillo ibaietan agertu da.

Igarabaren banaketa Araban, 2007-08 aldian (López de Luzuriaga, 2009). Zirkulu berdeak: aleak agertu dira; zirkulu gorriak: ez da alerik agertu.

Nabarmen berreskuratzen ari da Arabako lurralde historikoan; hainbeste non berrazter baitaiteke hura espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoko galtzeko arriskuan dauden espezieen multzoan behar lukeen. Zuhurtziaz jokatu beharra dago hala ere, ez baitugu berreskuratze horri buruzko azterlan zorrotzik, eta ez ditugu ezagutzen Arabako igaraben oinarritzko parametro demografikoak. Espezie horrek hartutako eremua handitu berri dela besterik ezin dezakegu adierazi; lurralde mugakideetan gertatu den bezalaxe.

ONDORIOAK				
	Aldekhoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak		X		
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

Oharra: "Banaketa-eremua, Populazioa, Espeziearen habitata eta Etorkizunerako aurreikuspenak" aldagaietan X bat jarri beharra dago dagokion laukian. Kontserbazio-egoera adierazteko, aldiz, dagokion kategoriaren laukia koloreztatu da.

Presioak eta mehatxuak

- Oihanpea kentzea (B02.03)
- Baso-ustiaketa, basoberritzerik edo birsorkuntza naturalik gabe (B03).
- Errepideak eta autobideak (D01.02)
- Lur gaineko uren kutsadura (H01)
- Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03)
- Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02).
- Lur gaineko uretatik datorren ura biltzea (J02.06)

4.2.5. ARRAIN-KOMUNITATEA: Ioina (*Parachondrostoma miegii*), mazkar arantzaduna (*Cobitis Calderoni*), ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*), Haasi barboa (*Barbus Haasi*), zaparda (*Squalius pyrenaicus*) eta amuarraia arrunta (*Salmo trutta fario*).

Justifikazioa

Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEko arrain-komunitatea honako espezie hauen taldeek osatzen dute: amuarraia (*Salmo trutta fario*), Graellsen barboa (*Barbus graellsii*), Haasi barboa (*Barbus Haasi*), txipa (*Phoxinus phoxinus*), Ioina (*Parachondrostoma miegii*), mazkarra (*Barbatula quignardi*), ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*), zarboa (*Gobio lozanoi*), eta mazkar arantzaduna (*Cobitis calderoni*). KBEan dauden zapardei (*Squalius pyrenaicus*) buruzko daturik ez badugu ere, interes bereziko eremutat hartzen dira Omecillo eta Tumecillo ibaiak espezie horrentzat.

Ioina edo iparraldeko Ioina (*Parachondrostoma miegii*) Iberiar penintsulako espezie endemikoa da, eta Habitategi buruzko Zuzendarauaren II. eranskinean ageri da (abenduaren 13ko 42/2007 Legearen II. eranskina).

Ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*) galtzeko arriskuan dagoen espeziea da espezie mehatxatuen EAEko katalogoaren arabera; eta kaltebera, espezie mehatxatuen Espainiako katalogoaren arabera. KBEan, Omecillo ibaiaren erdiko tartean (Omecillo-B) eta beheko tartean (Omecillo-C) dago espezie hori. Ibai Kabuxa Kudeatzeko Planaren arabera (2002ko ekainaren 12ko 351. FORU AGINDUA), Omecillo ibaia interes bereziko eremutat hartzen da Venta Blanca urtegitik Ebro ibaira urak isuri arte; eta KBE osoa espezie horren banaketa-eremu izan daiteke.

Haasi barboa (*Barbus Haasi*) penintsulako ipar-ekialdeko iberiar endemismoa da, eta Ebroren ibaiadarretako goiko tartetean bizi da. Habitategi buruzko Zuzendarauko V. eranskinean aipatu da, eta kalteberatzen jotzen da espezie mehatxatuen EAEko katalogoan. KBEan, Omecillo-A masako hainbat zonatan ageri da, eta haren hainbat talde egonkor daude Tumecillo ibaian.

Mazkar arantzaduna (*Cobitis calderoni*) espeziea galtzeko arriskuan da, espezie mehatxatuen EAEko katalogoaren arabera. Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEko erdiko tartean dago (Omecillo-B). Mazkar arantzadunaren (*Cobitis calderoni*) kudeaketa-planean (340/07 FORU AGINDUA, apirilaren 18koa), interes bereziko eremutat hartzen da KBEa.

Zaparda (*Squalius pyrenaicus*) espeziea galtzeko arriskuan dago, espezie mehatxatuen EAEko katalogoan jasotakoaren arabera. KBEan dauden espezie horretako alei buruzko daturik ez badago ere, zapardarentzako interes bereziko eremutat jotzen da KBEa, zapardaren (*Squalius pyrenaicus*) kudeaketa-planean (339/07 FORU AGINDUA, apirilaren 18koa).

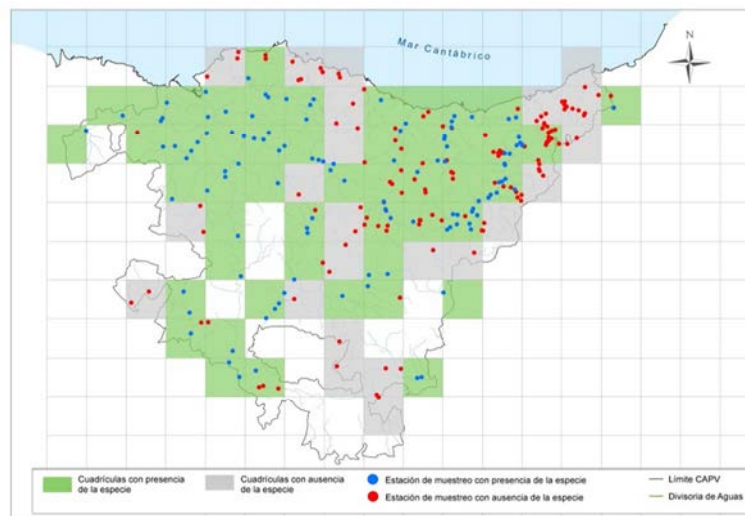
Harekin batera, beste espezie hauetako aleek osatzen dute Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEko arrain-komunitatea: amuarraia (*Salmo trutta fario*), balio ekologiko handiko espeziea; Graellsen barboa (*Barbus graellsii*); txipa (*Phoxinus phoxinus*); mazkarra (*Barbatula quignardi*), eta zarboa (*Gobio lozanoi*).

Arrain-komunitatearen egoera onak adierazten du ibaiko ekosistemaren kontserbazio-egoera ona dela.

Kontserbazio-egoera

Loina oso hedatuta dago EAEn. EAEko hiru lurralde historikoetan dago: Ebro ibaiaren arro guztietan (mendebaldetik ekialdera; hasi Omecillotik hasi, Araia-Arakil eta Egara arte), eta isurialde kantauriarreko arro guztietan; Oiartzun, Urumea eta Lea ibaien arroetan izan ezik, beste guztietan. Uren kalitatea hobetu denez, isurialde kantauriarreko populazioek goranzko joera izan dute azken bi hamarkadetan. Arroko saneamendu-sistemak ezarri ahala, epe laburrean eta ertainean goranzko joera horri eutsiko zaiola uste da.

EAEko ibaien egoera biologikoa jarraitzeko sarea egiteko, zenbait laginketa egin dira. Horrela bada, hizpide dugun espeziearen presentzia hauteman da Omecillon zein Tumecilloko hiru laginketa-estaziotan. Arro guztitik, Tumecillon daude espeziearen populaziorik egonkorrenak.

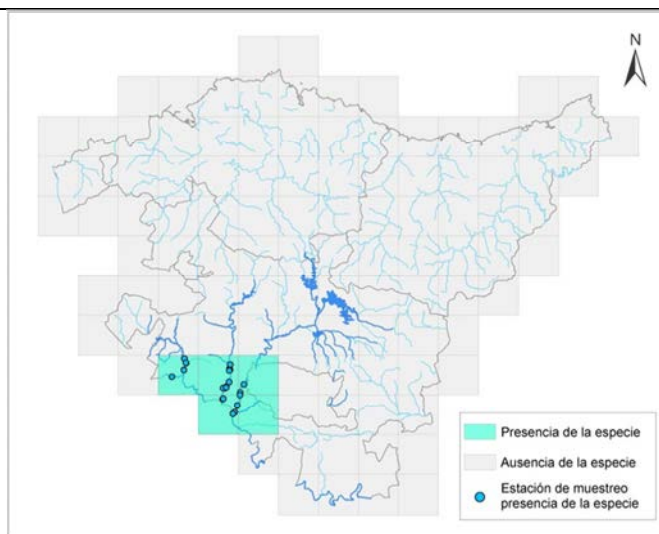

Omecillo ibaiaren arroan, aldiz, oztopo ugari dago ibilguetan; presak eta presa txikiak, baitik bat. Hori dela eta, erruteko leku egokiak aurkitzeko zailtasunak ditu espezie horrek, bere habitatetik errekan gora baitaude erruteko lekuak.

Ondorioak				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata	X			
Etorkizunerako aurreikuspenak		X		
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Ibai-kabuxa da arrain-familia horretatik Europan ibaietan eta aintziretan bizitzera egokitu den espezie bakanetako bat, eta beraz, itsasotik ehunka kilometrotara aurki daiteke. Ibaietako erdiko eta beheko zonetako ur ez oso sakonetan ageri da, ura argia eta garbia den eta ur-lasterrak indar handirik ez duen lekuetan. Ibilgu harritsuak ditu gogokoen, erraz ezkutatzeke babesleku asko baitituzte.

Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEari dagokionez, Omecillo ibaiaren erdiko tartean (Omecillo-B) eta beheko tartean (Omecillo-C) dago espezie hori.

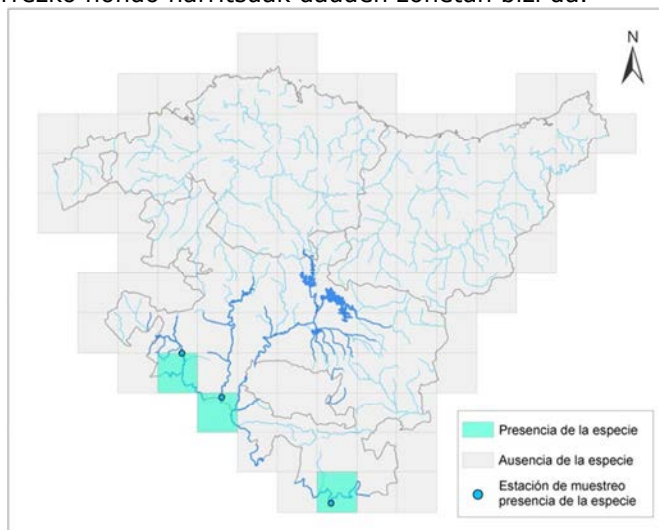

Ibai-kabuxaren banaketa 2002-2008 urteetan.

Espezie mehatxatuen EAEko katalogoan galtzeko arriskuan dagoen espezieetat hartu da hizpide dugun hori. Araban, ibai-kabuxa kudeatzeko plana dago (351. FORU AGINDUA, 2002ko ekainaren 12koa). Plan horretan xedatutakoaren arabera, hizpide dugun espeziea KBE osoan zabal daiteke; eta ibai-kabuxarentzat interes bereziko eremua da Omecillo ibaia; Venta Blanca urtegitik Ebro ibaira urak isuri arte.

Ondorioak				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua		X		
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

Mazkar arantzaduna Iberiar penintsulako espezie endemikoa da. Ebroko, Dueroko eta Tajoko arroetan talde egonkorak daudela dakigu. Ebroko eta Tajoko arroetan populazio txikia badago ere, Dueroko arroan nabarmen ezarri da espezie hori, eta dentsitate handiko populazioak hauteman dira. Dirudenez, Dueroko eta Tajoko populazioek lotura filogenetiko handiagoa dute elkarren artean Ebroko populazioekin baino. Oxigeno-kontzentrazio handiko urak behar dituzenez, ibaietako erdiko eta goiko tarteetan egon ohi da eta, zenbaitetan, ondo kontserbatutako beheko tarteetan. Neurrizko korronea eta hareazko nahiz legarrezko hondo harritsuak dauden zonetan bizi da.

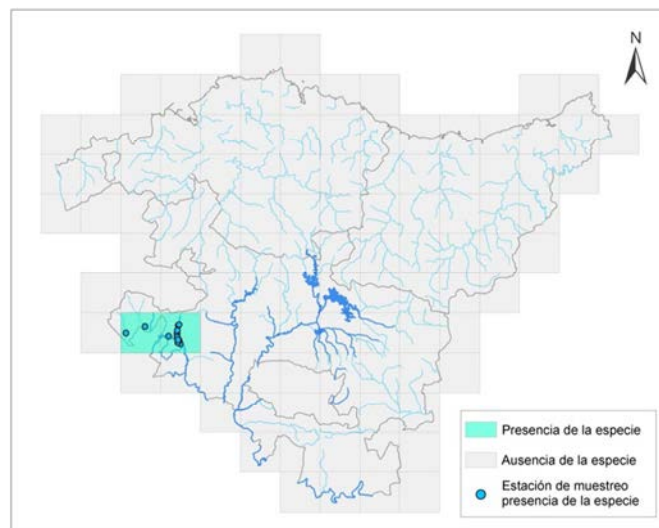
Mazkar arantzadunaren banaketa 2000-2007. urteetan.

Espezie mehatxatuen EAEko katalogoan galtzeko arriskuan dagoen espezie gisa sailkatu da hizpide dugun hori. Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEko erdiko tartean dago (Omecillo-B). Mazkar arantzadunaren kudeaketa planean xedatutakoaren arabera (340/07 FORU AGINDUA, apirilaren 18koa), interes bereziko eremu da espezie horrentzat Omecillo eta Tumecillo ibaien ardatz nagusia.

Ondorioak				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua			X	
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

Haasi barboa (Barbus Haasi) penintsulako ipar-ekialdeko iberiar endemismoa da, Ebroren ibaiadarretako goiko ibai-tarteetan bizi dena. Euskal Autonomia Erkidegoan, Purón, Omecillo eta Tumecillo ibaietan agertu izan da. Txikia bada ere, Arabako populazioa egonkorra da. *Hala ere, banaketa-eremu txiki horretan baldintza txar bat izanez gero, guztiz gal daiteke populazio hori. Horregatik, espezie kalteberatzat hartu da Euskadin (Carreras, J., Asensio, R. 2008).* Mendiko espezie tipikoa da, goiko eta erdiko ibai-tarteak gogoko dituen. Amurruarekin partekatzen du habitata; ur hotza, garbia eta lasterra dagoen lekuetan bizi da; hondo harritsu eta ez oso sakonetan. Zenbaitetan, bide motzeko ibaietako erdiko tartean agertu izan da.

Omecillo ibaiaren goiko tartean ez da Haasi barboaren ale askorik; baina Puron ibaian baino gehiago daude. Gorago, Bóvedan, ez da espezie horren presentzia hauteman azken urteotan; eta beherago, Omecillo ibaia Araban berriz sartzen denetik Tumecillo ibaiarekin bat egin arte, espezie hori ia desagertu da. Omecillo eta Tumecillo ibaiek bat egiten duten gunetik gertu, espezie horretako aleren bat ikusi izan da; baina hortik Ebrora arte, barbo arrunta edo Graellsen barboa besterik ez da ageri, ale ugari agertu ere. Tumecillo ibaian, neurri guztietako alde asko dituzte Haasi barboaren populazioek. Hala ere, barbo arruntaren populazioek gora egin ahala, Haasi barboarenek behera egiten dute, Omecillo ibaiarekiko elkargunetik gertu.

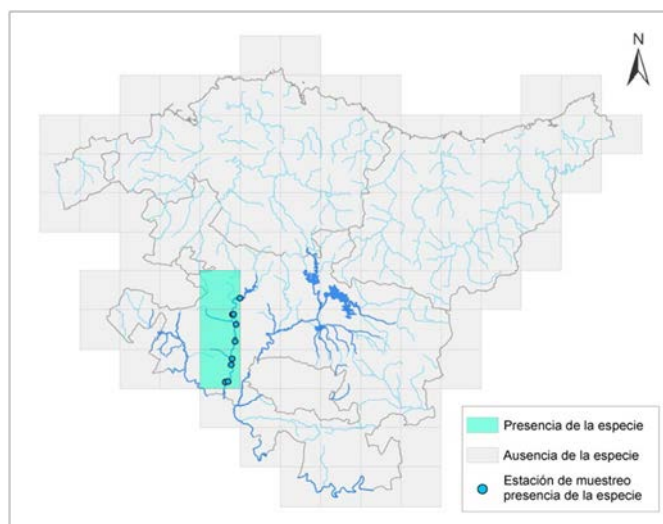

Haasi barboaren banaketa 2000-2008. urteetan.

Haasi barboa kaltebera moduan dago katalogatuta espezie mehatxatuen EAEko katalogoan, eta Habitaten Zuzentzarauko V. eranskinean jaso da.

Ondorioak				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua		X		
Populazioa	X			
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

Zaparda Iberiar penintsulako espezie endemikoa da, eta gai da era askotako inguruetan bizitzeko. Hala ere, eskuen artean ditugun datu historikoek eta berezkoek erakusten dute Ebrora isurtzen diren ibaietako erdiko nahiz beheko ibai-tarteak gogoko dituztela; zona sakon eta ur-laster motelekoak. Espezie horren espektrro trofikoa zabala da, eta nahiko jeneralista, hainbat lekutan bila baititzake elikagaiak; berdin hondoan, zein ur-zutabeen edo ur gainean.

Zapardaren banaketa 2001-2008. urteetan.

Euskal Autonomia Erkidegoan, Baia ibaian agertu da berriki eta, lehentxeago, Ebro zein Zadorra ibaietan agertu izan da. Espezie hori KBEan duen presentziari buruzko daturik ez badago ere, Omecillo eta Tumecillo ibaiak interes bereziko eremuak dira hizpide dugun espeziearentzat, horrela jaso baita espezie hori kudeatzeko planean (339 Foru Agindua, 2007/04/18koa).

Ondorioak				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua			X	
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	

EAEko ibaien egoera ekologikoaren jarraipena egiteko sareak egiten dituen laginketetan ikusten denez, amuarrainaren eta KBEko arrain-komunitatea osatzen duten gainerako espezieen kalitate ekologikoa nahiko ona da Omecilloko arroako laginketa-estazioetan; OME332 estazioan izan ezik, egoera ekologikoa Aurkakoa edo txarra baita bertan. Kontuan hartu beharra dago, hala ere, **amuarrain arrunta** populazioaren egoera oso txarra dela Arabako ibaietan. Azken urteetan, arraba urria dela eta arrain-kume gutxi daudela ikusi da, eta ondorioz, hurrengo urteetan arrain gazteak ez direla ugaritu. Eta helduen errekrutatze-tasan hautematen da, zenbait faktore direla-eta. Adibidez: ibaien emarien

gorabeherak eta gutxitzeak eta ibaien uraren baldintza fisiko-kimikoak. Omecillo eta Tumecillo ibaietan, Arabako ibai nagusi gehienetan bezala, ikusten da barietate autoktonoak hibridatuta daudela aurreko urteetan egindako askatzeetatik eta birpopulatzeetatik datozen Europaren erdialdeko barietateekin. Batasunaren garrantziko leku diren Arabako ibaien fauna iktiologikoari buruzko azterlana egiteko (EHU-AFA 2003), Omecillo ibaiko hiru puntutan eta Tumecillo ibaiko puntu batean egin ziren laginketak. Laginketa horietan harrapatutako amuarrainen %10 eta %50 bitarte ez zuen hibridaziorik. Arrantza urtez urteko debekualdi-aginduen bidez arautu da, eta horren ondorioz, hil gabeko arrantza nagusitzen ari da. Horrez gain, zenbait ibai-zatitan debekatu egin da arrantza, espezie horren populazioaren egoera hobetzeko. Omecillo eta Tumecillo ibaietan badaude arrantza-barrutiak, zona libreak eta heriotzarik gabeko arrantza praktikatzeko ibai-tarte libreak.

Presioak eta mehatxuak

- Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02).
- Hidrografia aldatzea, oro har (J02.05).
- Baso-ustiaketa, basoberritzerik edo birsorkuntza naturalik gabe (B03).
- Kirol-arrantza (F02.03)
- Harea eta legarra erauztea (C01.01)
- Hareatzetako agregakinak erauztea (C1.01.02)
- Lur gaineko uren kutsadura (H01)
- Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03)
- Espezieak sartzeak eragindako antagonismoak (K03.05)

4.2.6. IBAI-KARRAMARRO AUTOKTONOA (*Austropotamobius italicus*)

Justifikazioa

Habitategi buruzko zuzentarauko II. eta V. eranskinetan jasota dago ibai-karramarro arrunta (*austropotamobius italicus*). Espezie mehatxatuen Espainiako katalogoan kaltebera kategorian dago; Euskadiko katalogoan, berriz, galtzeko arriskuan kategorian.

Aurreko mendeko laurogeiko hamarkadara arte bizi izan zen Omecillo ibaian, eta desagertzen hasi zen handik aurrera, karramarro gorria (*Procambarus clarkii*) sartu zelako Ebrotik, eta, geroago, karramarro seinaleaduna (*Pacifastacus leniusculus*) sartu zelako laurogeita hamarreko hamarkadan egindako birpopulatzeen bidez.

Hala ere, Omecillo ibaiaren eta haren ibaiadarren sorburuetan –KBEaren eremutik kanpokoak, biak ere– badira espezie horren zenbait populazio errelitko. Horiek horrela, baliteke Tumecillo ibaiaren goiko partean ere egotea hizpide dugun espezie hau. Beraz, espezie aloktonoak kontrolatuz edo ezabatuz gero, ibai-karramarro autoktonoa berreskuratzea proposa liteke etorkizunean. Omecillok Ebrora urak isurtzen dituen zonan, karramarro gorria dagoela egiaztatu da, Bergondatik ibaian behera. Karramarro seinaleaduna, aldiz, Tumecilloko beheko ibai-tartean dago, eta Omecillon, Uribarri Gaubeatik ibaian behera.

Kontserbazio-egoera

Berriki desagertutako populazioa da. KBEan ez badago ere, Omecillo ibaiaren eta haren ibaiadarren sorburutan ageri da.

Presioak eta mehatxuak

- Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02).
- Hidrografia aldatzea, oro har (J02.05).
- Kirol-arrantza (F02.03)
- Harea eta legarra erauztea (C01.01)
- Hareatzetako agregakinak erauztea (C1.01.02)
- Lur gaineko uren kutsadura (H01)

- Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03)
- Espezie exotiko inbaditzaileak sartzeak eragindako antagonismoak (K03.05)

4.2.7. IBAIETAKO HEGAZTI-FAUNA: ur-zozoa (*Cinclus cinclus*), martin arrantzalea (*Alcedo atthis*) eta uhalde-enara (*Riparia riparia*)

Justifikazioa

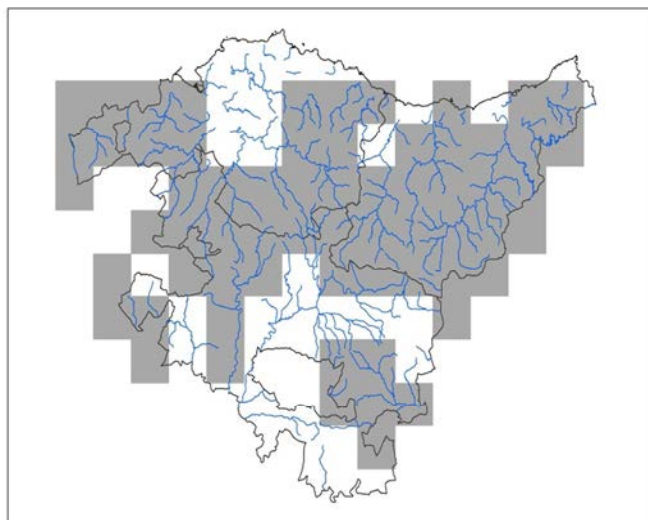
Hiru espezie bereizgarri dira, ibilguen eta ibaiertzen kontserbazio-egoeraren adierazle bikainak hirurak ere. Hirurak daude KBE honetan. Martin arrantzalea Hegaztiei buruzko Zuzentarauaren I. Eranskinean jasotako espeziea da, eta interes bereziko gisa sailkatu da mehatxupean dauden espezieen Euskadiko katalogoan; ur-zozoa ere interes berezikotzat hartzen da; eta uhalde-enara kaltebera gisa sailkatu da mehatxupean dauden espezieen Euskadiko katalogoan.

Arabako lurralde historikoan uhalde-enara (*Riparia riparia*) kudeatzeko planak adierazten du (22/2000 FORU-DEKRETUA, Diputatuen Kontseiluak martxoaren 7an emandakoa) espezie horrentzat Tumecillo ibaia eta Omecillo ibaiaren erdiko eta beheko tartekak interes bereziko eremu direla.

Kontserbazio-egoera

Cinclus cinclus (Ur-zozoa)

EAEn, oso banatuta dago hiru lurralde historikoetako ur-ibilguetan, eta antza autonomia-erkidegoko mendiguneetako ibai-ibilguak atsegin ditu gehien.

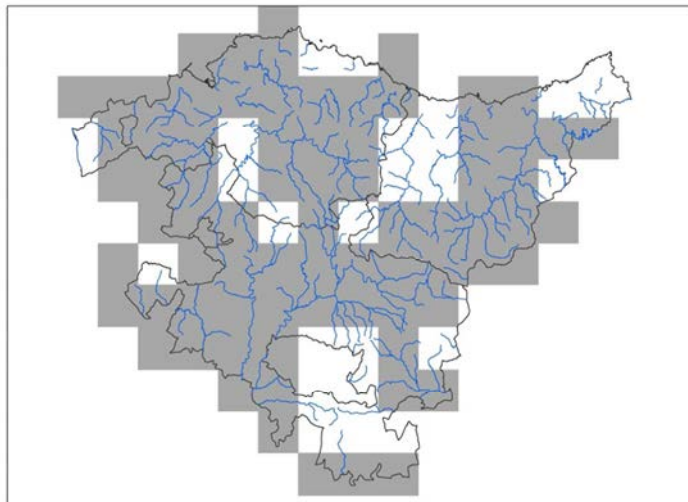
Ur-zozoaren banaketa EAEn.

Ur-zozoa interes bereziko gisa sailkatu da mehatxupean dauden espezieen Euskadiko katalogoan.

ONDORIOAK				
	Aldekhoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata	X			
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Alcedo atthis (Martin arrantzalea)

Hiru lurralde historikoetan dago, baina, 1998ko datuen arabera, Bizkaian soilik zegoen egonkortuta populazio ugaltzailea. Gaur egun, ez dakigu zenbatekoa den populazio ugaltzailea, ez EAEn ez KBEan.

Martin arrantzalearen banaketa EAEn. 2000-2007 aldia
Iturria: Biodibertsitatearen Espainiako Inbentarioa, 2007

Martin arrantzalea Hegaztiei buruzko Zuzentarauaren I. eranskinean jasota dago, eta interes bereziko gisa sailkatu da espezie mehatxatuen Euskadiko katalogoan.

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

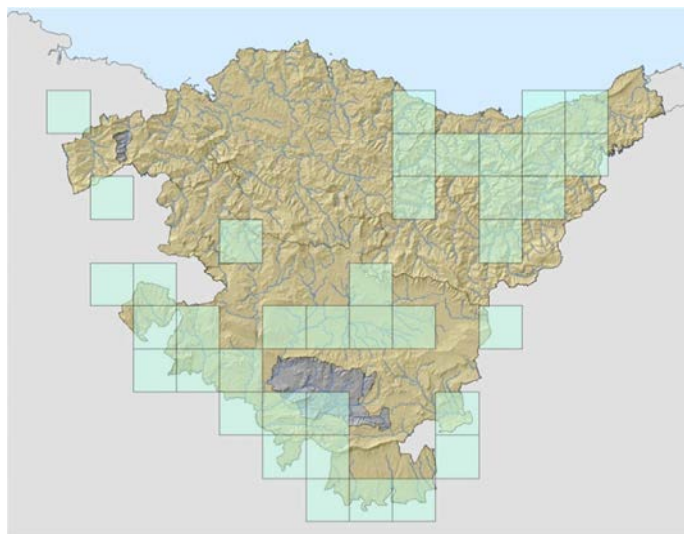
Riparia riparia (Uhalde-enara)

EAEn Araban, Gipuzkoan eta Bizkaian daude espezie horren umatze-koloniak. Bizkaian, espezie horren ugalketa-talde bat aurkitu zen 2008an Artibai ibaian –lehena eta bakarra–. Gipuzkoako eta Bizkaiko koloniak kanalizazio-hormetan hazten dituzte txitak. Araban era horretako gunek bat aurkitu zen, baina gainerakoak (7), ezpona hareatsutan zeuden (IKT. 2008. *Censo y estado de conservación de las poblaciones nidificantes de avión zapador Riparia riparia en la CAPV. Temporada 2007. Gobierno Vasco.*).

2007an Eusko Jaurlaritzak egindako zerrendan, EAEn 378 eta 316 habia aktibo artean zenbatu ziren; 34 koloniatan banatuak. Araban, 58 eta 60 habia aktibo artean zenbatu ziren. Omecillo eta Tumecillo ibaietan ez zen bakar bat ere aurkitu. Arabako populazioaren dinamika ziklikoa da; eta berritu gabeko substratu naturalen gainean ezarritako kolonien joera besteena baino okerragoa da. *Egiaz, legar-hobi ustiatuetan ezarritako kolonien jokaerak markatu zuen patroia hori, era horretako koloniek populazioaren %75 baino gehiago hartu baitute gorabeherarik gabe.* Aldiz, beste era bateko substratuetan ezarritako kolonien joera linealki negatiboa izan zen, eta ez zuten aipatutako ziklo hori izan.

Arabako populazio gehienak Arabako lurralde historikoaren hegoaldean zeuden. Kudeaketa-planeko datuen arabera, Arabako lau eremutan aurkitu ziren umatze-koloniak: Omecillo ibaian (erdiko eta beheko tarteetan), Tumecillo ibaian, Baia ibaian, Zadorra ibaian (erdiko tartean eta haren ibaiadarretan), eta Ebro ibaian. Espainiako hegazti ugaltzaileen atlasaren arabera, Ebro ibaia / Río Ebro KBEko muga barruko lauki

guztietan dago uhalde-enara.

Uhalde-enararen banaketa EAEn.

Iturria: Biodibertsitatearen Espainiako Inbentarioa, 2007. Uhalde-enararen (*Riparia riparia*) ugaltze-habitata Euskadiko isurialde kantauriarrean, 2008ko abendua.

Uhalde-enara kaltebera gisa sailkatu da mehatxupearan dauden espezieen Euskadiko katalogoan. Araban, uhalde-enararen kudeaketa-plana onartu zen 2000. urtean (167/2000 Foru Dekretua). Haren bidez, espezie horren populazioak zaintzeko eta berreskuratzeko arauak eta neurriak ezarri ziren.

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa			X	
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera			Aurkakoa	
Presioak eta mehatxuak				
Presio nagusiek uren kalitatearekin lotura dute (lur gaineko uren kutsadura -H01-), eta habitata aldatzearekin (ur-bideratzeak eta -desbideratzeak -J02.03-; hidrografia aldatzea -J02.05-; baso-ustiaketa, basoberritzerik edo birsorkuntza naturalik gabe -B03-), habiak suntsitzearekin... Bioziden, hormonon, eta produktu kimikoen erabilera ere (A07) mehatxutzat hartu da espezie horientzat. Araban nabarmendu beharra dago, bereziki, zenbait jarduketak, errektifikaziok eta bideratzek ez dituztela kontuan hartzen espezie horien presentzia eta eskakizunak eta, ondorioz, eragin negatiboa izan dezaketela aztergai ditugun espezieetan. Legar-hobietako aleen erauzketak ere eragin larria du espezie horretan, ibai handietan, batez ere; jarduera horren eraginez ezabatzen baitira uhalde-enaren populazioak bertan finkatuta dauden ezpondak edo uhalde-enarak koloniza ditzakeen areak.				

4.3. PRESIO ETA MEHATXU NAGUSIAK

Atal honetan, Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEak jasaten dituen presio eta mehatxu nagusiak biltzen dira, laburbilduta. Presioen eta mehatxuen azterketa eta balorazio honek oinarri hauek ditu: KBE honetarako egindako diagnostikoan orain arte emandako informazioa; landa-lanean hartutako oharrak (2010eko iraila), "EAEko mugape hidrografikoen ezaugarriak" (Eusko Jaurlaritza, 2005) azterketak emandako informazioa (Uraren Esparru Zuzentarauko 5. eta 6. artikuluei jarraituz egin zen); eta Arabako Foru Aldundiko zerbitzuen esperientzia.

Erantsita doan taula Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEari dagozkion presioen balorazio globalaren matrizea da. Horretarako, eremuak gaur egun jasaten ari daitekeen mehatxuak identifikatu dira, eta presio horietako bakoitzak zer ingurune-aldagaitan eragiten duen.

Kontuan hartutako ingurumen-aldagai bakoitzak jasaten dituen presioak identifikatzeaz gain, presio horren balorazio globala egin da. Horretarako, ezaugarriak adierazteko aipatutako azterketan erabiltzen den sailkapena erabili da. Hau da:

Presio handia (esanguratsua)	Probabilitate handia dago ingurunean inpaktua eragiteko.
Presio arina (esanguratsua)	Probabilitatea badago ingurunean inpaktua eragiteko.
Presio txikia (ez esanguratsua)	Probabilitate handia dago ingurunean inpakturik ez eragiteko.

Beste alde batetik, 3. gehigarrian, eremuan eragiten duten baldintzatzaileak adierazten dira (legezkoak, sektorekoak eta administratiboak), bai eta administrazioek KBE izendatu arte planifikatutako edo gauzatutako jardura nagusiak ere. Informazio hori eta aurreko ataletan garatutakoa dira gerora KBEaren kudeaketa-helburuak eta -jarraibideak zehazteko oinarria.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

KBEko PRESIOAK		LEHORREKO KORRIDOREA		LOTUTAKO ELEMENTUAK				URETAKO KORRIDOREA		AIREKO KORRIDOREA
PRESIO-MOTA	Kutsadura-iturri zehatzak	PRESIOA	Erriberako landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkortasuna	Jarraitutasuna	
			Lizardiak, sahasiak Bisoia, igaraba Ibaletako hegazti-fauna	Uretako habitatak Bisoia, igaraba Arrain-fauna Ibai-karramarro autoktonoa	Ibaletako hegazti-fauna					
	Kutsadura-iturri barreiatuak	PRESIOA	Erriberako landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkortasuna	Jarraitutasuna	
Materia organikoaren eta nutrienteen ekarpena (oxigeno-eskari kimikoa, NTK, fosforoa)					Arina					
Kutsadura-iturri barreiatuak	PRESIOA	Erriberako landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkortasuna	Jarraitutasuna		
		Substantzia kutsagarrien ekarpena			Arina					
		Nekazaritzaren ondoriozko nutriente-ekarpena			Handia					
Nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduera herri-jabari hidraulikoan	PRESIOA	Erriberako landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkortasuna	Jarraitutasuna		
		Abeltzaintzaren ondoriozko nutriente-ekarpena			Txikia					
		Laboreak	Handia	Handia	Handia					
Aldaketa hidromorfologikoak	PRESIOA	Erriberako landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkortasuna	Jarraitutasuna		
		Azienda	Txikia	Txikia	Txikia					
		Itxiturak	Txikia	Txikia	Txikia					
		Erregimen hidrikoaren erregulazioa	Txikia			Handia				
Aldaketa morfologikoak	PRESIOA	Erriberako landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkortasuna	Jarraitutasuna		
		Ura hartzea, kontsumorako				Txikia				
		Presa txikiak	Arina	Arina	Handia			Handia		
		Babesak	Txikia	Txikia	Txikia					
		Zubiak	Txikia		Txikia					
Espezie aloktonoak egotea	PRESIOA	Erriberako landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkortasuna	Jarraitutasuna		
		Herri-jabari hidraulikoaren beste okupazio batzuk	Arina	Arina	Arina					
		Komunikazio-azpiegiturak	Txikia	Txikia	Txikia					
Espezie aloktonoak egotea	PRESIOA	Erriberako landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkortasuna	Jarraitutasuna		
		Linea elektrikoak							Arina	
		Fauna exotiko inbaditzailea								
Espezie aloktonoak egotea	PRESIOA	Erriberako landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkortasuna	Jarraitutasuna		
		Flora exotiko inbaditzailea	Txikia							
Espezie aloktonoak egotea	PRESIOA	Erriberako landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkortasuna	Jarraitutasuna		
		Baso-landaketak	Arina	Arina	Arina					

5. KONTSERBAZIO-HELBURUAK

Orain, ES2110005 Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo Kontserbazio Bereziko Eremuan ezartzen diren kontserbazio-helburuak adieraziko ditugu, eremu horretan giltzarri izan eta Batasunaren interesekoak diren habitaten eta espezieen kontserbaziorako.

Agiri honen 1. eranskinean zehazten dira, orientazio-izaeraz, helburu bakoitzari eta kontserbazio-neurrien jarraipenari aplikatzekoak zaizkien erreferentziazko balioak eta xedeak.

Finkatutako helburuak lortzeko jarduera-eremuak proposatzen dira Jardueren Kokapeneko Mapa Orientagarrian. Horri dagokion kartografia helbide honetan dago ikusgai: www.euskadi.eus/natura2000.

4.1. IBAI-KORRIDORE EKOLOGIKOA

Azken helburua	Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEaren ibai-korridorea kontserbatzea eta lehengoratztea
1. helburu operatiboa	Korridore ekologiko jarraitua kontserbatzea eta leheneratzea, ibaiertzen arteko lotura ekologikoa bermatzeko eta fauna lekualdatu ahal izateko Helburu hau lortzeko, Batasunaren interesekoak diren ibaiertzetako habitatak berreskuratzeko jarduerak proposatzen dira. Ibar-basoak eta habitat horiek hartzeko oso egokiak diren beste eremu batzuk berreskuratzea da jarduera horietako bat, baita ibaiertzeko basoen jarraipena onera ekartzea ere KBE guztian. Horretarako, lan egingo da etenak dituzten eremuetan edo kontserbazio-helburuekin bateragarriak ez diren erabilerek narriatutako eremuetan. Kontserbazio-helburu hau lortzeko, herri-jabari hidraulikoa eta ibai-lurraldea (ibilgua, ibai-ertza eta uholde-lautada) zehaztu behar dira KBEan. Datu horiek jarduera-eremuen erreferentzia tekniko orientagarria izan behar dute, gutxienez. Agiriaren 1. eranskinean eta jarduera-eremuen mapan adierazten dira, orientazio-izaeraz, helburu hau betetzeko proposatzen diren erreferentzia-balioak (hektareatan) eta lehentasunezko jarduera-eremuak. Erreferentzia-balio horiek erdiesteko, borondatezko akordioak adostu behar dira ibaiertzetako jabe eta usufruktudunekin. Jardueraren garrantziak edo egokierak hala eskatzen badu, lurzoruen eskurapen publikoa baliatuko da. Era berean, beharrezkoa izango da, helburu hau betetzeko, sentsibilizazio- eta dibulgazio-lan handia egitea, KBEko ibai-sistema kontserbatzearen eta lehenera ekartzearen garrantziaren inguruan.

2. helburu operatiboa	Ibaiertzetako ibai-eremuen kalitatea eta kontserbazio-egoera hobetzea Aurreko helburuarekin lotutako helburua da hau, baina arreta berezia jartzen du herri-jabari publikoa babesteko helburuekin bateragarriak ez diren erabilerak eta jarduerak identifikatu eta zuzentzeko jardueretan; izan ere, KBEaren kontserbazio-helburuekin bateraezinak diren presioak eta eraginak sorrazten dituzte. Ezarritako helburua betetzeko, erabilera eta jarduera horiek identifikatzeko lan batzuk planteatzen dira, baita jarduera-plan bat egitea ere, eragindako eremuak oneratzeko. Era berean, herri-jabari publikoan egiten diren erabilerak eta jarduerak ikuskatu eta kontrolatzeko lanak indartu behar dituzte gai-alor horretan eskudun diren administrazioek, garrantzi handi-handikoa baita jabari hori babestea ur-ekosistemari lotutako kontserbazio bereziko eremuetan. Helburu hau eta aurrekoa lortzeko, ez da nahikoa KBEak berezko dituen habitat naturalen arteko lotura ekologikoa hobetzea; izan ere, lotura hori hobetu egin behar da inguruko beste eremu batzuekin ere, Natura 2000 sarean sartuta daudenekin, eta, oro har, mugakide dituen ingurumen-intereseko eremuekin. Lotura horiek egiteko, Arabako Foru Aldundiak eta Eusko Jaurlaritzak lotura ekologikoaren alorrean onartu dituzten estrategiak landu behar dira.
3. helburu operatiboa	KBEaren barnean, uraren kalitatea eta ibaien egoera ekologikoa hobetu dadin sustatzea KBEko gainerako helburuak lortzeko oinarritzko helburua da. Funtsezkoa da, helburu horri ekiteko, hidrologia-plangintzak (ikus 5. atala) arautzen dituen saneamendu- eta arazte-planak betetzea, eta, ahal den neurrian, jarduera horiek betetzeko erritmoak eta egutegiak zehaztea eta lehenestea. Jarduera horien ondorioz, KBEko ur-masa guztiek egoera ekologiko ona iritsi behar dute 2015. urtean, eta egoerak onera egin behar du arian-arian. Helburu hori osatzeko, KBEko uren eta hartara isurtzen diren ur-efluenteen kalitatearen (egoera ekologikoaren) kontrola eta jarraipena egin behar da. Horretarako, kontrolak zorroztu behar dira KBEan kontserbatzekoak izan eta presio handiena jasaten duten elementuekiko (araztegi-tako isurtze-puntuak, saneamendu-sareak, industria-isuriak, etab.).
4. helburu operatiboa	Prozesu ekologikoen funtzionamendu ona bermatuko duten emari naturalen erregimena lortzea Oinarritzko helburua da hau ere. Indarrean den Plangintza Hidrologikoaren Jarraibidea aintzat hartuta eta Natura 2000 sareko eremua dela kontuan izanda, emari horiek <i>"egokiak izan behar dute, habitaten edo espezieen kontserbazio-egoera onari eusteko edo haiek lehenera ekartzeko, eta horretarako, baldintza ekologikoak bete behar dira eta haien baitako funtzio ekologikoei epe luzera eutsi behar zaie"</i>. Agindu hori betetzeko, erabilpenik ez duten emakiden espedienteak iraungitzea bultzatzen duten arauak planteatzen dira, irizpide murriztaileak betetzea uraren erabilpena baimentzeko emakida berrietan, eta, Ebro ibaiaren Plan Hidrologikoak agintzen duena beteta, eremuan giltzarri diren habitaten eta espezieen kontserbazio-egoera ona iritsi edo zaintzeko egokia den emari ekologikoen araubidea betetzea. Azken neurri hori betetzeko, KBEari buruzko azterlan espezifikoak egin beharko dira. Ingurumen-emari horren ezarpena planaren bigarren ebaluazio-epean abiatzea aurreikusten da, KBEa izendatu ondoren (Habitaten Zuzentzarauko 17. artikuluko txostena).
5. helburu operatiboa	Ur-korridoreen lotura ekologikoa hobetzea, oztopoak iragazkor bihurtzeko proiektuak programatu eta gauzatu. Helburua da KBEko oztopo guztiak iragazkor bihurtzea, teknikoki egingarria bada, ibaiko faunak ibaian gora eta behera egiteko aukera izan dezan eta lotura ekologikoa hobetu dadin. Helburu hau mailaz maila betetzea aurreikusten da. Proposatzen diren azterlanek ematen dituzten emaitzen arabera emango zaie lehentasuna jarduerari, harik eta, 2027. urtean beranduenez, ezarritako helburua erdiesten den arte. Ikus oztopoen kokapena jardueren mapan.

6. helburu operatiboa

Hegazti-faunak KBEari eragiten dioten linea elektrikoekin dituen talkak eta elektrokuizioak eragozteko eta/edo murriztea

Ibai-korridorea erabiltzen duen hegazti-faunak izaten dituen talkak eta elektrokuizioak eragotzi eta/edo murrizteko, zehaztasunez jakingo dira, lehendabizi, arazo horren nondik norakoak KBEan, eta jarduera-plan bat egingo da erakunde titularren laguntzarekin. Plan horrek talken eta elektrokuizioen aurkako neurriak hartuko ditu arazo handienak dakartzaten lineetan.

4.2. IBARBASOA: EB-KO 91E0* ETA 92A0 KODEA DUTEN BATASUNAREN INTERESKO HABITATAK

Azken helburua

Ibai-habitaten eta ibai-mosaikoaren heterogeneotasunaren kontserbazio-egoera hobetzea

- **Habitat naturalek hartutako azalera handitzea.**
- **Habitat naturalen mosaikoaren dibertsitatea handitzea**
- **Ondoen kontserbatu diren guneen egungo egoerari eustea**

1. helburu operatiboa

Habitat naturalek hartzen duten guztirako azalera handitzen laguntzea, eta KBEaren eremuan, Batasunaren eta erkidegoaren intereseko habitaten eta flora-espezieen presentziari eta banaketari buruzko ezagutza hobetzea.

Helburu hori estu-estu lotuta dago ibai-sistema funtsezko elementuaren 1. helburu operatiboarekin. KBEa kudeatzeko funtsezko helburua da hau, eta haren izendapenaren arrazoi izan ziren habitatak kontserbatzea eta haien kontserbazio-egoera hobetzea izan behar du xede. Helburu hau bete behar da lehenik, eremua kudeatzeko gainerako funtsezko elementuetarako finkatu diren helburuak betetzeko.

Orientazio moduan, 1. gehigarrian eta jardueren mapan adierazten dira helburu honi atxikitzen zaizkion erreferentzia-balioak (hektareatan) eta lehentasunezko jarduerak, eremuak, landaredia naturala berrezarri eta oneratzeko KBEko jarduerak eremuetan.

Helburu honek, era berean, Habitaten Zuzentarauko 17. artikulua betetzeko bidea ematen du; izan ere, artikulua horrek arautzen du zuzentarauaren aplikazioari buruzko informazioa aurkeztu behar dela sei urtetik behin. Beraz, hurrengo ebaluazio-epe hau amaitu aurretik bete behar da betebeharrak hori.

2. helburu operatiboa

Espezie exotikoen kopurua murriztea

Flora-espezie inbaditzaileen ugaritzea kontrolatu nahi da helburu honekin, habitat naturalen kontserbazio-balioa narriatzen duten aldetik. Helburua betetzeko, espezie horiek kontrolatu eta desagerrarazteko aldizkako kanpainak egitea planteatzen da.

Helburu moduan planteatu da KBEan espezie inbaditzaileek egiten duten presioa oso txikia izatea KBEa izendatu ondorengo bigarren ebaluazio-epean.

4.3. BISOI EUOPARRA (*MUSTELA LUTREOLA*)

Azken helburua KBEan bisoi europarraren populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horrek duen bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie hori behar bezala kontserbatu dadin

1. helburu operatiboa	Espezieak KBEan jasaten dituen inpaktuak zuzentzea eta bisoiarentzat interesgarriak diren habitaten azalera handitzea Batasunaren intereseko habitaten kontserbazioarekin eta leheneratzearekin batera, KBEaren kudeaketaren ardatz izan behar duen beste helburu handietako bat da, eta estu-estu lotuta dago haiekin. Xede hori betetzeko, behar-beharrezkoa da espeziearentzat egokiak diren inguruneak babestu eta oneratzeko, harentzat kalitate handikoak izango diren habitatak sortuz eta hobetuz eta puntu beltzak desagerraraziz. Jardueren kokapenaren mapan, orientazio moduan adierazten dira zer jarduera-eremu leudekeen korridore ekologiko jarraitua berreskuratzeko, ibaiertzen lotura bermatzeko, fauna lekualdatu ahal izan dadin. KBEa izendatu ondorengo lehen ebaluazio-epean landu beharreko lehentasunezko jarduerak dira, eta espezieak kontserbazio-egoera oneko egoera iristen duen arte luzatu behar da helburu honen indar-denbora.
2. helburu operatiboa	KBEko bisoi europarraren banaketa-eremuaren barnean, bisoi amerikarraren populazio basatuak desagerraraztea KBEan bisoi amerikarraren ugaritzea kontrolatu nahi da helburu honekin, hura baita bisoi europarraren kontserbazioak duen arrisku nabarmenetako bat. Helburua betetzeko, espezie hori kontrolatu eta desagerrarazteko aldizkako kanpainak egitea proposatzen da. Helburu moduan planteatu da KBEan bisoi amerikarraren presentziak egiten duen presioa txikia izatea KBEa izendatu ondorengo lehen ebaluazio-epean, eta, gerorako epeetan, oso txikia izatea.
3. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea. Habitaten Zuzentarauko 17. artikulua betetzearekin lotuta dago helburu hau; baina kontserbazioaren lehentasunezko balioari erreparatuta eta espezie horrek gaur egun sorrarazten duen mehatxu handia kontuan izanda, haren populazioak jarraitu eta kontrolatzeko lanak indartu eta haiek urtero egitea planteatzen da. Horrek aukera eman behar du hiru urtetik behin ebaluatzeko espeziearen kontserbazio-egoera, eta haren kudeaketa unean-unean jakiten den egoerara egokitzeko. Espeziea kontserbazio-egoera onean izan arte luzatu behar da, gutxienez, helburua betetzeko epea.

4.4. IGARABA ARRUNTA (*LUTRA LUTRA*)

Azken helburua	KBEan bisoi europarraren populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horrek duen bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie hori behar bezala kontserbatu dadin
1. helburu operatiboa	Igarabak KBEan jasaten dituen inpaktuak zuzentzea, eta igarabarentzako habitat-baldintzak hobetzea Funtsezko elementu honentzat ezarri diren helburuak bat datoz bisoi europarrarentzat ezarritakoekin. Espezie horietakoren baten onuran hartzen diren neurriak onuragarriak izango dira bestearentzat.
2. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea. Ez dirudi igaraben populazioek bisoi europarrarenen pareko egoera zailik bizi dutenik Araban; beraz, haiek 3 urtean behin kontrolatu eta ebaluatzeko helburua planteatzen da, baina aurreko kasuan baino intentsitate apalagoarekin. Hala ere, behar bezala bete behar dira lehen adierazitako Habitaten Zuzentarauak 17. artikuluan arautzen dituen jarraipen-eskakizunak.

4.5. ARRAIN-KOMUNITATEA: IPARRALDEKO LOINA TXIKIA (*PARACHONDROSTOMA MIEGII*), MAZKAR ARANTZADUNA (*COBITIS CALDERONI*), IBAI-KABUXA (*SALARIA FLUVIATILIS*), HAASI BARBOA (*BARBUS HAASI*), ZAPARDA (*SQUALIUS PYRENAICUS*) ETA IBAI-AMUARRAINA (*SALMO TRUTTA FARIO*).

Azken helburua	KBEan arrain-populazio autoktonoak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horiek duten bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie horiek behar bezala kontserbatu daitezen
1. helburu operatiboa	KBEaren barneko arrain-komunitate autoktonoaren populazio-egitura eta eskakizun ekologikoak zein diren jakitea Oinarrizko helburua da, eta KBEan espezie horien presentziari eta haien populazioen egoerari buruzko ezagutza hobetzea du xede, abiapuntua baita populazio horien kontserbazio-egoera egokia lortzeko kudeaketa-neurriak diseinatzeko. Ezagutza-hobetze horri KBEa izendatu ondorenko lehen ebaluazio-aldian heldu beharko litzaioke.
2. helburu operatiboa	KBEaren barnean, arrain-espezieek jasaten dituzten inpaktuak zuzentzea Helburu hori bat dator ibai-sistema funtsezko elementuaren helburu gehienekin, eta, bereziki, KBEko ur-masen egoera ekologikoa hobetzeko helburuarekin eta arrain-espezieen ibilera aserako oztopoak kentzeko helburuarekin. Ikus oztopoen kokapena jardueren mapan. Hori horrela izanda, helburu hau betetzeko aurreikusten den denbora ibai-sistema funtsezko elementuari dagozkion neurrietarako zehaztu dena izango da.

3. helburu operatiboa**Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea**

Aurrekoetan bezala, helburua da erantzuna ematea KBE honetan funtsezko elementu diren arrain-espezieen kontserbazio-egoeraren jarraipena egiteko premiari. Helburu orokor moduan, 6 urtean behin haien egoeraren kontrola eta ebaluazioa ezartzen da, galtzeko arriskuan dauden espezieen kasuan izan ezik, 3 urtean behin egingo baita azken espezie horietan.

5.6. IBAI-KARRAMARRO ARRUNTA (AUSTROPOTAMOBIOUS ITALICUS)

Azken helburua **Ibai-karramarro arruntaren populazioen presentzia sustatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta espezieak eremu horretan duen bideragarritasuna.**

1. helburu operatiboa**KBEan ibai-karramarro autoktonoaren populazioa berreskuratzea**

Desagertzeko arriskuan dagoen espezie honentzat proposatutako helburuak bat datoz ibai-sistamarako ezarritakoarekin: karramarroaren habitat fisikoa galdu edo andeatu dadin eragoztekoa, eta ur-masen egoera ekologikoa kontrolatzen eta hobetzen laguntzea, bai egungo banaketa-eremuan, bai banaketa-eremu potentzialean.

Beste helburu bat da ibai-karramarro autoktonoarentzat kritikoak eta kalteberak diren eremuetan espezie inbaditzaileak sakabanatu daitezen eragoztekoa.

Ibai-karramarroaren habitataren eta populazioen kontserbaziorako, erabilerarako eta leheneratzeko helburuak eta jarduerak espezie horri dagokion kudeaketa-planean zertuko dira.

2. helburu operatiboa**Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea**

Omecilloren arroan ibai-karramarro arruntaren populazioen kontserbazio-egoeraren jarraipena egiteko premia ezartzen du helburu honek. Zer mehatxu-maila duen kontuan hartuta, 3 urtetik behin haren banaketa-arearen eta haren populazioen jarraipena eta ebaluazioa egiteko helburua planteatzen da.

Horrez gain, helburu hori lortzeko, ingurumenaren arloan informatu eta hezi behar da, gizarteak oro har eta zenbait kolektibok bereziki (bertakoak, arrantzaleak eta abar) espeziearen egoeraz hobeto jabetu daitezen.

5.7. IBAIETAKO HEGAZTI-FAUNA: MARTIN ARRANTZALEA (*ALCEDO ATTHIS*), UR-ZOZOA (*CINCLUS CINCLUS*) ETA UHALDE-ENARA (*RIPARIA RIPARIA*).

Azken helburua KBEaren barnean uhalde-enararen, martin arrantzalearen eta ur-zozoaren populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna

1. helburu operatiboa

KBEan, espezie horien habitataren baldintzak hobetzea

Lehenago ibai-sistema eta ibai-habitata elementuetarako ezarri diren helburuak bat datoz funtsezko elementu honentzat ezarri diren helburu askorekin. Horrez gainera, kasu honetan, hegazti-faunaren habitat-baldintzak hobetzeko, aztertzeak eta zuzentzeak dira KBEan dauden linea elektrikoen ondoriozko eraginak, talka egiteko edo elektrokutatzeak arriskua baitakarte.

2. helburu operatiboa

Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea

Uhalde-enararen eta martin arrantzalearen populazioen aldizkako jarraipena egiteko premia ezartzen du helburu honek. Uhalde-enararen kasuan, kontrolak Araban espezie horrentzat onartu den kudeaketa-planak adierazitako aldizkakotasunarekin egiteko helburua planteatzen da. Gainerako espezieentzat, haien populazioen egoera Habitaten Zuzentarauak 17. artikuluan arautzen duen ebaluazio-epe bakoitzean (6 urte) jarraitzeko eta ebaluatzeak helburua planteatzen da.

6. JARRAIPEN-PROGRAMA

Hurrengo taulan, funtsezko elementu bakoitzaren jarraipena egingo da, horretarako zehaztu diren adierazleen bitartez; hau da, dokumentu honetan zehaztutako helburuen betetze-maila, hasierako balioa eta zehaztutako neurrien arrakasta adierazteko irizpidea adierazi dira.

Agiri honen 1. gehigarrian zehazten dira, orientazio-izaeraz, kontserbazio-helburuei lotzen zaizkien erreferentziazko balioak eta xedeak. Finkatutako helburuak lortzeko balia daitezkeen lehentasunezko jarduera-eremuak proposatzen dira Jardueren Kokapeneko Mapa Orientagarrian.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
KORRIDORE EKOLOGIKOA	Omeçillo-Tumecillo ibaia / Río Omeçillo-Tumecillo KBEaren ibai-korridorea kontserbatzea eta leheneratzea	Korridore ekologiko jarraitua kontserbatzea eta leheneratzea, ibaiertzen arteko ekologia-lotura bermatzeko eta fauna lekualdatu ahal izateko	Laboreek eta jarraitutasuna eteten duten beste elementu batzuek betetzen duten leheneratutako erriberako landaredi naturalaren azalera (ha)	0	Zuzentaruak Batasunaren interesekotzat edo lehentasunekotzat katalogatutako ibaiertzeko habitaten azalera handitzea, arian-arian.
			Borondatezko akordioen bidez babestutako azalera (ha)	0	Borondatezko akordioei lotutako azalera handitzea, arian-arian
			Ibai-lurraldearen mugaketari buruzko azterketa	Egin gabe	Eginda
			Birlandatutako azalerak	0	Eraldatuta zeuden edo landarerik ez zuten eta birlandatu egin diren eremuen azalera handitzea, arian-arian.
			KBEan aplikagarri den araudiarekin bat ez datozen eraikinen, baratzeen, hondakindegien eta beste okupazio-mota batzuen inbentarioa	Egin gabe	Eginda, eta gero eta foku gehiago desagerrarazita
	Ibaiertzeko ibai-eremuen kalitatea eta kontserbazio-egoera hobetzea	KBEaren barnean, uraren kalitatea eta ibaien egoera ekologikoa hobetu dadin sustatzea.	Andeatutako ibaiertz-eremuen zer azalera berreskuratu den	0	Andeatutako edo arauz kontra okupatutako ibaiertzeko gero eta eremu gehiago berreskuratzea eta leheneratzea, arian-arian
			KBEan egoera ekologiko onean dauden ur-masen kopurua, Uraren Esparru Zuzentaruak ezarritako parametroak aintzat hartuta	4tik 3	KBEko ur-masa guzti-guztiek egoera ekologiko ona lortu dute
			KBEko saneamendu-proiektuak, Ebroko plan hidrologikoaren barruan (ikus 5. atala)	Egin gabe	Eginda

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
IBARBASOA: EB-KO 91E0* ETA 92A0 KODEA DUTEN BATASUNAREN INTERESEKO HABITATAK	Ibai-habitaten eta ibai-mosaikoaren heterogeneotasunaren kontserbazio-egoera hobetzea	Prozesu ekologikoen funtzionamendu ona bermatuko duten emari naturalen erregimena lortzea	Ibai-ekosistemako prozesuak ez eteteko beharrezkoak diren gutxieneko emariei buruzko azterketa	Egin gabe	Eginda eta emariak ezarrita
		Ur-korridoreen lotura ekologikoa hobetzea, oztopoak iragazkor bihurtzeko proiektuak programatu eta gauzatu	Iragazkortasun ona duten oztopoen kopurua	12tik 1	Iragazkortasun txarreko oztopoen kopurua mailaz murriztea
		Hegazti-faunak KBEari eragiten dioten linea elektrikoekin dituen talkak eta elektrokuzioak eragozteko eta/edo murriztea	KBEaren eremuan talkak eta elektrokuzioak eragin ditzaketen linea elektrikoaren kopurua	Ezezaguna	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenarekin
		Habitat naturalek hartutako azalera osoa handitzen laguntzea	KBEan habitat naturalek hartzen duten azalera (ha)	50,56 ha	Habitat naturalek hartzen duten azalera gero eta handiagoa izatea (ha)
	- Habitat naturalek hartutako azalera handitzea - Habitat naturalen	Bertan dauden espezie exotikoen kopurua murriztea	KBEan flora-espezie exotikoen presentziak eragiten duen presio orokorra	Baxua	Oso baxua

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziazko balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
BISOI EUROPARRA <i>(Mustela lutreola)</i>	mosaikoaren dibertsitatea handitzea • Ondoen kontserbatu diren guneen egungo egoerari eustea	KBEan dauden Batasunaren eta/edo eskualdearen intereseko habitaten eta flora-espezieen kopurua eta banaketa hobeto ezagutzea	KBEan dauden intereseko flora-espezieen presentzia, egoera eta kontserbazio-neurriak	Ezezaguna	Jakina
	KBEan bisoi europarraren populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horrek duen bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikiak eginez, espezie hori behar bezala kontserbatu dadin	Espezieak KBEan jasaten dituen inpaktuak zuzentzea eta bisoiarentzat interesgarriak diren habitaten azalera handitzea	KBEan dauden puntu beltzen kopurua	Ezezaguna (≥ 1)	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenarekin
		KBEko bisoi europarraren banaketa-eremuaren barnean, bisoi amerikarraren populazio basatuak desagerraraztea	Bisoi europarrarentzat sortutako edo hobetutako kalitate handiko habitaten azalera	0	Kontserbazio-egoera egokian dauden habitaten azalera handitzea, arian-arian.
		Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	Ingurunetik ateratako bisoi amerikarren banako-kopurua	0	Bisoi amerikarra desagerraraztea KBEan, arian-arian
		KBEan bisoi europarraren populazioak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan	Populazioaren egituraren eta osasun-egoeraren azterketa	Ezezaguna	Jakina
IGARABA (Lutra lutra)		KBEan, espezieak jasaten dituen inpaktuak zuzentzea	KBEan dauden puntu beltzen kopurua	Ezezaguna (≥ 1)	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenekin

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziazko balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
LOINA, MAZKAR ARANTZADUNA, IBAI-KABUXA, HAASI BARBOA, ZAPARDA, AMUARRAIN ARRUNTA ETA ARRAIN-KOMUNITATEA ORO HAR	espezie horrek duen bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie hori behar bezala kontserbatu dadin	Igarabarentzat interesekoak diren habitaten azalera handitzea	Igarabarentzat egokia den kontserbazio-egoera duten habitaten azalera zenbatzea	Kontserbazio-egoera egokian dauden habitaten azalera handitzea, arian-arian.	Jakina
	KBEan arrain-populazio autoktonoak egon daitezen bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna eta eremu horretan espezie horiek duten bideragarritasuna, kanpoko esku-hartzerik egin gabe edota ahalik eta esku-hartze txikienak eginez, espezie horiek behar bezala kontserbatu daitezen	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.	Populazioaren egituraren eta osasun-egoeraren azterketa	Ezezaguna	
		KBEaren barneko arrain-autoktonoaren populazio-egitura eta eskakizun ekologikoak zein diren jakitea	Mesohabitata nolakoa den jakiteko azterketa eta arrain-espezie autoktonoen eskakizun ekologikoen zehaztapena	Egin gabe	
		KBEaren barnean, arrain-espezieek jasaten dituzten inpaktuak zuzentzea	Loinaren, mazkar arantzadunaren, ibai-kabuxaren, Haasi barboaren, zapardaren eta amuarrain arruntaren kontserbazio-egoeraren ezagutza-maila KBEan	Ezezaguna	
IBAI-KARRAMARRO AUTOKTONOA (<i>Austropotamobius</i>)	Ibai-karramarro arruntaren populazioen presentzia sustatzea,	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	Espezie exotiko inbaditzaileak dituzten ur-masen kopurua	1	Pixkanaka murriztea
		KBEan ibai-karramarro autoktonoaren populazioa berreskuratzea	Arrain-faunako populazioen aldizkako jarraipena	Egin gabe	Eginda
			Ibai-karramarro autoktonoaren populazioak dituzten ur-masen kopurua, urak KBEra isurtzen dituen arroan.	KBEan ez dago ibai-karramarro autoktonoa duen ur-masarik	Espezieak hartzen dituen ibai-tarteak gero eta gehiago izatea

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako balio objektiboa Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
<i>italicus</i>)	aintzat hartuta KBEak espezie hori hartzeko duen gaitasuna eta espezieak eremu horretan duen bideragarritasuna.		Ale-kopurua	Ez dago KBEan	Ale-kopurua handitzea pixkanaka arroan
IBAIETAKO HEGAZTI-FAUNA: <i>Alcedo atthis</i> (martin arrantzalea), <i>Cinclus cinclus</i> (ur-zozoa) eta <i>Riparia riparia</i> (uhalde-enara)	KBEaren barnean uhalde-enararen, martin arrantzalearen eta ur-zozoaren populazioak egon daitezten bermatzea, aintzat hartuta KBEak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna	KBEan, espezie horien habitataren baldintzak hobetzea	KBEaren eremuan talkak eta elektrokuzioak eragin ditzaketen linea elektrikoak kopurua	Ezezaguna	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenarekin
		Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	Espezieen banaketaren eta populazio-egituraren azterketa KBEan	Ezezaguna	Jakina

1. GEHIGARRIA

**KONTSERBAZIO-HELBURUETARAKO
ERREFERENTZIAZKOAK IZANGO DIREN
ORIENTAZIO-BALIOAK
OMECILLO-TUMECILLO IBAIA / RÍO
OMECILLO-TUMECILLO KBE.**

KONTSERBAZIO-HELBURUETARAKO ERREFERENTZIAZKOAK IZANGO DIREN ORIENTAZIO-BALIOAK OMECILLO-TOMECILLO IBAIA/RÍO OMECILLO-TUMECILLO KBE-RAKO

Ondoren, balio bat edo denbora-epe bat ezarrita duten erreferentzia-balioak proposatzen dira. Taulan helburu operatiboak proposatutako neurriekin edo jardurekin lotzen dira, balioak eta erreferentziako epeak ezartzen dira helburu horietarako, eta jarduera gauzatzeko lehentasuneko eremuak adierazten dira, orientabide moduan, egokia baldin bada. Eremu horiek jardun-eremuen kokapenari buruzko mapa orientagarrian adierazita daude.

Oharra: Denbora-epe orientagarriak zehazteko, hauek hartu dira erreferentzia moduan: Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluko txosteneko ebaluazio-aldiak (2007-2012, 2013-2018, 2019-2024 eta abar), eta plangintza hidrologikoaren zikloi dagozkienaldiak (2015-2021, 2022-2027).

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
➤ Ibai-korridorea	1. helburua. KBEaren ibai-lurraldea kontserbatzea eta leheneratzea	1.JAR.1 eta 1.JAR.3 1.JAR.9 1.JAR.21 1.JAR.23	✓ Helburua da erriberako landaredi naturalaren banda jarraitua lehenera ekartzea edo hari eustea, eta gutxienez 5 metroko zabalerakoa izatea KBE osoan, eta erriberako korridorearen jarraitutasuna galdu den ibaiertz-zatietan jardutea Erreferentziazko balio objektiboa 16 ha.	2024	Ikusi mapan lehentasuneko jarduera-eremuak (1.JAR.1 kodea)
		1.JAR.2 eta 1.JAR.3 1.JAR.9 1.JAR.21 1.JAR.23	✓ Azken helburua da ibarbasoak eta Batasunaren intereseko ibaiertzeko beste habitat batzuk hartzeko ahalmen handia duten beste eremu batzuen leheneratzea sustatzea, urpean geratzeko arriskua 10 urtekoa duten sailetan (batez ere, makalak dituzte landatuta). Erreferentziazko balio objektiboa 5 ha.	2024	Ikusi mapan lehentasuneko jarduera-eremuak (1.JAR.2 kodea)
	2. helburua. Ibaiertzetako ibai-eremuen kalitatea eta kontserbazio-egoera hobetzea	1.JAR.8 1.JAR.24 1.JAR.25 1.JAR.26 1.JAR.27 1.JAR.28	✓ Fokuen % 20 desagerraraztea	-	Zehazteke
	3. helburua. KBEaren barnean, uraren kalitatea eta ibaien egoera ekologikoa hobetu dadin sustatzea.	1.JAR.5 1.JAR.6 1.JAR.10	✓ KBEko ur-masa guzti-guztiek egoera ekologiko ona lortzea	2015	✓ Ikusi egoera ekologikoaren jarraipen-sareko egungo kontrol-puntuak jardueren mapan (1.JAR.5 kodea)

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
➤ Ibaietako habitatak	4. helburua. Prozesu ekologikoen funtzionamendu ona bermatuko duten emari naturalen erregimena lortzea	1.JAR.4	✓ Emari ekologikoen erregimen egokia ezartzea, KBEan funtsezko elementutzat jotako habitaten edo espezieen kontserbazio-egoera egokiari eusteko edo hura lortzeko. Horretarako, haien eskakizun ekologikoak hartuko dira kontuan, eta beharrezkoak dituzten funtzio ekologikoei eutsiko zaie epe luzera.	2021	
	5. helburua. Uretako korridorearen lotura ekologikoa hobetzea	1.JAR.7	✓ Teknikoki bideragarria den konponbidea duten oztopo guzti-guztiak iragazkorrak izan daitezen lortzea	2027	✓ Ikusi iragazkor egin beharreko oztopoen kokapenaren mapa (1.JAR.7 kodea)
	1. helburua. Habitat naturalak hartzen duten guztirako azalera handitzen laguntzea, eta Batasunaren eta erkidegoaren intereseko habitaten eta espezieen presentziari eta banaketari buruzko ezagutza hobetzea	1.JAR.1 1.JAR.2	✓ Ibai-korridorearen 1. helburuko erreferentzia-balioak ezartzen dira (ibai-korridorea berreskuratzea)	2024	✓ Ikusi ibai-korridorearen 1. helburuan planteatutako jarduera-eremuak (1.JAR.1 eta 1.JAR.2 jarduerak)
		1.JAR.11	✓ Ingurune urtararekin lotutako Batasunaren intereseko kontserbazio-egoera ebaluatzea, eta Habitaten Zuzendarauko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea. Batasunaren eta/edo eskualdearen interesekoak diren eta KBEan dauden flora-espezieak hauteman eta kartografiatzea	2018	
	3. helburua. Espezie exotikoak egon ez daitezen lortzea edo haien presentzia murriztea	1.JAR.17	✓ Espezie exotikoek eragindako presioa txikia izatea	2021	

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
✓ Bisoi europarra (<i>Mustela lutreola</i>)	1. helburua. Espezieek jasaten dituzten inpaktuak zuzentzea eta bisoiarentzat interesgarriak diren habitaten azalera handitzea	1.JAR.1 1.JAR.2	✓ Bisoi europarrarentzat eta igarabarentzat kalitate handikoak diren habitatak sortzea eta hobetzea Ibai-korridorearen 1. helburuko erreferentzia-balioak ere ezartzen dira (ibai-korridorea berreskuratzea)	2024	✓ Ikus ibai-korridorearen 1. helburuan planteatutako jarduera-eremuak (1.JAR.1 eta 1.JAR.2 jarduerak)
	2. helburua. KBEko bisoi europarraren banaketa-eremuaren barnean, bisoi amerikarraren populazio basatuak desagerraraztea	JP.1	✓ Espeziearentzat puntu beltzak zein diren identifikatu eta haiek desagerraraztea, A-2625 errepeidearen inguruan, bereziki	2018	✓ Ikus kokapena jardueren mapan (JP.1 kodea)
	3. helburua. Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, espeziearen kontserbazio-egoeraren jarraipena eginez, aldian-aldian	1.JAR.18	✓ Bisoi amerikarrak eragindako presioa oso txikia izatea	2018	
✓ Igaraba (<i>Lutra lutra</i>)	1. helburua. Inpaktuak zuzentzea eta igarabarentzat interesekoak diren habitaten azalera handitzea	1.JAR.1 1.JAR.2 JP.1	✓ Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluan eta espeziearen kudeaketa-planean ezarritako informazio-obligazioak betetzea	Urteko jarraipena eta ebaluazioa 3 urtetik behin	
			✓ Ibai-korridorearen 1. helburuko erreferentzia-balioak ezartzen dira (ibai-korridorea berreskuratzea), bai eta bisoi europarraren 1. helburukoak ere (espezieak jasaten dituen inpaktuak zuzentzea)	2024	✓ Ikus ibai-korridorearen 1. helburuan eta bisoi europarraren 1. helburuan planteatutako jarduera-eremuak (1.JAR.1, 1.JAR.2 eta JP.1 kodeak)

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
✓ Arrain-komunitatea (lolina, errutilo hegatsgorria, ibai-kabuxa eta amuarraina)	2. helburua. Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, espeziearen kontserbazio-egoeraren jarraipena eginez, aldian-aldian	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentzarako 17. artikuluan eta espeziearen kudeaketa-planean ezarritako informazio-obligazioak betetzea	Jarraipena eta ebaluazioa 3 urtetik behin	
	1. helburua. KBEaren barneko arrain-komunitatearen populazio-egitura, eskakizun ekologikoak eta habitat egokiak zein diren jakitea	JP.2		2018	
	2. helburua. KBEaren barnean, arrain-espezieek jasaten dituzten inpaktuak zuzentzea	1.JAR.5 1.JAR.6 1.JAR.10 1.JAR.18	✓ Ibai-korridorearen 3. helburuko erreferentzia-balioak aplikatzen dira (KBEko ur-masa guztiek egoera ekologiko ona edukitzea)	2015	✓ Ikus egoera ekologikoaren jarraipen-sareko kontrol-puntuak jardueren mapan (1.JAR.5 kodea)
		1.JAR.7	✓ Teknikoki bideragarria den konponbidea duten oztopo guzti-guztiak iragazkorrak izan daitezen lortzea	2027	✓ Ikus kokapena mapan (1.JAR.16 kodea)

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
	3. helburua. Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, KBEko arrain-komunitate autoktonoaren kontserbazio-egoeraren jarraipena eginez, aldian-aldian	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentzarako 17. artikuluan eta espezieen kudeaketa-planetan ezarritako informazio-obligazioak betetzea	Jarraipena eta ebaluazioa 3 urtetik edo 6 urtetik behin, espeziearen mehatxua nolakoa den	
✓ Ibai-karramarro autoktonoa (<i>Austropota mobius italicus</i>)	1. helburua. KBEan ibai-karramarro autoktonoaren populazioa berreskuratzea	1.JAR.4 1.JAR.6	✓ Uretako korridorearen egoera ekologiko onari buruzko erreferentzia-balioak ezartzen dira	2018	
		1.JAR.18	✓ Espezie exotiko inbaditzaileek eragindako presioa txikia izatea	2018	
	2. helburua. Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentzarako 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea	Jarraipena eta ebaluazioa 3 urtetik behin	
✓ Ibaietako hegazti-fauna (uhaldeenara, martin arrantzalea eta ur-zozoaren)	1. helburua. KBEan espezie horientzako habitataren baldintzak hobetzea eta goi-tentsioko lineek eragiten dituzten arazoak aztertzea	Ikus ibai-sistemako eta ibai-habitatetako jarduerak 1.JAR.20		2024	

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
	2. helburua. Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, espeziearen kontserbazio-egoeraren jarraipena eginez, aldian-aldian	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentzaruko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea, bai eta idatzi beharreko kudeaketa-planean ezarritakoak ere, egiten bada	Jarraipena eta ebaluazioa 6 urtetik behin	

V. ERANSKINA, MARTXOAREN 17KO 35/2015 DEKRETUARENA

ES2110008 **Ebro ibaia / Río Ebro** KBEaren Informazio ekologikoa eta kontserbazio-helburuak . Mugatze-mapa.

1. LEKUARI BURUZKO INFORMAZIOA

1.1. SARRERA

Natura 2000 Sarea osatuko zuten lekuak hautatzeko prozesuaren aurretiko fasean sartzeko hautatu zuten ES2110008 "Ebro ibaia / Río Ebro" eremua, haren balio ekologikoei erreparatuta. Horren ondoren, 2000. urtean, Natura 2000 Sarearen baitan, Batasunaren Intereseko Leku izendatzeko proposatu zuten, Eusko Jaurlaritzaren Kontseiluak azaroaren 28an hala erabakita.

Batzordeak 2006ko uztailaren 19an eman zuen Erabakiko I. eranskinean ageri den Batasunaren Intereseko Lekuen (BIL) zerrendan sartu zen Ebro ibaia / Río Ebro eremua. Erabaki horren bidez, Mediterraneoko eskualde biogeografikoko Batasunaren Intereseko Lekuen zerrenda onartu zen, Kontseiluaren 92/43/EEE Zuzentarauak arautzen duena betetzeko¹.

Habitatei buruzko 92/43/EEE Zuzentarauaren 4. artikulua eta Natur ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen 44. eta 45. artikuluek arautzen dutenez, autonomia-erkidegoek, jendaurreko informazioaren prozeduraren ondoren, Kontserbazio Bereziko Eremu (KBE) edota Hegaztiak Babesteko Eremu Berezi (HBEB) izendatu behar dituzte haien lurralde-eremuko Batasunaren Intereseko Lekuak (BIL). Horretarako, kontserbaziorako behar diren neurriak finkatuko dituzte, habitat-mota naturalen eta eremu horietan dauden espezieen eskakizun ekologikoei erantzungo dietenak. Neurri horiek barnean hartuko dituzte, besteak beste:

a) Kudeaketa-plan edo -tresna egokiak, bai leku bakoitzerako berariazkoak, bai beste garapen-plan batzuetan integratuak, barnean hartuko dituztenak, gutxienez, lekua kontserbatzeko helburuak eta eremuak kontserbazio-egoera onean egon daitezen bermatzeko neurri egokiak.

b) Erregelamendu- eta administrazio-neurri egokiak, edota kontratu bidezkoak.

Apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuak, Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duenak, 22.5 artikuluan xedatzen du kontserbazio bereziko eremuak izendatzeko dekretuek kontuan hartzekoak izango dituztela Eusko Jaurlaritzak eremu horiek kontserbatzeko eman dituen arauak. Arau horrek berak agintzen du Eusko Jaurlaritzak eranskin moduan argitaratuko dituela eremu horiek kudeatzeko jarraibideak. Kudeaketa-jarraibide horiek arautzean, adierazten du lurralde historikoetako foru-organismoek kudeaketa-jarraibideak onartu behar dituztela, kontserbazio-helburuak oinarri hartuta. Hauek adierazi behar dituzte kontserbazio-helburuek: eremuak kontserbazio-egoera egokian mantentzeko neurri egokiak, habitat naturalak eta espezieen habitatak ez hondatzeko neurri egokiak, eta inguru horien izendapenaren arrazoi izan diren espezieei kaltegarri izango zaien aldaketarik ez gertatzeko neurriak.

¹ Zerrenda horiek aldian-aldian eguneratzen dira, Europar Batasunaren erabakien bidez.

Hauek osatzen dute Europako Natura 2000 Sare Ekologikoa: Batasunaren intereseko lekuek, kontserbazio bereziko eremuak bihurtu bitartean; kontserbazio bereziko eremuek; eta bai hegaztiak babesteko eremu bereziek.

Horrenbestez, dokumentu honen helburua da oinarritzko informazio teknikoa ematea ES211008 "Ebro ibaia / Río Ebro" eremua Kontserbazio Bereziko Eremu izendatzeko.

Euskal Autonomia Erkidegoko ibai emaritsuena da Ebro ibaia, eta muga ezartzen du lurraldearen hegoaldean. Ebro ibaia / Río Ebro KBEak 550 hektarea inguruko azalera du, eta Ebro ibaiaren ibilguko 79 km. sartzen dira hartan. Ebro ibaiaren ibilguak eta Arabako aldean dituen ertzak osatzen duten eremua, eskuineko ibai-ertzak Gaztela eta Leon (Burgos) eta Errioxako erkidegoan baitaude. Eremu-segida eten egiten da Miranda de Ebro herrira iritsi baino zertxobait lehenago, ibaiaren bi ertzak Burgozeko lurraldean sartzen direnean, eta bi aldiz Errioxako lurraldean, Briñas eta Baños de Ebro herrietatik igarotzean.

Batasunaren intereseko habitaten erakusgarri onak ditu KBek, EAEko onenak kasu batzuetan. Horien adibide dira, esaterako, ibaiertzeko 92A0 habitata (*Salix alba* eta *Populus alba* galeria-basoak), eta 92D0 habitata - Mediterraneoko ibaiertzetako tamarizak (*Nerio-Tamaricetea* eta *Securinegion tinctoriae* ibaiertzetako galeria eta zuhaixka termomediterraneoak). Era berean, uretan topatzen diren habitaten dibertsitate handia du eremuak: 3150 (*Laku eutrofiko naturalak, Magnopotamion edo Hydrocharition landaredia* dutenak), 3260 (*Estaia muinotar eta menditarretako ibaiak, Ranunculion fluitantis eta Callitricho-Batrachion landaredia* dutenak), 3270 (*Chenopodion rubri p.p* eta *Bidention p.p.* urteko landaredia eta ertz lohitsuak dituzten ibaiak), 3280 (*Paspalo-Agrostidion emari iraunkorreko ibai mediterraneoak, ibaiertzetako Salix eta Populus alba landare-zerrendak* dituztenak), 6420 (*Molinion-Holoschoenion belar altuko zelai heze mediterraneoak*) eta 6430 (*Lautadetako orlen eta maila menditar eta alpetarretako megaforbio eutrofiko hidrofiloak*), besteak beste.

Oso egitura konplexuko ibar-basoak edo baso-masak ditu KBE honek, eta mosaiko moduan biltzen ditu komunitate aitzindariak nahiz makaldi eta zumardi garatuak. Hauek dira KBeko ibar-baso baliotsuenak: Gimeleoko bihurgunea, Labastidako ibar-basoa eta Lapuebla de Labarcako ibar-basoak, hala nola, Esperal izenekoa.

Habitat eta espazio horiek babeserako, elikadurarako eta ugalketarako eremu garrantzitsuak dira fauna-espezie ugarirentzat. Azken horietako asko, interes europarra dute eta Arriskupean dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan ageri dira. Ebro ibaiak Arabatik igarotzean duen ibilguak berebiziko garrantzia du, korridore ekologikoa baita bisoi europarrarentzat (*Mustela lutreola*), eskualde paleartikoan desagertzeko arrisku handiena duen ugaztuna, katamotz iberiarraren atzetik, eta munduan galzori larrienean dagoen espezieetako bat. Erkidegoan gutxi diren arren, ibai horrek hartzen du EAEko igaraben populazio egonkor eta ugalkor handiena. Ibaiaren baldintzek, gainera, bertako arrain-faunaren dibertsitate handia hartzeko aukera ematen dute. Horien artean daude: errutilo hegatsgorria (*Achondrostoma arcasii*), mazkar arantzaduna (*Cobitis calderoni*), ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*), zaparda (*Squalius pyrenaicus*) eta loina txikia (*Parachondrostoma miegii*), horietako batzuk endemismo iberikoak; EAEn oso leku jakinetan ikusten diren anfibioak eta narrastiak, hala nola, apo ezproidun arrunta (*Pelobates cultripes*) eta apoarmatu korrontezalea (*Mauremys leprosa*); edo ur gezako espezie ornogabeak, naiadeen taldekoak, nola diren *Potomida littoralis* eta *Anodonta*

anatina, bazter utzi gabe *Margaritifera auricularia*², azken hori "galtzeko arriskuan" izendatua Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko eta Espainiako katalogoetan, munduan galtzeko arrisku handiengan dagoen naiade-espezieetako bat den aldetik.

Horrez gainera, KBE horretan ikus daitezke *Ephedra fragilis* espezieak EAEn dituen bi populazio bakarrak. Espezie horrek "galtzeko arriskuan" katalogazioa du Arriskupean dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan.

Bestalde, lotura ekologikoei erreparatuta, nabarmendu behar da KBE hori lotura-izaera bereziko ibai-tartea dela, eskualdez gainera garrantzia duena, lotura-elementua baita EAEk proposatutako beste BIL batzuekin ("Sobron", "Zadorra ibaia", "Omecillo-Tumecillo ibaia" eta "Kantabriako mendilerroa") Errioxak proposatutakoekin ("Ebro ibaiaren ertzak eta adarrak" eta "Ebroko ibar-basoak eta ertzak") eta Gaztela eta Leonen proposatutakoekin ("Orbarese mendiak", "Miranda de Ebro eta Ameyugo mendiak").

"Ebro ibaia / Río Ebro" ES2110008 KBEaren mugak mugatze-mapan (E 1:5000) adierazita daude.

Ibaien eta erreken toponimiari dagokionez, Euskal Autonomia Erkidegoko Toponimiaren Datu Basean (Hidrografiako toponimoak) jasotakoak erabiltzea erabaki da, Eusko Jaurlaritzak argitaratutako EAEko mapa hidrologikoan (1:150.000 eskala) ageri diren bezala (Ura Agentzia, 2012).

1.2. JABETZA-ARAUBIDEA

Ebro Ibaia / Río Ebro KBEaren ertzetan dauden lurzoru gehienak jabetza pribatukoak dira. Bertan dauden Erabilera Publikoko Mendiak 0,91 ha-ko azalera hartzen dute guztira; hau da, KBEaren azalera osoaren %0,17. Lurzoru horiek tokiko erakundeek jabetza dira.

Lurzoru publikoak dira, era berean, herri-jabari hidraulikoari dagozkion ondasunak. Urtarrilaren 11ko 9/2008 Errege Dekretuak, Herri Jabari Hidraulikoari buruzko Erregelamendua (HJHE) aldatzen duenak, herri-jabari hidraulikoa osatzen duten ondasunak eta horien babes-helburuak zehazten ditu. Jabari hori osatzen duten ondasunen artean daude lur gaineko eta lurpeko ur kontinental berriztagarriak (ez da kontuan hartzen ura berritzeko behar duten denbora), eta laster naturaleko ur-ibilgu jarraituak edo etenak. Arau horrek adierazten duenez, "Ibilgua edo laster jarraitu edo eten baten bide naturala uren goraldi arruntetan urek estalia geratzen den lurzoru-eremua da. Lurzoru hori mugatzean aintzat hartuko dira haren ezaugarri geomorfologikoak eta ekologikoak, hari buruzko informazio hidrologikoa, hidraulikoa, fotografikoa eta kartografikoa, eta eskura dauden erreferentzia historikoak" (4. artikuluko 1. idatz-zatia). Ohiko uraldi handieneko emaria izango da urteko emari handien batez bestekoa, hamar urtez jarraian erregimen naturalean sortutakoa, ur-lasterraren portaera hidraulikoaren adierazgarria izan eta 1. idatz-zatian ezarritakoa kontuan badu.

² Azpeitia (1933) autoreak *M. auricularia* espeziearen presentzia ohartarazi zuen Ebro ibaian, *El Ciego* (Arabako Errioxa) udalerritik igarotzean. Orain gutxi egiaztatu da espeziea desagertu egin dela leku horretatik (Araujo, Madeira & Ayala, 2009). In "Evaluación del impacto causado por el mejillón cebra (*Dreissena polymorpha*) sobre las poblaciones de bivalvos autóctonos en la cuenca del río Arratia y en los embalses de Urrúnaga y Ullíbarri-Gamboa". ACEBI elkarteak URA agentziarentzat. 2012.

Bestalde, baldintza hauek bete behar dituzte ibilgu publikoen mugakide diren lurzoruetako ertzek, haien luzera osoan:

- *Bost metroko zabalerako zortasun-zona bat uztea erabilera publikorako, erregelamendu honetan arautzen den moduan.*
- *Ehun metroko zabalerako polizia-zona bat uztea, eta bertako lurzoruaren erabilera eta jarduerak baldintzatuak izatea.*

Zona horiek arautzearen helburuak dira: herri-jabari hidraulikoaren egoera babestea; uretako ekosistemen hondatzeari aurrea hartzea eta ekosistema horiek hobetzea; eta ibai-erregimenak uholdeetatik babestea, horretarako ibilguen mugakide diren lurzoruek emariak erregulatzeko eta zatikatzeko nahiz garraiatutako karga solidoa jalkitzeko duten funtzioa baliatuz.

1.3. BESTE BABES-FIGURA BATZUK

Nabarmendu behar da, BIL izendapena jasotzeaz gain, Ebro ibaia KBE interes bereziko eremua dela arriskuan dauden zenbait espezierentzat, eta, ondorioz, eremu horretan betetzekoak direla Arabako lurralde historikoan haien egoera kudeatzeko onartu diren planen xedapenak:

- Araban ibai-kabuxa (*Salvia fluviatilis*) kudeatzeko plana (351 FORU-AGINDUA, 2002ko ekainaren 12koa). Interes bereziko eremutzat hartzen du Ebro ibaia Arabatik igarotzean egiten duen ibilgua, Ebro ibaia BIL barne hartuta.
- 'Zaparda' (*Squalius pyrenaicus*) kudeatzeko plana (339/07 FORU-AGINDUA, apirilaren 18koa). Ebro ibaia BIL espeziearentzat interes bereziko eremua dela adierazten du.
- Mazkar arantzaduna (*Cobitis calderoni*) kudeatzeko plana (340/07 FORU-AGINDUA, apirilaren 18koa). Ebro ibaia BIL espeziearentzat interes bereziko eremua dela adierazten du.
- Arabako lurralde historikoan bisoi europarra (*Mustela lutreola*) kudeatzeko plana (322/2003 FORU-AGINDUA, azaroaren 7koa). Ebro ibaia BIL espeziearentzat interes bereziko eremua dela adierazten du.
- Arabako lurralde historikoan igaraba (*Lutra lutra* (Linnaeus, 1758)) kudeatzeko plana (880/2004 FORU-AGINDUA, urriaren 24koa). Ebro ibaia BIL espeziearentzat interes bereziko eremua dela adierazten du.
- Arabako lurralde historikoan 'Uhalde Enara' (*Riparia riparia*) kudeatzeko plana (22/2000 FORU-DEKRETUA, Diputatuen Kontseiluak martxoaren 7an emandakoa). Ebro ibaiaren ertzak hegaztiaren banaketa-eremu naturala direla adierazten du.

Hezegune Babestuen Katalogoa

Uztailaren 27ko 160/2004 Dekretuak behin betiko onartu zuen Euskal Autonomia Erkidegoko Hezeguneen Lurraldearen Arloko Plana (gerora, urriaren 30eko 231/2012, Dekretuak aldatu egin zuen hura). Lurraldearen arloko planak hiru taldetan banatzen ditu EAEko hezeguneak. Bestalde, *Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantzako sailburuak 2011ko maiatzaren 3an emandako Aginduak, Euskal Autonomia Erkidegoko Hezeguneen Inbentarioa aldatzen duenak*, 3 hezegune adierazten ditu BIL eremuan:

IZENA	KODEA	TALDEA	AZALERA (m ²)	X	Y
Gilimeo txokoa	DA2				
Labastidako ibar-basoa	B10A3				
Esperal ibar-basoa	B10A5				

Agindu horrek arautzen duenez, ur-masa horiek EAEko Hezeguneen inbentarioko III. taldean sartzen dira. Udal-planeamenduek zehaztu behar dute hezegune horien antolamendua.

Beste alde batetik, Europako zuzentarauek, nazioarteko hitzarmenek eta estatuko zein erkidegoko legediak urarekin lotutako zenbati eremu babestu dituzte ezarrita. Horietako bakoitzak, babes-helburu espezifikoak, bere arau-oinarria eta betekizunak eta arautzeak ditu.

Uraren Esparru Zuzentarauak³ 9. artikuluan eta Uren Legearen Testu Bateginaren 99 bis artikuluan arautzen dutena betetzeko, mugapeetan arroen ardura duten erakunde eskudunek eremu babestuen erregistro bat egin behar dute, eta eguneratuta eduki. Horri jarraituz, arroetako plan hidrologikoetan eremu babestuen erregistroaren laburpena sartu behar da, Uraren Esparru Zuzentarauko IV. eranskinari eta Uren Legeko Testu Bateginaren 42. artikuluari jarraituz.

Planari egindako ekarpenetan, Ebroko Plan Hidrologikoak (2010-2015)⁴ eremu hauek sartu ditu eremu babestuen erregistroan⁵, Uraren Euskal Agentziak hala proposatuta.

Hiri-hornidurarako urak hartzeko izendatzen diren eremuak.

Erabilera hori izango duten uraren kantitatea eta kalitatea zaintzea da helburua. Eremu babestu horiekin lotuta ageri dira horniduretarako hartzen den ura babesteko perimetroak, uren gai-alorreko legediak agintzen duenaren arabera. Plan Hidrologikoak, eremu babestuen erregistroan, lurgaineko urak eta lurpeko urak hartzeko eremu babestuen zerrenda ageri du, mugape bakoitzerako. Ebro ibaiari dagokionez, ez du lur gaineko urak hartzeko eremurik adierazten BIL eremuan, baina bai lurpeko urak hartzeko zenbait eremu, Ebroren alubialaren lurpeko ur-masekin lotuak. Ez da babes-perimetrorik ezarri ur-hartze horiek egiteko; beraz, halakorik zehaztu ez denez, ura hartzeko lekuek eta haien babes-eremuak osatuko dute eremu babestua⁶. Babes-perimetroaren figura juridikoak garapen handirik izan ez duenez eta ura hartzeko eremuak ugari direnez, ura hartzeko lekuen babes-eremuak ebaluatzeko aurreikuspena egiten du planak. Horren xedea da lurzoruan egiten diren jardueri eta haren erabilerari mugak jartzea, haien kalitatearen galera murrizteko. Aipatutako dokumentuak adierazten duen moduan, *"Agintaritza Eskudunen Komitearen bidez eramango dira hirigintza-arauetara jardueri ezartzen zaizkien mugaketak, eta haren kideen artean izango dira konfederazioak, autonomia-erkidegoak eta diputazioak,*

³ Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2000/60/EE Zuzentaraua, 2000ko urriaren 23koa, Europar Erkidego osorako jarduera-esparru bat ezartzen duena ur-politikaren arloan.

⁴ 129/2014 errege-dekretua, otsailaren 28koa, Ebroren Espainiako zatiaren plan hidrologikoa onartzen duena (BOEn argitaratua 2004ko martxoaren 1ean, 52. zk.).

⁵ IV. eranskina. Plan hidrologikoko eremu babestuak.

⁶ Lurpeko urak babesteko neurrien xedeko eremuak dira babes-zonak. Zona horien helburu dira eremuen kalitatearen galera murriztea eta gizakien kontsumorako uraren arazte-tratamenduaren mailak txikitzea.

besteak beste". Planak babes-zona bat arautzen du BIL eremurako, eta muga zorrotzak ezartzen ditu Miranda de Ebroko alubialaren lurpeko uraren masarentzat, Ebro ibaiak Miranda de Ebrotik gora duen ibai-tartearekin lotuta. BIL eremuan dago hura.

Habitatak edo espezieak babesteko eremuak

Habitatak edo espezieak babesteko izendatu diren eremuak dira, baldin eta uraren kalitateari eustea edo hobetzea funtsezko faktorea baldin bada haiek babesteko. Lege-esparrua Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legea da. Batasunaren intereseko lekuak (BIL), kontserbazio bereziko eremuak (KBE) eta hegaztiak babesteko eremu bereziak (HBEB) sartzen dira kategoria horretan, eta, horrenbestez, horien artean sartzen da KBEaren eremua.

Hezeguneak

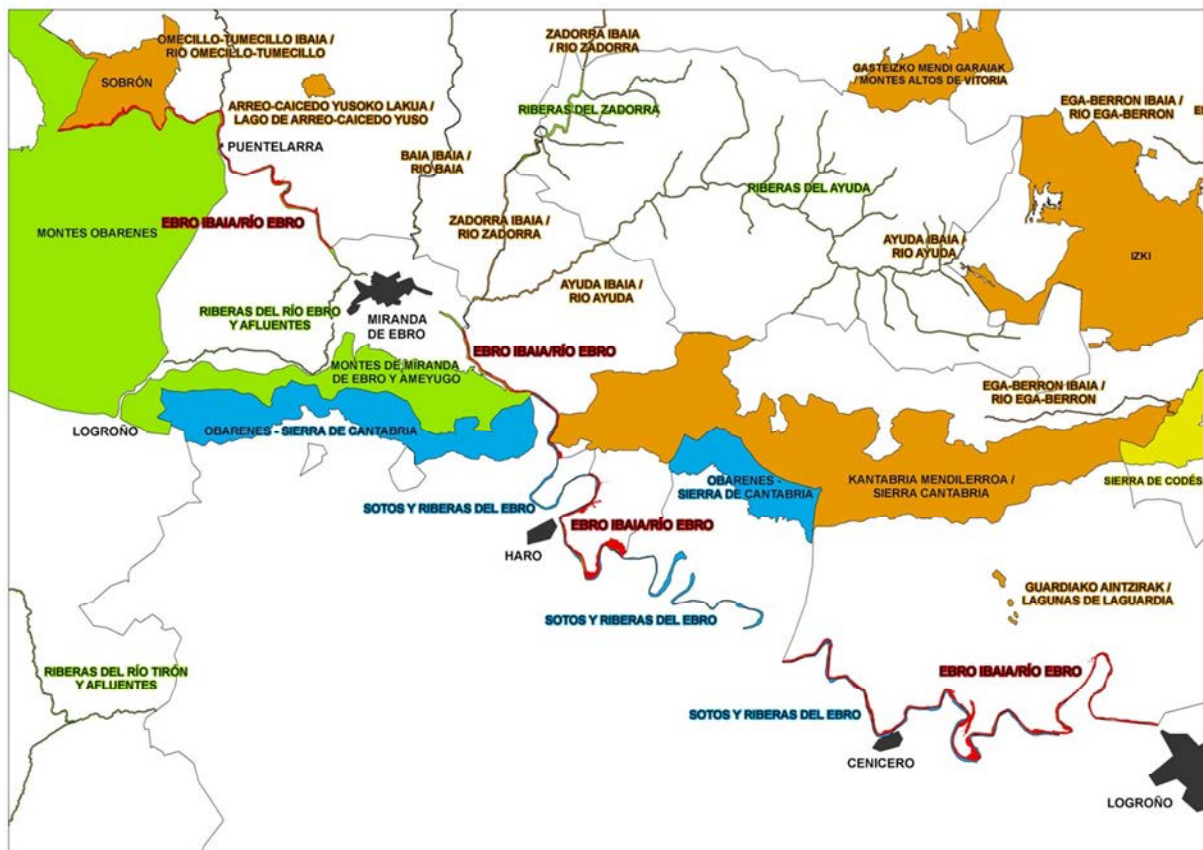
Eremu babestuen erregistroko hezeguneen kategorian sartzen da Gimileoko txokoa (legar-hobia da). Hura, lehen adierazi den moduan, EAEko Hezeguneen Arloko Lurralde Planak araututako III. taldean dago⁷.

Lehen adierazi den moduan, BKE eremua loturako eremua da Arabako natura-sareko eta inguruko autonomia-erkidegoetako beste leku batzuekiko; beraz, BKEarekin lotutako gainerako lekuen kudeaketaren ildoan zaindu behar da.

1.4. NATURA 2000 SAREKO BESTE LEKU BATZUEKIKO LOTURA

Ebro ibaia / Río Ebro KBE batasunaren intereseko beste leku batzuekiko lotura-elementua da, bai Euskal Autonomia Erkidegoan bertan, bai inguruko autonomia-erkidegoekiko. Zehazki, KBEa zuzenean lotzen da Natura 2000 sareak Gaztela eta Leonen dituen lau lekurekin, EAEn dituen hiru lekurekin eta Errioxan duen leku batekin. Erantsitako irudian adierazten da lotura hori.

⁷ 160/2004 Dekretua, uztailaren 27koa, behin betiko onartzen duena Euskal Autonomia Erkidegoko Hezeguneen Alorreko Lurralde Plana; eta 2011ko maiatzaren 3ko Agindua, EAEko Hezeguneen Inbentarioa aldatzen duena.

Ebro ibaia / Río Ebro KBEarekin lotuta dauden Natura 2000 sareko lekuak. Gorriz: Ebro ibaia / Río Ebro KBE. Berdez: Gaztela eta Leongo BILak. Urdinez: Errioxako BILak. Laranja: EAEko BILak.

Zehazki, EAEn, zuzenean lotzen da Sobron BILarekin (ES2110002), Zadorra ibaia / Río Zadorra BILarekin (ES2110010), Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo BILarekin (ES2110005) eta Kantabria Mendilerroa / Sierra de Cantabria BILarekin (ES2110018). Era berean, Burgosen dauden intereseko leku hauekin lotzen da: Obarenes mendiak (ES4120030), Miranda de Ebro eta Ameyugoko mendiak (ES4120095), Ebro ibaiko ertzak eta adarrak (ES4120059) eta Errioxan dagoen Ebroko ibar-basoak eta ertzak KBEarekin (ES2300006). Azken bi horiek Ebro ibaiaren eskuineko ertzean daude kokatuta ia osorik, hura Arabatik igarotzen den zatian.

Ebro ibaia beren lurraldetatik igarotzen deneko tarte ia guztiak jaso dituzte Natura 2000 sarean Gaztela eta Leon eta Errioxa erkidegoek; hala ere, Ebro ibaia / Río Ebro KBEarekin bat egiten duten ibai-tarteei erreparatuta, ibai-tarte hauek geratu dira sare horretatik kanpo: Ebro ibaia Miranda de Ebrotik (Burgos) igarotzean duen 4.600 metroko tarte bat, Errioxako San Vicente de la Sonsierra udalerritik igarotzean duen 830 metroko tarte bat eta udalerririk horretatik behera dagoen 5.500 metro inguruko tarte bat, Errioxako lurretan dagoena hura ere.

2. KOKAPENA ETA MUGAPENA

2.1. KOKAPENA

Gaur egun, Ebro ibaiaren sorburua Kantabriako Híjar ibaiaren iturburuetan kokatzen da, Kantabrian dagoen izen bereko udalerrian. Ibaia 1.880 metroko altueran du iturburua, Tres Mares gailurrean (2.164 m.). Puntu horretan egiten dute bat isurialde atlantikoak (Pisuerga ibaia), kantabriarrak (Nansa ibaia) eta mediterraneoak (Híjar ibaia).

Reinosan, Ebro apalak bat egiten du jada heldu iristen den Híjar ibaiarekin. Fontibren isurtzen da Ebro ibaia, 888 metroko altueran. Leku hori jo izan da, betidanik, Ebro ibaiaren iturburutzat (Fontibre hitza bera latinetik dator, eta Fontes Hiberis edo Eboren iturriak esan nahi du). Aurrerago, Izarilla ibaiak isurtzen ditu urak, Eboren urmaela betetzeko (altuera: 34 m., azalera: 6.253 ha, bolumena: 541 hm³). Urtegi horretako urak Burgoseko Virga ibaira ere isurtzen dira.

Ebro ibaiaren urtegitik irtetea, hegoaldera egiten du, Valderredible eskualde kantabriarra igarotzeko. Ibaiadarretako urak hartzen ditu bide horretan, pendiza dezentearekin (4 milako). Ekialderantz egitean, arindu egiten da pendiza (1,9 milako), bailara ireki egiten da eta Ebro ibaiak erradio handiko eta biribil zabaleko meandroak sortzen ditu.

Burgosen sartzean, arroila sakon eta bailara estuetatik igarotzen da, eta noranzko-aldaketa handiak egiten ditu, egitura-baldintzek behartuta. Lurralde horretan, Rudrón eta Oca ibaiadarrak hartzen ditu Ebro ibaiak eskuinetik, eta Nela eta Jerea ibaiadarrak ezkerretik. Ur-emaria neurtzeko estazio bat dago Palazuelos biztanlegunean, eta hau da Ebro ibaiak puntu horretan duen batez besteko emaria: 47,3 m³/s. Haren erregimenean, otsailean eramaten du ur gehien, emari handiak izaten ditu abendutik apirilera, eta agorraldi nabarmena izaten du uztailetik irailera.

Sobrongo urtegira iristean hasten da KBEaren eremua (altuera: 42, azalera: 280 ha, bolumena: 20 hm³). Sobrongo estugunetik irtetea, Ebro ibaiaren harana ireki egiten da Mirandako arroan. Leku horretan, haien urak isurtzen dituzte Ormecillo ibaiak ezkerretik, eta Oroncillo ibaiak eskuinetik. Ur-emaria neurtzeko estazio bat dago Mirandan, eta hau da ibaiak puntu horretan duen batez besteko emaria: 59,5 m³/s. Haren erregimenean, urtarrilean du neguko emaririk handiena, ur asko izaten du martxoa bitartean, eta agorraldi nabarmena udan.

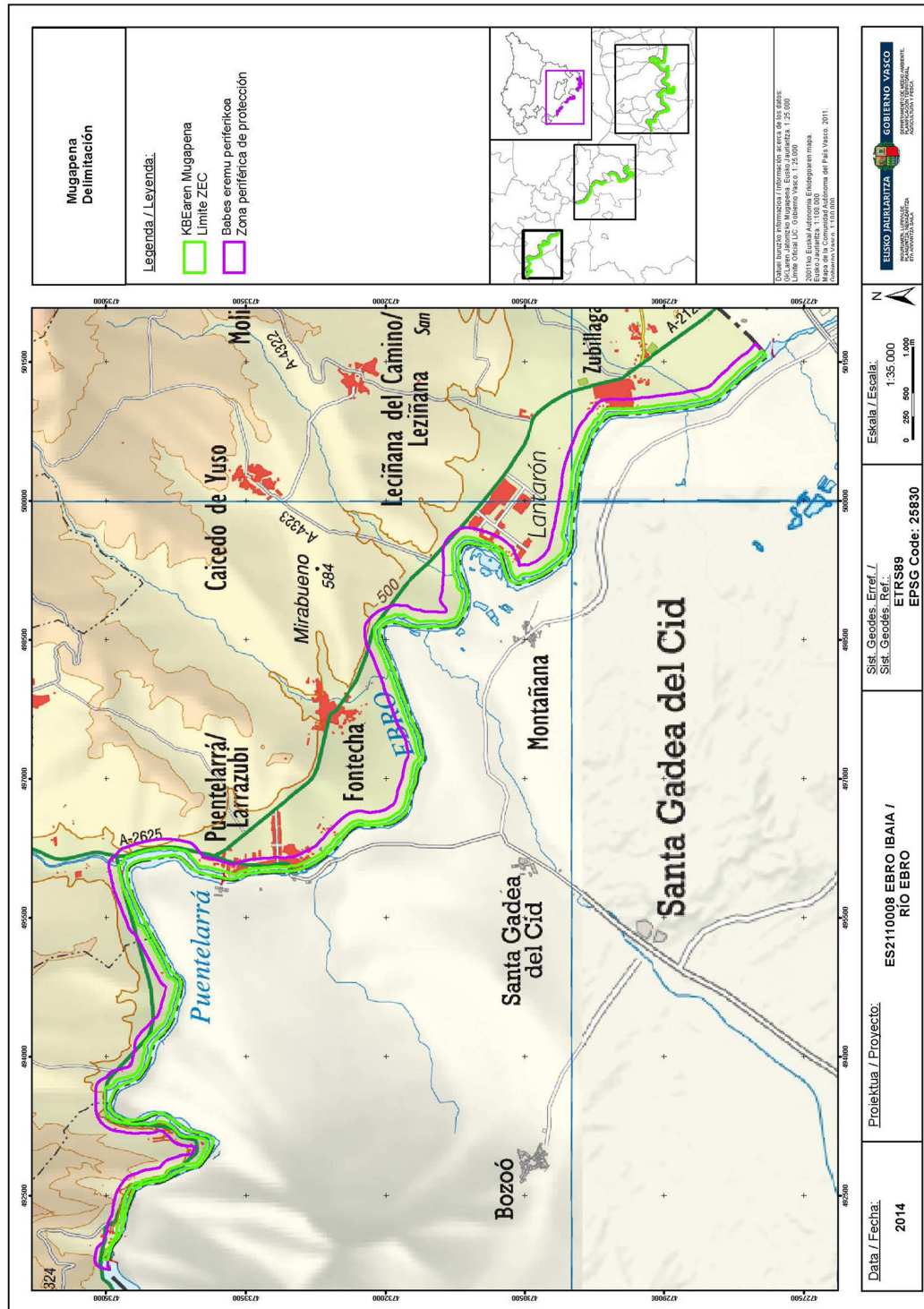
Miranda de Ebro igaro bezain laster, haien urak isurtzen dituzte, Arabatik, Baias, Zadorra eta Jugalez ibaiek. Haro udalerrian Conchas izeneko haitzartetik igaro ondoren, ibaiak atzean uzten ditu haran estuak eta heldutasunera iristen da Ebroko Beheragunearen gainean. Hortik aurrera WNW-ESE norabideari eusten dio etengabe. Tarte horretan, txikia da malda, eta, ondorioz, meandro handiak sortzen ditu. Ebro ibaiaren emaria handitu egiten da, ibaiadarrek bi aldeetatik egiten dizkioten ekarpenei esker. Eskuinetik, Tirón eta Najerilla ibaiadarrak hartzen ditu, eta, ezkerretik, emari eten eta bide laburreko erreka-zuloak hartzen ditu, Toloño-Cantabria mendi-lerrotik datozenak.

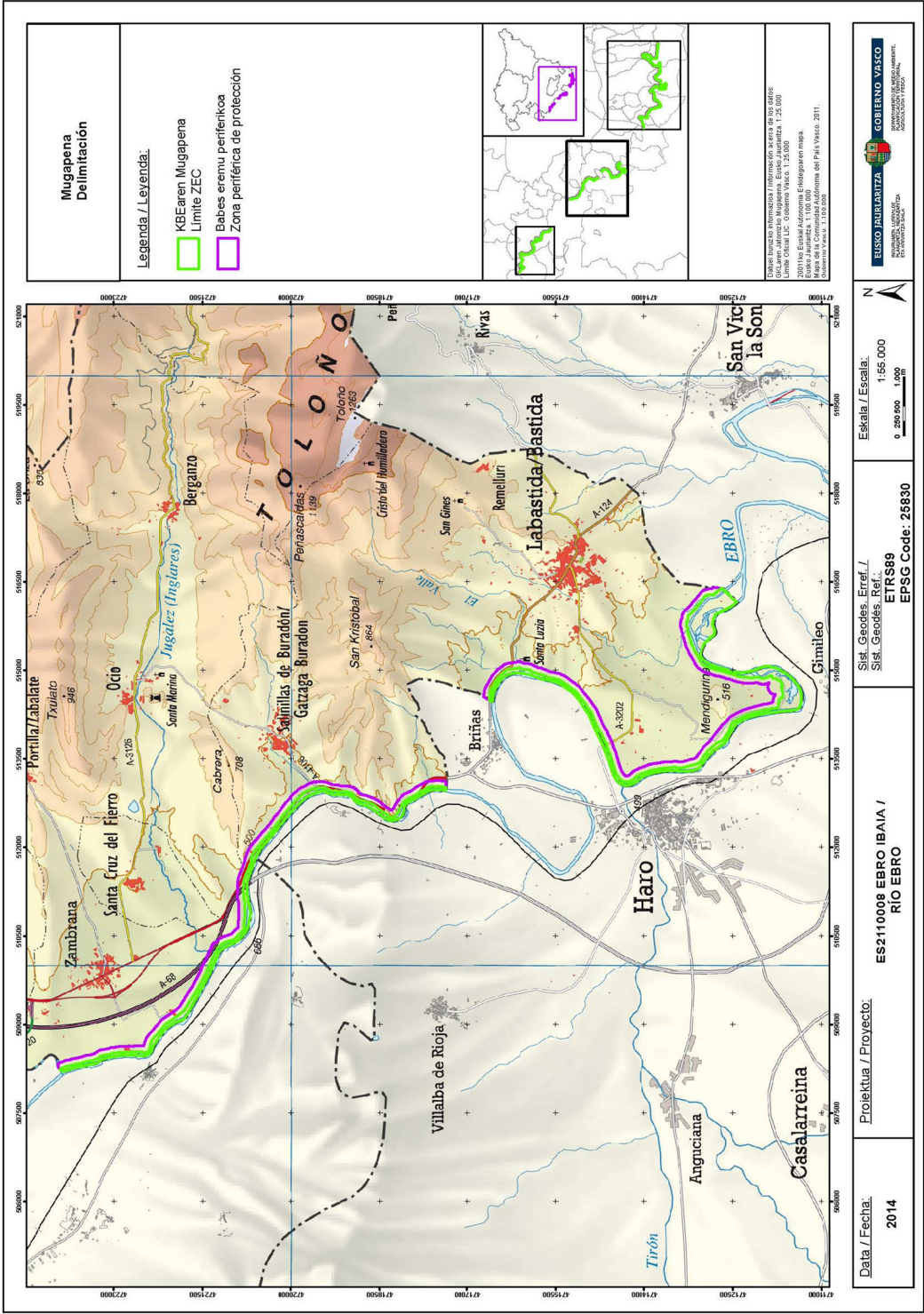
Ebro ibaia / Río Ebro KBEa Mediterraneo aldeko eskualde biogeografikoari dagokio, eta Arabako lurralde historikoaren hegoaldeko muga dago.

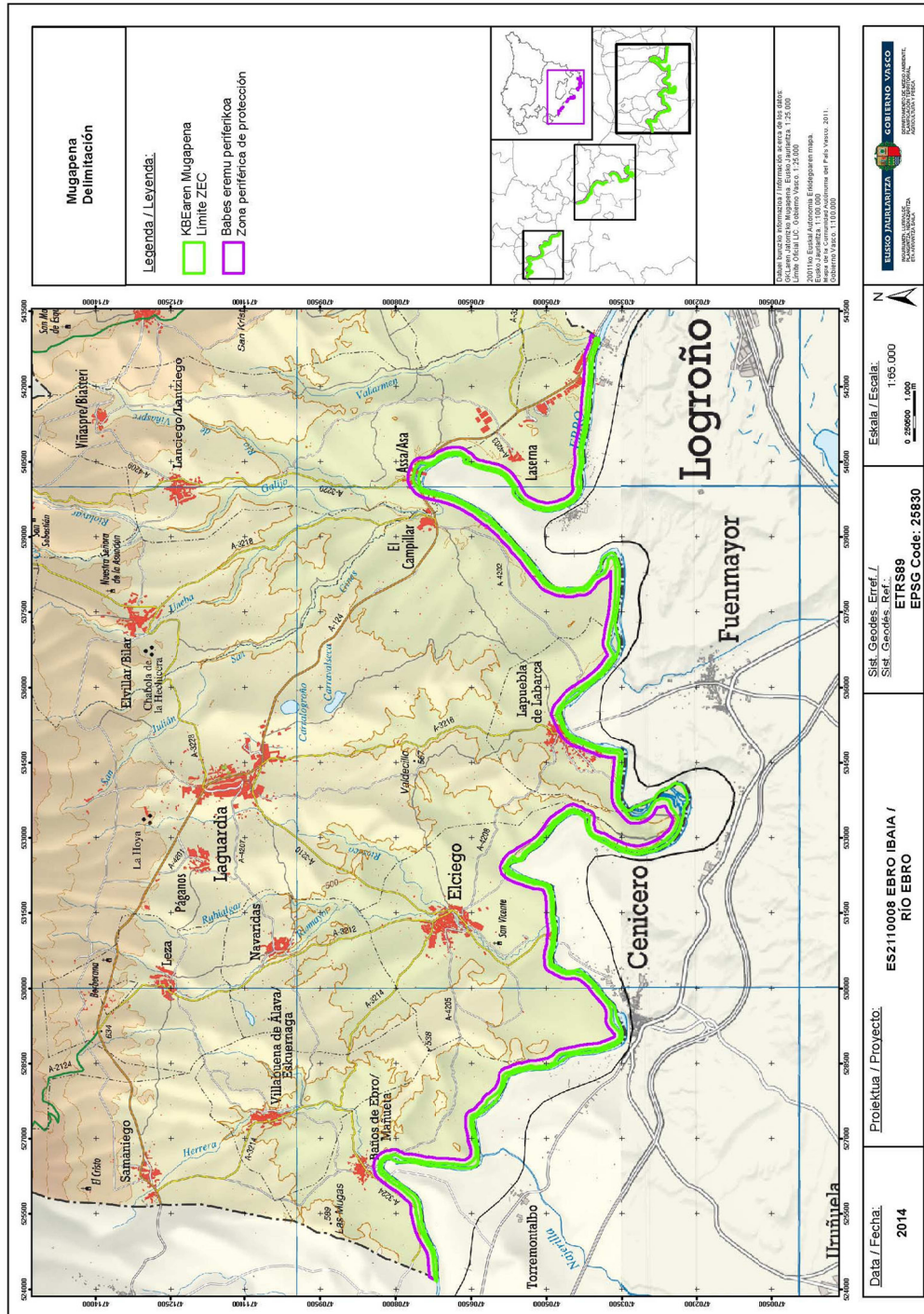
Hauek dira KBE izendatutako eremuaren oinarrizko parametroak:

Ebro ibaia / Río Ebro	
Kodea	ES2110008
Izena	Ebro ibaia / Río Ebro
BIL izendapenerako proposatutako data	11/2000
BIL izendatutako data	12/2004
Erdigunearen koordenatuak	W -2.5917 / N 42.4729
Azalera (ha)	
Luzera (km)	
Gehieneko altitudea (m)	
Gutxieneko altitudea (m)	
Batez besteko altitudea (m)	
Administrazio-eskualdea(k)	Araba (%100)
Eskualde biogeografikoa	Mediterraneo

KBEaren parametro nagusiak

2.2. MUGAPENA

Orain, Ebro ibaia/Río Ebro KBEaren mugapena zehaztu da, haren barneko ibaien tarreak aintzat hartuta. Mugapena xehetasun-eskalan adierazi da (1:10.5.000 eskala), erantsitako kartografian. Kartografia hori helbide honetan dago ikusgai: www.euskadi.eus/natura2000.

Ebro ibaiaren ibilguko 79 km hartzen ditu KBEak, eta 549,8 hektareako azalera du. Ebro ibaiak Arabatik igarotzean ezkerreko aldean duen zati osoak osatzen du eremua. Gaztela eta Leon eta Errioxa ondoko autonomia-erkidegoetakoak dira ibaiaren eskuinaldeko lurak. Horrez gainera, luzera-dimentsioari erreparatuta, Ebro ibaia / Río Ebro KBE ez da ibai-eremu jarraitua, haren jarraipena eten egiten baita Ebro ibaia Burgoseko probintziaren eta Errioxako erkidegoaren lurretan sartzen denean.

Sobrongo urtegitik behera hasten da KBE. Miranda de Ebroa iritsi baino lehentxeago eteten da haren jarraipena, ibaiaren bi aldeak Burgoseko probintzian sartzen direnean. Miranda de Ebro herria igaro ondoren, Araban sartzen da berriro, Zambrana herriaren parean. Haren jarraipena eteten da berriro, ibaiaren bi aldeak Errioxako lurretan sartzen direnean. Briñasetik behera, Araban sartzen berriro eta oso meandro bihurtunetsuak marrazten ditu. KBEan interes berezia duten ibar-basoetako batzuk ikus daitezke inguru horietan (Gimileoko txokoa eta Labastidako ibar-basoa). Zonalde hori igarotzean, eten egiten da berriro KBEa, ibaiaren bi aldeak Errioxako lurretan sartzean (Gimileo, Briones eta San Vicente de la Sonsierra biztanleguneak). Baños de Ebro herritik gora, ibaiaren ezkerreko aldea Arabako lurretara bueltatzen da, eta Araba hegoaldetik jarraitzen du, harik eta Ebro ibaia Errioxan sartzen den arte, Logroñon. Interes handiko ibar-basoak

ikus daitezke ibai-tarte horretan ere (Lapuebla de Labarcako ibar-basoak), habitat eta fauna-espezie nabarmenekin.

Eremu periferiko babestua ere mugatze-mapan sartuta dago, eta 100 metroko zerrenda bat hartzen du, KBEaren kanpoko mugatik aurrera.

3. INFORMAZIO EKOLOGIKOA

Jarraian, ES2110008 "Ebro ibaia/Río Ebro" KBEan dauden Batasunaren intereseko edo/eta eskualde-intereseko habitaten eta espezieen zerrenda agertzen da, eta ingurunean adierazgarriak direnen kontserbazio-egoera ere adierazten da.

3.1. BATASUNAREN, ESTATUAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO HABITATAK

2010ko udan egindako landa-lanean bildu zen atal honetan ematen den informazioa. Landa-lan horren atal bat Ebro ibaia/Río Ebro KBEan dauden habitaten inbentarioa egitea izan zen. 1:5.000 eskalan egin zen lan hori. Dagokion kartografia helbide honetan dago ikusgai: www.euskadi.eus/natura2000.

Ondoren zerrendatuko dira Ebro ibaia/Río Ebro KBEan dauden batasunaren intereseko habitatak, habitatei buruzko Zuzentarauak (92/43/EEE) arautzen dituen irizpideak aintzat hartuta eta zuzentarau horren I. eranskinak agintzen duena kontuan izanda. Habitat bakoitzerako, EAERI egokitutako izendapena erabili da (hemendik aurrera hori erabiliko da dokumentu honetan); edonola ere, Habitategi buruzko zuzentarauaren eranskinetan erabilitako izena ere aipatzen da parentesien artean.

Aurreko paragrafoetan adierazitakoa kontuan harturik, ondoren Ebro ibaia / Río Ebro KBEan adierazgarriak diren Batasunaren intereseko habitaten zerrenda ematen da: (*) ikurrak lehentasunezko habitata dela adierazten du.

1430 - Artemisia belarzuriko espartzudiak eta sastrakak (*Pegano-Salsoletea* sastraka halo-nitrofiloak).

3150 - Ur geldiak (edo ur-laster motelekoak) landaredia flotean dutenak (Laku eutrofiko naturalak *Magnopotamion* eta *Hydrocharition* espezieak dituztenak).

3250. Ibai mediterraneoetako legar-hobien landaredia. Ibai mediterraneoak, emari iraunkorra eta *Glaucium flavum* ageri dutenak.

3260 - Ur-lasterretako landaredia urtarra (*Ranunculion fluitantis* eta *Callitricho-Batrachion* landaredia duten mendietako lautaden maila-ibaiak).

3270 - Ibaiertzetako lohien urteko landaredia (*Chenopodion rubri p.p* eta *Bidention p.p* urteko landaredia duten ertz lohiko ibaiak).

3280 - Ibaiertzetako lohien landaredia bizia (Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak, *Paspalo-Agrostidion*, eta *Salix* eta *Populus alba* ibai-ertzeko landare-zerrendak dituztenak).

4090 - Txilardi kaltzikolak genistekin (Txilardi oromediterraneo endemikoak, elorri-triskarekin).

6220* Larre xerofiloak, *Brachypodium retusum* dutenak (*Thero-Brachypodietea* klaseko gramineoen eta urteko landareen zona subestepikoak).

6420 - Ihi mediterraneoak, *Scirpus holoschoenus* espeziea dutenak (*Molinion-Holoschoenion* belar altuak dituzten larre heze mediterraneoak).

6430 - Mendiko eta ibai eurosiberiarretako megaforbioak (Lautadako orletako eta pisu menditar eta alpetarretako megaforbio eutrofo hidrofiloak).

92A0 – Sahasti eta makaldi mediterraneoak (Galeria-basoak *Salix alba* eta *Populus alba* espezieekin).

92D0 - Ibaiertzetako tamariz mediterraneoak (Nerio-Tamaricetea eta Securinegion tinctoriae ibaiertzetako galeria eta zuhaixka termomediterraneoak).

9340 - Artadiak eta karraskadiak (*Quercus ilex* eta *Quercus rotundifolia* artadiak)

Beheko taulan, Ebro ibaia / Río Ebro KBEan kartografiatutako habitat bakoitzaren azalera, estaldura, adierazgarritasuna eta kontserbazio-egoera adierazi dira. Kontserbazio-egoera zehazteko, adituen irizpideak, egindako landa-ikerketak eta zenbait iturri bibliografiko hartu dira oinarri⁸. Erreferentzia horiei buruzko datuak KBE honetako elementu bereizgarri eta adierazgarri bakoitzaren kontserbazio-egoerari buruzko fitxetan irakur daitezke; fitxa horiek dokumentu honi erantsi zaizkio.

IZENA	KODEA	AZALERA (ha)	EREMUAREN ZER %	ADIERAZGARIRITASUNA	KONTSERBAZIO-EGOERA
<i>Pegano-Salsoletea</i> sastraka halo-nitrofiloak	1430	0,23	0,04	B	Desegokia
Laku eutrofiko naturalak <i>Magnopotamion edo Hydrocharition</i> landarediarekin	3150	#	-	C	Desegokia
Ibai mediterraneoak, emari iraunkorra eta <i>Glaucium flavum</i> ageri dutenak.	3250	#	-	B	Aldekoa
<i>Ranunculion fluitantis</i> eta <i>Callitricho-Batrachion</i> landaredia duten mendietako lautaden maila-ibaiak	3260	2,77	0,5	C	Desegokia
<i>Chenopodion rubri p.p</i> eta <i>Bidention p.p</i> urteko landaredia	3270	0,17	0,03	B	Desegokia

⁸ Ingurumeneko eta Landa eta Itsas Inguruneke Ministerioa (2009). Espainian, Batasunaren intereseko habitat-motak kontserbatzeko aurretiko oinarri ekologikoak.

Europako Erkidegoen Batzordea. 2009. Habitat-moten eta espezieen kontserbazio-egoerari buruzko laburpen-txostena, Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluari jarraituz. Batzordearen txostena Europako Parlamentuari eta Kontseiluari.

Tragsatec. 2010. Metodología para la preparación del informe de aplicación de la Directiva Hábitat en España 2007-2012.

European Topic Center on Biological Diversity.Final Draft. 2001. Assessment and reporting under Article 17 of the Habitats Directive. Explanatory Notes & Guidelines for de the period 2007 – 2012.

IZENA	KODEA	AZALERA (ha)	EREMUAREN ZER %	ADIERAZGARITASUNA	KONTSERBAZIO-EGOERA
duten ertz lohiko ibaiak					
Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak, <i>Paspalo-Agrostidion</i> , eta <i>Salix</i> eta <i>Populus alba</i> ibai-ertzeko landare-zerrendak dituztenak	3280	0,46	0,08	B	Desegokia
Elorri-triskadun txilardi oromediterraneo endemikoak	4090	0,19	0,03	D	-
<i>Thero-Brachypodietea</i> klaseko gramineoen eta urteko landareen zona subestepikoak	6220*	7,65	1,39	C	Desegokia
<i>Molinion-Holoschoenion</i> belar altuko belardi heze mediterraneoak	6420	0,24	0,04	C	Desegokia
Lautadetako orlen eta maila menditar eta alpetarretako megaforbio eutrofiko hidrofiloak	6430	#	-	-	-
Galeria-basoak (<i>Salix alba</i> eta <i>Populus alba</i>)	92A0	136,85	24,89	A	Aurkakoa
<i>Nerio-Tamaricetea</i> eta <i>Securinegion tinctoriae</i> duten ibaiertzeko galeria eta zuhaixka termomediterraneoak	92D0	#	-	B	Aurkakoa
Artadiak, <i>Quercus ilex</i> eta <i>Quercus rotundifolia</i> espezedunak	9340	5,04	0,92	D	-
GUZTIRA					

Ebro ibaia / Río Ebro KBEn kartografiatutako intereseko habitaten azalera, adierazgarritasuna eta kontserbazio-egoera. (*) Lehenetsuneko habitata. Ebro ibaia / Río Ebro KBeko datu normalizatuen formularioari dagozkion adieraztarrigasunari eta kontserbazio-egoerari buruzko datuak. Eusko Jaurlaritza. 2006 urtea. (#) Azalera txikiak, ibaiertzeko beste habitat batzuetan direnak, 92A0 habitatean, esaterako.

Ebro ibaia / Río Ebro KBek 153,59 ha. okupatzen ditu europar interesa duten habitatetan, hau da, KBE azalera guztiaren %27,94.

Hauek dira azalera handiena duten habitatak: makaldi eta sahasti mediterraneoak (EB KOD.: 92A0), 136,85 ha.; gramineoen eta urteko landareen zona subestepikoak (EB. KOD.: 6220*), 7,65 hektarea; artadiak eta karraskadiak (EB. KOD. 9340), 5,04 ha. okupatzen dituztenak; eta ur-lasterretako landaredia urtarra duten ibaiak, 2,77 ha. hartzen dituztenak (EB. KOD.: 3260).

Bestalde, adierazi behar da KBE horretan topa daitezkeela normalean azalera oso txikiak hartzen dituzten zenbait habitat, urarekin lotutakoak, edo kartografian adierazteko oso zailak direnak, nabariagoak diren beste habitat batzuetan teilakatuak daudelako. Egia da, hala ere, ezin izan dela, kasu batzuetan, haien azalera adierazgarririk adierazi. Habitat hauek dira: **3150** - Ur geldiak (edo ur-laster motelekoak), landaredia flotean dutenak; **3250**. Ibai mediterraneoetako legar-hobien landaredia; **3260**. Ur-lasterretako landaredia urtarra; **3270** - Ibaiertzeko lohien urteko landaredia; **3280** Ibaiertzeko lohien landaredia bizia; **6430** - Mendiko eta ibai eurosiberiarretako megaforbioak. Habitat horiek guztiak KBEn daudela deritzogu.

Eremu hau BIL izendatzen duen formulario normalizatuak habitat hauek sartzen ditu Ebro ibaia/Río Ebro BILean: 8210 (Malkar harritsu kaltzikolak, arrakaletako landarediarekin), 4030 (Txilar lehor europarrak) eta 5210 (*Juniperus spp* sastraka zuhaizkarak). Habitat-mota horiek, ordea, ez dira

hauteman dokumentu hau osatzeko egin den landa-ikerketan edo lan honek proposatutako eremutik kanpo koka daitezke. Ezin da baztertu azalera txikiak hartzea, eta landa-lanean aurkitu ez izatea. Formulario horretan jasotzen da, era berean, 3240 kodea duen habitata (*Salix eleagnos* zuhaixka-eraketak dituzten mendi-ibaiak). Hala ere, zuzenagoa dirudi 92A0 habitatari *Salix alba* eta *Populus alba galeria-basoak*, Ebro ibaiaren ertzeko zuhaixka-erako sahastiak (*Salix alba*, *Salix fragilis*, *Salix eleagnos*). Ur-lasterraren lehen lerroan hazten diren sahatsak dira, makaldi-zumardien aurrean.

Datuen formulario normalizatua aztertuta, formulario horretan ageri ez diren habitat hauek identifikatu dira:

- **1430** Artemisia belarzuriko espartzudiak eta sastrakak (*Pegano-Salsoletea* sastraka halo-nitrofiloak).
- **3250** Ibai mediterraneoetako legar-hobien landaredia. Ibai mediterraneoak, emari iraunkorra eta *Glaucium flavum* ageri dutenak.
- **3260** – Ur-lasterretako landaredia urtarra. *Ranunculion fluitantis* eta *Callitricho-Batrachion* landaredia duten mendietako lautaden maila-ibaiak.
- **3280** Ibaiertzetako lohien landaredia bizia. Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak, *Paspalo-Agrostidion*, eta *Salix* eta *Populus alba* ibai-ertzeko landare-zerrendak dituztenak.
- **6430** – Mendiko eta ibai eurosiberiarren ertzetako megaforbioak. Lautadetako orlen eta maila menditar eta alpetarretako megaforbio eutrofiko hidrofiloak.

3.2. BATASUNAREN, ESTATUAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO HABITATAK

Ez da jaso Ebro ibaia / Río Ebro BKEn Habitaten Zuzentarauko eranskinetan jasotzen den landare-espezierik dagoenik, baina Arriskupean dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan jasotako hiru landare-espezie adierazi dira eremu horretan: *Ephedra fragilis*, *Pimpinella villosa*, *Berberis vulgaris*. KBEaren ondo-ondoan, Arriskupean dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan jasota dagoen beste landare-espezie baten presentzia adierazi da: *Haplophyllum linifolium*.

Ephedra fragilis, "galtzeko arriskuan" ageri da Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan, eta eskualde mediterraneoaren mendebaldean eta Makaronesian ageri da. Eremu orokorra nahikoa handia den arren, elkarren arteko harremanik ez duten lekuetan ageri dira landarearen populazioak, ale gutxi batzuek osatuak; beraz, espezie bakana izaten da bizi den lurraldeetan. Landare oso arraroa da EAEn. Arabako hegoaldean ageri du NW banaketa-muga ezaguna, elkarrengandik oso gertu dauden bi herritan. Ebro ibaiaren ertzetako ezponda eguzkitsuetan ageri dira, Laguardia eta Lapuebla de Labarca udalerrietan. Muga-ertzeko bi herri horiek oso urrun daude haiek ikus daitezkeen leku ezagunenetatik, Errioxa Beherea eta Nafarroako Erribera. Bi azpipopulazio horiek 5 kilometroko tartea duten haien artean, eta 20 ale baino gutxiago ditu horietako bakoitzak. Zenbatespenei erreparatuta, 500 m²-ko azalera erreala okupatzen du. Ebro ibaiaren higadura naturalak erasandako sastrakadi termofiloetan kokatzen da.

Pimpinella villosa, espezie "kaltebera" dela adierazten du Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan, eta itsasoaren mailatik 1.400 metro

altitudearen bitartean topa daiteke, oso zabaldua, Espainiako 25 probintzia inguruko leku lehor eta hareatsuetan. Ez da espezie hori ikusten Iberiar Penintsulako ipar-ekialde osoan; beraz, EAEko kokaguneak haren banaketa-eremu guztiaren ertzean daude kokatuta, haiengandik gertu dauden bi herrietan, Burgoseko Santa Gadean, mendebaldean, eta bestea Nafarroako Bianan. Euskal Autonomia Erkidegoan aipatu dute ASEGINOLAZA eta beste batzuek (1984), Arabako Fontechan, URIBE-ECHEBARRÍA & URRUTIA (1988) autoreek, Lapuebla de Labarcako Escobosa finkan, eta Laguardiako PÉREZ DACOSTA (1995) autoreak.

Berberis vulgaris espezieak "bakana" kontserbazio-egoera ageri du Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan, eta ia Europa osoan, Asiako mendebaldean eta Afrikako iparraldean kokatzen da. Iberiar penintsulako lurralde ugarian ikus daiteke. Banaketa disjuntua du EAEn, eta giro bat baino gehiagotan garatzen da. Alde batetik, Durangaldeko eta Gorbeialdeko mendietan kokatzen da, kareharrien artean, eta Ebro ibaiaren terrazan, berriz, legar eta hareen artean. KBEan, populazio txiki bat osatzen du ibai-terrazetan, Lantaron udalerrian, Ebro ibaiaren ertzean.

Haplophyllum linifolium "galtzeko arriskuan" ageri da Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan, eta eskualde mediterraneoaren mendebaldean ageri da, egoera endemikoan. Iberiar penintsulan, klima kontinentalera egin duten eremu mediterraneoetan kokatzen da, eta, bereziki, barnealdeko beheraguneetako sedimentuetan. Ebroren beheragune handian, ipar-mendebaldeko kokapen-muga iristen du, Arabako Fontechan eta Burgoseko Miranda de Ebron ikusi baita. Ebro ibaia / Río Ebro KBEren mugatik metro gutxi batzuetara dago Fontecha biztanlegunea. Arabako Foru Aldundiak 2013an berretsi du haren izatea.

ESPEZIEA	HABITATEN ZUZENTARAU REN ERANSKINAK	ARRISKUAN DAUDEN ESPEZIEEN EUSKADIKO KATALOGOA (2011KO URTARRILAREN 10EKO AGINDUA)	EAEKO FLORAREN ZERRENDA GORRIA (NKNBREN ESKUALDEKO KATEGORIAK)
<i>Ephedra fragilis</i>	-	LH	GAL
<i>Pimpinella villosa</i>	-	I	K
<i>Orchis italica</i> Poir.	-	I	K
<i>Berberis vulgaris</i> L.(<i>Berberis</i>)	-	B	IA
<i>Haplophyllum linifolium</i> (*)	-	LH	GAL

GA: galtzeko arriskuan; K: kaltebera; B: bakana; GAL: galtzeko arrisku larrian; IM: ia mehatxupear. Ebro ibaia / Río Ebro KBEan dauden Batasunaren eta/edo eskualdearen intereseko flora-espezieen katalogazioa. (*): Gertu dago espeziearen populazioa, baina KBEtik kanpo.

3.3. BATASUNAREN, HERRIALDEAREN ETA ESKUALDEAREN INTERESEKO FAUNA

Hurrengo taulan, Ebro ibaia / Río Ebro KBEaren barneko Batasunaren, estatuaren edo eskualdearen intereseko animalia-espezieak zerrendatu dira, aintzat hartuta zer eranskinetan dauden jasota eta nola katalogatu diren.

Hegaztiei dagokienez, Hegaztiei buruzko Zuzentarauaren I. Eranskinean (Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen IV. Eranskina) zerrendatutakoak adierazi dira, bai eta KBE honetan ohikoak izaten diren hegazti migratzaileak ere, aipatutako eranskinean ageri ez badira ere.

Kontserbazio-egoera zehaztean, zenbait datu-iturri hartu dira oinarritzat. Erreferentzia horiei buruzko datuak KBE honetako elementu bereizgarri eta adierazgarri bakoitzaren kontserbazio-egoerari buruzko fitxan irakur daitezke.

ESPEZIEA	HABITATEI BURUZKO ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	HEGAZTIEI BURUZKO ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	ARRISKUPEAN DAUDEN ESPEZIEEN ESPAINIAKO KATALOGOA	ARRISKUPEAN DAUDEN ESPEZIEEN EUSKADIKO KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA	KONTSERBAZIO-EGOERA
MOLUSKUAK						
<i>Potomida littoralis</i>				K	C	Aurkakoa
<i>Anodonta anatina</i>				IB		Aurkakoa
ORNOGABEAK						
<i>Cerambyx cerdo</i> (adarluzea)	II, IV					Ezezaguna
ARRAINAK						
<i>Barbus graellsii</i> (barboa)	K					Ezezaguna
<i>Chondrostoma miegii</i> (loina edo loina txikia)	II					Ezezaguna
<i>Achondrostoma arcasii</i> (hegatsgorria)	II					Ezezaguna
<i>Salaria fluviatilis</i> (ibai-kabuxa)			K	GA		Ezezaguna
<i>Squalius pyrenaicus</i> (zaparda)				GA		Ezezaguna
<i>Cobitis calderoni</i> (mazkar arantxaduna)				GA		Ezezaguna
ANFIBIOAK						Ezezaguna
<i>Triturus marmoratus</i> (uhandre marmolaire)	IV					Ezezaguna
<i>Rana perezi</i> (ur-igel arrunta)	K					Ezezaguna
<i>Pelodytes punctatus</i> (apo pikarta)						Ezezaguna
<i>Pelobates cultripipes</i> (apo ezpoiduna)	IV			IB		Aurkakoa - txarra
<i>Lissotriton helveti</i> (uhandre palmatu)						Ezezaguna
<i>Hyla arborea</i> (zuhaitz-igel arrunta)	IV					Ezezaguna
<i>Bufo calamita</i> (apo lasterkaria)	IV			K		Ezezaguna
<i>Alytes obstetricans</i> (txantxiku arrunt)	IV					Aldekoa
NARRASTIAK						
<i>Psammodromus algirus</i> (txaradi-sugandila)				IB		Ezezaguna
<i>Podarcis hispanica</i> (sugandila iberiar)						Ezezaguna
<i>Natrix natrix</i> (suge gorbatahun)						Ezezaguna
<i>Natrix maura</i> (suge biperakara)						Ezezaguna

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

ESPEZIEA	HABITATEI BURUZKO ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	HEGAZTIEI BURUZKO ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	ARRISKUPEAN DAUDEN ESPEZIEEN ESPAINIAKO KATALOGOA	ARRISKUPEAN DAUDEN ESPEZIEEN EUSKADIKO KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA	KONTSERBAZIO- EGOERA
<i>Lacerta lepida</i> (gardatxoa)				IB		Ezezaguna
<i>Lacerta bilineata</i> (gardatxoa)	IV					Ezezaguna
<i>Mauremys leprosa</i> (apoarmatu korrontezalea)	II, IV			K		Ezezaguna
<i>Chalcides striatus</i> (eskinko hiruhatza)						Ezezaguna
<i>Anguis fragilis</i> (Zirauna)						Ezezaguna
<i>Coronella girondica</i> (hegoaldeko suge leuna)						Ezezaguna
<i>Rhinechis scalaris</i> (eskailera-sugea)				IB		Ezezaguna
<i>Malpolon monspessulanus</i> (Montpellierko sugea)				IB		Ezezaguna
HEGAZTIAK						
<i>Tachybaptus ruficollis</i> (txilinporta txikia)				B		Ezezaguna
<i>Podiceps cristatus</i> (murgil handia)				IB		Ezezaguna
<i>Phalacrocorax carbo</i> (ubarroi handia)					C	
<i>Botaurus stellaris</i> (txori zezen arrunta)		I	GA	IB		Ezezaguna
<i>Egretta garzetta</i> (koartzatxo txikia)		I			C	Ezezaguna
<i>Ixobrychus minutus</i> (Amiltxori txikia)		I		B	C	Ezezaguna
<i>Nycticorax nycticorax</i> (amiltxori arrunta)		I		B	C	Ezezaguna
<i>Ardea cinerea</i> (Koartza hauskara)						Aldekoa
<i>Ardea purpurea</i> (koartza gorria)		I		B	C	Ezezaguna
<i>Ciconia ciconia</i> (zikoina)		I		B	C	Aldekoa
<i>Anas strepera</i> (ipar-ahatea)		II				Ezezaguna
<i>Anas crecca</i> (zertzeta arrunta)		II, III			C	
<i>Anas platyrhynchos</i> (basahatea)		II, III				Aldekoa
<i>Anas querquedula</i> (zertzeta)		II				Desegokia
<i>Anas clypeata</i> (ahate mozobala)		II, III			C	
<i>Aythya ferina</i> (murgilari arrunt)		II, III				Ezezaguna
<i>Milvus migrans</i> (miru beltza)		I			C	Aldekoa
<i>Milvus milvus</i> (miru gorria)		I	GA	K		Desegokia
<i>Circus aeruginosus</i> (zingira-mirotza)		I		B	C	Desegokia
<i>Circus cyaneus</i> (mirotz zuria)		I		IB		Ezezaguna
<i>Accipiter nisus</i> (gabiraia)				IB		Ezezaguna
<i>Buteo buteo</i> (zapelatz arrunta)						Aldekoa
<i>Hieraaetus pennatus</i> (arrano txikia)		I			C	Ezezaguna
<i>Pandion haliaetus</i> (Arrano arrantzalea)		I	K	B		Ezezaguna
<i>Aquila clanga</i> (arrano pikarta)		I				Ezezaguna
<i>Falco tinnunculus</i> (belatz gorria)						Ezezaguna
<i>Falco subbuteo</i> (Zuhaitz-belatza)				B	C	
<i>Falco peregrinus</i> (belatz handia)		I		B		Aldekoa
<i>Rallus aquaticus</i> (uroilanda handia)		II				Aldekoa
<i>Porzana porzana</i> (uroilanda pikarta)		I				Ezezaguna
<i>Gallinula chloropus</i> (uroilo arrunta)		II				Desegokia
<i>Fulica atra</i> (kopetazuri arrunta)		II				Aldekoa
<i>Porzana pusilla</i> (uroilanda txikia)		I		IB		Ezezaguna
<i>Himantopus himantopus</i> (zankaluzea)		I			C	Aldekoa
<i>Charadrius dubius</i> (txirritxo txikia)					C	
<i>Charadrius hiaticula</i> (txirritxo handia)						Ezezaguna
<i>Gallinago gallinago</i> (istingor arrunta)		II, III			C	
<i>Tringa totanus</i> (bernagorri arrunta)		II			C	
<i>Tringa nebularia</i> (kuliska zuria)		II				Ezezaguna

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

ESPEZIEA	HABITATEI BURUZKO ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	HEGATZIEI BURUZKO ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	ARRISKUPEAN DAUDEN ESPEZIEEN ESPAINIAKO KATALOGOA	ARRISKUPEAN DAUDEN ESPEZIEEN EUSKADIKO KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA	KONTSERBAZIO- EGOERA
<i>Actitis hypoleucos</i> (kuliska txikia)					C	
<i>Larus ridibundus</i> (antxeta mokogorria)		II				Aldekoa
<i>Columba livia</i> (haitz-usoa)		II				Ezezaguna
<i>Columba oenas</i> (txoloma)		II				Ezezaguna
<i>Columba palumbus</i> (pagauso)		II, III				Ezezaguna
<i>Streptopelia decaocto</i> (turkiar usapala)		II				Aldekoa
<i>Streptopelia turtur</i> (Usapal arrunta)		II			C	
<i>Cuculus canorus</i> (kuku arrunta)					C	
<i>Tyto alba</i> (hontz zuria)						Ezezaguna
<i>Otus scops</i> (apo-hontza)					C	
<i>Bubo bubo</i> (hontz handia)		I		B		Aldekoa
<i>Asio otus</i> (hontz ertaina)						Ezezaguna
<i>Athene noctua</i> (mozolo arrunta)						Ezezaguna
<i>Strix aluco</i> (urubi arrunta)						Ezezaguna
<i>Caprimulgus europaeus</i> (zata arrunta)						Ezezaguna
<i>Apus apus</i> (sorbeltz arrunta)					C	Aldekoa
<i>Recurvirostra aboceta</i> (abozeta)		I				Ezezaguna
<i>Alcedo atthis</i> (martin arrantzalea)		I		IB	C	Ezezaguna
<i>Merops apiaster</i> (erle-txoria)					C	
<i>Upupa epops</i> (argi-oilarra)					C	
<i>Jynx torquilla</i> (lepitzulia)				IB	C	
<i>Picus viridis</i> (okil berdea edo katatxoria)						Ezezaguna
<i>Dendrocopos major</i> (okil handia)						Ezezaguna
<i>Dendrocopos minor</i> (okil txikia)						Ezezaguna
<i>Calandrella brachydactyla</i> (txoriandere arrunta)		I				Ezezaguna
<i>Galerida cristata</i> (kutturlio arrunta)						Ezezaguna
<i>Lullula arborea</i> (pirripioa)		I				Ezezaguna
<i>Alauda arvensis</i> (hegatxabal arrunta)		II				Ezezaguna
<i>Riparia riparia</i> (uhalde-enara)				K	C	Desegokia
<i>Ptyonoprogne rupestris</i> (haitz-enara)						Ezezaguna
<i>Hirundo rustica</i> (enara arrunta)					C	Ezezaguna
<i>Delichon urbica</i> (enara azpizuria)					C	
<i>Anthus campestris</i> (landa-txirta)		I				Ezezaguna
<i>Anthus trivialis</i> (uda-txirta)						Ezezaguna
<i>Anthus pratensis</i> (negu-txirta)					C	
<i>Anthus spinoletta</i> (mendi-txirta)						Ezezaguna
<i>Motacilla flava</i> (larre-buztanikara)					C	
<i>Motacilla alba</i> (buztanikara zuria)						Ezezaguna
<i>Motacilla cinerea</i> (buztanikara horia)						Ezezaguna
<i>Troglodytes troglodytes</i> (txepetxa)						Ezezaguna
<i>Prunella modularis</i> (tuntun arrunta)						Ezezaguna
<i>Erithacus rubecula</i> (txantxangorria)						Ezezaguna
<i>Luscinia megarhynchos</i> (urretxindorra)					C	
<i>Luscinia svecica</i> (papourdin)						Aldekoa
<i>Phoenicurus ochruros</i> (buztangorri iluna)					C	Ezezaguna
<i>Phoenicurus phoenicurus</i> (buztangorri argia)			K			Ezezaguna
<i>Saxicola rubetra</i> (pitxartxar nabarra)						Ezezaguna
<i>Saxicola torquata</i> (pitxartxar burubeltza)						Ezezaguna
<i>Oenanthe oenanthe</i> (ipurzuri arrunta)						Ezezaguna

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

ESPEZIEA	HABITATEI BURUZKO ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	HEGAZTIEI BURUZKO ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	ARRISKUPEAN DAUDEN ESPEZIEEN ESPAINIAKO KATALOGOA	ARRISKUPEAN DAUDEN ESPEZIEEN EUSKADIKO KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA	KONTSERBAZIO- EGOERA
<i>Oenanthe hispanica</i> (buztanzuri horia)				IB		Ezezaguna
<i>Turdus merula</i> (zozoa)		II				Ezezaguna
<i>Turdus philomelos</i> (birigarroa)		II				Aldekoa
<i>Turdus iliacus</i> (birigarro txikia)		II				Aldekoa
<i>Turdus viscivorus</i> (garraztarroa)		II				Aldekoa
<i>Cettia cetti</i> (errekatzindorra)						Aldekoa
<i>Cisticola juncidis</i> (ihi-txoria)						Ezezaguna
<i>Locustella naevia</i> (benarriz nabarra)						Ezezaguna
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i> (benarriz arrunta)						
<i>Acrocephalus scirpaceus</i> (lezkari arrunta)					C	Ezezaguna
<i>Acrocephalus arundinaceus</i> (lezkari karratxina)					C	
<i>Monticola saxatilis</i> (harkaitz-zozo gorria)				IB		Ezezaguna
<i>Monticola solitarius</i> (harkaitz-zozo urdina)				IB		Ezezaguna
<i>Hyppolais polyglotta</i> (sasi-txori arrunta)					C	
<i>Hippolais pallida</i> (sasi-txori zurizta)						Ezezaguna
<i>Sylvia undata</i> (ota-txinboa)		I				Ezezaguna
<i>Sylvia melanocephala</i> (txinbo burubeltza)						Ezezaguna
<i>Sylvia hortensis</i> (zozo-txinboa)						Ezezaguna
<i>Sylvia communis</i> (sasi-txinboa)						Ezezaguna
<i>Sylvia borin</i> (baso-txinboa)						Ezezaguna
<i>Sylvia atricapilla</i> (txinbo kaskabeltza)						Ezezaguna
<i>Sylvia cantillans</i> (txinbo papargorritza)					C	
<i>Phylloscopus bonelli</i> (txio lepazuria)						Ezezaguna
<i>Phylloscopus collybita</i> (txio arrunta)						Ezezaguna
<i>Phylloscopus ibericus</i> (txio iberiarra)						Aldekoa
<i>Phylloscopus trochilus</i> (txio horia)					C	
<i>Regulus ignicapillus</i> (erregetxo bekainzuria)						Ezezaguna
<i>Muscicapa striata</i> (euli-txori grisa)					C	
<i>Ficedula hypoleuca</i> (euli-txori beltza)					C	
<i>Aegithalos caudatus</i> (buztanluzea)						Ezezaguna
<i>Parus caeruleus</i> (amilotx urdina)						Ezezaguna
<i>Parus major</i> (kaskabeltz handia)						Aldekoa
<i>Certhia brachydactyla</i> (gerri-txori arrunta)						Ezezaguna
<i>Remiz pendulinus</i> (dilindaria)					C	
<i>Oriolus oriolus</i> (urretxoria)					C	
<i>Lanius meridionalis</i> (antzandobi handia)						Ezezaguna
<i>Lanius collurio</i> (antzandobi arrunta)		I		IB		Ezezaguna
<i>Lanius senator</i> (antzandobi kaskagorria)						Ezezaguna
<i>Pyrrhonorax pyrrhonorax</i> (belatxinga mokogorria)		I				Ezezaguna
<i>Passer montanus</i> (landa-txolarrea)						Ezezaguna
<i>Petronia petronia</i> (harkaitz-txolarrea)						Ezezaguna
<i>Fringilla montifringilla</i> (negu-txonta)						Ezezaguna
<i>Pyrrhula pyrrhula</i> (gailupa)				IB		Ezezaguna
<i>Coccothraustes coccothraustes</i> (mokolodia)						Ezezaguna
<i>Emberiza cirrus</i> (hesi-berdantza)						Ezezaguna
<i>Emberiza hortulana</i> (berdantza miarritza)		I				Ezezaguna

ESPEZIEA	HABITATEI BURUZKO ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	HEGAZTEI BURUZKO ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	ARRISKUPEAN DAUDEN ESPEZIEEN ESPAINIAKO KATALOGOA	ARRISKUPEAN DAUDEN ESPEZIEEN EUSKADIKO KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA	KONTSERBAZIO- EGOERA
<i>Emberiza schoeniclus</i> (zingira-berdantza)						Ezezaguna
UGAZTUNAK						Ezezaguna
<i>Myotis bechsteinii</i> (Bechstein saguzarra)	II, IV		K	GA		Desegokia
<i>Myotis daubentonii</i> (ur-saguzarra)	IV					Ezezaguna
<i>Pipistrellus pipistrellus</i> (saguzar arrunta)	IV					Ezezaguna
<i>Pipistrellus kuhli</i> (pipistrellus kuhli)	IV					Ezezaguna
<i>Eptesicus serotinus</i> (baratze-saguzarra)	IV					Ezezaguna
<i>Mustela lutreola</i> (bisoi europarra)	II, IV		GA			Aurkakoa - txarra
<i>Mustela putorius</i> (ipurtats)	K			IB		Ezezaguna
<i>Lutra lutra</i> (igaraba arrunta)	II, IV					Desegokia

GA: galtzeko arriskuan; K: kaltebera; B: bakana; IB: interes berezikoa. Ebro ibaia / Río Ebro KBEan dauden intereseko eta katalogatzeko animalia-espezieak Iturria: Inventario faunístico del Rincón de Gimeleo y Sotos de Labastida (Araba), Eusko Jaurlaritza, 2003. Egilea: Flumen, 2010 Horiez gainera, Arabako Foru Aldundiak egindako azterlanetako datuak erabili dira.

Aurrez adierazi den moduan, Azpeitia (1933)⁹ autoreak *Margaritifera auricularia* espeziaren presentzia adierazi zuen Ebro ibaia Eltziegotik (Arabako Errioxa) igarotzen den puntuan, baina gerora egindako azterketek ez dute presentzia hori berretsi (Araujo, Madeira & Ayala, 2009).

4. ELEMENTU GAKOAK ETA HORIEN KONTSERBAZIO-EGOERA

Ondoren, funtsezko elementuak aukeratzeko arrazoiak ematen dira, eta haien kontserbazio-egoerari eta presio eta mehatxu nagusiei buruzko informazioa ematen da.

4.1. HAUTATZEKO IRIZPIDEAK

Aurrez aipatutako Ebro ibaia / Río Ebro KBEko elementuen artean, kontserbatu beharreko elementutzat hartu dira eremu horretako balio bereizgarrien adierazgarri direnak eta BIL izendatzeko aintzat hartu zirenak; beraz, arreta berezia jarri behar da elementu horietan. Elementu horietarako, berariazko kontserbazio-helburuak proposatu dira, bai eta helburu horiek lortzeko neurriak ere.

Funtsezko elementu horiek hautatzeko, irizpide hauei jarraitu zaie:

- Eremu horretan bereziki adierazgarriak diren habitatak edo espezieak izatea, garrantzitsuak direnak eskualdeko, herrialdeko eta Batasuneko Natura 2000 Sarearen barnean, kontserbazioari begira; eta haien kontserbazio-egoera Aurkakoa izatea eta hura sustatze aldera kudeaketa-neurri aktiboak behar izatea.

⁹ AZPEITIA MOROS, F. 1933. *Conchas bivalvas de agua dulce de España y Portugal*. Memorias del Instituto Geológico y Minero de España, 38(1): 1-458, eta 39(2): 459-763, lam. I-XXXVI.

- Habitat edo espezie horiei buruzko informazio teknikoan edo zientifikoan jasota egotea egoera kaskarrean daudela edo neurri egokiak hartu ezean hala egon daitezkeela; edota habitat edo espezie horiek adierazle garrantzitsuak izatea talde taxonomikoen eta ekosistemen aberastasunari eta biodibertsitatearen gaineko presioari begira, eta horregatik monitorizazio-lanetan ahalegin berezi bat behar izatea.
- KBEan dauden Batasunaren eta/edo eskualdearen intereseko habitatak eta espezieak barnean hartzen dituzten intereseko prozesu ekologikoak eta dinamikak aintzat hartzea.
- Espezie autoktonoak, lehen KBEaren eremuan egon arren gaur egun desagertu egin direnak, zenbait arrazoi direla-eta (habitatak eraldatzea, espezie aloktonoak egotea eta abar), baina berriro KBEa kolonizatu dezaketenak, desagertzea eragin zuten eraldatzeak desagertu edo murriztu egiten badira.

Hauek dira irizpide horiek oinarri hartuta Ebro ibaia / Río Ebro KBEaren barnean kontserbazio-helburuari begira funtsezkotzat jo diren elementuak:

- Ibai-korridore ekologikoa.
- IBAIETAKO HABITATAK
- Bisoi europarra (*Mustela lutreola*).
- Igaraba arrunta (*Lutra lutra*)
- Kiropteroak: Bechstein saguzarra (*Myotis bechsteinii*)
- Ibaietako hegazti-fauna: martin arrantzalea (*Alcedo atthis*) eta uhalde-enara (*Riparia riparia*).
- Apoarmatu korrontezalea (*Mauremys leprosa*)
- Apo ezpoiduna (*Pelobates cultripes*) eta anfibioen komunitatea.
- Arrain-komunitatea: ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*), zaparda (*Squalius pyrenaicus*), mazkar arantzaduna (*Cobitis calderoni*), lolina edo lolina txikia (*Parachondrostoma miegii*) eta hegatsgorria (*Achondrostoma arcasii*).
- Naiadeak (*Potomida littoralis*, *Anodonta anatina*).
- Flora mehatxatua: *Ephedra fragilis*, *Haplophyllum linifolium* (eta mehatxatuta dauden beste landare-espezie batzuk).

4.2. KONTSERBAZIO-EGOERA

Ondoren, funtsezko elementuak aukeratzeko arrazoiak ematen dira, eta haien kontserbazio-egoerari eta presio eta mehatxu nagusiei buruzko informazioa ematen da.

4.2.1. IBAI-KORRIDORE EKOLOGIKOA

Justifikazioa
Eskualdez gaindiko lotura-interes berezia duen ibai-tartea da Ebro ibaia / Río Ebro KBEa¹⁰. EAEko zenbait BILen arteko lotura-elementu funtsezkoa da BKEa; hala nola: Sobron (ES2110002), Zadorra ibaia / Río Zadorra (ES2110010), LIC Omecillo-Tumecillo ibaia/Río Omecillo-Tumecillo (ES2110005) eta Kantabria Mendilerroa / Sierra de Cantabria (ES2110018). Eta lotura lan hori egiten du Burgosko BILEkin: Orbarenses mendiak (ES4120030), Miranda de Ebroko mendiak eta Ameyugo (ES4120095) eta Errioxako BILEkin: Ebro ibaiaren ertzak eta adarrak (ES4120059) Ebroko ibar-basoak eta ertzak (ES2300006). EAEko korridore ekologikoen sareak adierazten duenaren arabera, Ebro ibaia / Río Ebro KBEa eskualdez gaineko lotura-interes berezia duen ibai-tartea da, hau da, autonomia-erkidegotik gaindiko ekarpena egiten du natura-intereseko eremuen arteko lotura-lanean. Araban, Burgos mendebaldeko eremuen eta Errioxa eta Nafarroako ibaiertzeko eremuen arteko lotura-ardatza da Ebro ibaia. Ebro ibaiak igarotzen duen ingurunean landaredia naturala ugaria ez denez, ibai horren ertzak lotura-lan handia egiten dute, eta EAEko beste natura-eremu batzuekin lotzeko espazio moduan hartu da ingurune hori (gune izaerako eremutat- hartu da korridoreen sarea diseinatzeko metodoaren baitan), eta, bereziki, Zadorra, Ihuda, Baia, Omecillo eta Jugalez ibai-tarteekin, eskualde-mailan lotura-interes berezia duten ibai-tarteak diren aldetik. Aurrez adierazi den moduan, Ebro ibiaren ibilguak eta ibai horren Arabako ibar-ertzak osatzen dute Ebro ibaia / Río Ebro KBEa, eta ibaiaren eskuin alde Gaztela eta Leon eta Errioxa autonomia-erkidegoetan dago, hau da, paisaia-elementu horrek Natura 2000 sareko espazioak lotzen ditu, bai Euskal Autonomia Erkidegokoak, bai Errioxa eta Gaztela eta Leon autonomia-erkidegoetakoak. Kontserbazio Bereziko Eremua "interes bereziko eremua da" Euskal Autonomia Erkidegoan "galtzeko arriskuan" katalogazioa duten espezie hauentzat: bisoi europarra, igaraba, zaparda, mazkar arantzaduna, ibai-kabuxa. Era berean, "kaltebera" katalogazioa du eremu horretan topa daitekeen uhalde-enarak. Landareen eta animalien dibertsitate handia du KBEak, eta landareen dispertsiorako bide handia da animalien eta landareen espezieentzat, bai zentzu hertsian ibaiakoak direnentzat, bai dispertsio naturaleko bide moduan erabiltzen dutenentzat. Horrez gainera, hegazti ugarik Ebro ibaia / Río Ebro KBEaren gaineko aire-korridorea erabiltzen dute lekualdatzeko bide eta dispertsio naturaleko bide moduan. Jarraitutasuna, arroaren batasunarekin eta espazioaren linealtasunarekin (korridorea) loturikoa, ibai-sistemen oinarritzko ezaugarria da. Luzetarako elkarreragin guztien lotura zuzena, egoera ekologiko ona (Uraren Esparru Zuzentaraia) eta izaki bizidunen komunitateen mailaketa egokia bermatzen ditu. Ibai-korridore jarraituak, ekologia-balioez gain, paisaia-balio bikainak ditu.
Kontserbazio-egoera
Lur-korridorea: KBEaren ibai-ertzeko landaredia naturalak luzeran ematen duen jarraipen-eremua ez da egokia; izan ere, luzeran, KBEaren %74 soilik baita, gutxi gorabehera, eremu jarraitua. Makaldien landaketek egiten dituzte eten handienak eremu horretan, KBEaren azalera guztiaren %24 hartzen baitute. Alde handia dago etenetik etenera KBEan, 30 metro eta 3.600 metro bitarteko luzera dutenak topa baitaitezke. Zambrana eta Labastida herrien artean egiten dute makaldiek eten handienak KBEan, 80 metro eta 3.600 metro bitarteko luzera duten etenak sortzen baitituzte. Uretako korridorea: Taula honek adierazten du zer egoera ekologikoan dauden Ebro ibaiak iparraldeko muturrean, Arabako sarreran, duen puntutik Ebro ibaia/Río Ebro KBEaren hego-ekialdeko muturrera bitartean dituen lur gaineko 10 ur-masak (Ebro ibaiaren Plan Hidrologikoa). Aurreikuspenen arabera, ur-masa horietako 7k ingurumen-helburuak beteko dituzte, alegia, ekologia-egoera onean izango dira 2015. urtean. Beste hiru ur-masetarako luzapen bat planteatzen da, 2021 - 2027 bitartekoa, helburu horiek lortzeko:

¹⁰ Natura-intereseko eremuen artean egiten duen lotura-lanak gainditu egiten du erkidego-eremua.

MASA	MASA deskribatzeko izena	Arriskua	Egoera ekologikoa	Egoera kimikoa	Amaierako egoera	Helburua 2015erako betetzea
	Ebro ibaia, Sobrongo presatik Sobrongo zentralera eta Puentelarrako urtegiaren amaierara arte.		OO		O	BAI
	Ebro ibaia, Puentelarrako presatik Miranda de Ebroko ibai-tarte aldatuta arte.					BAI
	Ebro ibaia Miranda de Ebroko ibai-tarte aldatutik Oroncillo ibaira arte.	Txikia				BAI
	Ebro ibaia, Oroncillo ibaitik Baias ibaira arte.	Handia	O		O	BAI
	Ebro ibaia, Baias ibaitik Zadorra ibaira arte (Miranda de Ebroko tarte aldatuaren amaierara arte).		Ne		EZ	EZ
	Ebro ibaia, Zadorra ibaitik Jugalez ibaira arte.	Ertaina	Ne		EZ	EZ
	Ebro ibaia, Jugalez ibaitik Tirón ibaira arte.	Ertaina	Ne		EZ	EZ
	Ebro ibaia, Tirón ibaitik Najerilla ibaira arte.		O		O	BAI
	Ebro ibaia, Najerilla ibaitik Cortijo urtegiaren sarrerara arte.	Ertaina	O		O	BAI
	Ebro ibaia, Cortijo urtegitik irteten den puntutik Iregua ibaira arte.		Ne		EZ	BAI

Egoera ekologikoa: T=Txarra; K=Aurkakoa; Ne=Neurritzkoa; O=Ona; OO=Oso ona

Amaierako egoera: O=Egoera onean; EZ=Ez da egoera onera iristen

Ingurumen-helburuak betetzea 2015ean: BAI=egoera onean 2015ean; EZ=ez da egoera onean izango 2015ean

* ES2110008 Ebro ibaia/Río Ebro KBEaren esparruan sartzen ez diren ibai-tarteak.

KBEan, eskualdean eta Europan interesekoak diren espezie batzuk dauden haren arrainen komunitatean: barbo arrunta edo Graellsen barboa, hegatsgorria, zarboa, ezkailua, zaparda, tenka, mazkar arantzaduna, mazkarra eta ibai-kabuxa.

Airetiko korridorea: linea elektrikoek 20 aldiz zeharkatzen dute KBEa. Montalboko (Errioxa) zentral hidroelektrikoaren linea izan ezik, balizatu gabe daude KBEtik igarotzen diren linea elektriko guztiak; beraz, elektrokutatzeko edo horien aurka talka egiteko arriskua dakarte.

Presioak eta mehatxuak

Lehorreko korridorea

Makaldiak eta makalak landatzeko partzelak (B01) ikus daitezke ibaiaren ibilgutik oso gertu, ibaiertzeko landaredia naturalari dagokion eremua betetzen. Horren ondorioz, garatzeko bidea eragozten zaie landare eta animalien ikuspegitik interesekoak diren habitatei. Makaldiek eten egiten dute KBEaren lehorreko korridore ekologikoaren jarraitasuna eta gainartzaileak dira ibai-ertzeko landarediarekiko, KBEk Zambrana eta Labastida herrien artean egiten duen tartean. Hauek dira lehorreko korridorearen jarraitutasuna eteten duten beste arrazoi batzuk: espezie exotikoen landaketak (B01.02), lorategiak (J03.02), laborantza-lanak (A01). Hala ere, azken horiek ez dira ugariak.

Espezie inbaditzaileen presentzia (I01), lehia (K03.01) eta harraparitza (K03.04): espezie exotiko ugari dago KBEan, eta horietako asko inbaditzaileak dira. Horrek arriskuan jartzen du bertako espezieen kontserbazioa. Espezie exotiko hauek daude: zebra-muskuilua, karramarro seinaleaduna, karramarro gorri amerikarra, Floridako apoarmatua, apoarmatu biguna, alburnus alburnus, urre-arraina, karpa, errutiloa, arrain katua, atalua, ganbusia, perka amerikarra edo black-bass, silurua (litekeena) eta bisoi amerikarra.

Uretako korridorea

Kutsatzaileen isurpen zehaztugabeak (H01): adierazle fisiko-kimiko eta biologikoek erakusten dute hiriguneetako eta industrietako jatorria duten nitrato-kutsadurak daudela KBEak Miranda de Ebrotik behera egiten duen tartean. Zadorraren bokaletik Harora bitartean, oxigenoaren eta fosfatoen kontzentrazio-balio adierazgarriak hauteman dira, eta horrek erakusten du jatorri organikoko substantziak datozkiola ibai-

adarretatik. Errioxako San Vicente de la Sonsierra udalerrian, fosfatoen eta amonioaren kontzentrazio-balio handiak hauteman dira, eta fosfatoena Elciego herrian. 2006. urtetik 2009. urtera, substantzia arriskutsuen ondoriozko kutsadura-egoerak izan ziren Miranda de Ebro y Lantarón herrietan, eragin larriak izan zituztenak arrainen komunitatean (ikusi "arrainen komunitatea").

Isuri zuzenak ibilgura (H1.01): KBEan, industria-jatorriko sorburua duten isuriak egiten dira, Lantarongo industria kimikoak egindakoak, paper-industriak eta alkoholek ekoizpenak sortuak Miranda de Ebrotik behera eta Zambranatik behera egiten den mahastizaintzako eta ardogintzako jardueratik.

Funtzionamendu hidrologikoaren aldaketak (J02.05) eta gizakiak sortutako beste hidrologia-aldaketa batzuk (J02): Ebroko urtegiak aldaketa orokorra eragin dio Ebro ibaiaren erregimenari. KBEan zehar, lur gaineko eta lurpeko ur-hartzeak egiten dira, eta ibilguaren tarte batzuk emari nahikorik gabe geratzen dira isuriak diluitzeko eta arrainen komunitatearen iraupenari eusteko. Ura hartzen da lurrak ureztatzeko, nekazaritzan erabiltzeko eta haren ustiapen hidroelektrikoa egiteko.

Aldaketak ur kontinentalen ibileren egituretan (J02.05.02): espezie horientzat gaindiezinak diren oztopoak izatea edo izateko aukera. Bestalde, ez dago frogatuta eskalen eraginkortasuna KBEko arrain-komunitateko espezieentzat.

IZENA	UR-HARTZEAREN UDALERRIA	UTM (X)	UTM (Y)	ALTUER A (m)	ESKALA / MOTA	EMARIA (m ³ /s)	EMARI EKOLOGIKOA (m ³ /s)
Sobrongo urtegia	Lantarón (Araba)				Ez		
Puentelarrako urtegia	Lantarón (Araba)				Bai/dikeak		
Salto de la Arboleda	Miranda de Ebro (Burgos)				-		
Cabrianako urtegia	Miranda de Ebro (Burgos)				-		
Molino de Suso zentralako presa	Labastida (Araba)				Bai/dikeak		
Labastidako zentrala	Labastida (Araba)				Bai/dikeak		
San Vicente de la Sonsierrako zentral hidroelektrikoa	San Vicente de la Sonsierra (Errioxa)				Bai		
Torremontalboko zentral hidroelektrikoa	Torremontalbo (Errioxa)				Bai (ez dago funtziona menduan)		
Elciegoko zentrala	Elciego (Araba)				Ez		
Buicioko zentral hidroelektrikoko presa	Fuenmayor (Errioxa)				Bai/dikeak		
El Barco	Fuenmayor (Errioxa)				Bai/dikeak		
El Cortijo	Logroñoko El Cortijo auzoa (Errioxa)				Bai/dikeak		
Lantziegoko ur-jauzia	Lantziego (Araba)				Bai/dikeak		

Ebro ibaia / Río Ebro KBEari eragiten dioten zentral hidroelektriko jarduneko deribazio-presen ezaugarriak. Itzalez adierazia: KBEtik kanpo. Zuriz: KBEaren barruan.

Iturria: Zentral Hidroelektrikoen Inbentarioa, 2003, Ebroko Konfederazio Hidrografikoa. Egilea: Flumen S.L

Aireko korridorea

Balizatu gabeko linea elektrikoak (D02.01): Montalboko (Errioxa) zentral hidroelektrikoaren linea izan ezik, balizatu gabe daude KBEtik igarotzen diren linea elektriko guztiak; beraz, elektrokutatze edo horien aurka talka egiteko arriskua dakarte.

4.2.2. URETAKO HABITATAK (EB-ko KOD.: 3150, 3250, 3260, 3270 eta 3280), IBAIERTZEKO BELARRAK (EB-ko KOD.: 6420, 6430) ETA IBARBASOAK (EB-ko KOD.: 92A0, 92D0).

Justifikazioa

- Habitaten Zuzentzarauak interesekoak eta lehentasunezkoak diren hainbat ibai-habitat ikus daitezke Ebro ibaia / Río Ebro KBEan; esaterako, sahasi eta makaldi mediterraneoak (EBko kod.: 92A0), Habitaten Zuzentzarauko I. eranskinean jasotzen direnak. Babesa eta janaria lortzeko lekuak dira animalia-espezie ugariarentzat. Horien artean, nabarmentzekoak dira estatuan galtzeko arriskuan diren zenbait espezie; esaterako, bisoi europarra. Horrez gain, habitat horiek itzala ematen diote ibilguari, uren kalitatea hobetzen dute eta korridore ekologiko gisa jokatzen dute bertako fauna-espezieentzat.
- Ibai-habitat askotarikoak kontserbatzeko eremu giltzarria da Ebro ibaia / Río Ebro KBEa; hala nola, sahasi eta makaldi mediterraneoak, ibaiertzeko lohien landaredia bizia, eta artemisa belarzuriko espartzudiez eta sastrakez osatutako beste habitat bat, ur-ibilguei lotzen ez zaiena, baina adierazgarria dena KBEan eta EAEn.

Kontserbazio-egoera

- Sahasi eta makaldi mediterraneoak dira (EB kod.: 92A0) Ebro ibaia / Río Ebro KBEan gehien ikusten diren ibai-habitata, 136,85 ha-ko azalera baitute.
- Nekazaritza-jarduera da, gaur egun, sahasi eta makaldi mediterraneoan (EB. kod.: 92A0) gaur egungo kontserbazio-egoeraren giltzarria, bai luzetarako hedaduran, bai zeharkako hedaduran. Nekazaritza-presioak mugatu egiten du ibai-ertzetako zehar-azalera eta haiei lotutako habitatena.
- Ur gezako habitatei erreparaturaz gero, ikusten da ibaiaren dinamika eta uren kalitateak baldintzatu egiten dutela haren banaketa eta kontserbazio-egoera. Zaila da, edonola ere, haien kartografia, kuantifikazioa eta balorazioa zehaztea. Ibaiaren dinamika, eta, ondorioz, habitaten dinamika baldintzatuta ageri da, presak daudelako, urak hartzen direlako eta isuriak egiten direlako.
- Ebro ibaiari lotutako belar-formazioak aztertuz gero, ikusten da banaketa puntuala dutela KBEan, eta, ur gezako habitatekin gertatzen den moduan, berariazko inbentario xehakatuak egin behar direla haien KBEko zer lekutan dauden jakiteko eta zer-nolako garrantzia duten jakiteko.

Ibaietako habitata

ONDORIOAK				
Ur geldiak (edo ur-laster motelekoak) landarekia flotean dutenak (EB kod.: 3150)				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua		X		
Azalera	X			
Egitura eta funtzio espezifikoak		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera				

ONDORIOAK				
Ibai mediterraneoetako legar-hobien landaredia. (3250 EB Kod.)				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Azalera		X		
Egitura eta funtzio espezifikoak	X			
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera				

ONDORIOAK

Ur-lasterretako landaredia urtarra (EB kod.: 3260)				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Azalera		X		
Egitura eta funtzio espezifikoak		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera				

ONDORIOAK				
Ibaiertzeko lohien urteko landaredia (EB kod.: 3270)				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Azalera		X		
Egitura eta funtzio espezifikoak	X			
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera				

ONDORIOAK				
Ibaiertzeko lohien landaredia bizia (EB kod.: 3280)				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua		X		
Azalera		X		
Egitura eta funtzio espezifikoak		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak		X		
Kontserbazio-egoera				

ONDORIOAK				
<i>Scirpus holoschoenus</i> duten ihi mediterraneoak (EB kod.: 6420)				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua		X		
Azalera		X		
Egitura eta funtzio espezifikoak	X			
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera				

ONDORIOAK				
Mendiko eta ibai eurosiberiarren ertzetako megaforbioak (EB kod.: 6430)				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Azalera	X			
Egitura eta funtzio espezifikoak	X			
Etorkizunerako aurreikuspenak	X			
Kontserbazio-egoera				

ONDORIOAK				
Sahasti eta makaldi mediterraneoak (EB kod.: 92A0)				

	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua		X		
Azalera			X	
Egitura eta funtzio espezifikoak		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera				

ONDORIOAK				
Ibaiertzetako tamariz mediterraneoak (EB kod.: 92D0)				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua			X	
Azalera		X		
Egitura eta funtzio espezifikoak		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera				

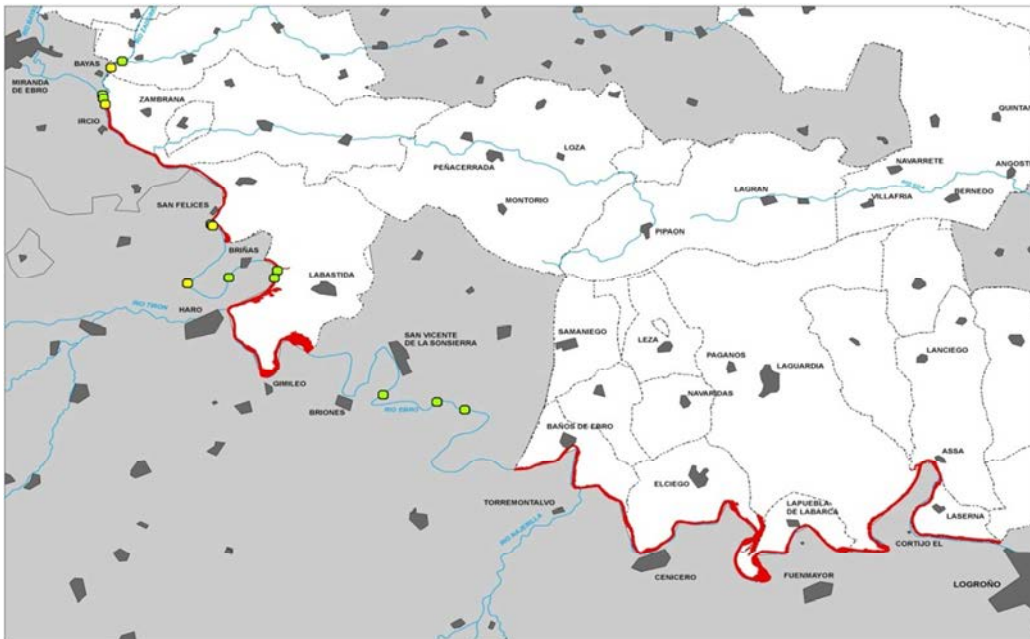
Presioak eta mehatxuak				
- <u>Gizakiak hidrologian eragindako beste aldaketa batzuk (J02)</u>: Ebro ibaiaren arroan, KBEko ibilguetan, ur-hartze asko egin dira, kontsumitzeko, ureztatzeko eta industria-erabilerarako baliatzeko. Haien artean, ureztatzeko eta industria-erabilerarako baliatzen direnek izan dezakete eragin handiena intereseko habitatetan, horrek maila freatikoa gutxitzea baitakar. - <u>Dikeak, euste-hormak, hondartza artifizialak, oro har (J2.12)</u>: KBEan, 7 dike daude, askotariko tamaina dutenak: Sobrongo presa, Puentelearrako urtegia, Susoko errota-zentralaren presa, Labastidako zentrala, Elciegoko zentrala eta Lantziegoko ur-jauzia, berariaz prestatuta daudenak zentral elektrikoak ur-jauziez balia daitezen. - <u>Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03)</u>: (ikus ibai-korridore ekologikoa). - <u>Laboreak (A01) eta baso-landaketak (B01)</u>: KBEaren eremu askotan daude laboreak eta baso-landaketak; KBEko ibaiertzaren luzera osoaren ia %24,01i eragiten diote. Puentelearra eta Labastidaren arteko ibai-tartean daude, batik bat, ezaugarri horietako laboreak eta baso-landaketak. - <u>Birlandatzerik gabeko mozketak (B03) eta baso-masen errekontza (A10.01)</u> puntualak dira KBEan, eta, zehazki, Elciego, Labastida eta Lapuebla de Labarca herrietan. - <u>Kutsadura genetikoa (I03.02)</u>: makal hibridoak daude (ikus ibai-korridore ekologikoa). - <u>Harea eta legarra erauztea (C01.01)</u> <u>Urbanizazio sakabanatua (E01.03)</u>: KBEaren %0,24 soilik hartzen dute eraikuntzek, eta haien artean, nabarmentzekoak dira, batik bat, KBEan dauden zentral hidroelektrikoen eraikinak.				

4.2.3. BISOI EUOPARRA (*Mustela lutreola*)

Justifikazioa
- Europar Batasunean, lehentasunezkoztat jotzen da espezie honen kontserbazioa, eta Habitategi buruzko Zuzentarauaren II. eta IV. Eranskinetan jasota dago. - Arriskupean dauden Espezieen Espainiako eta Euskadiko Katalogoetan, "galtzeko arriskuan" kategorian sailkatuta dago. - Arabako lurralde historikoan kudeaketa-plan bat du, 2003. urtetik. Kudeaketa-plan horren arabera, Ebro ibaia / Río Ebro KBEa interes bereziko eremua da bisoi europarrarentzat. - KBEan dago, EAE osoa hartuta, espezie horretako populaziorik handiena.

Kontserbazio-egoera

- European, XIX. mendearen amaierara arte, bisoi europarra Erdialdeko Europa osoan zegoen (Frantziatik Uraletaraino). Gaur egun, ordea, Europako populazioa asko murriztu da, eta bi populazio-gune bakandu soilik geratu dira. Gune bat ekialdean dago, Errusian eta Danubio ibaiaren deltan (Errumania, Ukraina eta Moldavia); bestea, mendebaldean, Frantziako hego-mendebaldean eta Espainiako iparraldean.
- Espainian, Ebro ibaiaren goiko eta erdiko tarteetan eta haren ibaiadarretan soilik dago populazio-gune bat. Probintzia hauetan dago banatuta: Euskadi, Nafarroa, Errioxa, Gaztela-Leon (Burgos eta Soria) eta Aragoi (Zaragoza). Espainian 500 ale daudela kalkulatu da.
- Araban, populazio-dentsitate handiena Ebro ibaian eta haren ibaiadarretako bokaleetan dago. Bisoi europarraren Arabako azpipopulazioa oso zatikatuta dago ibai gehienetan. Bi tartetan soilik du jarraitutasuna espezieak: Ebro ibaian eta Zadorra ibaiaren beheko tarteetan (Gasteiztik Ebron urak isurtzen dituen lekuraino).
- Ebro ibaian, 2009. urtean, bisoi europarraren dentsitatea 0,40 alekoa izan zen ibai-kilometro bakoitzeko. Aurreko urteetan zenbatetsitakoa baino handiagoa izan zen dentsitate hori; hala ere, aldaketa handiak neurtu dira urtetik urtera 2005etik aurrera. Ale heldugabeen kopuruari erreparatuta, ikusten da Ebro ibaia korridore ekologikoa dela espezie horrentzat; hau da, espezie horrek ibai hori erabiltzen du hedatu eta beste lurralde batzuek kolonizatze. Miranda de Ebro eta Baños de Ebro herrien artean Ebro ibaiak egiten duen tarteetan, 23-30 bitarteko populazio-tamaina zuen bisoi europarrak 2009. urtean.

Bisoi europarraren banaketa Ebro ibaia / Río Ebro KBEan. Harrapatutakoak (berdez) eta berriro harrapatutakoak (horiz). Iturria: Arabako Foru Aldundia eta Ingurumen, Landagune eta Itsas Inguruetako Ministerioa, 2009.

ONDORIOAK				
	Aldekhoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Populazioa		X		
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera				

Oharra: "Banaketa-eremua, Populazioa, Espeziearen habitata eta Etorkizunerako aurreikuspenak" dagokien laukian X batez markatu dira. Kontserbazio-egoera lauki bakoitzari adierazitako kategoriari dagokion kolorea emanez zehaztu da.

Presioak eta mehatxuak

- Bisoi amerikarraren presentzia KBEan (I01): espezie hori KBEan izanda, gaixotasun aleutiarra eta mukieria kutsa diezaioke bisoi europarrari (K03.03), lehia da harentzat (I01) eta espezie hori kutsa dezake alderdi genetikotik (I03.01). Ipurtatsen eta bisoi europarren arteko hibridoak harrapatu dira Ebro ibaian, eta horrek adierazten du ipurtatsa ere mehatxua dela bisoi europarrarentzat, beste espezie batzuek baino mehatxu txikiagoa den arren.
- Habitataren galera edo zatiketa: baso-masen mozketa birlandatzerik gabe (B03); zapalketak, mustelidoak igarotzeko pasabide egokirik ez duten errepide eta autobideetan (D01.02); ur-bideratzeak (J02.03) eta barne-uren ibilguak aldatzen dituzten egiturak (J02.05.02); uraren kutsadura (H01), maila hidrikoen erabilera, ureztatze ur-hartzeen eta erabilera hidroelektrikorako ur-hartzeen ondoriozkoa (J02.06).

4.2.4. IGARABA ARRUNTA (*Lutra lutra*)**Justifikazioa**

- Habitategi buruzko Zuzentarauaren II. eta IV. Eranskinetan jasota dago eta "desagertzeko arriskuan" moduan dago jasota EAEko katalogoan.
- Kudeaketa-plana du Araban, 2004. urtean onartua. Kudeaketa-plan horren arabera, Ebro ibaia / Río Ebro KBEa interes bereziko eremua da igarabarentzat.
- Espeziearen kontserbazioari begira, Ebro ibaian dago, EAE osoari erreparatuta, igaraba-populaziorik handiena.

Kontserbazio-egoera

- Espeziea eremu honetan aurkitzen da: Europako mendebaldetik Indonesiara eta tundra artikotik Afrikako iparraldera bitarteko eremuan. Europan oso hedatuta badago ere, beherakada handia izan du azken urteetan, eta desagertu egin da Holandan, Suitzan eta Frantzia, Belgika, Alemania eta Suediako leku asko eta askotan.
- Almerian, Balear Uharteetan eta Kanarietan izan ezik, Iberiar penintsulako ia leku guztietan dago.
- Euskal Autonomia Erkidegoan, Arabako lurralde historikoan agertzen da, batez ere, igaraba, eta isurialde mediterraneoko ibaietan (Ebro ibaia eta haren ibaiadar hauek: Omecillo, Baia, Zadorra, Ihuda, Jugalez eta Ega —AFA-EHU, 2011—). Inoiz Bizkaiko Golkoko isurialdean ere topatu dute, nahiz eta desagertutzat eman izan zen (López de Luzuriaga, J., 2009).

Igarabaren banaketa Araban, 2007-08 aldian (López de Luzuriaga, 2009). Zirkulu berdeak: azterketa positiboa; zirkulu gorriak: negatiboa.

- Ebro ibaia / Río Ebro KBEan igarabaren presentzia erregularra da.

1966	1985	1992	1995	2001	2003	2004-2005	2006	2007-2008	2009	2010
+	+	¿?	+	+	+	+	+	+	+	+

Igarabaren presentziaren bilakaera Ebro ibaia / Río Ebro KBEan. Badago (+), Ez dago (-).

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua	X			
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak		X		
Kontserbazio-egoera				

Oharra: "Banaketa-eremua, Populazioa, Espeziearen habitata eta Etorkizunerako aurreikuspenak" dagokien laukian X batez markatu dira. Kontserbazio-egoera lauki bakoitzari adierazitako kategoriari dagokion kolorea emanez zehaztu da.

Presioak eta mehatxuak
- <u>Oihanpea kentzea (B02.03)</u> - <u>Baso-ustiaketa, basoberritzerik edo birsorkuntza naturalik gabe (B03).</u> - <u>Makalen landaketak ibilgutik oso gertu (B01)</u> - <u>Errepideak eta autobideak (D01.02), mustelidoentzako igarobiderik ez dutenak.</u> - <u>Uraren kutsadura (H01) zenbait lekutan, hala nola, Lantaron herrian eta Miranda de Ebrotik behera.</u> - <u>Ur-bideratzeak (J02.03)</u> - <u>Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02).</u> - <u>Maila hidrikoen erabilera, ibilguetan ur-hartzeak egiten direlako ureztatze-lanetarako eta zentral hidroelektrikoetan erabiltzeko (J02.06)</u>

4.2.5. BECHSTEIN SAGUZARRA (*Myotis bechsteinii*)

Justifikazioa
Bechtein saguzarrak "galtzeko arriskuan" sailkapena du Arriskupean dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan, eremu txiki batean aurki daitekeelako, kokagune gutxi dituelako, haren habitata narriatua dagoelako eta ale heldu gutxi daudelako. Basoetan bizi den espeziea da, eta Iberiar Penintsulan, hazkuntza-garaian, haritz eta lizarren eremu handi eta ustiatu gabekoetan izaten dira gehien gehienetan. Bailara hondo termofiloak dituzte gustuko.
Kontserbazio-egoera
Euskal Autonomia Erkidegoan, gutxitan ikusi da espezie hau. Ale bakan batzuk ikusi izan dira Kantabria Mendilerroan eta Ebro ibaiak Labastidan dituen ibar-basoetan (Agirre-Mendi 1998, Aihartza&Garin 2002), baina, azken urteetan, haien banaketa-eremuari buruzko jakintza handitu da. Arabako 3 kokagunetan soilik hauteman dira espezie horretako populazio ugaltzaileak. Har isolatuak ikusi dira beste 4 kokagunetan. Hazkuntzarako kolonia txikiak eratzen dituzte ale emeek (dozenaka gutxi batzek), ia beti picidae familiako aleek utzitako habietan. Habi edo babesleku horien dentsitate handia behar dute kokagune berean kolonia horiek osatzeko. Ez dakigu neguan zer babesleku-motak duten garrantzia. Banaketa-eredu sakabanatua erakusten dute, eta haien jaiolekuan bizi edo bueltatzeko joera handia dutenez, ez dago gutxieneko populaziorik bizirauteko aukerarik, ez alderdi demografikotik, ez alderdi genetikotik.
Presioak eta mehatxuak
Harizti helduen desagertzea da haren mehatxurik handiena, baita harizti horietako arbola zaharren, konplexutasunaren eta egituraren galera ere.

4.2.6. IBAIETAKO HEGAZTI-FAUNA. Martin arrantzalea (*Alcedo atthis*), Uhalde-enara (*Riparia riparia*).

Justifikazioa																																																																										
- Ibaiaren ekosistema kontserbazio-egoera onean izatearen adierazle da zenbait espezie izatea KBEan; hala nola, martin arrantzalea eta uhalde-enara. - Martin arrantzalea Hegaztiei buruzko Zuzentarauaren I. eranskinean jasota dago. - Espezie biak Arriskupean dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan jasota daude, "kaltebera" sailkapenarekin uhalde-enara eta "interes berezikoa" sailkapenarekin martin arrantzalea. - 2000. urtetik uhalde-enararen Kudeaketa Plana onartuta dago. Espezieak Araban duen banaketa naturaleko eremuan dago Ebro ibaia / Río Ebro KBE.																																																																										
Kontserbazio-egoera																																																																										
Ez da jakina zer kontserbazio-egoeran dagoen martin arrantzalea KBEan. Uhalde-enararen kontserbazio-egoera, berriz, desagokia da, habiak jartzeko lekuak falta dituelako. Martin arrantzalea <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="5">ONDORIOAK</th> </tr> <tr> <th></th> <th>Aldekoa</th> <th>Desegokia</th> <th>Txarra</th> <th>Ezezaguna</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Banaketa-eremua</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>X</td> </tr> <tr> <td>Populazioa</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>X</td> </tr> <tr> <td>Espeziearen habitata</td> <td>X</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Etorkizunerako aurreikuspenak</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>X</td> </tr> <tr> <td>Kontserbazio-egoera</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> Uhalde-enara <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="5">ONDORIOAK</th> </tr> <tr> <th></th> <th>Aldekoa</th> <th>Desegokia</th> <th>Txarra</th> <th>Ezezaguna</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Banaketa-eremua</td> <td></td> <td>X</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Populazioa</td> <td></td> <td></td> <td>X</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Espeziearen habitata</td> <td></td> <td>X</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Etorkizunerako aurreikuspenak</td> <td></td> <td></td> <td>X</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Kontserbazio-egoera</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> Presioak eta mehatxuak Espezie horien gaineko presio nagusiek zerikusia dute, batetik, uren kalitatearekin (H01), tarte batzuetan aldian behin isurketak egiten baitira (ikus ibai-korridore ekologikoa); eta bestetik, habitatean egin diren aldaketekin: kanalizazioak (J02.03), funtzionamendu hidrologikoaren aldaketa (J02), ibaiertzetako baso-soiltzea (B03) eta harea- eta legar-erauzketak (C01.01). Uhalde-enararen kasu zehatzean, nekazaritzan erabiltzen diren pestiziden erabilera gehitu behar zaie faktore horiei (A07).					ONDORIOAK						Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna	Banaketa-eremua				X	Populazioa				X	Espeziearen habitata	X				Etorkizunerako aurreikuspenak				X	Kontserbazio-egoera					ONDORIOAK						Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna	Banaketa-eremua		X			Populazioa			X		Espeziearen habitata		X			Etorkizunerako aurreikuspenak			X		Kontserbazio-egoera				
ONDORIOAK																																																																										
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna																																																																						
Banaketa-eremua				X																																																																						
Populazioa				X																																																																						
Espeziearen habitata	X																																																																									
Etorkizunerako aurreikuspenak				X																																																																						
Kontserbazio-egoera																																																																										
ONDORIOAK																																																																										
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna																																																																						
Banaketa-eremua		X																																																																								
Populazioa			X																																																																							
Espeziearen habitata		X																																																																								
Etorkizunerako aurreikuspenak			X																																																																							
Kontserbazio-egoera																																																																										

4.2.7. APOARMATU KORRONTEZALEA (*Mauremys leprosa*)

Justifikazioa
- Ertzetan kontserbazio-egoera oneko landaredia duten ibai-tarteetan aurkitu ohi da narrasti hau, baita ibilguetan uhartetxoak dituztenetan eta antzeko ezaugarriak dituztenetan ere. - Habitategi buruzko Zuzentarauaren II. eta IV. Eranskinetan jasota dago eta "kaltebera" sailkapena du EAEko katalogoan.

Kontserbazio-egoera

Apoarmatu korrontezalea ez da espezie endemikoa Iberiar Penintsulan, baina han topa daitezke, ziur asko, espezieak munduan dituen populazio handienak. Iberiar Penintsulako hegoaldean (Andaluzian, Extremaduraren eta Portugalgo hegoaldean) dira ugariagoak populazioak, iparraldean egoera sakabanatuan aurkitzen baita.

EAEko hiru lurralde historikoetan aipatu da espezie honen presentzia, putzu eta aintziren inguruetan, gehienetan. Haren presentzia adierazi da Salburuan, Laguardian, Urdaibain eta Bolueko hezegunean. Espeziaren ale bakanak ikusi dira Euskal Autonomia Erkidegoan, inoiz ere ez baita populaziorik aurkitu (komunikazio pertsonala).

Apoarmatu korrontezalearen (*Mauremys leprosa*) banaketa EAEN, 2007. Iturria: Gosá, A., *et al*, 2007. Egilea: Flumen S.L

Ebro ibaia / Río Ebro KBEn ez da azterlanik egin apoarmatu korrontezalearen egoeraren eta banaketaren berri izateko; beraz, ez dago espezie horrek KBEn duen kontserbazio-egoerari buruzko berririk eta ez da jakina espezie horren populaziorik ote dagoen ala ez. KBEn egindako azterlan bakarrak 2003. eta 2009. urtekoak dira, Gimeleoko txokoan eta Labastidako ibar-basoan egindakoak. Sei ale ikusi ziren 2003ko azterlanean eta hori harrapatu ziren 2009koan.

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata		X		
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera				

Presioak eta mehatxuak

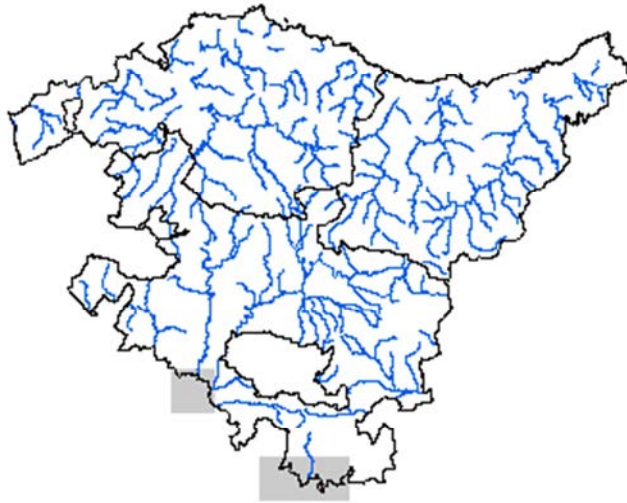
- Espezie exotiko inbaditzaileen presentzia (I01), lehia (K03.01): apoarmatu aloktonoen presentzia adierazi da KBEn: Floridako apoarmatua (*Trachemys scripta*) eta apoarmatu biguna (*Trionys* sp). Floridako apoarmatuak, presente dagoen lekuetan, habitat azpiptimoetara bultzatzen du apoarmatu korrontezalea, eta azken horrek ez du aurrera egiten habitat horietan. Ez dago Floridako apoarmatuak EAEn eta KBEn duen banaketari eta presentziari buruzko

daturik. KBEan beste espezie exotiko hauek daude, mehatxugarriak direnak apoarmatu korrontezalearentzat: karramarro gorri amerikarra (*Procambarus clarkii*) eta black-bass edo perka amerikarra (*Micropterus salmoides*); hala ere, ez dago espezie horien egiazko intzidentziaren berririk.

- Kutsatzaileen isurpen zehaztugabeak eta ibilgura zuzenean egindako isuriak (H01): (ikus "ibai-korridore ekologikoa"). Apoarmatu europarraren eta espezie exotikoen aldean, apoarmatu korrontezaleak asko erreparatzen dio uraren kalitateari; beraz, adierazle ona da ibai-ekosistemaren egoeraren berri izateko.
- Espeziearen habitata eraldatu edo galarazten duten beste arrazoi batzuk: makalen landaketengatik aldatzea ibaiertzeko landaredia naturala (B01), funtzionamendu hidrologikoaren aldaketak (J02.05) eta gizakiak hidrologian eragindako beste aldaketa batzuk (J02), barneko ur-ibilguak aldatzen dituzten egiturak (J2.05.02), baso-masak birlandaketarik gabe moztea (B03), harea eta legarra erauztea (C01.01), hareatzetako agregakinak erauztea (C01.01.02) eta ur-bideratzeak (J02.03) (ikus "ibai-korridore ekologikoa").
- Kirol-arrantza (F02.03): zenbaitetan, apoarmatuak nahigabeen harrapatuak izaten dira karramarroak harrapatzeko saski-sareetan edo kanaberetan. Oro har, haien habitatean uzten dituzte apoarmatuak, baina bada haiek etxera eraman dituenik, etxeko animalia izateko (502).
- Zapalduak izatea komunikazioetarako bideetan (D01.02): KBEan egiaztatu ez den arren, zapalketen ondoriozko heriotzak izan daitezke Ebro ibaian apoarmatu korrontezalearen populazioen isolamendua areagotzen duen arrazoietakoa bat.

4.2.8. APO EZPROIDUN ARRUNTA (*Pelobates Cultripes*)

Justifikazioa
- Habitategi buruzko zuzentarauko IV. eranskinean jasota dago espezie hau, eta "interes bereziko" katalogo-sailkapena du EAEn. - Ebro ibaiaren lautada alubialean soilik ikusi da anfibio hau Euskal Autonomia Erkidegoan.
Kontserbazio-egoera
Iberiar Penintsulan, kostalde mediterraneoan eta Frantziako kostalde atlantikoan bizi da apo ezproiduna. Iberiar Penintsulako leku askotan bizi da, baina ez da Pirinioetan ageri. Arabako hegoaldean ikus daiteke Euskal Autonomia Erkidegoan, baina hura da espezie horrek penintsulako iparraldean duen mugako lurraldea. EAEn, Araban soilik, Ebroren lautada alubialean, ikus daiteke espezie hau, eta haren banaketak jarraipena du Nafarroako eta Burgoseko herri batzuetan.

Apo ezpoidunaren (*Pelobates cultripes*) banaketa EAEn, 2007. Iturria: Gosá, A., *et al*, 2007. Egilea: Flumen S.L

Zambrana eta Baños de Ebro herrietan ikusi zen lehen aldiz espezie hau EAEn, 1985. urtean. Espeziea topatzeko laginketa berariazkoak egin ziren 2001ean, eta ale bakarra topatu zen Zubillagako lezkadian. Gimeleoko txokoan da Labastidan dagoen faunari buruzko azterlan bat egin zen 2003. urtean, eta azterlan horrek egiaztatu zuen hura dela, EAEn, apo ezpoidunak ugaltzeko erabiltzen duen eremuetako bat. Beste azterlan bat egin zen 2007. urtean espeziearen kokapen-leku potentzialetan, baina azterlan horrek ez zuen alerik aurkitu.

Aspaldikoak dira espezie hori KBEan ikusi izana adierazten duten aipamenak, eta aipamen horiek beti adierazi dute ale bakanen presentzia. Ez da inoiz ere ugalketa-populazioen aipamenik egin.

Ez da jakina espezieak Ebro ibaia / Río Ebro KBEan eta EAEn duen kontserbazio-egoera, baina espezie horretan adituak direnen esanetan, intereseko eremua da hura espeziea eskualde mailan kontserbatzeko.

Ebro ibarreko basoak, KBEaren eremuan, funtsezko eremu izendatuta daude fauna herrestari espainiarrarentzat (Mateo, J.A., 2005).

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata			X	
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera				

Presioak eta mehatxuak

- Kutsatzaileen isurpen zehaztugabeak eta ibilgura zuzenean egindako isuriak (H01): (ikus "ibai-korridore ekologikoa"). Nekazaritzako eta industriako ustiapenetan erabiltzen diren produktu kimikoek eragina izan dezakete espezie honen ugaltze-habitatetan, erabat urtarra baita, bereziki, larba-aldian.

- Espeziearen habitata eraldatu eta galarazten duten beste arrazoi batzuk: espeziearen larba-aldia oso luzea da, eta ur-geruza etengabekoa duten eremu hezeetan gertatu behar du fase horrek. Hori horrela, espeziearengan eragin handia dute eremu hezeen funtzionamenduaren aldaketek (J02.05), ur-bideratzeek (J02.03) eta gizakiak hidrologian eragindako aldaketek (J02). Horrez gainera, KBEan dagoen populazioa txikia denez, arriskutsuak zaizkie lurzorua erabilera-aldaketek (B01, B03, etc.), lurreko korridorearen jarraipena eteten badute (ikus "ibai-korridore ekologikoa").
- Espezie inbaditzaile exotikoen presentzia (I01), harraparitza (K03.04): espezie exotikoen dentsitate handia baldin badago KBEan, atzera egin dezaketen eremu horretan anfibioen populazioek. Espezie exotiko horien adibide dira karramarro gorri amerikarra (*Procambarus clarkii*), karpa (*Cyprinus carpio*) eta urre-arraina (*Carassius auratus*).
- Zapalketak komunikaziorako bideetan (D01.02): espezie honen eta beste apo batzuen zapalketak gertatzen dira errepideetara joaten direnean ehizatza. Hori izaten da ale heldu eta gazteen murriztearen arrazoi puntual baina garrantzitsuetako bat.

4.2.9. ARRAIN-KOMUNITATEA: Ibai-kabuxa (*Salaria fluviatilis*), zaparda (*Squalius pyrenaicus*), mazkar arantzaduna (*Cobitis calderoni*), hegatsgorria (*Achondrostoma arcasii*), loina txikia (*Parachondrostoma miegii*)

Justifikazioa
- Ibai-ekosistemetan gertatzen diren perturbazioen adierazle bikaina da arrain-komunitatea. Ibai-korridore ekologikoaren jarraipena eteten duten egiturek eragin handia izaten dute, besteak beste, arrain-komunitatean. - Habitategi buruzko zuzentarauko II. eranskinean adierazten dira loina eta hegatsgorria. - EAEn "galtzeko arriskuan" dauden espezieen sailkapena dute ibai-kabuxak, zapardak eta mazkar arantzadunak. Arabako lurralde historikoan kudeaketa-planak onartu dira hiru espezie horientzat, eta Ebro ibaia / Río Ebro KBEa interes bereziko eremu dute.
Kontserbazio-egoera
Ez da azterlan kuantitatiborik egin ZEC Ebro ibaia / Río Ebro KBEan jakiteko zer-nolako kontserbazio-egoeran dagoen arrain komunitatea eta haren habitatak; beraz, ezezaguna da arrain-komunitatea osatzen duten espezieen kontserbazio-egoera. Bi azterlan kuantitatibo soilik egin dira: Eusko Jaurlaritzak 2003. urtean Gimeleoko txokoan eta Labastidako ibar-basoan egindakoa, eta EKH estazioak El Cortijo urtegian egindakoa, 2009. urtean. Azterlan horiek, hala ere, ez dute behar adinako informaziorik ematen jakiteko zer-nolako kontserbazio-egoera duten espezie horiek KBEan. Errioxan ere ez da azterlan kuantitatiborik egin arrain-komunitatearen kontserbazio-egoeraren nolakoa zehazteko.

ONDORIOAK: IBAI-KABUXA				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa			X	
Espeziearen habitata				X
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera				

ONDORIOAK: ZAPARDA				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata				X
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera				

ONDORIOAK: MAZKAR ARANTZADUNA				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua			X	
Populazioa				X
Espeziearen habitata				X
Etorkizunerako aurreikuspenak				X
Kontserbazio-egoera				

ONDORIOAK: Errutilo hegatsgorria				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata				X
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera				

ONDORIOAK: LOINA				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua				X
Populazioa				X
Espeziearen habitata				X
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera				

Presioak eta mehatxuak

- Uraren kontaminazioa (H01): Zadorra ibaiaren bokalearen eta Tiron ibaiaren arteko ibai-tarteak ez du egoera ekologikoa iristen KBEan. Industriako eta nekazaritzako isuri nabarmenak egiten dira KBEan (ikusi "ibai-korridore ekologikoa"). Bestalde, 2006-2009 aldian, biotaren kalitate-arauak urratu direla erregistratu da. Merkurio-kontzentrazioak, 39 eta 38 mg/Kg neurrikoak topatu ziren, hurrenez hurren, karpa eta barboetan, eta 73 mg/Kg neurriko zink-kontzentrazioak barboetan. Horrez gainera, metal astunek (kadmioak eta kobreak) eragindako kutsadura-egoerak erregistratu dira Ebro ibaian, Lantaron herritik igarotzean.

- Funtzionamendu hidrologikoaren aldaketak (J02.05) eta gizakiak hidrologian eragindako beste aldaketa batzuk (J02): (ikus "ibai-korridore ekologikoa").
- Barneko ur-lasterrak aldatzen dituzten egiturak (J02.05.02): (ikus "ibai-korridore ekologikoa").
- Harraparitza (K03.04): arrain-espezie exotiko inbaditzaileen presentzia, hala nola, ataloa, arrain katua, perka amerikarra, etab.
- Baso-masa soiltzea, birlandatzerik egin gabe (B03), Harea eta legarra erauzte (CO1.01), hareatzetako agregakinak erauzte (C.01.01.02), kanalizazioa (J02.03): jarduera horiek guztiek habitata desagertzea eta aldatzea eragiten dute. Kanalizazio- eta babes-lanek ibaiertzetako habitataren dibertsitatea desagerrarazten dute, eta babeslekuak ezereztzen dituzte, loinarenak batik bat. Erriberako landaredia desagerrarazten dutenean, hauek ere eragiten dituzte: solido esekiak gehitzea, uraren tenperatura igotzea, etab. Kaltea handiagoa da, espezie horien arrabaroan gertatzen denean.
- Kirol-arrantza (F02.03): EAEn arrantza daitezkeen espezieak dira laina eta hegatsgorria. Arrantzaleek, arrantza-eremuak zapaltzean, ibai-kabuxen aleen heriotza bakanak sorraz ditzakete.

4.2.10. NAIADEAK: *Potomida littoralis* eta *Anodonta anatina*

Justifikazioa
<i>Potomida littoralis</i> eta <i>Anodonta anatina</i> espezieen populazioak daude Ebro ibaian. Badira, era berean, <i>Margaritifera auricularia</i> espeziearen gaineko aipamen zaharrak. <i>Potomida littoralis</i> eta <i>Anodonta anatina</i> espezieak orain gutxi jaso dira (2013ko ekainaren 8ko agindua) Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan. Lehena "kaltebera" sailkapenarekin sartu da, eta bigarrena, berriz, "interes berezikoa" sailkapenarekin <i>Margaritifera auricularia</i> desagertutako espeziea izan daiteke Ebro ibaiaren tarte honetan, baina "galtzeko arriskuan" sailkapena du arriskuan dauden espezieen Euskadiko eta Espainiako katalogoetan. Naiadeen populazioak ibaien uraren kontserbazio-egoeraren lekuko dira, ibilguaren parametro fisiko-kimiko eta baldintza jakin batzuk behar dituzte eta. Gaur egun, lehendabizi adierazi diren bi naiade-espezieen populazio erreliktoak daude Araban. Garai batean, lurralde osoan leku askotan agertzen ziren hiru espezieak.
Kontserbazio-egoera
<i>Potomida</i> espeziearen populazioari dagokionez, Bizkaian eta Araban badira beste populazio errelikto batzuk, zebra-muskuiluaren mehatxutik salbu daudenak; baina ale gutxiko populazioak direnez, jarraipen eta kudeaketa berezia behar dute.
Presioak eta mehatxuak
- Ur kontinentalen ibilguen egiturak aldatzea (J02.05.02). - Hidrografia aldatzea, oro har (J02.05). - Harea eta legarra erauzte (C01.01) - Hareatzetako agregakinak erauzte (C1.01.02) - Lur gaineko uren kutsadura (H01) - Ur-bideratzeak eta -desbideratzeak (J02.03) - Ur-hartzeak - Espezie exotiko inbaditzaileak sartzeak eragindako antagonismoak (K03.05)

4.2.11. FLORA MEHATXATUA (*Ephedra fragilis* eta *Haplophyllum linifolium*)¹¹

Justifikazioa

Ez da jaso Ebro ibaia / Río Ebro BKEen Habitaten Zuzentarauko eranskinetan jasotzen den landare-espezierik dagoenik, baina Arriskupean dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan jasotako hiru landare-espezie adierazi dira eremu horretan: *Ephedra fragilis*, *Pimpinella villosa*, *Berberis vulgaris*. KBEaren mugatik metro gutxira, Lantarongo hareatzen, *Haplophyllum linifolium* espeziearen presentzia adierazi da, hura ere Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan jaso.

Espezie horietatik, ***Ephedra fragilis*** espezieak du, agirien arabera, arrisku handiena, "galtzeko arriskuan" sailkapena baitu Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan. Eskualde mediterraneoaren mendebaldean eta Makaronesian ageri da espezie hori. Eremu orokorra nahikoa handia den arren, elkarren arteko harremanik ez duten lekuetan ageri dira landarearen populazioak, ale gutxi batzuek osatuak; beraz, espezie bakana izaten da bizi den lurraldeetan.

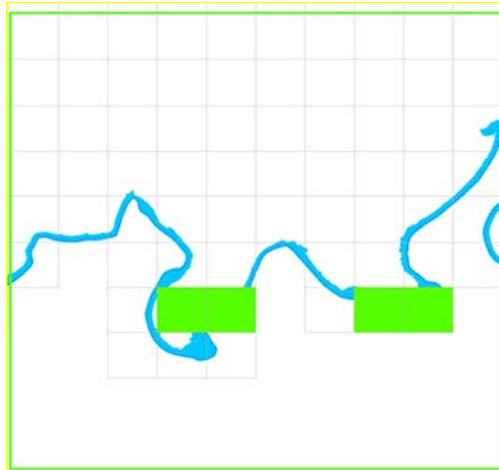
Haplophyllum linifolium espeziea ere "galtzeko arriskuan" ageri da Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan. Eskualde mediterraneoaren mendebaldean ageri da, eta, bereziki, barnealdeko behearguneetako sedimentuetan. Ebroren beheargune handian, ipar-mendebaldeko kokapen-muga iristen du, Arabako Fontechan eta Burgoseko Miranda de Ebron ikusi baita.

Kontserbazio-egoera

Arabako Errioxaren hegoaldeko sektorean dauden bi azpipopulazioetara mugatzen da *Ephedra fragilis* espeziaren populazioa EAEn. Hegoaldeko muturrean dago horietako bat, Laguardia udalerrian, Esperal eremuaren eta Ebro ibaiak Lapuebla de Labarca herriaren mugan duen uhartearen artean, eta mendebaldeko muturrean dago bestea, Lapuebla de Labarca udalerrian, Laguardia eta Eltziego udalerriekiko mugan. Landarearen bi azpipopulazioak oso ezpona malkartsuetan bizi dira, hegoaldera begira, Ebro ibaiaren gainean. Haren higadura naturala izan daiteke espezie termofiloak bizirautearen arrazoia. Efedrak erlikia-izaera du gure eremuan, haren populazioak oso kokagune zehatzetan eta oso txikiak direlako. Azken urtean urratsak eman dira espezie horren ale-kopuruaren berri izateko; hala ere, esan dezakegu ez dela aldaketa nabarmenik gertatu haren kokapen-eremuan, oso mugatua baitago haren izaera finikolarengatik.

¹¹ EAEko landaredia baskularraren zerrenda gorrian "desagertzeko arrisku larrian" dauden landareetat jotzen direnak berreskuratzeko planak. IHOBE erakundeak egindako agiria, Aranzadi Zientzia Elkartarekin egindako kontratu bidez. Eusko Jurlaritzak, 2011ko urtarrila.

Iturria: EAEko landaredia baskularraren zerrenda gorrian "desagertzeko arrisku larrian" dauden landaretzat jotzen direnak berreskuratzeko planak. IHOBE erakundeak egindako agiria, Aranzadi Zientzia Elkartearekin egindako kontratu bidez. Eusko Jaurlaritza, 2011ko urtarrila. Egilea: Ekolur SLL.

Zenbait irteera egin ziren 2010. urtean, eta, haietan, Ephedra fragilis espeziearen 30 zuhaixka topatu dira Arabako Errioxan. Orain azalduko dugu haien banaketa. Lapuebla de Labarca udalerrian 16 zuhaixka zenbatu dira (6 ar, 7 eme eta lorerik gabeko 3). Laguardian, El Esperal eremuan, 14 landare kontu dira (8 ar eta 6 eme). Aurrerapauso handia da hori landareak EAEn duen kokapena eta haren ale-kopuruaren berri izateko; izan ere, aurretik egindako azterlanak epe askoz ere laburragoetan egin dute lan, eta ale-kopuru nabarmen apalagoak adierazten zituzten (Uribe-Echebarría, 2008).

ONDORIOAK				
	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Banaketa-eremua		X		
Populazioa		X		
Espeziearen habitata			X	
Etorkizunerako aurreikuspenak			X	
Kontserbazio-egoera				

Haplophyllum linifolium espezieari dagokionez, bi aleko populazioaren presentzia egiaztatu da Fontecha hareatzan, KBEaren mugatik metro gutxi batzuetara; beraz, ezin daiteke baztertu espezie hori KBEan bertan izan daitekeenik.

Presioak eta mehatxuak

- Lehia (K03.01): espezie horiek ez dute bizi diren habitatean menderatzaile izateko gaitasunik. Hori horrela, bazterreko eremuak hartzen dituzte, beste espezie batzuentzat (zurbeltza, abarritza, etab.) hain egokiak ez direnak.
- Beste prozesu natural batzuk (K05.02): egindako azterlanek erakutsi dute intsektuek harrapatzen dituztela haien haziak, heltze-garaiaren hasieran.
- Erretzeak (A10.01): behin eta berriro erretzen dira landaketen arteko ezpondak.

Nekazaritza eta aurrez adierazi gabeko basogintza-jarduerak (A11): mahastiak, arbendolondoak, olibondoak eta bestelako landaketen mantentze-lanei dagozkien jarduerak: kimaketen, harrien, landatze-hondakinen eta bestelakoen pilaketak.

4.3. PRESIO ETA MEHATXU NAGUSIAK KBE-AN

Atal honetan, Ebro ibaia/Río Ebro KBEak jasaten dituen presio eta mehatxu nagusiak biltzen dira, laburbilduta. Presioen eta mehatxuen azterketa eta balorazio honek oinarri hauek ditu: diagnostiko honetan orain arte emandako informazioa; landa-lanean hartutako oharrak (2010eko iraila), "EAEko mugape hidrografikoen ezaugarriak" (Eusko Jaurlaritza, 2005)¹², azterketak emandako informazioa (Uraren Esparru Zuzentarauko 5. eta 6. artikuluei jarraituz egin zen); eta Arabako Foru Aldundiko zerbitzuen eskarmentua, azken horiek baitira Batasunaren Intereseakoak diren Lekuak kudeatzen dituztenak haien izendapena egin zenetik.

Erantsita doan taula Ebro ibaia/Río Ebro KBEari dagozkion presioen balorazio globalaren matrizea da. Horretarako, eremuak gaur egun jasaten ari daitekeen mehatxuak identifikatu dira, eta presio horietako bakoitzak zer ingurune-aldagaitan eragiten duen.

Kontuan hartutako ingurumen-aldagai bakoitzak jasaten dituen presioak identifikatzeaz gain, presio horren balorazio globala egin da. Horretarako, ezaugarriak adierazteko aipatutako azterketan erabiltzen den sailkapena erabili da. Hau da:

Presio handia (esanguratsua)	Probabilitate handia dago ingurunean inpaktua eragiteko.
Presio arina (esanguratsua)	Probabilitatea badago ingurunean inpaktua eragiteko.
Presio txikia (ez esanguratsua)	Probabilitate handia dago ingurunean inpakturik ez eragiteko.

Beste alde batetik, 3. gehigarrian eremuan eragiten duten baldintzatzaileak adierazten dira (legezkoak, sektorekoak eta administratiboak), bai eta administrazioek KBE izendatu arte planifikatutako edo gauzatutako jarduera nagusiak ere. Informazio hori eta aurreko ataletan garatutakoa dira gerora KBEaren kudeaketa-helburuak eta -jarraibideak zehazteko oinarria.

¹² Azterlan horrek ez du adierazten zer presio eragiten zaizkion Ebro ibaiari Arabatik igarotzen denean, baina adierazten ditu haren ezkerreko ibaiadarretan (Omecillo, Baia, Zadorra, Jugalez eta beste ibaiadar batzuetan) egiten direnak.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

KBeko PRESIOAK									
LEHORREKO KORRIDOREA				URETAKO KORRIDOREA				AIREKO KORRIDOREA	
LOTUTAKO ELEMENTUAK									
Lizardiak, sahasiak Bisola, igaraba Ibaietako hegazti-fauna		Uretako habitatak Bisola, igaraba Arrainak Ibai-karramarro autoktonoa		Ibaietako hegazti-fauna					
ERAGINDAKO ALDAGIAK									
PRESIO-MOTA	PRESIOA	Erriberako landaredia	Uholde-lautada	Konektibitatea	Uraren kalitatea	Emari ekologikoa	Iragazkortasuna	Jarraitasuna	
Kutsadura-iturri zehatzak	Materia organikoaren eta nutrienteen ekarpena (oxigeno-eskari kimikoa, NTK, fosforoa)				Arina				
	Substantzia kutsagarrien ekarpena				Handia				
Kutsadura-iturri barreiatuak	Nekazaritzaren ondoriozko nutriente-ekarpena				Handia				
	Abeltzaintzaren ondoriozko nutriente-ekarpena				Txikia				
Nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduera herri-jabari hidraulikoan	Laboreak	Handia	Handia	Handia	Handia	Arina			
	Azienda	Txikia		Txikia					
	Itxiturak	Arina	Arina	Arina					
Aldaketa hidromorfologikoak	Erregimen hidrikoaren erregulazioa	Handia	Handia	Handia		Handia	Handia		
	Ur-hartzeak, kontsumorako	Arina	Arina	Arina	Arina	Arina	Arina		
	Presa txikiak	Arina	Arina	Arina	Arina		Handia		
Aldaketa morfologikoak	Babesak	Arina	Arina	Arina					
	Zubiak	Txikia		Txikia	Txikia				
	Azpiegiturak	Txikia	Txikia	Txikia					
	Linea elektrikoak	Txikia		Txikia	Txikia			Arina	
Espezie aloktonoak egotea	Fauna exotiko inbaditzailea				Handia				
	Flora exotiko inbaditzailea	Arina	Arina	Arina					
	Baso-landaketak	Handia	Handia	Handia					

5. KONTSERBAZIO-HELBURUAK

Orain, Ebro ibaia/río Ebro Kontserbazio Bereziko Eremuan ezartzen diren kontserbazio-helburuak adieraziko ditugu, eremu horretan giltzarri izan eta Batasunaren interesekoak diren habitaten eta espezieen kontserbaziorako.

Agiri honen 1. eranskinean zehazten dira, orientazio-izaeraz, helburu bakoitzari eta kontserbazio-neurrien jarraipenari aplikatzekoak zaizkien erreferentziatzko balioak eta xedeak.

Finkatutako helburuak lortzeko jarduera-eremuak proposatzen dira Jardueren Kokapeneko Mapa Orientagarrian. Horri dagokion kartografia helbide honetan dago ikusgai: www.euskadi.eus/natura2000

5.1. IBAI-KORRIDORE EKOLOGIKOA

Azken helburua	Ebro ibaia / Río Ebro KBEaren ibai-korridore ekologikoa kontserbatzea eta lehengora ekartzea
1. helburu operatiboa	Korridore ekologiko jarraitua kontserbatzea eta berreskuratzea, ibaiartzen arteko lotura bermatzeko, eta intereseko animalia-espezieak bizi eta lekualda daitezen errazteko. Helburu hori lortzeko, Batasunaren interesekoak diren ibaiartzetako habitatak berreskuratzeko jarduerak proposatzen dira. Ibar-basoak eta habitat horiek hartzeko oso egokiak diren beste eremu batzuk berreskuratzea da jarduera horietako bat, baita ibaiartzeko basoen jarraipen-eremuak oneratzeko ere KBE guztian. Horretarako, lan egingo da etenak dituzten eremuetan edo kontserbazio-helburuekin bateragarriak ez diren erabilerek narriatutako eremuetan. Kontserbazio-helburu hau lortzeko, herri-jabari hidraulikoa eta ibai-lurraldea (ibilgua, ibai-ertza eta uholde-lautada) zehaztu behar dira KBEan. Datu horiek jarduera-eremuen erreferentzia tekniko orientagarria izan behar dute, gutxienez. Agiriaren 1. eranskinean eta jarduera-eremuen mapan adierazten dira, orientazio-izaeraz, helburu hau betetzeko proposatzen diren erreferentzia-balioak (hektareatan) eta lehentasunezko jarduera-eremuak. Erreferentzia-balio horiek erdiesteko, borondatezko akordioak adostu behar dira ibaiartzetako jabe eta usufruktudunekin. Jardueraren garrantziak edo egokierak hala eskatzen badu, lurzoruen eskurapen publikoa baliatuko da. Era berean, beharrezkoa izango da, helburu hau betetzeko, sentsibilizazio- eta dibulgazio-lan handia egitea, ibai-korridore ekologikoa kontserbatzearen eta leheneratzearen garrantziaren inguruan.

2. helburu operatiboa	Ibaiertzetako ibai-eremuen kalitatea eta kontserbazio-egoera hobetzea. Aurreko helburuarekin lotutako helburua da hau, baina arreta berezia jartzen du herri-jabari publikoa babesteko helburuekin bateragarriak ez diren erabilerak eta jarduerak identifikatu eta zuzentzeko jardueretan; izan ere, KBEaren kontserbazio-helburuekin bateraezinak diren presioak eta eraginak sorrarazten dituzte. Ezarritako helburua betetzeko, erabilera eta jarduera horiek identifikatzeko lan batzuk planteatzen dira, baita jarduera-plan bat egitea ere, eragindako eremuak oneratzeko. Era berean, herri-jabari publikoan egiten diren erabilerak eta jarduerak ikuskatu eta kontrolatzeko lanak indartu behar dituzte gai-alor horretan eskudun diren administrazioek, garrantzi handi-handikoa baita jabari hori babestea ur-ekosistemari lotutako kontserbazio bereziko eremuetan. Helburu hau eta aurrekoa lortzeko, ez da nahikoa KBEak berezko dituen habitat naturalen arteko lotura ekologikoa hobetzea; izan ere, lotura hori hobetu behar da, era berean, inguruko beste eremu batzuekin, Natura 2000 sarean sartuta daudenekin, eta, oro har, mugakide dituen ingurumen-intereseko eremuekin. Lotura horiek egiteko, Arabako Foru Aldundiak eta Eusko Jaurlaritzak lotura ekologikoaren alorrean onartu dituzten estrategiak landu behar dira.
3. helburu operatiboa	Ingurumen-emarien erregimen bat bermatzea KBEan dauden emakida handienetan. Oinarrizko helburua da hau ere. Indarrean den Plangintza Hidrologikoaren Jarraibidea aintzat hartuta eta Natura 2000 sareko eremua dela kontuan izanda, emari horiek <i>"egokiak izan behar dute, habitaten edo espezieen kontserbazio-egoera onari eusteko edo haiek lehenera ekartzeko, eta horretarako, baldintza ekologikoak bete behar dira eta haien baitako funtzio ekologikoei epe luzera eutsi behar zaie"</i>. Agindu hori betetzeko, erabilpenik ez duten emakiden espedienteak iraungitzea bultzatzen duten arauak planteatzen dira, irizpide murriztaileak betetzea uraren erabilpena baimentzeko emakida berrietan, eta, Ebro ibaiaren Plan Hidrologikoak agintzen duena beteta, eremuan giltzarri diren habitaten eta espezieen kontserbazio-egoera ona iritsi edo zaintzeko egokia den emari ekologikoen araubidea betetzea. Azken neurri hori betetzeko, KBEari buruzko azterlan espezifikoak egin beharko dira. Ingurumen-emari horren ezarpena planaren bigarren ebaluazio-epean abiatzea aurreikusten da, KBEa izendatu ondoren (Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluko txostena).
4. helburu operatiboa	Uraren kalitatea eta ibaien egoera ekologikoa hobe dadin sustatzea KBEan. Oinarrizko helburua da hau gainerako helburuak lortzeko, eta KBE honetan berariaz, garrantzi berezia du Uraren Esparru Zuzentarauak ezartzen dituen ingurumen-helburuak ez betetzeko arriskua baitago KBEak haren baitan dituen ur-masetan. Funtsezkoa da, helburu horri ekiteko, hidrologia-plangintzak arautzen dituen saneamendu- eta arazte-planak betetzea, eta, ahal den neurrian, jarduera horiek betetzeko erritmoak eta egutegiak zehaztea eta lehenestea. Jarduera horien ondorioz, egoera ekologiko ona iritsi behar dute ur-masa horiek guztiek 2021. urtean. Helburu hori osatzeko, KBEko uren eta hartara isurtzen diren ur-efluenteen kalitatearen (egoera ekologikoaren) kontrola eta jarraipena egin behar da. Horretarako, kontrolak zorroztu behar dira KBEan kontserbatzekoak izan eta presio handiena jasaten duten elementuekiko (araztegi-tako isurtze-puntuak, saneamendu-sareak, industria-isuriak, etab.).

5. helburu operatiboa

Ur-korridoreen lotura ekologikoa hobetzea, oztopoak iragazkor bihurtzeko proiektuak programatu eta gauzatuz.

Planteatzen da, alde batetik, dauden oztopoak iragazkor bihurtzeko sistemen efikazia ebaluatzea, eta, bestetik, KBEko oztopo guztiak iragazkor bihurtzea, baldin eta egingarria baldin bada xede hori betetzea. Horrela jokatuta, ibaiko faunak gora eta behera egiteko aukera izango du eta lotura ekologikoa hobetuko da. Helburu hau mailaz maila betetzea aurreikusten da. Proposatzen diren azterlanek ematen dituzten emaitzen arabera emango zaie lehentasuna jarduerari, harik eta, 2027. urtean beranduenez, ezarritako helburua erdiesten den arte.

6. helburu operatiboa

Hegazti-faunak KBEari eragiten dioten linea elektrikoekin dituen talkak eta elektrokuzioak eragozteko eta/edo murrizteko.

Ibai-korridorea erabiltzen duen hegazti-faunak izaten dituen talkak eta elektrokuzioak eragotzi eta/edo murrizteko, zehaztasunez jakingo dira, lehendabizi, arazo horren nondik norakoak KBEan, eta jarduera-plan bat egingo da erakunde titularren laguntzarekin. Plan horrek talen eta elektrokuzioen aurkako neurriak hartuko ditu arazo handienak dakartzaten lineetan.

5.2. IBAIETAKO HABITATAK: URETAKO HABITATAK (EB. KOD.: 3150, 3250, 3260, 3270 ETA 3280), IHIAK (EB. KOD.: 6420), IBAIERTZEKO MEGAFORBIOAK (EB. KOD.: 6430) ETA IBARBASOAK (EB. KOD.: 92A0).

Azken helburua

Ibai-habitaten eta ibai-mosaikoaren heterogeneotasunaren kontserbazio-egoera hobetzea Ebro ibaia / Río Ebro KBEan:

- **Habitat naturalek hartutako azalera handitzea**
- **Habitat naturalen mosaikoaren dibertsitatea handitzea**
- **Ondoen kontserbatu diren guneen egungo egoerari eustea**

1. helburu operatiboa

Batasunaren intereseko habitaten azalera handitzea eta ibai-habitaten kontserbazio-egoera ezagutzea.

Helburu hau estu-estu lotuta dago "ibai-korridore ekologikoa" funtsezko elementuaren 1. helburu operatiboarekin. Funtsezko helburua da hau KBEa kudeatzeko, eta haren izendapenaren arrazoi izan ziren habitatak kontserbatzea eta haien kontserbazio-egoera hobetzea izan behar du xede. Helburu hau bete behar da lehenik, eremua kudeatzeko gainerako funtsezko elementuetarako finkatu diren helburuak betetzeko.

Orientazio moduan, 1. gehigarrian eta jardueren mapan adierazten dira helburu honi atxikitzen zaizkion erreferentzia-balioak (hektareatan) eta lehentasunezko jarduera-eremuak, landaredia naturala berrezarri eta oneratzeko KBEko jarduera-eremuetan.

Helburu honetan sartzen data, era berean, Batasunaren interesekoak izan eta azalera txikiak hartzen dituzten habitatak ezagutzea, eta ibai-eremuak berezko dituen beste elementu batzuk (uharteak, meandroak, legarrezko hondartzak, etab.) ezagutzea, ibilguak duen hartze-edukiera eta egitura-komplexutasuna hobetzen laguntzen duten aldetik.

Helburu honek, era berean, Habitaten Zuzentarauko 17. artikulua betetzeko bidea ematen du; izan ere, artikulua horrek arautzen du zuzentarauaren aplikazioari buruzko informazioa aurkeztu behar dela sei urtetik behin. Hurrengo ebaluazio-epe hau amaitu aurretik bete behar da, beraz, betebeharrak.

2. helburu operatiboa

Erregimen hidrikoa aldatzea eragin dezaketen jarduerak eragozteak.

Ibai-korridore ekologikoa elementu giltzarriaren 3. helburu operatiboarekin bat dator helburu hau, eta adierazten du ibaiaren laster-emariaren egoerak, unean-unean, egokia izan behar duela KBEaren izendapenaren arrazoi izan diren Batasunaren intereseko habitaten kontserbazio-egoera onari eusteko.

3. helburu operatiboa

KBEan dauden espezie exotiko inbaditzaileen kopurua murriztea

Flora-espezie inbaditzaileen ugaritzea kontrolatu nahi da helburu honekin, habitat naturalen kontserbazio-balioa narriatzen duten aldetik. Helburua betetzeko, espezie horiek kontrolatu eta desagerrarazteko aldizkako kanpainak egitea planteatzen da.

Helburu moduan planteatu da KBEan espezie inbaditzaileek egiten duten presioa oso txikia izatea KBEa izendatu ondorengo bigarren ebaluazio-epean.

5.3. BISOI EUOPARRA (*Mustela lutreola*)**Azken helburua**

Ebro ibaia / Río Ebro KBEan bisoi europarra egon dadin bermatzea, kontuan izanik espezie hori hartzeko duen gaitasuna

1. helburu operatiboa

KBE honetan bisoi europarraren populazio-egitura eta osasun-egoera nolakoa den hobeto jakitea.

Habitaten Zuzentzarauaren 17. artikulua betetzeko bidea ematen du helburu honek, baina, kontserbazioaren lehenezko balioari erreparatuta eta espezie horrek gaur egun sorrarazten duen mehatxu handia kontuan izanda, haren populazioak jarraitu eta kontrolatzeko lanak indartu eta haiek urtero egitea planteatzen da. Horrek aukera eman behar du hiru urtero ebaluatzeko espeziaren kontserbazio-egoera eta unean unean jakiten den egoerara egokitzeko haren kudeaketa.

Espeziea kontserbazio-egoera onean izan arte luzatu behar da, gutxienez, helburua betetzeko epea.

2. helburu operatiboa

Espezieak KBEan jasaten dituen inpaktuak murriztea.

KBEak dituen "puntu beltzak" hautematea eta zuzentzea da helburua, bisoi europarraren populazioen garapen egokia baldintza ez dezaten.

3. helburu operatiboa

KBEko bisoi europarraren banaketa-eremuaren barnean, bisoi amerikarraren populazio basatuak kontrolatzea.

KBEan bisoi amerikarraren ugaritzea kontrolatu nahi da helburu honekin, hura baita bisoi europarraren kontserbazioak duen arrisku nabarmenetako bat. Helburua betetzeko, espezie hori kontrolatu eta desagerrarazteko aldizkako kanpainak egitea proposatzen da.

Helburu moduan planteatu da KBEan bisoi amerikarraren presentziak egiten duen presioa txikia izatea KBEa izendatu ondorengo lehen ebaluazio-epean eta, gerorako epeetan, oso txikia izatea.

4. helburu operatiboa

Bisoi europarrarentzat interesekoak diren habitaten azalera handitzea KBEan.

KBEaren kudeaketa zuzendu behar duen helburu handietako bat da hau, Batasunaren interesekoak diren habitatak kontserbatu eta leheneratzeko helburuarekin batera. Elkarren arteko lotu handia dute bi helburuek. Kontuan izan behar da lehentasunezko helburua dela espezie hori kontserbatzea eta Ebro KBEa funtsezko eremua dela espezie horrentzat EAEn. Xede hau betetzeko, behar-beharrezkoa da espeziearentzat egokiak diren giroak babestu eta oneratzeko, harentzat kalitate handikoak izango diren habitatak sortuz eta hobetuz. Jardueren kokapen-mapan zehazten da, orientazio-izaeraz, lehentasunezko zer lur-eremutan egin daitezkeen jarduera horiek.

KBEa izendatu ondorengo lehen ebaluazio-epean landu beharreko lehentasunezko jarduerak dira, eta espezieak kontserbazio-egoera oneko egoera iristen duen arte luzatu behar da helburu honen indar-denbora.

5.4. IGARABA (*Lutra lutra*)**Azken helburua**

KBEan igaraba egon dadin bermatzea, kontuan izanik espezie hori hartzeko duen gaitasuna

1. helburu operatiboa

Populazio-egitura nolakoa den hobeto jakitea

Ez dirudi igaraben populazioek bisoi europarrarenen pareko egoera zailik bizi dutenik Araban; beraz, haiek 3 urtero kontrolatu eta ebaluatzeko helburua planteatzen da, baina aurreko kasuan baino intentsitate apalagoarekin. Hala ere, behar bezala bete behar dira lehen adierazitako Habitaten Zuzentarauak 17. artikuluan arautzen dituen jarraipen-eskakizunak.

2. helburu operatiboa

Espezieak KBEan jasaten dituen inpaktuak zuzentzea.

Funtsezko elementu honentzat ezarri diren helburuak bat datoz bisoi europarrarentzat ezarritakoekin. Espezie horietakoren baten onuran hartzen diren neurriak onuragarriak izango dira bestearentzat.

3. helburu operatiboa

Igarabarentzat interesekoak diren habitaten azalera handitzea KBEan.

Aurreko helburuarekin gertatzen den moduan, funtsezko elementu honentzat ezarri diren helburuak bat datoz bisoi europarrarentzat ezarritakoekin.

5.5. BECHSTEIN SAGUZARRA (*Myotis bechsteinii*)**Azken helburua**

Bechstein saguzarraren populazioen presentzia sustatzea BKEan

1. helburu operatiboa

KBEan dauden kiroptero-populazioen gaineko jakintza handitzea.

Hiru urtean behingo kontrola eta ebaluazioa egiteko helburua planteatzen da, lehen adierazi den Habitaten Zuzentzarauko 17. artikulua arautzen dituen jarraipen-eskakizunak betetzeko.

Alta, espezie horren habitata hobetzen lagundu behar dute ibai-korridore ekologikoaren funtzionaltasuna hobetzeko eta Batasunaren intereseko habitatak leheneratzeko neurriek.

5.6. IBAIETAKO HEGAZTI-FAUNA MARTIN ARRANTZALEA(*Alcedo atthis*), UHALDE-ENARA (*Riparia riparia*).

Azken helburua **KBEan martin arrantzalea eta uhalde-enara egon daitezen bermatzea, kontuan izanik espezie hori hartzeko duen gaitasuna**

1. helburu operatiboa

Martin arrantzalearen eta uhalde-enararen habitat-baldintzak hobetzea KBEan.

Lehenago "ibai-korridore ekologikoa" eta "ibai-habitata" elementuentzat ezarri diren helburuak bat datoz funtsezko elementu honentzat ezarri diren helburu askorekin. Horrez gainera, kasu honetan, hegazti-faunaren habitat-baldintzak hobetzeko, aztertu eta zuzentzekoak dira KBEan dauden linea elektrikoaren ondoriozko eraginak, talka egiteko edo elektrokutatzeko arriskua baitakarte.

2. helburu operatiboa

Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.

Uhalde-enararen eta martin arrantzalearen populazioen aldizkako jarraipena egiteko premia ezartzen du helburu honek. Uhalde-enararen kasuan, kontrolak Araban espezie horrentzat onartu den kudeaketa-planak adierazitako aldizkakotasunarekin egiteko helburua planteatzen da. Gainerako espezieentzat, haien populazioen egoera Habitaten Zuzentzarauak 17. artikuluan arautzen duen ebaluazio-epe bakoitzean (6 urte) jarraitzeko helburua planteatzen da.

5.7. APOARMATU KORRONTEZALEA (*Mauremys leprosa*)

Azken helburua **Apoarmatu korrontezalearen presentzia bermatzea Ebro ibaia / Río Ebro KBEan**

1. helburu operatiboa

Apoarmatu korrontezaleak KBEan zer kontserbazio-egoera duen jakitea.

Espezie honentzat proposatu diren helburuak betetzeko, hobeto jakin behar da zer presentzia duen KBEan eta zer mehatxu dituen. Orientazio-izaeraz, sei urtean behin haren populazioen jarraipena eta ebaluazioa egiteko helburua planteatzen da.

KBEa izendatu ondorenko lehen ebaluazio-epean heldu beharko litzaioke espezie horren egoerari buruzko jakintza hobetzeko lanari.

2. helburu operatiboa

KBEan dauden apoarmatu exotikoen espezieen banaketa eta ugaritasuna ezagutzea, haien hedapena kontrolatzeko.

Helburu hori lortzeko, KBEan apoarmatu korrontezalearentzat mehatxu diren espezie exotikoak kontrolatzeko kanpainak egin behar dira. Horrez gainera, ingurumen-heziketako eta sentsibilizazioko jarduerak egin behar dira eta irizpide teknikoak hedatu behar dira, etxeko abere moduan erabiltzen diren espezie exotikoak ingurunean aske uztea kaltegarria izan baitaiteke bertako populazioentzat.

3. helburu operatiboa

Espeziearen habitat-baldintzak hobetzea KBEan.

"Ibai-korridore ekologikoa" eta "Ibai Habitata" funtsezko elementuentzat adierazi diren kontserbazio-helburuak bat datoz KBEan apoarmatu korrontezalearen populazioa kontserbatu eta berreskuratzearen helburuarekin.

Helburu gehigarri moduan adierazten da espezie hori kudeatzeko plana onartzea.

5.8. APO EZPROIDUN ARRUNTA (*Pelobates Cultripes*)

Azken helburua	Ebro ibaia / Río Ebro KBEan apo ezproidun arrunta egon dadin bermatzea, kontuan izanik hura hartzeko duen gaitasuna
1. helburu operatiboa	Apo ezproidun arruntak KBEan zer kontserbazio-egoera duen jakitea. Apo ezproidun arruntak eta galtzeko arriskuan dauden fauna herrestariko beste espezie batzuek KBEan duten kontserbazio-egoeraren jarraipena egitea. Orientazio-izaeraz, sei urtean behin apo ezproidun arruntaren populazioen jarraipena eta ebaluazioa egiteko helburua planteatzen da.
2. helburu operatiboa	Espeziearen habitat-baldintzak hobetzea KBEan. "Ibai-korridore ekologikoa" eta "ibai-habitata" funtsezko elementuentzat adierazi diren kontserbazio-helburuak eta funtsezko elementutzat hartzen diren beste espezie batzuentzat kalitatezko habitata sortzeko helburua bat datoz KBEan apo ezproidun arruntaren populazioa kontserbatu eta berreskuratzeko helburuarekin.

5.9. ARRAIN-KOMUNITATEA: IBAI-KABUXA (*Salaria fluviatilis*), ZAPARDA (*Squalius pyrenaicus*), MAZKAR ARANTZADUNA (*Cobitis calderoni*), HEGATSGORRIA (*Achondrostoma arcasii*), LOINA TXIKIA (*Parachondrostoma miegii*)

Azken helburua	Ebro ibaia KBEan arrain-komunitatearen populazioak bermatzea, kontuan izanik haiek hartzeko duen gaitasuna
1. helburu operatiboa	KBEaren bertako arrain-komunitatearen populazio-egitura eta eskakizun ekologikoak zein diren jakitea. Oinarritzko helburua da, eta KBEan espezie horien presentziari eta haien populazioen egoerari buruzko ezagutza hobetzea du xede, abiapuntua baita populazio horien kontserbazio-egoera egokia lortzeko kudeaketa-neurriak diseinatzeko. Ezagutza-hobetze horri KBEa izendatu ondorenko lehen ebaluazio-aldian heldu beharko litzaioke. Beste helburu bat da erantzuna ematea KBEa honetan funtsezko elementu diren arrain-espezieen kontserbazio-egoeraren jarraipena egiteko premiari. Orientazio-erreferentzia moduan, 6 urtean behin haien egoeraren kontrola eta ebaluazioa egiteko helburu orokorra ezartzen da, galtzeko arriskuan dauden espezieen kasuan izan ezik. Kontrol eta ebaluazio hori 3 urtero egingo da azken espezie horien kasuan. Helburu hori betetzeko, premiazkoa da, era berean, sentsibilizazioko eta dibulgazioko lan handia egitea, espezie horien habitaten kontserbazioak duen garrantziaren eta ibaietara bertako arrainak botatzeak dituen arriskuen inguruan.
2. helburu operatiboa	Hegatsgorriak, loinak, ibai-kabuxak, zapardak eta mazkar arantzadunak KBEan dituzten habitat-baldintzak hobetzea. Helburu hori bat dator "ibai-korridore ekologikoa" funtsezko elementuaren helburu gehienekin, eta, bereziki, KBEko ur-masen egoera ekologikoa hobetzeko helburuarekin eta arrain-espezieen ibilera askerako oztopoak kentzeko helburuarekin. Hori horrela izanda, helburu hau betetzeko aurreikusten den denbora "ibai-korridore ekologikoa" funtsezko elementuari dagozkion neurrientzat zehaztu dena izango da.

5.10. NAIADEAK: *Potomida littoralis*, *Anodonta anatina*.

Azken helburua Naiade-populazioen presentzia bideragarriak bermatzea, KBEak haiek hartzeko duen gaitasuna aintzat hartuta.

1. helburu operatiboa

KBEko naiade-populazioak kontserbatu eta berreskuratzea.

Arrisku handian dauden espezieak dira, eta haien populazioak kontserbazio-egoera oso ahulean daude, haien habitat naturalaren egoera ez delako ona eta espezie inbaditzaileak dituelako inguruan, hala nola, zebra-muskuilua, bertako naiade-populazioak bazter ditzakeena. Horrenbestez, "ibai-korridore ekologikoa" funtsezko elementuarentzat adierazi diren helburuak bat dator funtsezko elementu honentzat ezarritakoekin. Horrez gainera, helburu hori lortzeko, haren mehatxu handienetako bat jarraitu eta kontrolatu behar da: zebra-muskuilua.

Helburu gehigarri moduan adierazten da talde hori kudeatzeko plana onartzea.

Planaren lehen faseetatik hasi behar da helburu hori lortzeko lana egiten.

2. helburu operatiboa

Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea

Naiade-populazioen kontserbazio-egoeraren jarraipena egiteko premia ezartzen du helburu honek. Populazioen egoera Habitaten Zuzentarauak 17. artikuluan arautzen duen ebaluazio-epe bakoitzean (6 urte) jarraitzeko eta ebaluatzeko helburua planteatzen da.

5.11. FLORA MEHATXATUA (*Ephedra fragilis* y *Haplophyllum linifolium*)¹³

Azken helburua *Ephedra fragilis* eta *Haplophyllum linifolium* populazioen kontserbazioa eta bideragarritasuna bermatzea

1. helburu operatiboa

***Ephedra fragilis* eta *Haplophyllum linifolium* populazioen jarraipena egitea KBEan.**

Aurreko kasuetan gertatzen den moduan, espezie horien populazioen kontserbazio-egoeraren jarraipena egiteko premia ezartzen du helburu honek. Hiru urtero populazioen egoeraren jarraipena eta ebaluazioa egitea proposatzen da, espezie mehatxatuak (galtzeko arriskuan daudenak) diren aldetik.

2. helburu operatiboa

KBEan *Ephedra fragilis* eta *Haplophyllum linifolium* populazioen landaretxoak ernetzeko eta hazteko protokoloak lantzea.

Aurrekoekin bat egiten du helburuak, baina "ex situ" landatzearen bidez egitea proposatzen da, gerora berriro jartzeko landareak KBEan.

3. helburu operatiboa

KBEko flora mehatxatuaren egoera jakitea eta haren ezaugarriak zehaztea.

Oinarrizko helburua da hau, eta haren xedea da hobeto jakitea Batasunaren intereseko zer landare-espezie dauden KBEan eta haien populazioek zer egoera bizi duten.

¹³ EAEko landaredia baskularraren zerrenda gorrian "desagertzeko arrisku larrian" dauden landaretxat jotzen direnak berreskuratzeke planak. IHOBE erakundeak egindako agiria, Aranzadi Zientzia Elkartarekin egindako kontratu bidez. Eusko Jaurlaritza, 2011ko urtarrila.

6. JARRAIPEN PROGRAMA

Hurrengo taulan, funtsezko elementu bakoitzaren ebaluazioa egingo da, horretarako zehaztu diren adierazleen bitartez; hau da, dokumentu honetan zehaztutako helburuen betetze-maila, hasierako balioa eta zehaztutako neurrien arrakasta adierazteko irizpidea adierazi dira.

Agiri honen 1. gehigarrian zehazten dira, orientazio-izaeraz, kontserbazio-helburuei lotzen zaizkien erreferentziazko balioak eta xedeak. Finkatutako helburuak lortzeko balia daitezkeen lehentasunezko jarduera-eremuak proposatzen dira Jardueren Kokapeneko Mapa Orientagarrian.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziazko balio objektiboa. Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
IBAI-KORRIDORE EKOLOGIKOA	Ebro ibaia / Río Ebro KBEaren ibai-korridore ekologikoa kontserbatzea eta lehengora ekartzea	Korridore ekologiko jarraitua kontserbatzea eta leheneratzea, ibaiertzen arteko lotura bermatzeko, eta intereseko animalia-espezieak bizi eta lekualda daitezen errazteko.	Leheneratutako erriberako landaredi naturalaren azalera (ha), ibilgutik oso gertu dauden makal-landaketek okupatua.		Zuzentaruak Batasunaren interesekotzat edo lehentasunekotzat katalogatutako ibaiertzetako habitaten azalera handitzea, arian-arian.
			Borondatezko akordioen bidez babestutako azalera (ha)		Borondatezko akordioei lotutako azalera handitzea, arian-arian
			Ibai-lurraldearen mugaketari buruzko azterketa	Egin gabe	Eginda
			Birlandatutako azalerak		Eraldatuta zeuden edo landarerik ez zuten eta birlandatu egin diren eremuen azalera handitzea, arian-arian.
		Sentsibilizazio-jarduerak (eskoletan eta nekazaritzako eta basogintzako sektoreetan), ibai-korridore ekologikoa kontserbatzeko	&&&& &&&& &&&& &&&&		Pixkanaka handitzea egindako sentsibilizazio-jardueren kopurua
		Ibaiertzetako ibai-eremuen kalitatea eta kontserbazio-egoera hobetzea.	KBEan aplikagarri den araudiarekin bat ez datozen eraikinen, baratzeen, hondakindegien eta beste okupazio-mota batzuen inbentarioa.	Egin gabe	Gero eta foku gehiago desagerraraztea

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako balio objektiboa. Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
			Andeatutako ibaiertz-eremuen zer azalera berreskuratu den		Andeatutako edo arauz kontra okupatutako ibaiertzeko gero eta eremu gehiago berreskuratzea eta leheneratzea, arian-arian.
		Emari-erregimen naturala bermatzea emakida nagusietan	Ibai-ekosistemako prozesuak ez eteteko beharrezkoak diren gutxieneko emariei buruzko azterketa	Egin gabe	Eginda eta emariak ezarrita
		Uraren kalitatea eta ibaien egoera ekologikoa hobe dadin sustatzea KBEan	KBEan egoera ekologiko onean dauden ur-masen (ibai-motakoak) kopurua, Uraren Esparru Zuzentaruak ezarritako parametroak aintzat hartuta KBEan egiteko dauden lehentasuneko saneamendu-proiektuak, Ebroko plan hidrologikoaren barruan	6 masa egoera ekologiko onean	KBEko ur-masa guzti-guztiek egoera ekologiko ona lortu dute
		Ur-korridoreen lotura ekologikoa hobetzea, oztupoak iragazkor bihurtzeko proiektuak programatu eta egikaritzuz.	Eskalen funtzionalitatea arrain-komunitatearentzat	Egin gabe	Eginda
			Arrain-komunitateak mugitzeko dituen oztupoak	Ezezaguna	Badakigu
			Gaindiezina duten Sobrongo urtegiak gain, 5 oztupo nagusi ditu, horietako 1 eskalarik gabea		Gero eta oztupo iragazkortu gehiago izatea
IBAI-HABITATAK	Ibai-habitaten eta ibai-	Hegazti-faunak KBEari eragiten dioten linea elektrikoekin dituen talkak eta elektrokuzioak eragoztear eta/edo murriztea	KBEaren eremuan talkak eta elektrokuzioak eragin ditzaketen linea elektrikoaren kopurua	Ezezaguna	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenarekin
		Batasunaren intereseko habitaten azalera handitzea eta ibai-habitaten kontserbazio-egoera ezagutzea.	KBEan habitat naturalek hartzen duten azalera (ha)	153,59 ha	Habitat naturalek KBEan hartzen duten azalera (ha) gero eta handiagoa izatea

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako balio objektiboa. Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
BISOI EUROPARRA (<i>Mustela lutreola</i>)	mosaikoaren heterogeneota sunaren kontserbazio-egoera hobetzea Ebro ibai / Río Ebro KBEan		KBEan gutxiengo diren habitat eta animaliak eta ibai-ekosistema dibertsifikatzen duten elementuak identifikatu eta haien kartografia egitea	Ezezaguna	Badakigu
		Erregimen hidrikoa aldatzea eragin dezaketen jarduerak eragozte	Bete egiten da ustiapen hidroelektriko nagusietan ezarritako ingurumen-emarien erregimena	Ezezaguna	Bete egiten da
		KBEan dauden espezie exotiko inbaditzaileen kopurua murriztea	KBEan flora-espezie exotikoen presentziak eragiten duen presio orokorra	Neurritzkoa	Txikia
		KBE honetan bisoi europarraren populazio-egitura eta osasun-egoera nolakoa den hobeto jakitea	Populazioaren egituraren eta osasun-egoeraren azterketa	Ezezaguna	Jakina
	Ebro ibai / Río Ebro KBEan bisoi europarra egon dadin bermatzea, kontuan izanik espezie hori hartzeko duen gaitasuna	Espezieak KBEan jasaten dituen inpaktuak zuzentzea.	KBEan dauden puntu beltzen kopurua	Ezezaguna	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenarekin
		KBEko bisoi europarraren banaketa-eremuaren barnean, bisoi amerikarraren populazio basatuak kontrolatzea	Ingurunetik ateratako bisoi amerikarren banako-kopurua	Ezezaguna	Bisoi amerikarra desagerraraztea KBEan, arian-arian
		Bisoi europarrarentzat interesekoak diren habitaten azalera handitzea KBEan	Bisoi europarrarentzat sortutako edo hobetutako kalitate handiko habitaten azalera		Kontserbazio-egoera egokian dauden habitaten azalera handitzea, arian-arian. 1. gehigarrian orientazio moduan ematen diren balioak hartzen dira erreferentzia moduan
		Populazio-egitura nolakoa den hobeto jakitea	Igarabaren populazio-egituraren azterketa KBEan	Ezezaguna	Jakina
	IGARABA ARRUNTA (<i>Lutra lutra</i>)	Espezieak KBEan jasaten dituen inpaktuak zuzentzea.	KBEan dauden puntu beltzen kopurua	Ezezaguna	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenarekin
		KBEan igaraba egon dadin bermatzea, kontuan izanik			

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako balio objektiboa. Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
	espezie hori hartzeko duen gaitasuna	Igarabarentzat intereseak diren habitaten azalera handitzea KBEan	Igarabarentzat sortutako edo hobetutako kalitate handiko habitaten azalera		Kontserbazio-egoera egokian dauden habitaten azalera handitzea, arian-arian. 1. gehigarrian orientazio moduan ematen diren balioak hartzen dira erreferentzia moduan
KIROPTEROAK (<i>Myotis bechsteini</i>)	Kiropteroen presentzia sustatzea KBEan	KBEan dauden kiroptero-populazioen gaineko jakintza handitzea.	KBEan dauden kiroptero-populazioak identifikatzea	Ezezaguna	Jakina
IBAIETAKO HEGAZTI- FAUNA	KBEan martin arrantzalea eta uhalde-enara egon daitezen bermatzea, kontuan izanik espezie hori hartzeko duen gaitasuna	KBEan, espezie horien habitataren baldintzak hobetzea Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	KBEaren eremuan talkak eta elektrokuzioak eragin ditzaketen linea elektrikoek kopurua Espezien banaketa eta populazio-egitura KBEan	Ezezaguna Ezezaguna	Ezaguna eta zuzentzeko proposamenarekin Jakina
APOARMATU KORRONTEZAL EA (<i>Mauremys leprosa</i>)	Apoarmatu korrontezaleak en presentzia bermatzea Ebro ibaia / Río Ebro KBEan	Apoarmatu korrontezaleak KBEan zer kontserbazio-egoera duen jakitea. KBEan dauden apoarmatu exotikoen espezieen banaketa eta ugartasuna ezagutzea, haiek desagerrarazteko	Espeziearen banaketa, populazio-egoera eta habitataren ezaugarriak Erretiratzeko diren apoarmatu exotikoen aleei buruzko azterlana	Ezezaguna Ezezaguna	Badakigu Badakigu
APO EZPROIDUNA (<i>Pelobates</i>)	Ebro ibaia / Río Ebro KBEan apo	Apo ezproidun arruntak KBEan zer kontserbazio-egoera duen jakitea.	Espeziearen populazio ugaltzailea	Ezezaguna	Badakigu

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako balio objektiboa. Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
<i>cultripes</i>)	ezproidun arrunta egon dadin bermatzea, kontuan izanik hura hartzeko duen gaitasuna	KBEan, espeziearen habitataren baldintzak hobetzea	Anfibioentzat egokiak diren putzuak/hezeguneak	Ezezaguna	Gero eta habitat egoki gehiago izatea anfibioentzat
ARRAIN-KOMUNITATEA	Ebro ibaia / Río Ebro KBEan arrain-komunitatearen populazioak bermatzea, kontuan izanik haien hartzeko duen gaitasuna	KBEaren bertako arrain-komunitatearen populazio-egitura eta eskakizun ekologikoak zein diren jakitea.	KBEko arrain-komunitatea osatzen duten espezieen mesohabitata nolakoa den jakiteko azterketa. Arrain-espezie autoktonoen eskakizun ekologikoak zehaztu eta haien kontserbazio-egoera ezagutzea.	Egin gabe	Eginda
	Naiade-populazioen presentzia bideragarriak bermatzea, KBEak haien hartzeko duen gaitasuna aintzat hartuta.	KBEan, arrain-komunitatearen habitataren baldintzak hobetzea	Arrain-komunitatearen habitatak kontserbatzeko jarraibide teknikoak idaztea eta hedatzea.	Egin gabe	Eginda
NAIADEAK (<i>Potomida littoralis</i> , <i>Anodonta anatina</i> , <i>Margaritifera auricularia</i>)		KBEan naiadeen populazioak kontserbatu eta leheneratzea	<i>Potomida littoralis</i> populazioaren jarraipena egitea KBEan	Jakina	Populazio-eremuari eustea edo hura handitzea
		Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.	Arabian naiadeen kudeaketa egiteko plana	-	Onespena
INTERESEKO LANDAREAK (<i>Ephedra fragilis</i> eta <i>Haplophylum linifolium</i>)			Zebra-muskuiluaren presentziak egiten duen presioa	Batere ez	Batere ez
		<i>Ephedra fragilis</i> eta <i>Haplophylum linifolium</i> populazioen jarraipena egitea KBEan	<i>Ephedra fragilis</i> eta <i>Haplophylum linifolium</i> populazioen kontserbazio-egoera monitorizatzea 3 urtean behin	Egin gabe	Eginda
		Arriskupean dauden flora-populazioak ezagutzea eta haien ezaugarriak adieraztea	Mehatxatuta dauden landareak identifikatzea eta populazioen errolda eta kartografia zehaztea KBEan	Egin gabe	Eginda

Funtsezko elementua	Azken helburua	Helburu operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentziako balio objektiboa. Helburu eta adierazle bakoitzari aplikatu beharreko azken balioa 1. gehigarrian adierazitakoa da
	na bermatzea	KBEan <i>Ephedra fragilis</i> eta <i>Haplophyllum linifolium</i> populazioen landaretxoak ernetzeko eta hazteko protokoloak lantzea.	Ernetzeko protokoloak egitea eta aleak landatzea KBEan	Egin gabe	Eginda

1. GEHIGARRIA

**KONTSERBAZIO-HELBURUETARAKO
ERREFERENTZIAZKOAK IZANGO DIREN
ORIENTAZIO-BALIOAK
EBRO IBAIA/RÍO EBRO KBE**

KONTSERBAZIO-HELBURUETARAKO ERREFERENTZIAZKOAK IZANGO DIREN ORIENTAZIO-BALIOAK EBRO IBAIA/RÍO EBRO KBE-RAKO

Ondoren, balio bat edo denbora-epe bat ezarrita duten erreferentzia-balioak proposatzen dira. Taulan helburu operatiboak proposatutako neurriekin edo jarduerekin lotzen dira, balioak eta erreferentziako epeak ezartzen dira helburu horietarako, eta jarduera gauzatzeko lehentasuneko eremuak adierazten dira, orientabide moduan, egokia baldin bada. Eremu horiek jardun-eremuen kokapenari buruzko mapa orientagarrian adierazita daude.

Oharra: Denbora-epe orientagarriak zehazteko, hauek hartu dira erreferentzia moduan: Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluko txosteneko ebaluazio-aldiak (2007-2012, 2013-2018, 2019-2024 eta abar), eta plangintza hidrologikoaren zikloi dagozkienaldiak (2015-2021, 2022-2027).

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
➤ Ibai-korridorea	1. helburua: Korridore ekologiko jarraitua kontserbatzea eta leheneratzea	1.JAR.1 eta 1.JAR.3 1.JAR.9 1.JAR.21 1.JAR.23	✓ Helburua da erriberako landaredi naturalaren banda jarraitua lehenera ekartzea edo hari eustea, eta gutxienez 5 metroko zabalerakoa izatea KBE osoan, eta erriberako korridorearen jarraitutasuna galdu den ibaiertz-zatietan jardutea. Erreferentziazko balio objektiboa 40 ha.		Ikusi mapan lehentasuneko jarduerak eremuak
		1.JAR.2 eta 1.JAR.3 1.JAR.9 1.JAR.21 1.JAR.23	✓ Azken helburua da ibarbasoak eta Batasunaren intereseko ibaiertzeko beste habitatat batzuk hartzeko ahalmen handia duten beste eremu batzuen leheneratzea sustatzea, urpean geratzeko arriskua 10 urtekoa duten sailetan (batez ere, makalak dituzte landatuta). Erreferentziazko balio objektiboa 60 ha.		Ikusi mapan lehentasuneko jarduerak eremuak
	2. helburua. Ibaiertzetako ibai-eremuen kalitatea eta kontserbazio-egoera hobetzea	1.JAR.3 1.JAR.8 1.JAR.24 1.JAR.25 1.JAR.26 1.JAR.27 1.JAR.28	✓ Fokuen % 20 desagerraraztea		Zehazteko

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
	3. helburua. Prozesu ekologikoen funtzionamendu ona bermatuko duten emari naturalen erregimena lortzea	1.JAR.4	✓ Emari ekologikoen erregimen egokia ezartzea, KBEan funtsezko elementutzat jotako habitaten edo espezieen kontserbazio-egoera egokiari eusteko edo hura lortzeko. Horretarako, haien eskakizun ekologikoak hartuko dira kontuan, eta beharrezkoak dituzten funtzio ekologikoei eutsiko zaie epe luzera.		
		1.JAR.5 1.JAR.6 1.JAR.10	✓ KBEan dauden ur-masen %100a dago egoera ekologiko onean, edo, hala ez denean, potentzial ekologiko onean		
	5. helburua. Uretako korridorearen lotura ekologikoa hobetzea	1.JAR.7	✓ Igarobideen %100aren eraginkortasuna ebaluatzea		✓ Ikus ebaluatzeako diren igarobideen kokapena eta iragazkor egin behar diren oztopoen kokapena jardueren mapan (1.JAR.7 kodea).
			✓ Teknikoki bideragarria den konponbidea duten oztopo guzti-guztiak iragazkorrak izan daitezen lortzea		
	➤ IBAIETAKO HABITATAK	1. helburua. Habitat naturalek hartzen duten guztirako azalera handitzen laguntzea, eta ibai-habitaten kontserbazio-egoera ezagutzea.	1.JAR.1 1.JAR.2	✓ Ibai-korridorearen 1. helburuko erreferentzia-balioak ezartzen dira (ibai-korridorea berreskuratzea)	
1.JAR.11 1.JAR.12 1.JAR.22			✓ Azalera txikia hartzen duten edo identifikatzen zailak diren ingurune urtararekin lotutako Batasunaren intereseko habitaten ezaugarriak identifikatzea eta haien kontserbazio-egoera ebaluatzea, eta Habitaten Zuzentarauko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea.		

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
✓ Bisoi europarra (<i>Mustela lutreola</i>)	2. helburua. Erregimen hidrikoa aldatzea eragin dezaketen jarduerak eragozteak.	1.JAR.4	✓ Emari ekologikoen erregimen egokia ezartzea, KBEan funtsezko elementutzat jotako habitaten edo espezieen kontserbazio-egoera egokiari eusteko edo hura lortzeko. Horretarako, haien eskakizun ekologikoak hartuko dira kontuan, eta beharrezkoak dituzten funtzio ekologikoei eutsiko zaie epe luzera.		
	3. helburua. Espezie exotikoak egon ez daitezen lortzea edo haien presentzia murriztea	1.JAR.17	✓ Espezie exotikoek eragindako presioa txikia izatea		
	1. helburua. Bisoi europarraren populazio-egitura eta osasun-egoera nolakoa den hobeto jakitea	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentzarauko 17. artikuluan eta espeziearen kudeaketa-planean ezarritako informazio-obligazioak betetzea	Urtetik urtera	
	2. helburua. Espezieak KBEan jasaten dituen inpaktuak zuzentzea.	JP.1 1.JAR.22	✓ "Puntu beltzak" zuzentzea habitata hobetzeko		
	3. helburua. KBEko bisoi europarraren banaketa-eremuaren barnean, bisoi amerikarraren populazio basatuak kontrolatzea	1.JAR.18	✓ Bisoi amerikarrak eragindako presioa oso txikia izatea		

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
	4. helburua. Bisoi europarrarentzat interesekoak diren habitaten azalera handitzea KBEn.	JP.E eta 1.JAR.1 1.JAR.2 1.JAR.22	✓ Bisoi europarrarentzat eta igarabarentzat kalitate handikoak diren habitatak sortzea eta hobetzea Erreferentziazko balio objektiboa 22 ha. ✓ Ibai-korridorearen 1. helburuko (ibai-korridorea leheneratzea) erreferentzia-balioak ezartzen dira hemen ere		- Ikusi mapan lehentasuneko jarduera-eremuak - Ikusi, halaber, ibai-korridore ekologikoaren 1. helburuko lehentasuneko jarduera-eremuak
✓ Igaraba (<i>Lutra lutra</i>)	1. helburua. Populazio-egitura nolakoa den hobeto jakitea.	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentzauko 17. artikuluan eta espeziearen kudeaketa-planean ezarritako informazio-obligazioak betetzea	3 urtean behin	
	2. helburua. Espezieak KBEn jasaten dituen inpaktuak zuzentzea.	JP.1 JP.E 1.JAR.22	✓ "Puntu beltzak" zuzentzea habitata hobetzeko		
	3. helburua. Igarabarentzat interesekoak diren habitaten azalera handitzea KBEn.	1.JAR.1 1.JAR.2 JP.2	✓ Ibai-korridore ekologikoaren 1. helburuko erreferentzia-balioak ezartzen dira (ibai-korridorea berreskuratzea), bai eta bisoi europarraren 4. helburukoak ere (espeziearen egoera hobetzea eta habitat egokiak sortzea espezie horrentzat)		✓ Ikus ibai-korridorearen 1. helburuan eta bisoi europarraren 4. helburuan planteatutako jarduera-eremuak (1.JAR.1, 1.JAR.2 eta JP.1 kodeak)
✓ Bechstein saguzarra (<i>Myotis bechsteinii</i>)	1. helburua. KBEn dauden kiroptero-populazioen gaineko jakintza handitzea.	1.JAR.16 1.JAR.19	✓ Habitaten Zuzentzauko 17. artikuluan eta espeziearen kudeaketa-planean ezarritako informazio-obligazioak betetzea	3 urtean behin	

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
✓ Ibaietako hegazti-fauna (uhalde-enara eta martin arrantzalea)	1. helburua. KBEn espezie horientzako habitataren baldintzak hobetzea eta goi-tentsioko lineek eragiten dituzten arazoak aztertzea	Ikus ibai-sistemako eta ibai-habitatetako jarduerak 1.JAR.20			✓ Ibai-korridorearen 1. helburuko jarduera-eremuak
	2. helburua. Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea, espeziearen kontserbazio-egoeraren jarraipena eginez, aldian-aldian	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentzarauko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea, bai eta idatzi beharreko kudeaketa-planean ezarritakoak ere, egiten bada	6 urtean behin	
✓ Apoarmatu korrontezalea (<i>Mauremys leprosa</i>)	1. helburua. Apoarmatu korrontezaleak KBEn zer kontserbazio-egoera duen jakitea	1.JAR.16	✓ Apoarmatu korrontezalearen populazioen ezaugarriak zehaztea ✓ Habitaten Zuzentzarauko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea.	6 urtean behin, edo idatzi beharreko kudeaketa- planean ezarritako aldizkakotas unez	
	2. helburua. KBEn dauden apoarmatu exotikoen espezieen banaketa eta ugaritasuna ezagutzea, haien hedapena kontrolatzeko.	1.JAR.18	✓ Apoarmatu exotikoek eragindako presioa oso txikia izatea		

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
	3. helburua. . KBEan, espeziearen habitataren baldintzak hobetzea	Ibai-korridore ekologikorak o eta ibai-habitatetara planteatutako guztiak JP.2 1.JAR.19	✓ Ibai-korridorearen 4. helburuko erreferentzia-balioak ezartzen dira (ibaletako uren eta egoera ekologikoaren kalitatea hobetu dadin bultzatzea KBEan).	Ikus ibai-sistemako eta ibai-habitatetako orientazioak	✓ Ikus ibai-korridorearen 1. helburuan eta bisoi europarraren 4. helburuan planteatutako jarduera-eremuak
✓ Apo ezpoidun arrunta <i>Pelobates</i> <i>Cultripes</i>	1. helburua. Apo ezpoidun arruntak KBEan zer kontserbazio-egoera duen jakitea.	1.JAR.16	✓ Apo ezpoidunaren populazioen ezaugarriak zehaztea. ✓ Habitaten Zuzentzarauko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea.	6 urtean behin	
	2. helburua. KBEan, espeziearen habitataren baldintzak hobetzea	JP.2 JP.3 Ibai-korridore ekologikorak o eta ibai-habitatetara planteatutako guztiak	✓ Ibai-korridore ekologikoa funtsezko elementuaren erreferentzia balioak ezartzen dira bereziki.		✓ Ikus ibai-korridorearen 1. helburuan eta bisoi europarraren 4. helburuan planteatutako jarduera-eremuak.
✓ Arrain-komunitatea Ibai-kabuxa (<i>Salapia</i>)	1. helburua. KBEko arrain-komunitatearen populazio-egitura eta eskakizun ekologikoak zein diren jakitea	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentzarauko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea, eta, baldin badaude, kudeaketa-planean ezarritakoak.	6 urtean behin	

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
<i>fluvialis</i>), zaparda (<i>Squalius pyrenaicus</i>), mazkar arantzaduna (<i>Cobitis calderoni</i>), hegatsgorria (<i>Achondrostoma arcasii</i>), loina txikia (<i>Parachondrostoma miegii</i>)	2. helburua. KBEan, arrain-espezieen habitataren baldintzak hobetzea	1.JAR.4 1.JAR.5 1.JAR.6 1.JAR.7 1.JAR.8 1.JAR.9 1.JAR.10 1.JAR.18 1.JAR.21 1.JAR.22 1.JAR.27	✓ Ibai-korridore ekologikoaren 3. eta 4. helburuetako erreferentzia-balioak aplikatzen dira (KBEko ur-masa guztiek egoera ekologiko ona iristea)		✓ Iku ibai-korridore ekologikoaren 1. helburuan planteatutako jarduerak eremuak
✓ Naiadeak (<i>Potomida littoralis</i> ,	1. helburua. KBEan naiadeen populazioak kontserbatu eta berreskuratzea	1.JAR.6 1.JAR.18 1.JAR.19	✓ Teknikoki bideragarria den konponbidea duten oztopo guzti-guztiak iragazkorrak izan daitezen lortzea		

2015eko maiatzaren 5a, astearta

Funtsezko elementua	Helburu operatiboa	Lotutako neurriak	Erreferentziazko balio objektiboa	Epea edo aldia	Lehentasuneko eremuak (ikus jardueren kokapenaren mapa orientagarria)
<i>Anodonta anatina</i> .	2. helburua. Planteatutako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea	1.JAR.16	✓ Habitaten Zuzentzarauko 17. artikuluan ezarritako informazio-obligazioak betetzea, bai eta idatzi beharreko kudeaketa-planean ezarritako aldizkakotas unez, baldin eta azken hori egiten baldin bada	6 urtetik behin, edo idatzi beharreko kudeaketa-planean ezarritako aldizkakotas unez, baldin eta azken hori egiten baldin bada	
✓ Flora mehatxatua (<i>Ephedra fragilis</i> eta <i>Haplophyllum linifolium</i>)	1. helburua. <i>Ephedra fragilis</i> eta <i>Haplophyllum linifolium</i> populazioen jarraipena egitea KBEan.	1.JAR.15	✓ Idaztekoa den kudeaketa-planean adierazten diren informazio-obligazioak betetzea, baldin eta hura idazten baldin bada	3 urtean behin	
	2. helburua. KBEan <i>Ephedra fragilis</i> eta <i>Haplophyllum linifolium</i> populazioen landaretxoak ernetzeko eta hazteko protokoloak lantzea.	JP.4 1.JAR.19			✓ Ikus kokapena jardueren mapan (JP.4 kodea)
	3. helburua. KBEko flora mehatxatuaren egoera jakitea eta haren ezaugarriak zehaztea.	1.JAR.14			

VI. ERANSKINA, MARTXOAREN 17KO 35/2015 DEKRETUARENA

**ES2110006 Baia ibaia / Río Baia KBEaren kudeaketako
gidalerroak eta neurriak**

1. KUDEAKETAKO GIDALERRO ETA NEURRIAK

Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duen apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuak zioen azalpenean dioenez, "erkidegoko araudiaren babespean sortutako guneen babeserako figurak aztertzeke mekanismo zehatza ezartzen du", zehazki, Natura 2000 Sarearen barruko Natur Gune Babestuei dagokienez.

Hala, 1/2014 Legegintzako Dekretuak, 22. artikuluko 5. idatzi-zatian, zera ezartzen du: "Lurralde historikoetako foru-organoek kudeaketa-jarraibideak onartuko dituzte, kontserbazio-helburuak oinarri hartuta, honako hauek jasoko dituztenak: eremuak kontserbazio-egoera egokian mantentzeko neurri egokiak, habitat naturalak eta espezieen habitatak hondatzea ekiditeko neurri egokiak eta inguru horien izendapena bultzatu duten espezieei eragiten dieten aldaketak ekiditeko neurriak."

Artikulu horretan ezarrita dagoena betetzeko, agiri honetan Baia ibaia KBEaren Kudeaketako Gidalerro eta Neurriak ezartzen dira.

IBAI KORRIDORE EKOLOGIKOA**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Baia ibaia KBeko ibai korridorea kontserbatzea eta lehengoratzeta.
1. helburu operatiboa	Ibaiertzeko landaredi naturaleko zerrenda bat kontserbatu eta lehengoratzeta, faunaren joan-etorriak ahalbidetzeko. 1.AC.1. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, lur landatuengatik, larreengatik edo etenak sorrarazi ahal dituzten bestelako erabilerengatik ibaiertzeko basoaren jarraitasuna galdu den tarteetan ibaiertzetako habitatak lehengoratzeko. Helburua ibaiertzeko landaredi naturaleko zerrenda etengabe bat lehengoratu eta mantentzea izango da. Zerrenda horrek gutxienez 5 metroko zabalera izango du ibilguaren mugatik KBEaren tarte osoan, Organo Kudeatzaileak zehazten dituen lehentasunezko esparruetan eta organo horrek ezartzen dituen lehentasunen arabera. KBE planifikatzeko eta kudeatzeko eskumena duten administrazioek parte hartuko dute zerrenda hori ezartzean. 1.AC.2. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, gaur egun 10 urtetik gorako birgertatze aldia duen uholde arriskudun aldearen barruan eta nolanahi ere ubidetik hurbilen dagoen 15 m-ko zerrendan landatutako makalek okupatzen dituzten lursailetan ibarbasoak sortzeko eta ibaiertzeko basoa birsortzeko. Hala, ibaiertzeko sistemei lotutako fauna espezieen babeslekuetarako gune aproposak sortu nahi dira, bereziki igarabentzat eta bisoiarentzat. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE kudeatzen duen organoak zehaztuko du. 1.AC.9. Baia Ibaia KBeko ibaiertzeko habitatak ekologia aldetik lehengoratu eta hobetzeko jarduketak. Kanalizazioengatik, ubideratzeengatik edo harri lubetengatik sortutako aldaketak edo bestelako gune hondatuak dituzten guneak nahiz landaredia falta larria duten azalerak landareberritzeko proiektuak egikaritzeko dira, alde batetik ubideari itzala emateko eta udan ibaiertzetan zuhaitz faltarengatik izaten diren tenperatura altuen ondorioak arintzeko, eta bestetik, hondatutako ibaiertzeko habitaten egoera ekologikoa hobetzeko. Halako aldaketak dituzten tartetako jarduketan kokalekuen mapan irudikatzen dira orientabide modura.
Neurriak	

Jarduketa horiek diseinatzean kontuan hartuko dira KBeko funtseko elementu diren espezieen ingurumen arloko eskakizunak. Jarduketa horren barruan, beharrezkoa den kasuetan, balio ekologiko handiko lurren eskurapen, errentamendu, usufruktu edota zortasuneko eragiketak sartuko dira. Jarduteko esparru zehatzak KBEaren Organo Kudeatzaileak definitu beharko ditu, egindako xehetasuneko inbentarioa oinarri hartuta.

Era berean, ubideko ezpondetan salikazeoen estakilatutako egitea aurreikusiko da, alde horretan bertan bildutako aldaxkak erabiliz. Halaber, zuhaixkarik edo zuhaitzik ez duten guneeetan landaketak egingo dira ibaiertzetako habitat naturalak lehengoratzeko, bereziki "Lehentasunezko Interesa" duten habitatak.

1.AC.3 jarduketa aplikatuz, arro erakunde eskudunaren aurrean Jabari Publiko Hidraulikoa zehatz dadila sustatuko da, erakunde horrek egindako edo baliozkotutako azterlan teknikoetan oinarrituta. Horretarako, kontuan hartuko dira ezaugarri morfologikoak, azterlan hidrologiko eta hidraulikoak eta eskuragarri dauden erreferentzia historikoak. JPH alderdi teknikoan zehazteko bildutako informazioa oinarri hartuta, azterlan bat egingo da Baia ibaiaren ibai lurraldearen mugak definitzeko.

1.AC.23. KBEan ezaugarri bereziak edo erabilera publiko berezia duten lekuetan, ingurune bakoitzari egokitutako seinaleak instalatuko dira, KBE nahiz haren ingurumen balioak identifikatzeko.

1.AC.21. Ibai korridorea kontserbatzearen garrantziari buruz sentsibilizatzeko jarduketak egitea eskualdeko Udaletan, Administrazio Batzordeetan, Koadriletan, Ikastetxeetan eta nekazaritza eta basogintza elkarteetan.

Ibai Habitatak izeneko Funtsezko Elementuaren neurriak aplikatu behar dira.

2. helburu operatiboa.	Ibaiertzetako ibai eremuen kalitatea eta kontserbazio egoera hobetzea.
Neurriak	1.AC.24. Baia ibaiaren KBEari buruz egindako <u>Diagnostiko Azterlanak</u> eguneratu eta zehaztu. "Europar Batasunaren Intereseko" eta "Lehentasuna duen Europar Batasunaren Intereseko" gisa katalogatutako ibaiertz eta habitaten kontserbazio egoera eguneratu eta zehaztu, 1/2000 eskalan. KBEan dauden aldaketak eta ingurumen eraginik behinenak identifikatuko dira. Inbentario bat egingo da. Bertan agertuko dira hondatutako ibaiertzeko habitatak, eta eremuak garrantzitsuenetan egonkortasun arazoak dituzten eta ekologia aldetik lehengoratu eta hobetu behar diren ezpondak ere. 1.AC.25. Jarduketa Plana. Egindako Diagnostiko Azterlanean lortutako emaitzak ikusita, Jarduketa Plan bat definituko da. Plan horrek neurri zehatzak definituko ditu, detektatutako ingurumen arazoak konpontzeko, dauden ingurumen eraginak zuzentzeko eta eraginpean dauden eremuak ekologia aldetik atondu eta lehengoratzeko. Jarduketa planak "Unean uneko eragin guñeak" eta "Modu linealean aldatutako guñeak" bereiziko ditu. Eragin mota bakoitza lehengoratu eta zuzentzeko jarraibide batzuk ezarriko dira. Alde horretatik, jarduketan arteko lehentasunak ezarriko dira eta haien balorazio ekonomikoa egingo da. Horretarako, batasunaren intereseko edota lehentasunezko jarduketan lehentasuna ezarriko da, 92/43/CE Zuzentarauaren arabera. 1.AC.26. Kontrolik gabeko isurketen eragina jasan duten eremuak lehengoratzeko. Horren barruan hauek egin beharko dira: - Hondakinak kendu, eta geroago tratatu eta behar bezala kudeatu. - eraginpean dauden guñeak ingurumen aldetik lehengoratu, babestutako habitatak lehengoratzeko.

1.AC.27. KBEan aplikatu beharreko araudiari egokitu ez zaizkion baratze eta eraikinen eta bestelako okupazio edo kokalekuen administrazio egoera aztertu eta halakoak desagerrarazi, baldin eta Natur Gune Babestuaren babesa eta helburuen lorpena arriskuan jartzen badituzte. Beste administrazio eskudun batzuekin lankidetzan, halakoak desagerrarazteko eta eraginpean dauden habitatak lehengoratzeko jarduketak inplementatu. Administrazio eskudunari eskatuko zaio KBEaren eremuan ikuskapen lan gehiago egin ditzala eta ur hartuneen kontrola egin dezala, administrazio eskudunekin lankidetzan. Eraginpean dauden esparruak lehengoratzeko jarduerak abian jarri, bidezkoa bada. KBEko sektore garrantzitsuenetan esku-hartzeen lehentasunak ezarri.

1.AC.8. Ibai korridorean dauden azpiegituretan zehar (garraio bideak, eroanbideak eta bestelako egiturak) igarotzeko esku-hartze proiektuak egin, bereziki funtzionatzen edo ustiatzen ari diren herri lanen eraginpean dauden ibaiertzeko ingurune eta habitatak atontzeko. KBEaren lehentasunezko esparruetan titularrak diren Erakunde eta Administrazioekin lankidetzan jarduketak egitea sustatuko da.

1.AC.28. Lotura ekologikoaren arloan onartutako estrategiak aplikatu, KBEan batasunaren intereseko edota lehentasunezko habitaten arteko lotura bultzatzeko, bai eta hurbil dauden Natura 2000 Sareko beste habitat katalogatu batzuekin eta orokorrean mugakide diren eta ingurumen aldetik interesa duten esparruekin ere. Lotura aldetik interesa duten guneak identifikatu, eta bidezkoa bada kontserbatzeko eta hobetzeko jarduketak inplementatu.

3. helburu operatiboa

KBEaren esparruan uren kalitatearen eta egoera ekologikoaren hobekuntza bultzatzea.

Neurriak

1.AC.10. Bultzatu egingo dira Ebroko Mugape Hidrografikoko Plan Hidrologikoan aurreikusitako saneamendu eta arazte planak, KBEari eragiten diotenak eta egikaritu gabe daudenak.

1.AC.6. Organo eskudunak ibaien egoera ekologikoaren jarraipena egiten jarraituko du (ikusi gaur egungo kontrol guneen kokalekuak jarduketan mapan, **1.AC.5** kodea), baita KBEan isuritako efluenteen jarraipena ere, ingurumen arloan, eta bereziki urak KBEra isurtzen dituzten biztanle guneetako araztegiei eta saneamendu sistemei dagokienez, ur masen egoera ekologiko ona lortzen edota mantentzen dela bermatzeko.

Urtero txosten espezifiko bat egingo da KBErako. Txosten horretan hauek ezarriko dira: ur masen egoera ekologikoa, habitata kutsatu eta aldatu ahal duten iturriak, bidezkoa bada, eta egoera ekologiko ona bermatzeko beharrezkoak diren neurri zuzentzaileak ere bai.

4. helburu operatiboa	Uretako korridorearen lotura ekologikoa hobetzea, oztopoak iragazkor bihurtzeari buruzko proiektuak programatuz eta egikaritzuz.
Neurriak	1.AC.7. KBEaren esparruan dauden oztopoen inbentarioa garatzean (ikusi kokalekuen mapa), iragazkortasunerako sistemarik ez duten oztopoak iragazkor bihurtzeko proiektuak idatziko dira, kontuan hartuta horretarako egindako agiri teknikoetan ezarrita dauden lehentasunak. Aukera badago, oztopoa eraitsiko da, edo bestela, iragazkortasunerako eraginkorrena den konponbidea aukeratuko da. Ahal dela, ondoz ondoko asken eskalak egin beharrean, alboko arrapalak edo bideak egingo dira. Neurri horren barruan, La Encontrada aldean (Abornikano) dagoen A7093 presa txikia iragazkor bihurtzeko proiektua egikaritu behar da, hori iragazkor bihurtzea lehentasunezkoa dela uste baita.
5. helburu operatiboa	KBEaren esparruaren barruko ibai ibilguetan emari naturalak bermatzea.
Neurriak	1.AC.4. Arro erakunde eskudunaren aurrean, KBEaren esparruan indarrean dauden emakida nagusietan aplikatzen den ingurumen emarien araubidea berrikustea sustatuko da. Horretarako azterlan espezifikoak egingo dira. Azterlan horien helburua lekuan funtsezko elementuak diren habitat edo espezieen kontserbazio egoera ona mantendu edo lehengoratzeko egokia den emari ekologikoen erregimena zehaztea izango da, habitat edo espezie horien eskakizunei erantzuteko eta eragiten dieten funtzio ekologikoak epe luzean mantentzeko.
6. helburu operatiboa	KBEan dauden linea elektrikoekin talka egiteagatik edo elektrokutatzeagatik hegaztiak jasaten dituzten ukipenak saihestea edotagutxitzea
Neurriak	1.AC.20. KBEaren esparruan dauden linea elektrikoen arazoa aztertuko da. Hegaztiak talka egiteko edo elektrokutatzeko dituzten arriskuak identifikatuko dira. Titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egingo da, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektrokuzioaren aurkako neurriak ezartzeko.

IBAI HABITATAK: URETAKO HABITATAK (KOD. UE 3150, 3240, 3260, 3270, 3280) ETA IBAIERTZEKO BASOAK (KOD. UE 91E0*, 92A0, 91B0)
Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Ibai habitaten kontserbazio egoera eta ibai mosaikoaren heterogeneotasuna hobetzea - Habitat naturalek okupatzen duten azalera handitzea - Habitat naturalen mosaikoen aniztasuna handitzea. - Ondoen kontserbatzen diren kokalekuak gaur egungo egoeran mantentzea.
1. helburu operatiboa	Habitat naturalek okupatutako azalera orokorra handitzea eta KBEaren esparruan batasunaren edotaeskualdearen intereseko floraren habitat eta espezieen banaketari eta presentziari buruzko ezagutza hobetzea.
Neurriak	1. AC.11. KBEan funtsezkotzat jotzen diren habitaten bilakaeraren jarraipeneko protokolo bat ezarriko da (6 urterik behin). Halaber, KBEan dauden batasunaren edotaeskualdearen intereseko flora espezieen populazioak detektatzeko eta kartografiatzeko laginketa espezifikoa egingo dira (1.AC.14 jarduketak). 1.AC.12. Urari lotuta dauden batasunaren intereseko habitatak inbentariatu eta, bidezkoa bada, horien xehetasuneko kartografia egin, azalera txikiak okupatzen badituzte, egoera optimoa urteko sasoi jakin batzuetan badute edo zehazteko teknika bereziak eskatzen badituzte, adibidez habitat mota hauek: 3150 <i>Magnopotamion</i> edo <i>Hydrocharition</i> landaredia duten laku eutrofiko naturalak, 3250 Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak <i>Glaucium flavum</i>-ekin; 3260 Estaia muinotar eta menditarreko ibaiak, <i>Ranunculion fluitantis</i> eta <i>Callitricho-Batrachion</i>-eko landarediarekin, 3270, Ertz lohitsuak dituzten ibaiak, <i>Chenopodion rubri p.p</i> eta <i>Bidention p.p.</i>-ko urteko landaredia dutenak; 3280 Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak, <i>Paspalo-Agrostidion-dunak</i>, eta <i>Salix</i> eta <i>Populus alba</i>-ko ibaiertzeko landare-gortinekin, eta 6430 Lautadako orlen eta mendiko zoruen eta zoru alpinoen megaforbio eutrofo hidrofiloak. Uretako habitat horien bilakaeraren aldizkako jarraipenerako protokoloa ezarriko da (6 urterik behin) eta lortutako emaitzek emarien erregimenari eta uren kalitateari buruz eskuragarri dauden datuekin duten harremana aztertuko da. 1.AC.22. KBEko funtsezko elementu diren espezieen habitatak kontserbatzeko gidalerro teknikoak idatzi eta zabalduko dira. Halaber, funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan ezarritako jarduketak aplikatu behar dira ibai korridorea kontserbatu eta lehengoratzeko, bereziki KBEan ibaiertzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta 1.AC.2.

2. helburu operatiboa	KBEan espezie exotiko inbaditzaileen presentzia gutxitzea
Neurriak	1. AC.17. KBEko habitat naturalen balio-galera eragiten duten flora exotiko inbaditzaileen espezieak (<i>Ailanthus altissima</i>, batik bat) desagerrarazteko eta haien aldizkako jarraipena egiteko jarduketak egingo dira. Habitat naturalen egiturarentzat eta funtzioentzat kaltegarriak ez diren metodoak erabiliko dira. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE Kudeatzen duen organoak zehaztuko du.

BISOI EUROPARRA (*Mustela lutreola*)**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Bisoi europarrak Baia ibaia KBEan egon daitezela bermatzea, KBEaren harrera ahalmenarekin bat etorruta, kanpoko esku-hartzerik gabe edo esku-hartzerik txikienarekin, espeziearen kontserbazio egokia ahalbidetzeko.
1. helburu operatiboa	KBEan bisoiaren gaineko eraginak zuzentzea.
Neurriak	Ibai Korridorea funtsezko elementurako proposatutako neurri guztiak aplikatu ahal dira, bereziki ibaiertzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta 1.AC.2, uretako korridorean oztopoak kentzea, ibai ekosistemaren funtzio eta prozesuak mantentzeko beharrezkoak diren gutxieneko emari ekologikoak errespetatzea eta hartutako neurrien eraginkortasunaren jarraipena egitea. Ibaiertzeko Habitatak Funtsezko Elementurako proposatutako neurriak ere aplikatu behar dira, ibai mosaikoaren kontserbazio egoera eta heterogeneotasuna hobetzeko nahiz gaur egun balio ekologikorik handiena duten kokalekuen kontserbazioa bermatzeko. AP.1. Faunarentzat igarobideak identifikatu eta ezarri "gune beltzetan" eta igarobideetan, adibidez A-2622 eskualde errepidean, Pobes baino lehenago eta geroago; han, animaliak sarritan harrapatzen dituzte.
2. helburu operatiboa	KBEko bisoi europarraren banaketa eremuaren barruan dauden bisoi amerikar basatuak kontrolatzea.
Neurriak	1.AC.18. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen jarraipena eta aldizkako kontrola egingo dira modu iraunkorrean. Funtsezko elementutzat jotzen diren espezieen gainean ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira (bisoi amerikarra).
3. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEan bisoi europarreko populazioen urteko jarraipena egingo da eta 3 urterik behin haien kontserbazio egoera, bilakaera demografikoa eta habitatei eragiten dieten asaldurak ebaluatuko dira, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko.

IGARABA PALEARTIKOA (*Lutra lutra*)**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Igarabaren populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea, kanpoko esku-hartzerik gabe edo esku-hartzerik txikienarekin, espeziearen kontserbazio egokia ahalbidetzeko.
1. helburu operatiboa	Espeziearen gaineko eraginak zuzentzea eta KBEan habitataren egoera hobetzea igarabarentzat.
Neurriak	Ibai Korridorea funtsezko elementurako proposatutako neurri guztiak aplikatu ahal dira, bereziki ibaiartzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta 1.AC.2, uretako korridorean oztopoak kentzea, ibai ekosistemaren funtzio eta prozesuak mantentzeko beharrezkoak diren gutxieneko emari ekologikoak errespetatzea eta hartutako neurrien eraginkortasunaren jarraipena egitea. Ibaiartzeko Habitatak Funtsezko Elementurako proposatutako neurriak ere aplikatu behar dira, ibai mosaikoaren kontserbazio egoera eta heterogeneotasuna hobetzeko nahiz gaur egun balio ekologikorik handiena duten kokalekuen kontserbazioa bermatzeko. Era berean, AP.1 jarduketa aplikatu behar da faunarentzat igarobideak identifikatu eta ezartzeko "gune beltzetan" eta igarobideetan, adibidez A-2622 eskualde errepidean, Pobes baino lehenago eta geroago; han, animaliak sarritan harrapatzen dituzte.
2. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEan igarabaren populazioen aldizkako jarraipena eta ebaluazioa egingo dira (gutxienez 3 urterik behin). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren, bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren diagnostikoa egingo da, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Igaraba paleartikoaren kontserbazio egoeraren jarraipen eta ebaluaziorako neurriak, funtsean, hauek izango dira: presentzia-absentzia azterketak eta espeziearen populazioaren azterketak egitea, funtsean banakoen ezaugarritze genetiko indibidualean eta tarteen okupazioan oinarrituta. Azterketa horietan kontuan hartu beharko dira lurralde mugakideen baterako gidalerroak.

ARRAINAK: LOINA (*Parachondrostoma miegii*), AMUARRAIN ARRUNTA (*Salmo trutta fario*), MAZKAR ARANTZADUNA (*Cobitis calderoni*), IBAI KABUXA (*Salaria fluviatilis*) eta ZAPARDA (*Squalius pyrenaicus*)

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Arrain populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea, kanpoko esku-hartzerik gabe edo esku-hartzerik txikienarekin, espezieen kontserbazio egokia ahalbidetzeko.
1. helburu operatiboa	KBEan arrain autoktonoen populazio egitura eta eskakizun ekologikoak ezagutzea.
Neurriak	KBEaren egoera ekologikoaren jarraipenari buruz 1.AC.5 eta 1.AC.6 jarduketak aplikatu behar dira. AP.2. Azterlan bat egin arrainen habitataren (mesohabitata) ezaugarriak ezartzeko eta KBEan dauden arrain espezie batzuen eta besteen eskakizun ekologikoak zehazteko: populazioaren tamaina, banaketa, kontserbazio egoera eta KBEk espezie horiek barnean hartzeko duen ahalmena.
2. helburu operatiboa	KBEan habitataren egoera hobetzea arrain espezie autoktonoentzat.
Neurriak	Funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurri guztiak aplikatu behar dira, oztopoak desagerrarazteari buruz, uren kalitatearen egoera ona mantentzeko eta lehengoratzeari buruz eta KBEan arrain faunaren populazioak mantentzea bermatuko duen emarien araubide bat ezartzeari buruz. 1.AC.18. Funtsezko elementutzat jotzen diren espezieen gainean ukipena sortzeko aukera gehienak dituzten arrain espezie exotikoen adizkako jarraipen eta kontrol jarduerak egingo dira.
3. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEko funtsezko elementu diren arrain faunako espezieen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (6 urte), eta bereziki "Galzorian" dauden espezieena (3 urterik behin); amuarrain arruntaren kasuan urtero. Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da, eta zehaztuko egingo da KBEan arrabatzeko lekurik dagoen, zein bilakaera demografiko duten, eta habitatei eragiten dion asaldurarik dagoen, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko, eta amuarrainaren kasuan, egokiak diren arrantza eta debekaldien arauak aztertuko dira.

ODONATOAK: *Macromia splendens*, *Oxygastra curtisii*, *Gomphus vulgatissimus*[P]
Helburuak eta neurriak

Azken helburua	KBEan odonatoen populazioen presentzia bermatzea.
1. helburu operatiboa	KBEan dauden odonatoen populazioei buruzko ezagutza hobetzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEko funtsezko elementu diren odonato espezieen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (6 urte), eta bereziki KBEan dauden espezieen artean "Galzorian" daudenena (3 urterik behin); bidezkoa izanez gero, horien kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da.

NAIADEAK: *Potomida littoralis*
Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Naiadeen populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela sustatzea.
1. helburu operatiboa	KBEko naiadeen populazioak kontserbatu eta lehengoratzea.
Neurriak	1. AC.18. Fauna exotiko inbaditzailearen espezieen aldizkako jarraipen eta kontrol jarduketak egingo dira. Naiadeentzat ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira, zebra muskuilua kasu, KBEan zebra muskuilua hedatzea eragozteko. 1.AC.19. Araban naiadeentzat Kudeaketa Plan bat egingo da eta onar dadila sustatuko da. Funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurri guztiak aplikatu behar dira, oztopoak desagerrarazteari buruz, uren kalitatearen egoera ona mantentzeari eta lehengoratzeari buruz eta KBEan arrain faunaren populazioak mantentzea bermatuko duen emarien araubide bat ezartzeari buruz.
2. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEko <i>Potomida littoralis</i> -en populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (6 urte). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da eta populazioa hobetzeko edo handitzeko proposamenak egingo dira, banakoak lekualdatzea ere kontuan hartuta.

IBAIETAKO HEGAZTIAK: martin arrantzale arrunta (*Alcedo atthis*), ur zozoa (*Cinclus cinclus*) eta uhalde enara (*Riparia riparia*)
Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Ur zozoaren, martin arrantzalearen eta uhalde enararen populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea.
1. helburu operatiboa	KBEan habitataren egoera hobetzea espezie horientzat.
Neurriak	Aplikatu behar da 1.AC.20. jarduketa, hau da, KBEaren esparruan dauden linea elektrikoen arazoa aztertzea eta hegaztiak talka egiteko edo elektrokutatzekeo dituzten arriskuak identifikatzea, eta titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egitea, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektrokuzioaren aurkako neurriak ezartzeko.
1. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEan martin arrantzalearen eta ur zozoaren populazioen aldizkako monitorizazioa eta ebaluazioa egitea (6 urterik behin edo kudeaketa planean azaltzen denaren arabera), haien banaketa, adierazgarritasuna eta kontserbazio egoera zein diren jakiteko. Ezpondak egokitzeko proposamenak bilduko dira, uhalde enaren koloniak sustatzeko.

BRIOFITOAK: *Orthotrichum casasianum*
Helburuak eta neurriak

Azken helburua	<i>Orthotrichum casasianum</i>-en populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela sustatzea.
1. helburu operatiboa	KBEan <i>Orthotrichum casasianum</i>-en populazioak kontserbatu eta lehengoratztea.
Neurriak	1.AC.15. Populazio paregabe eta bakar horren aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (hiru urterik behin). Bidezkoa bada, haren kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da eta populazioa hobetzeko edo handitzeko proposamenak egingo dira.

2. KUDEAKETAKO GIDALERRO ETA NEURRIEN PROGRAMA ETA KALKULU EKONOMIKOAK.

Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duen apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren 22.3 artikuluan ezarrita dagoena betetzeko, jarraian Programa honetako jarduketa eta neurriei dagozkien kalkulu ekonomikoak zehaztuko dira. 22.3 artikuluko horrek zera dio:

Txostenak, bere tramitazioaren hasierako faseetatik hasita, memoria ekonomiko bat izango du, zeinak espresuki jasoko dituen 92/43/EE Direktibaren 8. artikuluan jasotako baterako finantzaketa komunitarioaren arabera beharrezkotzat hartzen diren aurreikuspenak.

Jarraian, aipatu den 8. artikuluko hori transkribatuko da, zehazki 1. eta 2. puntuak:

- 1. Kontserbazio Bereziko Eremu izendatu ahal diren eta barnean lehentasunezko habitat naturalak edota lehentasunezko espezieak dituzten lekuei buruz proposamenak egiten dituzten aldi berean, Estatu kideek Batzordeari haien kalkuluak bidaliko dizkiote, bidezkoa denean, Europako Batasunaren finantzaketari buruz egokitzen jotzen dutena dela-eta, 6. artikuluko 1. idatzi-zatian hitzartuta dagoenaren arabera haien betebeharrak bete ahal izateko.*
- 2. Estatu kide bakoitzarekin ados jarrita, finantzaketa eskatzen deneko leku garrantzitsuetarako, Batzordeak zehaztuko ditu ezinbestekoak diren neurriak, lehentasunezko habitat naturalen kontserbazio egoera mantendu edo lehengoratzeko, eta neurri horien ondoriozko kostu osoak ere zehaztuko ditu.*

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	BAIA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
IBAI KORRIDORE EKOLOGIKOA	1.AC.1. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, lur landatuengatik, larreengatik edo etenak sorrarazi ahal dituzten bestelako erabilerengatik ibaiertzeko basoaren jarraitasuna galdu den tarteetan ibaiertzetako habitatak lehengoratzeko. Helburua ibaiertzeko landaredi naturaleko zerrenda etengabe bat lehengoratu eta mantentzea izango da. Zerrenda horrek gutxienez 5 metroko zabalerara izango du ibilguaren mugatik KBEaren tarfe osoan, Organo Kudeatzaileak zehazten dituen lehentasunezko esparruetan eta organo horrek ezartzen dituen lehentasunen arabera. KBE planifikatzeko eta kudeatzeko eskumena duten administrazioek parte hartuko dute zerrenda hori ezartzean.	400.000
	1.AC.2. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, gaur egun 10 urtetik gorako birgertatze aldia duen uholde arriskudun aldearen barruan eta nolanahi ere ubidetik hurbilen dagoen 15 m-ko zerrendan landatutako makalek okupatzen dituzten lursailetan ibarbakoak sortzeko eta ibaiertzeko basoa birsortzeko. Hala, ibaiertzeko sistemei lotutako fauna espezieen babeslekuetarako gune proposak sortu nahi dira, bereziki igarabentzat eta bisoientzat. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE kudeatzen duen organoak zehaztuko du.	400.000
	1.AC.3. Arro erakunde eskudunaren aurrean Jabari Publiko Hidraulikoa zehatz dadila sustatuko da, erakunde horrek egindako edo ballozkotutako azterlan teknikoetan oinarrituta. Horretarako, kontuan hartuko dira ezaugarri morfologikoak, azterlan hidrologiko eta hidraulikoak eta eskuragarri dauden erreferentzia historikoak. JPH alderdi teknikoan zehazteko bildutako informazioa oinarri hartuta, azterlan bat egingo da KBEaren esparruan Ebro ibaiaren ibai lurraldearen mugak definitzeko.	50.000
	1.AC.4. Arro erakunde eskudunaren aurrean, KBEaren esparruan indarrean dauden emakida nagusietan aplikatzen den ingurumen emariaren araubidea berrikustea sustatuko da. Horretarako azterlan espezifikoak egingo dira. Azterlan horien helburua lekuan funtsezko elementuak diren habitat edo espezieen kontserbazio egoera ona mantendu edo lehengoratzeko egokia den emari ekologikoen erregimena zehaztea izango da, habitat edo espezie horien eskakizunei erantzuteko eta eragiten dieten funtzio ekologikoak epe luzean mantentzeko.	60.000
	1.AC.5. EAEko ibaien egoera biologiko eta kimikoaren jarraipenerako sarean dauden estazioak mantentzea. Estazio horiek KBEko ur masen egoera ekologikoaren berri ematen dute.	-
	1.AC.6. Organo eskudunak isuritako efluenteen jarraitua egiten jarraituko du, ingurumen arloan, eta bereziki urak KBEra isurtzen dituzten biztanle guneetako araztegiei eta saneamendu sistemei dagokienez, ur masen egoera ekologiko ona lortzen edota mantentzen dela bermatzeko. Urtero txosten espezifiko bat egingo da KBErako. Txosten horretan hauek ezarriko dira: ur masen egoera ekologikoa, habitata kutsatu eta aldatu ahal duten iturriak, bidezkoa bada, eta egoera ekologiko ona bermatzeko beharrezkoak diren neurri zuzentzaileak ere bai.	15.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	BAIA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	1.AC.7. KBEaren esparruan dauden oztopoen inbentarioa garatzean (ikusi kokalekuen mapa), iragazkortasunerako sistemarik ez duten oztopoak iragazkor bihurtzeko proiektuak idatziko dira, kontuan hartuta horretarako egindako agiri teknikoetan ezarrita dauden lehentasunak. Aukera badago, oztopoa eraitsiko da, edo bestela, iragazkortasunerako eraginkorra den konponbidea aukeratu da. Ahal dela, ondoz ondoko asken eskalari egin beharrean, alboko arrapalak edo bideak egingo dira. Neurri horren barruan, La Encontrada aldean (Abornikano) dagoen A7093 presa txikia iragazkor bihurtzeko proiektua egikaritu behar da, hori iragazkor bihurtzea lehentasunezkoa dela uste baita.	384.000
	1.AC.8. Ibai korridorean dauden azpiegituretan zehar igarotzeko esku-hartze proiektuak egin, bereziki funtzionatzen edo ustiatzen ari diren herri lanen eraginpean dauden ibaiertzeko ingurune eta habitatak atontzeko. KBEaren lehentasunezko esparruetan titullarrak diren Erakunde eta Administrazioekin lankidetzan jarduketak egitea sustatuko da.	120.000
	1.AC.9. Baia Ibaia KBEko ibaiertzeko habitatak ekologia aldetik lehengoratu eta hobetzeko jarduketak. Kanalizazioengatik, ubideratzeengatik edo harri lubetengatik sortutako aldaketak edo bestelako gune hondatuak dituzten guneak nahiz landaredia falta larria duten azalerak landareberritzeko proiektuak egikaritu dira, alde batetik ubideari itzala emateko eta udan ibaiertzetan zuhaitz faltarengatik izaten diren tenperatura altuen ondorioak arintzeko, eta bestetik, hondatutako ibaiertzeko habitaten egoera ekologikoa hobetzeko. Halako aldaketak dituzten tarteak jarduketan kokalekuen mapan irudikatzen dira orientabide modura.	590.000
	1.AC.10. Bultzatu egingo dira Ebroko Mugape Hidrografikoko Plan Hidrologikoan aurreikusitako saneamendu eta arazte planak, KBEari eragiten diotenak eta egikaritu gabe daudenak.	-
	1.AC.20. KBEaren esparruan dauden linea elektrikoaren arazoa aztertuko da. Hegaztiak talka egiteko edo elektrokutatzeak dituzten arriskuak identifikatuko dira. Titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egingo da, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektrokuzioaren aurkako neurriak ezartzeko.	15.000
	1.AC.21. Ibai korridorea kontserbatzearen garrantziari buruz sentsibilizatzeko jarduketak egitea eskualdeko Udaletan, Administrazio Batzordeetan, Koadriletan, Ikastetxeetan eta nekazaritza eta basogintza elkarteetan. Ibai Habitatak izeneko Funtsezko Elementuaren neurriak aplikatu behar dira.	18.000
	1.AC. 23. KBEan ezaugarri bereziak edo erabilera publiko berezia duten lekuetan, ingurune bakoitzari egokitutako seinaleak instalatuko dira, KBE nahiz haren ingurumen balioak identifikatzeko.	24.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	BAIA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	1.AC.24. Baia ibaiaren KBEari buruz egindako Diagnostiko Azterlanak eguneratu eta zehaztu. "Europar Batasunaren Intereseko" eta "lehentasuna duen Europar Batasunaren Intereseko" gisa katalogatutako ibaiertz eta habitaten kontserbazio egoera eguneratu eta zehaztu, 1/2000 eskalan. KBEan dauden aldaketak eta ingurumen eraginik behinenak identifikatuko dira. Inbentario bat egingo da. Bertan agertuko dira hondatutako ibaiertzeko habitatak eta eremuak garrantzitsuenetan egonkortasun arazoak dituzten eta ekologia aldetik lehengoratu eta hobetu behar diren ezpondak.	30.000
	1.AC.25. Jarduketa Plana. Egindako Diagnostiko Azterlanean lortutako emaitzak ikusita, Jarduketa Plan bat definituko da. Plan horrek neurri zehatzak definituko ditu, detektatutako ingurumen arazoak konpontzeko, dauden ingurumen eraginak zuzentzeko eta eraginpean dauden eremuak ekologia aldetik atundu eta lehengoratzeko. Jarduketa planak "Unean uneko eragin guñeak" eta "Modu linealean aldatutako guñeak" bereiziko ditu. Eragin mota bakoitza lehengoratu eta zuzentzeko jarraibide batzuk ezarriko dira. Alde horretatik, jarduketan arteko lehentasunak ezarriko dira eta haien balorazio ekonomikoa egingo da. Horretarako, batasunaren intereseko edota lehentasunezko jarduketan lehentasuna ezarriko da, 92/43/CE Zuzentarauaren arabera.	50.000
	1.AC.26. Kontrolrik gabeko isurketen eragina jasan duten eremuak lehengoratzea. Horren barruan hauek egin beharko dira: - hondakinak kendu, eta geroago tratatu eta behar bezala kudeatu. - eraginpean dauden guñeak ingurumen aldetik lehengoratu, babestutako habitatak lehengoratzeko.	40.000
	1.AC.27. KBEan aplikatu beharreko araudiari egokitu ez zaizkion baratz eta eraikinen eta bestelako okupazio edo kokalekuen administrazio egoera aztertu eta halakoak desagerrarazi, baldin eta Natur Gune Babestuaren babesa eta helburuen lorpena arriskuan jartzen badituzte. Beste administrazio eskudun batzuekin lankidetzan, halakoak desagerrarazteko eta eraginpean dauden habitatak lehengoratzeko jarduketak inplementatu. Administrazio eskudunari eskatuko zaio KBEaren eremuan ikuskapen lan gehiago egin ditzala eta ur hartuneen kontrola egin dezala, administrazio eskudunekin lankidetzan. Eraginpean dauden esparruak lehengoratzeko jarduerak abian jarri, bidezkoa bada. KBEko sektore garrantzitsuenetan esku-hartzeen lehentasunak ezarri.	100.000
	1.AC.28. Lotura ekologikoaren arloan onartutako estrategiak aplikatu, KBEan batasunaren intereseko edota lehentasunezko habitaten arteko lotura bultzatzeko, bai eta hurbil dauden Natura 2000 Sareko beste habitak katalogatu batzuekin eta orokorrean mugakide diren eta ingurumen aldetik interesa duten esparruekin ere. Lotura aldetik interesa duten guñeak identifikatu, eta bidezkoa bada kontserbatzeko eta hobetzeko jarduketak inplementatu.	80.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	2.376.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	BAIA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
IBAI HABITATAK (Kod.: UE 315o, 324o, 326o, 327o, 91Eo*, 92Ao, 91Bo)	1. AC.11. KBEan funtsezkotzat jotzen diren habitaten bilakaeraren jarraipeneko protokolo bat ezarriko da (6 urterik behin). Halaber, KBEan dauden batasunaren edota eskualdearen intereseko flora espezieen populazioak detektatzeko eta kartografiatzeko laginketa espezifikoak egingo dira (1.AC.14 jarduketak).	15.000
	1.AC.12. Urari lotuta dauden batasunaren intereseko habitatak inbentariatu eta, bidezkoa bada, horien xehetasuneko kartografia egin, azalera txikiak okupatzen badituzte, egoera optimoa urteko sasoi jakin batzuetan badute edo zehazteko teknika bereziak eskatzen badituzte, adibidez habitat mota hauek: 3150 <i>Magnopotamion</i> edo <i>Hydrocharition</i> landaredia duten laku eutrofiko naturalak, 3250 Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak <i>Glaucium flavum</i> -ekin; 3260 Estaia muinotar eta menditarreko ibaiak, <i>Ranunculion fluitantis</i> eta <i>Callitriche-Batrachion</i> -eko landarediarekin, 3270, Ertz lohitsuak dituzten ibaiak, <i>Chenopodion rubri p.p</i> eta <i>Bidentation p.p.</i> -ko urteko landaredia dutenak; 3280 Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak, <i>Paspalo-Agrostidion-dunak</i> , eta <i>Salix</i> eta <i>Populus alba</i> -ko ibaiertzeko landare-gortinekin, eta 6430 Lautadako orlen eta mendiko zoruen eta zoru alpinoen megaforbio eutrofo hidrofiloak.	20.000
	Uretako habitat horien bilakaeraren aldizkako jarraipenerako protokoloa ezarriko da (6 urterik behin) eta lortutako emaitzek emariaren erregimenari eta uren kalitateari buruz eskuragarri dauden datuekin duten harremana aztertuko da.	3.000
	1.AC.22. KBEko funtsezko elementu diren espezieen habitatak kontserbatzeko gidalerro teknikoak idatzi eta zabalduko dira.	25.000
	1.AC.17. KBEko habitat naturalen balio-galera eragiten duten flora exotiko inbaditzaileen espezieak (<i>Ailanthus altissima</i> , batik bat) desagerrarazteko eta haien aldizkako jarraipena egiteko jarduketak egingo dira. Habitat naturalen egiturarentzat eta funtzioentzat kaltegarriak ez diren metodoak erabiliko dira. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE Kudeatzen duen organoak zehaztuko du.	
	Halaber, funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan ezarritako jarduketak aplikatu behar dira ibai korridorea kontserbatu eta lehengoratzeko, bereziki KBEan ibaiertzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta 1.AC.2.	
BISOI EUROPARRA	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	
	AP.1. Faunarentzat igarobideak identifikatu eta ezarri "gune beltzetan" eta igarobideetan, adibidez A-2622 eskualde errepedean, Pobes baino lehenago eta geroago; han, animaliak sarritan harrapatzen dituzte.	130.000
	1.AC.16. KBEan bisoi europarreko populazioen urteko jarraipena egingo da eta 3 urterik behin haien kontserbazio egoera, bilakaera demografikoa eta habitatei eragiten dieten asaldurak ebaluatuko dira, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko.	20.000
	1.AC.18. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen jarraipena eta aldizkako kontrola egingo dira modu iraunkorrean. Funtsezko elementutzat jotzen diren espezieen gainean ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira (bisoi amerikarra).	60.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	BAIA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK		Guztira (€)
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		210.000
IGARABA EUROASIARRA	1.AC.16. KBEan igarabaren populazioen aldizkako jarraipena eta ebaluazioa egingo dira (gutxienez 3 urterik behin). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren, bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren diagnostikoa egingo da, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Igaraba paleartikoaren kontserbazio egoeraren jarraipen eta ebaluaziorako neurriak, funtsean, hauek izango dira: presentzia-absentzia azterketak eta espeziearen populazioaren azterketak egitea, funtsean banakoen ezaugarritze genetiko indibidualen eta tarteen okupazioan oinarrituta. Azterketa horietan kontuan hartu beharko dira lurralde mugakideen baterako gidalerroak.		20.000
	Era berean, AP.1 jarduketa aplikatu behar da faunarentzat igarobideak identifikatu eta ezartzeko "gune beltzetan" eta igarobideetan, adibidez A-2622 eskualde errepidean, Pobes baino lehenago eta geroago; han, animaliak sarritan harrapatzen dituzte.		
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		20.000
LOINA, AMUARRAIN ARRUNTA, IBAI KABUXA, MAZKAR ARANTZADUNA, ZAPARDA ETA, OROKORREAN, ARRAINAK	AP.2. Azterlan bat egin arrainen habitataren (mesohabitata) ezaugarriak ezartzeko eta KBEan dauden arrain espezie batzuen eta besteen eskakizun ekologikoak zehazteko: populazioaren tamaina, banaketa, kontserbazio egoera eta KBEak espezie horiek barnean hartzeko duen ahalmena.		20.000
	1.AC.16. KBEko funtsezko elementu diren arrain faunako espezieen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (3 edo 6 urte, mehatxuaren graduaren arabera), eta bereziki "Galzorian" dauden espezieena (3 urterik behin); amuarrain arruntaren kasuan urtero. Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da, eta zehaztuko egingo da KBEan arrabatzeko lekurik dagoen, zein bilakaera demografiko duten, eta habitatei eragiten dion asaldurarik dagoen, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko, eta amuarrainaren kasuan, egokiak diren arrantza eta debekaldien arauak aztertuko dira.		20.000
	1.AC.18. Funtsezko elementutzat jotzen diren espezieen gainean ukipena sortzeko aukera gehienak dituzten arrain espezie exotikoen adizkako jarraipen eta kontrol jarduerak egingo dira.		20.000
	KBEaren egoera ekologikoaren jarraipenari buruz 1.AC.5 eta 1.AC.6 jarduketak aplikatu behar dira.		
	Funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurri guztiak ere aplikatu behar dira, oztopoak desagerrarazteari buruz, uren kalitatearen egoera ona mantentzeko eta lehengoratzeari eta lehengoratzeko populazioak mantentzea bermatuko duen emarien araubide bat ezartzeari buruz.		
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		60.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	BAIA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
ODONATOAK	1.AC.16. KBEko funtsezko elementu diren odonato espezieen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (6 urte), eta bereziki mehatxu egoerarik larriena dutenena (3 urterik behin galzorian dauden espezieentzat); bidezkoa izanez gero, horien kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da.	15.000
FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		15.000
NAIADAEK	1.AC.16. 1.AC.16. KBEko <i>Potomida littoralis</i> -en populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (6 urte). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da eta populazioa hobetzeko edo handitzeko proposamenak egingo dira, banakoak lekualdatzea ere kontuan hartuta.	18.000
	1. AC.18. Fauna exotiko inbaditzailearen espezieen aldizkako jarraipen eta kontrol jarduketak egingo dira. Naiadeentzat ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira, zebra muskuilua kasu, KBEan zebra muskuilua hedatzea eragozteko.	15.000
	1.AC.19. Araban naiadeentzat Kudeaketa Plan bat egingo da eta onar dadila sustatuko da (jarduketa hori Zadorra ibaia EBilen, Ihuda ibaia EBilen eta Ebro ibaia EBilen Kudeaketako Gidalerro eta Neurrien barruan dago, kudeaketa plana baterakoa izango delako).	2.000
	Funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurri guztiak aplikatu behar dira, oztopoak desagerrarazteari buruz, uren kalitatearen egoera ona mantentzeki eta lehengoratzeari buruz eta KBEan arrain faunaren populazioak mantentzea bermatuko duen emarien araubide bat ezartzeari buruz.	
FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		35.000
Ibaietako hegaztiak: Uhalde enara, martin arrantzalea eta ur zozoa	1.AC.16. KBEan martin arrantzalearen eta ur zozoaren populazioen aldizkako monitorizazioa eta ebaluazioa egitea (6 urterik behin edo kudeaketa planean azaltzen denaren arabera), haien banaketa, adierazgarritasuna eta kontserbazio egoera zein diren jakiteko. Ezpondak egokitzeko proposamenak bilduko dira, uhalde enaren koloniak sustatzeko.	12.000
	Aplikatu behar da 1.AC.20. jarduketa, hau da, KBEaren esparruan dauden linea elektrikoaren arazoa aztertzea eta hegaztiak talika egiteko edo elektrokutatzeiko dituzten arriskuak identifikatzea, eta titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egitea, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektrokuzioaren aurkako neurriak ezartzeko.	15.000
FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		27.000

Funtsezko elementua	BAIA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
MEHATXATUTAKO FLORA: BRIOFITOAK (<i>Orthotrichum casasianum</i>)	1.AC.15. Populazio paregabe eta bakar horren aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (hiru urterik behin). Bidezkoa bada, haren kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da eta populazioa hobetzeko edo handitzeko proposamenak egingo dira.	12.000
FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		12.000
KBE, GUZTIRA		2.818.000

3. NEURRIEN ETA ONURA JASOKO DUTEN ELEMENTUEN ARTEAN – KONTSERBATU BEHARREKO HABITAT ETA ESPEZIEEN ARTEAN – DAGOEN HARREMANA

Honekin batera doan taulan Baia ibaia KBEan identifikatu diren eta kontserbatu behar diren elementu guztien zerrenda ageri da, haien katalogazioarekin eta haien alde ezarritako neurriekin.

ESPEZIEAK	HABITATEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	HEGAZTIEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	BBABEZ eta MEEKS	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA ^[1]	KONTSERBAZIO EGOERA	Haien aldeko jarduketa eta arauak
UGAZTUNAK							
<i>Mustela lutreola</i> (bisoi europarra)	II, IV		DA	DA		Txarra	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., AP.1., 1.AC.16., 1.AC.18.
<i>Lutra lutra</i> (igaraba euroasiarra)	II, IV		*	DA	C	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA JARDUKETAK BURUZKO ARAUAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., AP.1., 1.AC.16.
HEGAZTIAK							
<i>Alcedo atthis</i> (martin arrantzalea)		I	*	IB	B	Ezezaguna	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.28., 1.AC.20., 1.AC.16.,
<i>Caprimulgus aeropaeus</i> (zata arrunta)		I	*	IB	B		
<i>Hieraaetus pennatus</i> (arrano txikia)		I	*	ARR	B		

^[1] Gune horren datuen formulario normalizatuaren arabera.

Haien aldeko jarduketa eta arauak						KONTSERBAZIO EGOERA
ESPEZIEAK	HABITATEN ZUZENTARUA	HEGAZTIEN ZUZENTARUA	ERANSKINA	BBABEZ eta MEESK	ESPEZIE MEHATXATUEN ERANSKINA	
<i>Milvus migrans</i> (miru beltza)		I	*	*	B	Ona
<i>Cinclus cinclus</i> (ur zozoa)			*	*	IB	Ezezaguna
<i>Actitis hypoleucos</i> (kuliska txikia)			*	*	ARR	Ezezaguna
<i>Ardea cinerea</i> (koartza hauskara)			*	*	B	
<i>Carduelis spinus</i> (tarina)			*	*	IB	
<i>Cuculus canorus</i> (kuku arrunta)			*	*	B	
<i>Falco subbuteo</i> (belatz europarra)			*	*	ARR	
<i>Ficedula hypoleuca</i> (euli txori beltza)			*	*	ARR	Ezezaguna
<i>Hyppolais polyglotta</i> (sasi txori arrunta)			*	*	B	
<i>Jynx torquilla</i> (lepitzuli euroasiarra)			*	*	IB	Txarra
<i>Luscinia megarhynchos</i> (urretxindor arrunta)			*	*	B	
<i>Muscicapa striata</i> (euli txori grisa)			*	*	B	
<i>Oriolus oriolus</i> (urretxoria)			*	*	B	

Haien aldeko jarduketa eta arauak									
ESPEZIEAK	HABITATEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	HEGAZTIEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	BBABEZ eta MEESK	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA ^[1]	KONTSERBAZIO EGOERA			
<i>Otus scops</i> (apo-hontz europarra)			*		B				
<i>Phoenicurus phoenicurus</i> (Buztangorri argia)			ZAU	ZAU	C	Desegokia			
<i>Phylloscopus bonelli</i> (txio lepazuria)			*		C				
<i>Scolopax rusticola</i> (oilagorria)		I			C				
<i>Streptopelia turtur</i> (usapala)		II			B				
<i>Riparia riparia</i> (Uhalte enara)			*	ZAU		Txarra			
<i>Upupa epops</i> (argi oilarra)			*	ZAU	B	Ezezaguna			
<i>Sylvia borin</i> (baso txinboa)			*		B				
<i>Dendrocopos minor</i> (Okil txikia)			*	IB		Ezezaguna			

ESPEZIEAK	HABITATEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	HEGAZTIEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	BBABEZ eta MEESK	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA ^[1]	KONTSERBAZIO EGOERA	Haien aldeko jarduketa eta arauak
	ARRAINAK						
<i>Cobitis calderoni</i> (Mazkar arantzaduna)				DA			BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., AP.2, 1.AC.16., 1.AC.18.
<i>Barbus Graellsii</i> (Graellsen barboa)	V						
<i>Parachondrostoma miegii</i> (Loina)	II				B	Ezezaguna	

Haien aldeko jarduketa eta arauak						
ESPEZIEAK	HABITATEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	HEGAZTIEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	BBABEZ eta MEEKS	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA ^[1]	KONTSERBAZIO EGOERA
<i>Salmo trutta fario</i> (Amuarrain arrunta)					C	Desegokia
<i>Salapia fluviatilis</i> (Ibai kabuxa)			ZAU	DA		Txarra
<i>Squalius pyrenaicus</i> (Zaparda)				DA		
ANFIBIOAK						
<i>Rana dalmatina</i> Baso igel jauzkaria	IV		ZAU	ZAU		Ezezaguna
ORNOGABEAK						
<i>Macromia splendens</i>	II, IV		DA		C	
<i>Oxygastra curtisii</i>	II, IV		ZAU		C	
<i>Gomphus vulgatissimus</i>				ZAU	C	Desegokia
<i>Onychogomphus uncatus</i>					C	Desegokia
<i>Lucanus cervus</i> (orein hegalaria)	II		*		D	Ezezaguna
MOLUSKUAK						
<i>Potomida littoralis</i>				ZAU	C	Txarra

ESPEZIEAK		HABITATEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	HEGAZTIEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	BBABEZ eta MEESK	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA ^[1]	KONTSERBAZIO EGOERA	Haien aldeko jarduketa eta arauak
BRIOFITOAK								
Orthotrichum casasianum					DA	A	Txarra	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.22., 1.AC.17., 1.AC.15.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

IZENDAPENA	KODEA	AZALERA (ha)	% ESPARRU OSOAREKIN ALDERATUTA	ADIERAZGARRITA SUNA	KONTSERBAZIO EGOERA	Haien aldeko jarduketa eta arauak
<i>Magnopotamion</i> edo <i>Hydrocharition</i> landaredia duten laku eutrofriko naturalak	3150	0,43	0,10	C	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14.
Ertzetan <i>Salix elaeagnus</i> egur landaredia duten ibai alpetarrak	3240	0,74	0,17	B	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14.
Estaia muinotar eta menditarreko ibaiak, <i>Ranunculion fluitantis</i> eta <i>Callitriche-Batrachion</i> -eko landarediarekin	3260	0,41	0,09	C	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14.
Ertz lohitsuak dituzten ibaiak, <i>Chenopodion rubri</i> <i>p.p</i> eta <i>Bidention p.p.</i> -ko urteko landaredia dutenak	3270	-	-	C	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14.
<i>Emari</i> iraunkorreko ibai <i>mediterraneoak</i> , <i>Paspalo-</i> <i>Agrostidion-dunak</i> , eta <i>Salix</i> eta <i>Populus</i> alba-ko ibaierzeko landare- gortinekin	3280	-	-	C	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

IZENDAPENA	KODEA	AZALERA (ha)	% ESPARRU OSOAREKIN ALDERATUTA	ADIERAZGARRITA SUNA	KONTSERBAZIO EGOERA	Haien aldeko jarduketa eta arauak
Txilardi lehor europarrak	4030	-	-	D	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28.
Txilardi oromediterraneo endemikoak elorri triskarekin	4090	2,64	0,59	D	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28.
Belardi lehor erdi naturalak eta sastraka fazeiak kare substratu gainean (orkidea nabaridun lekuak)	6210*	5,02	1,12	D	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28.
Lautadako orlen eta mendiko zoruen eta zoru alpinoen megaforbio eutrofo hidrofiloak	6430	0,32	0,07	-	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14.
Malda arrokatu silizeoak, landaredi kasmofitikoarekin	8210	0,12	0,03	D	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.28.
Carpinion betuli-ko harizti kandudun edo kandugabe azpiatlantikoak eta erdialdeko Europakoak	9160	105,03	23,42	B	Ona	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28., 1.AC.17.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

IZENDAPENA	KODEA	AZALERA (ha)	% ESPARRU OSOAREKIN ALDERATUTA	ADIERAZGARRI TASUNA	KONTSERBAZIO EGOERA	Haiei aldeko jarduketa eta arauak
<i>Fraxinus angustifolia</i> -ko lizardi termofiloak	91B0	4,6	1,03	-	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.22., 1.AC.17., 1.AC.14.
<i>Alnus glutinosa</i> eta <i>Fraxinus</i> <i>excelsior</i> -eko baso alubialak	91E0*	91,5	20,40	B	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.22., 1.AC.17., 1.AC.14.
<i>Quercus faginea</i> eta <i>Quercus</i> <i>canariensis</i> -eko harizti iberiarrak	9240	32,09	7,16	C	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28., 1.AC.17.
<i>Salix alba</i> eta <i>Populus alba</i> -ko galeria basoak	92A0	29,30	6,53	B	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.22., 1.AC.17., 1.AC.14.
<i>Quercus ilex</i> eta <i>Quercus</i> <i>Ratundifolia</i> -ko basoak	9340	1,19	0,26	D	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28., 1.AC.17.

VII. ERANSKINA, MARTXOAREN 17KO 35/2015 DEKRETUARENA

**ES2110010 Zadorra ibaia / Río Zadorra KBEaren kudeaketako
gidalerroak eta neurriak.**

1. KUDEAKETAKO GIDALERRO ETA NEURRIAK

Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duen apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuak zioen azalpenean dioenez, "erkidegoko araudiaren babespean sortutako guneen babeserako figurak aztertzeke mekanismo zehatza ezartzen du", zehazki, Natura 2000 Sarearen barruko Natur Gune Babestuei dagokienez.

Hala, 1/2014 Legegintzako Dekretuak, 22. artikuluko 5. idatzi-zatian, zera ezartzen du: "Lurralde historikoetako foru-organoek kudeaketa-jarraibideak onartuko dituzte, kontserbazio-helburuak oinarri hartuta, honako hauek jasoko dituztenak: eremuak kontserbazio-egoera egokian mantentzeko neurri egokiak, habitat naturalak eta espezieen habitatak hondatzea ekiditeko neurri egokiak eta inguru horien izendapena bultzatu duten espezieei eragiten dieten aldaketak ekiditeko neurriak."

Artikulu horretan ezarrita dagoena betetzeko, agiri honetan Zadorra ibaia KBEaren Kudeaketako Gidalerro eta Neurriak ezartzen dira.

IBAI SISTEMA**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Zadorra ibaia KBEko ibai sistemako prozesu hidrologiko, geomorfologiko eta ekologikoak kontserbatu edo lehengoratzeara
1. helburu operatiboa	Baia ibaia KBEko ibai lurraldea kontserbatzea eta lehengoratzeara
	1.AC.1. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatzeko akordioak sustatuko dira, lur landatuengatik, larreengatik edo etenak sorrarazi ahal dituzten bestelako erabilerengatik ibaiertzeko basoaren jarraitasuna galdu den tartetean ibaiertzetako habitatak lehengoratzeko. Helburua ibaiertzeko landaredi naturaleko zerrenda etengabe bat lehengoratu eta mantentzea izango da. Zerrenda horrek gutxienez 5 metroko zabalera izango du ibilguaren mugatik KBEaren tarte osoan, Organo Kudeatzaileak zehazten dituen lehentasunezko esparruetan eta organo horrek ezartzen dituen lehentasunen arabera. KBE planifikatzeko eta kudeatzeko eskumena duten administrazioek parte hartuko dute zerrenda hori ezartzean. 1.AC.2. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatzeko akordioak sustatuko dira, gaur egun 10 urtetik gorako birgertatze aldia duen uholde arriskudun aldearen barruan eta nolanahi ere ubidetik hurbilen dagoen 15 m-ko zerrendan landatutako makalek okupatzen dituzten lursailetan ibarbakoak sortzeko eta ibaiertzeko basoa birsortzeko. Hala, ibaiertzeko sistemei lotutako fauna espezieen babeslekuetarako gune aproposak sortu nahi dira, bereziki igarabentzat eta bisoientzat. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE Kudeatzen duen organoak zehaztuko du. 1.AC.9. Zadorra ibaia KBEko ibaiertzeko habitatak ekologia aldetik lehengoratu eta hobetzeko jarduketak. Kanalizazioengatik, ubideratzeengatik edo harri lubetengatik sortutako aldaketak edo bestelako gune hondatuak dituzten guneak nahiz landaredia falta larria duten azalerak landareberritzeko proiektuak egikaritzeko dira, alde batetik ubideari itzala emateko eta udan ibaiertzetan zuhaitz faltarengatik izaten diren tenperatura altuen ondorioak arintzeko, eta bestetik, hondatutako ibaiertzeko habitaten egoera ekologikoa hobetzeko. Halako aldaketak dituzten tartek jarduketan kokalekuen mapan irudikatzen dira orientabide modura. Jarduketa horiek diseinatzean kontuan hartuko dira KBEko funtseko elementu diren espezieen ingurumen arloko eskakizunak. Jarduketa horren barruan, beharrezkoa den kasuetan, balio ekologiko handiko lurren eskurapen, errentamendu, usufuktu edota zortasuneko eragiketarako sartuko dira. Jarduteko esparru zehatzak KBEaren Organo Kudeatzaileak definitu beharko ditu, egindako xehetasuneko inbentarioa oinarri hartuta. Era berean, ubideko ezpondetan salikazeoen estakilatutako egitea aurreikusiko da, alde horretan bertan bildutako aldaxkak erabiliz. Halaber, zuhaixka edo zuhaitzik ez duten guneetan landaketak egingo dira ibaiertzetako habitat naturalak lehengoratzeko, bereziki "Lehentasunezko Interesa" duten habitatak.
Neurriak	

1.AC.3. Arro erakunde eskudunaren aurrean Jabari Publiko Hidraulikoa zehatz dadila sustatuko da, erakunde horrek egindako edo baliozkotutako azterlan teknikoetan oinarrituta. Horretarako, kontuan hartuko dira ezaugarri morfologikoak, azterlan hidrologiko eta hidraulikoak eta eskuragarri dauden erreferentzia historikoak. JPH alderdi teknikoan zehazteko bildutako informazioa oinarri hartuta, azterlan bat egingo da Zadorra ibaiaren ibai lurraldearen mugak definitzeko.

1.AC.23. KBEan ezaugarri bereziak edo erabilera publiko berezia duten lekuetan, ingurune bakoitzari egokitutako seinaleak instalatuko dira, KBE nahiz haren ingurumen balioak identifikatzeko.

1.AC.21. Ibai korridorea kontserbatzearen garrantziari buruz sentsibilizatzeko jarduketak egitea eskualdeko Udaletan, Administrazio Batzordeetan, Koadriletan, Ikastetxeetan eta nekazaritza eta basogintza elkarteetan. Ibai Habitatak izeneko Funtsezko Elementuaren neurriak aplikatu behar dira.

2. helburu operatiboa

Ibaiertzetako ibai eremuen kalitatea eta kontserbazio egoera hobetzea

1.AC.24. Zadorra ibaiaren KBEari buruz egindako Diagnostic Azterlanak eguneratzea eta zehaztea. "Europar Batasunaren Intereseko" eta "lehentasuna duen Europar Batasunaren Intereseko" gisa katalogatutako ibaiertzen eta habitaten kontserbazio egoera eguneratzea eta zehaztea, 1/2000 eskalan. KBEan dauden ingurumen aldaketa eta eraginik behinenak identifikatuko dira. Inbentario bat egingo da. Bertan agertuko dira hondatutako ibaiertzeko habitatak eta eremurik garrantzitsuenetan egonkortasun arazoak dituzten eta ekologia aldetik lehengoratu eta hobetu behar diren ezpondak. Gainera, Erakunde eskudunaren aurrean sustatuko da kontuan hartu eta aztertu daitezela urtegiak husteagatik gertatu ahal diren ondorioak, bai ibaiertzetan, bai orokorrean Zadorra ibaiaren KBEaren biodibertsitatean.

1.AC.25. Jarduketa Plana. Egindako Diagnostiko Azterlanean lortutako emaitzak ikusita, Jarduketa Plan bat definituko da. Plan horrek neurri zehatzak definituko ditu, detektatutako ingurumen arazoak konpontzeko, dauden ingurumen eraginak zuzentzeko eta eraginpean dauden eremuak ekologia aldetik atondu eta lehengoratzeko. Jarduketa planak "Unean uneko eragin guneak" eta "Modu linealean aldatutako guneak" bereiziko ditu.

Neurriak

Eragin mota bakoitza lehengoratu eta zuzentzeko jarraibide batzuk ezarriko dira. Alde horretatik, jarduketan arteko lehentasunak ezarriko dira eta haien balorazio ekonomikoa egingo da. Horretarako, batasunaren intereseko edota lehentasunezko jarduketan lehentasuna ezarriko da, 92/43/CE Zuzentarauaren arabera.

1.AC.26. Kontrolik gabeko isurketen eragina jasan duten eremuak lehengoratzeko. Horren barruan hauek egin beharko dira:

- hondakinak kentzea, eta geroago tratatu eta behar bezala kudeatzea.
- eraginpean dauden guneak ingurumen aldetik lehengoratzeko, babestutako habitatak lehengoratzeko.

1.AC.27. KBEan aplikatu beharreko araudiari egokitu ez zaizkion baratze eta eraikinen eta bestelako okupazio edo kokalekuen administrazio egoera aztertzea eta halakoak desagerraraztea, baldin eta Natur Gune Babestuaren babesa eta helburuen lorpena arriskuan jartzen badituzte. Beste administrazio eskudun batzuekin lankidetzan, halakoak desagerrarazteko eta eraginpean dauden habitatak lehengoratzeko jarduketak inplementatzea. Administrazio eskudunari eskatuko zaio KBEaren eremuan ikuskapen lan gehiago egin ditzala eta ur hartuneen kontrola egin dezala, administrazio eskudunekin lankidetzan. Eraginpean dauden esparruak lehengoratzeko jarduerak abian jartzea, bidezkoa bada. KBEko sektore garrantzitsuenetan esku-hartzeen lehentasunak ezartzea.

1.AC.8. Ibai korridorean dauden azpiegiturretan zehar (garraio bideak, eroanbideak eta bestelako egiturak) igarotzeko esku-hartze proiektuak egitea, bereziki funtzionatzen edo ustiatzen ari diren herri lanen eraginpean dauden ibaiertzeko ingurune eta habitatak atontzeko. KBEaren lehentasunezko esparruetan titularrak diren Erakunde eta Administrazioekin lankidetzan jarduketak egitea sustatuko da.

1.AC.28. Lotura ekologikoaren arloan onartutako estrategiak aplikatzea, KBEan batasunaren intereseko edota lehentasunezko habitaten arteko lotura bultzatzeko, bai eta hurbil dauden Natura 2000 Sareko beste habitat katalogatu batzuekin eta orokorrean mugakide diren eta ingurumen aldetik interesa duten esparruekin ere. Lotura aldetik interesa duten guneak identifikatzea, eta bidezkoa bada kontserbatzeko eta hobetzeko jarduketak inplementatzea.

3. helburu operatiboa

KBEaren esparruan uren kalitatearen eta egoera ekologikoaren hobekuntza bultzatzea

1.AC.5. EAEko ibaien egoera biologiko eta kimikoaren jarraipenerako sarean dauden estazioak mantentzea. Estazio horiek KBEko ur masen egoera ekologikoaren berri ematen dute (ikusi gaur egungo kontrol guneen kokalekuak jardueren mapan).

1.AC.6. Organo eskudunak KBEan isuritako efluenteen jarraipena egiten jarraituko du, ingurumen arloan, eta bereziki urak KBEra isurtzen dituzten biztanleguneetako araztegiei eta saneamendu sistemei dagokienez, ur masen egoera ekologiko ona lortzen edota mantentzen dela bermatzeko.

Neurriak

Urtero txosten espezifiko bat egingo da leku bakoitzerako. Txosten horretan hauek ezarriko dira: ur masen egoera ekologikoa, habitata kutsatu eta aldatu ahal duten iturriak, bidezkoa bada, eta egoera ekologiko ona bermatzeko beharrezkoak diren neurri zuzentzaileak ere bai.

1.AC.10. Bultzatu egingo dira Ebroko Mugape Hidrografikoko Plan Hidrologikoan aurreikusitako saneamendu eta arazte planak, KBEari eragiten diotenak eta egikaritu gabe daudenak.

Halaber, urak KBEra isurtzen dituzten biztanleguneetako arazketa sistemen funtzionamenduaren jarraipen espezifikoa egingo da.

4. helburu operatiboa

Prozesu ekologikoen funtzionamendu ona bermatzeko duen emari naturalen erregimen bat lortzea

Neurriak

1.AC.4. Arro erakunde eskudunaren aurrean, KBEaren esparruan indarrean dauden emakida nagusietan aplikatzen den ingurumen emarien araubidea berrikustea sustatuko da. Horretarako azterlan espezifikoak egingo dira. Azterlan horien helburua lekuan funtsezko elementuak diren habitat edo espezieen kontserbazio egoera ona mantendu edo lehengoratzeko egokia den emari ekologikoen erregimena zehaztea izango da, habitat edo espezie horien eskakizunei erantzuteko eta eragiten dieten funtzio ekologikoak epe luzean mantentzeko.

5. helburu operatiboa	Uretako korridorearen lotura ekologikoa hobetzea, oztopoak iragazkor bihurtzeari buruzko proiektuak programatuz eta egikaritzuz
Neurriak	1.AC.7. KBEaren esparruan dauden oztopoen inbentarioa garatzean (ikusi kokalekuen mapa), oztopo horiek iragazkor bihurtzeko proiektuak idatziko dira, kontuan hartuta horretarako egindako agiri teknikoetan ezarrita dauden lehentasunak. Aukera badago, oztopoa eraitsiko da, edo bestela, iragazkortasunerako eraginkorra den konponbidea aukeratuko da. Ahal dela, ondoz ondoko asken eskalak egin beharrean, alboko arrapalak edo bideak egingo dira.
6. helburu operatiboa	KBEan dauden linea elektrikoekin talka egiteagatik edo elektrokutatzeagatik hegaztiek jasaten dituzten ukipenak saihestea edota gutxitzea
Neurriak	1.AC.20. KBEaren esparruan dauden linea elektrikoen arazoa aztertuko da. Hegaztiek talka egiteko edo elektrokutatzeiko dituzten arriskuak identifikatuko dira. Titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egingo da, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektrokuzioaren aurkako neurriak ezartzeko.

IBAI HABITATAK: URETAKO HABITATAK (KOD.: UE 3150, 3260, 3270 eta 3280) ETA IBAIERTZEKO BASOA (KOD. UE 91E0* eta 92A0)

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Ibai habitaten kontserbazio egoera eta ibai mosaikoaren heterogeneotasuna hobetzea - Habitat naturalek okupatzen duten azalera handitzea - Habitat naturalen mosaikoen aniztasuna handitzea - Ondoen kontserbatzen diren kokalekuak gaur egungo egoeran mantentzea
1. helburu operatiboa	Habitat naturalek okupatzen duten azalera orokorra handitzea
Neurriak	Funtsezko elementu den Ibai Sisteman ezarritako neurri eta gidalerroak aplikatu behar dira KBEko ibai lurraldea kontserbatu eta lehengoratzeko.
2. helburu operatiboa	Habitategi buruzko ezagutza nahiz habitat horien bilakaera eta dinamika hobetzea, eta ibai sistemaren elementu dibertsifikatzaileak lehengoratzeko

Neurriak

1.AC.12. Urari lotuta dauden beste habitat batzuk inbentariatu eta, bidezkoa bada, horien xehetasuneko kartografia egitea, azalera txikiak okupatzen badituzte, egoera optimoa urteko sasoi jakin batzuetan badute edo zehazteko teknika bereziak eskatzen badituzte, adibidez habitat mota hauek: 3150 *Magnopotamion* edo *Hydrocharition* landaredia duten laku eutrofiko naturalak, 3250 *Emari* iraunkorreko ibai mediterraneoak *Glaucium flavum*-ekin; 3260 *Estaia* muinotar eta menditarreko ibaiak, *Ranunculion fluitantis* eta *Callitricho-Batrachion*-eko landarediarekin, 3270, Ertz lohitsuak dituzten ibaiak, *Chenopodion rubri p.p.* eta *Bidention p.p.*-ko urteko landaredia dutenak; 3280 *Emari* iraunkorreko ibai mediterraneoak, *Paspalo-Agrostidion*-dunak, eta *Salix* eta *Populus alba*-ko ibaiertzeko landare-gortinekin, eta 6430 Lautadako orlen eta mendiko zoruen eta zoru alpinoen megaforbio eutrofo hidrofiloak.

KBEan habitat horiek elementu dibertsifikatzaileetan agertzen badira, elementu horiek identifikatu eta irudikatuko dira: irlak, meandroak, legar hondartzak, etab. Uretako habitat horien bilakaeraren aldizkako jarraipenerako protokoloa ezarriko da (6 urterik behin) eta lortutako emaitzek emarien erregimenari eta uren kalitateari buruz eskuragarri dauden datuekin duten harremana aztertuko da.

AP.1. Ibai habitata tarte jakin batean alderdi morfologikoan hobetzeko eta dibertsifikatzeko proiektu pilotu bat egitea, ibilguaren egitura konplexutasuna eta edukiera handitzeko helburuz. Jardueren kokalekuen mapan azaltzen da zein eremutan egin ahal diren jarduerak.

1.AC.11. KBEan funtsezkotzat jotzen diren habitaten bilakaeraren jarraipeneko protokolo bat ezarriko da (6 urterik behin) eta lortutako emaitzek emarien erregimenari eta uren kalitateari buruz eskuragarri dauden datuekin duten harremana aztertuko da (zein ur masatan dauden, horren egoera ekologikoa). Halaber, KBEan dauden batasunaren edota eskualdearen intereseko flora espezieen populazioak detektatzeko eta kartografiatzeko laginketa espezifikoak egingo dira. (**1.AC.14** jarduera).

1.AC.15. KBEan dauden mehatxupeko flora populazioen aldizkako monitorizazio eta jarraipena egitea (6 urterik behin), haien banaketa, adierazgarritasuna eta kontserbazio egoera zein diren jakiteko.

1.AC.22 jarduera aplikatu behar da, KBEko funtsezko elementu diren espezieen habitatak kontserbatzeko gidalerro teknikoak idazteari eta hedatzeari buruz.

3. helburu operatiboa**Espezie exotikoen presentzia gutxitzea****Neurriak**

1.AC.17. KBEko habitat naturalen balio-galera eragiten duten flora exotiko inbaditzaileen espezieak (*Robinia pseudoacacia*, *Ailanthus altissima*, *Buddleja davidii*, *Cortaderia selloana*, *Arundo donax*, *Azolla filiculoides* batik bat) kontrolatzeko eta haien aldizkako jarraipena egiteko jarduketak egingo dira. Habitat naturalen egiturarentzat eta funtzioentzat kaltegarriak ez diren metodoak erabiliko dira. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE Kudeatzen duen organoak zehaztuko du.

BISOI EUROPARRA (*Mustela lutreola*)**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Bisoi europarraren populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea, kanpoko esku-hartzerik gabe edo esku-hartzerik txikienarekin, espeziearen kontserbazio egokia ahalbidetzeko.
1. helburu operatiboa	Espezieak KBEan jasaten dituen eraginak zuzentzea eta bisoiarentzat interesgarriak diren habitaten azalera handitzea
Neurriak	KBEan ura erabiltzeari buruz proposatutako gidalerro eta arau guztiak aplikatu behar dira, bai eta funtsezko elementu den Ibai Sistemarako proposatutako neurriak ere, bereziki hauek: ibaiertzeko habitatak lehengoratzeko, uretako korridorean oztopoak kentzea, prozesu ekologikoen funtzionamendu ona bermatuko duen emari naturalen erregimen bat lortzea eta Ibai Lurraldea kontserbatu eta lehengoratzeko. Ibaiertzeko Habitatak funtsezko elementurako proposatutako neurriak ere aplikatu behar dira, ibai mosaikoaren kontserbazio egoera eta heterogeneotasuna hobetzeko nahiz gaur egun balio ekologikorik handiena duten kokalekuen kontserbazioa bermatzeko. AP.2. KBEan espeziearentzat "gune beltzak" izan daitezkeen lekuak identifikatzeko eta neurri zuzentzaileak diseinatzeko azterlan bat egitea. AP.3. Bisoi europarrarentzat habitatak sortu eta hobetzea. KBEko gako eremuetan proiektuak egitea eta jarduerak inplementatzea. Jarduera horren barruan, beharrezkoa den kasuetan, balio ekologiko handiko lurren eskurapen, errentamendu, usufruktu edota zortasuneko eragiketak sartuko dira, KBE kudeatzen duen organoak zehazten dituen esparruetan.
2. helburu operatiboa	KBEko bisoi europarraren banaketa eremuaren barruan dauden bisoi amerikar basatuak kontrolatzea.
Neurriak	1.AC.18. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen jarraipena eta aldizkako kontrola egingo dira. Funtsezko elementutzat jotzen diren espezieen gainean ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira (bisoi amerikarra).
3. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEan bisoi europarreko populazioen urteko jarraipena egingo da eta 3 urterik behin haien kontserbazio egoera, bilakaera demografikoa eta habitatei eragiten dieten asaldurak ebaluatuko dira, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko.

IGARABA EUROASIARRA (*Lutra lutra*)**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Igarabaren populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea, kanpoko esku-hartzerik gabe edo esku-hartzerik txikienarekin, espeziearen kontserbazio egokia ahalbidetzeko.
1. helburu operatiboa	Igarabak KBEan jasaten dituen eraginak zuzentzea eta igarabarentzat interesgarriak diren habitaten azalera handitzea
Neurriak	KBEan ura erabiltzeari buruz proposatutako gidalerro eta arau guztiak aplikatu behar dira, bai eta funtsezko elementu den Ibai Sistemarako proposatutako neurriak ere, bereziki hauek: ibaiertzeko habitatak lehengoratzeko, uretako korridorean oztopoak kentzea, prozesu ekologikoen funtzionamendu ona bermatuko duen emari naturalen erregimen bat lortzea eta Ibai Lurraldea kontserbatu eta lehengoratzeko. Ibaiertzeko Habitatak Funtsezko Elementurako proposatutako neurriak ere aplikatu behar dira, ibai mosaikoaren kontserbazio egoera eta heterogeneotasuna hobetzeko nahiz gaur egun balio ekologikorik handiena duten kokalekuen kontserbazioa bermatzeko. Funtsezko elementu den bisoi europarrarentzat definitutako AP.2 eta AP.3 neurriak ere aplikatu behar dira. Neurri horiek gune beltzak identifikatzeari eta espeziearentzat habitatak sortu eta hobetzeari buruzkoak dira.
2. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEan igarabaren populazioen aldizkako jarraipena eta ebaluazioa egingo dira (gutxienez 3 urterik behin). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren, bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren diagnostikoa egingo da, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Igaraba paleartikoaren kontserbazio egoeraren jarraipen eta ebaluaziorako neurriak, funtsean, hauek izango dira: presentzia-absentzia azterketak eta espeziearen populazioaren azterketak egitea, funtsean banakoen ezaugarritze genetiko indibidualean eta tarteetan okupazioan oinarrituta. Azterketa horietan kontuan hartu beharko dira lurralde mugakideen baterako gidalerroak.

ARRAINAK: LOINA (*Parachondrostoma miegii*), ERRUTILO HEGATSGORRIA (*Achondrostoma arcasii*), IBAI KABUXA (*Salaria fluviatilis*), MAZKAR ARANTZADUNA (*Cobitis calderoni*) eta AMUARRAIN ARRUNTA (*Salmo trutta fario*)

Helburuak eta neurriak	
Azken helburua	Arrain populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea, kanpoko esku-hartzerik gabe edo esku-hartzerik txikienarekin, espezieen kontserbazio egokia ahalbidetzeko.
1. helburu operatiboa	KBEan bertako arrainen populazio egitura eskakizun ekologikoak ezagutzea
Neurriak	1.AC.5. EAEko ibaien egoera biologiko eta kimikoaren jarraipenerako sarean dauden estazioak mantentzea. Urtero txosten espezifiko bat egingo da KBErako. Txosten horretan hauek ezarriko dira: egoera ekologikoa, habitata kutsatu eta aldatu ahal duten iturriak, bidezkoa bada, eta egoera ekologiko ona bermatzeko beharrezkoak diren neurri zuzentzaileak ere bai (1.AC.6). AP.4. Azterlan bat egitea KBEan dauden arrain espezie batzuen eta besteen eskakizun ekologikoak zehazteko: populazioaren tamaina, banaketa, kontserbazio egoera eta KBEak espezie horiek barnean hartzeko duen ahalmena.
2. helburu operatiboa	KBEan dauden arrain espezieen gaineko eraginak zuzentzea
Neurriak	Ibai Sistema funtsezko elementurako proposatutako neurri guztiak aplikatu ahal dira: uretako korridorean oztopoak kentzea, KBEko uraren kalitatea eta ibaien egoera ekologikoa hobetzea eta prozesu ekologikoen funtzionamendu ona bermatuko duen emari naturalen erregimen bat lortzea. 1.AC.18. Definituta dauden funtsezko espezieei eragiteko aukera gehienak dituzten arrain espezie exotikoen aldizkako jarraipena eta kontrola egitea. Espezie exotiko inbaditzaileei dagokienez, halaber, 1.AC.21 eta 1.AC.22 baterako jarduerak aplikatu behar dira: ingurumen hezkuntza, sentsibilizazioa eta espezie horien habitaten kontserbaziorako gidalerro teknikoak zabalkundea. Horren barnean, arrantzaleentzat informaziorako triptikoak editatu, argitaratu eta zabalduko dira, ibaietan animalia aloktonoak askatzeak dakarren arriskua azaltzeko.
3. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. Ibaietako KBEetan funtsezko elementu diren arrain faunako espezieen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (6 urte), eta bereziki KBEan dauden espezieen artean "Galzorian" dauden espezieena (3 urterik behin); bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da, eta zehaztuko da KBEan arrabatzeko lekurik dagoen, zein bilakaera demografiko duten eta habitatei eragiten dion asaldurarik dagoen, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. AP.5. Espezie bakoitzarentzat egokiak diren habitatak inbentariatu dira, katalogatutako banakoen lekualdaketa jarduerak aztertze helburuz.

APOARMATU KORRONTEZALEA (*Mauremys leprosa*)**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Apoarmatu korrontezalearen populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea, kanpoko esku-hartzerik gabe edo esku-hartzerik txikienarekin, espeziearen kontserbazio egokia ahalbidetzeko.
1. helburu operatiboa	KBEan apoarmatu korrontezalearen populazioa kontserbatu eta lehengoratztea.
Neurriak	1.AC.16. eta 1.AC.18. Apoarmatu korrontezalearen populazioaren ezaugarriak ezartzea eta populazioa bera ebaluatzea (6 urterik behin), eta KBEko apoarmatu exotikoak kontrolatzea.
2. helburu operatiboa	KBEan apoarmatu korrontezalearen habitata kontserbatzea
Neurriak	Ibai Sistema eta Ibai Habitatak funtsezko elementuetarako definitutako neurriak aplikatu beharko dira, bereziki KBEko ibaien uraren kalitatea eta egoera ekologikoa hobetzeari buruzkoak.
3. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	Apoarmatu korrontezalea kudeatzeko planaren onarpena sustatzeko 1.AC.19 neurria ere aplikatu behar da. 1.AC.21 eta 1.AC.22 jarduerak ere aplikatu behar dira: ingurumen hezkuntza, sentsibilizazioa, eta maskota gisa erabiltzen diren espezie exotikoak naturan askatzearen arriskuei buruzko gidalerro teknikoek zabalkundea.

NAIADEAK: *Potomida littoralis*, *Unio elongatulus*, *Anodonta anatina***Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Naiadeen populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela sustatzea.
1. helburu operatiboa	KBEan naiadeen populazioak kontserbatu eta lehengoratztea.
Neurriak	1.AC.18. Fauna exotiko inbaditzailearen espezieen jarraipenerako eta kontrolerako aldizkako jarduketak egingo dira. Ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira, adibidez zebra muskuilua. 1.AC.19. Araban naiadeentzat Kudeaketa Plan bat egingo da eta onar dadila sustatuko da.
2. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEko naiadeen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa (6 urterik behin). Banakoak lekualdatzeko programak, populazioak handitzeko.

Ibaietako hegaztiak: UHALDE ENARA (*Riparia riparia*) eta MARTIN ARRANTZALEA (*Alcedo atthis*)
Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Uhalde enararen eta martin arrantzalearen populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea.
1. helburu operatiboa	KBEan habitataren egoera hobetzea espezieentzat
Neurriak	1.AC.20. KBEaren esparruan dauden linea elektrikoen arazoa aztertuko da. Hegaztiak talka egiteko edo elektrokatutzeko dituzten arriskuak identifikatuko dira. Titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egingo da, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektrokuizioaren aurkako neurriak ezartzeko.
2. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEan martin arrantzalearen eta uhalde enararen populazioen aldizkako monitorizazioa eta ebaluazioa egitea (6 urterik behin), haien banaketa, adierazgarritasuna eta kontserbazio egoera zein diren jakiteko (epea kudeaketa planean ezartzen da).

MEHATXATUTAKO FLORA: Ranunculo sauricomus, Berula erecta, Pentaglottis sempervirens, Narcissus pseudonarcissus
Helburuak eta neurriak

Azken helburua	KBEan dauden mehatxupeko flora populazioen kontserbazioa eta bideragarritasuna bermatzea.
1. helburu operatiboa	KBEko mehatxupeko flora populazioak ezagutza eta haien ezaugarriak ezartzea.
Neurriak	1.AC.14. Laginketa espezifikoak egitea, ibai inguruneari lotuta dauden eta Habitaten Zuzentarauaren II. Eranskinean (abenduen 13ko 42/2007 Legearen II. eranskina) agertzen diren flora espezien populazioak detektatzeko eta, bidezkoa bada, kartografiatzeko, eta gauza bera egiteko ingurune horri lotutako beste taxon mehatxatu batzuekin.
2. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea eta mehatxatutako espezieak indartzeko edo berriro sartzeko egin litezkeen jarduerak aztertzea.
Neurriak	1.AC.15. KBEan dauden mehatxupeko flora populazioen aldizkako monitorizazio eta jarraipen kanpainak egitea. Kontrol eta ebaluazioa 3 urterik behin egingo da galzorian dauden espezieentzat, eta 6 urterik behin gainerako espezieentzat.

KBEan mehatxupeko floraren jarraipenerako egiten diren jardueren artean, kasu honetan, aipatu diren KBEko mehatxupeko espezieak indartzeko edo berriro txertatzeko jarduerak egiteko aukera aztertuko da, Olarizuko Lorategi Botanikoko germoplasma bankuak jada egin duen lana aprobetxatuz. Horri dagokionez, jarraipenari buruzko lehenengo txostenean jarduera horiek arrakasta izateko dauzkaten aukerak bilduko dira, eta bidezkoa bada, aukeratutako espezie eta kokaguneak zehaztuko dira, baita egin beharreko neurriak ere.

2. KUDEAKETAKO GIDALERRO ETA NEURRIEN PROGRAMA ETA KALKULU EKONOMIKOAK.

Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duen apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren 22.3 artikuluan ezarrita dagoena betetzeko, jarraian Programa honetako jarduketa eta neurriei dagozkien kalkulu ekonomikoak zehaztuko dira. 22.3 artikuluko horrek zera dio:

Txostenak, bere tramitazioaren hasierako faseetatik hasita, memoria ekonomiko bat izango du, zeinak espresuki jasoko dituen 92/43/EE Zuentarauaren 8. artikuluan jasotako baterako finantzaketa komunitarioaren arabera beharrezkotzat hartzen diren aurreikuspenak.

Jarraian, aipatu den 8. artikuluko hori transkribatuko da, zehazki 1. eta 2. puntuak:

- 1. Kontserbazio bereziko eremu izendatu ahal diren eta barnean lehentasunezko habitat naturalak edota lehentasunezko espezieak dituzten lekuei buruz proposamenak egiten dituzten aldi berean, Estatu kideek Batzordeari haien kalkuluak bidaliko dizkiote, bidezkoa denean, Europako Batasunaren finantzaketari buruz egokitutako jotzen dutena dela-eta, 6. artikuluko 1. idatzi-zatian hitzartuta dagoenaren arabera haien betebeharrak bete ahal izateko.*
- 2. Estatu kide bakoitzarekin ados jarrita, finantzaketa eskatzen deneko leku garrantzitsuetarako, Batzordeak zehaztuko ditu ezinbestekoak diren neurriak, lehentasunezko habitat naturalen kontserbazio egoera mantendu edo lehengoratzeko, eta neurri horien ondoriozko kostu osoak ere zehaztuko ditu.*

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	ZADORRA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
IBAI SISTEMA	1.AC.1. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak estatutuko dira, lur landatuengatik, larreengatik edo etenak sorrarazi ahal dituzten bestelako erabilerengatik ibaiertzeko basoaren jarraitasuna galdu den tarteetan ibaiertzetako habitatak lehengoratzeko. Helburua ibaiertzeko landaredi naturaleko zerrenda etengabe bat lehengoratu eta mantentzea izango da. Zerrenda horrek gutxienez 5 metroko zabalera izango du ibilguaren mugatik KBEaren tarte osoan, Organo Kudeatzaleak zehazten dituen lehentasunezko esparruetan eta organo horrek ezartzen dituen lehentasunen arabera. KBE planifikatzeko eta kudeatzeko eskumena duten administrazioek parte hartuko dute zerrenda hori ezartzean.	500.000
	1.AC.2. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak estatutuko dira, gaur egun 10 urtetik gorako birgertatze aldia duen uholde arriskudun aldearen barruan eta nolanahi ere ubidetik hurbilen dagoen 15 m-ko zerrendan landatutako makalek okupatzen dituzten lursailetan ibarbasoak sortzeko eta ibaiertzeko basoa birsortzeko. Hala, ibaiertzeko sistemei lotutako fauna espezieen babeslekuetarako gune aproposak sortu nahi dira, bereziki igarabentzat eta bisoientzat. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE kudeatzen duen organoak zehaztuko du.	500.000
	1.AC.3. Arro erakunde eskudunaren aurrean Jabari Publiko Hidraulikoa zehatz dadila estatutuko da, erakunde horrek egindako edo baliozkotutako azterlan teknikoetan oinarrituta. Horretarako, kontuan hartuko dira ezaugarri morfologikoak, azterlan hidrologiko eta hidraulikoak eta eskuragarri dauden erreferentzia historikoak. JPH alderdi teknikoan zehazteko bildutako informazioa oinarri hartuta, azterlan bat egingo da Zadorra ibaiaren ibai lurraldearen mugak definitzeko.	100.000
	1.AC.4. Arro erakunde eskudunaren aurrean, KBEaren esparruan indarrean dauden emakida nagusietan aplikatzen den ingurumen emarien araubidea berrikustea estatutuko da. Horretarako azterlan espezifikoak egingo dira. Azterlan horien helburua lekuan funtsezko elementuak diren habitat edo espezieen kontserbazio egoera ona mantendu edo lehengoratzeko egokia den emari ekologikoen erregimena zehaztea izango da, habitat edo espezie horien eskakizunei erantzuteko eta eragiten dieten funtzio ekologikoak epe luzean mantentzeko.	60.000

Funtsezko elementua	ZADORRA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	1.AC.5. EAEko ibaien egoera biologiko eta kimikoaren jarraipenerako sarean dauden estazioak mantentzea. Estazio horiek KBEko ur masen egoera ekologikoaren berri ematen dute. 1.AC.6. Organo eskudunak KBEan isuritako efluenteen jarraipena egiten jarraituko du, ingurumen arloan, eta bereziki urak KBEra isurtzen dituzten biztanle gunetako araztegiei eta saneamendu sistemei dagokienez, ur masen egoera ekologiko ona lortzen edota mantentzen dela bermatzeko. Urtero txosten espezifiko bat egingo da leku bakoitzerako. Txosten horretan hauek ezarriko dira: ur masen egoera ekologikoa, habitata kutsatu eta aldatu ahal duten iturriak, bidezkoa bada, eta egoera ekologiko ona bermatzeko beharrezkoak diren neurri zuzentzaileak ere bai.	15.000
	1.AC.7. KBEaren esparruan dauden oztopoen inbentarioa garatzean, oztopo horiek iragazkor bihurtzeko proiektuak idatziko dira, kontuan hartuta horretarako egindako agiri teknikoetan ezarrita dauden lehentasunak. Aukera badago, oztopoa eraitsiko da, edo bestela, iragazkortasunerako eraginkorra den konponbidea aukeratu da. Ahal dela, ondoz ondoko asken eskalak egin beharrean, alboko arrapalak edo bideak egingo dira.	450.000
	1.AC.8. Ibai korridorean dauden azpiegiturretan zehar igarotzeko esku-hartze proiektuak egin, bereziki funtzionatzen edo ustiatzen ari diren herri lanen eraginpean dauden ibaiertzeko ingurune eta habitatak atontzeko. KBEaren lehentasunezko esparruetan titularrak diren Erakunde eta Administrazioekin lankidetzan jarduketak egitea sustatuko da.	150.000
	1.AC.9. Zadorra ibaia KBEko ibaiertzeko habitatak ekologia aidetik lehengoratu eta hobetzeko jarduketak. Kanalizazioengatik, ubideratzeengatik edo harri lubetengatik sortutako aldaketak edo bestelako gune hondatuak dituzten guneak nahiz landaredia falta larria duten azalerak landareberritzeko proiektuak egikaritu dira, alde batetik ubideari itzala emateko eta udan ibaiertzetan zuhaitz faltarengatik izaten diren tenperatura altuen ondorioak arintzeko, eta bestetik, hondatutako ibaiertzeko habitaten egoera ekologikoa hobetzeko. Halako aldaketak dituzten tarreak jarduketaren kokalekuen mapan irudikatzen dira orientabide modura. Jarduketa horiek diseinatzean kontuan hartuko dira KBEko funtseko elementu diren espezieen ingurumen arloko eskakizunak. Jarduketa horren barruan, beharrezkoa den kasuetan, balio ekologiko handiko lurren eskurapen, errentamendu, usufruktu edota zortasuneko eragiketarako sartuko dira. Jarduteko esparru zehatzak KBEaren Organo Kudeatzaileak definitu beharko ditu, egindako xehetasuneko inbentarioa oinarri hartuta. Era berean, ubideko ezpondetan salikazeoen estakiliatuak egitea aurreikusiko da, alde horretan bertan bildutako aldaxkak erabiliz. Halaber, zuhaixka edo zuhaitzik ez duten gunetan landaketak egingo dira ibaiertzeko habitat naturalak lehengoratzeko, bereziki "Lehentasunezko Interesa" duten habitatak.	950.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	ZADORRA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	1.AC.10. Bultzatu egingo dira Ebroko Mugape Hidrografikoko Plan Hidrologikoan aurreikusitako saneamendu eta arazte planak, KBEari eragiten diotenak eta egikaritu gabe daudenak.	-
	1.AC.21. Ibai korridorea kontserbatzearen garrantziari buruz sensibilizatzeko jarduketak egitea eskualdeko Udaletan, Administrazio Batzordeetan, Koadriletan, Ikastetxeetan eta nekazaritza eta basogintza elkarreetan.	24.000
	1.AC.23. KBEan ezaugarri bereziak edo erabilera publiko berezia duten lekuetan, ingurune bakoitzari egokitutako seinaleak instalatuko dira, KBE nahiz haren ingurumen balioak identifikatzeko.	24.000
	1.AC.24. Zadorra ibaiaren KBEari buruz egindako Diagnostiko Azterlanak eguneratzea eta zehaztea. "Europar Batasunaren Intereseko" eta "lehentasuna duen Europar Batasunaren Intereseko" gisa katalogatutako ibaiertzen eta habitaten kontserbazio egoera eguneratzea eta zehaztea, 1/2000 eskalan. KBEan dauden ingurumen aldaketak eta eraginik behinenak identifikatuko dira. Inbentario bat egingo da. Bertan agertuko dira hondatutako ibaiertzeko habitatak eta eremuak garrantzitsuenetan egonkortasun arazoak dituzten eta ekologia aldetik lehengoratu eta hobetu behar diren ezpondak. Gainera, Erakunde eskudunen aurrean sustatuko da kontuan hartu eta aztertu daitezela urtegiak husteagatik gertatu ahal diren ondorioak, bai ibaiertzetan, bai orokorrean Zadorra ibaiaren KBEaren biodibertsitatean.	40.000
	1.AC.25. <u>Jarduketa Plana.</u> Egindako Diagnostiko Azterlanean lortutako emaitzak ikusita, Jarduketa Plan bat definituko da. Plan horrek neurri zehatzak definituko ditu, detektatutako ingurumen arazoak konpontzeko, dauden ingurumen eraginak zuzentzeko eta eraginpean dauden eremuak ekologia aldetik atundu eta lehengoratzeko. Jarduketa planak "Unean uneko eragin guneak" eta "Modu linealean aldatutako guneak" bereiziko ditu. Eragin mota bakoitza lehengoratu eta zuzentzeko jarraibide batzuk ezarriko dira. Alde horretatik, jarduketan arteko lehentasunak ezarriko dira eta haien balorazio ekonomikoa egingo da. Horretarako, batasunaren intereseko edota lehentasunezko jarduketak lehentasuna ezarriko da, 92/43/CE Zuzentarauaren arabera.	60.000
	1.AC.26. Kontrolik gabeko isurketen eragina jasan duten eremuak lehengoratzeko. Horren barruan hauek egin beharko dira: - hondakinak kentzea, eta geroago tratatu eta behar bezala kudeatzea. - eraginpean dauden guneak ingurumen aldetik lehengoratzeko, babestutako habitatak lehengoratzeko.	90.000
	1.AC.27. KBEan aplikatu beharreko araudiari egokitu ez zaizkion baratze eta eraikinen eta bestelako okupazio edo kokalekuen administrazio egoera aztertzea eta halakoak desagerraraztea, baldin eta Natur Gune Babestuen babesa eta helburuen lorpena arriskuan jartzen badituzte. Beste administrazio eskudun batzuekin lankidetzan, halakoak desagerrarazteko eta eraginpean dauden habitatak lehengoratzeko jarduketak inplementatzea. Administrazio eskudunari eskatuko zaio KBEaren eremuan ikuskapen lan gehiago egin ditzala eta ur hartuneen kontrola egin dezala, administrazio eskudunekin lankidetzan. Eraginpean dauden esparruak lehengoratzeko jarduerak abian jartzea, bidezkoa bada. KBEko sektore garrantzitsuenetan esku-hartzeen lehentasunak ezartzea.	250.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	ZADORRA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	1.AC.28. Lotura ekologikoaren arloan onartutako estrategiak aplikatzea, KBEan batasunaren intereseko edota lehentasunezko habitaten arteko lotura bultzatzeko, bai eta hurbil dauden Natura 2000 Sareko beste habitat katalogatu batzuekin eta orokorrean mugakide diren eta ingurumen aldetik interesa duten esparruekin ere. Lotura aldetik interesa duten guneak identifikatzea, eta bidezkoa bada kontserbatzeko eta hobetzeko jarduketak inplementatzea.	80.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	3.293.000
IBAI HABITATAK: Uretako habitatak (KOD.: UE 3150, 3260, 3270 eta 3280) eta ibaiertzeko basoa (KOD. UE 91E0* eta 92A0)	AP.1. Ibai habitata tarte jakin batean alderdi morfologikoan hobetzeko eta dibertsifikatzeko proiektu pilotu bat egitea, ibilguaren egitura konplexutasuna eta edukiera handitzeko helburuz (Jarduketan ikusi jarduteko egokiak izan ahal diren esparruak).	30.000
	1.AC.11. KBEan funtsezkotzat jotzen diren habitaten bilakaeraren jarraipeneko protokolo bat ezarriko da (6 urterik behin) eta lortutako emaitzek emarien erregimenari eta uren kalitateari buruz eskuragarri dauden datuekin duten harremana aztertuko da (zein ur masatan dauden, horren egoera ekologikoa). Halaber, KBEan dauden batasunaren edota eskualdearen intereseko flora espezieen populazioak detektatzeko eta kartografiatzeko laginketa espezifikoa egingo dira. (1.AC.14 jarduera).	20.000
	1.AC.12. Urari lotuta dauden beste habitat batzuk inbentariatu eta, bidezkoa bada, horien xehetasuneko kartografia egitea, azalera txikiak okupatzen badituzte, egoera optimoa urteko sasoi jakin batzuetan badute edo zehazteko teknika bereziak eskatzen badituzte, adibidez habitat mota hauek: 3150 <i>Magnopotamion</i> edo <i>Hydrocharition landaredia</i> duten laku eutrofitiko naturalak, 3250 <i>Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak</i> <i>Gladium flavum</i>-ekin; 3260 <i>Estia muinotar eta menditarreko ibaiak</i>, <i>Ranunculus fluitans</i> eta <i>Callitriche-Batrachion</i>-eko landarediarekin, 3270, <i>Ertz lohitsuak dituzten ibaiak</i>, <i>Chenopodium rubri p.p</i> eta <i>Bidentio p.p</i>-ko urteko landaredia dutenak; 3280 <i>Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak</i>, <i>Paspalo-Agrostidion</i>-dunak, eta <i>Salix</i> eta <i>Populus alba</i>-ko ibaiertzeko landare-gortinekin, eta 6430 <i>Lautadako orlen eta mendiko zoruen eta zoru alpinoen megaforbio eutrofo hidrofitoak</i>. KBEan habitat horiek elementu dibertsifikatzaileetan agertzen badira, elementu horiek identifikatu eta irudikatuko dira: iriak, meandroak, legar hondartzak, etab. Uretako habitat horien bilakaeraren aldizkako jarraipenerako protokoloa ezarriko da (6 urterik behin) eta lortutako emaitzek emarien erregimenari eta uren kalitateari buruz eskuragarri dauden datuekin duten harremana aztertuko da.	33.500

Funtsezko elementua		ZADORRA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
BISOI EUROPARRA		1.AC.15. KBEan dauden mehatxupeko flora populazioen aldizkako monitorizazio eta jarraipena egitea (6 urterik behin), haien banaketa, adierazgarritasuna eta kontserbazio egoera zein diren jakiteko.	15.000
		1.AC.17. KBEko habitat naturalen balio-galera eragiten duten flora exotiko inbaditzaileen espezieak (<i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Ailanthus altissima</i> , <i>Buddleja davidii</i> , <i>Cortaderia selloana</i> , <i>Arundo donax</i> , <i>Azolla filiculoides</i> batik bat) kontrolatzeko eta haien aldizkako jarraipena egiteko jarduketak egingo dira. Habitat naturalen egiturarentzat eta funtzioentzat kaltegarriak ez diren metodoak erabiliko dira. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE Kudeatzen duen organoak zehaztuko du.	30.000
		FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	128.500
		AP.2. KBEan espeziearentzat "gune beltzak" izan daitezkeen lekuak identifikatzeko eta neurri zuzentzaileak diseinatzeko azterlan bat egitea.	15.000
		AP.3. Bisoi europarrarentzat habitatak sortu eta hobetzea. KBEko gako eremuetan proiektuak egitea eta jarduerak inplementatzea. Jarduera horren barruan, beharrezkoa den kasuetan, balio ekologiko handiko lurren eskurapen, errentamendu, usufruktu edota zortasuneko eragiketak sartuko dira, KBE kudeatzen duen organoak zehazten dituen esparruetan. 1. eranskinean eta jarduketan mapan zehazten dira jarduteko egokiak izan litezkeen azalerak eta esparruak.	750.000
IGARABA EUROASIARRA		1.AC.16. KBEan bisoi europarreko populazioen urteko jarraipena egingo da eta 3 urterik behin haien kontserbazio egoera, bilakaera demografikoa eta habitatei eragiten dieten asaldurak ebaluatuko dira, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko.	30.000
		1.AC.18. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen jarraipena eta aldizkako kontrola egingo dira. Funtsezko elementutzat jotzen diren espezieen gainean ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira (bisoi amerikarra).	120.000
		FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	915.000
		1.AC.16. KBEan igarabaren populazioen aldizkako jarraipena eta ebaluazioa egingo dira (gutxienez 3 urterik behin). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren, bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren diagnostikoa egingo da, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Igaraba paleartikoaren kontserbazio egoeraren jarraipen eta ebaluaziorako neurriak, funtsean, hauek izango dira: presentzia-absentzia azterketak eta espeziearen populazioaren azterketak egitea, funtsean banakoaren ezaugarritze genetiko indibiduallean eta tarteen okupazioan oinarrituta. Azterketa horietan kontuan hartu behar dira lurralde mugakideen baterako gidalerroak. Funtsezko elementu den bisoi europarrarentzat proposatutako AP.2 eta AP.3 neurriak ere aplikatu behar dira. Neurri horiek gune beltzak identifikatzeari eta kalitatezko habitatak sortu eta hobetzeari buruzkoak dira.	20.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	ZADORRA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	20.000
ARRAINAK: Loina, errutilo hegatsgorria, amuiarraina, mazkar arantzaduna eta ibai kabuxa.	AP.4. Azterlan bat egitea KBEan dauden arrain espezie batzuen eta besteen eskakizun ekologikoak zehazteko: populazioaren tamaina, banaketa, kontserbazio egoera eta KBEak espezie horiek barnean hartzeko duen ahalmena.	25.000
	1.AC.16. Ibaletako KBEetan funtsezko elementu diren arrain faunako espezieen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (3 eta 6 urte, mehatxua zenbaterainokoa den), eta bereziki KBEan dauden espezieen artean "Galzorian" dauden espezieena; bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da, eta zehaztuko da KBEan arrabatzeko lekurik dagoen, zein bilakaera demografiko duten eta habitatei eragiten dion asaldurarik dagoen, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko.	20.000
	1.AC.18. Definituta dauden funtsezko espezieei eragiteko aukera gehienak dituzten arrain espezie exotikoen aldizkako jarraipena eta kontrola egitea.	30.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	75.000
APOARMATU KORRONTEZALEA	AP.5. Espezie bakoitzarentzat egokiak diren habitatak inbentariatu dira, katalogatutako banakoen lekualdaketa jarduerak aztertzeke helburuz.	5.000
	1.AC.16. eta 1.AC.18. Apoarmatu korrontezalearen populazioaren ezaugarriak ezartzea eta populazioa bera ebaluatzea, eta KBEko apoarmatu exotikoak kontrolatzea.	21.000
	Apoarmatu korrontezalea kudeatzeko planaren onarpena sustatzeko 1.AC.19 neurria ere aplikatu behar da (jarduketa hori Zadorra ibaia EBILen, Baia ibaia EBILen eta Ebro ibaia EBILen Kudeaketako Gidalerro eta Neurrien barruan dago, kudeaketa plana baterakoa izango delako).	5.000
	1.AC.21 eta 1.AC.22 baterako jarduerak ere aplikatu behar dira: ingurumen hezkuntza, sentsibilizazioa, eta maskota gisa erabiltzen diren espezie exotikoak naturan askatzearen arriskuei buruzko gidalerro teknikoak zabalkundeak, espezie horien habitatak kontserbatzeko.	-
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	31.000
NAIADEAK	1.AC.16. KBEko naiadeen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa (6 urterik behin). Banakoak lekualdatzeko programak, populazioak handitzeko.	20.000

Funtsezko elementua	ZADORRA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	1.AC.18. Fauna exotiko inbaditzailearen espezieen jarraipenerako eta kontrolerako aldizkako jarduketak egingo dira. Ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira, adibidez zebra muskuillua.	18.000
	1.AC.19. Araban naiadeentzat Kudeaketa Plan bat egingo da eta onar dadila sustatuko da (jarduketa hori Ihuda ibaia EBILen, Baia ibaia EBILen eta Ebro ibaia EBILen Kudeaketako Gidalerro eta Neurrien barruan dago, kudeaketa plana baterakoa izango delako).	4.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	42.000
IBAIETAKO HEGAZTIAK: uhalde enara eta martin arrantzalea	1.AC.16. KBEan martin arrantzalearen eta uhalde enararen populazioen aldizkako monitorizazioa eta ebaluazioa egitea (6 urterik behin), haien banaketa, adierazgarritasuna eta kontserbazio egoera zein diren jakiteko (epea kudeaketa planean ezartzen da).	12.000
	1.AC.20. KBEaren esparruan dauden linea elektrikoen arazoa aztertuko da. Hegaztiak talika egiteko edo elektrokutatzeko dituzten arriskuak identifikatuko dira. Titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egingo da, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektrokuzioaren aurkako neurriak ezartzeko.	15.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	27.000
MEHATXATUTAKO FLORA	1.AC.14. Laginketa espezifikoak egitea, ibai inguruneari lotuta dauden eta Habitaten Zuzentzaiaaren II. Eranskinean (abenduaren 13ko 42/2007 Legearen II. eranskina) agertzen diren flora espezieen populazioak detektatzeko eta, bidezkoa bada, kartografiatzeko, eta gauza bera egiteko ingurune horri lotutako beste taxon mehatxatu batzuekin.	15.000
	1.AC.15. KBEan dauden mehatxupeko flora populazioen aldizkako monitorizazio eta jarraipen kanpainak egitea (3 eta 6 urterik behin). KBEan mehatxupeko floraren jarraipenerako egiten diren jardueren artean, kasu honetan, aipatu diren KBEko mehatxupeko espezieak indartzeko edo berriro txertatzeko jarduerak egiteko aukera aztertuko da, Olarizuko Lorategi Botanikoko germoplasma bankuak jada egin duen lana aprobetxatuz. Horri dagokionez, jarraipenari buruzko lehenengo txostenean jarduera horiek arrakasta izateko dauzkaten aukerak bilduko dira, eta bidezkoa bada, aukeratutako espezie eta kokaguneak zehaztuko dira, baita egin beharreko neurriak ere.	25.000
	1.AC.19 neurria ere aplikatu behar da. <i>Berula erecta</i> kudeatzeko plan bat egitea Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoan "galzorian" duden flora espezieetarako aurreikusita dagoenaren barruan.	5.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	45.000

Funtsezko elementua	ZADORRA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	ZADORRA IBAIA KBEa, GUZTIRA	4.576.500

3. NEURRIEN ETA ONURA JASOKO DUTEN ELEMENTUEN ARTEAN –KONTSERBATU BEHARREKO HABITAT ETA ESPEZIEEN ARTEAN– DAGOEN HARREMANA.

Honekin batera doan taulan Zadorra ibaia KBEn identifikatu diren eta kontserbatu behar diren elementu guztien zerrenda ageri da, haien katalogazioarekin eta haien alde ezarritako neurriein.

ESPEZIEAK	HABITATEN	ZUZENTARAUAR	EN ERANSKINA	HEGAZTIEN	ZUZENTARAUAR	EN ERANSKINA	BBABEZ*	MEESK**	EMEK***	ADIERAZG7	KONTSERBAZIO	EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
	UGAZTUNAK												
Mustela lutreola (bisoi europarra)	II, IV		*		DA	DA	B	Txarra	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., AP.2., AP.3.,				
	II, IV		*		DA	DA	B	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.16.,				

7 Gune horren datuen formulario normalizatuaren arabera.
* Babes Bereziko Araubideko Basa Espezieen Zerrenda.
** Mehatxupean dauden Espezieen Espainiako Katalogoa
*** Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoa

ESPEZIEAK		HABITATEN ZUZENTARUAU	EN ERANSKINA	HEGAZTIEN ZUZENTARUAU	EN ERANSKINA	BBABEZ*	MEESK**	EMEK***	ADIERAZGV,	KONTSERBAZIO EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
HEGAZTIAK											
<i>Alcedo atthis</i> (martin arrantzalea)			I	*	IB	B	Ezezaguna	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.28., 1.AC.20., 1.AC.16.			
<i>Ciconia ciconia</i> (Zikoia zuria)			I	*	ARR	B	Ona				
<i>Egretta garzetta</i> (Koartzatxo txikia)			I	*		C					
<i>Hieraaetus pennatus</i> (Arrano txikia)			I	*	ARR	C	Ezezaguna				
<i>Ixobrychus minutus</i> (Amiltxori txikia)			I	*	ARR	C	Desegokia				
<i>Milvus migrans</i> (miru beltza)			I	*		B	Ona				
<i>Nycticorax nycticorax</i> (Amiltxori arrunta)			I	*	ARR	C	Desegokia				
<i>Acrocephalus arundinaceus</i> (Lezkari karraixina)				*	ARR	B	Desegokia				
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i> (Benarriz arrunta)				*	DA	B	Ezezaguna				
<i>Acrocephalus scirpaceus</i> (Lezkari arrunta)				*	ARR	B	Ezezaguna				
<i>Actitis hypoleucos</i> (kuliska txikia)				*	ARR	B	Ezezaguna				
<i>Anthus pratensis</i> (Negu txirta)				*		C					

HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK						
ESPEZIEAK	HABITATEN ZUZENTARUAU EN ERANSKINA	HEGAZTIEN ZUZENTARUAU EN ERANSKINA	BBABEZ*	MEESK**	EMEK***	ADIERAZG7
			*			B
<i>Ardea cinerea</i> (koartza hauskara)			*	IB	B	Ezezaguna
<i>Carduelis spinus</i> (Tarina)			*	ZAU	B	Ezezaguna
<i>Charadrius dubius</i> (Txirritxo txikia)			*		B	
<i>Cuculus canorus</i> (Kuku arrunta)			*		B	
<i>Falco subbuteo</i> (belatz europarra)			*	ARR	B	Ezezaguna
<i>Ficedula hypoleuca</i> (euli-txori beltza)			*	ARR	C	Ezezaguna
<i>Gallinago gallinago</i> (Istingor arrunta)					B	
<i>Hippolais polyglotta</i> (sasi-txori arrunta)			*		B	
<i>Jynx torquilla</i> (lepizulia)			*	IB	B	Txarra
<i>Luscinia megarhynchos</i> (urretxindorra)			*		B	
<i>Motacilla flava</i> (Larre buztanikara)			*		C	
<i>Muscicapa striata</i> (euli-txori grisa)			*		B	
<i>Oriolus oriolus</i> (urretxoria)			*		B	
<i>Otus scops</i> (apo-hontz europarra)			*		B	
<i>Phalacrocorax carbo</i> (Ubarroi handia)					B	

ESPEZIEAK		HABITATEN ZUZENTARAUAR EN ERANSKINA	HEGAZTIEN ZUZENTARAUAR EN ERANSKINA	BBABEZ*	MEESK**	EMEK***	ADIERAZGIV	KONTSERBAZIO EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
Phoenicurus phoenicurus (buztangorri argia)				*	ZAU	ZAU	B	Desegokia	
Phylloscopus trochilus (Txio hortia)				*		ARR	B	Ezezaguna	
Remiz pendulinus (Dilindaria)				*		IB	B	Ezezaguna	
Riparia riparia (Uhalde enara)				*		ZAU	C	Txarra	
Streptopelia turtur (Usapal europarra)							B		
Sylvia borin (Baso txinboa)				*			B		
Upupa epops (Argi-oiarra)				*		ZAU	B	Ezezaguna	
Saxicola rubetra (Pitxartxar nabarra)				*		IB	C	Ezezaguna	
Turdus iliacus (Birgarro txikia)							C		
ARRAINAK									
Achondrostoma arcasii (Errutilo hegatsgorria)		II		*			C	Ezezaguna	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., AP.4, 1.AC.16., 1.AC.18.
Parachondrostoma miegii (Ioina)		II		*	DA		B	Ezezaguna	
Cobitis calderoni (mazkar arantzaduna)						DA		Txarra	
Salaria fluviatilis (Ibai kabuxa)				*	ZAU	DA		Txarra	
Barbus graellsii (Barbo arrunta edo Graellsen Barboa)		V						Ezezaguna	

ESPEZIEAK							HABITATEN ZUZENTARAUAR EN ERANSKINA	HEGAZTIEN ZUZENTARAUAR EN ERANSKINA	BBABEZ*	MEESK**	EMEK***	ADIERAZGIV	KONTSERBAZIO EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
<i>Salmo trutta fario</i> (amuarrairain arrunta)												C	Desegokia	
ANFIBIOAK ETA NARRASTIAK														
<i>Mauremys leprosa</i> (Apoarmatu korrontezalea)							II		*		ZAU	B	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.27., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., AP.4, 1.AC.16., 1.AC.18.
ORNOGABEAK														
<i>Lucanus cervus</i> (orein hegalaria)							II		*			B	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.27., 1.AC.28.,
<i>Potomida littoralis</i>											ZAU		Txarra	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.16., 1.AC.18., 1.AC.19.
<i>Unio mancus</i> ^s							V				ZAU		Txarra	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.16., 1.AC.18., 1.AC.19.

^s *U. mancus* izena iberiar penintsulan lehen *U. elongatulus* izenaz ezagutzen ziren populazioei ematen zaie. Horregatik, espezie horri aplikatzen zaion araudi osoa orain *U. mancus*-i aplikatu behar zaio. Hemen: Araujo et al. 2009. *Las náyades de la península Ibérica*. Sociedad Española de Malacología. Iberus, 27 (2): 7-72, 2009.

ESPEZIEAK	HABITATEN ZUZENTARUAU EN ERANSKINA	HEGAZTIEN ZUZENTARUAU EN ERANSKINA	BBABEZ*	MEESK**	EMEK***	ADIERAZGV,	KONTSERBAZIO EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
Anodonta anatina				IB			Txarra	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.16., 1.AC.18., 1.AC.19.

FLORA							KONTSERBAZIO EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
ESPEZIEA	HABITATEN ZUZENTARUAU EN ERANSKINA	BASKULARRAREN ZERREDA GORRIA	FLORA	EMEK				
Berula erecta		Arriskuan		DA			Txarra	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28., 1.AC.15., 1.AC.14., 1.AC.19.
Himantoglossum hircinum		Ia Mehatxupear		ARR				
Narcissus asturiensis	II	Kezka Txikia		IB				
Pentaglottis sempervirens		Zaugarria D2		ZAU				
Ranunculus auricomus		Zaugarria-B1ab (iii)		ZAU				

HABITATA	Eranski na	EBko KOD.	AZALERA (ha)	% ESPARR U OSOAR EKIN ALDERA TUTA	ADIERAZGAR RITASUNA	KONTSERBAZIO EGOERA	
Magnopotamion edo Hydrocharition landaredia duten laku eutrofriko naturalak	I	3150	7,40	2,21	C	Ona	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

								1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12.,
Esataia muinotar eta menditarreko ibaiak, <i>Ranunculus fluitantis</i> eta <i>Callitriche-Batrachion</i> -eko landarediarekin	I	3260	3,50	1,05	C	Ona		BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14.
Ertz lohitsuak dituzten ibaiak, <i>Chenopodion rubri p.p</i> eta <i>Bidention p.p.</i> -ko urteko landaredia dutenak	I	3270	**		D			BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14.
Emari iraunkorreko ibai mediterraneok, <i>Paspalo-Agrostidion</i> -dunak, eta <i>Salix</i> eta <i>Populus alba</i> -ko ibaierzeko landare-gortinekin)	I	3280	**		D			BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14.
Txilardi oromediterraneo endemikoak elorri triskarekin	I	4090	1,40	0,42	D			BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28.
Belardi lehor erdi naturalak eta sastraka fazieak kare substratu gainean	I	6210*	0,52	0,16	D			BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28.
<i>Thero-Brachypodietean</i> urteko gramineen alde substepikoak	I	6220*	0,06	0,02	D			BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28.

Lautadako orlen eta mendiko zoruen eta zoru alpinoen megaforbio eutrofo hidrofiloak	I	6430	0,01	0,004	C		BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14.
---	---	------	------	-------	---	--	---

																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					</
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

VIII. ERANSKINA, MARTXOAREN 17KO 35/2015 DEKRETUARENA

ES2110012 Ihuda ibaia / Rio Ihuda (Ayuda) KBEaren kudeaketako gidalerroak eta neurriak

1. KUDEAKETAKO GIDALERRO ETA NEURRIAK

Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duen apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuak zioen azalpenean dioenez, "erkidegoko araudiaren babespean sortutako guneen babeserako figurak aztertzeke mekanismo zehatza ezartzen du", zehazki, Natura 2000 Sarearen barruko Natur Gune Babestuei dagokienez.

Hala, 1/2014 Legegintzako Dekretuak, 22. artikuluko 5. idatzi-zatian, zera ezartzen du: *"Lurralde historikoetako foru-organoek kudeaketa-jarraibideak onartuko dituzte, kontserbazio-helburuak oinarri hartuta, honako hauek jasoko dituztenak: eremuak kontserbazio-egoera egokian mantentzeko neurri egokiak, habitat naturalak eta espezieen habitatak hondatzea ekiditeko neurri egokiak eta inguru horien izendapena bultzatu duten espezieei eragiten dieten aldaketak ekiditeko neurriak."*

Artikulu horretan ezarrita dagoena betetzeko, agiri honetan Ihuda ibaia KBEaren Kudeaketako Gidalerro eta Neurriak ezartzen dira.

IBAI KORRIDORE EKOLOGIKOA

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Ihuda ibaia KBeko ibai korridorea kontserbatzea eta lehengoratzeta.
1. helburu operatiboa	Korridore ekologiko etengabe bat kontserbatu eta lehengoratzeta. Korridore horrek ibaiertzen lotura bermatuko du, faunaren joan-etorrietarako. 1.AC.1. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, lur landatuengatik, larreengatik edo etenak sorrarazi ahal dituzten bestelako erabilerengatik ibaiertzeko basoaren jarraitasuna galdu den tarteetan ibaiertzetako habitatak lehengoratzeko. Helburua ibaiertzeko landaredi naturaleko zerrenda etengabe bat lehengoratu eta mantentzea izango da. Zerrenda horrek gutxienez 5 metroko zabalera izango du ibilguaren mugatik KBEaren tarte osoan, Organo Kudeatzaileak zehazten dituen lehentasunezko esparruetan eta organo horrek ezartzen dituen lehentasunen arabera. KBE planifikatzeko eta kudeatzeko eskumena duten administrazioek parte hartuko dute zerrenda hori ezartzean. 1.AC.2. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, gaur egun 10 urtetik gorako birgertatze aldia duen uholde arriskudun aldearen barruan eta nolanahi ere ubidetik hurbilen dagoen 15 m-ko zerrendan landatutako makalek okupatzen dituzten lursailetan ibarbasoak sortzeko eta ibaiertzeko basoa birsortzeko. Hala, ibaiertzeko sistemei lotutako fauna espezieen babeslekuetarako gunek aproposak sortu nahi dira, bereziki igarabentzat eta bisoientzat. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE kudeatzen duen organoak zehaztuko du. 1.AC.9. Ihuda ibaia KBeko ibaiertzeko habitatak ekologia aldetik lehengoratu eta hobetzeko jarduketak.
Neurriak	Kanalizazioengatik, ubideratzeengatik edo harri lubetengatik sortutako aldaketak edo bestelako gunek hondatuak dituzten gunek nahiz landaredia falta larria duten azalerak landareberritzeko proiektuak egikaritzeko dira, alde batetik ubideari itzala emateko eta udan ibaiertzetan zuhaitz faltarengatik izaten diren tenperatura altuen ondorioak arintzeko, eta bestetik, hondatutako ibaiertzeko habitaten egoera ekologikoa hobetzeko. Jarduketa horiek diseinatzean kontuan hartuko dira KBeko funtseko elementu diren espezieen ingurumen arloko eskakizunak. Jarduketa horren barruan, beharrezkoa den kasuetan, balio ekologiko handiko lurren eskurapen, errentamendu, usufruktu edota zortasuneko eragiketarik sartuko dira. Jarduteko esparru zehatzak KBEaren Organo Kudeatzaileak definitu beharko ditu, egindako xehetasuneko inbentarioa oinarri hartuta. Halako aldaketak dituzten tarteak jarduketan kokalekuen mapan irudikatzen dira orientabide modura. Era berean, ubideko ezpondetan salikazeoen estakilatutako egitea aurreikusiko da, alde horretan bertan bildutako aldaxkak erabiliz. Halaber, zuhaixka edo zuhaitzik ez duten gunetan landaketak egingo dira ibaiertzetako habitat naturalak lehengoratzeko, bereziki "Lehentasunezko Interesa" duten habitatak.

1.AC.3. 1.AC.3 jarduketa aplikatuz, arro erakunde eskudunaren aurrean Jabari Publiko Hidraulikoa zehatz dadila sustatuko da, erakunde horrek egindako edo baliozkotutako azterlan teknikoetan oinarrituta. Horretarako, kontuan hartuko dira ezaugarri morfologikoak, azterlan hidrologiko eta hidraulikoak eta eskuragarri dauden erreferentzia historikoak. JPH alderdi teknikoan zehazteko bildutako informazioa oinarri hartuta, azterlan bat egingo da Ihuda ibaiaren ibai lurraldearen mugak definitzeko.

1.AC.23. KBEan ezaugarri bereziak edo erabilera publiko berezia duten lekuetan, ingurune bakoitzari egokitutako seinaleak instalatuko dira, KBE nahiz haren ingurumen balioak identifikatzeko.

1.AC.21. Ibai korridorea kontserbatzearen garrantziari buruz sentsibilizatzeko jarduketak egitea eskualdeko Udaletan, Administrazio Batzordeetan, Koadriletan, Ikastetxeetan eta nekazaritza eta basogintza elkarteeetan.

Ibaiertzeko Habitatak izeneko Funtsezko Elementuaren neurriak ere aplikatu behar dira.

2. helburu operatiboa

Ibaiertzetako ibai eremuen kalitatea eta egoera ekologikoa hobetzea

1.AC.24. Ihuda ibaiaren KBEari buruz egindako Diagnostiko Azterlanak eguneratu eta zehaztu. "Europar Batasunaren Intereseko" eta "lehentasuna duen Europar Batasunaren Intereseko" gisa katalogatutako ibaiertz eta habitaten kontserbazio egoera eguneratu eta zehaztu, 1/2000 eskalan. KBEan dauden aldaketak eta ingurumen eraginik behinenak identifikatuko dira. Inbentario bat egingo da. Bertan agertuko dira hondatutako ibaiertzeko habitatak eta eremurik garrantzitsuenetan egonkortasun arazoak dituzten eta ekologia aldetik lehengoratu eta hobetu behar diren ezpondak.

1.AC.25. Jarduketa plana. Egindako Diagnostiko Azterlanean lortutako emaitzak ikusita, Jarduketa Plan bat definituko da. Plan horrek neurri zehatzak definituko ditu, detektatutako ingurumen arazoak konpontzeko, dauden ingurumen eraginak zuzentzeko eta eraginpean dauden eremuak ekologia aldetik atondu eta lehengoratzeko. Jarduketa planak "Unean uneko eragin guneak" eta "Modu linealean aldatutako guneak" bereziko ditu.

Eragin mota bakoitza lehengoratu eta zuzentzeko jarraibide batzuk ezarriko dira. Alde horretatik, jarduketen arteko lehentasunak ezarriko dira eta haien balorazio ekonomikoa egingo da. Horretarako, batasunaren intereseko edota lehentasunezko jarduketen lehentasuna ezarriko da, 92/43/CE Zuzentarauaren arabera.

1. AC.26. Kontrolik gabeko isurketen eragina jasan duten eremuak lehengoratzeko. Horren barruan hauek egin beharko dira:

- Hondakinak kendu, eta geroago tratatu eta behar bezala kudeatu
- Eraginpean dauden guneak ingurumen aldetik lehengoratu, babestutako habitatak lehengoratzeko

1.AC.27. KBEan aplikatu beharreko araudiari egokitu ez zaizkion baratze eta eraikinen eta bestelako okupazio edo kokalekuen administrazio egoera aztertu eta halakoak desagerrarazi, baldin eta Natur Gune Babestuaren babesa eta helburuen lorpena arriskuan jartzen badituzte. Beste administrazio eskudun batzuekin lankidetzan, halakoak desagerrarazteko eta eraginpean dauden habitatak lehengoratzeko jarduketak inplementatu. Administrazio eskudunari eskatuko zaio KBEaren eremuan ikuskapen lan gehiago egin ditzala eta ur-hartuneen kontrola egin dezala, administrazio eskudunekin lankidetzan. Eraginpean dauden esparruak lehengoratzeko jarduerak abian jarri, bidezkoa bada. KBEko sektore garrantzitsuenetan esku-hartzeen lehentasunak ezarri.

Neurriak

1.AC.8. Ibai korridorean dauden azpiegiturretan zehar (garraio bideak, eroanbideak eta bestelako egiturak) igarotzeko esku-hartze proiektuak egin, bereziki funtzionatzen edo ustiatzen ari diren herri lanen eraginpean dauden ibaiertzeko ingurune eta habitatak atontzeko. KBEaren lehentasunezko esparruetan titularrak diren Erakunde eta Administrazioekin lankidetzan jarduketak egitea sustatuko da.

1.AC.28. Lotura ekologikoaren arloan onartutako estrategiak aplikatu, KBEan batasunaren intereseko edota lehentasunezko habitaten arteko lotura bultzatzeko, bai eta hurbil dauden Natura 2000 Sareko beste habitat katalogatu batzuekin eta orokorrean mugakide diren eta ingurumen aldetik interesa duten esparruekin ere. Lotura aldetik interesa duten gunekak identifikatu, eta bidezkoa bada kontserbatzeko eta hobetzeko jarduketak inplementatu.

3. helburu operatiboa

KBEaren esparruan uren kalitatearen eta egoera ekologikoaren hobekuntza bultzatu

1.AC.10. Bultzatu egingo dira Ebroko Mugape Hidrografikoko Plan Hidrologikoan aurreikusitako saneamendu eta arazte planak, KBEari eragiten diotenak eta egikaritu gabe daudenak.

Neurriak

1.AC.6. Organo eskudunak ibaien egoera ekologikoaren jarraipena egiten jarraituko du (**1.AC.5**), baita KBEan isuritako efluenteen jarraipena ere, ingurumen arloan, eta bereziki urak KBEa isurtzen dituzten biztanle gunetako araztegiei eta saneamendu sistemei dagokienez, ur masen egoera ekologiko ona lortzen edota mantentzen dela bermatzeko.

Urtero txosten espezifiko bat egingo da leku bakoitzerako. Txosten horretan hauek ezarriko dira: ur masen egoera ekologikoa, habitata kutsatu eta aldatu ahal duten iturriak, bidezkoa bada, eta egoera ekologiko ona bermatzeko beharrezkoak diren neurri zuzentzaileak ere bai.

4. helburu operatiboa

Uretako korridorean oztopoak ken daitezela bultzatzea

1.AC.7. KBEko oztopoei buruzko inbentarioak eta azterlanak garatzean, iragazkortasunerako proiektuak idatziko dira. Aukera badago, oztopoa eraitsiko da, edo bestela, iragazkortasunerako eraginkorrena den konponbidea aukeratuko da. Ahal dela, ondoz ondoko asken eskalak egin beharrean, alboko arrapalak edo bideak egingo dira.

Neurriak

Jarduketan kokapen mapan ikusi inbentariatutako oztopoen kokalekuak.

5. helburu operatiboa

KBEaren esparruaren barruko ibai ibilguetan emari naturalak bermatzea

1.AC.4. Arro erakunde eskudunaren aurrean, KBEaren esparruan indarrean dauden emakida nagusietan aplikatzen den ingurumen emarien araubidea berrikustea sustatuko da. Horretarako azterlan espezifikoak egingo dira, KBEaren funtsezko helburu diren habitat eta espezieen kontserbazio egoera ona babesteko edo lortzeko.

Neurriak

6. helburu operatiboa	KBEan dauden linea elektrikoekin talka egiteagatik edo elektrokutatzeagatik hegaztiek jasaten dituzten ukipenak saihestea edota gutxitzea
Neurriak	1.AC.20. KBEaren esparruan dauden linea elektrikoen arazoa aztertuko da. Hegaztiek talka egiteko edo elektrokutatzeagatik dituzten arriskuak identifikatuko dira. Titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egingo da, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektrokuzioaren aurkako neurriak ezartzeko.

IBAIERTZEKO HABITATAK (KOD.: UE91E0*eta 92A0)

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Ibai habitaten kontserbazio egoera eta ibai mosaikoaren heterogeneotasuna hobetzea - Habitat naturalek okupatzen duten azalerak handitzea - Habitat naturalen mosaikoen aniztasuna handitzea. - Ondoen kontserbatzen diren kokalekuak gaur egungo egoeran mantentzea.
1. helburu operatiboa	Habitat naturalek okupatutako azalera orokorra handitzea eta KBEaren esparruan batasunaren edota eskualdearen intereseko floraren habitat eta espezieen banaketari eta presentziari buruzko ezagutza hobetzea.
Neurriak	Funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan ezarritako neurri eta gidalerroak aplikatu behar dira ibai korridorea kontserbatu eta lehengoratzeko. 1.AC.11. KBEan funtsezkotzat jotzen diren habitaten bilakaeraren jarraipeneko protokolo bat ezarriko da (6 urterik behin). Halaber, KBEan dauden batasunaren edota eskualdearen intereseko flora espezieen populazioak detektatzeko eta kartografiatzeko laginketa espezifikoa egingo dira. (1.AC.14 jarduketa).
2. helburu operatiboa	Espezie exotikoen presentzia gutxitzea
Neurriak	1. AC.17. KBEko habitat naturalen balio-galera eragiten duten flora exotiko inbaditzaileen espezieak (<i>Robinia pseudoacacia</i>, batik bat) desagerrarazteko eta haien aldizkako jarraipena egiteko jarduketak egingo dira. Habitat naturalen egiturarentzat eta funtzioentzat kaltegarriak ez diren metodoak erabiliko dira. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE Kudeatzen duen organoak zehaztuko du. Jarduketan mapan agertuko dira jarduteko egokiak izan ahal diren esparruak.

BISOI EUOPARRA (*Mustela lutreola*)

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Bisoi europarraren populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea, kanpoko esku-hartzerik gabe edo esku-hartzerik txikienarekin, espeziearen kontserbazio egokia ahalbidetzeko.
1. helburu operatiboa	Espezieak KBEan jasaten dituen eraginak zuzentzea eta bisoiarentzat interesgarriak diren habitaten azalera handitzea
Neurriak	Ibai Korridorea funtsezko elementurako proposatutako neurri guztiak aplikatu ahal dira, bereziki ibaiertzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta 1.AC.2, uretako korridorean oztopoak kentzea, ibai ekosistemaren funtzio eta prozesuak mantentzeko beharrezkoak diren gutxieneko emari ekologikoak errespetatzea eta hartutako neurrien eraginkortasunaren jarraipena egitea. Ibaiertzeko Habitatak Funtsezko Elementurako proposatutako neurriak ere aplikatu behar dira, ibai mosaikoaren kontserbazio egoera eta heterogeneotasuna nahiz gaur egun balio ekologikorik handiena duten kokalekuen kontserbazioa hobetzeko. AP.1. Faunarentzat igarobideak identifikatu eta ezartzea "gune beltzetan" eta igarobideetan, adibidez N-124 errepideko zubia Lacorzanilla parean, eta edukiera estazioa (ikusi jarduketan kokalekuen mapa, orientabide modukoa).
2. helburu operatiboa	KBEko bisoi europarraren banaketa eremuaren barruan dauden bisoi amerikar basatuak kontrolatzea.
Neurriak	1.AC.18. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen jarraipena eta aldizkako kontrola egingo dira. Funtsezko elementutzat jotzen diren espezieen gainean ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira (bisoi amerikarra).
3. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	KBEan bisoi europarreko populazioen urteko jarraipena egingo da eta 3 urterik behin haien kontserbazio egoera, bilakaera demografikoa eta habitatei eragiten dieten asaldurak ebaluatuko dira, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko.

IGARABA EUROASIARRA (*Lutra lutra*)

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Igarabaren populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea, kanpoko esku-hartzerik gabe edo esku-hartzerik txikienarekin, espeziearen kontserbazio egokia ahalbidetzeko.
1. helburu operatiboa	Espeziearen gaineko eraginak zuzentzea eta KBEan habitataren egoera hobetzea igarabarentzat.
Neurriak	Ibai Korridorea funtsezko elementurako proposatutako neurri guztiak aplikatu ahal dira, bereziki ibaiartzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta 1.AC.2, uretako korridorean oztopoak kentzea, ibai ekosistemaren funtzio eta prozesuak mantentzeko beharrezkoak diren gutxieneko emari ekologikoak errespetatzea eta hartutako neurrien eraginkortasunaren jarraipena egitea. Ibaiartzeko Habitatak Funtsezko Elementurako proposatutako neurriak ere aplikatu behar dira, ibai mosaikoaren kontserbazio egoera eta heterogeneotasuna hobetzeko nahiz gaur egun balio ekologikorik handiena duten kokalekuen kontserbazioa bermatzeko. Era berean, AP.1 jarduketa aplikatu behar da, faunarentzat igarobideak identifikatu eta ezartzea "gune beltzetan" eta igarobideetan, adibidez N-124 errepidetako zubia Lacorzanilla parean, eta edukiera estazioa.
2. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEan igarabaren populazioen aldizkako jarraipena eta ebaluazioa egingo dira (gutxienez 3 urterik behin). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren, bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren diagnostikoa egingo da, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Igaraba paleartikoaren kontserbazio egoeraren jarraipen eta ebaluaziorako neurriak, funtsean, hauek izango dira: presentzia-absentzia azterketak eta espeziearen populazioaren azterketak egitea, funtsean banakoen ezaugarritze genetiko indibidualean eta tarteetan okupazioan oinarrituta. Azterketa horietan kontuan hartu beharko dira lurralde mugakideen baterako gidalerroak. Funtsezko elementu den bisoi europarrarentzat proposatutako AP.2 eta AP.3 neurriak ere aplikatu behar dira. Neurri horiek gune beltzak identifikatzeari eta kalitatezko habitatak sortu eta hobetzeari buruzkoak dira.

LOINA (*Parachondrostoma miegii*), IBAI KABUXA (*Salaria fluviatilis*) eta AMUARRAIN ARRUNTA (*Salmo trutta fario*)

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Arrain populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea, kanpoko esku-hartzerik gabe edo esku-hartzerik txikienarekin, espezieen kontserbazio egokia ahalbidetzeko.
1. helburu operatiboa	KBEan bertako arrainen populazio egitura eskakizun ekologikoak ezagutzea
Neurriak	KBEaren egoera ekologikoaren jarraipenari buruz 1.AC.5 eta 1.AC.6 jarduketak aplikatu behar dira. AP.2 Azterlan bat egitea arrainen habitataren (mesohabitata) ezaugarriak ezartzeko eta KBEan dauden arrain espezie batzuen eta besteen eskakizun ekologikoak zehazteko: populazioaren tamaina, banaketa, kontserbazio egoera eta KBEak espezie horiek barnean hartzeko duen ahalmena.
2. helburu operatiboa	KBEan dauden arrain espezieen gaineko eraginak zuzentzea
Neurriak	Funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurri guztiak aplikatu behar dira, oztopoak kentzeari buruz (ikusi kokalekua jarduketan mapan), uren kalitatearen egoera ona mantentzeari edo lehengoratzeari buruz eta KBEan arrain faunaren populazioak mantentzea bermatuko duen emarien araubide bat ezartzeari buruz. 1.AC.18. Definituta dauden funtsezko espezieei eragiteko aukera gehienak dituzten arrain espezie exotikoen aldizkako jarraipena eta kontrola.
3. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. Ibaietako KBEetan funtsezko elementu diren arrain faunako espezieen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (6 urte), eta bereziki KBEan dauden espezieen artean "Galzorian" dauden espezieena (3 urterik behin); bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da, eta zehaztuko egingo da KBEan arrabatzeko lekurik dagoen, zein bilakaera demografiko duten eta habitatei eragiten dion asaldurarik dagoen, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. 1.AC.16. KBEko funtsezko elementu diren arrain faunako espezieen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (6 urte), eta bereziki "Galzorian" dauden espezieena (3 urterik behin); amuarrain arruntaren kasuan urtero. Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da, eta zehaztuko egingo da KBE arrabatzeko lekurik dagoen, zein bilakaera demografiko duten eta habitatei eragiten dion asaldurarik dagoen, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko, eta amuarrainaren kasuan, egokiak diren arrantza eta debekaldien arauak aztertuko dira.

Ibaiko karramarro autoktonoa (*Austropotamobius italicus*)

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Karramarro autoktonoaren populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea.
1. helburu operatiboa	KBEan habitataren egoera hobetzea espezieentzat
Neurriak	1. AC.18. Espezie inbaditzaileen aldizkako jarraipen jarduketak egingo dira, zehazki karramarroen bi espezie aloktonoei buruz, Ihuda ibaira ez hedatzeko eta arro berean baina KBEaren esparrutik kanpo populazio autoktonoetara ez heltzeko. KBEko goiko tartean karramarroen espezie aloktonoak unean-unean desagerraraztearen bideragarritasuna aztertu. Funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurri guztiak aplikatu behar dira, uren kalitatearen egoera ona mantentzeko eta lehengoratzeko buruz eta KBEan arrain faunaren populazioak mantentzea bermatuko duen emarien araubide bat ezartzeko buruz.
2. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.A.16. KBEan aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (3 urterik behin) espezie horri buruz, baita espezie aloktonoen bilakaerari buruz, eta goiko tartean espeziea unean-unean desagerrarazteko neurriak aztertuko dira.

NAIADEAK: *Potomida littoralis*, *Unio elongatulus*.

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Naiadeen populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela sustatzea.
1. helburu operatiboa	KBEan naiadeen populazioak kontserbatu eta lehengoratzeko.
Neurriak	1. AC.18. Fauna exotiko inbaditzailearen espezieen aldizkako jarraipen eta kontrol jarduketak egingo dira. Espezie horientzat ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira, zebra muskuilua kasu, Ihuda ibaira heda ez daitezela. 1.AC.19. Araban naiadeentzat Kudeaketa Plan bat egingo da eta onar dadila sustatuko da. Funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurri guztiak aplikatu behar dira, oztupoak desagerrarazteari, uren kalitatearen egoera ona mantentzeko eta lehengoratzeko buruz eta KBEan arrain faunaren populazioak mantentzea bermatuko duen emarien araubide bat ezartzeko buruz.
2. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEko naiadeen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa (6 urterik behin). Banakoak lekualdatzeko programa, populazioak handitzeko.

Ibaietako hegaztiak: *Cinclus cinclus* (ur zozoa), *Alcedo atthis* (martin arrantzalea)

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Ur zozoaren eta martin arrantzalearen populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea.
1. helburu operatiboa	KBEan habitataren egoera hobetzea espezieentzat
Neurriak	Aplikatu behar da 1.AC.20 jarduketa, KBEaren esparruan dauden linea elektrikoen arazoa aztertzeari buruzkoa. Hegaztiekin talka egiteko edo elektrokutatzeiko dituzten arriskuak identifikatuko dira. Titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egingo da, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektrokuzioaren aurkako neurriak ezartzeko.
2. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEan martin arrantzalearen eta ur zozoaren populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egitea (6 urterik behin), haien banaketa, adierazgarritasuna eta kontserbazio egoera zein diren jakiteko.

2. KUDEAKETAKO GIDALERRO ETA NEURRIEN PROGRAMA ETA KALKULU EKONOMIKOAK.

Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duen apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren 22.3 artikuluan ezarrita dagoena betetzeko, jarraian Programa honetako jarduketa eta neurriei dagozkien kalkulu ekonomikoak zehaztuko dira. 22.3 artikuluko horrek zera dio:

Txostenak, bere tramitazioaren hasierako faseetatik hasita, memoria ekonomiko bat izango du, zeinak espresuki jasoko dituen 92/43/EE Zuzentarauaren 8. artikuluan jasotako baterako finantzaketa komunitarioaren arabera beharrezkotzat hartzen diren aurreikuspenak.

Jarraian, aipatu den 8. artikuluko hori transkribatuko da, zehazki 1. eta 2. puntuak:

- 1. Kontserbazio bereziko eremu izendatu ahal diren eta barnean lehentasunezko habitat naturalak edota lehentasunezko espezieak dituzten lekuei buruz proposamenak egiten dituzten aldi berean, Estatu kideek Batzordeari haien kalkuluak bidaliko dizkiote, bidezkoa denean, Europako Batasunaren finantzaketari buruz egokitzen jotzen dutena dela-eta, 6. artikuluko 1. idatzi-zatian hitzartuta dagoenaren arabera haien betebeharrak bete ahal izateko.*
- 2. Estatu kide bakoitzarekin ados jarrita, finantzaketa eskatzen deneko leku garrantzitsuetarako, Batzordeak zehaztuko ditu ezinbestekoak diren neurriak, lehentasunezko habitat naturalen kontserbazio egoera mantendu edo lehengoratzeko, eta neurri horien ondoriozko kostu osoak ere zehaztuko ditu.*

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	IHUDA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
IBAI KORRIDORE EKOLOGIKOA	1.AC.1. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, lur landatua, larreak edo etenak sorrarazi ahal dituzten bestelako erabilierengatik ibaiertzeko basoaren jarraitasuna galdu den tarteetan ibaiertzetako habitatak lehengoratzeko. Helburua ibaiertzeko landaredi naturaleko zerranda etengabe bat lehengoratu eta mantentzea izango da. Zerranda horrek gutxienez 5 metroko zabalera izango du ibilguaren mugatik KBEaren tarte osoan, Organo Kudeatzaileak zehazten dituen lehentasunezko esparruetan eta organo horrek ezartzen dituen lehentasunen arabera. KBE planifikatzeko eta kudeatzeko eskumena duten administrazioek parte hartuko dute zerranda hori ezartzean.	100.000
	1.AC.2. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, gaur egun 10 urtetik gorako birgertatze aldia duen uholde arriskudun aldearen barruan eta nolanahi ere ubidetik hurbilen dagoen 15 m-ko zerrandan landatutako makalek okupatzen dituzten lursailetan ibarbasoak sortzeko eta ibaiertzeko basoa birsortzeko. Hala, ibaiertzeko sistemei lotutako fauna espezieen babeslekuetarako gune aproposak sortu nahi dira, bereziki igarabentzat eta bisoielentzat. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE Kudeatzen duen organoak zehaztuko du.	100.000
	1.AC.3. Arro erakunde eskudunaren aurrean Jabari Publiko Hidraulikoa zehatz dadila sustatuko da, erakunde horrek egindako edo baliozkotutako azterlan teknikoetan oinarrituta. Horretarako, kontuan hartuko dira ezaugarri morfologikoak, azterlan hidrologiko eta hidraulikoak eta eskuragarri dauden erreferentzia historikoak. JPH alderdi teknikoan zehazteko informazioa oinarri hartuta, azterlan bat egingo da Ihuda ibaiaren ibai lurraldearen mugak definitzeko.	30.000
	1.AC.4. Arro erakunde eskudunaren aurrean, KBEaren esparruan indarrean dauden emakida nagusietan aplikatzen den ingurumen emariaren araubidea berrikustea sustatuko da. Horretarako azterlan espezifikoa egingo dira, KBEaren funtsezko helburu diren habitat eta espezieen kontserbazio egoera ona babesteko edo lortzeko.	20.000
	1.AC.6. Organo eskudunak ibaien egoera ekologikoaren jarraipena egiten jarraituko du (1.AC.5), baita KBEan isuritako efluenteen jarraipena ere, ingurumen arloan, eta bereziki urak KBEa isurtzen dituzten biztanle guneetako araztegiei eta saneamendu sistemei dagokienez, ur masen egoera ekologiko ona lortzen edota mantentzen dela bermatzeko. Urtero txosten espezifikoa bat egingo da leku bakoitzerako. Txosten horretan hauek ezarriko dira: ur masen egoera ekologikoa, habitata kutsatu eta aldatu ahal duten iturriak, bidezkoa bada, eta egoera ekologiko ona bermatzeko beharrezkoak diren neurri zuzentzaileak ere bai.	6.000
	1.AC.7. KBEko oztopoei buruzko inbentarioak eta azterlanak garatzean, iragazkortasunerako proiektuak idatziko dira. Jarduketan kokapen mapan ikusi inbentariatutako oztopoen kokalekuak.	150.000
	1.AC.8. Ibai korridorean dauden azpiegiturretan zehar igarotzeko esku-hartze proiektuak egin, bereziki funtzionatzen edo ustiatzen ari diren herri lanen eraginpean dauden ibaiertzeko ingurune eta habitatak atontzeko. KBEaren lehentasunezko esparruetan titularrak diren Erakunde eta Administrazioekin lankidetzan jarduketak egitea sustatuko da.	50.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	IHUDA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	1.AC.9. Ihuda ibaia KBEko ibaiertzeko habitatak ekologia aldetik lehengoratu eta hobetzeko jarduketak. Kanalizazioengatik, ubideratzeengatik edo harri lubetengatik sortutako aldaketak edo bestelako gune hondatuak dituzten guneak nahiz landaredia falta larria duten azalerak landareberritzeko proiektuak egikaritu dira, alde batetik ubideari itzala emateko eta udan ibaiertzetan zuhaitz faltarengatik izaten diren tenperatura altuen ondorioak arintzeko, eta bestetik, hondatutako ibaiertzeko habitaten egoera ekologikoa hobetzeko. Jarduketan mapan ikusi arazo hori duten tarteak.	200.000
	1.AC.10. Bultzatu egingo dira Ebroko Mugape Hidrografikoko Plan Hidrologikoan aurreikusitako saneamendu eta arazte planak, KBEari eragiten diotenak eta egikaritu gabe daudenak.	-
	1.AC.21. Ibai korridorea kontserbatzearen garrantziari buruz sentsibilizatzeko jarduketak egitea eskualdeko Udaletan, Administrazio Batzordeetan, Kuadrilletan, Ikastetxeetan eta nekazaritza eta basogintza elkarteetan.	10.000
	1.AC.23. KBEan ezaugarri bereziak edo erabilera publiko berezia duten lekuetan, ingurune bakoitzari egokitutako seinaleak instalatu dira, KBE nahiz haren ingurumen balioak identifikatzeko.	8.000
	1.AC.24. Ihuda ibaiaren KBEari buruz egindako Diagnostiko Azterlanak eguneratu eta zehaztu. "Europar Batasunaren Intereseko" eta "lehentasuna duen Europar Batasunaren Intereseko" gisa katalogatutako ibaiertz eta habitaten kontserbazio egoera eguneratu eta zehaztu, 1/2000 eskalan. KBEan dauden aldaketak eta ingurumen eraginik behinenak identifikatu dira. Inbentario bat egingo da. Bertan agertuko dira hondatutako ibaiertzeko habitatak eta eremunik garrantzitsuenetan egonkortasun arazoak dituzten eta ekologia aldetik lehengoratu eta hobetu behar diren ezpondak.	15.000
	1.AC.25. <u>Jarduketa Plana</u> . Egindako Diagnostiko Azterlanean lortutako emaitzak ikusita, Jarduketa Plan bat definituko da. Plan horrek neurri zehatzak definituko ditu, detektatutako ingurumen arazoak konpontzeko, dauden ingurumen eraginak zuzentzeko eta eraginpean dauden eremuak ekologia aldetik atundu eta lehengoratzeko. Jarduketa planak "Unean uneko eragin guneak" eta "Modu linealean aldatutako guneak" bereiziko ditu. Eragin mota bakoitza lehengoratu eta zuzentzeko jarraibide batzuk ezarriko dira. Alde horretatik, jarduketan arteko lehentasunak ezarriko dira eta haien balorazio ekonomikoa egingo da. Horretarako, batasunaren intereseko edota lehentasunezko jarduketan lehentasuna ezarriko da, 92/43/CE Zuzentzarauaren arabera.	18.000
	1.AC.26. Kontrolrik gabeko isurketen eragina jasan duten eremuak lehengoratzeko. Horren barruan hauek egin beharko dira: - Eraginpean dauden guneak ingurumen aldetik lehengoratu, babestutako habitatak lehengoratzeko	20.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	IHUDA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	1.AC.27. KBEan aplikatu beharreko araudiari egokitu ez zaizkion baratze eta eraikinen eta bestelako okupazio edo kokalekuen administrazio egoera aztertu eta halakoak desagerrarazi, baldin eta Natur Gune Babestuaren babesa eta helburuen lortzea arriskuan jartzen badituzte. Beste administrazio eskudun batzuekin lankidetzan, halakoak desagerrarazteko eta eraginpean dauden habitatak lehengoratzeko jarduketak inplementatu. Administrazio eskudunari eskutuko zaio KBEaren eremuan ikuskapen lan gehiago egin ditzala eta ur-hartuneen kontrola egin dezala, administrazio eskudunekin lankidetzan. Eraginpean dauden esparruak lehengoratzeko jarduerak abian jarri, bidezkoa bada. KBEko sektore garrantzitsuenetan esku-hartzeen lehentasunak ezarri.	60.000
	1.AC.28. Lotura ekologikoaren arloan onartutako estrategiak aplikatu, KBEan batasunaren intereseko edota lehentasuneko habitaten arteko lotura bultzatzeko, bai eta hurbil dauden Natura 2000 Sareko beste habitat katalogatu batzuekin eta orokorrean mugakide diren eta ingurumen aldetik interesa duten esparruekin ere. Lotura aldetik interesa duten guneak identifikatu, eta bidezkoa bada kontserbatzeko eta hobetzeko jarduketak inplementatu.	30.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	817.000
SAHASTIAK ETA LIZARDIAK (Kod. UE 92A0 eta 91E0*)	1.AC.11. KBEan funtsezkotzat jotzen diren habitaten bilakaeraren jarraipeneko protokolo bat ezarriko da (6 urterik behin). Halaber, KBEan dauden batasunaren edota eskualdearen intereseko flora espezieen populazioak detektatzeko eta kartografiatzeko laginketa espezifikokoak egingo dira. (1.AC.14 jarduketa).	9.000
	1.AC.17. KBEko habitat naturalen balio-galera eragiten duten flora exotiko inbaditzaileen espezieak (<i>Robinia pseudoacacia</i>, <i>Ailanthus sp.</i>, <i>Buddleja davidii</i>, <i>Arundo donax</i>, batik batik) desagerrarazteko eta haien aldzikako jarraipena egiteko jarduketak egingo dira. Habitat naturalen egiturarentzat eta funtzioentzat kaltegarriak ez diren metodoak erabiliko dira.	10.000
	Halaber, funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan ezarritako jarduketak aplikatu behar dira ibai korridorea kontserbatu eta lehengoratzeko, bereziki ibaiertzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta 1.AC.2.	
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	19.000
BISOI EUROPARRA	AP.1. Faunarentzat igarobideak identifikatu eta ezartzea "gune beltzetan" eta igarobideetan, adibidez N-124 errepeidea Lacorzanilla parean.	90.000
	1.AC.18. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen jarraipenerako eta desagerrarazteko aldzikako jarduketak egingo dira. Ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira, adibidez bisoi amerikarra.	25.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	THUDA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	1.AC.16. KBEan bisoi europarreko populazioen urteko jarraipena egingo da eta 3 urterik behin haien kontserbazio egoera, bilakaera demografikoa eta habitatei eragiten dieten asaldurak ebaluatuko dira, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko.	20.000
	Ibai Korridorea funtsezko elementurako proposatutako neurri guztiak aplikatu ahal dira, bereziki ibaiertzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta 1.AC.2 .	
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	135.000
IGARABA EUROASIARRA	1.AC.16. KBEan igarabaren populazioen aldizkako jarraipena eta ebaluazioa egingo dira (gutxienez 3 urterik behin). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren, bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren diagnostikoa egingo da, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Igaraba paleartikoaren kontserbazio egoeraren jarraipen eta ebaluaziorako neurriak, funtsean, hauek izango dira: presentzia-absentzia azterketak eta espeziearen populazioaren azterketak egitea, funtsean banakoaren ezaugarritze genetiko indibidualen eta tartearen okupazioaren oinarrituta. Azterketa horietan kontuan hartu behariko dira lurralde mugakideen baterako gidalerroak.	12.000
	Ibai Korridorea funtsezko elementurako proposatutako neurri guztiak aplikatu ahal dira, bereziki ibaiertzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta 1.AC.2 , eta AP.1 jarduketara ere bai, "gune beltzetan" eta igarobideetan faunarentzat igarobide egokiak identifikatu eta ezartzeko, adibidez N-124 errepeidean, Lacorzanilla parean.	
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	12.000
	AP.2. Azterlan bat egitea arrainen habitataren (mesohabitata) ezaugarriak ezartzeko eta KBEan dauden arrain espezie batzuen eta besteen eskakizun ekologikoak zehazteko: populazioaren tamaina, banaketa, kontserbazio egoera eta KBEak espezie horiek barnean hartzeko duen ahalmena.	8.000

LOINA, IBAI KABUXA ETA OROKORREAN ARRAINAK	1.AC.16. KBEko funtsezko elementu diren arrain faunako espezieen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (3 edo 6 urte, mehatxuaren graduaren arabera), eta bereziki "Galzorian" dauden espezieena (3 urterik behin); amuarrain arruntaren kasuan urtero. Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da, eta zehaztuko egingo da KBEan arrabatzeko lekurik dagoen, zein bilakaera demografiko duten eta habitatei eragiten dion asaldurarik dagoen, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko, eta amuarraingaren kasuan, egokiak diren arrantza eta debekaldien arauak aztertuko dira.	10.000
	1.AC.18. Funtsezko elementutzat jotzen diren espezieen gainean ukipena sortzeko aukera gehienak dituzten arrain espezie exotikoen adizkako jarraipen eta kontrol jarduerak egingo dira.	8.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	26.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	IHUDA IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
KARRAMARRO AUTOKTONOA (<i>Austropotamobius italicus</i>)	1.AC.16. Ihuda ibaian eta haren adarretan, KBEaren esparrutik kanpo, karramarro autoktonoaren populazioen urteko jarraipena egingo da 3 urterik behin, haien bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren jarraipena egiteko, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko eta birkolonizazioa bideratzeko.	15.000
	1.AC.18. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen jarraipena eta aldizkako kontrola egingo dira. Funtsezko elementutzat jotzen diren espezieen gainean ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira, adibidez karramarro gorria eta karramarro seinaleduna.	15.000
FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		30.000
NAIADEAK	1.AC.16. KBEko naiadeen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa (6 urterik behin). Banakoak lekualdatzeko programa, populazioak handitzeko.	10.000
	1.AC.18. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen jarraipenerako eta kontrolerako aldizkako jarduketak egingo dira. Ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira, adibidez zebra muskuilua.	10.000
	1.AC.19. Araban naiadeentzat Kudeaketa Plan bat egingo da eta onar dadila sustatuko da (jarduketa hori Zadorra ibaia EBILen, Baia ibaia EBILen eta Ebro ibaia EBILen Kudeaketako Gidalerro eta Neurrien barruan dago, kudeaketa plana baterakoa izango delako).	2.000
FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		22.000
IBAIETAKO HEGAZTIAK (ur zozoa eta martin arrantzalea)	AC.16. KBEan martin arrantzalearen eta ur zozoaren populazioen aldizkako monitorizazioa eta ebaluazioa egitea (6 urterik behin), haien banaketa, adierazgarritasuna eta kontserbazio egoera zein diren jakiteko.	6.000
	1.AC.20. KBEaren esparruan dauden linea elektrikoaren arazoa aztertuko da. Hegaztiak talka egiteko edo elektrokatutzeko dituzten arriskuak identifikatuko dira. Titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egingo da, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektroizioaren aurkako neurriak ezartzeko.	5.000
FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		11.000
KBE, GUZTIRA		1.072.000

3. KUDEAKETA NEURRIEN ETA ONURA JASOKO DUTEN ELEMENTUEN ARTEAN –KONTSERBATU BEHARREKO HABITAT ETA ESPEZIEEN ARTEAN– DAGOEN HARREMANA

Honekin batera doan taulan Ihuda Ibaia KBEn identifikatu diren eta kontserbatu behar diren elementu guztien zerrenda ageri da, haien katalogazioarekin eta haien alde ezarritako neurriekin.

Espezia	Habitaten Zuzentzauearen	Hegaztien Zuzentzauearen	BBABEZ eta MEEK	Espezie Mehatxatuen	Adierazgarritasuna	Kontserbazio egoera	Haien aldeko jarduketa eta arauak
ARTROPODOAK							
<i>Austropotamobius italicus</i>	II		V U	DA	D		URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7, 1.AC.4, 1.AC.18., 1.AC.16.
MOLUSKUAK							
<i>Potomida littoralis</i>				ZAU	C	Desegokia	URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., .AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7, 1.AC.4, 1.AC.18., 1.AC.16, 1.AC.19
<i>Unio elongatulus</i>				ZAU		Txarra	

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Espezia	Habitaten Zuzentzararen eranskina	Hegaztien Zuzentzararen eranskina	BBABEZ eta MEEK	Espzie Mehatxatuen Euskal Katalogoa	Adierazgarritasuna	Kontserbazio egoera	Haiei aldeko jarduketa eta arauak
ARRAINAK							
<i>Parachondrostoma miegii</i> (Loina)	II				B	Ezezaguna	URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., .AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7, 1.AC.4, AP.2, 1.AC.18., 1.AC.16.
<i>Barbus graellsii</i> (Barbo arrunta edo Graellsen Barboa)	V					Ezezaguna	
<i>Salaria fluviatilis</i> (Ibai kabuxa)			ZAU	DA		Txarra	
<i>Salmo trutta fario</i> (Amuarrain arrunta)					C	Desegokia	
HEGAZTIAK							
<i>Alcedo atthis</i> (Martin arrantzalea)		I	*	IB	B	Ezezaguna	URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.28., 1.AC.20., 1.AC.16.
<i>Cinclus cinclus</i> (Ur zozoa)			*	IB		Ezezaguna	
<i>Ixobrychus minutus</i> (Amiltxori txikia)		I	*	ARR	B	Desegokia	
<i>Milvus migrans</i> (Miru beltza)		I	*		B	Ona	
<i>Nycticorax nycticorax</i> (Amiltxori arrunta)		I	*	ARR	B	Desegokia	
<i>Ardea cinerea</i> (Koartza hauskara)			*		B	-	
<i>Acrocephalus scirpaceus</i> (Lezkari arrunta)			*	ARR	C	Ezezaguna	
<i>Actitis hypoleucos</i> (Kuliska txikia)			*	ARR	B	Ezezaguna	
<i>Anthus pratensis</i> (Negu txirta)			*		C	-	

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Espeziea	Habitaten Zuzentzararen eranskina	Hegaztien Zuzentzararen eranskina	BBABEZ eta MEEKS	Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoa	Adierazgarritasuna	Kontserbazio egoera	Haien aldeko jarduketak eta arauak
<i>Cuculus canorus</i> (Kuku arrunta)			*		B	-	
<i>Ficedula hypoleuca</i> (Euli-txori beltza)			*	ARR	C	Ezezaguna	
<i>Hippolais polyglotta</i> (Sasi-txori arrunta)			*		B	-	
<i>Jynx torquilla</i> (Lepitzulia)			*	IB	B	Txarra	
<i>Luscinia megarhynchos</i> (Urretxindorra)			*		B	-	
<i>Motacilla flava</i> (Larre buztanikara)			*		B	-	
<i>Muscicapa striata</i> (Euli-txori grisa)			*		C	-	
<i>Oriolus oriolus</i> (Urretxoria)			*		B	-	
<i>Otus scops</i> (Apo-hontz europarra)			*		B	-	
<i>Phoenicurus phoenicurus</i> (Buztangorri argia)			ZAU	ZAU	C	Desegokia	
<i>Phylloscopus trochilus</i> (Txio horia)			*	ARR	C	Ezezaguna	
<i>Streptopelia turtur</i> (Usapal arrunta)		II			B	Ezezaguna	
<i>Upupa epops</i> (Argi-oilarra)			*	ZAU	B	Ezezaguna	
<i>Phalacrocorax carbo</i> (Ubarroi handia)						-	

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Espeziea	Habitaten Zuzentzararen eranskinak	Hegaztien Zuzentzararen eranskinak	BBABEZ eta MEEKS	Espesie Mehatxatuen Euskal Katalogoa	Adierazgarritasuna	Kontserbazio egoera	Haiei aldeko jarduketak eta arauak
UGAZTUNAK							
<i>Mustela lutreola</i> (Bisoi europarra)	II, IV		DA	DA	B	Txarra	URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., .AC.5., 1.AC.6., 1.AC.4, AP.1., 1.AC.18.
<i>Lutra lutra</i> (Igaraba euroasiarra)	II, IV		*	DA	B	Desegokia	URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., .AC.5., 1.AC.6., 1.AC.4, AP.1 1.AC.16.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

IZENA	KODEA	AZALERA (ha)	% ESPARRU OSOAREKIN ALDERATUTA	ADIERAZGARRI TASUNA	KONTSERBAZIO EGOERA	Haiei aldeko jarduketa eta arauak
<i>Magnopotamion</i> edo <i>Hydrocharition</i> landaredia duten laku eutrofitiko naturalak	3150	0,03	0,05	D	-	URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., .AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7, 1.AC.4, 1.AC.11.
Ertzetan <i>Salix elaeagnos</i> egur landaredia duten ibai alpetarrak	3240	0,25	0,37	D	-	URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.4 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., .AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7, 1.AC.11.
Txilardi oromediterraneo endemikoak elorri triskarekin	4090	0,86	1,29	C	Ona	URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.27., 1.AC.28., 1.AC.11., 1.AC.17.
Lautadako orlen eta mendiko zoruen eta zoru alpinoen megaforbio eutrofo hidrofitoak	6430	0,11	0,16	D	-	URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., .AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7, 1.AC.4, 1.AC.11.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

IZENDAPENA	KODEA	AZALERA (ha)	% ESPARRU OSOAREKIN ALDERATUTA	ADIERAZGARRI TASUNA	KONTSERBAZIO EGOERA	Haiei aldeko jarduketak eta arauak
<i>Alnus glutinosa</i> eta <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i> -ren baso alubialak	*	5,24	7,9	A	Desegokia	URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7, 1.AC.4, 1.AC.11., 1.AC.17., 1.AC.14
<i>Salix alba</i> eta <i>Populus alba</i> -ren galeria basoak	92A0	8,83	13,30	B	Desegokia	URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7, 1.AC.4, 1.AC.11., 1.AC.17., 1.AC.14
<i>Quercus faginea</i> eta <i>Quercus canariensis</i> -en harizti iberiarak	9240	0,17	0,25	C	Ona	URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28., 1.AC.11., 1.AC.17.

IX. ERANSKINA, MARTXOAREN 17KO 35/2015 DEKRETUARENA

**ES2110005 Omecillo-Tumecillo ibaia / Río Omecillo-Tumecillo KBEaren kudeaketako
gidalerroak eta neurriak.**

1. KUDEAKETAKO GIDALERRO ETA NEURRIAK

Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duen apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuak zioen azalpenean dioenez, "erkidegoko araudiaren babespean sortutako guneen babeserako figurak aztertzeke mekanismo zehatza ezartzen du", zehazki, Natura 2000 Sarearen barruko Natur Gune Babestuei dagokienez.

Hala, 1/2014 Legegintzako Dekretuak, 22. artikuluko 5. idatzi-zatian, zera ezartzen du: "Lurralde historikoetako foru-organoek kudeaketa-jarraibideak onartuko dituzte, kontserbazio-helburuak oinarri hartuta, honako hauek jasoko dituztenak: eremuak kontserbazio-egoera egokian mantentzeko neurri egokiak, habitat naturalak eta espezieen habitatak hondatzea ekiditeko neurri egokiak eta inguru horien izendapena bultzatu duten espezieei eragiten dieten aldaketak ekiditeko neurriak."

Artikulu horretan ezarrita dagoena betetzeko, agiri honetan Omecillo-Tumecillo ibaia KBEaren Kudeaketako Gidalerro eta Neurriak ezartzen dira.

IBAI KORRIDORE EKOLOGIKOA**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Omecillo- Tumecillo ibaia KBEko ibai korridorea kontserbatzea eta lehengoratztea.
1. helburu operatiboa	Korridore ekologiko etengabe bat kontserbatu eta lehengoratztea. Korridore horrek ibaiartzen konektibitatea bermatuko du, faunaren joan-etorrietarako.
Neurriak	1.AC.1. Ibaiartzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, lur landatua, larreak edo etenak sorrarazi ahal dituzten bestelako erabilerengatik ibaiartzeko basoaren jarraitasuna galdu den tarteetan ibaiartzetako habitatak lehengoratzeko. Helburua ibaiartzeko landaredi naturaleko zerrenda etengabe bat lehengoratu eta mantentzea izango da. Zerrenda horrek gutxienez 5 metroko zabalera izango du ibilguaren mugatik KBEaren tarte osoan, organo kudeatzaileak zehazten dituen lehentasunezko esparruetan eta organo horrek ezartzen dituen lehentasunen arabera. KBEa planifikatzeko eta kudeatzeko eskumena duten administrazioek parte hartuko dute zerrenda hori ezartzean. 1.AC.2. Ibaiartzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, gaur egun 10 urtetik gorako birgertatze aldia duen uholde arriskudun aldearen barruan eta nolanahi ere ubidetik hurbilen dagoen 15 m-ko zerrendan landatutako makalek okupatzen dituzten lursailetan ibarbasoak sortzeko eta ibaiartzeko basoa birsortzeko. Hala, ibaiartzeko sistemei lotutako fauna espezieen babeslekuetarako gunek aproposak sortu nahi dira, bereziki igarabentzat eta bisoientzat Zein azaleratan jardungo den, hori KBEa kudeatzen duen organoak zehaztuko du. 1.AC.9. Omecillo – Tumecillo ibaia KBEko ibaiartzeko habitatak ekologia aldetik lehengoratu eta hobetzeko jarduketak. Kanalizazioengatik, ubideratzeengatik edo harri lubetengatik sortutako aldaketak edo bestelako gunek hondatuak dituzten gunek nahiz landaredia falta larria duten azalerak landareberritzeko proiektuak egikaritzeko dira, alde batetik ubideari itzala emateko eta udan ibaiartzetan zuhaitz faltarengatik izaten diren tenperatura altuen ondorioak arintzeko, eta bestetik, hondatutako ibaiartzeko habitaten egoera ekologikoa hobetzeko.

Halako aldaketak dituzten tartekak jarduketan kokalekuen mapan irudikatzen dira orientabide modura.

Jarduketa horiek diseinatzean kontuan hartuko dira KBEko funtsezko elementu diren espezieen ingurumen arloko eskakizunak. Jarduketa horren barruan, beharrezkoa den kasuetan, balio ekologiko handiko lurren eskurapen, errentamendu, usufuktu edota zortasuneko eragiketak sartuko dira. Jarduteko esparru zehatzak KBEaren organo kudeatzaileak definitu beharko ditu, egindako xehetasuneko inbentarioa oinarri hartuta.

Era berean, ubideko ezpondetan salikazeoen estakilatutak egitea aurreikusiko da, alde horretan bertan bildutako aldaxkak erabiliz. Halaber, zuhaixka edo zuhaitzik ez duten gunetan landaketak egingo dira ibaiertzetako habitat naturalak lehengoratzeko, bereziki "Lehentasunezko Interesa" duten habitatak.

1.AC.3. Arro erakunde eskudunaren aurrean Jabari Publiko Hidraulikoa zehatz dadila sustatuko da, erakunde horrek egindako edo baliozkotutako azterlan teknikoetan oinarrituta. Horretarako, kontuan hartuko dira ezaugarri morfologikoak, azterlan hidrológico eta hidraulikoak eta eskuragarri dauden erreferentzia historikoak. JPH alderdi teknikoan zehazteko bildutako informazioa oinarri hartuta, azterlan bat egingo da Omecillo-Tumecillo ibaiaren ibai lurraldearen mugak definitzeko.

1.AC.21. Ibai korridorea kontserbatzearen garrantziari buruz sentsibilizatzeko jarduketak egitea eskualdeko Udaletan, Administrazio Batzordeetan, Koadriletan, Ikastetxeetan eta nekazaritza eta basogintza elkarteetan.

1.AC.23. KBEan ezaugarri bereziak edo erabilera publiko berezia duten lekuetan, ingurune bakoitzari egokitutako seinaleak instalatuko dira, KBE nahiz haren ingurumen balioak identifikatzeko.

Ibai Habitatak izeneko Funtsezko Elementuaren neurriak ere aplikatu behar dira.

2. helburu operatiboa

Ibaiertzetako ibai eremuen kalitatea eta egoera ekologikoa hobetzea

1.AC.24. Omecillo-Tumecillo ibaiaren KBEari buruz egindako Diagnostiko Azterlanak eguneratu eta zehaztea. "Europar Batasunaren Intereseko" eta "lehentasuna duen Europar Batasunaren Intereseko" gisa katalogatutako ibaiertz eta habitaten kontserbazio egoera eguneratu eta zehaztea, 1/2000 eskalan. KBEan dauden aldaketak eta ingurumen eraginik behinenak identifikatuko dira. Inbentario bat egingo da. Bertan agertuko dira hondatutako ibaiertzeko habitatak eta eremurik garrantzitsuenetan egonkortasun arazoak dituzten eta ekologia aldetik lehengoratu eta hobetu behar diren ezpondak.

Neurriak

1.AC.25. Jarduketa Plana. Egindako Diagnostiko Azterlanean lortutako emaitzak ikusita, Jarduketa Plan bat definituko da. Plan horrek neurri zehatzak definituko ditu, detektatutako ingurumen arazoak konpontzeko, dauden ingurumen eraginak zuzentzeko eta eraginpean dauden eremuak ekologia aldetik atondu eta lehengoratzeko. Jarduketa planak "Unean uneko eragin guñeak" eta "Modu linealean aldatutako guñeak" bereiziko ditu.

Eragin mota bakoitza lehengoratu eta zuzentzeko jarraibide batzuk ezarriko dira. Alde horretatik, jarduketan arteko lehentasunak ezarriko dira eta haien balorazio ekonomikoa egingo da. Horretarako, lehentasuna izango dute batasunaren intereseko edota lehentasunezko intereseko habitatetan egiten diren jarduerak, 92/43/CE Zuzentarauaren arabera.

1.AC.26. Kontrolik gabeko isurketen eragina jasan duten eremuak lehengoratzeari. Horren barruan hauek egin beharko dira:

- hondakinak kendu, eta geroago tratatu eta behar bezala kudeatu
- Eraginpean dauden gunek ingurumen aldetik lehengoratu, babestutako habitatak lehengoratzeko

1.AC.27. KBEan aplikatu beharreko araudiari egokitu ez zaizkion baratze eta eraikinen eta bestelako okupazio edo kokalekuen administrazio egoera aztertu eta halakoak desagerraraztea, baldin eta Natur Gune Babestuaren babesa eta helburuen lorpena arriskuan jartzen badituzte. Beste administrazio eskudun batzuekin lankidetzan, halakoak desagerrarazteko eta eraginpean dauden habitatak lehengoratzeko jarduketak inplementatzea. Administrazio eskudunari eskatuko zaio KBEaren eremuan ikuskapen lan gehiago egin ditzala eta ur-hartuneen kontrola egin dezala, administrazio eskudunekin lankidetzan. Eraginpean dauden esparruak lehengoratzeko jarduerak abian jartzea, bidezkoa bada. KBEko sektore garrantzitsuenetan esku-hartzeen lehentasunak ezartzea.

1.AC.8. Ibai korridorean dauden azpiegiturretan zehar (garraio bideak, eroanbideak eta bestelako egiturak) igarotzeko esku-hartze proiektuak egitea, bereziki funtzionatzen edo ustiatzen ari diren herri lanen eraginpean dauden ibaiertzeko ingurune eta habitatak atontzeko. KBEko lehentasuneko eremuetan jarduteko ekintzak sustatuko dira, erakunde eta administrazio titularrekin lankidetzan.

1.AC.28. Lotura ekologikoaren arloan onartutako estrategiak aplikatzea, KBEan batasunaren intereseko edota lehentasunezko habitaten arteko lotura bultzatzeko, bai eta hurbil dauden Natura 2000 Sareko beste habitat katalogatu batzuekin eta orokorrean mugakide diren eta ingurumen aldetik interesa duten esparruekin ere. Lotura aldetik interesa duten gunek identifikatzea, eta bidezkoa bada kontserbatzeko eta hobetzeko jarduketak inplementatzea.

3. helburu operatiboa	KBEaren esparruan uren kalitatea eta egoera ekologikoa hobetzea
Neurriak	1.AC.10. Bultzatu egingo dira Ebroko Mugape Hidrografikoko Plan Hidrologikoan aurreikusitako saneamendu eta arazte planak, KBEari eragiten diotenak eta egikaritu gabe daudenak. 1.AC.6. Organo eskudunak ibaien egoera ekologikoaren jarraipena egiten jarraituko du (ikus egungo kontrol puntuen kokapena jardueren mapan, 1.AC.5 kodea), baita KBEan isuritako efluenteen jarraipena ere, ingurumen arloan, eta bereziki urak KBEari isurtzen dituzten biztanle gunetako araztegiei eta saneamendu sistemei dagokienez, ur masen egoera ekologiko ona lortzen edota mantentzen dela bermatzeko. Urtero txosten espezifiko bat egingo da leku bakoitzerako. Txosten horretan hauek ezarriko dira: ur masen egoera ekologikoa, habitata kutsatu eta aldatu ahal duten iturriak, bidezkoa bada, eta egoera ekologiko ona bermatzeko beharrezkoak diren neurri zuzentzaileak ere bai.
4. helburu operatiboa	Prozesu ekologikoen funtzionamendu ona ziurtatuko duen ibilguen araubidea bermatzea
Neurriak	1.AC.4. Arro erakunde eskudunaren aurrean, KBEaren esparruan indarrean dauden emari nagusietan aplikatzen den ingurumen emarien araubidea berrikustea sustatuko da. Horretarako, azterketa zehatzak egingo dira eta helburua zera izango da, tokiko funtsezko elementuak diren habitat edo espezieen aldeko kontserbazio egoera mantendu edo berrezartzeko ubide ekologikoen araubidea zehaztea, baldintza ekologikoak betez eta epe luzean funtzio ekologikoei eutsiz.

5. helburu operatiboa	Uretako korridorearen konektibitate ekologikoa hobetzea
Neurriak	1.AC.7. KBEaren eremuan dauden oztopoen inbentarioak eta azterlanak garatzean, iragazgaizteko proiektuak idatziko dira, horretarako idatzitako agiri teknikoetan ezarritako lehentasunak kontuan hartuta. Aukera badago, oztopoa eraitsiko da, edo bestela, iragazkortasunerako eraginkorrena den konponbidea aukeratuko da. Ahal dela, ondoz ondoko asken eskalak egin beharrean, alboko arrapalak edo bideak egingo dira. Jarduketan kokapen mapan ikusi inbentariatutako oztopoen kokalekuak.
6. helburu operatiboa	KBEan dauden linea elektrikoekin talka egiteagatik edo elektrokutatzeagatik hegaztiak jasaten dituzten ukipenak saihestea edota gutxitzea
Neurriak	1.AC.20. KBEaren esparruan dauden linea elektrikoen arazoa aztertuko da. Hegaztiak talka egiteko edo elektrokutatzeagatik dituzten arriskuak identifikatuko dira. Titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egingo da, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektrokuzioaren aurkako neurriak ezartzeko.

IBAIERTZEKO BASOA (KOD.UE 92A0 eta 91E0*)**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Ibai habitaten kontserbazio egoera eta ibai mosaikoaren heterogeneotasuna hobetzea - Habitat naturalek okupatzen duten azalera handitzea - Habitat naturalen mosaikoen aniztasuna handitzea - Ondoen kontserbatzen diren kokaguneak gaur egungo egoeran mantentzea.
1. helburu operatiboa	Habitat naturalek okupatutako azalera orokorra handitzea eta KBEaren esparruan batasunaren edota eskualdearen intereseko floraren habitat eta espezieen banaketari eta presentziari buruzko ezagutza hobetzea.
Neurriak	Funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan ezarritako neurri eta gidalerroak aplikatu behar dira ibai korridorea kontserbatu eta lehengoratzeko. 1.AC.11. KBEan funtsezkotzat jotzen diren habitaten bilakaeraren jarraipeneko protokolo bat ezarriko da (6 urterik behin). Halaber, KBEan dauden batasunaren edota eskualdearen intereseko flora espezieen populazioak detektatzeko eta kartografiatzeko laginketa espezifikoak egingo dira (Jarduketa 1.AC.14).
2. helburu operatiboa	Espezie exotikoen presentzia gutxitzea
Neurriak	1.AC.17. KBEko habitat naturalen balio-galera eragiten duten flora exotiko inbaditzaileen espezieak (<i>Robinia pseudoacacia</i>, <i>Ailanthus sp.</i>, <i>Buddleja davidii</i>, <i>Arundo donax</i> batik bat) desagerrarazteko eta haien aldizkako jarraipena egiteko jarduketak egingo dira. Habitat naturalen egiturarentzat eta funtzioentzat kaltegarriak ez diren metodoak erabiliko dira. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE kudeatzen duen organoak zehaztuko du.

Halaber, funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan ezarritako jarduketak aplikatu behar dira KBEan zehar ibai korridorea kontserbatu eta lehengoratzeko, bereziki ibaiertzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, **1.AC.1** eta **1.AC.2**.

BISOI EUROPARRA (*Mustela lutreola*)

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Bisoi europarraren populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea, kanpoko esku-hartzerik gabe edo esku-hartzerik txikienarekin, espeziearen kontserbazio egokia ahalbidetzeko.
1. helburu operatiboa	Espezieak KBEan jasaten dituen eraginak zuzentzea eta bisoiarentzat interesgarriak diren habitaten azalera handitzea
Neurriak	Ibai Korridorea funtsezko elementurako proposatutako neurri guztiak aplikatu ahal dira, bereziki ibaiertzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta A2 1.AC.2, uretako korridorean oztupoak kentzea, ibai ekosistemaren funtzio eta prozesuak mantentzeko beharrezkoak diren gutxieneko emari ekologikoak errespetatzea eta hartutako neurrien eraginkortasunaren jarraipena egitea. Ibai Habitatak Funtsezko Elementurako proposatutako neurriak ere aplikatu behar dira, ibai mosaikoaren kontserbazio egoera eta heterogeneotasuna nahiz gaur egun balio ekologikorik handiena duten kokalekuen kontserbazioa hobetzeko. AP.1. Faunarentzat igarobideak identifikatu eta ezartzea "gune beltzetan" eta igarobideetan, batez ere A-2625 errepidearen inguruan.
2. helburu operatiboa	KBEko bisoi europarraren banaketa eremuaren barruan dagoen bisoi amerikarraren populazio basatia kontrolatzea
Neurriak	1.AC.18. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen jarraipena eta aldizkako kontrola egingo dira. Funtsezko elementutzat jotzen diren espezieen gainean ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira (bisoi amerikarra).
3. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEan bisoi europarreko populazioen urteko jarraipena egingo da eta 3 urterik behin haien kontserbazio egoera, bilakaera demografikoa eta habitatei eragiten dieten asaldurak ebaluatuko dira, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko.

IGARABA EUROASIARRA (*Lutra lutra*)**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Igarabaren populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea, kanpoko esku-hartzerik gabe edo esku-hartzerik txikienarekin, espeziearen kontserbazio egokia ahalbidetzeko.
1. helburu operatiboa	Espeziearen gaineko eraginak zuzentzea eta habitataren egoera hobetzea igarabarentzat.
Neurriak	Ibai Korridorea funtsezko elementurako proposatutako neurri guztiak aplikatu ahal dira, bereziki ibaiertzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta 1.AC.2, uretako korridorean oztopoak kentzea, ibai ekosistemaren funtzio eta prozesuak mantentzeko beharrezkoak diren gutxienezko emari ekologikoak errespetatzea eta hartutako neurrien eraginkortasunaren jarraipena egitea. Ibai Habitatak Funtsezko Elementurako proposatutako neurriak ere aplikatu behar dira, ibai mosaikoaren kontserbazio egoera eta heterogeneotasuna nahiz gaur egun balio ekologikorik handiena duten kokalekuen kontserbazioa hobetzeko. AP.1 jarduketa ere aplikatu behar da, faunarentzat igarobideak identifikatu eta ezartzen dituen "gune beltzetan" eta igarobideetan, batez ere A-2625 errepidearen inguruan.
2. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEan igarabaren populazioen aldizkako jarraipena eta ebaluazioa egingo dira (gutxienez 3 urterik behin). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren, bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren diagnostikoa egingo da, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Igaraba paleartikoaren kontserbazio egoeraren jarraipen eta ebaluaziorako neurriak, funtsean, hauek izango dira: presentzia-absentzia azterketak eta espeziearen populazioaren azterketak egitea, funtsean banakoen ezaugarritze genetiko indibidualean eta tarteen okupazioan oinarrituta. Azterketa horietan kontuan hartu beharko dira lurralde mugakideen baterako gidalerroak. Funtsezko elementu den bisoi europarrarentzat proposatutako AP.2 eta AP.3 neurriak ere aplikatu behar dira. Neurri horiek gune beltzak identifikatzeari eta kalitatezko habitatak sortu eta hobetzeari buruzkoak dira.

Arrain erkidegoa: LOINA (*Parachondrostoma miegii*), MAZKAR ARANTZADUNA (Cobitis Calderoni) IBAI KABUXA (*Salaria fluviatilis*), BARBO BUZTANGORRIA (*Barbus haasi*), ZAPARDA (*Squalius pyrenaicus*) eta AMUARRAIN ARRUNTA (*Salmo trutta fario*).

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Arrain populazio autoktono bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea, kanpoko esku-hartzerik gabe edo esku-hartzerik txikienarekin, espezieen kontserbazio egokia ahalbidetzeko.
1. helburu operatiboa	KBEko arrain erkidego autoktonoaren baldintza ekologikoak eta populazio egitura ezagutzea
Neurriak	KBEaren egoera ekologikoaren jarraipenari buruz 1.AC.5 eta 1.AC.6 jarduketak aplikatu behar dira. AP.2 Azterlan bat egitea arrainen habitataren (mesohabitata) ezaugarriak ezartzeko eta KBEan dauden arrain espezie batzuen eta besteen eskakizun ekologikoak zehazteko: populazioaren tamaina, banaketa, kontserbazio egoera eta KBEak espezie horiek barnean hartzeko duen ahalmena.
2. helburu operatiboa	KBEan dauden arrain espezieen gaineko eraginak zuzentzea
Neurriak	Funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurri guztiak aplikatu behar dira, oztopoak kentzeari buruz (ikusi kokalekua jarduketan mapan), uren kalitatearen egoera ona mantentzeari edo lehengoratzeari buruz eta KBEan arrain faunaren populazioak mantentzea bermatuko duen emarien araubide bat ezartzeari buruz. 1.AC.18. Definituta dauden funtsezko espezieei eragiteko aukera gehienak dituzten arrain espezie exotikoen aldizkako jarraipena eta kontrola.
3. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. KBEko funtsezko elementu diren arrain faunako espezieen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (6 urte), eta bereziki "Galzorian" dauden espezieena (3 urterik behin); amuarrain arruntaren kasuan urtero. Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da, eta zehaztuko egingo da KBEan arrabatzeko lekuri dagoen, zein bilakaera demografiko duten eta habitatei eragiten dion asaldurarik dagoen, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko, eta amuarrainaren kasuan, egokiak diren arrantza eta debekaldien arauak aztertuko dira.

Ibaiko karramarro autoktonoa (*Austropotamobius italicus*)**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Karramarro autoktonoaren populazio bideragarrien presentzia sustatzea, KBEaren harrera gaitasunaren arabera
1. helburu operatiboa	Ibaiko karramarro autoktonoaren populazioa berreskuratzea KBEan.
Neurriak	1. AC.18. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen jarraipenerako eta kontrolerako jarduketa etengabeak egingo dira. Ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira, adibidez karramarro gorria eta karramarro seinaleduna. Funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurri guztiak aplikatu behar dira, uren kalitatearen egoera ona mantentzeko eta lehengoratzeko buruz eta KBEan arrain faunaren populazioak mantentzea bermatuko duen emarien araubide bat ezartzeko buruz.
2. helburu operatiboa	Jardueren eraginkortasuna ebaluatzea.
Neurriak	1.AC.16. Omecillo eta Tumecillo ibaietan eta haren adarretan, KBEaren esparrutik kanpo, karramarro autoktonoaren populazioen urteko jarraipena egingo da 3 urterik behin, haien bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren jarraipena egiteko, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko eta KBEan espezie horren birkolonizazio naturala edo indusitua bideratzeko.

Ibaietako hegaztiak: *Cinclus cinclus* (ur zozoa), *Alcedo atthis* (martin arrantzalea) eta *Riparia riparia* (uhalde enara)**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Ur zozoaren, martin arrantzalearen eta uhalde enararen populazio bideragarriak eta KBEaren harrera ahalmenarekin bat datozenak egon daitezela bermatzea.
1. helburu operatiboa	KBEan espezieen habitataren baldintzak hobetzea
Neurriak	Aplikatu behar da 1.AC.20 jarduketa, KBEaren esparruan dauden linea elektrikoen arazoa aztertzei buruzkoa. Hegaztiak talka egiteko edo elektrokutatzeak dituzten arriskuak identifikatuko dira. Titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egingo da, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektrokuzioaren aurkako neurriak ezartzeko.
2. helburu operatiboa	Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea
Neurriak	1.AC.16. KBEan martin arrantzalearen, uhalde enararen eta ur zozoaren populazioen aldizkako monitorizazioa eta ebaluazioa egitea (6 urterik behin edo kudeaketa planean adierazitakoaren arabera), haien banaketa, adierazgarritasuna eta kontserbazio egoera zein diren jakiteko.

2. KUDEAKETAKO GIDALERRO ETA NEURRIEN PROGRAMA ETA KALKULU EKONOMIKOAK.

Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duen apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren 22.3 artikuluan ezarrita dagoena betetzeko, jarraian Programa honetako jarduketa eta neurriei dagozkien kalkulu ekonomikoak zehaztuko dira. 22.3 artikuluko horrek zera dio:

Txostenak, bere tramitazioaren hasierako faseetatik hasita, memoria ekonomiko bat izango du, zeinak espresuki jasoko dituen 92/43/EE Zuzentarauaren 8. artikuluan jasotako baterako finantzaketa komunitarioaren arabera beharrezkotzat hartzen diren aurreikuspenak.

Jarraian, aipatu den 8. artikuluko hori transkribatuko da, zehazki 1. eta 2. puntuak:

- 1. Kontserbazio bereziko eremu izendatu ahal diren eta barnean lehentasunezko habitat naturalak edota lehentasunezko espezieak dituzten lekuei buruz proposamenak egiten dituzten aldi berean, Estatu kideek Batzordeari haien kalkuluak bidaliko dizkiote, bidezkoa denean, Europako Batasunaren finantzaketari buruz egokitzen jotzen dutena dela-eta, 6. artikuluko 1. idatzi-zatian hitzartuta dagoenaren arabera haien betebeharrak bete ahal izateko.*
- 2. Estatu kide bakoitzarekin ados jarrita, finantzaketa eskatzen deneko leku garrantzitsuetarako, Batzordeak zehaztuko ditu ezinbestekoak diren neurriak, lehentasunezko habitat naturalen kontserbazio egoera mantendu edo lehengoratzeko, eta neurri horien ondoriozko kostu osoak ere zehaztuko ditu.*

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	OMECILLO-TUMECILLO IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
IBAI KORRIDOR E EKOLOGIK OA	1.AC.1 Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, lur landatua, larreak edo etenak sorrarazi ahal dituzten bestelako erabilerengatik ibaiertzeko basoaren jarraitasuna galdu den tarteetan ibaiertzetako habitatak lehengoratzeko. Helburua ibaiertzeko landareki naturaleko zerrenda etengabe bat lehengoratu eta mantentzea izango da. Zerrenda horrek gutxienez 5 metroko zabaleria izango du ibilguaren mugatik KBEaren tarte osoan, organo kudeatzaileak zehazten dituen lehentasuneko esparruetan eta organo horrek ezartzen dituen lehentasunen arabera. KBE planifikatzeko eta kudeatzeko eskumena duten administrazioek parte hartuko dute zerrenda hori ezartzean.	250.000
	1.AC.2. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, gaur egun 10 urtetik gorako birgertatze aldian duen uholde arriskudun aldearen barruan eta nolabait ere ubidetik hurbilen dagoen 15 m-ko zerrendan landatutako makalek okupatzen dituzten lursailetan ibarbakoak sortzeko eta ibaiertzeko basoa birsortzeko. Hala, ibaiertzeko sistemak lotutako fauna espezieen babeslekuetarako gune proposak sortu nahi dira, bereziki igarabentzat eta bisoientzat. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE kudeatzen duen organoak zehaztuko du.	250.000
	1.AC.3. Arro erakunde eskudunaren aurrean Jabari Publiko Hidraulikoa zehatz dadila sustatuko da, erakunde horrek egindako edo baliozkotutako azterlan teknikoetan oinarrituta. Horretarako, kontuan hartuko dira ezaugarri morfologikoak, azterlan hidrologiko eta hidraulikoak eta eskuragarri dauden erreferentzia historikoak. JPH alderdi teknikoan zehazteko bildutako informazioa oinarri hartuta, azterlan bat egingo da Omeçillo-Tumecillo ibaiaren ibai lurraldearen mugak definitzeko.	50.000
	1.AC.4. Arro erakunde eskudunaren aurrean, KBEaren esparruan indarrean dauden emari nagusietan aplikatzen den ingurumen emarien araubidea berrikustea sustatuko da. Horretarako azterlan espezifikoak egingo dira, KBEaren funtsezko helburu diren habitat eta espezieen kontserbazio egoera ona babesteko edo lortzeko.	40.000
	1.AC.6. Organo eskudunak ibaien egoera ekologikoaren jarraipena egiten jarraituko du (1.AC.5), baita KBEan isuritako efluenteen jarraipena ere, ingurumen arloan, eta bereziki urak KBEra isurtzen dituzten biztanle guneetako araztegiak eta saneamendu sistemei dagokienez, ur masen egoera ekologiko ona lortzen edota mantentzen dela bermatzeko. Urtero txosten espezifiko bat egingo da leku bakoitzerako. Txosten horretan hauek ezarriko dira: ur masen egoera ekologikoa, habitata kutsatu eta aldatu ahal duten iturriak, bidezkoa bada, eta egoera ekologiko ona bermatzeko beharrezkoak diren neurri zuzentzaileak ere bai.	10.000
	1.AC.7. KBEaren eremuan dauden oztopoen inbentarioa garatzean (ikus kokapen mapa), iragazgaizte sistemarik ez duten oztopoak iragazgaizteko proiektuak idatziko dira, horretarako idatzitako agiri teknikoetan ezarritako lehentasunak kontuan hartuta. Aukera badago, oztopoa eraitsiko da, edo bestela, iragazkortasunerako eraginkorrena den konponbidea aukeratuko da. Ahal dela, ondoko ondoko asken eskalak egin beharrean, alboko arrapalak edo bideak egingo dira.	615.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	OMECILLO-TUMECILLO IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	1.AC.8. Ibai korridorean dauden azpiegiturretan zehar igartzeko esku-hartze proiektuak egitea, bereziki funtzionatzen edo ustiatzen ari diren herri lanen eraginpean dauden ibaiertzeko ingurune eta habitatak atontzeko. KBEaren lehentasunezko esparruetan titullarrak diren Erakunde eta Administrazioekin lankidetzan jarduketak egitea sustatuko da.	90.000
	1.AC.9. Omeçillo - Tumecillo ibaiaren KBEko ibaiertzeko habitatak ekologia aldetik lehengoratu eta hobetzeko jarduketak. Kanalizazioengatik, ubideratzeengatik edo harri lubetengatik sortutako aldaketak edo bestelako gune hondatuak dituzten guneak nahiz landaredia falta larria duten azalerak landareberritzeko proiektuak egikaritu dira, alde batetik ubideari itzala emateko eta udan ibaiertzetan zuhaitz faltarengatik izaten diren tenperatura altuen ondorioak arintzeko, eta bestetik, hondatutako ibaiertzeko habitaten egoera ekologikoa hobetzeko. Halako aldaketak dituzten tarreak jarduketan kokalekuen mapan irudikatzen dira orientabide modura.	390.000
	1.AC.10. Bultzatu egingo dira Ebroko Mugape Hidrografikoko Plan Hidrologikoan aurreikusitako saneamendu eta arazte planak, KBEari eragiten diotenak eta egikaritu gabe daudenak.	-
	1.AC.21. Ibai korridorea kontserbatzearen garrantziari buruz sentibilizatzeko jarduketak egitea eskualdeko Udaletan, Administrazio Batzordeetan, Koadriletan, Ikastetxeetan eta nekazaritza eta basogintza elkarreetan.	18.000
	1.AC.23. KBEan ezaugarri bereziak edo erabilera publiko berezia duten lekuetan, ingurune bakoitzari egokitutako seinaleak instalatuko dira, KBE nahiz haren ingurumen balioak identifikatzeko.	16.000
	1.AC.24. Omeçillo-Tumecillo ibaiaren KBEari buruz egindako <u>Diagnostiko Azterlanak</u> eguneratu eta zehaztea. "Europar Batasunaren Intereseko" eta "lehentasuna duen Europar Batasunaren Intereseko" gisa katalogatutako ibaiertz eta habitaten kontserbazio egoera eguneratu eta zehaztea, 1/2000 eskalan. KBEan dauden aldaketak eta ingurumen eraginik behinenak identifikatu dira. Inbentario bat egingo da. Bertan agertuko dira hondatutako ibaiertzeko habitatak eta eremuak garrantzitsuenetan egonkortasun arazoak dituzten eta ekologia aldetik lehengoratu eta hobetu behar diren ezpondak.	25.000
	1.AC.25. <u>Jarduketa plana.</u> Egingako Diagnostiko Azterlanean lortutako emaitzak ikusita, Jarduketa Plan bat definituko da. Plan horrek neurri zehatzak definituko ditu, detektatutako ingurumen arazoak konpontzeko, dauden ingurumen eraginak zuzentzeko eta eraginpean dauden eremuak ekologia aldetik atondu eta lehengoratzeko. Jarduketa planak "Unean uneko eragin guneak" eta "Modu linealean aldatutako guneak" bereiziko ditu. Eragin mota bakoitza lehengoratu eta zuzentzeko jarraibide batzuk ezarriko dira. Alde horretatik, jarduketan arteko lehentasunak ezarriko dira eta haien balorazio ekonomikoa egingo da. Horretarako, lehentasuna izango dute batasunaren intereseko edota lehentasunezko intereseko habitatatetan egiten diren jarduerak, 92/43/CE Zuzentarauaren arabera.	29.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	OMECILLO-TUMECILLO IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
SAHASTIAK ETA LIZARDIAK (Kod. UE 92A0 eta 91E0*)	1.AC.26. Kontrolik gabeko isurketen eragina jasan duten eremuak lehengoratzeari. Horren barruan hauek egin beharko dira: - hondakinak kendu, eta geroago tratatu eta behar bezala kudeatu - eraginpean dauden guneak ingurumen aldetik lehengoratu, babestutako habitatak lehengoratzeko	25.000
	1.AC.27. KBEan aplikatu beharreko araudiari egokitu ez zaizkion baratze eta eraikinen eta bestelako okupazio edo kokalekuen administrazio egoera aztertu eta halakoak desagerraraztea, baldin eta Natur Gune Babestuaren babesa eta helburuen lorpena arriskuan jartzen badituzte. Beste administrazio eskudun batzuekin lankidetzan, halakoak desagerrarazteko eta eraginpean dauden habitatak lehengoratzeko jarduketak inplementatzea. Administrazio eskudunari eskatuko zaio KBEaren eremuan ikuskarpen lan gehiago egin ditzala eta ur-hartuenean kontrola egin dezala, administrazio eskudunekin lankidetzan. Eraginpean dauden esparruak lehengoratzeko jarduerak abian jartzea, bidezkoa bada. KBEko sektore garrantzitsuenetan esku-hartzeen lehentasunak ezartzea.	80.000
	1.AC.28. Lotura ekologikoaren arloan onartutako estrategiak aplikatzea, KBEan batasunaren intereseko edota lehentasuneko habitaten arteko lotura bultzatzeko, bai eta hurbil dauden Natura 2000 Sareko beste habitak katalogatu batzuekin eta orokorrean mugakide diren eta ingurumen aldetik interesa duten esparruekin ere. Lotura aldetik interesa duten guneak identifikatzea, eta bidezkoa bada kontserbatzeko eta hobetzeko jarduketak inplementatzea.	50.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	1.938.000
	1.AC.11. KBEan funtsezkotzat jotzen diren habitaten bilakaeraren jarraipeneko protokolo bat ezarriko da (6 urterik behin). Halaber, KBEan dauden batasunaren edota eskualdearen intereseko flora espezieen populazioak detektatzeko eta kartografiatzeko laginketa espezifikoa egingo dira (Jarduketa 1.AC.14).	12.000
	1.AC.17 KBEko habitat naturalen balio-galera eragiten duten flora exotiko inbaditzaileen espezieak (<i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Ailanthus sp.</i> , <i>Buddleja davidii</i> , <i>Arundo donax</i> , batik batik) desagerrarazteko eta haien aldiakako jarraipena egiteko jarduketak egingo dira. Habitat naturalen egiturarentzat eta funtzioentzat kaltegarriak ez diren metodoak erabiliko dira. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE kudeatzen duen organoak zehaztuko du.	15.000
	Halaber, funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan ezarritako jarduketak aplikatu behar dira ibai korridorea kontserbatu eta lehengoratzeko, bereziki ibaieratzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta 1.AC.2 .	
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	27.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	OMECILLO-TUMECILLO IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK		Guztira (€)
BISOI EUOPARRA	AP.1. Faunarentzat igarobideak identifikatu eta ezartzea "gune beltzetan" eta igarobideetan, batez ere A-2625 errepeidearen inguruan.		115.000
	1.AC.16. KBEan bisoi europarrek populazioen arteko jarraipena egingo da eta 3 urterik behin haien kontserbazio egoera, bilakaera demografikoa eta habitatei eragiten dieten asaldurak ebaluatuko dira, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko.		15.000
	1.AC.18. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen jarraipenerako eta ezabapenerako aldizkako jarduketak egingo dira. Ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira, adibidez bisoi amerikarra.		50.000
	Ibai Korridorea funtsezko elementurako proposatutako neurri guztiak aplikatu ahal dira, bereziki ibaiertzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta A2 1.AC.2 .		
		FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	180.000
NUTRIA EUROASIÁTICA	1.AC.16. KBEan igarabaren populazioen aldizkako jarraipena eta ebaluazioa egingo dira (gutxienez 3 urterik behin). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren, bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren diagnostikoa egingo da, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Igaraba paleartikoaren kontserbazio egoeraren jarraipen eta ebaluaziorako neurriak, funtsean, hauek izango dira: presentzia-absentzia azterketak eta espeziearen populazioaren azterketa egitea, funtsean banakoen ezaugarritze genetiko indibidualen eta tartearen okupazioan oinarrituta. Azterketa horietan kontuan hartu behar diren lurralde mugakideen baterako gidalerroak. Funtsezko elementu den bisoi europararentzat proposatutako AP.2 eta AP.3 neurriak ere aplikatu behar dira. Neurri horiek gune beltzak identifikatzeari eta kalitatezko habitatak sortu eta hobetzeari buruzkoak dira.		15.000
	Ibai Korridorea funtsezko elementurako proposatutako neurri guztiak aplikatu ahal dira, bereziki ibaiertzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta 1.AC.2 , eta AP.1 jarduketa ere bai, "gune beltzetan" eta igarobideetan faunarentzat igarobide egokiak identifikatu eta ezartzeko , bereziki A-2625 errepeidearen inguruan.		
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		15.000
LOINA, MAZKAR ARANTZADUNA, IBAI KABUXA,	AP.2 Azterlan bat egitea arrainen habitataren (mesohabitata) ezaugarriak ezartzeko eta KBEan dauden arrain espezie batzuen eta besteen eskakizun ekologikoak zehazteko: populazioaren tamaina, banaketa, kontserbazio egoera eta KBEak espezie horiek barnean hartzeko duen ahalmena.		15.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	OMECILLO-TUMECILLO IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
BARBO BUZTANGORRIA ETA ZAPARDA	1.AC.16. KBEko funtsezko elementu diren arrain faunako espezieen populazioen aldizkako jarraipen eta ebaluazioa egingo da (3 edo 6 urte, mehatxu mailaren arabera), eta bereziki "Galzorian" dauden espezieena (3 urterik behin); amuarrain arruntaren kasuan urtero. Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren diagnostikoa egingo da, eta zehaztuko egingo da KBE arrabatzeko lekuri dagoen, zein bilakaera demografiko duten eta habitatei eragiten dion asaldurari dagoen, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko, eta amuarrainaren kasuan, egokiak diren arrantza eta debekaldien arauak aztertuko dira.	15.000
	1.AC.18 Arrain inbaditzaileen espezieen jarraipenerako eta desagerrarazteko aldizkako jarduketak egingo dira.	18.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	48.000
KARRAMARRO AUTOKTONOA (<i>Austropotamobius italicus</i>)	1.AC.16. Omeçillo eta Tumecillo ibaietan eta horien adarretan, KBEaren esparrutik kanpo, karramarro autoktonoaren populazioen urteko jarraipena egingo da 3 urterik behin, haien bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren jarraipena egiteko, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko eta birkolonizazioa bideratzeko.	15.000
	1. AC.18. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen aldizkako jarraipenerako eta kontrolerako jarduketa etengabeak egingo dira. Ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira, adibidez karramarro gorria eta karramarro seinaleduna.	15.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	30.000
IBAIETAKO HEGAZTIAK (ur zozoa, martin arrantzalea, uhalde enara)	AC.16. KBEan martin arrantzalearen, uhalde enararen eta ur zozoaren populazioen aldizkako monitorizazioa eta ebaluazioa egitea (6 urterik behin edo kudeaketa planean adierazitakoaren arabera), haien banaketa, adierazgarritasuna eta kontserbazio egoera zein diren jakiteko.	8.000
	1.AC.20. KBEaren esparruan dauden linea elektrikoaren arazoa aztertuko da. Hegaztiekin talka egiteko edo elektrokutatzeak dituzten arriskuak identifikatuko dira. Titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egingo da, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektrokuzioaren aurkako neurriak ezartzeko.	10.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	18.000
	KBEa, GUZTIRA	2.256.000

3. NEURRIEN ETA ONURA JASOKO DUTEN ELEMENTUEN ARTEAN –KONTSERBATU BEHARREKO HABITAT ETA ESPEZIEEN ARTEAN– DAGOEN HARREMANA

Honekin batera doan taulan Omecillo-Tumecillo Ibaia KBEan identifikatu diren eta kontserbatu behar diren elementu guztien zerrenda ageri da, haien katalogazioarekin eta haien alde ezarritako neurriekin.

Espezia		Habitaten Zuzentzararen eranskina	Hegaztien Zuzentzararen eranskina	Espezie mehatxatuen Katalogo Nazionala	Espezie Mehatxatuen Fuskal Katalogoa	Adierazgarritasuna	Kontserbazio egoera	Haiei aldeko jarduketak eta arauak
ARRAINAK								
<i>Parachondrostoma miegii</i> (Ioina madrilla)	II					B	Ezezaguna	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO JARDUKETAK ETA ARAUAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., AP.2., 1.AC.16., 1.AC.18.
<i>Barbus haasi</i> (barbo buztangorria)	V				Z		Desegokia	
<i>Barbus graellsii</i> (barbo arrunta edo Graells)	V				A		Ezezaguna	
<i>Cobitis calderoni</i> (mazkar arantzaduna)					D		Txarra	

Espeziea	Habitatzen Zuzentzararen eranskina	Hegaztien Zuzentzararen eranskina	Espezie mehatxuen Katalogo Nazionala	Espezie Mehatxuen Euskal Katalogoa	Adierazgarritasuna	Kontserbazio egoera	Haiei aldeko jarduketak eta arauak
<i>Salix fluvialis</i> (ibai kabuxa)			ZAU	DA		Txarra	
<i>Squalius pyrenaicus</i> (zaparda)				DA		Txarra	
<i>Salmo trutta fario</i> (amuarrairain arrunta)					C	Desegokia	
HEGAZTIAK							
<i>Alcedo atthis</i> (Martin arrantzalea)		I		IB	B	Ezezaguna	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO JARDUKETAK ETA ARAUAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.28., 1.AC.20., 1.AC.16.
<i>Riparia riparia</i> (uhalde enara)				ZA		Txarra	
<i>Cinclus cinclus</i> (ur zozoa)				IB		Ezezaguna	
<i>Ardea cinerea</i> (koartza hauskara)					C	-	
<i>Carduelis spinus</i> (tarina)				IB	B	-	
<i>Cuculus canorus</i> (kuku arrunta)					B	-	
<i>Ficedula hypoleuca</i> (euli txori beltza)				ARR	C	Ezezaguna	

Espeziea	Habitatzen Zuzentzararen eranskina	Hegaztien Zuzentzararen eranskina	Espezie mehatxatuen Katalogo Nazionala	Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoa	Adierazgarritasuna	Kontserbazio egoera	Haiei aldeko jarduketak eta arauak
<i>Hippolais polyglotta</i> (sasi txori arrunta)					B	-	
<i>Jynx torquilla</i> (lepitzulia)				IB	B	Txarra	
<i>Luscinia megarhynchos</i> (urretxindorra)					B	-	
<i>Muscicapa striata</i> (euli txori grisa)					C	-	
<i>Oriolus oriolus</i> (urretxoria)					B	-	
<i>Otus scops</i> (apo hontz europarra)					B	-	
<i>Phoenicurus phoenicurus</i> (buztangorri argia)			ZA U	ZAU	C	Desegokia	
<i>Streptopelia turtur</i> (usapal arrunta)		II			B	Ezezaguna	
<i>Upupa epops</i> (argi oilarra)				ZAU	B	Ezezaguna	

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Espeziea	Habitatzen Zuzentzararen eranskina	Hegaztien Zuzentzararen eranskina	Espezie mehatxuen Katalogo Nazionala	Espezie Mehatxuen Euskal Katalogoa	Adierazgarritasuna	Kontserba zio egoera	Haiei aldeko jarduketa eta arauak
UGAZTUNAK							
<i>Mustela lutreola</i> (bisoi europarra)	II, IV		DA	DA	B	Txarra	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO JARDUKETAK ETA ARAUAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5.,
<i>Lutra lutra</i> (igaraba euroasiarra)	II, IV			DA	B	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO JARDUKETAK ETA ARAUAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5.,
ORNOGABEAK							
<i>Austropotamobius italicus</i>	II		ZAU	DA	D		URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.18., 1.AC.16.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

IZENDAPENA	KODEA	AZALERA (ha)	% ESPARRU OSOAREK	ADIERAZG ARRITASU NA	KONTSERBA ZIO EGOERA	Haiei aldeko jarduketa eta arauak
Txilardi oromediterraneo endemikoak elorri triskarekin	4090	1,08	0,82	D	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO JARDUKETAK ETA ARAUAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28.
Larre lehor erdi-naturalak eta sastraka faziesak kareharrizko substratuen gainean	6210*	1,29	0,97	D	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO JARDUKETAK ETA ARAUAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28.
Gramineodun eta urteko <i>Thero- Brachypodieteadun</i> gune azpi estepikoak	6220*	0,06	0,05	D	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO JARDUKETAK ETA ARAUAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28.
Landaretza kasmofitikodun malda harkaiztsu kaltzikolak	8210	0,08	0,06	D	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO JARDUKETAK ETA ARAUAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.28.
<i>Alnus glutinosa</i> eta <i>Fraxinus excelsior</i> -en baso alubialak (<i>Alno- Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	91E0*	31,60	23,83	B	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO JARDUKETAK ETA ARAUAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.22., 1.AC.17., 1.AC.14.
Harizti iberiarrak, <i>Quercus faginea</i> eta <i>Quercus canariensis</i> espezieekin.	9240	1,56	1,18	D	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO JARDUKETAK ETA ARAUAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28., 1.AC.17.
<i>Salix alba</i> eta <i>Populus alba</i> -ren galeria basoak	92A0	13,56	10,22	A	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO JARDUKETAK ETA ARAUAK

IZENDAPENA	KODEA	AZALERA (ha)	% ESPARRU OSOAREK	ADIERAZG ARRITASU NA	KONTSERBA ZIO EGOERA	Haien aldeko jarduketa eta arauak
						1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.22., 1.AC.17., 1.AC.14.
<i>Quercus ilex</i> eta <i>Quercus rotundifolia</i> espezie-dun basoak	9340	1,32	1,00	C	Ona	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO JARDUKETAK ETA ARAUAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28., 1.AC.17.

X. ERANSKINA, MARTXOAREN 17KO 35/2015 DEKRETUARENA

ES2110008 Ebro ibaia / Río Ebro KBEaren kudeaketako gidalerroak eta neurriak

1. KUDEAKETAKO GIDALERRO ETA NEURRIAK

Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duen apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuak zioen azalpenean dioenez, "erkidegoko araudiaren babespean sortutako guneen babeserako figurak aztertzeko mekanismo zehatza ezartzen du", zehazki, Natura 2000 Sarearen barruko Natur Gune Babestuei dagokienez.

Hala, 1/2014 Legegintzako Dekretuak, 22. artikuluko 5. idatzi-zatian, zera ezartzen du: "Lurralde historikoetako foru-organoek kudeaketa-jarraibideak onartuko dituzte, kontserbazio-helburuak oinarri hartuta, honako hauek jasoko dituztenak: eremuak kontserbazio-egoera egokian mantentzeko neurri egokiak, habitat naturalak eta espezieen habitatak hondatzea ekiditeko neurri egokiak eta inguru horien izendapena bultzatu duten espezieei eragiten dieten aldaketak ekiditeko neurriak."

Artikulu horretan ezarrita dagoena betetzeko, agiri honetan Ebro ibaia KBEaren Kudeaketako Gidalerro eta Neurriak ezartzen dira.

IBAI KORRIDORE EKOLOGIKOA**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Ebro ibaia KBEko ibai korridore ekologikoa kontserbatzea eta lehengoratztea
1. helburu operatiboa	Korridore ekologiko etengabe bat kontserbatu eta lehengoratztea. Korridore horrek ibaiertzen lotura bermatuko du, faunaren joan-etorrietarako. 1.AC.1. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, lur landatua, larreak edo etenak sorrarazi ahal dituzten bestelako erabilerengatik ibaiertzeko basoaren jarraitasuna galdu den tarteetan ibaiertzetako habitatak lehengoratzeko. Helburua ibaiertzeko landaredi naturaleko zerrenda etengabe bat lehengoratu eta mantentzea izango da. Zerrenda horrek gutxienez 5 metroko zabalera izango du ibilguaren mugatik KBEaren tarte osoan, organo kudeatzaileak zehazten dituen lehentasuneko esparruetan eta organo horrek ezartzen dituen lehentasunen arabera. KBE planifikatzeko eta kudeatzeko eskumena duten administrazioek parte hartuko dute zerrenda hori ezartzean. 1.AC.2. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, gaur egun 10 urtetik gorako birgertatze aldia duen uholde arriskudun aldearen barruan eta nolanahi ere ubidetik hurbilen dagoen 15 m-ko zerrendan landatutako makalek okupatzen dituzten lursailetan ibarbasoak sortzeko eta ibaiertzeko basoa birsortzeko. Hala, ibaiertzeko sistemei lotutako fauna espezieen babeslekuetarako gune aproposak sortu nahi dira, bereziki igarabentzat eta bisoiarentzat. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE kudeatzen duen organoak zehaztuko du. 1.AC.9. Ebro ibaia KBEko ibaiertzeko habitatak ekologia aldetik lehengoratu eta hobetzeko jarduketak. Kanalizazioengatik, ubideratzeengatik edo harri lubetengatik sortutako aldaketak edo bestelako gune hondatuak dituzten guneak nahiz landaredia falta larria duten azalerak landareberritzeko proiektuak egikaritzeko dira, alde batetik ubideari itzala emateko eta udan ibaiertzetan zuhaitz faltarengatik izaten diren tenperatura altuen ondorioak arintzeko, eta bestetik, hondatutako ibaiertzeko habitaten egoera ekologikoa hobetzeko. Halako aldaketak dituzten tarteak jarduketan kokalekuen mapan irudikatzen dira orientabide modura. Jarduketa horiek diseinatzean kontuan hartuko dira KBEko funtsezko elementu diren espezieen ingurumen arloko eskakizunak. Jarduketa horren barruan, beharrezkoa den kasuetan, balio ekologiko handiko lurren eskurapen, errentamendu, usufuktu edota zortasuneko eragiketarik sartuko dira, KBEaren organo kudeatzaileak zehazten dituen eremuetan. Jarduteko esparru zehatzak KBEaren organo kudeatzaileak definitu beharko ditu, egindako xehetasuneko inbentarioa oinarri hartuta.
Neurriak	

Era berean, ubideko ezpondetan salikazeoen estakilatuen egitea aurreikusiko da, alde horretan bertan bildutako aldaxkak erabiliz. Halaber, zuhaixka edo zuhaitzik ez duten gunetan landaketak egingo dira ibaiertzeko habitat naturalak lehengoratzeko, bereziki "Lehentasuneko Interesa" duten habitatak.

1.AC.3 Arro erakunde eskudunaren aurrean Jabari Publiko Hidraulikoa zehatz dadila sustatuko da, erakunde horrek egindako edo baliozkotutako azterlan teknikoetan oinarrituta. Horretarako, kontuan hartuko dira ezaugarri morfologikoak, azterlan hidrologiko eta hidraulikoak eta eskuragarri dauden erreferentzia historikoak. JPH alderdi teknikoan zehazteko bildutako informazioa oinarri hartuta, azterlan bat egingo da Ebro ibaiaren ibai lurraldearen mugak definitzeko KBEaren gunean.

1.AC.21. Ibai korridorea kontserbatzearen garrantziari buruz sentsibilizatzeko eta ingurumen hezkuntzarako jarduketak garatzea eskualdeko Udaletan, Administrazio Batzordeetan, Koadriletan, Ikastetxeetan eta nekazaritza eta basogintza elkarteetan.

1.AC. 23. KBEan ezaugarri bereziak edo erabilera publiko berezia duten lekuetan, ingurune bakoitzari egokitutako seinaleak instalatuko dira, KBE nahiz haren ingurumen balioak identifikatzeko.

"Ibai habitatak" eta "bisoi europarra" funtsezko elementuen neurriak ere aplikatuko dira, habitatak hobetu eta lehengoratzeari buruzkoak.

2. helburu operatiboa	Ibaiertzetako ibai eremuen kalitatea eta kontserbazio egoera hobetzea
Neurriak	1.AC.24. Ebro ibaiaren KBEari buruz egindako Diagnostiko Azterlanak eguneratu eta zehaztea. "Europar Batasunaren Intereseko" eta "lehentasuna duen Europar Batasunaren Intereseko" gisa katalogatutako ibaiertz eta habitaten kontserbazio egoera eguneratu eta zehaztea, 1/2000 eskalan. KBEan dauden aldaketak eta ingurumen eraginik behinenak identifikatuko dira. Inbentario bat egingo da. Bertan agertuko dira hondatutako ibaiertzeko habitatak eta eremurik garrantzitsuenetan egonkortasun arazoak dituzten eta ekologia aldetik lehengoratu eta hobetu behar diren ezpondak.
	1.AC.25. <u>Jarduketa plana</u> . Egindako Diagnostiko Azterlanean lortutako emaitzak ikusita, Jarduketa Plan bat definituko da. Plan horrek neurri zehatzak definituko ditu, detektatutako ingurumen arazoak konpontzeko, dauden ingurumen eraginak zuzentzeko eta eraginpean dauden eremuak ekologia aldetik atondu eta lehengoratzeko. Jarduketa planak "Unean uneko eragin guneak" eta "Modu linealean aldatutako guneak" bereiziko ditu.
	Eragin mota bakoitza lehengoratu eta zuzentzeko jarraibide batzuk ezarriko dira. Alde horretatik, jarduketan arteko lehentasunak ezarriko dira eta haien balorazio ekonomikoa egingo da. Horretarako, batasunaren intereseko edota lehentasunezko jarduketan lehentasuna ezarriko da, 92/43/CE Zuzentarauaren arabera.
	1.AC.26. Kontrolik gabeko isurketen eragina jasan duten eremuak lehengoratzeko. Horren barruan hauek egin beharko dira: - hondakinak kendu, eta geroago tratatu eta behar bezala kudeatu - eraginpean dauden guneak ingurumen aldetik lehengoratu, babestutako habitatak lehengoratzeko
	1.AC.27. KBEan aplikatu beharreko araudiari egokitu ez zaizkion baratze eta eraikinen eta bestelako okupazio edo kokalekuen administrazio egoera aztertu eta halakoak desagerraraztea, baldin eta Natur Gune Babestuaren babesa eta helburuen lorpena arriskuan jartzen badituzte. Beste administrazio eskudun batzuekin lankidetzan, halakoak desagerrarazteko eta eraginpean dauden habitatak lehengoratzeko jarduketak inplementatzea. Administrazio eskudunari eskatuko zaio KBEaren eremuan ikuskapen lan gehiago egin ditzala eta ur-hartuneen kontrola egin dezala, administrazio eskudunekin lankidetzan. Eraginpean dauden esparruak lehengoratzeko jarduerak abian jartzea, bidezkoa bada. KBEko sektore garrantzitsuenetan esku-hartzeen lehentasunak ezartzea.
	1.AC.8. Ibai korridorean dauden azpiegiturretan zehar (garraio bideak, eroanbideak eta bestelako egiturak) igarotzeko esku-hartze proiektuak egitea, bereziki funtzionatzen edo ustiatzen ari diren herri lanen eraginpean dauden ibaiertzeko ingurune eta habitatak atontzeko. KBEaren lehentasunezko esparruetan titularrak diren Erakunde eta Administrazioekin lankidetzan jarduketak egitea sustatuko da.
	1.AC.28. Lotura ekologikoaren arloan onartutako estrategiak aplikatzea, KBEan batasunaren intereseko edota lehentasunezko habitaten arteko lotura bultzatzeko, bai eta hurbil dauden Natura 2000 Sareko beste habitat katalogatu batzuekin eta orokorrean mugakide diren eta ingurumen aldetik interesa duten esparruekin ere. Lotura aldetik interesa duten guneak identifikatzea, eta bidezkoa bada kontserbatzeko eta hobetzeko jarduketak inplementatzea.

helburu operatiboa	Ingurumen ibilguen araubidea bermatzea emari nagusietan
Neurriak	1.AC.4. Arro erakunde eskudunaren aurrean, KBEaren esparruan indarrean dauden emari nagusietan aplikatzen den ingurumen emarien araubidea berrikustea sustatuko da. Horretarako, azterketa zehatzak egingo dira eta helburua zera izango da, tokiko funtsezko elementuak diren habitat edo espezieen aldeko kontserbazio egoera mantendu edo berrezartzeko ubide ekologikoen araubidea zehaztea, baldintza ekologikoak betez eta epe luzean funtzio ekologikoei eutsiz. Era berean, dauden aprobetxamendu hidroelektrikoen emari nagusiak berrikusteko (Larrazubiko, Suso errotako, Bastidako, Eltziegoko eta Lantziegoko jauziko zentral hidroelektrikoak) eta horrek KBEko arrain erkidegoaren gainean dituen eraginaren balorazioa egiteko lanak sustatuko dira. Eragin nabarmenik baldin badago, irtenbideak proposatuko dira.
4. helburu operatiboa	KBEaren esparruan uren kalitatearen eta egoera ekologikoaren hobekuntza bultzatzea
Neurriak	1.AC.6. Organo eskudunak ibaien egoera ekologikoaren jarraipena egiten jarraituko du (1.AC.5), baita KBEan isuritako efluenteen jarraipena ere, ingurumen arloan, eta bereziki urak KBEa isurtzen dituzten araztegiei dagokienez, ur masen egoera ekologiko ona lortzen edota mantentzen dela bermatzeko. Urtero txosten espezifiko bat egingo da KBEaren gainean. Txosten horretan hauek ezarriko dira: egoera ekologikoa, habitata kutsatu eta aldatu ahal duten iturriak, bidezkoa bada, eta egoera ekologiko ona bermatzeko beharrezkoak diren neurri zuzentzaileak ere bai. 1.AC.10. Bultzatu egingo dira Ebroko Mugape Hidrografikoko Plan Hidrologikoan aurreikusitako saneamendu eta arazte planak, KBEari eragiten diotenak eta egikaritu gabe daudenak. Era berean, KBEa isurtzen duten populazio nukleotan dauden araztegi sistemen funtzionamenduaren jarraipen zehatza egingo da.
5. helburu operatiboa	Uretako korridorearen konektibitatea hobetzea, oztopoak iragazgaizteko proiektuak programatu eta betearaziz
	1.AC.7. KBEaren eremuan dauden oztopoen inbentarioa garatzean (ikus kokapen mapa), iragazgaizte sistemarik ez duten oztopoak iragazgaizteko proiektuak idatziko dira, horretarako idatzitako agiri teknikoetan ezarritako lehentasunak kontuan hartuta. Aukera badago, oztopoa eraitsiko da, edo bestela, iragazkortasunerako eraginkorrena den konponbidea aukeratuko da. Ahal dela, ondoz ondoko asken eskalak egin beharrean, alboko arrapalak edo bideak egingo dira. Era berean, KBEan dauden oztopoen iragazgaizte sistemen eraginkortasuna ebaluatuko da. Presak edo presa txikiak: Larrazubiko urtegia, Suso errotako zentrala, Bastidako zentrala eta Lantziegoko jauzia. Ebaluatu beharreko gailuen eta iragazgaiztu beharreko oztopoen kokapena jardueren mapan islatzen da, orientabide gisa.

6. helburu operatiboa	KBEan dauden linea elektrikoekin talka egiteagatik edo elektrokatutzeagatik hegaztiak jasaten dituzten ukipenak saihestea edota guthitzea
Neurriak	1.AC.20. KBEaren esparruan dauden linea elektrikoen arazoa aztertuko da. Hegaztiak talka egiteko edo elektrokatutzeko dituzten arriskuak identifikatuko dira. Titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egingo da, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektrokuizioaren aurkako neurriak ezartzeko.

**IBAI HABITATAK (KOD. UE 3150, 3250, 3260, 3270 eta 3280),
IBAIERTZEKO LANDARE FORMAZIOAK (KOD. UE 6420, 6430) ETA
IBAIERTZEKO BASOA (KOD. 92A0, 92D0)**

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Ibai habitaten kontserbazio egoera eta ibai mosaikoaren heterogeneotasuna hobetzea Ebro ibaia KBEan: - Habitat naturalek okupatzen duten azalera handitzea - Habitat naturalen mosaikoen aniztasuna handitzea - Ondoen kontserbatzen diren kokalekuak gaur egungo egoeran mantentzea
1. helburu operatiboa	Batasunaren intereserako habitaten azalera areagotzea eta ibaien habitaten kontserbazio egoera ezagutzea Funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan ezarritako neurri eta gidalerroak aplikatu behar dira ibai korridorea kontserbatu eta lehengoratzeko. 1.AC.11. KBEan funtsezkotzat jotzen diren habitaten bilakaeraren jarraipeneko eta ebaluazioko protokolo bat ezarriko da (6 urterik behin). Halaber, KBEan dauden batasunaren edota eskualdearen intereseko flora espezieen populazioak detektatzeko eta kartografiatzeko laginketa espezifikoa egingo dira (Jarduketa 1.AC.14). 1.AC.12. Azalera txikiak okupatzen dituzten, urteko garai jakin batzuetan loratzen diren edo zehazteko teknika bereziak behar dituzten urarekin lotutako eta batasunaren intereseko habitaten inbentarioak eta, hala badagokio, kartografia zehatza, esaterako, 3150 habitata, laku eutrofiko naturalak, <i>Magnopotamion</i> edo <i>Hydrocharition</i> landaretzadunak, 3250 Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak <i>Glaucium flavum</i> landaretzadunak; 3260, Estaia muinotar eta menditarreko ibaiak, <i>Ranunculion fluitantis</i> eta del Callitricho-Batrachion landaretzadunak, 3270, Ertz lohitsuak <i>Chenopodion rubri p.p</i> eta <i>Bidention p.p</i> urteko landaretzadunak; 3280, Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak, Paspalo-Agrostidion-dunak, eta <i>Salix</i> eta <i>Populus alba</i>-ko ibaiertzeko landare-gortinekin; 6430, lautadako orletako megaforbio eutrofiko hidrofiloak; baita Ebroen terrazetan eta ezpondetan garatzen diren beste batzuk ere [KOD UE 1430. Halo – nitrofilo sasitzak (<i>Pegano-Salsoletia</i>)]. KBEko elementu dibertsifikatzaile esanguratsuenak identifikatu eta ordezkatuko dira halakoak dituzten habitatetan: irlak, meandroak, legar hondartzak, ezpondak eta abar. Habitaten bilakaeraren jarraipen eta aldizkako ebaluaziorako (6 urtero) protokoloa ezarriko da eta lortutako emaitzek ibilguen araubideari eta uren kalitateari buruzko datu eskuragarriekin duten harremana aztertuko da.
Neurriak	

2. helburu operatiboa	Uraren araubidea aldatzen duten jarduketak saihestea
Neurriak	Funtsezko elementua den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurria aplikatu behar da, KBE kudeatzeko funtsezko elementuei eusteko egokiak diren ingurumen ibilguen araubidea ezartzekoa (1.AC.4).
3. helburu operatiboa	KBEan dauden espezie exotiko inbaditzaileen presentzia gutxitzea
Neurriak	1.AC.17. KBEko habitat naturalen balio-galera eragiten duten flora exotiko inbaditzaileen espezieak (<i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Platanus hispanica</i> eta <i>Ailanthus altissima</i> , batik bat) desagerrarazteko eta haien aldizkako jarraipena egiteko jarduketak egingo dira. Habitat naturalen egiturarentzat eta funtzioentzat kaltegarriak ez diren metodoak erabiliko dira. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE kudeatzen duen organoak zehaztuko du.

BISOI EUROPARRA (*Mustela lutreola*)

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Bisoi europarraren presentzia bermatzea Ebro ibaia KBEan, bere harrera gaitasunaren arabera
1. helburu operatiboa	Populazioaren egituraren eta bisoi europarraren egoeraren gaineko ezagutza hobetzea KBEan
Neurriak	1.AC.16. KBEan bisoi europarreko populazioen urteko jarraipena egingo da eta 3 urterik behin haien kontserbazio egoera, bilakaera demografikoa eta habitatei eragiten dieten asaldurak ebaluatuko dira, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko.
2. helburu operatiboa	Espeziearen gaineko eraginak zuzentzea KBEan.
Neurriak	AP.1. KBEan espeziarentzako "Puntu beltz" posibleak identifikatzeko azterketa egitea eta zuzenketa neurriak diseinatzea.
3. helburu operatiboa	KBEan bisoi europarraren banaketa eremuan dagoen bisoi amerikarraren populazio basatia kontrolatzea
Neurriak	1.AC.18. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen aldizkako jarraipenerako eta desagerpenerako jarduerak egingo dira. Funtsezko elementutzat jotzen diren espezieen gainean ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira (bisoi amerikarra).

4. helburu operatiboa	KBEan bisoi europarrarentzat interesgarriak diren habitaten azalera handitzea
Neurriak	1.AC.22 jarduketa aplikatu behar da, bisoi europarraren habitatak kontserbatzeko zuzentarau teknikoak idazteko eta hedatzeko. Funtsezko elementua den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurri guztiak aplikatu behar dira, eta, bereziki, KBEan landaretza banda etengabea kontserbatu eta lehengoratzeari, oztopoak iragazgaizteari, emari nagusietan ingurumen ibilguen araubidea bermatzeari eta uren kalitate ona ziurtatzeari buruzkoak. 2. Bisoi europarrarentzako habitatak sortu eta hobetzea. Proiektuak egitea eta jarduketak ezartzea KBEaren funtsezko eremuetan. Jarduketa horren barruan, beharrezkoa den kasuetan, balio ekologiko handiko lurren eskurapen, errentamendu, usufuktu edota zortasuneko eragiketak sartuko dira, KBEaren organo kudeatzaileak zehazten dituen eremuetan. 1. eranskinean eta jardueren mapan zehazten dira, orientazio gisa, jarduketa eremu posibleak eta azalerak.

IGARABA PALEARTIKOA (*Lutra lutra*)

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Igarabaren presentzia bermatzea KBEan, bere harrera gaitasunaren arabera
1. helburu operatiboa	Populazioaren egituraren ezagutza hobetzea
Neurriak	1.AC.16. KBEan igarabaren populazioen aldizkako jarraipena eta ebaluazioa egingo dira (gutxienez 3 urterik behin). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren, bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren diagnostikoa egingo da, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Igaraba paleartikoaren kontserbazio egoeraren jarraipen eta ebaluaziorako neurriak, funtsean, hauek izango dira: presentzia-absentzia azterketak eta espeziearen populazioaren azterketa egitea, funtsean banakoen ezaugarritze genetiko indibidualean eta tarteetan okupazioan oinarrituta. Azterketa horietan kontuan hartu beharko dira lurralde mugakideen baterako gidalerroak. Funtsezko elementu den bisoi europarrarentzat proposatutako AP.2 eta AP.3 neurriak ere aplikatu behar dira. Neurri horiek gunek beltzak identifikatzeari eta kalitatezko habitatak sortu eta hobetzeari buruzkoak dira.
2. helburu operatiboa	Espeziearen gaineko eraginak zuzentzea KBEan.
Neurriak	AP.1 jarduketa aplikatu behar da, KBE eremuan "puntu beltzak" identifikatzeari buruzkoa.

3. helburu operatiboa	KBEan igarabarentzat interesgarria den habitataren azalera handitzea
Neurriak	1.AC.22 jarduketa aplikatu behar da, KBEaren funtsezko elementutzat jotako espezieen habitatak kontserbatzeko zuzentarau teknikoen hedapenari buruzkoa. Era berean, AP.2 jarduketa ere aplikatu behar da, habitatak sortu eta hobetzeari buruzkoa (ikus jardueren kokapenaren mapa, orientabide gisa). Funtsezko elementua den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurri guztiak aplikatu behar dira, eta, batez ere, KBEan landaretza banda jarraitua kontserbatu eta lehengoratzeari, oztopoak iragazgaizteari, emari nagusietan ingurumen ibilguen araubidea bermatzeari eta uren kalitate ona ziurtatzeari buruzkoak.

BECHSTEIN SAGUZARRA (*Myotis bechsteinii*)**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Bechstein saguzarraren populazioen presentzia sustatzea KBEan
1. helburu operatiboa	Kiropetoroen populazioen gaineko ezagutza hobetzea KBEan
Neurriak	1.AC.16. KBEko Bechstein saguzarraren populazioaren eta gainerako kiropetro espezieen jarraipena eta aldizkako ebaluazioa egingo dira (gutxienez 3 urtero). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren, bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren eta jardueren diagnostikoa egingo da, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Kiropetoroen kudeaketa planaren onarpena sustatzeko 1.AC.19 neurria ere aplikatu behar da.

Ibaietako hegaztiak**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Martin arrantzalearen eta uhalde enararen presentzia bermatzea KBEan, bere harrera gaitasunaren arabera
1. helburu operatiboa	KBEan martin arrantzalearentzako eta uhalde enararentzako habitataren baldintzak hobetzea
Neurriak	Aplikatu behar da 1.AC.20 jarduketa, KBEaren esparruan dauden linea elektrikoen arazoa aztertzeari buruzkoa. Hegaztiak talka egiteko edo elektrokutatzeko dituzten arriskuak identifikatuko dira. Halaber, titular diren erakundeekin batera arriskua duten lineetan jarduteko plan bat egingo da, linea horietan talken aurkako gailuak eta elektrokuzioaren aurkako neurriak ezartzeko.
2. helburu operatiboa	Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea
Neurriak	1.AC.16. KBEan martin arrantzalearen, uhalde enararen eta mazkar arantzadunaren populazioen aldizkako monitorizazioa eta ebaluazioa egitea (6 urterik behin), haien banaketa, adierazgarritasuna eta kontserbazio egoera zein diren jakiteko.

APOARMATU KORRONTEZALEA (*Mauremys leprosa*)**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Apoarmatu korrontezalearen presentzia bermatzea Ebro ibaia KBEan
1. helburu operatiboa	KBEan apoarmatu korrontezalearen kontserbazio egoera ezagutzea
Neurriak	1.AC.16 Azterketa bat egitea KBEan espezie honen habitataren ezaugarriak, banaketa eta egoera zehaztasunez ezagutzeko, eta, hala badagokio, populazioen eta horien kontserbazio egoeraren jarraipena eta aldizkako ebaluazioa (sei urtero) egiteko. Neurri horren barruan prospekzio espezifikoak egin behar dira, herpetofauna mehatxatuaren beste espezie batzuk ote dauden zehazteko. KBEan egon daitezkeela susmatuta.
2. helburu operatiboa	KBEan dauden apoarmatu exotikoen espezieen banaketa eta ugaritasuna ezagutzea, horiek ezabatzeak
Neurriak	1.AC.18 jarduketa aplikatu behar da, KBEan dauden apoarmatu exotikoen kontrola barne hartzen duena.
3. helburu operatiboa	KBEan espeziearen habitataren baldintzak hobetzea
Neurriak	Funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurri guztiak aplikatu behar dira, batez ere, KBEan landaretza banda jarraitua kontserbatu eta lehengoratzeari, emari nagusietan ingurumen ibilguen araubidea bermatzeari eta uren kalitate ona ziurtatzeari buruzkoak. Gainera, AP.2 neurria aplikatu behar da, bisoi europarrarentzat kalitate altuko habitatak sortu eta hobetzeari buruzkoa, apoarmatu korrontezalearentzat positiboa izan daitekeena. Apoarmatu korrontezalearen kudeaketa planaren onarpena sustatzeko 1.AC.19 neurria ere aplikatu behar da

Apo ezproiduna (*Pelobates cultripes*)**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Apo ezproidunaren presentzia bermatzea Ebro ibaia KBEan, bere harrera gaitasunaren arabera
1. helburu operatiboa	KBEan apo ezproidunaren kontserbazio egoera ezagutzea
Neurriak	1.AC.16 KBEko apo ezproidunaren populazioaren ezaugarriak. Azterketa zehatza egitea, espeziaren KBEko populazioaren banaketa eta egoera ezagutzeko. Neurri horren barruan prospekzio espezifikoak egin behar dira, herpetofauna mehatxatuaren beste espezi batzuk ote dauden zehazteko. KBEan egon daitezkeela susmatuta.

2. helburu operatiboa	KBEan espeziearen habitataren baldintzak hobetzea
Neurriak	AP.3. KBE eremuan hezeguneak egokitzea, anfibioen populazioen igoera sustatzeko. Funtsezko elementua den ibai korridore ekologikoan proposaturiko neurri guztiak aplikatu behar dira, eta, batez ere, landaretza banda jarraitua kontserbatu eta lehengoratzeari, emari nagusietan ingurumen ibilguen araubidea bermatzeari eta uren kalitate ona ziurtatzeari buruzkoak. Era berean, AP.2 neurria aplikatu behar da, bisoi europarrarentzat kalitatezko habitatak sortzeari buruzkoa. Hala, apo ezproiduna ugaltzeko guneak sortzen dira, espezie honen populazioak finkatuz KBEan.

Arrain komunitatea

Helburuak eta neurriak

Azken helburua	Arrain erkidegoaren populazioak bermatzea, Ebro ibaia KBEaren harrera gaitasunaren arabera
1. helburu operatiboa	KBEko arrain erkidego autoktonoaren baldintza ekologikoak eta populazio egitura ezagutzea
Neurriak	1.AC.16. KBEan funtsezko elementuak diren arrain fauna espezieen populazioen aldizkako ebaluazioa (6 urtero) eta jarraipena egingo da, populazio horien ezaugarriak barne, bereziki "desagertzeko arriskuan" katalogatuta dauden horietan (3 urtero). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren, bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren diagnostikoa egingo da, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Jarraipen horren barruan, KBEaren arrain erkidego autoktonoa osatzen duten espezieen mesohabitataren ezaugarriak buruzko azterketa egingo da. 1.AC.18. Zehaztutako funtsezko espezieen gainean eragiteko gaitasun gehien duten arrain espezieen aldizkako jarraipena eta kontrola. 1.AC.6 jarduketa ere aplikatu behar da, KBEaren egoera ekologikoaren jarraipenari buruzkoa. 1.AC.21 eta 1.AC.22 jarduketak ere aplikatu behar dira, ingurumen hezkuntza, sentsibilizazioa eta espezie horien habitatak kontserbatzeko jarraibide teknikoaren hedapena hizpide dituztenak. Arrantzaleentzako informazio triptikoak editatu, argitaratu eta hedatuko dira, ibaietan animalia aloktonoak askatzeak dituen arriskuen gainean.
2. helburu operatiboa	Errutilo hegalgorri, lolina, ibai kabuxa, zaparda eta errutilo hegatsgorriarentzako habitataren baldintzak hobetzea KBEan
Neurriak	Funtsezko elementua den ibai korridore ekologikoan proposaturiko neurri guztiak aplikatu behar dira, oztopoak iragazgaizteari eta dauden eraginkortasuna egiztatzeari buruzkoak. Baita emari nagusietan ingurumen ibilguen araubidea bermatzeko ere, KBEko emari nagusietan arrain erkidegoaren populazioei eutsiko zaiela eta KBEaren uren kalitate ona ziurtatuko dela bermatzeko.

NAIADEAK: *Potomida littoralis* eta *Anodonta anatina***Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	Naiadeen populazio bideragarrien presentzia sustatzea, KBEaren harrera gaitasunaren arabera
1. helburu operatiboa	KBEan naiadeen populazioak kontserbatu eta lehengoratzea
Neurriak	Funtsezko elementua den ibai korridore ekologikoan proposaturiko neurri guztiak aplikatu behar dira, oztopoak desagerrarazteari, uren kalitatearen egoera ona mantentzeki eta lehengoratzei eta KBEan iktiofaunaren populazioak mantentzea bermatuko duen emarien araubide bat ezartzei buruz. 1. AC.18 Espezie inbaditzaileen aldizkako jarraipen eta kontrolerako jarduketak egingo dira, zehazki muskuilu zebrari dagokionez. 1.AC.19., Araban naiadeentzat kudeaketa plana egingo da eta onar dadila sustatuko da.
2. helburu operatiboa	Egindako jardueren eraginkortasuna ebaluatzea
Neurriak	1.AC.16 jarduketa aplikatu behar da, KBEan naiadeen populazioen bilakaerari buruzko aldizkako ebaluazioa eta jarraipena (6 urtero) egiteari buruzkoa, populazioak areagotzeko aleen traslokazio programaren garapena barne.

Flora mehatxatua (*Ephedra fragilis* eta *Haplophyllum linifolium*)**Helburuak eta neurriak**

Azken helburua	KBEan <i>Ephedra fragilis</i> eta <i>Haplophyllum linifolium</i> populazioen kontserbazioa eta bideragarritasuna bermatzea
1. helburu operatiboa	KBEan <i>Ephedra fragilis</i> eta <i>Haplophyllum linifolium</i> populazioen jarraipena egitea
Neurriak	1.AC.15 neurria aplikatu behar da, KBEan <i>Ephedra fragilis</i> eta <i>Haplophyllum linifolium</i> populazioak aldizka (3 urtero) monitorizatu eta ebaluatzekoa, beren kontserbazio egoera zehazteko.
2. helburu operatiboa	KBEan <i>Ephedra fragilis</i> eta <i>Haplophyllum linifolium</i> populazioen landaretxoak erne eta landatzeko protokoloak garatzea
Neurriak	AP.4 <i>Ephedra fragilis</i> eta <i>Haplophyllum linifolium</i> populazioetatik hartutako landaretxoak erne eta landatzeko protokoloak esperimintatzea, ondoren KBEaren leku potentzialetan kokatzeko. Neurri horren barruan, planaren indarraldian zehar sartutako banakoen jarraipen zehatza sartzen da. Ikus jardueren kokapenari buruzko orientazio mapa. 1.AC.19 neurria ere aplikatu behar da, espezie horien kudeaketa planaren onarpena sustatzearekin lotuta.
3. helburu operatiboa	KBEan flora mehatxatuaren populazioak ezagutu eta bereiztea
Neurriak	1.AC.14. Laginketa zehatzak egitea, Habitaten Zuzentarauko II. eranskinean (abenduaren 13ko 42/2007 Legeko II. eranskina) jasotako eta ibaien inguruarekin lotutako flora espezieen populazioak antzeman, eta, hala badagokio, kartografiatzeko, baita beste ingurune batzuekin lotutako taxoi mehatxatuen kasuetan ere.

2. KUDEAKETAKO GIDALERRO ETA NEURRIEN PROGRAMA ETA KALKULU EKONOMIKOAK.

Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duen apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren 22.3 artikuluan ezarrita dagoena betetzeko, jarraian Programa honetako jarduketa eta neurriei dagozkien kalkulu ekonomikoak zehaztuko dira. 22.3 artikuluko horrek zera dio:

Txostenak, bere tramitazioaren hasierako faseetatik hasita, memoria ekonomiko bat izango du, zeinak espresuki jasoko dituen 92/43/EE Zuzentarauaren 8. artikuluan jasotako baterako finantzaketa komunitarioaren arabera beharrezkotzat hartzen diren aurreikuspenak.

Jarraian, aipatu den 8. artikuluko hori transkribatuko da, zehazki 1. eta 2. puntuak:

- 1. Kontserbazio Bereziko Eremu izendatu ahal diren eta barnean lehentasunezko habitat naturalak edota lehentasunezko espezieak dituzten lekuei buruz proposamenak egiten dituzten aldi berean, Estatu kideek Batzordeari haien kalkuluak bidaliko dizkiote, bidezkoa denean, Europako Batasunaren finantzaketari buruz egokitzen jotzen dutena dela-eta, 6. artikuluko 1. idatzi-zatian hitzartuta dagoenaren arabera haien betebeharrak bete ahal izateko.*
- 2. Estatu kide bakoitzarekin ados jarrita, finantzaketa eskatzen deneko leku garrantzitsuetarako, Batzordeak zehaztuko ditu ezinbestekoak diren neurriak, lehentasunezko habitat naturalen kontserbazio egoera mantendu edo lehengoratzeko, eta neurri horien ondoriozko kostu osoak ere zehaztuko ditu.*

Funtsezko elementua	EBRO IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
IBAI KORRIDORE EKOLOGIKOA	1.AC.1. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, lur landatua, larreak edo etenak sorrarazi ahal dituzten bestelako erabilerengatik ibaiertzeko basoaren jarraitasuna galdu den tarteetan ibaiertzetako habitatak lehengoratzeko. Helburua ibaiertzeko landaredi naturaleko zerrenda etengabe bat lehengoratu eta mantentzea izango da. Zerrenda horrek gutxienez 5 metroko zabalerara izango du ibilguaren mugatik KBEaren tarte osoan, organo kudeatzaileak zehazten dituen lehentasunezko esparruetan eta organo horrek ezartzen dituen lehentasunen arabera. KBE planifikatzeko eta kudeatzeko eskumena duten administrazioek parte hartuko dute zerrenda hori ezartzean.	500.000
	1.AC.2. Ibaiertzetako lurren jabeekin borondatezko akordioak sustatuko dira, gaur egun 10 urtetik gorako birgertatze aldia duen uholde arriskudun aldearen barruan eta nolabait ere ubidetik hurbilen dagoen 15 m-ko zerrendan landatutako makalek okupatzen dituzten lursailetan ibarbasoak sortzeko eta ibaiertzeko basoa birsortzeko. Hala, ibaiertzeko sistemei lotutako fauna espezieen babeslekuetarako gune proposak sortu nahi dira, bereziki igarabentzat eta bisioentzat. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE kudeatzen duen organoak zehaztuko du.	500.000
	1.AC.3. Arro erakunde eskudunaren aurrean Jabari Publiko Hidraulikoa zehatz dadila sustatuko da, erakunde horrek egindako edo baliozkotutako azterlan teknikoetan oinarrituta. Horretarako, kontuan hartuko dira ezaugarri morfologikoak, azterlan hidrológico eta hidraulikoak eta eskuragarri dauden erreferentzia historikoak. JPH alderdi teknikoan zehazteko bildutako informazioa oinarri hartuta, azterlan bat egingo da Ebro ibaiaren ibai lurraldearen mugak definitzeko KBEaren gunean.	50.000
	1.AC.4. Dauden aprobetxamendu hidroelektrikoen emari nagusiak berrikusteko eta horrek KBEko arrain erkidegoaren gainean dituen eraginaren balorazioa egiteko lanak sustatuko dira. Eragin nabarmenik baldin badago, irtenbideak proposatuko dira. Zentral hidroelektrikoak: Larrazubi, Suso errota, Bastida, Eltziego eta Lantziegoko jauzia.	60.000
	1.AC.5. Ebro ibaiaren egoera biologikoaren eta kimikoaren jarraipen sareko estazioei eustea, KBEko ur masen egoera ekologiarren berri ematen baitute. 1.AC.6. Organo eskudunak ibaien egoera ekologikoaren jarraipena egiten jarraituko du, baita KBEan isuritako efluenteen jarraipena ere, ingurumen arloan, eta bereziki urak KBEra isurtzen dituzten biztanle guneetako araztegiei eta saneamendu sistemei dagokienez, ur masen egoera ekologiko ona lortzen edota mantentzen dela bermatzeko. Urtero txosten espeziako bat egingo da KBEaren gainean. Txosten horretan hauek ezarriko dira: ur masen egoera ekologikoa, habitata kutsatu eta aldatu ahal duten iturriak, bidezkoa bada, eta egoera ekologiko ona bermatzeko beharrezkoak diren neurri zuzentzaileak ere bai.	15.000
	1.AC.7. KBEaren eremuan dauden oztopoen inbentarioa garatzean (ikus kokapen mapa), iragazgaizte sistemarik ez duten oztopoen iragazkortasunerako proiektuak idatziko dira, horretarako idatzitako agiri teknikoetan ezarritako lehentasunak kontuan hartuta.	150.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	EBRO IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	1.AC.8. KBEan dauden oztipoen iragazgaizte sistemen eraginkortasuna ebaluatzea. Presak edo presa txikiak: Larrazubiko urtegia, Suso errotoak zentrala, Bastidako zentrala eta Lantziegoko jauzia.	60.000
	1.AC.9. Ebro Ibaia KBEko ibaiertzeko habitatak ekologia aldetik lehengoratu eta hobetzeko jarduketak. Kanalizazioengatik, ubideratzeengatik edo harri lubetengatik sortutako aldaketak edo bestelako gune hondatuak dituzten guneak nahiz landaredia falta larria duten azalerak landareberitzea proiektuak egikaritu dira, alde batetik ubideari itzala emateko eta udan ibaiertzetan zuhaitz faltarengatik izaten diren tenperatura altuen ondorioak arintzeko, eta bestetik, hondatutako ibaiertzeko habitaten egoera ekologikoa hobetzeko. Halako aldaketak dituzten tarteak jarduketan kokalekuen mapan irudikatzen dira orientabide modura. Jarduketa horiek diseinatzean kontuan hartuko dira KBEko funtsezko elementu diren espezieen ingurumen arloko eskakizunak. Jarduketa horren barruan, beharrezkoa den kasuetan, balio ekologiko handiko lurren eskurapen, errentamendu, usufuktu edota zortasuneko eragiketarako sartuko dira. Jarduteko esparru zehatzak KBEaren organo kudeatzaileak definitu beharko ditu, egindako xehetasuneko inbentarioa oinarri hartuta. Era berean, ubideko ezpondetan salikazeoen estakilatutako egitea aurreikusiko da, alde horretan bertan bildutako aldxkak erabiliz. Halaber, zuhaixka edo zuhaitzik ez duten guneetan landaketak egingo dira ibaiertzeko habitata naturalak lehengoratzeko, bereziki "Lehentasuneko Interesa" duten habitatak.	780.000
	1.AC.10. Bultzatu egingo dira Ebroko Mugape Hidrografikoko Plan Hidrologikoa aurreikusitako saneamendu eta arazte planak, KBEari eragiten diotenak eta egikaritu gabe daudenak. KBEa isurtzen duten populazio nukleotan dauden araztegi sistemen funtzionamenduaren jarraipen zehatza egingo da jarduketaren barruan.	-
	1.AC.21. Ibai korridorea kontserbatzearen garrantziari buruz sentsibilizatzeko eta ingurumen hezkuntzarako jarduketak garatzea eskualdeko Udaletan, Administrazio Batzordeetan, Koadriletan, Ikastetxeetan eta nekazaritza eta basogintza elkarreetan.	24.000
	1.AC. 23. KBEan ezaugarri bereziak edo erabilera publiko berezia duten lekuetan, ingurune bakoitzari egokitutako seinaleak instalatuko dira, KBE nahiz haren ingurumen balioak identifikatzeko. "Ibai habitatak" eta "bisoi europarra" funtsezko elementuen neurriak ere aplikatuko dira, habitatak hobetu eta lehengoratzeari buruzkoak.	24.000

Funtsezko elementua	EBRO IBAIA KBE KUDEATZEKO NEURRIAK	Guztira (€)
	1.AC.24. Ebro ibaiaren KBEari buruz egindako Diagnostiko Azterlanak eguneratu eta zehaztea. "Europar Batasunaren Intereseke" eta "lehentasuna duen Europar Batasunaren Intereseke" gisa katalogatutako ibaiertz eta habitaten kontserbazio egoera eguneratu eta zehaztea, 1/2000 eskalan. KBEan dauden aldatetako eta ingurumen eraginik behinenak identifikatuko dira. Inbentario bat egingo da. Bertan agertuko dira hondatutako ibaiertzeko habitatak eta eremurik garrantzitsuenetan egonkortasun arazoak dituzten eta ekologia aldetik lehengoratu eta hobetu behar diren ezpondak.	24.000
	1.AC.25. Jarduketa Plana. Egindako Diagnostiko Azterlanean lortutako emaitzak ikusita, Jarduketa Plan bat definituko da. Plan horrek neurri zehatzak definituko ditu, detektatutako ingurumen arazoak konpontzeko, dauden ingurumen eraginak zuzentzeko eta eraginpean dauden eremuak ekologia aldetik atondu eta lehengoratzeko. Jarduketa planak "Unean uneko eragin guneak" eta "Modu linealean aldatutako guneak" bereiziko ditu. Eragin mota bakoitza lehengoratu eta zuzentzeko jarraibide batzuk ezarriko dira. Alde horretatik, jarduketan arteko lehentasunak ezarriko dira eta haien balorazio ekonomikoa egingo da. Horretarako, lehentasuna izango dute batasunaren intereseke edota lehentasunezko intereseke habitatatzen egiten diren jarduerak, 92/43/CE Zuzentarauaren arabera.	45.000
	1.AC.26. Kontrolrik gabeko isurketen eragina jasan duten eremuak lehengoratzeko. Horren barruan hauek egin beharko dira: - hondakinak kendu, eta geroago tratatu eta behar bezala kudeatu - eraginpean dauden guneak ingurumen aldetik lehengoratu, babestutako habitatak lehengoratzeko	75.000
	1.AC.27. KBEan aplikatu beharreko araudiari egokitu ez zaizkion baratze eta eraikinen eta bestelako okupazio edo kokalekuen administrazio egoera aztertu eta halakoak desagerraraztea, baldin eta Natur Gune Babestuaren babesa eta helburuen lorpena arriskuan jartzen badituzte. Beste administrazio eskudun batzuekin lankidetzan, halakoak desagerrarazteko eta eraginpean dauden habitatak lehengoratzeko jarduketak inplementatzea. Administrazio eskudunari eskatuko zaio KBEaren eremuan ikuskapen lan gehiago egin ditzala eta ur-hartuenean kontrola egin dezala, administrazio eskudunekin lankidetzan. Eraginpean dauden esparruak lehengoratzeko jarduerak abian jartzea, bidezkoa bada. KBEko sektore garrantzitsuenetan esku-hartzeen lehentasunak ezartzea.	90.000
	1.AC.28. Lotura ekologikoaren arloan onartutako estrategiak aplikatzea, KBEan batasunaren intereseke edota lehentasunezko habitaten arteko lotura bultzatzeko, bai eta hurbil dauden Natura 2000 Sareko beste habitak katalogatu batzuekin eta orokorrean mugakide diren eta ingurumen aldetik interesa duten esparruekin ere. Lotura aldetik interesa duten guneak identifikatzea, eta bidezkoa bada kontserbatzeko eta hobetzeko jarduketak inplementatzea.	80.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	EBRO IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		2.477.000
IBAI HABITATAK	1.AC.11. KBEan funtsezkotzat jotzen diren habitaten bilakaeraren aldizkako jarraipeneko eta ebaluazioko protokolo bat ezarriko da (6 urterik behin). Halaber, KBEan dauden batasunaren edota eskualdearen intereseko flora espezieen populazioak detektatzeko eta kartografiatzeko laginketa espezifikoak egingo dira (Jarduketa 1.AC.14).	15.000
	1.AC.12. Azalera txikiak okupatzen dituzten, urteko garai jakin batzuetan loratzen diren edo zehazteko teknika bereziak behar dituzten urarekin lotutako eta batasunaren intereseko habitaten inbentarioak eta, hala badagokio, kartografia zehatza, esaterako, 3150 habitata, laku eutrofiko naturalak, Magnopotamion edo Hydrocharition landaretzadunak, 3250 Emari iraunkorreko ibai mediterraneoko <i>Glaucium flavum</i> landaretzadunak; 3260, Estaia muinotar eta menditarreko ibaiak, <i>Ranunculus fluitantis</i> eta del <i>Callitriche-Batrachion</i> landarediarekin, 3270, Ertz lohitsuadun ibaiak <i>Chenopodium rubri p.p</i> eta <i>Bidention p.p</i> urteko landaretzadunak; 3280, Emari iraunkorreko ibai mediterraneokoak, <i>Paspalo-Agrostidion</i> -dunak, eta <i>Salix</i> eta <i>Populus alba</i> -ko ibaiertzeko landare-gortinekin; 6430, lautadako orletako megaforbio eutrofoko hidrofiloak; baita Ebroren terrazetan eta ezpondetan garatzen diren beste batzuk ere [KOD UE 1430. Halo – nitrofilo sasitzak (<i>Pegano-Sa/soletea</i>)].	35.000
	KBEko elementu dibertsifikatzaile esanguratsuenak identifikatu eta ordezkatu dira halakoak dituzten habitatan: irlak, meandroak, legar hondartzak, ezpondak eta abar. Habitaten bilakaeraren aldizkako jarraipenerako (6 urtero) protokoloa ezarriko da eta lortutako emaitzek ibilguen araubideari buruzko datu eskuragarriekin duten harremana aztertuko da.	20.000
1.AC.17. KBEko habitat naturalen balio-galera eragiten duten flora exotiko inbaditzaileen espezieak (<i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Platanus hispanica</i> eta <i>Ailanthus altissima</i> , batik bat) kontrolatzeko eta haien aldizkako jarraipena egiteko jarduketak egingo dira. Habitat naturalen egiturarentzat eta funtzioentzat kaltegarriak ez diren metodoak erabiliko dira. Zein azaleratan jardungo den, hori KBE kudeatzen duen organoak zehaztuko du.		
Halaber, funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan ezarritako jarduketak aplikatu behar dira ibai korridorea kontserbatu eta lehengoratzeko, bereziki ibaiertzeko habitatak lehengoratzeari buruzkoak, 1.AC.1 eta 1.AC.2., eta KBE kudeatzeko funtsezko elementua mantentzeko egokiak diren ingurumen ibilguen araubidea ezartzeari buruzko 1.AC.4 jarduketa.		

Funtsezko elementua	EBRO IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	70.000
	1.AC.16. KBEan bisoi europarreko populazioen urteko jarraipena egingo da eta 3 urterik behin haien kontserbazio egoera, bilakaera demografikoa eta habitatei eragiten dieten asaldurak ebaluatuko dira, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen jarraipen eta ezabaketarako jarduketa etengabeak egingo dira. Funtsezko elementutzat jotzen diren espezieen gainean ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira (bisoi amerikarra) (1.AC.18).	150.000
BISOI EUROPA RRA (Mustela lutreola)	1.AC.22 Bisoi europarraren kontserbaziorako zuzentzarako teknikoak idaztea eta hedatzea.	33.500
	AP.1 KBEan espeziarentzako "Puntu beltz" posibleak identifikatzeko azterketa egitea eta zuzenketa neurriak diseinatzea.	20.000
	AP.2. Bisoi europarrarentzako habitatak sortu eta hobetzea. KBEaren funtsezko erremuetan jarduketak ezartzea eta proiektuak egitea. Jarduketa horren barruan, beharrezkoa den kasuetan, balio ekologiko handiko lurren eskurapen, errentamendu, usufuktu edota zortasuneko eragiketak sartuko dira, KBEaren organo kudeatzaileak zehazten dituen erremuetan. 1. eranskinean eta jardueren mapan zehazten dira, orientazio gisa, jarduketa eremu posibleak eta azalerak.	550.000
	Funtsezko elementu den ibai korridore ekologikoan proposaturiko neurri guztiak aplikatu behar dira, eta, batez ere, KBEaren ertzetan zehar landaretza banda jarraitua eta ibarbakoak kontserbatu eta lehengoratzeari, oztopoak iragazgaizteari, emari nagusietan ingurumen ubideen araubidea bermatzeari eta uren kalitate ona ziurtatzeari buruzkoak.	
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	753.500
IGARABA PALEARTIK OA (Lutra lutra)	1.AC.16. KBEan igarabaren populazioen aldizkako jarraipena eta ebaluazioa egingo dira (gutxienez 3 urterik behin). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren, bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren diagnostikoa egingo da, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Igaraba paleartikoaren kontserbazio egoeraren jarraipen eta ebaluaziorako neurriak, funtsean, hauek izango dira: presentzia-absentzia azterketak eta espeziearen populazioaren azterketak egitea, funtsean banakoen ezaugarritze genetiko indibiduallean eta tarteen okupazioan oinarrituta.	20.000

Funtsezko elementua	EBRO IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	Era berean, AP.1. jarduketa aplikatu behar da, "puntu beltzak" identifikatzeari buruzkoa, eta 1.AC.22 jarduketa, KBEaren funtsezko elementutzat jotako espezieen habitatak kontserbatzeko zuzentzarako teknikoak hedapenari buruzkoa, kasu honetan igarabaren habitatak, baita AP.2 jarduketa, bisoi europarrentzako habitatak sortu eta hobetzekoa. Funtsezko elementua den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurri guztiak aplikatu behar dira, eta, batez ere, KBEaren ertzetan zehar landaretza banda jarraitua eta ibarbako kontserbatu eta lehengoratzeari, oztopoak iragazgaitzeari, emari nagusietan ingurumen ibilguen araubidea bermatzeari eta uren kalitate ona ziurtatzeari buruzkoak.	
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	20.000
KIROPTEROAK (<i>Myotis bechsteinii</i>)	1.AC.16. KBEko Bechstein saguzarraren populazioaren eta gainerako kiroptero espezieen aldizkako jarraipena egingo dira (gutxienez 3 urtero). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren, bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren diagnostikoa egingo da, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Kiropteroen kudeaketa planaren onarpenera sustatzeko 1.AC.19 neurria ere aplikatu behar da.	18.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	18.000
IBAIAITAKO HEGAZTI AK	1.AC.16. KBEan martin arrantzalearen eta uhalde enararen populazioen aldizkako jarraipena eta monitorizazioa egitea, haien banaketa, adierazgarritasuna eta kontserbazio egoera zein diren jakiteko. Aplikatu behar da 1.AC.20 jarduketa, KBEaren esparruan dauden linea elektrikoaren arazoa aztertzeari buruzkoa. Hegaztiak talka egiteko edo elektrokutatzeak dituzten arriskuak identifikatu dira. Halaber, erakunde titularrekin lankidetzan, arrisku larroen jarduera plana egingo da, talken kontrako gailuak eta elektrokuzioaren kontrako neurriak ezartzeko.	12.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	27.000
APOARMA TU KORRONT EZALEA (<i>Mauremys leprosa</i>)	1.AC.16 eta 1.AC.18 Azterketa bat egitea KBEan espezie honen habitataren ezaugarriak, banaketa eta egoera zehaztasunez ezagutzeko, eta, hala badagokio, populazioen eta horien kontserbazio egoeraren jarraipena eta aldizkako ebaluazioa egiteko; KBEko apoarmatu exotikoen kontrola ere aurreikusten du. Neurri horren barruan prospekzio espezifikoak egin behar dira, herpetofauna mehatxatuaren beste espezi batzuk ote dauden zehazteko. KBEan egon daitezkeela susmatuta. Apoarmatu korrontezalearen kudeaketa planaren onarpenera sustatzeko 1.AC.19 neurria ere aplikatu behar da (Zadorra Ibaia KBEko kudeaketako gidalerroetan eta neurrietan ere jasota dago jarduera hori, kudeaketa plana baterakoa izango baita).	21.000
		5.000

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

Funtsezko elementua	EBRO IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK		Guztira (€)
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		26.000
APO EZPROID UNA (<i>Pelobates cultripes</i>)	1.AC.16 KBEko apo ezproidunaren populazioaren ezaugarriak. Azterketa zehatza egitea, espeziaren KBEko populazioaren banaketa eta egoera ezagutzeko.		12.000
	AP.3. KBE eremuan hezeguneak egokitzea, anfibioen populazioen igoera sustatzeko.		75.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		87.000
ARRAIN ERKIDEGO A	1.AC.16. KBEan funtsezko elementuak diren arrain fauna espezieen populazioen aldizkako ebaluazioa (3 edo 6 urtero, mehatxu mailaren arabera) eta jarraipena egingo da, populazio horien ezaugarriak barne, bereziki "desagertzeko arriskuan" katalogatuta dauden horietan (3 urtero). Bidezkoa bada, haien kontserbazio egoeraren, bilakaera demografikoaren eta habitatei eragiten dieten asalduren diagnostikoa egingo da, populazio horien egoera mantendu edota hobetzeko. Jarraipen horren barruan, KBEaren arrain erkidego autoktonoa osatzen duten espezieen mesohabitataren ezaugarriei buruzko azterketa egingo da.		20.000
	Era berean, KBEaren (1.AC.6) egoera ekologikoaren jarraipenarekin lotutako jarduketak ere aplikatu behar dira, zehazki, 1.AC.21 eta 1.AC.22 jarduketak, ingurumen hezkuntza, sentsibilizazioa eta espezi horien habitatak kontserbatzeko jarraibide teknikoak hedapena hizpide dituztenak. Arrantzaleentzako informazio triptikoak editatu, argitaratu eta hedatuko dira, ibaietan animalia aloktonoak askatzeak dituen arriskuen gainean. Funtsezko elementua den ibai korridore ekologikoan proposatutako neurri guztiak aplikatu behar dira, oztopoak iragazgaitzeari eta dauden eraginkortasuna egiztatzeari buruzkoak. Baita emari nagusietan ingurumen ibilguen araubidea bermatzekoak ere, KBEko emari nagusietan arrain erkidegoaren populazioei eutsiko zaiela eta KBEre uren kalitate ona ziurtatuko dela bermatzeko.		
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA		20.000
NAIADEAK (<i>Potomida littoralis</i> , <i>Anodonta anatina</i>)	1.AC.16 jarduketa aplikatu behar da, KBEan naiadeen populazioen bilakaerari buruzko aldizkako ebaluazioa eta jarraipena (6urtero) egiteari buruzkoa, populazioak areagotzeko aleen traslokazio programaren garapena barne.		20.000
	1. AC.18. Fauna exotiko inbaditzaileen espezieen jarraipenerako eta kontrolerako aldizkako jarduketak egingo dira. Ukipena sortzeko aukera gehienak dituztenak lehenetsiko dira, adibidez zebra muskuilua ³ .		18.000

³ Ebrorren Plan Hidrologikoaren proiektuan aurreikusitako jarduketak: *Espezie aloktonoen txoke plana EAEn*, EAEn Ebro Mugapen Hidrografikoaren eremu osorako 250.000 €-ko aurrekontu balioetsia (2015eko horizontea) eta 218.000 €-koa (2021eko horizontea) dituenak.

Funtsezko elementua	EBRO IBAIA KBE-AREN KUDEAKETA NEURRIAK	Guztira (€)
	1.AC.19. Araban naiadeentzat Kudeaketa Plan bat egingo da eta onar dadila sustatuko da (jarduketa hori Zadorra ibaia EBILen, Baia ibaia EBILen eta Ihuda ibaia EBILen Kudeaketako Gidalerro eta Neurrien barruan dago, kudeaketa plana baterakoa izango delako).	4.000
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	42.000
FLORA MEHATXATU A (<i>Ephedra fragilis</i>, <i>Haplophyllum linifolium</i>)	1.AC.15. KBEan <i>Ephedra fragilis</i> populazioen eta KBEaren ertzean (Fontechako hareatza) <i>Haplophyllum linifolium</i> populazioen aldizkako monitorizazioa eta ebaluazioa egitea (3 urtero), kontserbazio egoera zehazteko.	6.000
	1.AC.14. Laginketa zehatzak egitea, Habitaten Zuzentzarako II. eranskinean (abenduarien 13ko 42/2007 Legeko II. eranskina) jasotako eta ibaien inguruarekin lotutako flora espezieen populazioak antzeman, eta, hala badagokio, kartografiatzeko, baita beste ingurune batzuekin lotutako taxoi mehatxatuen kasuak ere.	15.000
	AP.4. <i>Ephedra fragilis</i> eta <i>Haplophyllum linifolium</i> populazioetatik hartutako landaretxoak erne eta landatzeko protokoloak esperimentatzea, ondoren KBEaren leku potentzialetan kokatzeko. Neurri horren barruan, planaren indarraldian zehar sartutako banakoen jarraipen zehatza sartzeko da.	18.000
	1.AC.19 neurria ere aplikatu behar da, espezie horien kudeaketa planaren onarpena sustatzearekin lotuta.	
	FUNTSEZKO ELEMENTUA, GUZTIRA	39.000
	GUZTIRA	3.579.500

3. NEURRIEN ETA ONURA JASOKO DUTEN ELEMENTUEN ARTEAN –KONTSERBATU BEHARREKO HABITAT ETA ESPEZIEEN ARTEAN– DAGOEN HARREMANA

Honekin batera doan taulan ES211008 Ebro Ibaia KBEan identifikatu diren eta kontserbatu behar diren elementu guztien zerrenda ageri da, haien katalogazioarekin eta haien alde ezarritako neurriekin.

IZENDAPENA	KODEA	AZALERA (ha)	% ESPARRU OSOAREKIKO	ADIERAZ- GARRITASUNA	KONTSERBAZIO EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
<i>Pegano-Salsoletea</i> halo - nitrofilo sasitzak	1430	0, 23	0,04	B	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14.
Laku eutrofiko naturalak, <i>Magnopotamion</i> edo <i>Hydrocharition</i> landaretzadunak	3150	-	-	C	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14.
Emari iraunkorreko ibai mediterraneoak, <i>Glaucium</i> <i>flavum</i> landaretzadunak	3250	-	-	B	Ona	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14.
Estaia muinotar eta menditarreko ibaiak, <i>Ranunculus fluitantis</i> eta del <i>Callitriche-Batrachion</i> landaretzadunak	3260	2, 77	0,5	C	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14.

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

IZENDAPENA	KODEA	AZALERA (ha)	% ESPARRU OSOAREKIKO	ADIERAZ- GARRITASUNA	KONTSERBAZIO EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
Ertz lohitsuak dituzten ibaiak, urteko <i>Chenopodium rubri p.p</i> eta <i>Bidention p.p.</i> -eko landaretzadunak	3270	0,17	0,03	B	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14
Emari iraunkorreko ibai mediterraneokoak, <i>Paspalo-Agrostidion</i> -dunak, eta <i>Salix</i> eta <i>Populus alba</i> -ko ibaiertzeko landare-gortinekin.	3280	0,46	0,08	B	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14
Txilardi oromediterraneo endemikoak elorri triskarekin	4090	0,19	0,03	D	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28.
Gramineodun eta urteroko <i>Thero-Brachypodieteadun</i> gune azpi estepikoak	6220*	7,65	1,39	C	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28.
Larre heze mediterraneokoak, <i>Molinion-Holoschoenion</i> belar luzekoak	6420	0,24	0,04	C	Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14
Lautadako orletako eta pisu menditar eta alpetarretako megaforbio eutrofo hidrofiloak	6430	-	-	-	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.12., 1.AC.22., 1.AC.14

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

IZENDAPENA	KODEA	AZALERA (ha)	% ESPARRU OSOAREKIKO	ADIERAZ- GARRITASUNA	KONTSERBAZIO EGOERA	HATEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
<i>Salix alba</i> eta <i>Populus alba</i> - ren galeria basoak	92A0	136,85	24,89	A	Txarra	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.22., 1.AC.17., 1.AC.14
Ibaietako sasitza eta galeria termomediterraneoak, <i>Nerio-Tamaricetea</i> eta <i>Securinegion tinctoriae</i> landaretzadunak	92D0	-	-	B	Txarra	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.22., 1.AC.17., 1.AC.14
<i>Quercus ilex</i> eta <i>Quercus rotundifolia</i> landaretzadun artadiak	9340	5,0 4	0,92	D	-	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28., 1.AC.17.

ESPEZIEA	HABITATEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA (2011KO URTARRILAREN 10EKO AGINDUA)	EAE-KO ZERRENDA GORRIA (UICN KATEGORIAK)	KONTSERBATIO EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
Ephedra fragilis	-	DA	KR	Txarra	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28., 1.AC.15., 1.AC.14., 1.AC.19., AP.4

ESPEZIEA	HABITATEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	HEGAZTI ZUZENTARAUAREN ERANSKINA	ESPEZIE MEHATXATUEN KATALOGO NAZIONALA	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARritasuna	KONTSERBATIO EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
MOLUSKUAK							
Potomida littoralis				ZAU	C	Txarra	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.16., 1.AC.18., 1.AC.19.
Anodonta anatina				IB		Txarra	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.16., 1.AC.18., 1.AC.19.

ESPEZIEA	HABITATEN ZUZENTARUA REN ERANSKINAK	HEGAZTIEN ZUZENTARUAREN ERANSKINAK	ESPEZIE MEHATXATUEN KATALOGO NAZIONALA	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA	KONTSERBazio EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
ORNOGABEAK							
Cerambyx cerdo (adarluzea)	II, IV					Ezezaguna	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.27., 1.AC.28.
ARRAINAK							
Barbus graellsii (barbo arrunta)	V					Ezezaguna	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.16., 1.AC.21., 1.AC.22.
Parachondrostoma miegii (loina)	II					Ezezaguna	
Achondrostoma arcasii (errutilo hegalgoria)						Ezezaguna	
Salaria fluviatilis (ibai kabuxa)		V		DA		Ezezaguna	
Squalius pyrenaicus (zaparda arraina)				DA		Ezezaguna	
Cobitis calderoni (mazkar arantzaduna)				DA		Ezezaguna	
ANFIBIOAK							
Triturus marmoratus (uhandre marmolairrea)	IV					Ezezaguna	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., AP.3
Rana perezi (igel arrunta)	V					Ezezaguna	
Pelodytes punctatus (apo pikarta)						Ezezaguna	
Pelobates cultripes (apo ezpoiduna)	IV			IB		Txarra	
Lissotriton helveti (uhandre palmatua)						Ezezaguna	
Hyla arborea (zuhaitz igel arrunta)	IV					Ezezaguna	
Bufo calamita (apo lasterkaria)	IV			V		Ezezaguna	
Alytes obstetricans (txantxiku arrunta)	IV					Ona	

HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK									
ESPEZIEA	HABITATEN ZUZENTARUA	ERANSKINAK	HEGAZTIEN ZUZENTARUA	ERANSKINAK	ESPEZIE MEHATXATUEN KATALOGO NAZIONALA	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA	KONTSERBAZIO EGOERA	URAREN ERABILERARI, EHIZARI, ARRANTZARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.28., 1.AC.16., 1.AC.18., 1.AC.19.
NARRASTIAK									
<i>Psammodromus algirus</i> (txaradi sugandila)						IB		Ezezaguna	
<i>Podarcis hispanica</i> (sugandila iberiarra)								Ezezaguna	
<i>Natrix natrix</i> (suge gorbatauna)								Ezezaguna	
<i>Natrix maura</i> (suge biperakara)								Ezezaguna	
<i>Lacerta lepida</i> (gardatxoa)						IB		Ezezaguna	
<i>Lacerta bilineata</i> (gardatxoa)	IV							Ezezaguna	
<i>Mauremys leprosa</i> (apoarmatu korrontezalea)	II, IV					V		Ezezaguna	
<i>Chalcides striatus</i> (eskinko hiruhatz iberiarra)								Ezezaguna	
<i>Anguis fragilis</i> (zirauna)								Ezezaguna	
<i>Coronella girondica</i> (suge bordeldarra)								Ezezaguna	
<i>Rhinechis scalaris</i> (eskaliera sugea)						IB		Ezezaguna	
<i>Malpolon monspessulanus</i> (Montpellierko sugea)						IB		Ezezaguna	
HEGAZTIAK									
<i>Tachybaptus ruficollis</i> (txilinporta)						AR		Ezezaguna	
<i>Podiceps cristatus</i> (murgil handia)						IB		Ezezaguna	
<i>Phalacrocorax carbo</i> (ubarroi handia)							C		
<i>Botaurus stellaris</i> (txori zezena)			I		D	IB		Ezezaguna	
<i>Egretta garzetta</i> (koartzatxo txikia)			I				C	Ezezaguna	
<i>Ixobrychus minutus</i> (amiltxori txikia)			I			AR	C	Ezezaguna	
BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.28., 1.AC.20., 1.AC.16.									

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

ESPEZIEA	HABITATEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	HEGAZTIEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	ESPEZIE MEHAIXATUEN KATALOGO NAZIONALA	ESPEZIE MEHAIXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA	KONTSERBazio EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
<i>Nycticorax nycticorax</i> (amiltxori arrunta)		I		A	C	Ezezaguna	
<i>Ardea cinerea</i> (koartza hauskara)						Ona	
<i>Ardea purpurea</i> (koartza gorria)		I		ARR	C	Ezezaguna	
<i>Ciconia ciconia</i> (zikoina zuria)		I		ARR	C	Ona	
<i>Anas strepera</i> (ipar ahatea)		II				Ezezaguna	
<i>Anas crecca</i> (zertzeta arrunta)		II, III			C		
<i>Anas platyrhynchos</i> (basahatea)		II, III				Ona	
<i>Anas querquedula</i> (udako zertzeta)		II				Desegokia	
<i>Anas clypeata</i> (ahate mokozabala)		II, III			C		
<i>Aythya ferina</i> (murgilari europarra)		II, III				Ezezaguna	
<i>Milvus migrans</i> (miru beltza)		I			C	Ona	
<i>Milvus milvus</i> (miru gorria)		I	DA	V		Desegokia	
<i>Circus aeruginosus</i> (zingira mirotza)		I		A	C	Desegokia	
<i>Circus cyaneus</i> (mirotz zuria)		I		IB		Ezezaguna	
<i>Accipiter nisus</i> (gabiraia)				IB		Ezezaguna	
<i>Buteo buteo</i> (zapelatz arrunta)						Ona	
<i>Hieraaetus pennatus</i> (arrano txikia)		I			C	Ezezaguna	
<i>Pandion haliaetus</i> (arrano arrant-zalea)		I	V	ARR		Ezezaguna	
<i>Aquila clanga</i> (arrano pikarta)		I				Ezezaguna	
<i>Falco tinnunculus</i> (belatz gorria)						Ezezaguna	
<i>Falco subbuto</i> (zuhaitz belatza)				A	C		
<i>Falco peregrinus</i> (belatz handia)		I		ARR		Ona	
<i>Rallus aquaticus</i> (uroilanda handia)		II				Ona	
<i>Porzana porzana</i> (uroilanda pikarta)		I				Ezezaguna	
<i>Gallinula chloropus</i> (sakoneko krabarroka)		II				Desegokia	

HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK						
ESPEZIEA	HABITATEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	HEGAZTIEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	ESPEZIE MEHATXATUEN KATALOGO NAZIONALA	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA	KONTERBAZIO EGOERA
<i>Fulica atra</i> (kopetazuri arrunta)		II				Ona
<i>Porzana pusilla</i> (uroilanda txikia)		I		IB		Ezezaguna
<i>Himantopus himantopus</i> (zikoina zuria)		I			C	Ona
<i>Charadrius dubius</i> (txirritxo txikia)					C	
<i>Charadrius hiaticula</i> (txirritxo handia)						Ezezaguna
<i>Gallinago gallinago</i> (istingor arrunta)		II, III			C	
<i>Tringa totanus</i> (bernagorri arrunta)		II			C	
<i>Tringa nebularia</i> (kuliska zuria)		II				Ezezaguna
<i>Actitis hypoleucos</i> (kuliska txikia)					C	
<i>Larus ridibundus</i> (antxeta mokoqorria)		II				Ona
<i>Columba livia</i> (haitz usoa)		II				Ezezaguna
<i>Columba oenas</i> (txoloma)		II				Ezezaguna
<i>Columba palumbus</i> (pagauso)		II, III				Ezezaguna
<i>Streptopelia decaocto</i> (usapal turkiarra)		II				Ona
<i>Streptopelia turtur</i> (usapal europarra)		II			C	
<i>Cuculus canorus</i> (kuku arrunta)					C	
<i>Tyto alba</i> (hontz zuria)						Ezezaguna
<i>Otus scops</i> (apo hontz europarra)					C	
<i>Bubo bubo</i> (hontz handia)		I		ARR		Ona
<i>Asio otus</i> (hontz ertaina)						Ezezaguna
<i>Athene noctua</i> (mozolo europarra)						Ezezaguna
<i>Strix aluco</i> (urubia)						Ezezaguna

ESPEZIEA	HABITATEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	HEGAZTIEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	ESPEZIE MEHATXATUEN KATALOGO NAZIONALA	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA	KONTSERBAZIO EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
						Ezezaguna	
					C	Ona	
		I				Ezezaguna	
<i>Caprimulgus europaeus</i> (zata europarra)							
<i>Apus apus</i> (sorbeltz arrunta)							
<i>Recurvirostra aboceta</i> (abozeta arrunta)							

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

ESPEZIEA	HABITATEN ZUZENTARAUAR EN ERANSKINAK	HEGAZTIEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	ESPEZIE MEHATXATUEN KATALOGO NAZIONALA	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUNA	KONTSERBAZIO EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
<i>Alcedo atthis</i> (martin arrantzalea)		I		IB	C	Ezezaguna	
<i>Merops apiaster</i> (erlejale europarra)					C		
<i>Upupa epops</i> (argi-oilarra)					C		
<i>Jynx torquilla</i> (lepizuli euroasiarra)				IB	C		
<i>Picus viridis</i> (okil berdea)						Ezezaguna	
<i>Dendrocopos major</i> (okil handia)						Ezezaguna	
<i>Dendrocopos minor</i> (okil txikia)						Ezezaguna	
<i>Calandrella brachydactyla</i> (txoriandre arrunta)		I				Ezezaguna	
<i>Galerida cristata</i> (kutturlo arrunta)						Ezezaguna	
<i>Lullula arborea</i> (pirripio)		I				Ezezaguna	
<i>Alauda arvensis</i> (hegatxabal arrunta)		II				Ezezaguna	
<i>Riparia riparia</i> (uhalde enara)				V	C	Desegokia	
<i>Ptyonoprogne rupestris</i> (haitz enara)						Ezezaguna	
<i>Hirundo rustica</i> (enara arrunta)					C	Ezezaguna	
<i>Delichon urbica</i> (enara azpizuria)					C		
<i>Anthus campestris</i> (landa txirta)							
<i>Anthus trivialis</i> (uda txirta)		I				Ezezaguna	
<i>Anthus pratensis</i> (negu txirta)					C	Ezezaguna	
<i>Anthus spinoletta</i> (mendi txirta)						Ezezaguna	
<i>Motacilla flava</i> (Larre buztanikara)					C		
<i>Motacilla alba</i> (buztanikara zuria)						Ezezaguna	
<i>Motacilla cinerea</i> (buztanikara horia)						Ezezaguna	
<i>Troglodytes troglodytes</i> (txepetxa)						Ezezaguna	
<i>Prunella modularis</i> (tuntun arrunta)						Ezezaguna	

2015eko maiatzaren 5a, asteartea

HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK					
ESPEZIEA	HABITATEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	HEGAZTIEN ZUZENTARAUAREN ERANSKINAK	ESPEZIE MEHATXATUE N KATALOGO NAZIONALA	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRITASUN A
					KONTERBAZIO EGOERA
<i>Erithacus rubecula</i> (txantxangorria)					Ezezaguna
<i>Luscinia megarhynchos</i> (urretxindorra)				C	
<i>Luscinia svecica</i> (papo urdina)					Ona
<i>Phoenicurus ochruros</i> (buztangorri iluna)				C	Ezezaguna
<i>Phoenicurus phoenicurus</i> (buztangorri arqia)			V		Ezezaguna
<i>Saxicola rubetra</i> (pitxartxar nabarra)					Ezezaguna
<i>Saxicola torquata</i> (pitxartxar burubeltza)					Ezezaguna
<i>Oenanthe oenanthe</i> (buztanzuri arrunta)					Ezezaguna
<i>Oenanthe hispanica</i> (buztanzuri horia)				IB	Ezezaguna
<i>Turdus merula</i> (zozo arrunta)		II			Ezezaguna
<i>Turdus philomelos</i> (birgarro arrunta)		II			Ona
<i>Turdus iliacus</i> (birgarro txikia)		II			Ona
<i>Turdus viscivorus</i> (garraztarroa)		II			Ona
<i>Cettia cetti</i> (errekaxindorra)					Ona
<i>Cisticola juncidis</i> (ihi txoria)					Ezezaguna
<i>Locustella naevia</i> (benarriz nabarra)					Ezezaguna
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i> (benarriz arrunta)					
<i>Acrocephalus scirpaceus</i> (lezkari arrunta)				C	Ezezaguna
<i>Acrocephalus arundinaceus</i> (lezkari karatxina)				C	
<i>Monticola saxatilis</i> (harkaitz zozo gortia)				IB	Ezezaguna
<i>Monticola solitarius</i> (harkaitz zozo urdina)				IB	Ezezaguna
<i>Hippolais polyglotta</i> (sasi txori arrunta)				C	
<i>Hippolais pallida</i> (sasi txori zurista)					Ezezaguna

ESPEZIEA	HABITATEN ZUZENTARAREN ERANSKINAK	HEGAZTIEN ZUZENTARAREN ERANSKINAK	ESPEZIE MEHATXATUE N KATALOGO NAZIONALA	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARRIASUNA	KONTSERBATIO EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
<i>Sylvia undata</i> (etze txinboa)		I				Ezezaguna	
<i>Sylvia melanocephala</i> (txinbo burubeltza)						Ezezaguna	
<i>Sylvia hortensis</i> (zozo txinboa)						Ezezaguna	
<i>Sylvia communis</i> (sasi txinboa)						Ezezaguna	
<i>Sylvia borin</i> (baso txinboa)						Ezezaguna	
<i>Sylvia atricapilla</i> (txinbo kazkabeltza)						Ezezaguna	
<i>Sylvia cantillans</i> (txinbo papargorizta)					C		
<i>Phylloscopus bonelli</i> (txio lepozuria)						Ezezaguna	
<i>Phylloscopus collybita</i> (txio arrunta)						Ezezaguna	
<i>Phylloscopus ibericus</i> (txio iberiarra)						Ezezaguna	
<i>Phylloscopus trochilus</i> (txio horia)					C	Ona	
<i>Regulus ignicapillus</i> (erregetxo bekainzuria)						Ezezaguna	
<i>Muscicapa striata</i> (euli txori grisa)					C		
<i>Ficedula hypoleuca</i> (euli txori beltza)					C		
<i>Aegithalos caudatus</i> (buztanluzea)						Ezezaguna	
<i>Parus caeruleus</i> (amilotx urdina)						Ezezaguna	
<i>Parus major</i> (kaskabeltz handia)						Ona	
<i>Certhia brachydactyla</i> (gerri txori arrunta)						Ezezaguna	
<i>Remiz pendulinus</i> (dilindaria)					C		
<i>Oriolus oriolus</i> (urretxoria)					C		

ESPEZIEA	HABITATEN ZUZENTARA UAREN ERANSKINAK	HEGAZTIEN ZUZENTARA UAREN ERANSKINAK	ESPEZIE MEHATXATUE N KATALOGO	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARritasuna	KONTSERBazio EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
<i>Lanius meridionalis</i> (antzandobi handia)						Ezezaguna	
<i>Lanius collurio</i> (antzandobi kaskagorria)		I		IB		Ezezaguna	
<i>Lanius senator</i> (antzandobi arrunta)						Ezezaguna	
<i>Pyrhcorax pyrrhcorax</i> (belatxinga mokohoria)		I				Ezezaguna	
<i>Passer montanus</i> (landa txolarrea)						Ezezaguna	
<i>Petronia petronia</i> (harkaitz txolarrea)						Ezezaguna	
<i>Fringilla montifringilla</i> (negu txonta)						Ezezaguna	
<i>Pyrhula pyrrhula</i> (gailupa)				IB		Ezezaguna	
<i>Coccothraustes coccothraustes</i> (mokolodi)						Ezezaguna	
<i>Emberiza cirius</i> (hesi berdantza)						Ezezaguna	
<i>Emberiza hortulana</i> (berdantza miarritza)		I				Ezezaguna	
<i>Emberiza schoeniclus</i> (zingira berdantza)						Ezezaguna	
UGAZTUNAK							
<i>Myotis bechsteinii</i> (Bechstein saguzarra)	II, IV		V	DA		Desegokia	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., 1.AC.11., 1.AC.22., 1.AC.17., 1.AC.16., 1.AC.19
<i>Myotis daubentoni</i> (ur saguzarra)	IV					Ezezaguna	
<i>Pipistrellus pipistrellus</i> (pipistrello arrunta)	IV					Ezezaguna	
<i>Pipistrellus kuhli</i> (Kuhl pipistrelloa)	IV					Ezezaguna	
<i>Eptesicus serotinus</i> (baratze saguzarra)	IV					Ezezaguna	

ESPEZIEA	HABITATEN ZUZENTARUA N ERANSKINAK	HEGAZTIEN ZUZENTARUA N ERANSKINAK	ESPEZIE MEHATXATUEN KATALOGO NAZIONALA	ESPEZIE MEHATXATUEN EUSKAL KATALOGOA	ADIERAZGARritasuna	KONTSERBAZIO EGOERA	HAIEN ALDEKO JARDUKETA ETA ARAUAK
<i>Mustela lutreola</i> (bisoi europarra)	II, IV		DA			Txarra Txarra	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., AP.1.,
<i>Mustela putorius</i> (ipurtatsa)	V			IB		Ezezaguna	BASOGINTZA ERABILERARI, URAREN ERABILERARI ETA AZPIEGITUREI BURUZKO ARAUAK ETA JARDUKETAK 1.AC.1., 1.AC.2., 1.AC.9., 1.AC.3., 1.AC.23., 1.AC.21., 1.AC.24., 1.AC.25., 1.AC.26., 1.AC.27., 1.AC.8., 1.AC.28., 1.AC.10., 1.AC.5., 1.AC.6., 1.AC.7., 1.AC.4., AP.1., AP.2., 1.AC.16., 1.AC.22.
<i>Lutra lutra</i> (igaraba paleartikoa)	II, IV					Desegokia	